

Daugavpils Universitāte

1949. gada 25. martā izvesto balsis

*Dažu Daugavpils un Ilūkstes apriņķa
deportēto ģimeņu likteņi
mutvārdu vēstures avotos un arhīva dokumentos*

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
AKADĒMISKAIS APGĀDS "SAULE"
2008

Apstiprināts
DU Zinātnes padomes sēdē
2007. gada 17. septembrī,
protokols Nr. 8.

Saleniece I., sast. 1949. gada 25. martā izvesto balsis. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saule”, 2008. 400 lpp.

Daugavpils Universitātes Mutvārdu vēstures centra sagatavotajā krājumā tiek publicēti mutvārdu vēstures avoti un Latvijas Valsts arhīva dokumenti, kas liecina par 1949. gada deportāciju. Dzīvesstātos un arhīva dokumentos parādās četru ģimeņu likteņi, kuras 1949. gada 25. martā bija izvestas no Latvijas PSR Daugavpils un Ilūkstes apriņķa uz KPFSR Omskas apgabalu. Dažu ģimeņu piemērs, atklājot unikālo individuālo pieredzi, paver iespēju spriest arī par deportēto dzīvi kopumā. Ar šo publikāciju tiek paplašināta un bagātināta deportācijas historiogrāfijas avotpētnieciskā bāze, zinātniskajā apritē tiek ieviesti līdz šim neizmantoti vēstures avoti.

Sastādītāja: **Irēna Saleniece**

Recenzenti: **Dr. hist. Aleksandrs Ivanovs**
Dr. hist. Aija Kalnciema

Literārās redaktores:
Sandra Meškova, Veronika Ruža, Irēna Saleniece

Tehniskās redaktores:
Iveta Bogdanoviča, Zane Stapķeviča

Māksliniece: **Ilze Meldere**

Maketētāja: **Marina Stočka**

*Grāmata sagatavota un izdota ar Daugavpils Universitātes,
Latvijas Republikas Izglītības un Zinātnes ministrijas apakšprogrammas
03.12.00 “Zinātniskās darbības attīstība universitātēs” projekta 2.11.
“Mutvārdu vēsture 20. gs. Latvijas vēstures pētīšanā” un
Valsts pētījumu programmas LETONIKA finansiālo atbalstu.*

ISBN 978-9984-14-378-1

© I. Saleniece, 1949. gada 25. martā
izvesto balsis, 2008

Saturs

Priekšvārds	5
Ieklausoties izvesto balsīs	7
Grigorjevu ģimene	23
Arhīva izziņa par Grigorjevu ģimeni	25
Glikērijas Mukānes (Grigorjevas) dzīvesstāsts	27
Irinas Grigorjevas dzīvesstāsts	47
Izvestās Grigorjevu ģimenes uzskaites lieta	69
Kalvānu un Redzobu ģimene	185
Arhīva izziņa par Kalvānu ģimeni	187
Zelmas Redzobas (Kalvānes) dzīvesstāsts	189
Dokumenti no izvestās Kalvānu ģimenes uzskaites lietas	219
Arhīva izziņa par Redzobu ģimeni	231
Mirdzas Staltmanes (Redzobas) dzīvesstāsts	233
Intervija ar Ritvaldu Redzobu	265
Dokumenti no izvestās Redzobu ģimenes uzskaites lietas	289
Skladovu ģimene	303
Arhīva izziņa par Skladovu ģimeni	305
Fragments no Jefrosinijas Siļčonokas dzīvesstāsta	307
Dokumenti no izvestās Skladovu ģimenes uzskaites lietas	317
Publicēto mutvārdu vēstures avotu saraksts	329
Publicēto arhīva dokumentu saraksts	331
1949. gada 25. marta deportācija vēsturnieku darbos	347
The Voices of the Deported, 25 March, 1949	351
Summary	351
Brief Descriptions of the Published Oral History Sources	353
List of Published Archival Documents	359
Голоса вывезенных 25 марта 1949 года	377
Резюме	377
Краткая характеристика публикуемых источников устной истории	379
Перечень опубликованных документов	385

— |

| —

— |

| —

PRIEKŠVĀRDS

Krājums “1949. gada 25. martā izvesto balsis” sniedz iespēju iztēloties cilvēku dzīvi deportācijā, balstoties uz pašu izvesto sniegtajām liecībām. Vienīgais starpnieks starp lasītāju un deportācijas realitāti, kādu to piedzīvojis teicējs, ir laiks. Ierauti laika neapturamajā ritējumā, teicēji mainījās, viņiem līdzī mainījās arī pagātnes tēls viņu atmiņās. Tomēr pārdzīvojumi un jūtas joprojām ir dzīvas un skan pašu teicēju veidotajos stāstos, viņu pašu izvēlētajos vārdos, kurus mēs uzklausījām, fiksējām audioierakstos un ar lielu rūpību centāmies izlikt uz papīra. Krājuma veidotāji no sirds pateicas teicējiem, kuru stāsti ir šīs grāmatas kodols, – Irinai Grigorjevai un Glikērijai Mukānei, Zelmai un Ritvaldam Redzobiem, Mirdzai Staltmanei, Jefrosinijai Siļčonokai. Pateicamies par uzticēšanos un sirds dāsnumu, vēlam saglabāt možu garu un stipru veselību vēl ilgus, ilgus gadus.

Mutvārdu vēstures avoti krajamā ir papildināti ar arhīva dokumentiem, kuri attiecas uz izvestajām teicēju ģimenēm. Dokumentu liecības apstiprina, dažreiz precīzē vai pat noliedz stāstīto, taču jebkurā gadījumā rada izteiksmīgu kontrastu starp dzīves oficiālo un privāto telpu. Ideja konfrontēt mutvārdu vēstures avotu un arhīva dokumentu liecības nebūtu īstenojusies bez Latvijas Valsts arhīva darbinieku līdzdalības. Pateicamies LVA direktorei Dainai Kļaviņai par institucionālās sadarbības uzturēšanu, pretimnākšanu un atbalstu, Aijai Kalnciemai, Ivetai Šķiņķei, Jānim Riekstiņam un Aināram Bambalam – par atvērtību, gatavību sadarboties, sniegtu informatīvu un praktisko palīdzību, kā arī par koleģiālu attieksmi. Paldies Ivetai par 2005. gadā izteikto piedāvājumu sadarboties un par to, ka abas ar Aiju, neskaitoties uz milzīgo aizņemtību, vienmēr atradušas laiku uzturēt kontaktus un sniegt vērtīgus padomus.

Krājuma veidošana prasīja daudz garīgā, intelektuālā un pētnieciskā, gan tīri tehniskā darba. Šī darba darītāji bija Daugavpils Universitātes Mutvārdu vēstures centra dalibnieki un DU vēstures maģistrantūras studenti, kas pelnījuši uzslavu par labprātīgu un ieinteresētu iesaistīšanos, jo bez viņiem rezultāts nevarētu būt. Pateicamies arī kolēgiem vēsturniekiem Džefrijam Sveinam (Glāzgovas Universitāte), Henriham Somam un Dmitrijam Oļehnovičam (Daugavpils Universitāte) par draudzīgo atbalstu un jo īpaši Aleksandram Ivanovam par ziedoto laiku, konsultējot arheogrāfijas jautājumos, sniedzot lietpratēja padomus un uzmundrinot grāmatas tapšanas laikā.

Krājuma veidotāji laiž klajā šo darbu ar cerību, ka publicējamie materiāli palīdzēs pētniekam un interesentiem iedziļināties 1949. gada deportācijas norisēs, skatot to gan no represīvās varas, gan no sabiedrības, gan no notikumos ierauto atsevišķo cilvēku skatu punkta, lai sintezētu apjomīgāku, precīzāku, ticamāku 20. gadsimta Latvijas vēstures tēlu.

Ieklausoties izvesto balsīs

*Mutvārdu vēstures avotu un arhīva dokumentu liecības par
1949. gada 25. marta deportāciju*

Ieklausoties cilvēka balsī, kad viņš stāsta par sevi, var atklāt vairāk, nekā paziņo vārdu saturs. Balsī skan piedzīvotais un pārdzīvotais: jūtas, emocijas, izpratne – attieksme pret stāstāmo un pret pasauli kopumā. Šī attieksme ir ļoti noturīga un paver iespēju labāk saprast pasauli, ieskatoties tajā cilvēka acīm, piemēram, kad tiek runāts par pagātni, kas neatgriezeniski aizgājusi un pakļaujas apjēgšanai tikai ar avotu starpniecību. Dzīvesstāstā cilvēka pagātnē, pateicoties viņa paustajai attieksmei pret bijušo, parādās kā viengabalains tēls, kam vienotību piešķir paša teicēja personiba. Tādējādi, mutvārdu vēstures avoti var būt labi “sabiedrotie” vēstures pētīšanā. Latvijas 20. gadsimta vēsturē tas ir īpaši aktuāli, jo tajā joprojām ir daudz tā saukto “balto plankumu”.

2003. gada vasarā Daugavpils Universitātes vēsturnieku ekspedīcijas laikā Daugavpils rajona Vaboles pagastā starp citiem mutvārdu vēstures avotiem tika ierakstīti mātes un meitas – Irinas Grigorjevas un Glikērijas Mukānes – dzīvesstāsti, kuri atstāja ļoti spēcīgu iespaidu gan uz intervētāju, gan uz citiem, kas vēlāk klausījās šo stāstu ierakstus. Neviens nevarēja palikt vienaldzīgs, iepazīstot jaunās mātes situāciju, kura 1949. gada 25. martā bailēs no nezināmā, kas gaidīja deportējamo ģimeni, izšķīrās atraut no sevis un atstāt dzimtenē 11 mēnešus veco meitiņu. Mēs, kas dzimuši 20. gs. 60.–80. gados, pēkšņi sajutām to sāpi un izmisumu, kuru nācās piedzīvot mūsu novadniecei pirms vairāk nekā 50 gadiem. Mūs personiski neskārušais un līdz šim tikai teorētiski zināmais deportācijas notikums patiešām dziļi aizkustināja, it kā dzīvs un sāpīgs nervs savienoja mūs ar to. Tāpēc nākamajā ekspedīcijā Daugavpils rajona Salienas pagastā Daugavpils Universitātes Mutvārdu vēstures centra (turpmāk – DU MVC) dalībnieki jau ar īpašu uzmanību un interesi uzrunāja tos, kas bija izvesti paši vai bija liecinieki tam, kā norisinājās 1949. gada 25. marta deportācija. Ekspedīciju dalībniekiem nebija konkrēta mērķa intervēt tieši bijušos deportētos. Visiem teicējiem lūdza stāstīt par viņu dzīvi, un tikai no paša cilvēka bija atkarīgs, par ko viņš izvēlējās runāt. Atmiņas tapa spontāni, pašam teicējam nosakot stāsta saturu, saliekot akcentus un izsakot vērtējumus. Bijusie izvestie savus dzīvesstāstus veidoja ap vienu centrālo notikumu – deportāciju. Tā DU MVC krājumā nonāca 1949. gada 25. martā izvesto Irinas Grigorjevas [6], Zelmas Redzobas

[8] un Mirdzas Staltmanes [9] dzīvesstāsti. Arī Glikērijas Mukānes [5] un Jefrosinijas Silčonokas [7] dzīvesstātos atspoguļojās deportācija. 11 mēnešus veco Glikēriju vecāki sākumā atstāja Latvijā, bet vēlāk vecāmāte aizveda viņu pie ģimenes uz Omskas apgabalu, kur meitene no 1951. līdz 1956. gadam pieredzēja dzīvi specno-metinājumā [1, 230. lp.]. Astoņgadīgās Jefrosinijas acu priekšā norisinājās viņas vecvecāku Agafjas un Jeliseja Skladovu izvešana. Vēlāk, jau krājuma tapšanas laikā, tika ierakstīta intervija ar Ritvaldu Redzobu, kas bija apzināti fokusēta uz informācijas iegūšanu tieši par izsūtījumu.

Latvijas cilvēku piedzīvotās deportācijas, arī 1949. gada 25. marta izvešana, ir būtiski fakti 20. gadsimta Latvijas vēsturē un kā tādi ir noteikti minēti vai pat pamatīgāk iztirzāti historiogrāfijā [skat. 1949. gada 25. marta deportācija vēsturnieku darbos]. Taču lielākoties vēsturnieku analīze balstās uz avotiem, kurus veidojuši varas pārstāvji – deportāciju ideologi, organizētāji un īstenotāji. Tas ļauj atšifrēt pat sīkākās varas nostājas nianses, bet varas iedarbības objektu – pašu izvesto – situāciju rāda pastarpināti, caur varas pozīcijas prizmu. Tādējādi rodas augsne stereotipiska priekšstata veidošanai par deportētājiem kā apstākļu upuriem un cietējiem, kuru rīcību caur caurēm noteica vara. Masu apziņā šāds raksturojums labi noder samērā primitīvas vēstures koncepcijas radīšanai, kur cilvēku dzīve pagātnē iekrāsota tikai divās krāsās – melnā un baltā, kur nepastāv telpa cilvēka brīvai izpausmei, t.i., paša cilvēka izvēles rezultātā izdarītajai rīcībai. Nevar tomēr noliegt dzīves daudzkrā-sainību, nevar arī cilvēka dzīvi reducēt līdz vienas lomas pildīšanai. Pat pilnīgā ne-brīvē paliek izvēle: pieņemt nebrīvi, samierināties ar to vai cīnīties vismaz iekšēji, attieksmes līmenī. Pievēršoties deportācijas tēmai, var atrast dažādus piemērus, taču mūsu krājuma varoņi – no Daugavpils un Ilūkstes aprīņķa izvestie zemnieki – visi izrādījās cīnītāji.

Šķietami bezcerīgā situācijā, kad pēc vairāku nedēļu brauciena nezināmajā viņi nonāca Sibīrijā un bija spiesti parakstīties, ka paliks tur “mūžigi, bez tiesībām at-griezties iepriekšējās dzīvesvietās” [1, 80. lp.], cilvēki apbrīnojami ātri attapās un sāka darboties. No mutvārdu vēstures avotiem zināms, kā izvestie kārtoja sadzīviskās lietas: būvēja vai pirka mājas dzīvošanai, iegādājās govis un cūkas, lai būtu pārtika [2; 8]; nodibināja kontaktus ar vietējiem iedzīvotājiem [8; 9]; uzturēja sakarus ar dzimtenē palikušajiem [2; 8]. Katra no mūsu iepazītajām ģimenēm bija nonākusi neordinārā situācijā. Kalvānu un Redzobu ģimeņu galvas bija notiesāti un izsūtīti jau iepriekš, un tuvojās viņu soda izciešanas termiņu beigas, taču 1949. gada martā no mājām izrāva pārējos ģimeņu locekļus. Uz kādu laiku pārtrūka trauslā saikne, kuru izvestajiem tomēr izdevās atjaunot, panākot ģimeņu apvienošanos ja ne dzimtenē, tad vismaz Sibīrijā. Grigorjevi izvešanas brīdī bailēs no nezināma likteņa bija izšķirušies atstāt Latvijā mazo meitiņu. Līdz ko kļuva skaidrs, ka vissliktākās priekšnojautas nepiepildīsies (iespējamās nāves briesmas izrādījās tikai iedomā), viņu rosība nezināja robežas: sarakste ar radinieci, pie kurās auga meitene; līdzekļu meklējumi, lai apmaksātu abu (vecmammais un mazmeitas) braucienu uz Sibīriju un vecmammais atgriešanos mājās; paralēli tika rakstīta sūdzība PSRS Augstākās Padomes priekssēdētājam par netaisnīgu izvešanu, un notika tās izskatīšana [1, 12.–

13. lp.]. Lai gan sūdzība palika bez apmierinājuma [1, 202.–204. lp.], pateicoties pašu pragmātismam un neatlaidibai, ģimenes locekļiem izdevās apvienoties. Arī Skladoviem bija jārisina sarežģīti uzdevumi: atsevišķi izvesto vīra un sievas apvienošana, cīņa par abu cienījama vecuma dzīvesbiedru atrīvošanu no specnometinājuma, kurā iesaistījās gan viņu pašu ģimenes locekļi (dēls pat braucis pie viņiem uz Omskas apgabalu [4, 63. lp.]), gan kaimiņi dzimtenē [4, 32. lp.]. Neskatoties uz totālajiem ierobežojumiem un nebrīvi, aizvestie darīja visu, lai panāktu savu ģimeņu apvienošanos. Vienlaikus viņi rakstīja iesniegumus un sūdzības varas pārstāvjiem un institūcijām. Atbildes lielākoties bija noraidošas, bet tas nekļuva par iemeslu atmet visam ar roku un samierināties, netraucēja atkal un atkal kerties pie spalvas, meklējot iespēju atrīvoties.

Tāda bija “aisberga redzamā daļa” – izvesto ārējās aktivitātes, vērstas uz sevis un savas ģimenes saglabāšanu, par kurām mēs uzzinām gan no arhīva dokumentiem, gan no mutvārdu vēstures avotiem. Iekšējā dzīve, pašsajūta un garīgā pretošanās dokumentos tikpat kā nav atainota (izņēmums – Kārla Redzoba slepenā vēstule no nometnes uz ģimenes specnometinājuma vietu, kas pat nenonāca līdz ģimenei, bet tika pārtverta, pakļauta ekspertīzei, rūpīgi izmeklēta un nonāca arhīvā, ļaujot mūsdienu vēsturniekim ieskatīties *notiesātā nacionālista* domu gājienā [2, 170.–185. lp.]). Toties mutvārdu vēstures avoti dod diezgan daudz ziņu par to, kā izvestie (protams, ne jau publiski) pretstatīja savu izpratni par lietu būtību un savu attieksmi oficiālajai nostājai. Tiešo un netiešo liecību diapazons ir plašs – no spontāna izteiciena “Когда Сталин подох...” (“Kad Staļins nosprāga...”) [6] un atmiņām par vairāk vai mazāk veiksmīgiem mēģinājumiem “apvest ap stūri” vietējās varas pārstāvju [9] līdz nievājošai attieksmei pret valsts apbalvojumu. 2003. gada mutvārdu vēstures ekspedīcijas laikā Salienas pagastā Ritvalds Redzobs demonstrēja medaļas apliecību un pašu medaļu *Par neskarto zemju apguvi* (*За освоение целинных земель*), ar kuru viņš tika apbalvots 1957. gadā, būdams specnometinātais, izsūtījuma laikā. Pārsteidzoši, ka deportētie, kam bija liegtas visas brīvības un atņemtas gandrīz visas tiesības, vienlaikus tomēr tika atzīti par cienīgiem saņemti valsts apbalvojumus. Pats apbalvotais un viņa sieva gan atcerējās šo faktu bez mazākās pietātes, drīzāk utilitāri, jo pieminēja, ka šī medaļa vēlāk izmantota, lai sekmētu ģimenes atrīvošanu no specnometinājuma [8].

Tomēr, lai cik bagātigu un daudzveidigu informāciju sniegtu mutvārdu vēstures avoti, mūsdienu vēsturnieks nevar aprobežoties ar viena veida avotu izmantošanu. Lai skaidrotu cilvēka rīcību pagātnē, ir nepieciešama plaša un daudzveidīga avotu bāze, jo tikai daudzu un dažādu avotu informācijas apguve un salīdzinājums paver iespēju atklāt cilvēka eksistences dažādās šķautnes, tādējādi ļaujot apjēgt vēstures procesa sarežģītību un katras notikuma neatkarītojamību. Pievēršoties 1949. gada 25. marta deportācijas izpētei, pirmām kārtām varam izmantot arhīva dokumentus. Pilnīgi slepenās operācijas *Krasta banga* gatavošanas laikā tika uzsākta dokumentu krāšana par katru deportēšanai nolemtu un vēlāk izsūtītu ģimeni. Šī krāšana turpinājās celā uz Sibīriju, specnometinājuma vietā, kā arī reabilitācijas laikā 20. gs. 80. gados. Rezultātā izveidojās iespaidīgs dokumentu kopums – 13 283 izsūtīto ģimeņu

uzskaites lietas, kas glabājas Latvijas Valsts arhīva (turpmāk – LVA) 1894. fondā. Taču šis milzīgais kopums un tajā esošās informācijas apjoms nav pietiekams pat pētāmā notikuma pilnvērtīgai rekonstrukcijai, nemaz nerunājot par dziļāku izpratni. Jo arhīva dokumenti atklāj mums pagātni no varas pozīcijām un gandrīz pilnīgi ignorē šajā notikumā iesaistīto cilvēku individuālo pieredzi. Bet tikai viņi zina, ko izjuta un pārdomāja aizturēšanas, izvešanas un izsūtījuma laikā. Tikai viņi atceras, kā mācījās orientēties svešajā Sibīrijas dabas un cilvēkvidē, kā spēja pielāgoties jaunajiem apstākļiem – dzīvei specnometinājumā un darbam kolhozā. Acīmredzama ir nepieciešamība apvienot arhīva dokumentus un mutvārdu vēstures avotus.

Sadarbība starp LVA un DU MVC sākās pēc Latvijas Valsts arhīva darbinieku iniciatīvas. Arhīvā tika sameklētas Grigorjevu [1], Redzobu [2], Kalvānu [3] un Skladovu [4] izsūtīto ģimeņu uzskaites lietas. Salīdzinot arhīva dokumentos un mutvārdu vēstures avotos esošo informāciju [15], tika konstatēts, ka divu veidu avotu informācijas vienlaicīga izmantošana padara notikumu rekonstrukciju daudz dziļāku un pilnasinīgāku, bet dažreiz pat sniedz atbildes, kurās nevar atrast, strādājot tikai ar vienu avotu veidu. Tāpēc LVA un DU MVC sadarbībā tapa krājums, kurā apkopoti daži no Daugavpils un Ilūkstes apriņķa izsūtīto ģimeņu pārstāvju dzīvesstāsti un šo ģimeņu uzskaites lietu materiāli.

Aprakstītajā situācijā parastajās avotu publikācijas sagatavošanas procedūrās: dokumentu meklēšana un apzīmēšana, atlase, kā arī atveidošana [skat. 19], mēdz būt negaidīti pavērsieni, dažreiz nepieciešams ieviest korekcijas.

Publicējot arhīva dokumentus un mutvārdu vēstures avotus vienkopus, virkne īpatnību saistās ar dokumentu atlasi. Pirmkārt, jāņem vērā tiesiskais aspekts. Pievēršoties 1949. gada 25. marta deportācijas izpētei, mēs pieskaramies mūsu laikabiedru privātās dzīves norisēm. Gan arhīva dokumentu, gan mutvārdu vēstures avotu informācija bieži vien ir dziļi personiska un tās izpaušana var skart cilvēku jūtas. Šiem cilvēkiem ir visas tiesības būt pasargātiem no nevēlamas ielaušanās viņu privātās dzīves telpā. Saskaņā ar Latvijas Republikas *Fizisko personu datu aizsardzības likumu* [11] ir nepieciešama personu atlauja ar viņiem saistītās (piemēram, viņu arhīva lie-tā esošas) informācijas izmantošanai un izplatīšanai.

Mutvārdu vēstures avoti, kas top intervētāja un teicēja sadarbības rezultātā, saistīti arī ar autortiesību (copyright) jautājumu [12, 74; 17, 13–14]. Teicējs un intervētājs ir mutvārdu vēstures avota līdzautori, tāpēc viņu tiesībām uz sniegtu informāciju jābūt aizsargātām, kā to prasa Latvijas Republikas *Autortiesību likums* [10]. Šo jautājumu pamatā atrisina vienošanās starp teicēju un intervētāju (kas parasti pārstāv mutvārdu vēstures iestādi) par ieraksta glabāšanu un par tiesībām izmantot teicēja sniegtu informāciju pētniecības nolūkos [16, 28; 12, 10]. Taču kopumā pastāv trīs attiecību veidi, kuri krustošanās punktos saskaras ar likumu: attiecības starp teicēju un intervētāju, starp mutvārdu avota donoru un mutvārdu vēstures arhīvu, starp arhīvu un avotu lietotājiem. Visu šo attiecību likumīgai uzturēšanai nepieciešams dokumentāls noformējums [16, 33–34]. Galvenā juridiskā atbildība gulstas uz arhīvu, kas administrē mutvārdu vēstures avotus uz beztermiņa valdījuma noteiku-miems [12, 74]. Arhīvam rūp, lai tā dokumenti netiku izmantoti jaunos nolūkos.

gan pret teicējiem, gan intervētājiem, gan intervijās minētajiem cilvēkiem, piemēram, publiskojot nepareizas, kompromitējošas, apkaunojošas ziņas vai aplamus raksturojumus un vērtējumus, kas izskanējuši no teicēja puses [17, 19]. Ir ļoti svarīgi, lai tiktu respektētas cilvēku atšķirības (etniskās, reliģiskās, vecuma, dzimuma u.c.) un netiktu aizskartas viņu jūtas. Tas prasa atbildību gan no intervētāja, gan no teicēja, gan no tā, kas izmanto mutvārdu vēstures avotu savu uzdevumu īstenošanai. Un arī pētnieku oficiālās atļaujas saņemšana neatbrīvo no lielās morālās atbildības minēto cilvēku un viņu radinieku priekšā.

Otrkārt, tādējādi ļoti būtisks un bieži vien komplikēts ir ētiskais aspekts. Pieredze rāda, ka mutvārdu vēstures avotu iekļaušana publicējamā kompleksā liek ļoti uzmanīgi apsvērt katras dokumenta apstiprināta fakta vai detaļas publiskošanas iespējamību. Vienmēr pastāv iespēja, ka, ļaujot publicēt arhīva dokumentus, cilvēki nav bijuši pilnībā informēti par to saturu. Iespējams, dokumentos ir minēti apstākļi, kurus viņi nemaz negribētu darīt zināmus plašākai sabiedrībai. Skaidrs apliecinājums tam – nesakritības teicēja sniegtajā informācijā un arhīva dokumentu saturā. Pētniekam rūpīgi jāapsver katrs konkrētais gadījums, lai pieņemtu galīgo lēmumu par dokumenta iekļaušanu publicējamā kopā.

Piemēram, intervijas laikā teiceja noliedza savas ģimenes locekļu iespējamo dienestu vācu armijā Otrā pasaules kara laikā, kas varētu būt par iemeslu ģimenes izvešanai:

- *Bet, teiksim, kāds bija aizsargos vai vācu armijā?*
- *Nē.*
- *Neviens?*
- *Vācu armijā nebija.*
- *[..] Latvijas laikā varbūt bija aktīvists pagastā? [...]*
- *Tur mamma varbūt labāk [precīzāk] pateiks. [...] Viņa vairāk zina. [5]*

Savukārt arhīva dokumenti nepārprotami liecina, ka gan teicējas tēvs, gan viņas onkulis – tēva brālis – dienējuši vācu armijā un arī vectēvam bija piedēvēta sadarbība ar nacistiem, jo viņš piedalījies kādā lauksaimnieku kongressā, kas norisinājās kara laikā Vācijā [1, 1. lp.]. Liekas, abu informācijas avotu – dzīvesstāsta un arhīva dokumentu – kopīgā publicēšana ievieš neskaidribu un jucekli. Taču tā tas nav, jo pretrunas ir logiski izskaidrojamas: teicēja ir dzimusī pēc kara (1948. gadā), tāpēc viņai nevar būt zināmi kara laika fakti. Nemot vērā viņas ģimenes atrašanos deportācijā un ar *tautas ienaidnieka* zīmogu pavadītos ilgos gadus, jādomā, ka vecākās paaudzes ģimenes locekļi nemaz necentās bērnu klātbūtnē minēt ziņas, kas bija kompromitējošas padomju varas acīs. Arī pati teicēja apzinās savu nepietiekamo informētību un pāradresē intervētāju pie savas mātes, kura “vairāk zina”. Savukārt mātes dzīvesstāstā ir minēts, ka viņas vīrs dienējis vācu armijā [6]. Tādējādi nav pamata apšaubīt attiecīgo dokumentu publicēšanas ētiskumu.

Pievēršoties avotu reprezentācijai, tika ievēroti arhīva dokumentu [19, 100–122] un fonodokumentu [19, 151–153] publicēšanas noteikumi. Publicējamajiem dokumentiem par 1949. gada deportāciju piemīt tās pašas īpatnības, kas kopumā

raksturīgas PSRS tiesu izmeklēšanas un cietumu un nometņu dokumentācijai [20, 153–210]. Publicēsanai atlasītie arhīva dokumenti – 4 deportēto ģimeņu lietas – attiecināmi uz norādito dokumentu grupu, un to atveidošanai pielietojama attiecīgā arheogrāfiskā tehnika. Taču jāievēro arī dažas publicējamo dokumentu kopumu un atsevišķu avotu īpatnības, kas nosaka arheogrāfiskās apstrādes specifisku pieeju.

Pirmkārt, lietu apjoms ir atšķirīgs – no 244 lapām Grigorjevu ģimenes lietā līdz nedaudz vairāk par 100 lapām Skladovu ģimenes lietā. Pirmās ģimenes locekļi bija iesaistījušies sarakstē ar oficiālajām instancēm. Tādos gadījumos lietā glabājas gan lūdzēja iesniegumi vai lūgumi, gan oficiālo iestāžu sarakste (pieprasījumi, izziņas, pavaddokumenti u.c.), gan oficiālā atbilde – parasti negatīva, kuru lūdzējam darīja zināmu mutiski, par ko arī pieprasīja parakstu, bet pašu dokumentu rūpīgi glabāja uzskaites lietā.

Otrkārt, arhīva dokumentos bieži vērojama kļūdaina vārdu, uzvārdu, vietvārdu u.c. rakstība. Dalēji tas ir izskaidrojams ar to, ka dokumenti tika rakstīti krievu valodā un rakstītājiem bija zināmas grūtības latvisko vārdu un nosaukumu atveidošanā. Piemēram, Redzobu ģimenes lietā [2, 9. lp. otra puse] sastopam “Мирза” Mirdzas vietā, “Ритвольд” Ritvalda vietā utt. Taču netrūkst kļūdu arī krievu vārdu un uzvārdu rakstībā. Piemēram, Jevtihijs (Евтихий) parādās kā Jefims (Ефим), Glikērija (Гликерия) – kā Angelina (Ангелина) [1, 6. lp. op.]. Tas, manuprāt, liecina, ka PSRS represīvā aparāta darbībā, neskatoties uz cilvēka totālu izsekošanu un visaptverošu reglamentāciju, kas radīja ilūziju, ka ikvienam ir pievērsta liela uzmanība un ikviens tiek novērots kā zem mikroskopa, patiesībā valdīja pārsteidzoša nevērība pret konkrētu cilvēku – kāda starpība, kā viņu īsti sauc. Skaidri redzama arī varas pārstāvju nevēlēšanās iedziļināties konkrētajās situācijās un risināt radušās iekšējās problēmas, ja ārējie rādītāji atbilst prasībām.

Treškārt, jāuzsver grūtības, kuras izraisa speciālās terminoloģijas tulkošana latviešu valodā komentāros, kur tā jālieto. Piemēram, nav vienkārši atrast ekvivalentus tādiem veidojumiem kā *онеруполномоченный, сплошноеселение* u.c.

Lai gan publicēsanai krājumā atlasītas tikai četras – *kulaku* F. Grigorjeva un J. Skladova un *notiesāto nacionālistu* K. Redzoba un K. Kalvāna – ģimeņu lietas, tomēr dzīvesstāstu informācijas apzināšana liecināja, ka katras izvestās ģimenes unikālais liktenis lielos vilcienos atgādina citu izvesto ģimeņu likteņus, visiem kopā veidojot precīzāku un noturīgāku priekšstatu par dzīvi deportācijā Sibīrijā. Turklāt radusies iespēja pievērsties kā *kulaku*, tā *notiesāto nacionālistu* ģimeņu vēsturei nodrošina vispusīgāku un plašāku skatu uz problēmu. Krājumā publicēts 161 dokument; turpmākā izklāstā, ilustrējot arheogrāfiskos paņēmienus ar piemēriem no publikācijas, iekavās norādīts dokumenta kārtas numurs krājumā.

Gan *kulaku*, gan *notiesāto nacionālistu* tagadējā lietu struktūra ir vienāda – katrā lietā atrodas dokumenti, kas attiecas uz ģimeni kopumā (šīs lietas uzsāktas 1949. gada 25. martā, kaut arī daži dokumenti, kas iekļauti tajās, tapuši agrāk; lietas veidoja LPSR Valsts drošības ministrijas vietējās iestādēs), un ģimenes pieaugušo locekļu personas lietas (uzsāktas 1949. gada aprīlī, ar to veidošanu nodarbojās PSRS Iekšlietu ministrijas Specnometinājumu nodaļas speckomandantūru darbinieki

izsūtījuma vietā). Cik var noprast no arhīva materiāliem, tagadējo izskatu lietas ieguva 20. gs. 80. gadu beigās, kad specnometināto personas lietas, kuras glabājās arhīvā izsūtījuma vietā (mūsu gadījumā – Omskā), tika pievienotas LPSR Iekšlietu ministrijas informācijas centrā esošajai uzskaites lietai [1, 76. lp.]. Iespējams, tajā pašā laikā uzskaites lietu dokumentu iešūšanas kārtība tika izjaukta. Lapas, kas attiecas uz atsevišķiem ģimenes locekļiem, sašūtas kopā ar viņu personas lietas lapām hronoloģiskā secībā.

Izvestās ģimenes uzskaites lietā atradās slēdziens par ģimenes izsūtīšanu (Nr. 5, 17, 128, 138) un dokumenti, uz kuru pamata šis slēdziens tapa:

izraksts no kulaku ģimeņu saraksta, kuri izsūtāmi uz PSRS attālām vietām saskaņā ar LPSR Ministru Padomes lēmumu (Nr. 1);

izziņa no 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem, kuru sagatavoja LPSR VDM darbinieki (Nr. 2);

uzziņa par saimniecības lielumu no pagasta izpildu komitejas saimniecību grāmatu datiem (Nr. 4);

uzziņa no aprīņķa kara komisariāta, ka neviens no ģimenes locekļiem nav dienējis un nedien Sarkana jā armijā, nav bijis partizānu vienībā, nav apbalvots ar ordeņiem (Nr. 3).

Tā saukto *notiesāto nacionālistu* ģimeņu uzskaites lietās vēl atrodami arī: Valsts drošības ministrijas uzziņa par notiesāto nacionālistu (Nr. 136); izraksts no LPSR Iekšlietu ministrijas karaspēka Kara tribunāla (vai citas iestādes, kas tiesāja) sprieduma (Nr. 126).

Specnometinātā personas lietā atbilstoši *Personas lietas noformējuma kārtībai* bija jābūt šādiem dokumentiem:

izvešanas un specnometināšanas pamatojumam;

izvestā anketai ar fotogrāfiju (Nr. 11, 14–16);

izvestā parakstam par to, ka viņam paziņots PSRS Tautas Komisāru Padomes 1945. gada 8. janvāra lēmums Nr. 35 (Nr. 12);

izvestā parakstam par to, ka viņam paziņots PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1948. gada 26. novembra ukazs (Nr. 13);

specnometinātā kontroles (Nr. 18) un ikmēneša reģistrācijas (Nr. 23) lapām;

lēmumiem par administratīvajiem sodiem;

izziņām par aģentu ziņojumiem un citiem kompromitējošiem materiāliem par izvesto;

ziņām par pārmaiņām ģimenes sastāvā (ģimenes locekļu piedzimšana, nāve u.c.) vai dzīves vietā u.c.

Izvestās *kulaku* Grigorjevu ģimenes uzskaites lieta izvēlēta gandrīz pilnīgai publicēšanai kā tipiskākais un pilnīgākais piemērs, pēc kura var spriest arī par pārējo lietu saturu. Turklat šīs lietas materiāli ir lieliska ilustrācija padomju birokrātiskā mehānisma darbībai un cilvēka situācijai, nonākot tiešā saskarsmē ar varas aparātu. No citu ģimeņu (Kalvānu, Redzobu, Skladovu) uzskaites lietām publicēti tikai

atsevišķi dokumenti, kas vai nu neparādās Grigorjevu lietā (piemēram, *notiesāto nacionālistu* lietām raksturīgie dokumenti), vai satur interesantu un pat unikālu informāciju.

Dokumentu teksti krievu vai dažos gadījumos latviešu valodā atveidot, saglabājot valodas un stila īpatnības, kas atrunāts dokumenta legendā, kaut arī acīmredzamas pareizrakstības un drukas kļūdas izlabotas; interpunkcija sakārtota atbilstoši mūsdienu valodas (krievu vai latviešu) normām. Atsevišķos gadījumos (piemēram, Nr. 10) kļūdas netika labotas, jo to esamība un raksturs būtiski papildina informāciju par dokumenta autoru vai ar to saistīto situāciju. Šādi gadījumi atzīmēti parindē ar norādēm “pareizi ir..” vai “jābūt..”.

Acīmredzami izlaidumi dokumentu tekstā, kas apgrūtina satura uztveri, ir ierakstīti kvadrātiekvās (piemēram, Nr. 20, 39, 40). Neskaidro vai pavisam nesalasāmo vārdu, skaitļu un zīmju gadījumi atrunāti parindē: “vārds nav salasāms” (piemēram, Nr. 21).

Dokumentu atveidojumos kvadrātiekvās atrodami tikai dažu, retāk sastopamu vārdu saīsinājumu atšifrējumi. Krievu valodai parastie un bieži sastopamie saīsinājumi lielākoties netika atšifrēti:

б/p, б/партийный – беспартийный (-ая) – bezpartijisks (-a);

вол. – волость – pagasts;

гр-н, гражд. – гражданин (-ка) – pilsonis (-ne);

дер., дер. – деревня – sādža;

Д.Т. – [совет] депутатов трудящихся – darbaļaužu deputātu [padome];

зав. – заведующий (-ая) – pārzinis (-e);

Загс, ЗАГС – бюро Записи актов гражданского состояния – Dzimtsarakstu nodaļa;

зам., зам. – заместитель – vietnieks (-ce);

к-з – колхоз – kolhozs;

к-н – капитан – kapteinis;

ЛССР – Латвийская Советская Социалистическая Республика – Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika;

л. т., л-т, л-нт, лейт., лейт-нт – лейтенант – leitnants;

МВД – Министерство внутренних дел – Iekšlietu ministrija;

МГБ – Министерство государственной безопасности – Valsts drošības ministrija;

м-й – младший – jaunākais;

м-р – майор – majors;

м-ц – месяц – mēnesis;

нач., нач-к – начальник – priekšnieks;

НКГБ – Народный комиссариат государственной безопасности – Valsts drošības tautas komisariāts;

о., отд., отд-е – отдел (отделение) – daļa (nodaļa);

о/у, о/упол., о/уполномочен., опер. уполн., опр. уполном. – оперативный уполномоченный – operatīvais pilnvarotais;

ном. — помощник – palīgs;
проjs., прожив. — проживать, проживающий – dzīvot, dzīvojošs;
р., рож. — рождения – dzimšanas;
р-н — район – rajons;
c/c, c/сов, c/совет — сельский совет – ciema padome;
c/x, c/хоз, сов. — советское хозяйство (совхоз) – padomju saimniecība (sovhozs);
спец. — специальный – speciāls;
c/к-ра — спецкомендатура – speciālā komandantūra;
c/n, c/n-ниe — спецпоселение – specnometinājums;
c/n, c/n-ц — спецпоселенец (-ка) – specnometinātais (-tā);
ст. — старший – vecākais;
тер., терр. — территория – teritorija;
у. — уезд – apriņķis;
У, у., упр., упр-е — управление – pārvalde;
урож. — уроженец, уроженка – dzimis;
ус. — усадьба – mājas [laukos];
уч. — участковый – iecirkņa milicis.

Tipogrāfiski vai mašīnrakstā rakstītu dokumentu teksti atveidoti datorsalikuma stāvrakstā, bet rokraksti – slīprakstā. Tāpēc, atveidojot ar roku aizpildītu tipogrāfiski iespiesto veidlapu, veidlapas teksts tika salikts stāvrakstā, bet rokraksts – slīprakstā. Saskaņā ar dokumentu publicēšanas noteikumiem veidlapas lielākoties nav reproducētas, bet veidlapas informācija par iestādi iekļauta virsrakstā (piemēram, Nr. 29–31). Izņēmuma gadījumos atveidošana tomēr šķiet attaisnojama, jo pati veidlapa ir kolorīta un tās atveidojums ļauj labāk izjust “laikmeta garšu” (piemēram, Nr. 5). Tabulas pārsvarā saglabātas, izņemot neaizpildītos stabīņus, kuri netika atveidoti, kas atrunāts leģendā (piemēram, Nr. 18). Dokumentu apstiprinājuma daļā ir norāde uz parakstu ([paraksts]) un, ja iespējams, paraksta atšifrējums. Zīmogu apraksti sniegti leģendā.

Atzīmes dokumentā (rezolūcijas, spiedogi u. tml.) atveidotas atsevišķi no dokumenta teksta, pēc leģendas. Arhīva atzīmes (piemēram, lapu numerācija) netiek atveidotas.

Dokumentu paleogrāfiskajos aprakstos norādīti dokumenta tapšanā izmantotie rakstāmpiederumi, dažos gadījumos – rokrakstu īpatnības, izmantotā papīra kvalitāte un citas iezīmes. Atsevišķos gadījumos raksturotas īpaši oriģinālas pazīmes, piemēram, zīmoga zīmējums uz dokumenta kopijas (Nr. 73).

Dokumentu datējums lielākoties atbilst dokumentos norādītājiem datumiem. Taču dažkārt, atbilstoši birokrātiskajai procedūrai, kas prasīja saskaņošanu, ko apstiprina amatpersonas ar parakstiem un parakstīšanas datumiem, dokumentā atrodami vairāki datumi, no kuriem dokumenta datējumam parasti tika ņemts pēdējais (piemēram, Nr. 5, 138 u.c.). Gadījumos, kad dokumentā nav datuma, datējums veikts pēc dokumentā minētajiem faktiem, kas ir zināmi (piemēram, Nr. 39, 40), vai pēc piederības noteiktam dokumentu klāstam, kas acīmredzami tapuši vienlaikus (piemēram, Nr. 44–47). Tādos gadījumos datējums pamatots leģendā.

Dokumenti pārsvarā sakārtoti hronoloģiskā secībā, kas nesakrīt ar dokumentu secību lietā (tā ir nelogiska, jo izveidota, mehāniski apvienojot visu ģimenes locekļu personas lietas un ģimenes uzskaites lietu vienā mapē), toties ļauj diezgan precīzi rekonstruēt notikumu gaitu.

Lai izvairītos no atkārtojumiem un publikācijas apjoma neracionālas palielināšanas, no viena veida dokumentiem atveidots tikai viens, leģendā norādot uz visiem identiska satura dokumentiem lietā (piemēram, Nr. 8, 12, 13, 18 u.c.). Ar tādu pašu motivāciju daži dokumenti, kas nesatur unikālu informāciju, bet ir nodeva birokrātiskajai sistēmai, reprezentēti reģestru veidā (piemēram, Nr. 28, 61, 62).

Beidzot, lai lasītājiem rastos maksimāli precīzs priekšstats par lietu, svarīgākie, mūsaprāt, dokumenti ir ilustrēti ar fotoattēliem. Tie ir dokumenti, kas sastopami katrā lietā: slēdziens par ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās (Nr. 5); izziņa par ģimenes izraidišanu no dzīves vietas uz specnometinājumu ar Valsts drošības ministrijas līdzstrādnieka parakstu par ģimenes nodošanu un ešelonā priekšnieka parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā (Nr. 8); izvestā paraksts par to, ka viņam ir paziņots par izsūtīšanu uz PSRS attālajiem rajoniem uz mūžu, bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā (Nr. 13); izvestā reģistrācijas kontroles lapa (Nr. 18); specnometinātā personību apliecinošā izziņa (Nr. 20); specnometinātā ikmēneša reģistrācijas lapa (Nr. 23) un izraksts no LPSR Ministru Padomes lēmuma par ģimenes noņemšanu no specnometinājuma uzskaites un atļauju atgriezties Latvijas PSR (Nr. 124).

Atšķirībā no arhīva dokumentiem, kurus Latvijā sen publicē, mutvārdū vēstures avoti pie mums gandrīz netika publicēti. Daži izņēmumi [18] tikai apstiprina šo faktu. Citviet pasaule mutvārdū vēstures avotu publicēšanas tradīcijas ir senas un stabilas. Piemēram, ASV jau kopš 20. gadsimta vidus tiek izstrādātas un aprobētas mutvārdū vēstures avotu publicēšanas prasības un paņēmieni, kurus speciālisti nemitīgi apspriež un pilnveido.

Viens no būtiskākajiem mutvārdū vēstures avotu publicēšanas kvalitātes kritērijiem ir maksimāla stāstījuma autentiskuma saglabāšana. Taču fonētiskā transkripcija, publicējot mutvārdū vēstures avotus, netiek lietota. Mutvārdū vēsturē, publicējot avotus, ir pieņemts kompromiss: autentisku naratīvu skanējumu saglabā audio ieraksts, ko uzskata par avota primāro formu [16, 22; 14, 80]. Patiesībā šis jautājums ir diezgan komplikēts: ja pieņemam, ka par primāro avotu uzskatāms tāds, pirms kura nav nekā, izņemot pagātnes realitāti, tad primāra ir intervija, kuru ieraksta informācijas nesējā. Tādā gadījumā ieraksts ir sekundārais avots. Taču intervija ir vienreizīgs un neatgriezenisks akts, pēc kura paliek tikai ieraksts. Tāpēc nākas par mutvārdū vēstures primāro avotu uzskatīt ierakstu, bet par sekundāro – transkripciju [14, 74–75]. Dažkārt uz asu diskusiju fona par līdzvērtīgiem primārajiem mutvārdū avotiem tiek atzīts gan ieraksts, gan transkripcija [12, 39], bet pētnieku un interesentu plašajam lokam tiek piedāvāta transkripcija, kuru veic atbilstoši literārās valodas rakstības normām [12, 29; 17, 76; 14, 81]. Publicēšanas gadījumā tā tiek pakļauta rediģēšanai, par kuras pielāujamajām robežām notiek nopietnas diskusijas [12, 30–40], jo atkarībā no pētnieka zinātniskajām interesēm viņam var būt svarīga intervijas

dažādu aspektu maksimāli precīza saglabāšana. Tāpat tiek apspriesti jautājumi par to, vai pieļaujama dažu intervijas fragmentu izslēgšana no publikācijas (piemēram, tādu, kas nav saistīti ar intervijas saturu, teiksim, tērzēšana kafijas dzeršanas laikā; ar gaidītu vai negaidītu apmeklētāju ierašanos saistītie iestarpinājumi u. tml.), vai nepieciešams saglabāt atkārtoti stāstīto sižetu, vai un cik plaši komentāri ir pieļaujami utt.

Atveidojot krājumā mutvārdu vēstures avotus, izmantoti šādi apzīmējumi:

,,!? Pieturzīmju lietojums tradicionāls.

- .. Teikuma aprāvums.
- ... Pauze, kur daudzpunktu skaits atbilst pauzes garumam.
- jā Pasvītroti vārdi vai frāzes, kurus teicējs uzsvēr īpaši.
- ( ) Apaļajās iekavās – teicēja vārdi, kas raksturo situāciju vai sarunas priekšmetu un intonatīvi vai pēc runas tempa izdalās no pārējā teikuma.
- ( ) Apaļajās iekavās – kvadrātiekvās iekļautā komentāra paskaidrojumi.
- [ ] Kvadrātiekvās – nepateikts vārds, kura trūkums apgrūtina teksta saprašanu.
- [ ] Kvadrātiekvās slipajā rakstā – komentāri par intervijas norisi vai teicēja intonāciju.
- [..] Divpunkte (krievu valodā – daudzpunkte [...]) kvadrātiekvās apzīmē izlaidumu tekstā.

Gatavojot publicēšanai atlasītās intervijas, nācās sastapties ar dažām grūtībām. Pirmkārt, sarežģījumi rodas, mēginot atveidot intervijas laikā notiekošās komunikācijas neverbālo saturu, ko teicējs demonstrē ar žestiem, mīmiku, emocionālajām izpausmēm utt. Speciālisti uzskata, ka vēlams indicēt jebkuru teicēja izpausmi, lai maksimāli precīzi atveidotu ne tikai intervijas saturu, bet arī psiholoģisko gaisotni [17, 76; 14, 79–80]. Tomēr ir skaidrs, ka praksē nav iespējams simtpcentīgi īstenot šo teorētisko nostādnī [16, 50]. Parasti neverbālās komunikācijas saturs ir bagātāks un dziļāks nekā transkripcijā (atveidojumā) sniegtais komentārs. Komentārā var norādīt, piemēram, ka teicējs smaida. Labākajā gadījumā ir iespējams precizēt, ka smaids ir jautrs, ironisks, sarkastisks, nejaušs vai kāds cits. Taču ar to nav izsakāmas smalkas psiholoģiskās, antropoloģiskās nianses, kuras daudz pilnīgāk (cerams!) uztver otrs komunikācijas dalībnieks – intervētājs.

Otrkārt, pastāv reālas grūtības, atveidojot intervējamo runas individuālās īpatnības. To atzīst mutvārdu vēstures lietpratēji un lielākoties piekrīt, ka teicēja runas specifiskās pazīmes ir jāatstāj ierakstā, bet, atveidojot teikto, jāseko literārās valodas fonētiskajām normām [12, 47; 17, 76; 14, 81]. Tomēr leksikā, morfoloģijā un sintaksē nepieciešams dot priekšroku teicējam raksturīgajai, nevis normatīvajai vārdū izvēlei, vārdū konstrukcijām, teikumu struktūrai u.c. [13, 252; 14, 81]. Attiecībā uz nevajadzīgiem vārdiem (kas tiek izteikti, aizpildot pauzi starp frāzēm un tml.) un vārdiem parazītiem, atzīmējams, ka vairumā gadījumu to lietošana nav būtiska naratīva jēgas saprašanai, gluži otrādi, tie traucē teksta uztveri, tāpēc no publicējamā teksta ir izslēdzami. Izņēmums – gadījumi, kad šādiem vārdiem piemīt kāda nozīme konkrētajā situācijā [12, 29].

Mūsu gadījumā bez pārteikšanās, atkārtojumiem, stostīšanās un citiem tipiskiem spontānās runas defektiem vajadzēja rēķināties arī ar Latgales iedzīvotāju runas

dialektoloģiskajām īpatnībām gan latviešu, gan krievu valodā. Dialektu grūti atveidot literārajā valodā, un mutvārdu vēstures praksē tas netiek uzskatīts par būtisku trūkumu, jo pastāv stingras rekomendācijas atturēties no dialektālo īpatnību iekļaušanas transkripcijā [14, 81; 17, 76]. Kaut arī netiek ignorēts faktijs, ka jautājums par dialekta atveidošanu var būt ļoti jūtīgs, ja skar dialektā runājošo politiskās nostādnes [13, 252]. Turklāt Latgales reģiona polietniskā un daudzvalodīgā vide sekmē liela skaita lingvistisku aizguvumu lietošanu, kā rezultātā respondenta teiktais nav precīzi atveidojams literārajā valodā. Stāstijuma autentiskā skanējuma izmantošanas nepieciešamības gadījumā jānoklausās ieraksts.

Treškārt, jau minētās multikulturālās vides viena no pazīmēm ir plaši izplatīta divu vai vairāku valodu sinhrona lietošana viena runas akta ietvaros. Liela daļa cilvēku šādā vidē ir bilingvāli (pat polilingvāli), un viņi simultanti lieto divas vai vairāk valodas ne tikai atbilstoši situācijai, izvēloties komunicēšanai kādu no viņiem zināmām valodām, bet arī patstāvīgi veidotajā stāstijumā iekļaujot vārdus, teikumus, pat veselas frāzes citās valodās. Tādos gadījumos rodas jautājums, kā rakstiski atveidot teikto maksimāli tuvu oriģinālam. Vairākkārt klausoties ierakstus un salīdzinot dzirdēto ar iespējamiem atveidojuma variantiem, varēja pamanīt, ka fonētiskais (skanošais) un rakstiskais tēls var būt vairāk vai mazāk adekvāts. Tas ir atkarīgs no dažādiem apstākļiem. Intervijas skanējumā parādās, cik labi teicējs prot visas lietojamās valodas, cik bieži viņš tās lieto, vai viņš zina valodu vai tikai lieto dažus izteicienus utt. Attiecīgi arī atveidojumā tas var parādīties kā citā valodā brīvi un pareizi pateiktās frāzes vizuālais (rakstiskais) ekvivalenti vai kā teicējam piemītošā akcenta vizualizēta imitācija.

Piemēram, latviešu valodā sniegtajā intervijā vācu valodā pateiktā frāze tomēr neskan “vāciski”, tāpēc pareizāks atveidojums, šķiet, būtu:

[...] skatāmies ar mammu, vācieši ved papu no meža .. (vācieši paņēma viņu iedzert), i paps tā nedzēra, nu, tur kādu glāzīti, a laikam par daudzi bija viņam .. A viņi zem rokas paņēmuši, .. ved [iesmejas]. Atved i saka, kā viņi pateica: ”Vectēvs slims, vajag gulēt. Šlafen, fater, šlafen, fater krank.” nevis ”[.] Schlafen, Vater, schlafen, Vater krank.” [9]

Līdzīgi ir ar krievu valodā teiktajām frāzēm latvietes dzīvesstāstā:

[...] tepatās atnāca mūsējie .. Žunda bija, un te arī .. Drozdīha tāda: ”Vi arestovani ..” nu i karavīrs. Viņi pateica: ”Nikuda ne uhoġīk, bugte doma!” Bugte doma .. Pateica, un palika karavīrs. Karavīrs tas krievu bija.

– No Krievijas?

– No Krievijas. Viņš saka: ”Sobiraites’ i berite vs’o s soboi, što možete.” Cilvēks no laba prāta. Es viņam ēst vēl iedevu ... [8]

Taču pavisam cits skanējums krieviski teiktajam ir dzīvesstāstā, ko teicēja krieviete izvēlējās stāstīt latviski. Viņas dzimtā valoda ir krievu, viņa runā krieviski pilnīgi brīvi un bez mazākā akcenta, tāpēc arī krieviski teiktajām frāzēm rakstveidā ir jāparādās kiriliskajā šriftā ar krievu valodas gramatikas un interpunkcijas normu ievērošanu:

[..] *Tad ar smagām mašinām veda uz Nīcgales staciju. Visi bija pārbijušies. Mamma tēvam saka: „Varbūt bērnu pametīsim kaimiņiem? Jo nevaram zināt, kur mūs vedīs. Varbūt, nošaus visus...” Tēvs saka: “Умиратъ, так всем разом умиратъ...” Nu, bet tomēr viņa nolēma Vārkavā turpat, pienotavā, tur tāds pazīstams cilvēks, Vaģelis, strādāja, un viņa mani atdeva tam Vaģelim.* [5]

Tādējādi, gatavojoj publicēšanai gan arhīva dokumentus, gan mutvārdu vēstures avotus, rodas virkne sarežģījumu, kuru skaits pieaug, īstenojot ieceri veidot abu veidu avotu komplekso publikāciju. Taču rezultātā iegūstamās pētniecības iespējas atsver šīs grūtības. Piemēram, Skladovu izsūtīto ģimenes uzskaites lietā [4] atrodamas divas pilnīgi slepenas izziņas par ģimenes izvešanu no Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta uz specnometinājumu. Pirmajā izziņā tā ir *kulaku ģimene*, kuras galva ir 1890. gadā dzimusī Skladova Agafja Kirila meita. 1949. gada 25. martā Grīvas stacijā šī ģimene (1 cilvēka sastāvā) bija ievietota ešelonā Nr. 97342 un izsūtīta uz Omskas apgabala Łubinas staciju, par ko liecina Valsts drošības ministrijas darbinieku Jermolajeva un Aleksejeva paraksti [4, 8. lp.]. Otrajā izziņā runa ir par *notiesātā nacionālista* Skladova Jeļiseja Mihaila dēla (dzimis 1884. gadā) ģimenes (arī 1 cilvēka sastāvā) izsūtīšanu 1949. gada 29. martā no Eglaines stacijas uz Omskas apgabalu. Ešelona numurs – 97343, amatpersonu paraksti – Trojanovs, Švedovs [4, 10. lp.]. Runa, protams, ir par vienu un to pašu ģimeni (apliecinājums tam – tikai vienas, kopīgas, lietas atrašanās arhīvā), bet – kā lai izskaidro visas nesakritības? Lietas materiālos nekādu skaidrojumu nav, vienīgi J. Skladovs iesniegumā 1949. gada 6. jūnijā [4, 63. lp.] norādīja, ka dzīvesvietas maiņas laikā viņi ar sievu pašķīrās (“при переселении мы разъехались”), un lūdza atļauju atkal apvienoties – atvest sievu pie sevis vai vismaz apciemot viņu [4, 63. lp.]. Nemot vērā izsūtīšanas procedūras norisi, var domāt, ka Jeļisejs un Agafja Skladovi bija izsūtīti atsevišķi (par to liecina atšķirīga izsūtīšanas vieta, laiks un ešelona numurs), sākumā – sieva, vēlāk – vīrs. Pēc tam Sibīrijā viņi sastapušies, turpināja kopā dzīvot un kopā atgriezās dzimtenē pēc reabilitācijas. Bet kāpēc izsūtīti atsevišķi? Kur un kā J. Skladovs pavadīja 4 dienas pirms izsūtīšanas? Kā viņš nonāca ešelonā? Kā viņi satikās? Bez vēršanās pie laikabiedru liecībām atbildes uz šiem jautājumiem ir atkarīgas no pētnieka iztēles un intuīcijas. Iespējams, ģimenes galva slēpās (bet kāpēc viens pats, bez sievas?), tad tika notverts un izsūtīts. Iespējams, viņš pieteicās pats (bet kas viņu mudināja tā rīkoties?).

Lūk, kādu atbildi sniedza deportēto J. un A. Skladovu mazmeita Jefrosinija, kas, būdama 8 gadus veca meitene, vēroja, kā norisinājās viņas vecvecāku izvešana:

— Дедушка уехал на лошади в город, а бабушка [...] дома была одна. Значит, охраняли её. У неё связаны узлы лежали в доме. [...] Охраняли, значит, и ждали дедушку до вечера. Дедушка не приехал, и бабушку одну отправили. Вот... и дедушка приехал, может быть, через день — бабушки нет. Мама... где-то были... дрова заготавливали с папой в лесу, а... а дедушка зашёл... зашёл, попросил: «Дайте мне иголку и нитки — чёрные и белые...» [заплакала] Вот... [...] я ему дала [иголку и нитки] (я была старшая в семье), и он ушёл... ушёл,

поехал в Тартак. Там был [сборный] пункт и, значит, он отправился за бабушкой. Вот. И они тогда в Сибирь приехали, в Омскую область. То они там три месяца или что-то больше (я так из рассказов только знаю) не могли встретиться там с бабушкой. Не могли найти друг друга.

— Значит, в Тартаке он её не встретил?

— Нет, она уже была отправлена.

— Он просто пошёл и сам...

— А... а он пошёл... другим путём поехал. Один. Вот там они встретились.

[...] Да. Вот потом они в 55-том году вернулись — дедушка с бабушкой. [...]

— Как Вам кажется, а почему всё-таки он устремился за бабушкой? [...]

— Нет, не говорили мы на эту тему. Ну, он... как преданность человека человеку. Отжили столько лет, дети взрослые, внуков куча. [7]

Tādējādi var droši apgalvot, ka Jelisejs Skladovs pats aizgāja uz savākšanas punktu un atdeva sevi represīvo orgānu pārstāvju rīcībā, lai sekotu sievai. Oficiāli šis solis netiek atzīts par brīvprātīgu, jo vecais vīrs bija iekļauts izvedamo sarakstā, tomēr cilvēciski tā bija viņa paša izdarīta izvēle.

Diemžēl mēs vairs nevaram uzzināt Jeliseja Skladova atbildi uz jautājumu, kāpēc viņš izdarīja tieši šādu izvēli, kā arī nevaram uzzināt atbildes uz daudziem citiem jautājumiem saistībā ar izvesto sajūtām, motivāciju, vērtībām, jo lielākā daļa no šiem cilvēkiem jau aizgājuši mūžībā. Tāpēc jāsteidzas uzrunāt tos, kas ir starp mums, un viņu sniegtā informācija obligāti jāizmanto vēstures pētijumos kopā ar citu veidu avotu informāciju.

Avoti un literatūra:

1. Latvijas Valsts arhīvs (turpmāk – LVA), 1894. fonds, 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. lieta (Учетное дело на семью кулака Григорьева Ф. М.).
2. LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l. (Учетное дело на семью осужденного националиста Редзобс К. А.).
3. LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l. (Учетное дело на семью осужденного националиста Калван К. Я.).
4. LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l. (Учетное дело на семью кулака Складова Е. М.).
5. Glikērijas Mukānes (Grigorjevas) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Vaboles pagastā 2003. gada 1. jūlijā, audioieraksts glabājas DU MVC mutvārdu vēstures avotu krājumā, numurs krājuma katalogā 72, saisināti – DU MV: 72.
6. Irinas Grigorjevas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Vaboles pagastā 2003. gada 1. jūlijā, DU MV: 73.
7. Jefrosinijas Silčonokas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Salienas pagastā 2004. gada 30. jūnijā, DU MV: 180.

8. Zelmas Redzobas (Kalvānes) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Salienas pagastā 2004. gada 1. jūlijā, DU MV: 195.
9. Mirdzas Staltmanes (Redzobas) dzīvesstāsts, ierakstīja Zane Stapķeviča Daugavpils rajona Salienas pagastā 2004. gada 2. jūlijā, DU MV: 216.
10. Latvijas Republikas Autortiesību likums (06.04.2000.).
11. Latvijas Republikas Fizisko personu datu aizsardzības likums (23.03.2000.).

12. Baum, W. K. *Transcribing and Editing Oral History*. Walnut Creek, Lanham, New York, Oxford: AltaMira Press, 1991.
13. Charlton, Th. L., Myers, L. E., Sharpless, R., ed. *Handbook of Oral History*. Lanham, New York, Toronto, Oxford: AltaMira Press, 2006.
14. Ives, E. D. *The Tape-Recorded Interview: A Manual for Fieldworkers in Folklore and Oral History*. Second Edition. Knoxville: The University of Tennessee Press, 1995.
15. Lipša, I. 25. marta sāpes un sapņi. *Latvijas Avīze*. 2005. 24. martā.
16. MacKay, N. *Curating Oral Histories: From Interview to Archive*. Walnut Creek, California: Left Coast Press inc., 2007.
17. Sommer, B. W., Quinlan, M. K. *The Oral History Manual*. Walnut Creek, Lanham, New York, Oxford: AltaMira Press, 2002.
18. Zirnīte, M., Hinkle, M., sast. *Mutvārdu vēstures avoti: Izlase*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. Nacionālās mutvārdu vēstures projekts, 2003., otrs izdevums – 2004.
19. Правила издания исторических документов в СССР. Москва, 1990.
20. Соколов А. (ред.) *Источниковедение новейшей истории России: теория, методология, практика: Учебник*. Москва: Высшая школа, 2004.

— |

| —

— |

| —

Grigorjevu ġimene

— |

| —

— |

| —

Arhīva izziņa par Grigorjevu ģimeni

1949. gada 25. martā no Daugavpils apriņķa Kalupes pagasta Dubencu sādžas kā kulaki izsūtīta Grigorjevu ģimene.

Izsūtīšanas pamatojums:

1944. gadā saimniecība pakļauta zemes reformai, sistemātiski izmantots algots darbaspēks, divi dēli dienējuši vācu armijā: viens – Lipatijs – kritis pie Rīgas, otrs – Jevtihijs – atgriezies no padomju karagūstekņu nometnes; ar Daugavpils apriņķa darbaļaužu deputātu padomes izpildkomitejas 1947. gada 25. septembra lēmumu Grigorjeva Fjodora Mārtiņa d. saimniecība ieskaitīta kulaku saimniecību kategorijā (saimniecība kulaku kategorijas apstiprināšanas laikā: darba zirgi – 1, govis – 2, vērsis – 1, jaunlopi – 1, aitas un kazas – 5, cūkas – 3, bišu stropi – 3, zāles pļāvējs – 1, labības pļāvējs – 1, zirga vilkmes grābeklis – 1).

LPSR VDM slēdziens par Grigorjevu ģimenes izsūtīšanu apstiprināts 1949. 27. 02. Apstiprinājis LPSR valsts drošības ministrs Alfons Noviks.

1949. gada 25. martā tika izsūtīti

Grigorjevs Fjodors Mārtiņa dēls (dz. 1876.28.02.) – ģimenes galva; miris 1953. gada 28. maijā Omskas apgabala Lubinas rajonā;
Grigorjevs Jevtihijs Fjodora dēls (dz. 1916.24.08.) – F. Grigorjeva dēls;
Grigorjevs Irina Ivana meita (dz. 1920.) – F. Grigorjeva vedekla;
Grigorjevs Anna Fjodora meita (dz. 1920.20.12.) – F. Grigorjeva meita;
Grigorjevs Glikērija Jevtihija meita (dz. 1948.) – F. Grigorjeva mazmeita bija iekļauta izvedamo sarakstā, 1949. 25. martā atstāta pie radiniekiem; pie vecākiem uz specnometinājumu aizvesta 1951. gadā.

Stacija –
Daugavpils, ešelona Nr. 97343.

Specnometinājuma vieta –
Omskas apgabals, Lubinas rajons.

Nav izsūtīta

Grigorjevs Marija Ilariona meita (dz. 1881.) – F. Grigorjeva sieva, kuras deportācijas dienā nebija mājās. M. Grigorjeva atradās pie znota Kalupes pagastā.

Izsūtišana neskāra

Trīs F. Grigorjeva meitas – Mariju, kura bija precējusies un dzīvoja Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā; Jefrosinju, kura arī bija precējusies un dzīvoja Rīgā; Rīgā tobrīd dzīvoja arī māsa Matrjona; F. Grigorjeva dēlu Jegoru (dz. 1904), arestētu 1945. gada 1. februārī, notiesātu kā policistu (krimināllieta Nr. 31654).

**Grigorjevu ģimenes specnometinājums ilga no 1949.11.04.
līdz 1956.10.10.**

Piezīme

1939. gada laiksaimniecības skaitīšanas dati (LPSR Iekšlietu ministrijas Centrālā arhīva izziņa 1954. gada 15. aprīlī): zemes platība 28 ha Dubenciem, mājai Nr. 9, kuras īpašnieks Grigorjevs Fjodors Mārtiņa dēls, 4 zirgi, 8 govis, 15 aitas, 5 cūkas, kā arī ēkas un lauksaimniecības inventārs.

*Izziņu sastādīja Latvijas Valsts arhīva darbinieki pēc LVA 1894. fonda 1. apraksta
(Daugavpils apriņķis) lietas Nr. 7639 dokumentiem.*

Glikērijas Mukānes (Grigorjevas) dzīvesstāsts

Glikērijas Mukānes (Grigorjevas) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Vaboles pagasta "Lielajos Vaideros" 2003. gada 1. jūlijā, ieraksts (viena audiokasete, 62 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 72, saīsināti – DU MV: 72.

Glikērija Grigorjeva dzimus 1948. gadā Daugavpils apriņķa Stradiņu pagasta Dubencas sādžā Jevtihija un Irinas Grigorjevu ģimenē. 1949. gada 25. martā uz Sibīriju tika izsūtīta viņas vectēva Fjodora Grigorjeva ģimene, arī Glikērijas vecāki. Ģimenes "vaina" – esot kulaki, atzīmēts arī, ka F. Grigorjeva dēli dienējuši vācu armijā, bet viņš pats 1943. gadā piedalījies lauk-saimnieku kongresā Vācijā. Pa ceļam uz savākšanas punktu māte izšķīrās atstāt meitenīti sastaptajam kaimiņam, lai viņš nogādātu bērnu uz Ilūkstes apriņķi pie Irinas mātes Stepanīdas Kurmeļovas, kura mazo Glikēriju divus gadus vēlāk aizveda uz Sibīriju. 1956. gadā Grigorjevu ģimene atgriežas dzimtenē. 1966. gadā teicēja pabeidz Vārkavas vidusskolu un sāk strādāt Preiļu rajona kolhozā "Darbs". 1968. gadā viņa apprecas ar Vasīliju Morozovu, gadu vēlāk piedzimst dēls Aleksandrs un 1971. gadā – meita Svetlana. 1978. gadā Glikērija iekārtojas darbā Kalupes pansionātā, kur nostrādā desmit gadus – līdz 1988. gadam, pēc tam sāk strādāt Vaboles paju sabiedrībā par noliktavas pārzini un strādā līdz 1994. gadam. Zaudējusi pirmo vīru, 1987. gadā teicēja apprecas otrreiz – ar Staņislavu Mukānu.

Intervēšana norisinājās G. Mukānes mājās, viesmīlīgā gaisotnē, ērtā un sakārtotā vidē. Deportācijas laikā teicēja bija vēl pavismaz, tāpēc tās ir bērna atmiņas – Sibīrijas iespaidīgā daba, dažas epizodes no sadzīves, ceļš uz mājām, attiecības ar vienaudžiem pēc atgriešanās Latvijā u.c. Izsūtījuma laikā būdama maza meitene, Glikērija nevarēja zināt dažus faktus, kas parādās dzīvesstāstā, tāpēc viņa atsaucās uz vecāko ģimenes locekļu atmiņām. Viņa pati precīzi norādīja informācijas avotus.

[Audiokasetes A puse]

- Mēs varam tagad atpūsties un atcerēties jūsu pirmās dienas, tās atmiņas, pirmās atmiņas.
- Vai [diktofons] jau raksta?
- **Raksta, jā.**
- Ko tad?
- **Stāstiet! Stāstiet droši!** Rolands [teicējas mazdēls] palīdzēs, ja būs nepieciešams, bet viņš jau neatceras to laiku, kad jūs bijāt tāda kā viņš.
- Preiļu rajonā. Es piedzimu Preiļu rajonā..
- **Un tas bija kurā gadā?**
- Piedzimu [19]četrdesmit astotajā gadā divdesmit ceturtajā maijā, jā.
- **Jā.**
- Tad bij Daugavpils rajons.
- **Aprīņķis vēl.**
- Aprīņķis?
- **Jā.**
- Jā! Tad Kalupes pagasts.. Nē.. Vai aprīņķis? Vai pagasts laikam bij!
- **Daugavpils aprīņķis un Kalupes pagasts.**
- Jā, pagasts laikam bija. Tagadējais Preiļu rajons.
- **Jā. Agrāk arī Krāslava bija zem Daugavpils aprīņķa un Līvāni..**
- Jā, jā, jā.. [*neliels klusums*]. Nu un [19]četrdesmit devītajā gadā divdesmit piektajā martā mūs.. mūsu ģimeni – tēvu, mamma, tanti, tēva māsu, mani (man bija desmit mēneši) – izveda uz Sibīriju [*balss pārtrūkst, sāk raudāt, turpmāk censas apturēt asaras*]. Es, protams, neko neatceros. No mammas stāstītā, ko es tagad varu pateikt. Divdesmit piektajā martā, vēl nebija seši, sabrauca pajūgā trīs cilvēki ar automātiem. Mammai ar tēvu pateica salasīt mantas pusstundas laikā, un mamma paprasīja, [...] lai viņai atļauj izslaukt govi, lai paņemtu pienu bērnam. Viņa aizgāja uz kūti un rokas neklausīja slaukt., šā tā pieslauca un pirms ceļa viņa pabaroja mani ar krūti.. un tad salasīja tās, nu pašas nepieciešamās mantas un iesēdām visi: tēvs, māte un mani.. es klēpī.. iesēda ratos un veda viņus uz Vārkavas.. tas nebija pagasts, bet Vārkavas tāds kā punkts.. tāds salasišanas punkts. Tur savāca, tur jau gaidīja mašīnas.. smagās. Tad ar smagām mašīnām veda uz Nīcgales staciju. Visi bija pārbijušies. Mamma tēvam saka: “Varbūt bērnu pametīsim kaimiņiem? Jo nevarām zināt, kur mūs vedīs. Varbūt nošaus visus..” Tēvs saka: «Умирать, так всем разом умирать.» Nu, bet tomēr viņa nolēma Vārkavā turpat, pienotavā, tur tāds pazīstams cilvēks, Vaģēlis, strādāja, un viņa mani atdeva tam Vaģēlim, un tad Vaģēlis – uz pirmo Vārkavu (te bija otra Vārkava, no kurienes lasīja mūs uz to Nīcgali vest), a pirmā Vārkavā dzīvoja tēva

māsa. Tad mani nogādāja pie tēva māsas, a viņus aizveda uz Nīcgali [*no-pūšas, pārstāj raudāt*]. Tēva māsa tad paziņoja mamma mammai, nu manai vecmātei, kura dzīvo.. dzīvoja tajos laikos Daugavpils rajonā, Mirnijs.. tur aiz Daugavpils septiņi kilometri.. ciematiņš. Tad atbrauca vecmamma pēc nedēļas un tad paņēma pie sevis, un viņa tā mani audzēja.. audzēja.. audzēja.. jā?

– **Audzināja.**

– Audzināja līdz diviem gadiem un tad.. vispār līdz [19]piecdesmitā gada augusta mēnesim. Un no tām bailēm, kur mamma mani pabaroja ar krūti (es tāda biju šipra jau, uz kājām stāvēju un jau pie rociņas, ja mani vadāja, staigāju), bet tad paliku bez kājām, nevarēju pastaigāt.. Tā vecmamma stāstīja, mamma stāsta, pēc stāstītā, jā.. nestāvēju.. nu vispār nestāvēju ne uz kājām, ne varēju pastaigāt, neko. Laikam no tām bailēm, mamma kur pabaroja ar to krūti. Vot. Un tad vecmamma mani vadāja visur, visur.. gan uz Lietuvu pie visādām tantiņām un teica, viena tantiņa iestāstīja, ka iet uz kaņiem un cik ir koku, no visiem kokiem salasīt zarus un taisīt vannas. Vot, viņa taisīja vannas, un pirms diviem gadiem tikai sāku staigāt es tad. Tomēr izārstēja, kaut gan tas man.. nu.. kā sakā, vēlāk, gados, man laikam deva to «не осложнение», bet kā «осложнение», ja..

– **Kaut kāds sarežģījums.. komplikācija.**

– Jā.. un kājas man tagad arī sāp. Nu.. tad.. mamma no Sibīrijas rakstīja jau savai mammai, vai jau manai vecmammai, vēstules, lai bērnu atved uz Sibīriju, ka jau grib, lai būtu bērns ar.. kopā, jo palikuši visi dzīvi un.. A par to braukšanu varbūt mamma lai pati pastāsta, kā viņi brauca?

– **Labi.**

– Ľoti interesanti pastāstīs.. krieviski. Jā?

– **Jā.**

– Kā viņus atveda un to visu, visu.. Kā viņus apmetināja un.. cik tur visa.. nu, ļoti tur grūti bija. Es tik savu pastāstišu to, ko es atceros.. nu i tad, tad.. Vecmammai tur ar naudu bija slikti, grūti, viņa kā nabadzīgi dzīvoja. Mamma teica, tur bija pametusi pulksteni, vēl šādas tādas mantas.. saka: “Pārdod to un atved bērnu tomēr.” Un vecmamma mani tad jau augustā, [19]piecdesmitajā gadā aizveda uz Sibīriju. Un tā es jau piecus gadus tur nodzīvoju Sibīrijā, līdz [19]piecdesmit sestajam gadam. Decembra mēnesī pirms paša Jaunā gada mums atlāva izbraukt uz dzimteni. Sibīrijā, ko es atceros.. es maz atceros. Atceros, nezinu, cik man varbūt gadiņi trīs bija, varbūt tā laikam.. mums piedzima brālītis, un viņam laikam arī tādos apstākļos, kā viņš dzima, kā mamma tur stāvoklī staigāja, grūti bij jāstrādā un visādi pārdzīvojumi.. piecu mēnešu brālītis nomira, piecu mēnešu laikā. Atceros to, kā viņš mira, liels pārdzīvojums bija, kaut vai es maziņa biju, kā paglabājām.. Tad atceros.. jā.. vēl, ka braucām uz Sibīriju.. nu ne Sibīriju .. kā veda mūs uz Vārkavu ar to pajūgu. Braucām tikai mamma, tēvs, kā es teicu, un es.. tad tanti paņēma vēl no kaimiņiem, un vectēvs, tēva tēvs, gāja no upes pie-

zvejojies zivtiņas, ja,.. no rīta agri.. Nu viņš agri laikam bija aizgājis vai naktī, es nezinu.. un viņu ar visu, priekšautā nesa tur līdakas un kādas vēl tur zivis.. un ceļā satika viņu un arī paņēma viņu ar visām zivīm, ar visu slapju paņēma.

– Tad neļāva ne savākt..

– Nē, nē, nē! Un tad atceros tur Sibīrijā, kā vectēvs.. Jā! Kā mēs staigājam ar viņu uz ezeru, vedām ūdeni uz mājām, jo tur ūdens nebija. Tur ūdeni dzeramo vadāja ar buļļiem, tur zemi apstrādāja ar buļļiem arī. Jā?

– Kur tieši Sibīrijā?

– Omskas apgabals, Ļubinskas rajons. «Село» laikam bija «Мокшинское» tā..

– Bet es pārtraukšu uz brītiņu. Jūsu ģimene bija ļoti turīga? Vai kā?

– Nebija. Nebija.. teica, ka turīga, jā? Divdesmit septiņi hektāri zemes bija. Nu lopīni bija tur viņiem – trīs vai četras govis bija, tur zirgi – divi vai it kā trīs bija, es labi jau neatceros.

– Nu ļoti vidusmēra bija.

– Jā. Bet kā teica tēvs, ka tur kaimiņi nodeva.. divi.

– Bet, teiksim, kāds bija aizsargos vai vācu armijā..?

– Nē.

– Nekas?

– Vācu armijā nebija.

– Vienkārši paņēma.. Latvijas laikā varbūt kaut kur? [Pienāk mazdēls, kaut ko iečukst teicējai.] Latvijas laikā var būt bij aktīvists pagastā? Vai tas ir vienkārši tāpat, gadījās un viss?

– Tur mamma varbūt labāk pateiks. Viņa vairāk zina. Nu, Sibīrijā ko es tur vēl atceros? Tos.. ko atceros [iešņukstas]? Kā zeme bija.. Nē! Vasara bija ļoti karsta, un ziema bij ļoti barga, daudz sniega un auksta, un atceros, ka zeme bij tāda kā saplaisājusi no tā karstuma.. Ar buļļiem veda ūdeni. Mēs gājām ar vectēvu uz ezeru, braucām ar tādu tačķiņu, tēvs sataisīja, vedām ūdeni uz.. laistījām dārzus. Mamma varbūt pastāstīs, kā iegādājās māju, kā viņi nopirkā. Viņa interesantāk pastāstīs par to Sibīriju. Jā?

– Labi, pajautāsim, ja viņa piekritīs stāstīt.

– Piekritīs! Noteikti [smejas]! Nu, vot.. Tad daudz mājas...

– [Pārtraucot] jūs nodzīvojāt tur piecus gadus, jūs tur laikam sākāt iet skolā?

– Sāku es iet tur skolā. Pirmajā klasītē.. jā..

– Un tur jūs bijāt tikai krievu ciemā? Tur latviešu nebija?

– Krievu!

– Tikai?

– Bija latvieši arī.

– Izvestie arī?

– Bija, bija, bija.. jā! Mūsu pat pazīstamie, no vienas puses bija, jā.

– **Jūs labi sadzīvojāt ar viņiem?**

– Es neatceros to. Es tikai atceros, ka es.. mājās vajadzēja.. mani jau pieradināja maziņu pie darba. Mamma ar tēvu gāja uz mežu darbos, un man vajadzēja gan cūku pabarot, gan užvārīt ēst.. un, un.. ārā viņiem bija plīts uzbūvēta, vajadzēja cūciņām savārīt tur, kartupeļus užvārīt, jā. Daudz vajadzēja palīdzēt. Nu.. to, ko es skolas laikus atceros. Ľoti atmiņā ir palikusi Jaungada egle pirmajā klasē.. ja, ka tur ne egle.. Jaungada svētki.. Kā to pateikt? Svētki?

– **Nu, jā.**

– Bet tur ne egle bija, bet priede atvesta bija, ja.

– **Kāpēc? Vai tad egles neauga?**

– Nē, nē.. neauga. Tur apses un bērzi.. un tādi milzīgi, lieli koki. Tādi meži masīvi bija. Vot, atceros to arī labi. Un redzēju, atceros, ka gāju uz ezeru un mani kā lācis nobaidīja. Kokā sēdēja [smejas].

– **Redzējāt lāci?**

– Jā, lāci to. Vot, uz visu mūžu atcerēšos laikam, ka es nobijos un kā es skrēju mājās. Ezeriņš tur netālu bija.

– **Bet daba tāda neparasta izskatījās?**

– Jā, jā.. Ogu.. Tur tādas kaulenes bija.. tādas nelielas sarkanas odziņas. Nu un tad pirmo klasīti es tur beidzu, un otru – pirmos divus ceturkšņus. Un tad mums atlāva braukt uz dzimteni...

– **[Pārtraucot] bet tur bērni vietējie normāli pret jums izturējās? Draudzīgi?**

– Jā..

– **Neapsaukāja tur, nekas..**

– Nu nē. Nē. Neatceros, kā mani.. Jā, jā.. Neko, es neko sliktu neatceros.

– Nu kāpēc.. Neviens arī nesaka, ka jāatceras sliktais. Pietika jau ar to, ka jūs izrāva ārā no šejienes..

– Jā. Nu un braucām tad uz šejieni. Ar vilcienu mēs braucām no.. līdz Maskavai, un tad no Maskavas uz Daugavpili atbraucām. Jā, Maskava, mēs tur Jaungadu sagaidījām. Mēs iebraucām rītā un līdz vakaram mums vajadzēja gaidīt vilcienu uz Daugavpili. Maskava ļoti interesanta, tāda skaista parādījās. Visas lielas mājas, kuras nebiju redzējusi.. jā, celtnes.. un tad tā uzgaidāma stacija ļoti skaista, kā Jaungada egles ļoti skaistas, tur visādas rotaļlīetas, zirdziņi mums, bērniem.. [Pēkšņi atceras] a, jā, es vēl nepastāstīju, aizmirsu. Tad mums vēl otrs brālis piedzima Sibīrijā, piedzima, brālis Sergejs piedzima. Un, kad mēs braucām, piecdesmit trešajā gadā¹, viņam bija trīs gadiņi. Vot, es ar viņu pa to zāli vadāju aiz rociņas, a viņš tāds ļoti interesants

¹ Pārteikšanās, jābūt: 1956. gadā

bija – dziedāja dziesmiņas. Vot. Un tur vecāki cilvēki viņam rokās svieda melnas tādas kapeiciņas. Kas trīs, kas piecas.. Un viņam pilna saujiņa bija to kapeiciņu pielasīta [*smejas*]. Ľoti skaisti. Ar metro braucām. Un kas tur ļoti interesanti bija Maskavā.. Nu tad, vot, braucām, kur mums bija apmesties. Atbraucām uz Daugavpils rajonu, uz Daugavpili atbraucām. Mums tur nebija kur apmesties, apmetāmies pie *mammas* *mammas*, pie tās vecmātes, *vecmamas*, kas mani...

– .. [*pabeidz*] veda uz Sibīriju?

– Veda uz Sibīriju, jā. Tad es tur arī sāku iet Skrudalienas skolā, vienu ceturksni nomācījos tur, kamēr mamma ar tēvu izkārtoja te visas darīšanas, lai atgūt atpakaļ māju. A māju Dubencā (Vārkavā tajā tad bija jau..), kad mēs atbraucām, bija jau Stradiņu pagasts, Dubenca vietā mums bija sādža, Dubencā.. Tur dzīvoja svešie cilvēki, pavisam.

– Jūsu mājā?

– Jūsu [mūsu] mājā. Un viņiem bija ļoti daudz te.. [*klusums*]. Ľoti grūti to vispār, to māju bija atgūt atpakaļ. Negribēja dot.

– Tas bija jau [20. gs.] piecdesmitajos gados?

– [19]piecdesmit sestajā.. septītajā jau gadā, kad viņi jau.. [19]piecdesmit septītajā, martā.. Nuu, mēs atbraucām sestajā decembrī, a viņi jau tur janvārī laikam aizgāja jau..

– Bet tie bija pilnīgi sveši cilvēki?

– Pilnīgi.. Nu, sveši.. Nu..

– Un ne no vietējā pagasta?

– Es pat nezinu.. Rinči tādi bija, jā.. dzīvoja. Nu, a viņus nevarēja «выселить» no mājas, nu šā tā viņi [teicējas vecāki] atguva to māju, ar valdes sēdi atdeva to māju atpakaļ, jā, viņiem. Ar lielām grūtībām, viņi pat uz Rīgu brauca, tēvs, jā. Bet atdeva. Un tad.. tiem cilvēkiem, kas tur dzīvoja.. vajadzēja padzīvot.. līdz marta mēnesim, līdz aprīļa mēnesim. Tad viņi kaut kur sarunāja vai māju nopirkā.. es jau tagad arī neatceros. Un viņi aizbrauca projām, un tad mēs sākām tur jau remontu taisīt.

– Kāds bijis jūsu užvārds toreiz?

– Toreiz – Grigorjeva.

– Grigorjeva?

– Jā, Grigorjeva. Mājas bija ļoti nolaistas. Māja bija liela, uz diviem galiem. A tajā galā, vienā galā turēja vistas. Kolhozs turēja vistas. Tas bija viss sa-puvis: un grīda, un griesti. A otrā galā, kur tie cilvēki dzīvoja, bija labi. Bet tur jau tad netīriba bija ļoti liela, nu kā ir, nu sava māja. Tad sakām taisīt remontu, arī.. arī.. kūts un šķūnis, viss bija nolaists, viss bija caurs. Un tad mammai ar tēvu bija ļoti grūti visu sākt no jauna. Kā mamma teica: “Vaja-dzēja Sibīrijā sākt no karotes, un šeit arī” [*sāk raudāt*].

– Savā mājā?

– Jā, savā mājā. Jā.. bija ļoti nolaista.. Nu un tad, kad viņi atguva māju atpakaļ, aizbrauca pēc manis, a brālītis mazāks, Sergejs, bija ar viņiem kopā, braukāja visur pa Rīgu. Pie radiniekiem viņi bija tur apmetušies. Un tad Vārkavā bija tur radinieki.. kamēr viņi tur visu izkārtoja. Tad atbrauca pēc manis un atveda uz Dubencu atpakaļ, un es sāku iet skolā Vārkavas vidus-skolā. Latviešu skolā man vajadzēja...

– [Pārtrauc] skaistā mājā, muižā tādā?

– Jā. Tur [Sibīrijā] es gāju krievu skolā, a šeit apstākļi bija ļoti grūti. Kalupe, Kalupē.. tas bija mums deviņi kilometri attālums no mājām līdz Kalupei. Tur bija krievu skola, bet nu neatļāva līdzekļi, lai mani tik tālu vadāt. Tad autobuss tā nestāigāja, vajadzēja kaut kur apmesties vai tur kaut kā vadāt, ja. Un vajadzēja piekrist iet uz latviešu skolu.

– Un kā jums gāja?

– Atveda.. veda mani tēvs. Tas bija laikam pirmā aprīlī, liekas, ka pirmā aprīlī. Ceturksnis tur sākas ar jaunu.. jā? Tur jau jaunā skola.. Ja, kad mēs atbraucām uz šejieni un pie mums bija mežiņš, man tik bija ļoti interesanti šeit. Kādi koki: priedites, egles. Un man tā patika tas mežiņš, kā es staigāju un skatos.. A pie babas [vecmāmiņas (dial.)], kad mēs iebraucām no Sibīrijas, nu viņi, ka nabadzīgi dzīvoja, viņai sienas bija aplīmētas ar avīzēm.. Un man bija tas liels, liels brīnums. Kāpēc ar avīzēm, ja? Un šeit atbraucu, šeit arī ar kaut kādiem papīriem Dubencā aplīmēts – ar tapetēm.. a es to nebiju redzējusi. A Sibīrijā mājas bija no māla celtas, zemas un baltinātas.. ar krītu, tādas baltas: gan iekšā, gan ārpusē. Vot, nu un tad,.. kad mani tēvs veda uz Vārkavu pāri tiltam Dubnas upei, un bija tā bailes iet, un arī tas tilts ļoti interesants man rādījās. Koka tilts. Un bija bailes atpakaļ vienai iet uz mājām no skolas.

– Ar kājām?

– Jā. Nu ieveda mani skolā, visi sveši. Sāka mani raustīt aiz bizītēm. Man skaisti mati, bizes bija garas, raustīja aiz bizēm. Tad audzinātāja bija tāda skolotāja Tekla Ciša. Bija apvienotas klases – otrā klase ar ceturto, bija ja. Un kad uz mājām vajadzēja iet no skolas, tad jau bērni gan mani tur raustīja un sniegā grūda, un apsaukāja.

– Par to, ka krievu valodā runājāt?

– Jā. Krieviete un tur visādi, jā, un vēl sliktāk, ja. Un pat uz sniega rakstīja, ka man tecēs sarkanais un ar sniegu mutē bāza, un kupenās.. Un visādi bija. Nu pēc tam, kad es jau sāku.. Un tur dzīvoja kaimiņu puika, tāds Ēriks. Viņš tur sāka pie manis staigāt katru dienu, ar pirmās klases “Ābeci”, un viņš mācīja man latviešu burtus, un mācīja vārdus, un mēs, tā spēlējoties, ar viņu draudzējoties, tā iemācījāmies latviešu valodu. Tāds ļoti labs puika bija, tāds saprātīgs, draudzīgs. Un mēs sapratāmies, un, tikai pateicoties viņam,

es ļoti ātri apguvu latviešu valodu. Nu un ceturksni es nomācījos skolā, tajā otrajā klasitē, un, kad jau beidzām skolu, audzinātāja saka vecākiem un arī man, ja mani laidīs krievu skolā, tātad var iet trešajā klasē. Ja šeit pat Vārkavā, jāpaliek otro gadu otrajā klasē. Nu ko tad? Te vajadzēja piekrist tam, ka palikt otro gadu otrajā klasē. Bet tomēr neko, ar laiku, ar gadiem..

- Tas jā, bet tas ir saprotams, un bērnam taču ir jāpierod.
- Saprotams, jā.
- Bet tie vairs jūs neaiztika, tie bērni?!
- Vēlāk, nē. Kad es otro gadu gāju, viss jau bij tīri labi jau. Kaut gan man jau tur jau kolektīvs mainījās, bet neko jau.
- Un skolotāji pret jums izturējās..?
- Ľoti labi. Un tā palīdzēja un ļoti labi. Laba skolotāja. Un tad jau, kad beidzām ceturto klasi, piekto klasi, tad bija Barkovska Marta skolotāja. Arī ļoti laba audzinātāja. Un vispār, skolotāji visi labi bija. Es tāda diezgan kluusa biju.
- Nē, es tieši domāju, tā kā krievu bērns un...
- [Pārtrauc] nē, labi, labi bija. Es neko.. Labi, jā. Nu grūti bija mācīties, jo es daudz ko neizpratu. Dažus terminus vajadzēja ne.. Nu es neizpratu, vienkārši grūti bija. Mācībās man bija grūti, kaut gan es centos ļoti. Bet maz, neslikti beidzu vidusskolu.
- Bet tomēr vidusskola – tas ir daudz, jo toreiz jau ne visi gāja tieši vidusskolā. Daudzi bija tikai ar septiņām un tad astoņām klasēm.
- Nu jā, taču.. neko. Vecāki tad palīdzēja, tad palīdzēja radi, ar drēbēm tur.. šā tā, pabeidzu.
- Tad jūsu vecāki ļoti strādīgi bijuši?
- Strādīgi, jā. Visu atremontēja un.. tā, vot, i nodzīvoja.
- Bet jūsu ģimene ir pareizticīgo, venticībnieku..?
- Venticībnieku, jā.
- Un jūs baznīcu apmeklējāt?
- Tajā laikā nē. Neapmeklējām. Mums tuvu venticībnieku baznīcas nebija tuvu. Te kaut kur Krivānos tikai, Kalupes pagastā bija. Nu tur netiku. Es tikai baznīcu pirmo reizi apmeklēju, kad biju [aizdomājas] precējusies, jā.
- Kristīta...
- Kristīta biju, jā, jā, jā.. Biju kristīta.
- Tur vecāki.. laikam dzīvoja tā kārtīgi pēc reliģiskām paražām?
- Nu mamma ar tēvu bija ticīgi, abi divi. Atceros nu, ka tuvu baznīcas nu nebija, tikai nu svētki jau kaut kādi, ja, mamma gāja. Nu, ka viņa gāja skolā, viņiem skolā bija ticības stundas, jā.
- Savā laikā?

– Viņa daudz pātarus tur visādus zināja. Viņai tur Mirnijā bija ļoti tuvu baznīca, viņa uz baznīciņu staigāja, ka jauna bija, ja, kamēr te apprečējās, te, Dubencā. Un tad, un tad, kad mums nu jau svētki tādi kā Lieldienas vai Ziemassvētki, jau tad mamma ar tēvu modina bērnus. Mums vēl tad Dubencā vēl trešais brālītis piedzima, kad mēs no Sibīrijas atbraucām, [19]piecdesmit devītajā gadā. Un tad cēla bērnus ap.. pirms divpadsmiņiem, pus divpadsmitos un gāja te pie svētbildēm.

– **Tajā naktī?**

– Jā, naktī. Tur man svētbilde ir. Nu varu parādīt. Šo [*rāda*], to svētbildi arī kopā ar katolu, jā.

– **Vīram laikam katoļu** [svētbilde pie sienas], jā?

– Vīra, ja. Jā. Nu, vot, tad mums vajadzēja lūgt Dievu kopā ar vecākiem. Mamma tur skaitīja tos pātarus, Lieldienas dziesmas dziedāja vai tur Ziemassvētku. Mēs tur noskaitām. Un tad jau to svētību apēdam, un tad vēl gājām gulēt līdz rītam, kamēr jādara rīta darbi.

– “**Svētība**” – kas tas ir?

– Nu ta, ka kaut kas, piemēram, Lieldienām olas piegatavotas.. Viņiem bija tāda «**кадило**», kā krieviski sauc.

– **Tad viņi to svētīja?**

– Jā. Un tāda «**кадило**» [*parāda ar rokām*]. Te rociņa vēl ira, tāda «**кадило**», vot. Viņā tur ieliek..

– **Tas ir no tiem laikiem vēl saglabājies?**

– Jā. Tas no veciem laikiem.. Un tā vēl laikam vectēva, varbūt vēl vectēvam..

– **Nodeva?**

– Jā. Vot. Un svētbildes arī, tāpat ikonas, mums vēl arī no vecajiem laikiem. No tantes, mammas..

– **Un uz Sibīriju neveda ikonas?**

– Nebija aizveduši, bija atdevuši radiniekiem, kuri savā veidā saglabāja. Un, kad mēs atbraucām no Sibīrijas, mums atdeva atpakaļ. Un tad mēs svētdien taisījām maizīti un oliņas, pēc tam tos apēdām, un gājām visi gulēt, līdz rītiņam bija. Vot, tik daudz no ticības es varu paturēt.

– Jā. Bet jūs svētījāt tad Lieldienas, jā? Lieldienas un Ziemassvētkus laikam..

– Jā, jā.

– **Un vēl kaut kādus** [svētkus] atceraties?

– Nu Vasaras svētki, atceros atkal.

– **Ari, jā? Uz kapiem..?**

– Jā, uz kapiem, jā, vot, gājām. Tur blakus mums arī kapiņi savi ir, tur, Dubencā, arī. Laikam kādas septiņas ģimenes apglabātas.

– **Bet to darīja tā atklāti vai tomēr slepeni** [20. gs.] piecdesmitajos gados?

- Nu, mēs tikai kā savā ģimenē, jā.
- **Un tikai?**
- Bet es atceros, ka skolā, kad gājām, ja, tad ļoti dzenāja par šito katoļu bērnus, jā. Pat skolotāji daži stāvēja pie baznīcas un skatījās, kādi bērni svētkos iet uz baznīcu. Un tad jau pirmdienas rītā, kad sanākam visi skolā pēc Liel-dienām vai Ziemassvētkiem, tad jau kaunināja, tad pie direktora dzina un tiem bērniem jau grūti klajās. Mums kā nebija, kur iet, krieviem, tā mums, mums tā neko nekas neteica, mēs pa māju svētījām, jā. Bet ļoti, ļoti par to dzenāja, jā.
- **Bet bērni par to arī nerunājās īpaši?**
- Ne, nē. Nu tā pa klusām, kas tur oliņas atnes, kas desu svētkos. Jā, tā, vot, šitā. Vai ar bulciņām, kā svētku bulciņas.
- **Jā, sacep paši.**
- Jā, jā, jā. Vot, tā.

[*Klusums.*]

- **Nu tad pēc skolas jūs gājāt tālāk mācīties?**
- Nu, es gribēju iestāties.. Man ļoti patika angļu valoda. A es beidzu, beidzu vidusskolu [19]sešdesmit sestajā gadā, kad tajā gadā beidza divas klases vienā gadā. Vai desmitā un vienpadsmitā apvienoja tajos laikos, jā. Un tad bija ļoti liels konkurss. Es stājos universitātē, ļoti bija liels konkurss, un es tajā neiestājos, nepārgāju konkursu. Nu tad atbrauca kolhoza priekšsēdētājs lūgt, lai es eju uz darbu par uzskaitvedi. Es.. un vienu manu klassesbiedreni aicināja, lai par uzskaitvežiem strādāt kolhozā. Nu ko, es piekritu. Un tad vēl pēc gada.. Nē. Piekritu, un tā sākām mēs strādāt. [*Paklusē, pēc tam sāk smieties*] sākas tad mīlestības.
- **Nu! Pastāstiet! Tas ir interesanti.**
- Vairāk tā i neaizgāju, nemēģināju vēl iestāties.
- **Bet, par mīlestībām runājot, kā varēja saprast meitene, ka zēns vai jaunietis viņai izrāda uzmanību? Kā viņš varbūt ieskatījies?**
- [*Sāk smieties*] nu nē.. nezinu. Sākam strādāt kolhozā, tur bija savas – nu es un tur vēl dažas meitenes, kas tur strādāja, un bija citas, vecākas, jā. Tur gan zootehniki, uzskaitveži, gan puikas mīsu tur strādāja par šoferiem. Tā ļoti bij, es pateikšu, tajos laikos bij ļoti interesanti. Tādi pasākumi un bij interesantāk jauniešiem dzīvot, un pavadīt laiku, un izklaidēties nekā tagad. Nu es salīdzinu, ka mani bērni, kad skolā mācījās un kā viņi tur.. nu tas vi-sas.. vakari tie vai balles, un, kad balles bija, kad es biju jauna, nevar salīdzināt pavisam. A tagadējos laikus..
- **Jums bija interesantāk?**
- Jā. Nu mums te tādi bija ļoti aktīvi jaunieši. Tur mēs i estrādi cēlām, mēs te kantoram apkārt žodziņu no kokiem, no kociņiem cēlām, stādījām ko-

ciņus, braucām uz ezeru, kaut uz Kalupes Baltezeru braucām vēžus Ḽert, uz lielo Nīcgales akmeni, bija visādi mums vakari: i Jaunais gads, i Marts – astotais marts, i armijas dienu, i dzimšanas dienas atzīmējām. Nu interesanti bija. Tad vēlāk mani, vot, [196]sestajā gadā laikam, [19]sešdesmit sestajā (mēs.. es sāku strādāt kolhozā) vai septītajā gadā, neatceros kurā, par komjaunatnes sekretāri ievēlēja. Nu diezgan aktīvi strādāju, pēc tam bija i goda raksts no Rīgas, un tur bija sakarā ar Ķeņina simto dzimšanas dienu medaļu pasniedza, jā. Nu strādāju par komjaunatnes sekretāri laikam, kamēr man sāka.. līdz kādam..

– Par atbrīvoto, jā?

– Nu nē, nē. Tepat kolhozā. Jā, sabiedriskais tāds kā pienākums bija. Jā. Kamēr man bērns piedzimst..

– Vajadzēja arī visu organizēt, visu stāstīt?

– Nu, vot, organizējām, jā, ļoti interesanti. Vispār interesanti bija. Atpūtas vakari, bija mums savs dramatiskais pulciņš, mēs iestudējām gan ludziņas, pati spēlēju ludziņās. Un tad arī.. un ansamblis – dziedājām dziesmas nu. Ballēs ļoti skaisti ģerbāmies, skaistās kleitās valšus dancojām. A ko tagad kratās tajās ballēs [*smejas*]?

– Kā jūs domājat, kāpēc tas tā? Es no daudziem cilvēkiem to dzirdu, ka nu toreiz bija tik tiešām interesanti. Tagad.. Kāpēc? Ar ko tas izskaidrojams vispār?

– Vot, nezinu. Man liekas, ka vai tā bij jaunieši audzināti, vai varbūt bij vairāk.. Es skaitu tā, ka bija pieradināti, stingrāki vecāki bija, pieradināti bij pie darba, jo mums.. mēs bijām vienmēr aizņemti darbā, kā es.. kā mēs.. Man vajadzēja strādāt. Man pat mācīties nebija kad. Man pat eksāmeniem nebija kad sagatavoties, man vajadzēja ravēt, man vajadzēja izvest aitas, vajadzēja izvest govi, vajadzēja mammai palīdzēt kolhozā vasaras laikos.. kolhoza govis.. Man bij trīspadsmit gadi, man vajadzēja divpadsmit govis izslaukt. Vajadzēja strādāt un arī tie jaunieši, kas...

– [*Pārtrauc teicēju*] un tad vienkārši nu ja ir brītiņš, tad gribas tā kaut ko.. kopā būt?

– Jā, jā. Un tad tik vienkārši arī nelaida, ļoti stingri vecāki.

[Audiotapes B puse]

– Kad es sagribēju kur iet, jā, man vajadzēja vienmēr paprasīt atļauju. Un, ja var – var, ja nevar – tad nevar. Ekskursijā, jā, ekskursijā arī mani.. ka var pateikt, nelaida. Mamma pateica tā (ja gribi kurpes vai kleitu): «Одно выбирай – или экскурсия или платье.» Tad kurpes ta nebija, a sporta čībiņas, kuras mēs izmālējām ar zobu pastu [*smejas*], zobu pulveri.

– Jā, jā.

- Nu, vot, ka gājām uz Vārkavu, kaut kur tā saucās kā Antona diena tur.. Kirmaši¹ pat bija.. tā saucās.. [..] Tad, jā, tur daudz cilvēku pie baznīcas, baznīca ļoti skaista bija, pie baznīcas daudz cilvēku.
- **Kalupē?**
- Vārkavā, Vārkavā. Otrā Vārkavā, jā. Vot, mālējām kurpes un zeķes baltas. Čības sporta ar to zobu pastu un zeķes baltas, un kleitiņu labāku apģērbtu – ļoti interesanti bija.
- **A mamma neko neteica, ka piemēram, gavēnis un tu nedrīksti iet dejās?**
- Nē, nelaida tad.
- **Tad nelaida?**
- Tad nē.
- **Īpaši pirms Lieldorfām?**
- Jā, jā.
- **Un, teiksim, ēdienkartī jūs ievērojāt? Gavēņu laikā?**
- Nu jā. Mājās, jā, jā, jā.
- **Skolā, tur tā?**
- Nu skolā, jā. Nu skolā kas tur bija.. no reizes mums tikai tēju deva un maižīti no mājas, kas paņem maizīti, un to tēju atnes spainī, un katram sava krūzīte, un salaista. Vēlāk, kad es jau vidusskolā gāju, arī mums deva pusdienas, jā. Cik kapeikas, es neatceros. Pusdienām jau deva mammīte man vienmēr naudu. Tā kā sāku aizmirst [smaida]. Nu jau kādu laiku es, liekas, ka es gadu strādāju, nu nemos ar tiem komjaunatniskajiem pienākumiem un tad es pati jau atteicos, jo tad jau bija par grūti.
- **Jūs, jau būdama par komjaunatnes sekretāri, droši vien domājāt par komunismu un visām tām idejām?**
- Nezinu, nedomāju, liekas, neko. Tā dzīvojām un dzīvojām. Es tur par to komunismu.. pat man tādas kā lielas tādas saprašanas nebija.
- **Un partijā nepiedāvāja jums iestāties?**
- Piedāvāja gan.
- **Un jūs gājāt?**
- Negāju. Man neļāva vīrs. Es varbūt pati būtu i gājusi, a vīrs neļāva. Nu, vot, sapazināmies ar to vīru, ja. Viņš par šoferi strādāja kolhozā. Nu tur pat kolhozā par šoferi. Tā bobikā saucamā vadāja tos priekšniekus, ja. [19]sešdesmit astotajā gadā desmitajā augustā mums bij kāzas, un kāzas mums bij sabiedriskas.
- **Kā viņu sauca?**
- Vasilijs. Morozovs Vasilijs. Tātad Morozova biju, jā.

---

¹ Кирмаш (ярмарка) – гадатиргус

– Un sabiedriskas...

– [Pārtrauc] sabiedriskas.. kāzas. Tad mūs ciema padomē reģistrēja, tur arī bija koncerts, mums dziedāja un tur lasīja visādus pantiņus..

– Jums par godu?

– Par godu, jā. Tur ansamblis..

– Tāpēc, ka jūs tomēr tur bijāt [komjaunatnes sekretāre]..?

– Jā, diezgan ilgi biju, un cilvēki bija piegājuši daudz. Mums pat fotokartiņas ir, jā. Piegājuši daudz bij.. Smuki, ļoti bija smuki. Un tās dziesmas skaistas dziedāja.

– Vai mēs varētu paskatīties fotogrāfijas, ja nav tālu?

– Nav tālu. [Smaida.]

– Parādiet!

– Tagad atnest?

– Ja, jā. Bišķiņ pārtrauksim. [..]

[Neliela pauze, teicēja atnes albumu, tālāk seko fotogrāfiju aplūkošana.]

– [...] Vot, braucām pēc manis uz vīra mājām. Oi, vīra mājas bija tajā pašā kolhozā un pie ezera, tā nomaļus, ja. Ezermala – tāds bij nosaukums tai sādžiņai. Un es atnācu – ne elektrības, ne ceļa. Un es tomēr piekritu iet uz turieni, pie viņa, jā, pie viņa. Un pēc kādiem desmit gadiem, ka es visu to pārdomāju, es domāju, es tajos gados (vēl, ka man bija tad trīsdesmit gadi) nekad nebūtu tā darījusi, nekad nebūtu tur gājusi.

– Bet cik bija tad gadi jums?

– Divdesmit gadi.

– Jauniņa.

– Jā, ļoti jauniņa.

– [Pētot fotokartiņas] skaists pāris. Un kāpēc jūs šķirāties?

– Mēs nešķirāmies. Tad no.. mēs no sākuma dzīvojām vīra mājās, kā jau pienākas, un ar vīra māti mums grūti gāja. Tad viņš sadomāja, vīrs jau, ja, ka jāceļ savā māja. Nu te ar grūtībām vācām naudu un visādi mums tur gāja. Mums jau.. dabūjām zemes gabalu jau, to projektu viņš sastādīja, ja, un sapirkām jau i materiālu, un jau tādu šķūnīti uzcēlām pie ezera, kur mums ierādīja. Nu-u, Lazdānos. Tur bija Lazdānu sādža. Šķūnīti uzcēlām jau tur darbarīkiem, un jau zemi.. Dārzā kartupeļus iestādīju, un bietes iestādījām jau. Celsim māju pamazītēm. Un te, Antiņos, sādžā, vienā mājā notika nelaimes gadījums. Kazimirs, vīrs, nu saimnieks mājās, nokāvās. Tas bija [19]septiņdesmitā gada divdesmit devītajā jūnijā, tieši Pēteros. Es eju tad uz darbu cauri viņu mājām (tur bija ļoti liels troksnis), uz kantori jau gāju. Nokāvās. Tas tur traģisks gadījums. Nu tur arī bija tur sabiedriskas bēres. Es tajā bri-

gādē strādāju. Nu reizēs mums bija uzskaitveži, kantorī strādājām, sēdējām. Bet tad mainīja viņi to sistēmu, uzskaitvežus lika pa brigādēm. Nu mums vajadzēja tagad pa brigādēm tur mērīt laukus, pierakstīt darbus, ko cilvēki dara, un tad aprēķināt algas, un fermas mums bija, bij jāizsniedz barība. Nu tādi pienākumi bija, ja. Un tas nav tikai manā brigādē. [Šķirsta fotoalbūma lappuses] nu, kad jau to cilvēku paglabāja, tā sieva.. a sieva pārdod māju, a viņiem bija tur uz dzīvokļa.. Nu agrāk dzīvokļu nebija, a vetārsti dzīvoja pie viņiem uz dzīvokļa – vetārsti, jā. Un izrādās, ka viņš samilējās ar to saimnieci, un tāpēc aiz greizsirdības tas vīrs, īstais, pārgrieza sev kaklu trīs reizes. Un pārgrieza artēriju. Vot, šitādā, šitādā viņš nāvē aizgāja projām. Viņu, kamēr līdz slimnīcai veda, līdz Preiļu slimnīcai, viņš nomira.

– Asiņoja..

– Asiņoja, jā. Un pārdot viņa māju, un viņi brauc projām. Jauna māja, laba māja. Vīrs saka: “Varbūt pirksim? Будем покупать?” Es saku: «Ой, не пойду», a mēs – tādas ziņkārīgas sievas – no kantora, tur blakus, nu, kantoris bija trīssimt metru no tās mājas, bijām atskrējuši paskatīties, un redzējām, kādas visas sienas bija ar asinīm un grīda, un spainī pietecināts arī bija asins, trešā daļa spaiņa. Kā viņš tecināja tur, nezinu... tik tiešām es saku: «Ой, не пойду. Мне страшно, не пойду.» Četri tūkstoši ar pusi viņa prasīja tajos laikos. A pēc tam es padomāju, domāju – kad mēs to māju te uzcelsim!? Kad te kas būs? Un cik darba, un cik grūtību, un kur to naudu [нemt], un visu? Es saku: “Kur mēs ḥemsim naudu?” A viņš saka: “Nu palienēsim, jā.” Nu piekrītu! Nu, vot, tā savācām to naudu. Šā tā palienējām. Nopirkām mēs to māju. Nu bij bailes. Pat sapņus nelabus es tur redzēju [*smejas*]. A kā? Nu, bet kaut kā.. kaut kā pieradām, atremontējām, un tad vēl tur māju sākām remontēt. Un kūti uzcēlām. Sākām visu dzīvi vēl no jauna. Tad man piedzima arī meita, a dēliņš man piedzima vīra mātes mājās, tur Ezermalā, jā. Puisītis – Aleksandrs, a šeit piedzima Svetlana. Un skolās mēs tos bērnus laidām, krievu skolās uz Kalupi. Tad jau autobusi staigāja. Nu grūti bija, kad dubļu laikā negāja autobusi, kad vajadzēja vest i pamest tur, pie Kalupes dzīvoja vīra brālis. Kalupē dzīvoja vīra brālis, kad pie tiem pametām, tā. Tā, vot, mēs nodzīvojam tajās mājās Antiņos līdz [19]astoņdesmitajam gadam. Vīrs strādā ar “bobiku”, tad viņš sāka tā dzert. Un jau kad mēs tajās mājās bišķu iedzīvojāmies, jā, un viņš tā pamazam sāka dzert. Tad viņš strādāja uz smagās mašīnas, te viņš arī no dzeršanas man bērnu [gandrīz] nenosita tāpat. Nu un tad es sāku prasīt priekšsēdētāju, lai viņš vispār iet no šofera projām. Tad viņu ielika strādāt cūku fermā par mehāniķi. Vot, un liktenīgais bija [19]astoņdesmitā gada otrā jūnija rīts. Tas bija pirmdienas dienā, svētdien bija atbraukusi viņa māsa, a mums vēl tur tāda zeme, tur zemītē.. nu, zeme bij zemā vietā, jā. Mēs vienmēr sējām maija beigās dārzu, un tur nebija vietas bietes apsētas. Svētdien viņš tur sēja bietes, un māsa viņam palīdzēja, es aizbraucu uz Daugavpili nopirkt kāpostus. Atbraucu uz mājām, a viņa māsa Marfa saka: «Знаешь, Кира, ворон так летал.. Мы сеяли бураки, а

ворон так летал над огородом и кричал, и кричал. Кто-то здесь умрет..»
Un kad tas notika, viņa saka: «Я же никогда не подумала, что это брат будет покойником». Otrā dienā, ja. Nu i, pirmdienas rīts, viņš aiziet uz darbu.. Jā, es vēl nepastāstīju, kā, cik es ilgi sēdēju kolhozā. Strādāju par uzskaītvedi kolhozā, pēc tam sāku strādāt par kasieri, un neatceros, no kura gada tad, un tad mūsu kolhozus apvienoja. Bija Raiņa kolhozs, pēc tam Darba kolhozs, Ezersciems bij un tad Darba kolhozs, un apvienoja ar Dzintara kolhozu. Es paliku bez darba, paliku bez darba tikai tāpēc, ka viņš bija greizsirdigs un nelaida tur iet. Te visādi brīnumi arī bija. Vispār dzīvoju uz vietas kantori. Nu viņš bij greizsirdigs. Nepalaida tur strādāt. Tad es tur pabarōju gadu teļus, ja, un tad no Kalupes atbrauca no pansionāta direktore un sāka aicināt mani uz Kalupes pansionātu uz darbu. Es no [19]septiņdesmit astotā gada strādāju, braukāju uz Kalupes pansionātu strādāt tur par grāmatvedes palīgu, ja. Un bērni arī braukā uz darbu.. uz to, uz skolu. Es uz darbu, bērni uz skolu. Un tajā rītā, [19]astoņdesmitā gada otrajā jūnijā, viņa māsa brauca uz mājām, viņa dzīvoja Poguļankā pie Daugavpils un paņem abus manus bērnus, lai paciemojas uz kādu nedēļu. Nu, vot, mēs aizbraucām visi: viņa māsa un es ar bērniem aizbraucām uz Kalupi, a viņš aizgāja uz darbu. Tā mēs izšķīrāmies. Tas bija pulksten septiņos, jo autobuss gāja uz Kalupi no Preiļiem, Preiļu autobuss, ja. Un puse vienpadsmitos ienāk pazīstamais tāds no "Dzintara" puses pūsis un mani pasauc: "Kira, iznāc ārā!" Es izgāju koridorā, viņš saka: "Kira, zini kū, tovs Vasjka nūmyra." Es saku: "Ko nūmyra? Tu tī jūkoj?" A viņš saka: "Ar taidas dzelas nivīns najūkoj." A es saku: "Nu tad tikkū reitā mēs šķirāmīs, vyss beja labi." "Pareizi, siestīs, braucam." Es saku: "Ko is nūmira?" "Jū keiss nūkūde." Nu, i aizbraucu. Vajadzēja pārdzīt kuili, gribēja tie jau zootehnīki pārvest uz citu fermu, no tās cūku fermas uz citu fermu kaut kur pārvest. Un paprasīja viņu palīdzēt, lai viņš paved mašīnā, jā. Un viņi to dzina pa eju, kuilis pa priekšu, viņš no pakaļas, viņam [kuilim] iesita tam pa pakaļu ar tādu nūjiņu, jā. Un viņš [kuilis] kā griezās atpakaļ, viņam [Vasilijam] saķēra šeit, vot, apakš.. te, kājā, un izrāva gabalu artērijas. Viņš tikai aizkliedza: "Ai!", un asinis kā šķūca un pilni zābaki, un bikses, un viss kas. Un momentā.. [paspēja] tikai cūkkopējs viņu sakert, lai viņš nenokrita uz cementa, bet pat uz rokām. Nu tā. Paliku ar diem bērniem [raud].

– Un par to māju jau bijāt norēķinājušies?

– Nebijām norēķinājušies, vēl nebijām. Tūkstotis divi simti man bija palicis vēl parādā. Parādā.. viņa brālis tāds, viņš Ziemeļos dzīvoja, Griša, jā. Ziemeļos dzīvoja. Viņam biju palikusi parādā. A viņš [teicējas vīrs] bija iepriekš vinnējis "Zaporozecu", mašīnu, vinnējis. Trīsdesmit santīmi laikam tad bija, jā? Kapeikas.. Nu i kā vinnē. Viņš tās mašīnas nežēloja, brauca i govis ganīt ar tām. Viņš vienu laiku ganīja govis pirms fermas vēl, jā. Vienu vasaru ganīja govis ar to mašīnu, nežēloja. Tad kaut kas ar motoru notika, viņam bija izgājis no ierindas. Vot, es paliku ar bērniem viena. Meitiņai bija deviņi

gadi, a dēlam bija vienpadsmīt gadi. Nu, a blakus dzīvoja, pārgāja no tās Ezermalas, pie mums uz Anšiem pārgāja (tikai neatceros, kurā gadā tas bija, [19]septiņdesmit kurā – otrajā vai trešā) vīra māte dzīvot blakus mājās. A tur kaimiņos dzīvoja tā saimnieka mamma, ja, kurš nokāvās. Un to saimnieka mammu mēs bijām paņēmuši pie sevis. Viņa man pieskatīja bērnus, a es gāju uz darbu. A tur, kad gāja meliorācija, tajā Ezermalā, tajā, kur nevarēja ne piebraukt, ne pieiet, tur meliorācija gāja, tā viņus izcēla, sanāk cēla ārā, ja, tās mājas, jā. Tur vairākas mājas..

– **Un deva naudu?**

– Un deva naudu viņiem, jā. Viņi labu naudu saņēma. Un tad viņa atnāca.. vīra māte atnāca blakus mums dzīvot. Un kad [vīrs] nomira, es tur biju vainīga.. Nu vispār grūti mums bija dzīvot ar [vīramāti] blakus. Un tad man piedāvāja, pa cik es strādāju Kalupes pansionātā, piedāvāja dzīvokli, jo bērni šeit mācās, i grūti mums tur tikt. Mēs ar kājām staigājām pa sniegiem un pa puteņiem.. Deviņi kilometri tomēr vajadzēja iet.

– **Tālu!**

– Man no darba, bērniem no skolas. Un tā, paldies tai direktorei Ninai Petrovna, iedeva dzīvokli, un tā es to māju pārdevu, pārdevu to “Zaporozecu”, norēķinājos ar parādiem un vēl to naudu ieliku vienam bērnam.. nu sadaliju, tā vajadzēja mums. Vai man vajadzēja no Daugavpils, kā tur, skolas valde, vai kā tur bija, vai tur kaut kas ar bērnu.., skaitīja biedrību tādu. Nu vispār nevarēju es pārdot bez viņiem, bez viņu atlaujas māju. Jo varbūt es varu to naudu izlaist vai kā. Un vajadzēja sadalīt to visu naudu trijās daļās, sadalīju un katram to ieliku naudu uz grāmatiņas, un tad vest uz turieni parādīt, ka tiešām mēs esam tā izdarījuši, tad to māju tikai pārrakstīja. Jau kolhozs nopirka tur citam saimniekam. Un tad tur tiem bērniem līdz astoņpadsmīt gadiem viņi nedrīkstēja izņemt, tad, kad tur bija astoņpadsmīt gadi, tad, jā, izņēma un tad jau lika tur, kur vajadzēja. Vienam vajadzēja kāzām. Otram tur vajadzēja magnetofonam, dēls atnāca no armijas – apģērbties vajadzēja. Šitā, vot, aizgāja tā nauda.

– **Nu, jā.**

– Nu un.. Tā, vot, es dzīvoju. Iedeva Kalupes pansionātā mums dzīvokli. Tā mēs ļoti labi iekārtojāmies un ļoti labi dzīvojām. Cilvēki arī bij. Arī tajā Kalupes pansionātā ļoti labs kolektīvs bija, arī bija pašdarbība. Nu un ļoti labi bija. Skaista vieta, tur jau pieradu tāpat. Jau kura tur māja man iznāk? Laikam ceturtā, jā [smaida]?

– **Nu, Sibīrijā..**

– Sibīrija, Dubenca, vīra mātes māja, vot, tā māja, kuru mēs nopirkām un te, piektā bij jau šī te, vot, Kalupē bija. Tāpat.. visus no turienes, tās mājas kociņus izrakām, puķes izrakām. Visu pārvedām tad, kad no jauna iekārtojāmies. Vot, kāds liktenis. Bērni skolā gāja. Nu, kad es strādāju par uzskaitvedi. Nē, ne par uzskaitvedi, tas bij kolhozā, nē, te jau es jaucu, a pansionātā

es par to grāmatvedes palīgu strādāju, jā. Un šad tad noliktavas pārzini es pamainīju. Laidu viņu atvaļinājumā, noliktavas pārzini. Nu, a pēc produktiem vajadzēja braukt uz veikalui, uz Kalupes veikalui pēc produktiem ar zirdziņu, un vadājām, palīgs man bija tas, kas sakrauj tās kastes, jā. Un katru gadu, laikam gadi pieci palaidu to noliktavas pārzini atvaļinājumā. Un tā kādreiz veikalā tā veikalvede man saka: "Kira, es gribu tevi iepazīstināt ar savu brāli, lai jūs iepazītos, ja." Nu, vot, i tā mums [19]astoņdesmit sestajā gadā, nu jā, [19]astoņdesmit sestajā gadā, tieši Lieldienās, trīsdesmitajā martā mūs iepazīstināja ar Mukānu Staņislavu. Viņa māsa un brāļa sieva. Abas veikalā strādāja, mūs saveda kopā. Pieskatīja, saskatīja [*smejas*]. Jā. Saveda kopā. Labs vīrietis. It sevišķi bij..

– Pirms tam nebija precējies?

– Bija precējies. Bet viņš kaut kā bija maz nodzīvojis – pusotra gada, kaut kas viņiem tur nesaderēja, jā. Sieva bija četri gadi vecāka par viņu. Bet es neko neteikšu, ka viņš slikts, labs.

– Kopīgi bērni jums ir?

– Nav. Nav, jā. Nu jau tāda bija runa. Es pateicu, ka man ir divi bērni. Viņš pateica: "Tam nav nozīmes, ka bērni ira..., jā." Viņš jau manus bērnus skatīs tā kā par savējiem. Es ļoti uztraucos, domāju, kā to uzņems bērni. Bet meitene bija mazāka, tā vēl neko, a puika uzreizes pateica, ka negrib. Kad..

– Cik viņam bija toreiz gadiņu? Bērnam.

– Sestajā gadā.. Saša no [19]sešdesmit devītā bij. Sešpadsmiņi, jā? Septiņpadsmiņi?

– Nu tāds, jā, jaunietis jau.

– A Sveta gāja, vot.. astoto klasi tad beidza Kalupes pamatskolā. Jā. Viņš [dēls] tā, ka negribēja, bet pēc tam, kad jau viņi sapazinās, un viņš tā labi apgājās ar bērniem, viņš saka: "Zini, mamma, знаешь, мама, ничего мужик, ничего." Un viņi atrada kopējo valodu un kopējus darbus, jo puikam bija ļoti grūti pēc tēva nāves. Viņam vajadzēja mopēdu palīdzēt sataisīt vai tur paremontēt, vai vēl kaut ko. Un viņam nebija pie kā griezties. Viņš gāja pie kaimiņu puikas (puika bija pa trīs gadi vecāks, tāds Juris Lazdāns), un tas daudz ko palīdzēja, daudz palīdzēja. Nu un te jau ar to Staņislavu ta viņi atrada kopējo valodu un darbus, un viss ļoti labi. Jā, un cik mēs tur ilgi nodzīvojām.. līdz [19]astoņdesmit sestajā gadā.. Ai, es jau neatceros.

– Nu, tas jau nav tik.. Katrs gads nav tik vajadzīgs.

– Jā. Nu a te, šajā mājā dzīvoja tēvs ar mammu viņam, veci jau, jā, un tad.. Mēs nodzīvojam gadu tā, nu nebijām reģistrējušies, neko. Paskatījos, ka tāds cilvēks nekas, un ar bērniem, jā, sapratās viņi, tad viņš sāka aicināt, un tēvs viņu sāka prasīt, lai mēs vēl sareģistrējamies. Tēvs saka: "Es esmu vecs, slims, es gribu zināt, pirms es miršu (a viņš ļoti dēlu milēja, pa cik viņš jaunākais bija, jā, un tas viņam bija labākais dēls), lai zinātu, ka dēls ir pie

vietas. Nu, vot, mēs sareģistrējāmies [19]astoņdesmit septītā gada devītajā janvārī un divdesmit septītajā martā tēvs nomira. Palika mamma te viena. Nu viņš saka: "Vajag iet uz mājām." Un tur mamma sāka prasīt, lai ejam šeit uz mājām. Nu tā atnācu uz šejieni.

– **Un kā jūs šeit sadzīvojāt ar vīra māti?**

– Nu viss ļoti bijis labi, un viss bija tā nekā, bet nepatika, ka bērni sveši. Vot, tā bij! Tā mums bija strīdi arī par to. Bija strīdi dēļ bērniem. Kad dēls aizgāja armijā, meita beidza te Daugavpili skolu pirmo.. viņa, un tad tā arī iznāca, ka viņa arī neiestājās. Viņa stājās universitātē tirdzniecības.. ekonomistos.. fakultātē, jā. Neiestājās. Un tā mammas (mans) liktenis. Sadraudzējās ar puiku un tad apprecējās, un tā viņi.. Beidza vienkārši kursus tirdzniecības un strādāja veikalā. Vot, viņi apprecējās arī [19]deviņdesmitajā gadā, vot, divi mazbērni man ira, un dēls atnāca no armijas, un [19]deviņdesmit pirmajā [gadā] viņš apprecējās, mazmeita ir. Daugavpilī dēls dzīvo. Vispār labi dzīvo bērni. Dēls dzīvo Daugavpilī, strādā pie saimnieka par šoferi, sieva arī konditorejā "Daugavpils Maiznieks" strādā par konditoru, jā. Nu, a Svetlana mana strādā Kalupē, vīrs arī saimniecību tur. Jā, vīrs nestrādā tagad, strādāja arī par šoferi tajos laikos, kolhoza laikos, a tagad nestrādā nekur. Bet saimniecība viņiem ir liela.

– **Jā, saimniecībā darba vai cik.**

– Jā. Nu, vot, tā.

– **Bet jūs teicāt, ka vīrs neļāva jums iet partijā. Tas bija Vasīlijs?**

– Vasīlijs, jā.

– **Un kāpēc? Kā viņš teica? Un kāpēc nedrīkstēja iet partijā?**

– *[Smejoties]* nu, neļāva.

– **Pateica: "Neiesi!". Jā?**

– Nu neļāva. Labi, varbūt viņš i Dieva ticīgs bija? Jā, jā. A tāda Spuriņa Astrīda, kopā draudzējāmies (viņa par gadu vecāka), viņa stājās. Vot, mums abas kopā aicināja. Un viņai kā partijas biedrei bija pirmā roka – iedeva darbu. Es paliku bez darba mājās. Viņa tā arī gāja un gāja uz priekšu, un tagad viņa jau Vārkavas novada priekšsēdētāja.

– **Jūs dzīvojāt arī starp kalupiešiem. Un kā jūs raksturotu kalupiešus? Tagad [apkārt] vairāk vabolieši, jā, laikam?**

– Jā.

– **Redzat kaut kādu starpību?**

– Es nezinu starpības. Kalupē, liekas, arī tādi labi cilvēki bija. Bet tādi, vairāk tādi kā aprunā, tādi vairāk skaudīgi, ja. Bet šeit bija tādi vienkārši un tādi, nu, laipni, tādi mīli cilvēki, jā. Man te piedāvāja darbu, es te strādāju – te kolhozā par noliktavu pārzini. Nu, kur ta es izbraukāšu. Noliktavas pārzini. Ļoti labi visi atnosiлись.

– Sirsnīgi?

– Sirsnīgi, jā. Es neko nevaru teikt. Nezinu, tur kaut kā ļoti aprunāja: kur, kas, kaut kā. Nezinu, man tas nepatika.

– Un valodas ziņā nekādu starpību?

– Vairāk tā uz Vārkavas pusi runāja daži, bet ne visi. A šeit arī kaut kas ir savādāk nekā es. “U” – es saku: “Ko?” [Smejas.]

– Nu jā..

– Kaut kas ir savādāk, tāda izloksne. A tā es nevaru neko tur pateikt.

– Bet, ja jums vajadzētu noteikt latviešu un latgaliešu atšķirības?

– Nu nezinu [iesmejas].

– Ja jums pasaka: “latvieši”, ko jūs iedomājaties?

– Latgalieši, liekas, ka ir vienkāršāka tauta, jā? Vienkāršāki.

– Es nezinu, es tikai tā jautāju.

– Man tā liekas.

– Bija interesanti noskaidrot.

– Tā liekas. No vienas sievietes te dzirdēju.. kas man to stāstīja, nevaru iedomāties, tur ap Rīgu viņai dzīvo kaut kāds radinieks, un viņi esot ļoti skopi.

– Tiešām?

– Šeit tā uzņem, tādi laipni, ne tādi kā tur. Nezinu, es neesmu nekur tālu braukājusi, neesmu nekur bijusi. Es visu laiku te pa Latgali.

– Un jūs varētu atcerēties? Jūs teicāt: “Sienas aplīmētas ar avīzēm..”

– Jā.

– Bet jūs varat atcerēties, kas par avīzēm?

– Krievu avīzes tās vienkāršās. Nu bija krievu tādas. Kādi tur nosaukumi bija, es pat neatceros. Ne-e. Tik zinu, ka krievu burtiem lieliem tik nosaukumi bija rakstīti.

– Par avīzēm runājot, padomju laikā jums ģimenē kādas avīzes bija? Kaut ko lasījāt?

– «Советская Латвия» rakstījām. Un, kad es jau lielāka tiku, man patika lasīt vairāk par jaunatni kādus aprakstus, ja. Tad vecāki jau drusciņ tādi.. labāk jau dzīvoja, vairāk jau naudiņas bija, tad atlāva man izrakstīt «Советская Молодежь», nu, ka i krievu valodā tajos laikos bija. Vot, tādas avīzes mēs abonējām. A pēc tam jau sākam rajonā.. Kā viņš bija? “Karogs” laikam bija tad. Tas jau kurā gada bija? [...]

– Bija “Avangards” vienu laiku Daugavpils rajonā.

– “Лењина Karogs” bija tad. Preiļu, Preiļu.. Preiļu tas bija.

– Varbūt Preiļu?! Jo Daugavpilī bija “Avangards”.

– Daugavpili – “Avangards”, a Preiļu – “Лењина Karogs”, un vēl atnācu uz šejieni dzīvot, uz Vaboli, un Kalupē jau interesējos par savu tur pusi, jā, par

savu novadu, ilgu laiku rakstīju to avīzi, pasūtīju, ja. Tad “Novadnieks” tika viņš. Vēlāk bija pārdēvēts par “Novadnieku”. Tagad laikam viņš ir “Novadnieks”.

– Kas tur interesants bija?

– Man jau vairāk interesē tajos laikos par jaunatni vai par saviem cilvēkiem, ko tur apraksta.

– [Pārtrauc] paziņām?

– Par paziņām, jā. Nu, vot, par kultūras dzīvi man patīk lasīt, patīk lasīt tur par lauksaimniecību kaut kādi apraksti, jā.

– Padomi interesanti.

– I padomi. A, ka šito tagad mūsu avīzi “Latgales Laiku” es jau sāku no pirmās lappuses līdz pēdējai, visu, visu izlasu.

– Tiešām?

– Jā, [smejas] vīrs ātri pārskata, pārskata. Viņš tur kriminālchroniku tur izlasa, vēl. A brīnās, ka es vienu vakaru lasu, i otru. “Ko tu tur vari lasīt?” saķa uz manīm. Nu es visu izlasu, jā, var teikt. Man viss kas patīk.

– [...] Par to Sibīriju.. Bet, ja tagad atskatāties, kā jūs saprotat, kāpēc tā viss notiek? Jūs iedomājaties: pēkšņi...

– Bija kaut kādas pavēles no Maskavas jau laikam. [...]

Transkribēja Nataļja Pučinska, Iveta Bogdanoviča, Inese Ruļuka

Irinas Grigorjevas dzīvesstāsts

Irinas Grigorjevas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rājona Vaboles pagasta "Lielajos Vaideros" 2003. gada 1. jūlijā, ieraksts (viena audiokasete, 62 minūtes, krievu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 73, saisināti – DU MV: 73.

Irina Kurmeļova dzimusi 1920. gadā Ilūkstes apriņķa Lauceses pagastā vesticībnieku Ivana un Stepanīdas Kurmeļovu ģimenē. 1931. gadā Irina parbeidz četrklasīgo skolu, strādā tēva saimniecībā, vēlāk kalpo pie saimniekiem Daugavpilī. Kara laikā teicēja strādā limonādes fabrikā. 1948. gadā Irina apprečas ar Jevtihiju Grigorjevu, pārbrauc uz dzīvi vīra ģimenē Daugavpils apriņķa Stradiņu pagasta Dubencu sādžā, un tajā pat gadā viņiem piedzimst meita Glikērija. 1949. gada 25. martā Grigorjevu ģimene kā kulaki tiek izvesta uz Omskas apgabala Ľubinas rajonu. Mazā meitiņa tiek atstāta dzimtenē pie ceļā sastapta kaimiņa un pēc kāda laika nogādāta pie I. Grigorjevas mātes Stepanīdas Kurmeļovas, kura vēlāk aizved bērnu uz Sibīriju. Izsūtījumā teicēja, viņas vīrs un vīratēvs strādā Ľubinas sovhozā Nr. 42, tur piedzimst dēli: Fjodors (1952) un Sergejs (1953). Ģimene atgriežas dzimtenē 1956. gadā, un Irina ar vīru strādā Preiļu rajona kolhozā "Darbs". 1959. gadā Grigorjevu ģimenē piedzimst vēl viens dēls – Georgijs. 1975. gadā Irina aiziet pensijā.

Pašlaik Irina Grigorjeva dzīvo ar savu meitu Glikēriju. Intervijas laikā teicēja bija sirsnīga, atsaucīga, emocionāla. Dzīvesstāsts ir fragmentārs, daži fakti, vārdi u.c. piemirsti, bet citādi ir ļoti interesants, ar savdabīgu vesticībnieku skatījumu. Teicēja atcerējās vesticībnieku dzīvi Ilūkstes apriņķī pirms kara, savas kalpotājas gaitas pilsētnieku ģimenēs, kara laiku un saskarsmi ar militārpersonām. Traumatiskie pārdzīvojumi ir saistīti ar deportāciju – I. Grigorjeva stāsta par aizturēšanu, ceļu uz Sibīriju, līdzekļu vākšanu mātes braucienam ar Glikēriju, atgriešanos mājās, cīņu par īpašumu atgūšanu. Dramatiskākās epizodes – meitas atstāšanu, jaundzimušā dēla nāvi izsūtījumā – teicēja nemin.

[Audiokasetes A puse]

[...]

— Я... я родилась в Мирном.

— **В Мирном. Сейчас Мирный, а тогда?**

— А тогда был Даугавпилсский... Даугавпилсский район...

— **Уезд... Нет, Илукстский.**

— Илукстский... Илукстский район был. Да. И Малтово... деревня была Малтово. Вот там я родилась.

— **А большая семья у вас была?**

— Ну... большая. Детей было много. Бедно жили. Мы бедно жили. Ну правда, земли было... двенадцать гектар было земли. Вот. Ну... часто дети шли. Шесть штук детей было.

— **Ну, это ещё не так много! Это ещё так...**

— Не так много?

— **Да.**

— Да. Ну... а отец любил выпить. Ну, он был руководитель большой. Он строил школы. В Скрудалине¹ школу строил.

— **Это уже при Ульманисе?**

— При Ульманисе... Да, при Ульманисе. Я помню, как был большой магазин в Даугавпилсе — Ульманис... митрофановский. Там были митроф... такие баранки большие, горазд булки были вкусные. Вот. Помню... помню, как сейчас. Ну, когда я уже гуляла, тогда, бывало, в пятницу — кирмаш².

— **Прямо там у Вас в деревне?**

— Нет, это уже в Даугавпилсе. Да. Были такие прилавки. Был это самый уж... нардом³... этот был. Был уже нардом. Был. [...] Был вот. Ходили, гуляли. Молодёжь кругом. Ходили... в этот вот... ну... в митрофановский магазин, где митрофановские баранки были, булки были всякие... вкусные были. Всё. Ну...

— **А перед этим? Вы же в школу ходили, наверное?**

— Я ходила только четыре класса. Больше нет.

— **А где? В какую школу?**

— А... там, в Малтова, школа тогда не была ещё выстроена, потом выстроили в Ефремовке школу... выстроили. Ну, двухэтажную или одноэтажную с красного кирпича на Ефремовке, вот. А это... у моего дяди, у па-

¹ Скрудалина – Ilūkstes apriņķa Skrudaliena

² Кирмаш (ярмарка) – gadatirgus

³ Нардом (Народный дом) – Vienības nams Daugavpilī (sarunvalodā arī “tautas nams”)

пиного брата, был дом на два конца. В одном конце они жили, а в другом конце была школа. Четырёхклассная только была. Четырёхклассная. Вот. Ну вот мы ходили туда. Ну... рядом... близко. Вот так, как до бани. Жили... мы жили, и дядя мой жил. Вот, мы туда бегали. Босиком по снегу бегали, зато я такая вот... восемнадцать три года — и живу. Уже помёрши все, я живу. Потому что с малолетства бедно как жили, такая [?] маленькая была, ну и папа как работал, попивал много, ну а мама... Дядька взялся купить от нас ещё один гектар земли. Было двенадцать. Он [дядя] покупал землю эту — гектар. Мама плакала, что отбирают теперь перед хатой эту землю. Потом купил. Ну вот, в евоном доме была, в другом конце, школа. Мы туда ходили в школу. Первым долгом, как заходить... все ученики заходили... иконка стояла. Да. Молились Богу раньше. Читали молитву. Прочиташь молитву, тогда по классам расходились и учились. Вот, а тогда четыре года я... Нет, я ещё четыре года тут не окончила. Выстроили школу там... Вот я уже забыла, где я говорила. В Ефремовке. Да. Там выстроили школу, тогда уже там я кончала четыре класса. Больше меня не пустили родители, потому что дети... первая была девочка... была... умерла. Вторая я — 1920-го [года], потом 21-го, 24-го, 26-го... пошли, пошли... Так надо было...

— **Нянчить.**

— Да, да. Нянчить [засмеялась]. Вот.

— **А вы не помните учителей в школе?**

— Люция Андреевна. Помню латышку.

— **Она латышский учила, да?**

— Да. Тогда... Ольга Тимофеевна — эта русская была учительница. Тогда... директор школы был Волков [?] ... Александр Волков. Вот это я помню. Вот этих учителей я помню.

— **А вы были семья староверская, да? Старообрядческая?**

— Староверская. Староверческая была. Да.

— **А может вспомните, как Вы соблюдали... религиозную жизнь как вели в это время?**

— Очень соблюдали.

— **Расскажите, какой был порядок?**

— Очень соблюдали. Я сама была девочкой, мне лет пятнадцать было. Такой у мамы был плат шерстяной, чёрный, с кистями. Вот. Я покрывала. Вот тут вот [показывает] шпилечкой подшпиливала и топ-топ, топ-топ — 2 километра в моленную. Молились.

— **Каждые выходные... Каждое воскресенье?**

— Да, каждое воскресенье или так на неделе какой праздник, как и теперь — есть праздники всякие. Вот. И... и тогда обязательно в моленную ходила. Тогда у нас было ещё маленькое стояние в Большом посту, ког-

да перед Пасхой, – это 10 лестовок¹ надо было отмолиться. Дома, если молилися... мы дома уже в нашем... отец с матерью молилися. Вот, они нанимали нас, давали там сколько-то сантимов, и чтобы мы за них поклонялися.

– [...] **Они думали, что можно так откупиться?**

– Да [засмеялась]. Думали, что можно так откупиться. И вот мы кланяемся, кланяемся,— когда же нам дадут, заплатят,— мы кланяемся. Вот помню, как сейчас. А тогда... стала большая уже, тогда уже в моленную ходила, а в моленную когда пойдёшь (моленная... ну это вот как костёл или вот... понимаете, да?), ну вот тогда... уже начинается молебен, вся молодёжь становимся и кладем все полты свои так вот повыше, чтобы кланяться, и каждый поклон — перекреститься и всё в землю кланяться, и всё в землю кланяться.

– **А вы на пальто... Да?**

– Всё на пальто, всё на пальто вот кланяемся, и здесь [?] нос. Это надо всё отмолиться, эти... ну, ксендзы... эти, батюшки... эти, как... они, как делают, так и мы делаем. Вот это я помню. Ну... ну что... так часто... вот мой дядька... ходил, школа была... он... богаче жили, так каждый год... Никола праздник есть такой, да. Как говорят сейчас: «С Николы лето, с Николы зима». Вот он каждый год делал годовщину. Вот, собирали попов и молилися. Годовщина эта — Никольская, Никольский праздник. А мы были ребята ещё, так ждали этого праздника, что так вкусно поедим [засмеялась]. Вкусно поедим. Каши рисовой поедим... драчёны... компоту попьем.

– **А что такое драчёны?**

– Драчёны — это блины на дрожжах, растворенные на молоке. Вот, и тогда в печке (печки тогда русские были), тогда, значит,— на сковородку. Сковородка без ручки, а такой ухватничек, бывало, забирали вот так вот... забирали, так вот заберёшь — и в печку. Нальёшь и вот в печку поставишь, он красиво-красиво и снизу и с верху так красиво испечётся, ну и вот — на стол, на стол, на стол и тогда, когда немножко пристынет, тогда такими вот полосками режешь таким вот, и тогда вот так, вот так [показывает руками], ну, и тогда в другую чашку большую ставишь на печку, чтобы они были тёпленькие. Ну, и когда этот праздник, уже тогда их кладут на тарелку, тогда маслом полют и сахаром посыпят, и тогда на стол ставим, и с компотом...

– **Вкусно!**

– [Смеется]

– **А из чего компот?**

---

¹ Лестовка — vecticībnieku reliģiskais piederums

— Компот? Ну вот раньше, значит, теперь тоже есть сладкий... изюм и...

— А, да, сухофрукты.

— Да, да, да. Сухой... да, сухой компот... вот сваренный вкусный. И школа, когда вот ходила ещё вот сюда, где на Малтово... где вот сюда, где дядька жил, вот в школу ходили, бедные..., которые бедные были, давали обед бесплатный.

— В школе?

— Да. Бесплатный. А может, и совсем только бедным давали, только богатым не давали. Были, богатых много было. Ну, богатых было...

— А там в основной такой русский округ был?

— Русский. Русский. В Мирном, ... где вот сейчас Мирный, там же все русские, русские, русские, русские...

— Там латышей не было особо, а поляки были там? [...]

— Поляки... близко не было. Лавкесы¹...

— Да.

— Лавкесы... там поляки.

— А так вы особо не общались с поляками где-то?

— Не-а. Только туда на бал ходили.

— Уже когда взрослые, когда девушки [были]...?

— Зимой в капроновых чулочках, сапожки — и было жарко. Тепло было.

— [Засмеялась] а как вы находили общий язык? [...]

— Они по-русски говорили.

— Все говорили?

— Да.

— [...] Может, вспомните, до войны встречали евреев?

— Ой, евреи, евреи...! Полный город был евреев!

— Ну вот, расскажите...

— Полный город был евреев! А когда их стреляли... Кто их стреляли?

— Немцы?

— Немцы стреляли, да. Этому вот дядьке моему, папиному брату, где вот школа была, у него были хорошо знакомые евреи, на Гриве² жили. Очень хорошо знакомые были. Они в гости даже приходили...

— Они дружили?

— Да. И когда вот узнали, что будут их расстреливать всех, да, они все свои перины, подушки пуховые, всю одежду, всё, всё, всё перевозили туда.

---

¹ Лавкесы (Лацесе) – Ilūkstes apriņķa Laucese

² Грива – Ilūkstes apriņķa Grīvas pilsēta

– К дядьке?

– К дядьке. Да, да. Нам тоже был... знакомый тоже бывал на Грине... Вот, как бедно жили мои родители, так надо... они на долг давали. «Эй, слышишь, заходи, заходи! Слышишь, чего надо только, возьми!» [имитирует еврейский акцент] Ну, берет, они записывают, записывают, а потом, когда уже деньги есть, тогда рассчитываются.

– И долго ждали? [...]

– Ждали, ждали, ждали, да.

– А потом они брали больше, с процентом, наверное?

– Не-а.

– Не-а?

– Не-а! Не-а!

– А что они были такие добрые?

– Добрые... они... они не были плохие.

– Ну, а почему они такие? Что, они хотели, чтобы у них были покупатели всегда?

– У них было... у них товару много, а покупателей... на каждом углу — лавка, лавка, лавка, лавка, лавка...

– А Вы сама покупали что-нибудь в европейской лавке в какой-нибудь? Помните?

– Нет, я сама ничего не покупала. Мама покупала. Ну вот продуктов там... продуктов покупали, а с одежды... с одежды не давали на вексель, не давали. [...]

– Ну а Вы как раз, если оттуда, из дома, ехали на Грину, там как раз, наверное, по дороге... Примерно не помните, в каких местах были евреи? [...]

– Да, по правую руку тут много было евреев.

– Около Двины¹ прямо.

– Да, прямо около Двины. Вот, и когда заходишь, у них ворота так приделанные, чтобы слыхать. Он в квартире там был. Вот, а тут ихная лавка, эта вот... (лавка называлася, не магазин, а лавка). Вот уже они слышат, что уже звонок зазвенел, значит, кто-то пришел. Они тогда приходят: «Пожалуйста! Что Вам надо? Берите! Деньги есть — платите, а нет, так запишем». [...]

– Чтоб цены скидывали, не помните?

– Не помню. Ну, с евреем можно было торговаться. Не теперь. Как теперь? Всё сколько стоит, столько надо и заплатить. А раньше можно было, можно было. У них это... (теперь, мне кажется, нету) такая жер-

---

¹ Двина (Западная Двина) – Daugavas krieviskais nosaukums

динка была, и тогда на этом... на вешалке всё там: польты, платья,— всё там повешено. Они этим таким крючком снимают тебе: «Пожалуйста! Пожалуйста! Не нравится? Другое?»

— А вы вот так сразу интересно говорите [когда изображаете евреев]... Они говорили не так, как русские?

— Они... они всегда говорили по-своему[му]...

— Акцент у них...

— Да, да, да, да, да...

— А вы никогда еврейский язык не слышали? [...]

— Ну, слышала, но я не могу... не могу его...

— Вы не знаете, да. А ваши родители не могли? Не знали ни слова?

— Не-а. Тоже нет. [...]

— А вот как вам кажется, почему в войну на евреев было такое гонение ужасное? За что так?

— А я вот не знаю.

— Как вам кажется? Почему так получилось? [...] Там, в Погулянке, расстреливали массово...

— Да, это я... это я помню. Говорили, говорили. Я сама не видела, но говорили. Вот где... подождите... В Стропах?

— В Погулянке.

— В Погулянке.

— В Погулянском лесу.

— Да, Погулянский... Трактором или чем траншею выкопают, говорили так, говорили... и поставят их в ряды задом так и... и пых-пых, пых-пых, и они прямо сами так валились в эти вот траншеи, а потом... как и солдат теперь вот в армии...

— А люди [...] как-то не обсуждали это?

— А кто будет обсуждать?

— [...] Когда уже не стало евреев, от этого Даугавпилс... Грива потеряла что-то или всё равно?

— Всё, всё на месте... Как было, так и осталось.

— Так и осталось, да, только лавочки исчезли...

— Лавочки ихные..., где лавочка, там и квартира... Да. Да. Дом... как был... квартира и вот одна комната — эта ихняя лавочка. Там вот был... как продуктовые... А в Двинске дом... вот, где раньше был около базара этот... автобусный парк, где раньше был, раньше был...

— Знаю, да, знаю.

— Да. Тут во всём были лавочки, лавочки, лавочки, лавочки. Торговали. Мясом торговали. Вот там хозяин богатый был около нас [в деревне], я

ещё работала, в работницах жила там у них, вот, так их дочка в Двинске жила... Балабкин такой, [?] был.

— Да.

— Знаете?

— **Его сын [...] знаменитый профессор в Америке сейчас.**

— Сейчас?

— **Николай Балабкин.**

— Балабкин!

— Да.

— Вот у них двое детей было — мальчик и девочка.

— **Николай Балабкин — знаменитый профессор по экономике.**

— В Америке?

— **В Америке.**

— Вот я у них вот тоже работала...

— **Вы были у них [...] в доме, да?**

— Да, да, да. Готовила. Они... у них была своя лавочка. Они торговали мясным продукт[ом]... мясом. Мясо, колбаски... Принесёт она, принесут... Она красивая была! Марьюшка... звать было её.

— Жена, да?

— Жена была его, да. Вот, принесут. Тогда вечером надо было скрутить это мясо... нет, молотое принесут, надо сделать такие сарделечки. Начнём сарделечки делать, вот, значит, наделаем, мы с ней обе наделаем сарделечек, тогда они... утром рано надо мне встать, сделать им чаю, завтрак. Они позавтракают и это [приготовленное в предыдущий день] забирают, берут... там у них внизу была коптильня... Коптили там они мясо и колбаску, потом продают. За день продадут, на следующий... Говорят, где они ещё и где-то мясо достают, там ещё делают.

— **Как Вы с ними ладили?**

— Ладила!

— Хорошо?

— Да!

— **Они Вас не обижали никогда?**

— Не-а. Они хорошие были, и я тоже для них хорошая была. И вот ихная... я вот хвалиться не буду... ихная вот... эта где хозяин тот богатый, где я жила у них [в деревне], они меня очень любили. Я такая чистоплотная была. Вот, молодая была. Не страшная была, как сейчас [засмеялась]! Вот, так они меня любили. Эта сама Лукинична — хозяйка, так и говорила: «Иринушка, чтоб ты жила немножко подальше, мы тебя за невестку взяли бы!» А как близко... стыдно, значит... Они богатые такие... девяносто гектар земли у них было, а мы бедные.

— А как Вы попали в город на работу?

— Я работала в работницах раньше, пока это всё кончилось, да. Война... Пришли русские в [19]40-ом году. Пришли русские. Тогда я... мне уже надоело жить в работницах, вот. Это... рабочих много держали они, вот, был русский... Раньше русские были... Брал этот хозяин русских пленных работать, по десять человек привозил. Привезёт, начнут их кормить... получше которые, ничего, а ему надо работать, чтобы они шли работать. Которые — дня три — ничего, уже окрепнет, пойдёт работать, а который — пухнет и всё.

— Умирает.

— Он отвозит этих, привозит других. Всё.

— Так это при немцах было уже?

— Это было при русских, так было, и при немцах... при немцах тоже так было. При немцах... вошли немцы, я ещё там работала, у них работала. Пришли немцы. Тоже так же само он брал по десять человек тоже, но немцы любили сильно морковку — тушённую [засмейлась]. Вот я им делала, всё морковку тушила немцам. Вот... пласточкой нарежешь и тогда тушишь. Вот они любили морковку. Так этих получше кормили, хозяин... хозяйка получше давала. Я на кухне только готовила. Печка большая была. По шесть хлебов сразу пекла. Ну вот, а тогда немцы... были немцы (я уже забыла, как там было...) Сколько держали они, сколько... так кончилось или не стали давать, что ли, больше этих вот пленных, не помню, как там уже было дело, не помню. Ну только помню, помню, что я бросила хозяина этого и пошла в город. В город — куда я пошла? Поступила я в лимонадную работать. Рижская¹... раньше Рижская была улица.

— Она и сейчас тоже Рижская.

— Ну вот, там я поступила туда работать. Помню, как сейчас помню, как бомбёжка... как пустилась бомбёжка... Стали бомбить. Мы тогда уже полезли в бункер. Вот. И в бункере сидели, пока развиднело [рассвело (диалект.)], и около самого бункера бомбочку бросило, небольшую бомбочку. Сюда [рассказывает замирающим голосом], в бункере этом! Вышли утром. Боже мой! По Ленина улиц... это, по Ригас улице нельзя было пройти из-за стекла. Одно стекло...

— Разбили.

— Всё разбили, всё разбили, да. Немец всё разбил. Вот. Ну, сколько я поработала... да, тогда я побоялась больше... приехала мать моя и забрала домой. Так я уехала. А про русских... при русских, когда я ещё... потом русские ещё пришли.

---

¹ Rīgas ielai Daugavpili 1950.–1980. gados nosaukums bija Ķeņina iela

— **Это уже после немцев?**

— После немцев русские пришли ещё. Тогда я пошла работать в пекарню военную. По знакомству пошла в военную пекарню работать. Там она была где-то эта пекарня... вот переезд перейдёшь этот вот, высший мост, и туда налево, там была военная пекарня. Там я поработала сколько... там тоже бомбёжка была. Велосипед я там оставила свой, и пальто оставила, и домой утром удирали поскор[ей]!.. вечером, после бомбёжки, скорей удирали, чтобы... уже не убило нас. Побегли на мост. На мосту нас непускают солдаты, сидят в окопчиках и непускают: «Нельзя! Не имеете права! Нельзя! Не пустим ни за что!» «Куда?» «... а куда хотите, туда девайтесь!» Мы — обратно, пустились назад и там... евреи тоже сидели в подвале. Тоже: «Гыр - гыр - гыр, гыр - гыр - гыр», — и мы туда, хоть на пороге, хоть где-нибудь нам торнуться [пристроиться (диалект.)] до утра пока. Утром стало светлеть, мы со Степанидой с такой... со Стёпой там работали вместе... Мой велосипед остался, и пальто осталось моё там, всё... Прибегли к мосту: «Выпустите!» Пустили нас, но только: «Быстро, быстро пробегите!» Пустили нас, и вот мы мост прошли и домой пошли. Она пошла домой, и я домой пошла. А потом... как-то тихо стало, и я пошла искать... [Ни] велосипеда, ни пальто... ничего не нашла, а потом велосипед тётя моя (в Даугавпилсе жила, такая, на Новом Строении)... она постаралась, нашла это... эти вещи такие сдавали... куда-то там... там уже сдан был велосипед.

— **А, бюро находок.**

— Да, да, да, да, да. Находят. И я туда обратилась, и там я свой велосипед нашла. Нашла. Так была рада, так мне опять отдали...

— **Конечно.**

— ... велосипед.

— **Конечно. А вот вы помните, как в [19]40-ом году вошли советские войска? Помните, как это в Даугавпилсе было?**

— Ну я... я помню только, мы когда дома сидели и видели... эта вот саша [шоссе]... и русские пошли, пошли, поехали, поехали русские. А на чём они? На машинках. На машинах, кажется, ехали.

— **А вы можете вспомнить, как они выглядели? Какие были солдаты?**

— [Не задумываясь] Страшные!

— **Как это [от неожиданности засмеялась]? Как это — страшные?**

— Грязные, черные, пыльные, шапки такие с этим...

— **Пилотки, да?**

— Да, да, да. Такие, в общем, страшные были.

— [Смеется] Это Вам было страшно, да? Вы молоденькая же ещё были, да?

— Молоденькая была. Ну, страшные были... страшные. Тогда нам сказали... который-то день нам сказали [...] свои же [сказали], что отступить

надо, на ночь отступить надо, будет бомбёжка, отступить надо. Я думаю: «Куда мне всё своё девать?» А был такой... кустики... такая лоза была... и кустики были... Я всё своё – вот, чулки капроновые, там, всё собрала; у меня цепочка была золотая... позолоченная... браслетик был позолоченный. Вот когда-то папа [подарил]... В городе там они где-то разбирали какие-то стенки еврейские, да, там что-то строили, какая-тостройка была. Он был на стройке. И вот там нашли... нашёл он... попрятаны были у них в стенке там, вот медальон был, вот такой... медальончик. Там брошька была, тогда рюмки такие серебряные были там, всё он принёс домой. Ну вот, это я вот попрятала, тогда... Одёжу какую попрятала. Ну, мы отъехали. На три километра дальше. Закрыли, замкнули всё. А вишней было много, много! Вишней было. Ну, отъехали. Утром приезжаем. Солдаты! Пачечки мои разложены у них на улице... огонь... и варят эти ягоды.

– **Варенье что ли?**

– Воды налито и ягоды наложены туда.

– **Да?**

– Сладкие... Что они там варят..? [...] я сейчас побежала в кусты смотреть, цело мое или не цело. Всё разрыто, всё раскопано и этих вещей нету.

– **Сташили!**

– Да. Солдаты сташили. И я в слёзы – плакать... А этот старший спрашивает: «В чём дело?» Я ему рассказала: «Так и так... Вот там у меня было всё положено мое, и», – говорю: «и вот за ночь и нету». Он как наступил на солдат... отдали. [Пауза.] ... в Даугавпилсе... Ну что в Даугавпилсе...

– **Может, что-то изменилось просто?**

– Ах изменится... изменится... Ну что? Митрофанова этого убрали...

– **Сразу, да?**

– Сразу убрали, да. Митрофанова убрали. Прилавки те, которые... прилавки такие были (кусок так идти надо было до них), а там евреи... А эти такие вот... ну, как чемоданчик, да, и раскрывался, и там были, всякая мелочь такая... Ну продают они... такие, может, брошечки или что-нибудь такое мел[кое]... для молодёжи.

– **Да. Да.**

– Вот это всё убрали. Всё...

– **Пропало.**

– Всё, всё, всё, всё убрали. Всё убрали.

– **С приходом советских войск город, наверное, иначе стал выглядеть? [...]**

– Я не могу я вам сказать.

- Не помните?
- Не помню.
- А может, вспомните немцев? Как война начиналась? Немцы как пришли? Вы, наверное, общались с немцами немножко?
- Я... при немцах работала в лимонадной. Ну, вот. Ну только не немец был руководитель.
- Ну да. Ну, а как немцы? Ну, на улице где-нибудь, там, по соседству... Видели вы их вообще?
- Да, они любили девушек.
- Ну так кто же девушек не любит [засмеялась]! На Вас тоже обращали внимание?
- Обращали внимание [произносит эмоционально приподнято]!
- Вы красивая были, молодая...
- Ну, не знаю, красивая была, не красивая, а где в Сибири, когда были в Сибири, нас там фотографировали... незаметно. Вроде, когда я фотографировалась? Сама не знаешь. А когда отпустили нас, ... когда Сталин подох — отпустили нас, и через год, наверное, через два [года], принесла почтальониха конверт.
- С фотографией?
- Да. Вот такие как фотографии. Вот такие фотографии. И я, и мой муж [Евтихий] есть, и Фёдор, свёкр. Вот. Три штуки нас. Эти карточки все принесла. Карточки...
- Так ухаживали за вами немцы, да?
- Ой не! Я боялась!
- Боялась...
- Да.
- Ну, а как они выглядели вообще-то, немцы?
- Чистые. Немцы — чистые.
- По сравнению, например, с советскими [солдатами]?
- С советскими... Куда лучше.
- А вы говорите — боялись, а что было страшно? Почему вы боялись?
- Ну, они по-русски не говорят [?], а я понимать-то не понимаю, а что...
- Мало ли что они там задумают...
- Да. Да. Они около меня, чтобы так...

[Pēc pauzes teicēja piedāvā intervētājas uzmanībai Preiļu rajona avīzi "Novadnieks", kurā ievietots raksts par Grigorjevu ģimenes gaitām deportācijas laikā. Audiokasetes A puse beidzās, kamēr pārliek kaseti, teicēja atceras savas ģimenes reliģisko dzīvi.]

[Audiokasetes В руке]

- ... и тогда на праздник идёшь в свою моленную [в деревне].
- **Со всеми вместе, с семьёй...**
- А тут у городе, не-а.
- **А вот кстати, вы сказали, что вы одевали платок с кистями... чёрный...**
- Платок чёрный, да, большой... — ... и тут [*показывает*] скрепляли [...]
- **А почему нельзя завязать платок в моленную?**
- Чего не завязать?
- Да.
- Не разрешалось!
- **А почему?**
- Вот так надо было...
- **А почему?**
- ... шпилькой или брошечкой.
- **А почему так?**
- Ну, так полагалось.
- **Но это почему? Ну, подумаешь — завязал и пошёл. Католики завязывают.**
- А он большой, длинный... большой...
- **Просто не завяжешь, да?**
- Не... не... не завяжешь. Он по всем плечам, распущенные кисти такие длинные, вот... большой.
- **А вообще старообрядцы как-то выделялись обличом? Своей внешностью от других отличались до войны или они такие же самые были?**
- Знаете, который как одевался. Другой одевался в длинную юбку...
- **Женщина, да?**
- Да, женщина. Длинную юбку... чёрная чтоб была. Вот.
- **А так все в основном ходили в таких...**
- Да.
- ... до колена юбочки...
- Да, но только ниже колена.
- **Ну ниже, ниже, конечно, ниже.**
- Да, да, да, да, да.
- **Ну, а вот мужчины, например. Борода... обязательно надо было, чтобы [была]?**
- Ой, с бородами надо было. Обязательно, да [*засмеялась*]. И молодой, и старый... всё равно... или неженатому можно было [без бороды]? Мой не носил, мой не носил бороду, а тут под старость уже, совсем уже старый... стал болеть, тогда такую маленькую отпустил, а сынок мой, умер —

Серёжа – вот три года будет в октябре, и вот (он болел, у него рак был поджелудка) после операции он ещё год отлежал... всё сюда за боровиками приезжал, ну и вот, тогда уже говорили: «Серёжа, сходи ты к попу на исповедь. Пусть... исповедь...» «Не-а.» На этом разговор окончен. Никакого больше разговора нет, на этом разговор окончен.

– **Он не верил в Бога?**

– Он верил...

– **Но...**

– ... так молился, иконка стояла у него в уголку – Никола, но он что-то не хотел на исповедь. А чего, не знаю. Ну, когда он уже совсем лежал, тогда она [жена Сергея] позвонила... Кире сюда [Гликерия – дочь рассказчицы], Кира мне позвонила, нам позвонила, и я тогда... (я зиму у сына в городе жил[а], в деревне уже – лето... чтоб на улицу выйти... там на пятом этаже...) Вот, ну тогда всё-таки сын поехал, привёз со Старого Форштадта¹ батюшку. Вот. Иконка стояла, свечка была зажженная, а он лежал... он уже лежал... он уже без сознания лежал. Тогда батюшка принял его на исповедь, а отчитывалась она [жена] за него, да. Тогда он говорит: «Ну смотрите, усы ему не сбрейте».

– **Да.**

– Да, а у него были усики. А он сказал: «Усы... усы не сбрейте ему».

– **Обязательно надо...**

– Да. Борода надо, а раз бороды нету, хоть усы не сбрейте.

– **А почему так, тоже не знаете?**

– Ну, у староверов нельзя было брить. [...]

– **А вот эти рубашечки такие, косовороточки...**

– Рубашечка, да. Вот тут вот вороток, да и вот здесь вот на боку...

– **Пуговички...**

– ... пуговички беленькие. Если чёрная рубашка, беленькие пуговицы или какие такие... вот сюда надо было [показывает]... носили, да, которые верили истинно в Бога... [...]

– **Женились когда, надо было обязательно своей веры смотреть, да?**

– Ну, тогда ещё смотрели на свою веру, да. Это теперь не разбирают. А тогда разбирали, когда женились, свою веру.

– **А вам не были известны случаи, когда всё-таки поженились, допустим, старовер и католик, или там православный и старовер? Не знали таких случаев? Не помните?**

– Ну, вот Кира моя сейчас с латышом живёт.

– **... это сейчас, а до войны?**

¹ Daugavpils mikrorajons Vecā Foršadte

— До войны... не помню. Держалися...

— Своих.

— ... каждый своей веры держались. Каждый своей веры держались.

— **Как вы с мужем познакомились?**

— Ай, познакомились... Моя тётя жила, мамина сестра, вот в Прейльском районе¹. А я жила там, в Мирном, ну вот, я к тёте ездила туда, и когда в [19]45-ом году война кончилась, вот, я поехала к ней. У неё муж был тоже парализованный, а детей у них не было, она не могла... тоже... сердцем была больная... я помогала ей работать. Помню, как сейчас, запрягли мы кобылу — поеду я пахать. Я плуг вниз, а она — вверх, я плуг вниз, она — вверх. Я плачу. Кобыла стоит. Вот. Ну он... а он был... в какой-то... или в немцах или в русских был. Он в плену был. Мой в плену был. Наверное, у русских был в плену. Вот. Ну, а мы... до этого (я приезжала сюда к тёте) уже были знакомы с ним. Но он, когда пришёл из армии, из плена пришёл, я, значит, ... сказали, что я здесь, у тёти, нахожусь. Он только пришел. Ну, пришёл раз и пришёл второй раз [засмеялась]...

— [Улыбаясь] Ну, так и получилась, да?

— Да. Ну, а мы там... Жил ещё Иван — дядин племянник, был в армии, а его родители, этого Вани... этого, который в армии был, они, родители, очень хотели, чтобы я ждала Ваню. А-а-а этот дядя, этот вот был попом. Попом был, вот. Они тогда узнали, что Евтихий ко мне приходит, а я прошу: «Дядя, давай мы Евтихия возьмем!» «Не надо мне Евтихий, ожидай Ивана. Не надо мне Евтихий, ожидай Ивана.» Ну и всё. Ожидай Ивана. Тогда узнали... они в Нидермызы² приехали, забрали дядьку, чтобы мы не вздорили. Его забрали и увезли домой его. Да.

— **А вы с Евтихием венчались или нет?**

— Нет, только в Калупе³ записались.

— **В загсе, да?**

— Да. Поехали на линейке...

— **А в котором году это было? Непомните?**

— А... сейчас скажу. В [19]48-ом Кира родилась... Кира... В [19]48-ом. В [19]48-ом, в мае, наверно.

— **Вы поселились у него дома, да?**

— Ну да. Тогда он взял меня, к себе привёл. Меня к себе. Собрали там столик маленький и пришли, и они [...] меня к себе.

¹ Minētajā laikā, līdz 1950. gadam – Daugavpils apriņķis

² Нидермыза (Нидермуйжа) – Daugavpils apriņķa Nidermuīža

³ Калуп (Калупе) – Daugavpils apriņķa Kalupe

- Ну, и как получилось, что вас отправили в Сибирь?
- А потом ещё я два года пожила... и в Сибирь отправили.
- Ну вот. Расскажите, как это получилось? Почему это так?
- И чтобы нас забирала наша волость, а забирала нас другая волость [заплакала].
- Ну, не плачьте!
- Варкавская волость забирала. А мы были Даугавпилсской волости.
- Ну и...
- Враги были... И... и потом соседи... Свои русские.. вот тут написано [показывает газету]... свои русские [донесли].
- А чем вы провинились?
- У нас... 27 гектар у нас было.
- 27 гектар.
- Земли... 27 гектар...
- Это много было, конечно. В Латгалии мало таких [богатых хозяев] было. Скажите, как это было? Вы вообще ожидали, что к вам могут прийти? Вообще...
- Да.
- ... люди знали про эти вывозы?
- Знали, знали... В Варкаве, в волости, работала моего мужа племянница. В волости работала. Она всё знала. Они нам всё каждый день передавали вести такие, такие, такие. Теперь, по соседству собрали собрание, чтоб в колхоз вступать... в колхоз, и мой вот свёкр, мой свёкр Фёдор пошёл, чтоб его приняли. Он уже пойдёт туда, в колхоз... будет в колхозе. Да вот. Ему отказали: «Иди обратно». И отказали. Уже были подготовлены списки на вывоз.
- А не думали взять и убежать куда-нибудь?
- А вот... Анна... вот Анна (тут в газете упомянута), Анна, да, утром... каждое утро уходили, а мы куда со своим уйдём? У нас ребёнок малый.
- Девочка маленькая...
- Да. Мы куда уйдём? Он поехал на речку — стариk [свёкр] — рыбу ловить (он был большой рыбак), а Анна ушла к соседям, чтоб остаться, а Мария — свекровку увезли в Нидермызу, она сердцем была больная, она осталась. Она тоже осталась. А я, знаете, я вам по-честному скажу, я думаю: чем я виновата? С ребёнком осталась [*плачет*]. Меня должны вести, а Анна должна остаться, и она виновата была. [...] [*неразборчиво из-за слез*] И она инвалидка была. И сейчас в этом, ну... в этих [дом] престарелых в Риге. Вот Кира видела её. На одном боку только лежит. Они этих бандитов пускали с маткой. Егора... не было его [*неразборчиво*], тоже в тюрьме сидел на Урале, моего [мужа] брат, родной. Моего не было — в

плену. Батька тоже в Даугавпилсе, тоже был забранный... вот... при немцах... в немецкое время был в немцах, в Германии. Вот. Оттуда карточек много привезши был [всхлипывает]. Эти карточки потом мне показывал.

— **К вам с автоматами пришли, да?**

— С автоматом... раньше, раньше он пришёл один, просил, что к вам надо поставить, у вас дом большой, окна большие, вам надо ставить семь солдат. А... свёкр был на мельнице, а свекровка говорит: «Ну что ж, если надо, так ну ставьте». Ну и два, три, четыре и семь, и солдат никаких нет. А стали когда забирать, сразу так вот... сразу так вот... с автоматом. Самый первый зашёл с автоматом вот так, и второй — с автоматом. А-а-а нам сказали... вот этот Ваня пришёл, сказал: «Сейчас за вами приходят. Олейникова забирают», — говорит: «сейчас за вами придут». А я тогда говорю: «Ванюшка, снеси икону к порогу вот эту, которая в том конце стоит... икону». Он забрал эту икону, понёс, а они уже на улице нас окружают. Тогда... «А ты куда?» — на него: «А ну вернись, и ты хочешь туда сам?» Он вернулся, икону положил на стол, и потом, когда нас увезли, тогда он снёс эту икону в дом. Ой, вы знаете, страшно было. Такое время... страшно было [снова заплакала]. Главное, ребёнок...

— **Да, и оставили... получилось...**

— И грудью кормила. Молока в грудях много было... И я [плачут на взрыд]... страшно было, и так я её покормила. Я теперь, наверно, говорю... вот один вечер она у меня сидела, мы разговаривали. Я и говорю: «Вот доченька, Кира, ты, может, обижашься на меня, что я тебя оставила [рыдает]? А если бы — говорю, — тебе так пришлось бы? Свету [дочь Гликерии], что б ты — оставила бы или не оставила?» Она замолчала, ничего не сказала...

— **Да, как ну... вы же не знали, что с вами будет.**

— Я... я же говорю... я ж говорю: нас две недели везли в телячих вагонах. Вот. Две нары поставлены — выше и ниже. Вот. Ну, я говорю... я говорю: «Если я тебя и везла бы... — я говорю — [где] я тебя покормила бы или... пелёнки где я стирала бы, где я тебя переодела бы? Холодно». Отсюда вывозили, грязь была; приехали — там два метра снег. Ой, что вы!

— **А за вами пришли 25 марта, да?**

— 24-ого... 25-ого числа... 25-ого числа, да?

— **Ну да, 25-ого.**

— 25-ого [продолжает всхлипывать, вздыхает]. За одни сутки они забрали... у них... был такой приказ, чтобы за одни сутки забрать... кого поймают, того забирать... виноват — не виноват, чтобы забрать...

— **Когда вы приехали в Сибирь, там уже пришлось...**

— А я, когда подъезжали ночью, ... [поезд] остановился на станции... Говорят: «Приготовляйтесь, на следующей будете вылезать, сходить».

Мы все в слёзы, в гвалт... весь этот вот... весь этот вот эшелон... не эшелон, а этот вот... вагон.

— Вагон.

— В слёзы, что в болото повезут, наверное, расстреляют нас. У меня уже была приготовлена... ему [мужу] одежда — чемодан, а мне с ребёнком — отдельно. Он валенки валял, мой [муж]. Ну... глядим: свет, огонёк, ещё огонёк, ещё огонёк. Стал поезд останавливаться. Глядим, куда-то привезли, поместили. Тогда сказали, каким вагонам вылезать, остальных повезли дальше. Ну вот. И в клуб нас поместили: «Ожидайте, развидне-ет, тогда за вами приедут на конях, быках, и на тракторах за вами приедут». А снегу... Ну, один человек, латыш, умер — старишок. Не смотрели тогда, брали подряд, а... рядом с нами (она наверху была, где девочка — два года была) она [соседка по вагону] плакала и говорила: «Мы совсем ни за что попали. Надо было брата взять, рядом в одном конце жил, который виноват был, и они жили, да. Надо было его [брата] взять, а его дома не было, он тогда скрывался, они забрали этого».

— Несправедливо было.

— Несправедливо, да. Правда, баню вытопили, вымыли, расспросили, [у] кого какая специальность. Мой сказал: кузнец. Поставили молотобойцем... месяц поработал молотобойцем. Тогда увидели, что кузнец, кузнецом поставили. Я на огород, на парники, а вот эта Анька, которая сейчас лежит ещё в этом пансионате, она инвалидка (с позвоночником что-то), она дома хозяйка была, а старик... хомуты чинил быкам.

— А там на быках [ездят], да?

— Да. Вот потом к Нинке нас поселили. Двое детей у неё — две девочки, и мы вчетвером. Мы стали просить: «Дайте нам где-нибудь [жильё]...» Тогда дали за магазином нам такую комнату, как эта вот комната [*указывает на помещение, в котором происходило интервью*], чуть поуже... такую комнатку — одним. Тогда мы обрадовались.

— Семья...

— Да. Потом стали... целый год шли посылки нам. Мы вывозили [до 25 марта 1949 года]... крупу там и муку какую там, какое зерно... всё возили к брату.

— Как вы там жили? Вот так всё время и работали?

— Ну, слава Богу, мы ещё ничего, другие, как разговарива[ли], говорят, что хуже. Есть нечего было и... и всё. Лес там был, где мы жили, с этого... берёза, осина... боровики... грибы росли. Выскочишь в лес, грибов наберёшь. Ну что, мы согласились раньше... договорились, что раньше купить. Купим мы корову раньше. Купили мы корову, подержали, зарезали на мясо... мясо вот. Потом одна уезжала, у неё домик был свой... не свой... ну, свой домик. Уезжала. Она кладовщиком работала. И мы от

ней готовый [домик] купили. Я не помню, сколько платили, мы готовый купили от неё домик. А было понастроено для... специально для латышей, специально были понастроены... домики. Построены небольшие домики... построенные. Вот так, как эта вот кухня [*указывает на соседнее помещение*], ну, может, чуть побольше... крыша покрыта, всё, всё, только отдалить в этой вот, в середине. Они предлагали латышам: «Вот будете работать, сколько будете получать — на продукты, а сколько будем отсчитывать за эту... за квартиру». Брали! И называлась Латышская улица [*засмеялась*].

— **И вы туда поселились тоже?**

— Да, и мы как раз на ту улицу попали. Латышская улица. Ну, и тогда мы там отжили вот восемь лет... отжили, и ещё десять [месяцев], и сюда домой... домой повезли [*со слезой в голосе*].

— **Ну, работали.**

— Работали.

— **Работали.**

— Работали, работали, работали.

— **А как вас освободили?**

— Каждый месяц надо было к коменданту явиться... что ты показался, что ты не ушёл никуда. Каждый месяц надо было... каждому.

— **И детям маленьким?**

— Не-а, детям не.

— **Взрослым.**

— Взрослым, да. Дети... ребёнок — куда он уйдёт? Взрослым — они [раз] в месяц отмечаться шли (что ты не ушёл). А моя мама приехала, мне привезла девочку, эту Киру, так комендант, как узнал, сразу вызвал её и запретил, и сказал, разъяснил, что: «Никого не уговаривайте, чтобы на вас [не пало подозрение в нелояльности]... никого не смущайте, вот, а то будет вам то самое, что и... этим», — да. Потом слышим, что... слышим, вроде отпускают... отпускают. Начали отпускать... отпускать, но мы не спешили. Домик был ничего, корову ещё купили, доила корову, и даже свинку были пустивши [*рассказчица и интервьюер смеются*]. Только привёз одного поросёнка. Вот. То и ничего жили, ну, там, правда, ягод никаких нет, кроме костянник. Яблока нету.

— **Там климат такой суровый, да?**

— Да, да, да, да. Зимой морозы большие, а летом, ветер если подымется, то ничего не видать — пыль, песок.

— **А домой хотелось?**

— Хотелось, ну... а...

— **Не надеялись даже наверное, да?**

— Не надеялись, а потом стали... слышим, уже уезжают, уезжают некоторые... уезжают некоторые... уезжают... Ну, стали мы собираться. Анька поехала раньше, вот, Анька поехала раньше.

— **Сестра [мужа]?**

— Ага. Она раньше уехала, в Ригу. Вот. Мы все боялись сюда приезжать. Анька в Ригу поехала к сестре Фросе, там осталась, так она и по сегодняшний день в Риге там... А Егор [братья мужа рассказчицы]... Егор пришёл из тюрьмы раньше нас, как мы приехали. Так он мог и прийти, и жить тут, да, а боялся. А в Сауриешах¹ жена жила его у отца своего, [вернее] на Поташне [?] она жила. Он туда приехал, и потом они в Сауриеши уехали. Он там работал, камни грузил... в вагоны. Вот. Ну, а потом стали мы потихоньку [собираться домой]... говорим: «Может, тут муки нету». Два мешка муки вальцованной, высшего сорта... забрали. Коня взяли, кровать железную взяли, всего-чего набрали, всё, ну, и отправились. А тогда было... Серёжа у меня там родился, который умерши [за три года до интервью], [...] был такой потешный мальчишка, такой весёлый и такой памятливый (вот его Пизель [речь идет об учителе истории, писавшем в газету о семье Григорьевых] составлял эту газетку), так он ходил, всё песни пел по залу по этому — по станции [в Москве, по пути в Латвию], мужчины его окружают кругом, вот дадут ему там копейки, а он поет песни, а потом: «Мама, поехали домой» [засмеялась]. «Поехали, мама, домой!» А мы говорим: «Кого ж, дома у нас нету». Пока поезд шёл в двенадцать часов ночи. Вот.

— **Вы вернулись и тогда к маме поехали, да?**

— Да, поехали к маме.

— **А с домом как?**

— Потому что мы сюда не могли, куда же. Поехали к маме. Там побывали неделю какую. Э... там оставили [имущество]... а тогда поехали мы в Ригу, к его [мужу] родне. Там побывали, погостили. Тогда приехали. Вот этот Ваня, который... [в юности] хотели меня замуж [за него] отдать, дядькин племянник, рядом живёт... Приехали сюда. Ну, а в свой дом не явились, там... тампущен бедный... бедный хозяин... латыш...пущен в одном конце. А дом большой был, окна большие... большой дом, на два конца, а в том конце были куры колхозные пущены, где был чистый конец.

— **Кур там вселили?**

— Да, колхозных кур. Зал большой был и две спальни, и вот Аньки, инвалидки, которая... мы со своим там, а там куры колхозные нам сгноили и пол, и всё. Ну вот он [муж рассказчицы] пошёл... пошёл он в контору [...], чтобы отдали бы ему дом. Вот. А был... я забыла... русский, из горо-

---

¹ Сауриеши – Rīgas rajona Saurieši

да, председатель колхоза... забыла... вот. Ну, [муж] стал просить: так и так, что, вот, пустите меня в свой дом, я вернулся и всё. А он, председатель, говорит: «Ремонтируй тот конец и живи».

— Где куры, да?

— Да, где куры были. «А здесь у меня рабочая семья — муж и жена, она рабочая и две дочки рабочие. Эта семья рабочая.» А колхозники, латыши, как все закричали... закричали: «Он отбыл... совсем выслан ни за что и вернулся, и... его посылают туда, где там ремонт надо делать! Отдайте его дом, а он [новый жилец] пусть идёт в свой дом!»

— Так у того был свой дом, а он забрался в ваш?

— Да.

— О нахальные какие!

— Да. Не знаю, где, в каком конце... они жили в своём [доме], но там небольшой домик был, а тут большой, большой дом, хлев большой каменный.

— А зачем им в колхозе большой хлев? Всё равно не надо, потому что скота не разрешали много держать, всё собрали.

— Нельзя, да. Так мы, когда вернулись, тот хлев был большой конский, как говорится, конский...

— Конюшня.

— Конюшня и коровский... Коровы где стояли, тогда где кони... где коровы стояли... перегородили, сделали сарай для сена, а тут сделали для скота. [Пауза.]

— Вы получили [дом]?

— Получили, получили, да, получили.

— А что сейчас в том доме?

— В том доме... Я продала... богатый хозяин взял; всё, всё разрыл и сжёг, и всё по-своему... хлев построил, только всё выкинул вон, только камни остались, где камни были, и заложил он этими вот... такими плитками. Вот, и сарай большой, большой, длинный сделал, новый, чисто новый. А дом разрыл совсем... и даже подвал [?] убрал. Такое там будет... «Мне надо, красиво чтоб было и...» Как он сказал — красиво и... и...

— Модно, наверно [...]

— Да, да. Модно и красиво чтоб было. Вот. А баню какую он построил, что там и... Он только этого ждал, когда мы будем продавать. Хорошее место, дорога большая близко, костёл близко и река Дубна — лови рыбу. Вот. Наши рыбу ловили.

— А Дубенец — это название от реки, да?

— Дубенца — от реки.

[...]

— Вот скажите, то обстоятельство, что вы вернулись из Сибири, да, и там, в Сибири, пробыли время, высланные, оно как-то потом на вас сказалось? Вас как-то потом за это упрекали?

— Это некоторые хотели, чтоб нас вывезли, они плакали, что мы приедем. Артемиха, так она плакала, что мы вернёмся, потому что она забрала оттуда... Нас как вывезли сразу... из этого дома, так туда [был] поставлен сторож, чтоб никто ничего не разносил, не разбирал. Плоцинь [?] такой, вот, он недавно... год, наверное, какой, как умер... около ста лет уже, вот. Так вот они не хотели, чтобы мы вернулись. Не хотели. Ну, некоторые злые были, те, конечно, не хотели, а некоторые такие хорошие... Вот Воног сосед, честный человек, нам и овечку весной дал, вот... хороший человек, ходил к нам всегда... латыш... и хороший был, а так все кругом латыши, где мы жили, только четыре русских [семьи] тогда... ну, так они вот...

— И как вы ладили?

— И совсем... и совсем... совсем... Мои все хорошо, вот все [дети] ходили в латышскую школу. Все трое ходили в латышскую школу в Варкаву¹. Куда я буду в Калупе отдавать, за двенадцать километров, вот... и они, как латыши. Мой, как латыш, свёкр, как латыш, свекровка и та, только я одна такая [засмеялась]. Понимать — понимаю.

— Не разговариваете, да?

— Понимать — понимаю, говорить... говорить как...

— Стесняетесь, да?

— Да, боюсь.

— А потом детям в их работе, в учёбе, в карьере — где-то указывали, что они — репрессированные? Детям как-то отзывалось?

— Ага. Было, было! Тогда не было света. Стали проводить свет и проводить к нашей... по нашей стороне. До нас довели четыре фазы... четыре эти... проволочки... четыре... до нас довели, стали [остановились] и... поставили счетчики. Как кинулись соседи все: «Сибиряки, их ещё надо вывезти в Сибирь. До них довели свет, дальше не стали вести свет».

— А что вы виноваты? Это не вы вели этот свет.

— А что мы... Мы не виноваты... до нас довели, а на следующий год или через два года появил[ся].. только две этих вот...

— Фазы, да?

— Да, фазы две. А у нас четыре было фазы. Можно было дров порезать и... Ну, что ещё вам рассказать? Не знаю...

[Tālāk seko intervijas dokumentācijas noformēšana.]

Transkribēja Iweta Bogdanoviča

¹ Варкава – Daugavpils rajona Vārkava

Izvestās Grigorjevu ģimenes uzskaites lieta

1.

1947. gada 25. novembris, Daugavpils

Daugavpils apriņķa darba ļaužu deputātu padomes izpildkomitejas lēmums
Nr. 125 “Par kulaku saimniecību sarakstu apstiprināšanu” par F. Grigorjeva saim-
niecību

Об утверждении списков кулацких хозяйств.

В соответствии с постановлением Совета Министров Латвийской ССР от 27 августа 1947 года исполнительный комитет депутатов трудящихся, рассмотрев списки кулацких хозяйств, представленные исполкомами волостных советов, протоколы этих исполкомов об утверждении списков, а также характеристики каждого кулацкого хозяйства в отдельности.

Исполнительный комитет Даугавпилского¹ уезд. совета депутатов трудящихся решает:

Утвердить списки кулацких хозяйств, а именно:

Григорьева Федора Мартыновича, прожив.

в дер. Дубенцы Калупской вол. Даугавпилского уезда.

Председатель исполкома Даугавпилского уездного совета
депутатов трудящихся²

Секретарь исполкома Даугавпилского уездного совета
депутатов трудящихся³

Верно: Зам. нач. Двинского ГО МГБ Латв. ССР
подполковник [paraksts] /Федотов/

¹ Tā dokumentā. Jābūt: “Даугавпилского”.

² Paraksts nav ielikts.

³ Paraksts nav ielikts.

Latvijas Valsts arhīvs (turpmāk – LVA), 1894. fonds, 1. apr.
(Daugavpils apriņķis), 7639. lieta, 4. lapa. Apstiprināta kopija.
Mašīnraksts. Lēmuma numurs un datums dokumenta augšā un

ieraksts “Григорьева Федора Мартыновича прожив. в дер. Дубенцы Калупской вол. Даугавпилского уезда” ir ierakstīti ar tintes pildspalvu. Apakšpulkvedis Fedotovs parakstu ielicis ar zaļas krāsas zīmuli.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Dvinskās pilsētas nodaļas ģerboņa zīmogu.

2.

1949. gada 17. februāris, Daugavpils
LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils pilsētas nodaļas operatīvā pilnvarotā izziņa par budzi (kulaku) F. Grigorjevu

Сов[ершенно] секретно

СПРАВКА

На кулака:

ГРИГОРЬЕВ Федор Мартынович, 1876 года рождения, уроженца дер. Дубенцы Калупской волости, Двинского уезда Латв. ССР, по национальности латыш, проживает дер. Дубенцы Калупской волости.

ГРИГОРЬЕВ Ф. М. решением № 645 Двинского уисполнкома Д. Т. от 25/XI—47 года утвержден в категорию кулацких хозяйств за то, что он в 1944 году подвергался земельной реформе, систематически использовал наемный рабочий труд без заключения трудовых договоров. Два его сына служили в немецкой армии. Один из них, по имени Липасий¹, убит в немецкой армии, а второй — Евстахий², прибыл из советских лагерей военнопленных.

Сам глава семьи ГРИГОРЬЕВ был делегатом на съезд³ в Германии.

Его хозяйство в момент утверждения в категорию кулаков: лошадей рабочих — 1, коров — 2, волов — 1, молодняков — 1, овец и коз — 5, свиней — 3, ульев рамочных — 3, косилка — 1, мототрактор — 1, конные грабли — 1.

Состав семьи:

его жена — ГРИГОРЬЕВА Мария Иларионовна, 1881 года рождения, дочь — ГРИГОРЬЕВА Анна Федоровна, 1920 года рожд., сын — ГРИГОРЬЕВ Ефим⁴ Федорович, 1916 года рожд., жена сына — ГРИГОРЬЕВА Ирина Ивановна, 1920 года рожд., их дочь — ГРИГОРЬЕВА Гликерия Ефимовна⁵, 1948 года рожд. Проживают в дер. Дубенцы Калупской волости Двинского уезда.

Из членов семьи ГРИГОРЬЕВА служивших ранее и сейчас в Советской Армии, а также награжденных орденами и медалями Союза ССР никого нет.

Опер. уполн. Двинского ГО МГБ ЛССР мл. лейтенант [paraksts] /ИРХИН/
СОГЛАСЕН. Начальник Двинского ГО МГБ ЛССР майор [paraksts]
/МОИСЕЕВ/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Липатий”.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Евтихий”.

³ Tā dokumentā. Vārdā “съезд” burta “ъ” vietā ieliktas pēdiņas.

⁴ Tā dokumentā. Jābūt “Евтихий”.

⁵ Tā dokumentā. Jābūt “Евтихиевна”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 1c. lp. Origināls. Mašīnraksts. Leitnants Irhins savu parakstu ielicis ar tintes pildspalvu, majors Moisejevs datumu – 17 – dokumenta apakšējā kreisajā stūrī un parakstu ielicis arī ar tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi otrajā rindkopā veikti ar sarkanās krāsas zīmuli, izņemot vārdu savienojumu “а второй Евтихий”, kas pasvītrots ar melnas krāsas zīmuli. Dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Dvinskās pilsētas nodaļas ģerboņa zīmogu.

3.

1949. gada 17. februāris, Daugavpils

LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par to, ka F. Grigorjeva ģimenē nav personu, kas būtu dienējušas padomju armijā un apbalvotas ar Padomju Savienības ordeņiem un medaļām

По материалам Даугавпилского об”единенного¹ военкомата Латвийской ССР в семье Григорьева Федора Мартыновича, проживающего в д. Дубенцы Калупской вол. Двинского уезда Латв. ССР, лиц, служивших в Советской Армии, лиц, находящихся на службе в Советской Армии в настоящее время, а также лиц, награжденных орденами и медалями Советского Союза, нет.

Начальник Двинского ГО МГБ ЛССР майор [paraksts] /МОИСЕЕВ/

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объединенного” burta “ъ” vietā ieliktas pēdiņas.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 5. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar tintes pildspalvu ierakstīts: *ucn. Киселев.*

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Dvinskās pilsētas nodaļas ģerboņa zīmogu.

4.

1949. gada 18. februāris, Daugavpils

LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā parakstīta, uz saimniecības grāmatas pamata sastādīta izziņa par budzi (kulaku) F. Grigorjevu

Справка

*На кулака ГРИГОРЬЕВА Федора Мартыновича, 1876 г. рож.,
урож. дер. Дубенцы Калупской вол. – кулак*

Родственники:

жена – Григорьева Мария Иларионовна 1881 г.;

дочь – Григорьева Анна Федоровна 1920 г.;

невестка – Григорьева Зинаида Ефимовна 1919 г., в 1948 выехала в Варкавскую вол.;

дочь сына – Григорьева Гелена Юрьевна 1937 г.;

*дочь сына – Григорьева Ирина Юрьевна 1941 г., в 1948 году в марте также выбыли
в Варкавскую волость;*

сын – Григорьев Ефим¹ Федорович 1916 г.;

жена сына – Григорьева Ирина Ивановна 1920 г.;

их dochь – Григорьева Гликерия Ефимовна² 1948 г.

Проживают дер. Дубенцы Калупской волости Ливбержского с. совета.

Справка составлена на основании похозяйственной книги.

*Ст. опер. уполномоченного ГО МГБ ст. лейт. [paraksts] (Гаркуль)
согласен: нач. Двинского ГО МГБ майор [paraksts] (Мусеев)³*

¹ Tā dokumentā. Jābūt “Евтихий”.

² Tā dokumentā. Jābūt “Евтихиевна”.

³ Viss ieraksts veikts ar citu tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 2. lpp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Dvinskās pilsētas nodaļas ģerboņa zīmogu.

5.

1949. gada 27. februāris, Rīga

*LPSR Valsts drošības ministrijas 4. nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā majora
Kačesova slēdziens par F. Grigorjeva ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz
specnometinājumu PSRS attālajās vietās*

«Утверждаю»

Министр госбезопасности

Латвийской ССР

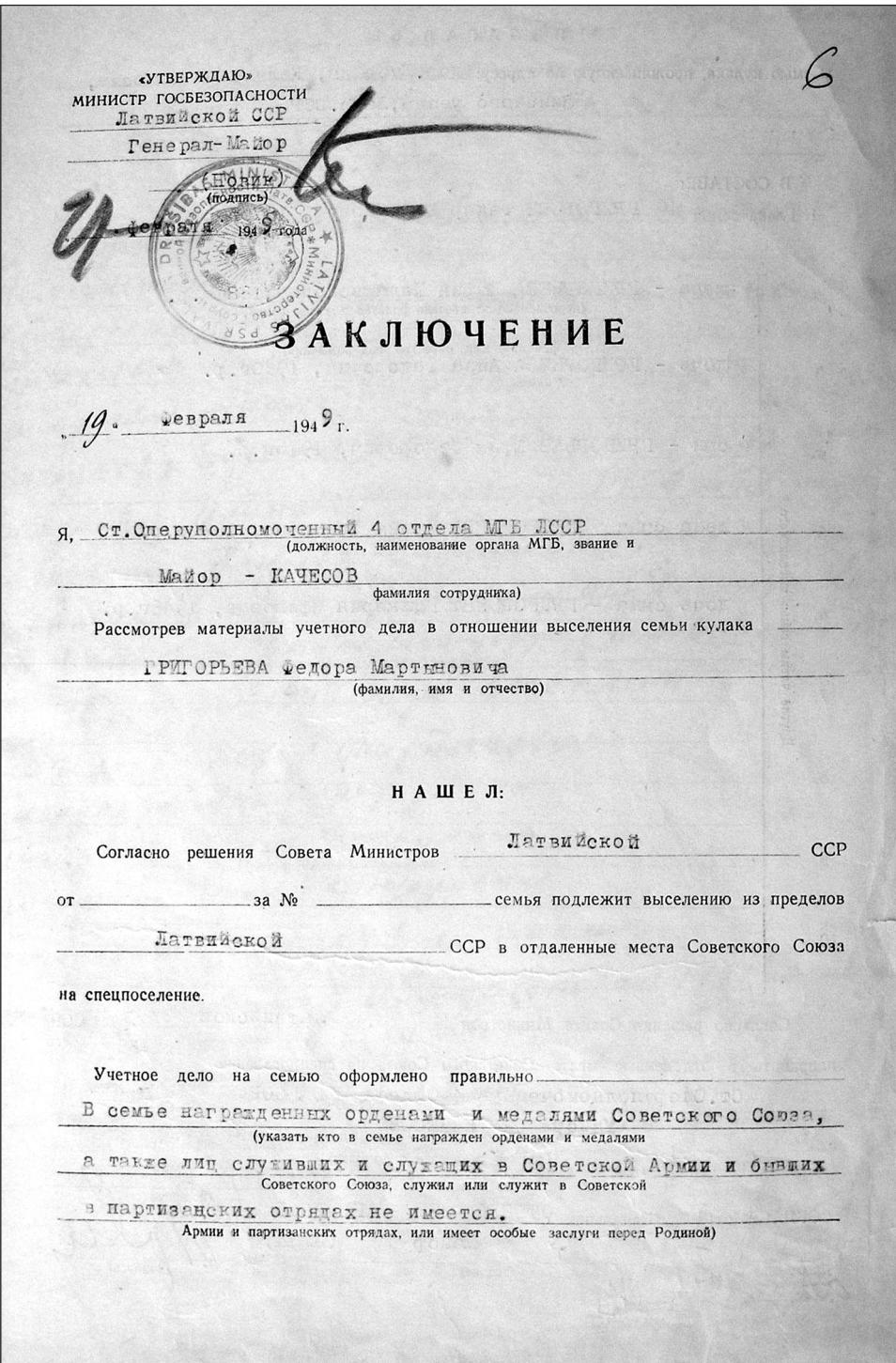
Генерал-майор (Новик) [paraksts]

27 февраля 1949 года

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

19 февраля 1949 г.

*Я, ст. оперуполномоченный 4 отдела МГБ ЛССР майор КАЧЕСОВ, рас-
смотрев материалы учетного дела в отношении выселения семьи кулака ГРИ-
ГОРЬЕВА Федора Мартыновича,*

5. dokuments (LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 6. lp.)

П О Л А Г А Л Б Ы:

Семью кулака, проживающую по адресу: дер. Кубенцы, Калужской губости,
Двинского уезда, Латвия, ССР

В СОСТАВЕ:

1. Глава семьи ГРИГОРЬЕВ Федор Мартынович, 1876г.р.

2. жена - ГРИГОРЬЕВА Мария Илларионовна, 1881г.р.
 (перечисляются: степень родства к главе семьи, фамилия, имя, отчество, год рождения)

3. дочь - ГРИГОРЬЕВА Анна Федоровна, 1920г.р.

4. сын - ГРИГОРЬЕВ Евгений Федорович, 1916г.р.

5. жена сына - ГРИГОРЬЕВА Ирина Ивановна, 1920г.р.

6. дочь сына - ГРИГОРЬЕВА Гликерия Ефимовна, 1948г.р.

7.

8.

9.

10.

Другие члены семьи выселяемого

Согласно решения Совета Министров Латвийской ССР
 направить в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение.

Ст. Оперуполномоченный 4 Отдела МГБ ЛССР
Майор - КАЧЕСОВ Качесов
 (должность, звание и фамилия)

СОГЛАСЕН: Начальник ОТДЕЛА 2-Н - МГБ ЛССР Майор (заявление) Борис (подпись)
25. 5 1949 г. (заявление) (подпись)

5. dokuments (LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 6. lp. op.)

НАШЕЛ:

Согласно решения Совета Министров Латвийской ССР от¹ за №¹ семья подлежит выселению из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение.

Учетное дело на семью оформлено правильно.

В семье награжденных орденами и медалями Советского Союза, а также лиц, служивших и служащих в Советской армии и бывших в партизанских отрядах, не имеется.

[2. puse]

ПОЛАГАЛ БЫ:

Семью кулака, проживающую по адресу: дер. Дубенцы, Калупской волости, Двинского уезда, Латв. ССР

В СОСТАВЕ:

1. Глава семьи ГРИГОРЬЕВ Федор Мартынович, 1876 г. р.²

2.	жена – ГРИГОРЬЕВА Мария Илларионовна, 1881 г. р. ³
3.	дочь – ГРИГОРЬЕВА Анна Федоровна, 1920 г. р. ⁴
4.	сын – ГРИГОРЬЕВ Евтихий Федорович, 1916 г. р. ⁵
5.	жена сына – ГРИГОРЬЕВА Ирина Ивановна, 1920 г. р. ⁶
6.	дочь сына – ГРИГОРЬЕВА Ангелина Евтиховна, 1948 г. р. ⁷

Согласно решения Совета Министров Латвийской ССР направить в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение.

Ст. оперуполномоченный 4 отдела МГБ ЛССР майор КАЧЕСОВ [*paraksts*]

СОГЛАСЕН: начальник отдела 2-Н МГБ ЛССР майор ЗУЯН [*paraksts*]

25 II 1949 г.

¹ Nav aizpildīts.

² Atzīmēts 4 reizes ar dažādas krāsas ķekšiem.

³ Atzīmēts ar ķeksi vienu rezi un ielikta “–” zīme.

⁴ Atzīmēts 4 reizes ar dažādas krāsas ķekšiem.

⁵ Atzīmēts 3 reizes ar dažādas krāsas ķekšiem. Vārds “Евтихий” ar zīmuli ierakstīts vārda “Ефим” vietā.

⁶ Atzīmēts 4 reizes ar dažādas krāsas ķekšiem.

⁷ Atzīmēts 3 reizes ar dažādas krāsas ķekšiem. Vārdi “Ангелина Евтиховна” ar zīmuli ierakstīti vārdu “Гликерия Ефимовна” vietā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 6. lp., 6. lp. op. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūri ģenerālmajors Noviks datumu – 27 – un savu parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta priekšpuses augšā, zem vārda “заключение”, datums – 19 – ierakstīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā pusē majors Каčesovs ielicis parakstu ar tintes pildspalvu, majors Zujāns ielicis

datumu – 25 – apakšējā kreisajā stūrī un parakstu ar citu tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokuments priekšpuses augšējā kreisajā stūrī apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas ģerboņa zīmogu.

6.

1949. gada marts, Daugavpils

Izraksts par F. Grigorjeva ģimeni, kas iekļauta no Daugavpils apriņķa budžu (kulaku) ģimēnu sarakstā izvešanai uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās

Выписка

Из списка кулацких семейств, подлежащих выселению в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение согласно решения Совета Министров Латвийской ССР.

В списке по Двинскому уезду под №¹ значится семья кулака:

Григорьева Федора Мартыновича

№ п/п	Фамилия, имя и отчество членов семьи	Год рож.	Степень родства
Калупская вол. д. Дубенцы	Григорьев Федор Мартынович Григорьева Мария Илларионовна	1876 1881	гл[ава] семьи жена
_____ " _____	Григорьева Анна Федоровна	1920	дочь
_____ " _____	Григорьев Ефим ² Федорович	1916	сын
_____ " _____	Григорьева Ирина Ивановна	1920	жена сына
_____ " _____	Григорьева Гликерия Ефимовна ³	1948	дочь сына

Подлинный список подписан марта⁴ 1949 г. председателем уисполкома⁵ депутатов трудящихся тов.⁶

Выписка верна: Зам. начальника отдела 2-Н МГБ ЛССР майор [paraksts]
/ЗУЯН/

¹ Numurs nav ierakstīts.

² Tā dokumentā. Jābūt “Евтихий”.

³ Tā dokumentā. Jābūt “Евтихиевна”.

⁴ Datums nav ierakstīts.

⁵ Априņķa izpildkomitejas nosaukums nav ierakstīts.

⁶ Izpildkomitejas priekšsēdētāja uzvārds nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 3. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Majors Zujāns vārdu “Зам.” dokumenta apakšā un savu parakstu ielicis ar zaļas krāsas zīmuli.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas ģerboņa zīmogu.

7.

1949. gada 25. marts, [ceļā uz izsūtījuma vietu]

KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova aizpildītā F. Grigorjeva aptaujas lapa

1. Фамилия *Григорьев*
2. Имя и отчество *Федор Мартынович*
3. Год и место рождения *1876, дер. Дубенцы, Калопской волости Двинского уезда*
4. Место жительства и с какого времени проживает *дер. Дубенцы, Калопской волости со дня рождения*
5. Место работы, должность или род занятий *Крестьянин-единоличник по месту рождения*
6. Национальность, гражданство *русский, СССР.*
7. Соц. происхождение *из крестьян*
8. Партийность *б/п*
9. Отношение к военной службе (категория военного учета) *не военнообязанный*
10. Имеет ли кто-либо в семье награды (ордена, медали, грамоты) *не имеет*
11. Не является ли кто-либо из членов семьи в данное время лицом выборным (членом городского, районного советов и т.д.) *нет*
12. Кто из членов семьи служил в период Отечественной войны в Советской армии или в партизанских отрядах, кто служит в Советской армии в настоящее время *нет*
13. Кто из членов семьи репрессирован (когда, кем, за что был судим и мера наказания) *нет*
14. Кто из членов семьи служил у немцев, в какой должности и где сейчас находится *два сына служили в немецкой армии, сын Липатий подорвался на мине, 2й – Григорьев Евтихий Федорович репрессирован вместе с отцом.*

[2. пусе]

15. Состав семьи выселяемого

№ № п/п	Степень родства	Фамилия, имя и отчество (полностью)	Год рожд.	Место рожде- ния	Место работы и должность	Наши- ональность	Партий- ность
1	дочь	<i>Григорьева Анна Федоровна</i>	<i>1920</i>	<i>дер. Дубенцы</i>	<i>в личном хозяйстве</i>	<i>русская</i>	<i>б/п</i>
2	сын	<i>Григорьев Евтихий Федорович</i>	<i>1916</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>
3	невестка	<i>Григорьева Ирина Ивановна</i>	<i>1920</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>
4	внучка	<i>Григорьева Ангелина¹ Евтиховна</i>	<i>1948</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>	<i>— ” —</i>

16. Прочие сведения, сообщаемые о себе или семье²

Личная подпись главы семьи [*paraksts*]

Опрос произвел *ст. о/упол.*³ МГБ ст. л-т *Меркушов* [*paraksts*]

¹ Tā dokumentā. Jābūt “Гликерия”.

² Nav aizpildīts.

³ Nākamais vārds (saīsinājums) nav salasāms.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 9. lp., 9. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: Tabulā pie 4. ailes ar sarkanas krāsas zīmuli pierakstīts “*ocm.*” (“оставлена”).

8.

1949. gada 25. marts, [ceļā uz izsūtījuma vietu, iespējams, stacijā Daugavpils]

Izziņa par Grigorjevu ģimenes izraidišanu no dzīves vietas uz specnometinājumu ar KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes līdzstrādnieka vecākā leitnanta Merkušova parakstu par ģimenes nodošanu un ešelonā Nr. 97343 priekšnieka PSRS Iekšlietu ministrijas Smolenskas apgabala pārvaldes speciālās nodaļas priekšnieka vietnieka apakšpulkveža Kazakova parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā

Совершенно секретно

СПРАВКА

Семья кулака и изменника родины, проживавшая по адресу: дер. Дубенцы, Калупской волости Двинского уезда, изъята согласно постановления 25/III 49 Двинского ГО МГБ для выселения на специальное поселение.

СОСТАВ СЕМЬИ

1. Глава семьи Григорьев Федор Мартынович 1876 г.
2. Члены семьи Григорьева Анна Федоровна 1920 г.
3. Григорьев Евтихий Федорович 1916 г.
4. Григорьева Ирина Ивановна 1920 г.
5. Григорьева Ангелина Евтиховна 1949 г.¹

РАСПИСКА

Указанную семью для этапирования по назначению принял на железнодорожной станции Двинск Латвийской железнодороги.

Начальник эшелона 97343 – Зам. нач./спец. отд. УМВД Смоленской обл.

подполковник /Казаков/ [*paraksts*]

Сдал сотрудник МГБ Брянского упр. МГБ ст. л-т *Меркушов* [*paraksts*]

¹ Tā dokumentā. Jābūt “Гликерия Евтиховна 1948 г.”.

Эшелон № 97343

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

С П Р А В К А

10

Семья Куликов и их жены и их родные
(указать: бандита, националиста, бандитского, кулака)

проживавшая по адресу: д. Дубровка Камышловской волости
(указать: хутор, село, волость, уезд)

изъята согласно постановления 25.01.49. Башкирский ГОИ МГБ
(указать: название органа МГБ и дату)

для выселения на спецпоселение.

СОСТАВ СЕМЬИ:

1. Глава семьи: Григорьев Федор Мартынович 1876 г.
(фамилия, имя, отчество, год рождения)

2. Члены семьи: Григорьев Федор Федорович 1920 г.
(указать фамилию, имя, отчество и год рождения)

3. Григорьев Евгений Федорович 1916 г.

4. Григорьев Григорий Иванович 1920 г.

5. Григорьев Василий Евгеньевич 1949 г.

6. _____

7. _____

Р А С П И С К А

Указанную семью, для этапирования по назначению принял на железнодорожной
 станции Сысерь нач. пис. госп.

Начальник эшелона 97343-Зам. нач. техн. отд.
ЧМВД Омской области Отдел по подразделениям
(должность, звание и фамилия)

Григорьев Антонин
(подпись)

Сдал сотрудник МГБ Баринского Чур. мэра
(должность, звание и фамилия)

С.И. Альберт Моргушиев
(подпись)

25 марта 1949 г. Моргушиев
(подпись)

8. dokuments

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 10. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Izziņa tika aizpildīta ar tintes pildspalvu. Paraksts lidz vārdam “Казаков” tika aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu, pēc tam – ar melnas. Pulkvedis Kazakovs parakstu ielicis ar zīmuli, vecākais leitnants Merkušovs datumu dokumenta apakšējā kreisajā stūrī un savu parakstu – ar tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar tumši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: Эшилон № 97343.

Identiska saturs dokumentās arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l. 178. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa.

9.

1949. gada 25. marts, [ceļā uz izsūtījuma vietu]

KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova izziņa par to, ka izvedamo sarakstos iekļautā F. Grigorjeva mazmeita tika atdota audzināšanai radiniekiem Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā

Проходящий глава семьи по опросному листу и справке Григорьев Федор Мартынович, где внесена его внучка Григорьева Ангелина Епифановна¹ 1948 года рождения. Этот ребенок отдан на воспитание родственникам, Варковского с/с той же волости, Двинского уезда. В чем и составил справку

Ст. о/упол. Брянского упр. МГБ ст. л-т [paraksts]

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Гликерия Евтихиевна”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 8. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar vecākā leitnanta Merkušova parakstu.

Atzīme dokumentā: apakšējā labajā stūrī ar zīmuli uzrakstīts: Зачем эта справка?

10.

1949. gada 29. marts, Daugavpils

Operatīvās grupas Nr. 37 priekšnieka, KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova ziņojums LPSR Valsts drošības ministram ģenerālmajoram Novikam par F. Grigorjeva ģimenes izraidišanas no dzīvesvietas rezultātiem

Сов[ершенно] секретно

О результатах выселения кулацкой семьи и немецкого пособника

Григорьева Федора Мартыновича¹ 1876 года рожд.

Григорьева Мария Илларионовна 1881 года рож.

Григорьева Анна Федоровна 1920 года рож.

Григорьев Ефим² Федорович 1916 года рож.
Григорьева Ирина Федоровна³ 1920 года рож.
Григорьева Григорья Ефимовна⁴ 1948 года рож.
Все они уроженцы и проживали дер. Дубенцы, Коловской волости, Двинского уезда, Латвийской ССР.
25 марта 1949 года выселены:
Григорьев Федор Мартынович¹
Григорьева Анна Федоровна
Григорьев Ефим² Федорович
Григорьева Ирина Федоровна³
Григорьева Григорья Ефимовна⁴

Григорьева Мария Илларионовна 1881 года рождения не выселена ввиду того, что 15 дней тому назад она выехала в Калупскую волость к зятю, но проверкой у зятя не установлена⁵.

*Начальник опер. группы № 37 ст. опер. уполн. Брянского УМГБ ст. л.т. Меркушов
Согласен. Зам. нач. Двинского ГО МГБ подполковник [paraksts]*

¹ Tēva vārds tika labots ar melnas tintes pildspalvu uz "Мартынович". Iepriekšējais variants nav salasāms.

² Tā dokumentā. Jābūt "Евтихий".

³ Tā dokumentā. Jābūt "Ирина Ивановна".

⁴ Tā dokumentā. Jābūt "Гликерия Евтихиевна".

⁵ Teikuma pēdējā daļa rakstīta ar citu tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 7. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu. Paraksts un paraksta atšifrējums dokumenta apakšējā labajā stūrī nav salasāms (paraksts ielikts ar zaļas krāsas zīmuli).

Atzīme dokumentā: pasvītrojumi veikti ar brūnās krāsas zīmuli.

11.

*1949. gada 11. aprīlis, Omskas apgabala Lubinas rajons
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras
Nr. 34 komandanta aizpildītā J. Grigorjeva anketa*

Спецкомендатура МВД № 34 Любинского р-на Омской области РСФСР	Категория учета латышей
1. Фамилия, имя, отчество пол муж.	<i>Григорьев Евтихий Федорович</i>
2. Менял ли за время нахождения на спецпоселении фамилию, имя и отчество и если да, то когда, в связи с чем, прежняя фамилия, имя и отчество	<i>фамилия, имя, отчество на с/н не изменил</i>

3. Год и место рождения	<i>1916 Даугавпилльский уезд, Калупской вол. д. Дубенцы</i>
4. Национальность и родной язык	<i>Русский, родной язык русский</i>
5. Гражданство	<i>СССР</i>
6. Партийность	<i>б/партийный</i>
7. Образование: <u>общее</u> специальное	<i>2 класса начальной школы не имеет</i>
8. Специальность, профессия	<i>кузнец</i>
9. Место работы, занимаемая должность или род занятий	<i>Сов. № 49 Любинского района Омской обл. разнорабочий.</i>
10. Семейное положение	<i>женат</i>
11. Состав семьи, проживающей совместно с выселенцем (перечислить степень родства, фамилии, имена, отчества и год рождения), и кто из них состоит на учете спецпоселения	<i>состоит на спецучете отец: Григорьев Федор Мартынович 1876 жена: Григорьева Ирина Ивановна 1920 сестра: Григорьева Анна Федоровна 1920 дочь: Григорьева Аглиkerия Евтихьевна 1948</i>

Подпись выселенца *E. Григорьев*

[2. puse]

12. Имеет ли членов семьи, находящихся на спецпоселении, проживающих отдельно, и где они расселены	<i>Не имеет брата: Григорьев Егор Федорович 1903 проживает: Свердловская обл. гор. Кушва, осужден в 1945 году. сестра: Захарова Мария Федоровна 1905 прожив. Двинский уезд, Ворковская вол., д. Липушки</i>
13. Имеет ли близких родственников невыселенцев и их точный адрес, проживающих отдельно от выселенцев	<i>сестра: Грибуст Ефросиния Федоровна 1907 г., прож. г. Рига сестра: Амбросова Матрена Федоровна 1909 прож.: Ворковской вол. д. Знумини</i>
14. Служба в Советской Армии, последняя должность и звание	<i>не служил</i>
15. Был ли в плену и служил ли в воинских частях противника	<i>служил в немецком раб. бат[аль]оне № 315 по мобилизации немцев с 1944 г. 16/II по 8 мая 1945 г.</i>
16. Проживал ли на временно оккупированной противником территории (когда, где, чем занимался или где служил)	<i>проживал с 1941 по 16/II 44 г. Двинского уезда Калупская вол. д. Дубенцы, занимался своим с/хоз-вом</i>

17. Был ли за границей (в связи с чем, какой период времени и чем занимался)	<i>За границей не был</i>
18. Судимость (когда, каким органом, за что и на какой срок осужден)	<i>Не судим</i>
19. Откуда и когда выселен. Когда прибыл на спецпоселение	<i>Двинский уезд, Калупская вол., д. Дубенцы 25/III—49 прибыл 6/IV 49 г.</i>
20. В каких районах, областях, краях, республиках проживал ранее на спецпоселении	<i>Не проживал</i>
21. Точный адрес выселенца-спецпоселенца в настоящее время (город, название улицы, № дома, селение, аул, сельсовет)	<i>Омская обл. Любинский район Мокшинский с/с, сов. № 49</i>

E. Григорьев

Коменданту с/н № 34 л-т [paraksts] / Панов/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 78. lp., 78. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā pusē, apakšējā kreisajā stūrī, ierakstīts datums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

12.

1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons

J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots PSRS Tautas Komisāru Padomes 1945. gada 8. janvāra lēmums Nr. 35

Я, выселенец *Григорьев Евстихий Федорович* даю настоящую расписку ОСП УМВД по Омской области в том, что мне объявлено постановление ЧНК СССР № 35 от 8 января 1945 года.

Подпись [paraksts]

Подписку отобразил

Подпись м-й л-нт [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 79. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas nav atšifrēts.

Identiska satura dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l. 115. lp., 176. lp., 199. lp. Origināli. Aizpildītas veidlapas.

13.

1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons

J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots par izsūtīšanu uz PSRS at-tālajiem rajoniem uz mūžu, bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā

Мокшинский с/х 49 Любинского р-на

Мне выселенцу Григорьеву Евстихию Федоровичу, 1916 года [рождения] об'явлено¹, что я Верховным органом СССР выселен в отдаленные районы Советского Союза навечно, без права возвращения к прежнему месту жительства.

Мне так же об'явлено, что я не имею права выезжать, менять местожительство и работы, хотя и временно, без разрешения местных органов МВД.

Я знаю, что в случае нарушения данной расписки я буду привлечен к уголовной ответственности по Указу Президиума Верховного Совета Союза ССР от 26 ноября 1948 года на 20 лет каторжных работ. Указ от 26/XI-48 г. мне об'явлен.

Подпись выселенца Е. Григорьев

Подписку отобрал уч. уполномоченный Любинского РО МВД м-й л-нт² [paraksts]

РАСПИСКА

11 · апрел 1949 г.

4
200

Мокшинский с/х Любинского р-на
(указать место где отобрана расписка)

Мне выселенцу (ке) Григорьеву
Ирина Ивановна (указать фамилию,
имя, отчество, год рождения)
об'явлено, что я Верховным органом СССР выселен (а) в отдаленные районы Советского Союза навечно, без права возвращения к прежнему месту жительства.

Мне так же об'явлено, что я не имею права выезжать, менять местожительство и работы, хотя и временно, без разрешения местных органов МВД.

Я знаю, что в случае нарушения данной расписки я буду привлечен (а) к уголовной ответственности по Указу Президиума Верховного Совета Союза ССР от 26 ноября 1948 года на 20 лет каторжных работ. Указ от 26/XI-48 г. мне об'явлен.

Подпись выселенца И. Григорьева.

Подписку отобрал уч. уполномоченный
Любинского р-на тбп лтд армей. милиции
(должность,
воинское звание, подпись)

186

I. Grigorjevas paraksts (13. dokumentam identiska satura dokuments).

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 200. lpl.)

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объявлено”, “объявлен” burta “ъ” vietā ielikts apostrofs.

² Nākošais vārds nav salasāms.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 80. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta augšā ierakstīts datums. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 116. lp., 177. lp., 200. lp. Origināli. Aizpildītas veidlapas.

14.

1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta aizpildītā I. Grigorjevas anketa

Спецкомендатура МВД № 34 Любинского р-на Омской области РСФСР	Категория учета латыш
1. Фамилия, имя, отчество пол жен.	Григорьева Ирина Ивановна
2. Менял ли за время нахождения на спецпоселении фамилию, имя и отчество и если да, то когда, в связи с чем, прежняя фамилия, имя и отчество	Фамилия, имя и отчество на с/н не изменяла
3. Год и место рождения	1920 г. Илукским уездом Лауцеской вол. д. Малта.
4. Национальность и родной язык	Русская, родной яз. – русский
5. Гражданство	СССР
6. Партийность	б/партийная
7. Образование: общее специальное	4 класса начальной ш. не имеет.
8. Специальность, профессия	Специальности и профессии не имеет.
9. Место работы, занимаемая должность или род занятий	Совхоз № 49 Любинского р-на Омской обл. ¹ разнорабочая
10. Семейное положение	Замужняя
11. Состав семьи, проживающей совместно с выселенцем (перечислить степень родства, фамилии, имена, отчества и год рождения), и кто из них состоит на учете спецпоселения	Состоит на с/н свёкор: Григорьев Федор Мартинович 1876 г. муж: Григорев Евтихий Федорович 1916 г. сестра мужа: Григорева Анна Федоровна 1920 г. дочь: Григорьева Аглиkerия Евтихиевна ² 1948

Подпись выселенца *I. Григорьева*

[2. puse]

12. Имеет ли членов семьи, находящихся на спецпоселении, проживающих отдельно, и где они расселены	<i>Не имеет. Дочь: Григорьева Гликерия Евтихьевна 1948 г. Мать: Курмелева Степонида Васильевна 1899 г.</i>
13. Имеет ли близких родственников невыселенцев и их точный адрес, проживающих отдельно от выселенцев	<i>Брат: Курмелев Михаил Иванович 1924 г. прож. в Илукским у. Лауцской вол. д. Микелиши Брат: Курмелев Иосиф Иванович 1926 г. Истонская³ ССР г. Талин</i>
14. Служба в Советской Армии, последняя должность и звание	<i>Не служила.</i>
15. Был ли в плену и служил ли в воинских частях противника	<i>В плену не была, в частях противника не служила.</i>
16. Проживал ли на временно оккупированной противником территории (когда, где, чем занимался или где служил)	<i>На оккупир. терр. прожив. в Илукским уезде, Лауцкой вол. д. Микелиши, с 1941–1944 гг. занимались своим хозяйством.</i>
17. Был ли за границей (в связи с чем, какой период времени и чем занимался)	<i>За границей не была.</i>
18. Судимость (когда, каким органом, за что и на какой срок осужден)	<i>Не судима.</i>
19. Откуда и когда выселен. Когда прибыл на спецпоселение	<i>Даугавпилский уезд, Калупской вол. д. Дубенцы. 25. III. 49 г. прибыла 6. IV. 49 г.</i>
20. В каких районах, областях, краях, республиках проживал ранее на спецпоселении	<i>Не проживала.</i>
21. Точный адрес выселенца-спецпоселенца в настоящее время (город, название улицы, № дома, селение, аул, сельсовет)	<i>Омская обл. Любинский р-н, Мокшинский с/с. Совхоз № 49.</i>

I. Григорьева

Комендант c/n № 34 л-т [paraksts] /Панов/

¹ Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar citu tintes pildspalvu.

² Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar citu tintes pildspalvu. Tā dokumentā, jābūt “Гликерия”.

³ Tā dokumentā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 198. lp., 198. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts

ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā puse, apakšējā kreisajā stūrī, ierakstīts datums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

15.

1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras
Nr. 34 komandanta aizpildītā F. Grigorjeva anketa

Спецкомендатура МВД № 34 Любинского р-на Омской области РСФСР		Категория учета латышей
1. Фамилия, имя, отчество пол муж.	<i>Григорьев Федор Мартынович</i>	
2. Менял ли за время нахождения на спецпоселении фамилию, имя и отчество и если да, то когда, в связи с чем, прежняя фамилия, имя и отчество	<i>Фамилия, имя и отчество на с/п не изменил</i>	
3. Год и место рождения	<i>1876 г. Двинского уезда Калупской вол. д. Дубенцы</i>	
4. Национальность и родной язык	<i>Русский, родной яз. – русский</i>	
5. Гражданство	<i>СССР</i>	
6. Партийность	<i>б/партийный</i>	
7. Образование: <u>общее</u> специальное	<i>мало грамотный</i> <i>не имеет</i>	
8. Специальность, профессия	<i>Специальности и профессии не имеет</i>	
9. Место работы, занимаемая должность или род занятий	<i>Совхоз № 49 Любинского р-на Омской обл. иждивенка¹ рабочего</i>	
10. Семейное положения	<i>Семейное</i>	
11. Состав семьи, проживающей совместно с выселенцем (перечислить степень родства, фамилии, имена, отчества и год рождения), и кто из них состоит на учете спецпоселения	<i>Состоит на с/п: дочь: Григорева Анна Федоровна 1920 г. сын: Григорьев Евтихий Федорович 1916 г. сноха: Григорьева Ирина Ивановна 1920 г. внучка: Григорьева Аглиkerия Евтихиевна² 1948</i>	

Подпись выселенца *Ф. Григорьев*

[2. puse]

12. Имеет ли членов семьи, находящихся на спецпоселении, проживающих отдельно, и где они расселены	<i>Сын: Григорев Егор Федорович 1903 г. проживает Свердловская обл. г. Кушва Суждён в 1945 г.</i>
--	---

13. Имеет ли близких родственников невыселенцев и их точный адрес, проживающих отдельно от выселенцев	<i>Дочь: Захарова Мария Федоровна 1905 г. проживает в Двинском уезде Варковской вол. д. Липушки. Дочь: Грибуст Ефросиния Федоровна 1907 г. прож. г. Рига. Дочь: Амбросова Матрона Федоровна 1909 г. прож. Варковской вол. д. Знутени.</i>
14. Служба в Советской Армии, последняя должность и звание	<i>Не служил.</i>
15. Был ли в плену и служил ли в воинских частях противника	<i>В плену не был, в частях противника не служил.</i>
16. Проживал ли на временно оккупированной противником территории (когда, где, чем занимался или где служил)	<i>На оккупир. терр. проживал в Двинском уезде, Калупской вол. дер. Дубинцы, с 1941–1944 гг. занимался единоличным хозяйством.</i>
17. Был ли за границей (в связи с чем, какой период времени и чем занимался)	<i>Был в Германии, выезжал делегатом для осмотра промышленных предприятий с XI–43 г. по XII–43 г.</i>
18. Судимость (когда, каким органом, за что и на какой срок осужден)	<i>Не судим.</i>
19. Откуда и когда выселен. Когда прибыл на спецпоселение	<i>Двинский уезд, Калупской вол. д. Дубенцы. 25. III. 49 г. прибыл 6. IV. 49 г.</i>
20. В каких районах, областях, краях, республиках проживал ранее на спецпоселении	<i>Не проживал.</i>
21. Точный адрес выселенца-спецпоселенца в настоящее время (город, название улицы, № дома, селение, аул, сельсовет)	<i>Омская обл. Любинский р-н, Мокшинский с/с, Совхоз № 49.</i>

Ф. Григорьев

Комендант с/н № 34 л-т [paraksts] / Панов/

¹ Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar citu tintes pildspalvu, iespējams, kļūdaini.

² Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar citu tintes pildspalvu. Tā dokumentā, jābūt “Гли-
керия”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 175. lp., 175. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā pusē, apakšējā kreisajā stūrī, ierakstīts datums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

16.

1949. gada 11. aprīlis, Ķubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ķubinas rajona speckomandantūras
Nr. 34 komandanta aizpildītā A. Grigorjevas anketa

Спецкомендатура МВД № 34 Любинского р-на Омской области РСФСР	Категория учета латыш
1. Фамилия, имя, отчество пол жен.	Григорьева Анна Федоровна
2. Менял ли за время нахождения на спецпоселении фамилию, имя и отчество и если да, то когда, в связи с чем, прежняя фамилия, имя и отчество	Фамилия, имя, отчества на с/п не изменяла
3. Год и место рождения	1920 г. Даугавпилского уезда Калупской вол. д. Дубенцы
4. Национальность и родной язык	Русская, родной яз. – русский
5. Гражданство	СССР
6. Партийность	б/партийная
7. Образование: <u>общее</u> специальное	неграмотная – расписаться может не имеет
8. Специальность, профессия	Специальности и профессии не имеет
9. Место работы, занимаемая должность или род занятий	Совхоз 49 Любинского р-на Омской обл. разнорабочая
10. Семейное положение	Не замужнее
11. Состав семьи, проживающей совместно с выселенцем (перечислить степень родства, фамилии, имена, отчества и год рождения), и кто из них состоит на учете спецпоселения	Состоит на с/п отец: Григорев Федор Матынович ¹ 1876 г. брат: Григорев Евтихий Федорович 1916 г. сноха: Григорьева Ирина Ивановна 1920 г. дочь брата: Григорьева Агликерия Евтихьевна ² 1948

Подпись выселенца A. Гриорива

[2. puse]

12. Имеет ли членов семьи, находящихся на спецпоселении, проживающих отдельно, и где они расселены	брать: Григорев Егор Федорович 1903 г. проживает Свердловской об. г. Кушва Сужден в 1945 г.
13. Имеет ли близких родственников не-выселенцев и их точный адрес, проживающих отдельно от выселенцев	Сестра ³ : Захарова Мария Федоровна 1905 г. проживает в Двинском уезде Варковской вол. д. Липушки. Сестра ³ : Грибуст Ефросиния Федоровна 1907 г. прож. г. Рига.

	<i>Сестра³: Амбросова Матрона Федоровна 1909 г. прож. Варковской вол. д. Знутени</i>
14. Служба в Советской Армии, последняя должность и звание	<i>Не служила.</i>
15. Был ли в плену и служил ли в воинских частях противника	<i>В плену не была, в частях противника не служила</i>
16. Проживал ли на временно оккупированной противником территории (когда, где, чем занимался или где служил)	<i>На аккупир. тер. проживала в Двинском уезде, Калупской вол. д. Дубенцы, [с] 1941–1944 г. занималась ед. хоз.</i>
17. Был ли за границей (в связи с чем, какой период времени и чем занимался)	<i>За границей не была</i>
18. Судимость (когда, каким органом, за что и на какой срок осужден)	<i>Не судима</i>
19. Откуда и когда выселен. Когда прибыл на спецпоселение	<i>Двинский уезд Калупской вол. д. Дубенцы. 25–III–49 г. прибыла 6.IV–49 г.</i>
20. В каких районах, областях, краях, республиках проживал ранее на спецпоселении	<i>Не проживала</i>
21. Точный адрес выселенца-спецпоселенца в настоящее время (город, название улицы, № дома, селение, аул, сельсовет)	<i>Омская обл. Любинский район. Мокшинский с/с Совхоз 49</i>

A. Гриорива

Комендант с/н № 34 л-т [paraksts] /Панов/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Мартынович”.

² Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar tintes pildspalvu. Tā dokumentā, jābūt “Гликерия”.

³ Anketā kļūdaini ierakstīts vārds “дочь”, kas tika labots uz vārdu “сестра”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 114. lp., 114. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā pusē, apakšējā kreisajā stūrī, ierakstīts datums un ir parakstījusies A. Grigorjeva. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

Atzīme dokumentā: anketas 11. punkta 2. stabiņā ar zīmuli ierakstīts: *умер 28/V – 53 г. no cm.*

17.

1949. gada 20. aprīlis, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas "B" daļas līdzstrādnieka vecākā leitnanta Gračova slēdziens par F. Grigorjeva ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās

«УТВЕРЖДАЮ»
МИНИСТР ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
Латвийской ССР
Генерал-Майор
/НОВИК/
апреля 1949 года¹

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

20 апреля 1949 г.

Я, сотрудник отдела «Б» МГБ ЛССР старший лейтенант ГРАЧЕВ, рассмотрев материалы учетного дела в отношении выселения семьи кулака ГРИГОРЬЕВА Федора Мартыновича

НАШЕЛ:

Согласно решения Совета Министров Латвийской ССР от 17 III 49 г. за № 282 cc² семья подлежит выселению из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение.

Учетное дело на семью оформлено правильно. Лиц, награжденных орденами и медалями Советского Союза, участников Отечественной войны, находящихся в Советской армии и имеющих особые заслуги перед государством в составе семьи ГРИГОРЬЕВА не имеется.

[2. пусе]

ПОЛАГАЛ БЫ:

Семью кулака, проживающую по адресу: дер. Дубенцы, Калупской вол., Двинского уезда, Латв. ССР

В СОСТАВЕ:

1. Глава семьи ГРИГОРЬЕВ Федор Мартынович, 1876 г. р.

Другие члены семьи выселяемого

2.	дочь – ГРИГОРЬЕВА Анна Федоровна, 1920 г. р. ³
3.	сын – ГРИГОРЬЕВ Евтихий Федорович, 1916 г. р.
4.	жена сына – ГРИГОРЬЕВА Ирина Ивановна, 1920 г. р.
5.	дочь сына – ГРИГОРЬЕВА Ангелина ⁴ Евтиховна, 1948 г. р.

Согласно решения Совета Министров Латвийской ССР направить в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение.

Сотрудник отдела «Б» МГБ ЛССР старший лейтенант /ГРАЧЕВ/ [paraksts]

СОГЛАСЕН: начальник отдела 2-Н МГБ ЛССР майор /ЗУЯН/⁵

апреля⁶ 1949 г.

¹ Paraksts un datums nav ielikts.

² Datums un numurs ierakstīts ar tintes pildspalvu.

³ Ailes sākumā ar sarkanas krāsas zīmuli ielikts ķeksis.

⁴ Tā dokumentā. Jābūt “Глинерия”.

⁵ Paraksts nav ielikts.

⁶ Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 14. lp., 14. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Vecākais leitnants Grāčevs parakstu ielicis ar tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta otrajā pusē, tabulā, skaitļi 1–4 ir apvilkti ar tintes pildspalvu; pēc F. Grigorjeva dzimšanas gada ar sarkanas krāsas zīmuli ierakstīts vārds “умер”.

Šī dokumenta kopijas ir arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l. 98. lp., 127. lp., 213. lp. Apstiprinātas kopijas. Aizpildītas veidlapas.

18.

1949. gada 10. aprīlis – 20. decembris, Lubinas rajons
Izsūtītā J. Grigorjeva reģistrācijas kontroles lapa

Контрольный лист

явок на регистрацию выселенца, состоящего на учете в Любинском РО МВД

Фамилия Григорьев

Имя и отчество Евтихий Федорович 1916¹

Адрес Мокшинский сов. № 49

Обязан являться в контору сов. № 49 по² числам каждого месяца.

Зам.³ Начальник Любинского РО МВД к-н [paraksts] Болотюк

Контрольная дата явки на регистрацию	Фактическая дата	Расписка выселенца
10/IV–49 г.	10/IV–49	J. Grigorjevs
20/IV–49 г.	20/IV–49	J. Grigorjevs
5/V–49 г.	5/V–49	E. Григорьев
20/V–49 г.	20/V–49	E. Григорьев
5/VI–49 г.	5/VI–49	E. Григорьев
20/VI–49	20/VI–49	E. Григорьев
5/VII–49	5/VII–49	E. Григорьев
20/VII–49	20/VII–49	E. Григорьев
5/VIII–49	5/VIII–49	E. Григорьев
20/VIII–49	20/VIII–49	E. Григорьев
5/IX–49	5/IX–49	E. Григорьев

Tabulas turpinājumu skat. 94. lpp.

Контрольный лист

81

явок на регистрацию выселенца (ки), состоящего (щей) на учете в

Любинском РО МВД

Фамилии

Городской

Имя и отчество

Синий Федоровъ 1916

Адрес

27

184

Нестандартные

дат. Конец срока

104

Opuk _____

— 86 —

10

показаны на рисунке.

Нач
зас

ИИ Любченко

числа

18 *debutante*

Tabulas turpinājums

20/IX–49	20/IX–49	<i>Григорьева</i>
5/X–49	5/X–49	<i>Е. Григорьев</i>
20/X–49	20/X–49	<i>Е. Григорьев</i>
5/XI–49	5/XI–49	<i>Е. Григорьев</i>
20/XI–49	20/XI–49	<i>Е. Григорьев</i>
5/XII–49	5/XII–49	<i>Е. Григорьев</i>
20/XII–49	20/XII–49	<i>Григорьева</i>

¹ Piezīme ar zīmuli – “старший десятид[орки]”.

² Datumī nav ierakstīti.

³ Vārds ierakstīts ar tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 81. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Tabulai 6 stabiņi. Trīs stabiņi – “контрольная дата явки на регистрацию”, “фактическая дата”, “расписка выселенца” – nav aizpildītas. J. Grigorjevs tabulas pirmajās divās ailēs parakstu ielicis latviešu valodā, pārējās – krievu. Divas reizes tabulā parakstu ielikusi J. Grigorjeva sieva I. Grigorjeva.

Identiska satura dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l. 117. lp., 179. lp., 201. lp. Origināli. Aizpildītās veidlapas.

19.

1949. gada novembris, Lubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes 1. speciālai nodaļai par A. Grigorjevu un atbilde uz pieprasījumu

Сов[ершенно] секретно

Прошу выдать справку *оперуполномоч. Любинского РО МВД тов. Бутову*

Тел.¹ на проверяющую

Фамилия *Григорьева*

Имя *Анна*

Отчество *Федоровна*

Год рожд. *1920*

Место рожд. *Латвия, Даугавпилского² уезда Калупской вол.*

Адрес *Совхоз 3 – 49, Любинского р-на Омской области*

Место работы и должность *Совхоз 49, разнорабочая*

Пр. сведения о проверяемом не имеем

В связи с чем проверяется по *оперативным надобностям*.

З. нач. *Любинского РО МВД ст. л-нт [paraksts]*

Примечание. Запросы для проверки сдавать непосредственно в комнату 204, минуя канцелярии, ответы получать там же.

[2. puse]

По оперативно-справочной картотеке 1-го Спецотдела УМВД Омской области НЕ ЗНАЧИТСЯ. Нач. 1 отд. УМВД.

Справку наводил: [paraksts]

21/XI 1949 г.

¹ Nav ierakstīts.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Даугавпилсского”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 147. lp., 147. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī ierakstīts adresāts un datums – 2 ноября 1949г. Dokumenta priekšpusē, domājams, savu parakstu ir ielicis vecākais leitnants Ogurcovs.

Atzīme dokumentā: dokumenta otrajā pusē uzraksts spiedogā, kas ir atbilde uz pieprasījumu (ieraksts spiedogā veikts ar citu tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts).

20.

1949. gada 20. novembris, Lubinas rajons

J. Grigorjeva personību apliecinošā izziņa Nr. 1259

СПРАВКА

Дана настоящая гражданину Григор'еву¹ Ефтихе[ю] Федорович[у] 1916 г. в том, что он действительно работает [в] Мокшинск[ом] Совхоз[е] № 49 в качестве кузнец[а] и что ему, как спецпоселенцу, разрешено проживать только в пределах совхоза № 49 Любинского района Омской области.

Паспорт серия² №² находится на хранении.

Гр-н Григорьев прописан по адресу Мокшинский с/с совхоз № 49

Действительно по 20 ноября 1950 года.

Начальник ОСП УМВД Омской области капитан [paraksts] /Болотнюк/

¹ Tā dokumentā. Vārdā “Григорьев” burta “ь” vietā ielikts apostrofs.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 84. lp., 84. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Izziņu izsniedza PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs

1259. Izskatās, ka dokumentu parakstīja Ogurcovs, nevis Bototnukss.

Atzīmes dokumentā: dokuments priekšpusē apstiprināts ar ģerboņa zīmogu, tā uzraksts nav salasāms. Dokumenta otrajā pusē augšējā kreisajā stūrī ir 3 spiedogi. Pirmā spiedoga uzraksts: Омская область Любинский р-н | Любинское РО МВД | Прописан 1 февраля 1951 г. по ул. Мокшинский с/з | Начальник паспортного стола [paraksts] (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu, paraksts ielikts ar melnas tintes pildspalvu, un tas nav atšifrēts). Otrais spiedogs grūti salasāms, jo dokuments bijis salocīts četrās daļās. Trešā spiedoga uzraksts: Мокшинский совхоз № 49 | Любинского района | Принят 14/IV 1949 г. | Подпись [paraksts] (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts).

Dokumeta otrajā pusē augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Омская область Любинский р-н | Любинское РО МВД | Прописан 11 II 1950 г. | по ул. Совхоз 49 кв. | Начальник паспортного стола [paraksts] (ieraksts spiedogā veikts ar melnas tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts).

Citu ģimenes locekļu personību apliecinotās izziņas par 1949.–1953. g. ir arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l. 83., 118., 120., 187., 188., 190., 208. lp. Origināli. Aizpildītas veidlapas.

F. Grigorjeva personību apliecinotā izziņa Nr. 1260
(20. dokumentam identiska satura dokuments.
LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7939. l., 187. lp.)

21.

1949. gada 13. decembris, Lubinas rajons

I. Grigorjevas iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidijs priekšsēdētājam par netaisnīgu izvešanu

Товарищу Швернику

Заявления

от гр. Григорова Ирина Ермолаев¹

Рождение 1903 г. Я рожденка из Латвия². Занимала своим хозяйством. Вовремя выкувация в омский област в марте м-ц 1949 г.

Я в это время была домохозяйка так как Ана Иванова³ находилась в болнице⁴ ребят забрали и выслали в Омский област Любинск рн совхоз № 42. Поэтому я считаю себя не виновной прошу разобрать мое заявление.

[paraksts]

¹ Šis vārds nav skaidri salasāms.

² Divi nākamie vārdi nav salasāmi.

³ Divi nākamie vārdi nav salasāmi.

⁴ Trīs nākamie vārdi nav salasāmi.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 12. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. I. Grigorjeva pati rakstīja šo dokumentu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņas paraksta burtu salidzinājums. Dokuments samērā grūti lasāms. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stilis.

Atzīmes dokumentā: ar citu zilas tintes pildspalvu veikts pasvītrojums. Dokumenta virsū ar sarkanas krāsas zīmuli uzrakstīts: *Отказать!*; paraksts un datums nav salasāmi. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Канцелярия Президиума Верховного Совета СССР 20 дек 1949; augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Секретариат МГБ СССР 2 Отделение 28/XII 1949 г. 359 (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu). Otrais spiedogs dokumenta labajā pusē nav salasāms.

22.

1950. gada 11., 12. janvāris, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 18. nodaļas pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 15. nodaļai par I. Grigorjevu un LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 15. nodaļas priekšnieka atbilde

Просьба выдать справку

1. Фам. Григорова
2. Имя и отч. Ирина Е.

3. Год рожд. *1903*
4. Место рож. *Латв. ССР*
5. Наци.¹
6. Гражд.¹
7. Адрес *выслана в 1949 г.*
8. Место работы и должность¹
9. Был ли за границей, где и когда¹
10. Какая нужна справка *полная*
11. Для чего нужна справка *заявление*

Нач. 18 отделения [*paraksts*]²

[2. пусе]

На проверяемого имеются следующие сведения

*25/III–49 г. МГБ Латвийск. ССР на основ. постан. Совета Министров ССР № 282
сс от 17/III 49 г. выселена, как кулак, на спецпоселение под надзор органов МВД в
Омскую обл. Дело о выселении хранится в арх. отд. «А» МГБ Латвийской ССР за
№ 10019.*³

¹ Nav ierakstīts.

² Paraksts ielikts ar gaiši zilas krāsas zīmuli, tas nav atšifrēts.

³ Pēdējais teikums ierakstīts ar tintes pildspalvu.

LVA, 1894, f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 13. lp.,
13. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts
ar tintes pildspalvu. Dokumenta priekšspuses augšā norādīts izpildī-
tāja uzvārds – *Насыров*, apakšā ielikts datums – 11/I.

Atzīmes dokumentā: dokumenta otrās pusēs augšā uzraksts spie-
dogā: Отдел «А» МГБ ССР; otrās pusēs apakšā uzraksts spie-
dogā: Нач. 15 отделения Отдела «А» МГБ ССР | Справку на-
вела: (ЧУМАКОВА Е. А.). Чумакова ir ielikusi datumu – 12/I
1950 – un savu parakstu ar citu zilas tintes pildspalvu. Dokumenta
otrajā pusē, apakšējā labajā stūrī, ar sarkanas krāsas zīmuli ielikts
paraksts, tas nav atšifrēts.

23.

*1950. gada 5. janvāris – 1950. gada 19. decembris, Lubinas rajons
Izsūtītā specnometinātā J. Grigorjeva ikmeneša reģistrācijas lapa*

РЕГИСТРАЦИОННЫЙ ЛИСТ № 1259

(по книге посем. учета)

Ежемесячной регистрации выселенца-спецпоселенца

1. Фамилия, имя, отчество и год рождения *Григорьев Евтихий Федорович 1916 г.*
2. К какому контингенту принадлежит выселенец-спецпоселенец *латыш*

3. Место жительства выселенца-спецпоселенца *Мокшинский совхоз № 49 Любинского р-на Омской обл.*
4. №, дата документа и кем выдан документ, удостоверяющий личность выселенца-спецпоселенца¹

[2. пусе]

Месяц	Дата явки	Расписка выселенца-спецпоселенца
Январь	5/I 50	<i>E. Григорьев</i>
	20/I 50	[paraksts]
Февраль	5/II 50	[paraksts]
	20/II 50 г	[paraksts]
Март	5/III 50	[paraksts]
	20/III 50	[paraksts]
Апрель	5/IV–50	[paraksts]
	20/IV 50	[paraksts]
Май	5/V 50	[paraksts]
	20/V 50	[paraksts]
Июнь	5/VI	[paraksts]
Июль	19/VII	[paraksts]
Август	19/VIII	[paraksts]
Сентябрь	19/IX–50	[paraksts]
Октябрь	19/X–50	[paraksts]
Ноябрь	19/XI–50	[paraksts]
Декабрь	19/XII– 50	[paraksts]

¹ Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 85. lp., 85. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa ar fotogrāfiju. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta otrajā pusē savus parakstus ir ielicis J. Grigorjevs. Arhīva lietā ir J. Grigorjeva parakstītās reģistrācijas lapas par 1951. g. 82. lp., 82. lp. op.; par 1952. g. 92. lp., 92. lp. op.; par 1953. g. 94. lp., 94. lp. op. (aizpildīta no janvāra līdz aprīlim), 95. lp., 95. lp. op. (aizpildīta no maija līdz decembrim); 1954. g. 102. lp., 102. lp. op.; 1955. g. 106. lp., 106. lp. op.; 1956 g. 110. lp., 110. lp. op. (aizpildīta līdz jūlijam).

Citu ģimenes locekļu reģistrācijas lapas par 1950.–1956. g. skati:
LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., A. Grigorjeva – 119. lp., 119. lp. op.; 121. lp., 121. lp. op.– 124. lp., 124. lp. op.; 162. lp., 162. lp. op.; 169. lp., 169. lp. op.

Регистрационный лист № 1259 9/18

(по книге посем. учета)

Ежемесячной регистрации выселенца—спецпоселенца

1. Григорьев Евгений Федорович 1916г -
(фамилия, имя, отчество и год рождения)

2. Латыш
(к какому контингенту принадлежит выселенец—спецпоселенец)

3. Даугавпилсский солдат из 49 Рижского полка артиллерии.
(место жительства выселенца—спецпоселенца)

4. _____
(№, дата документа и кем выдан документ, удостоверяющий личность выселенца—спецпоселенца)

23. dokument (LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 85. lp.)

Месяц	Дата явки	Расписка выселенца—спецпоселенца	Месяц	Дата явки	Расписка выселенца—спецпоселенца
Январь	5/1/50	Григорьев	Июль	19/1/50	Григорьев
	20/1/50	Григорьев			
Февраль	5/2/50	Григорьев	Август	19/2/50	Григорьев
	20/2/50	Григорьев			
Март	5/3/50	Григорьев	Сентябрь	19/3/50	Григорьев
	20/3/50	Григорьев			
Апрель	5/4/50	Григорьев	Октябрь	19/4/50	Григорьев
	20/4/50	Григорьев			
Май	5/5/50	Григорьев	Ноябрь	19/5/50	Григорьев
	20/5/50	Григорьев			
Июнь	5/6/50	Григорьев	Декабрь	19/6/50	Григорьев

23. dokument (LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 85. lp. op.)

F. Grigorjevs – 180. lp., 180. lp. op.; 186. lp., 186. lp. op.;
189. lp., 189. lp. op.; 191. lp., 191. lp. op.

I. Grigorjeva – 205. lp., 205. lp. op. – 207. lp., 207. lp. op.;
209. lp., 209. lp. op., 210. lp., 210. lp. op.; 216. lp., 216. lp. op.;
218. lp., 218. lp. op.; 220. lp., 220. lp. op.

24.

1950. gada 20. februāris, Ľubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka izziņa par izvesto J. Grigorjevu, kas pārceelts no Latvijas PSR uz Omskas apgabala Ľubinas rajonu uz mūžu un bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā

Секретно

СПРАВКА

На выселенца Григорьева Евтихия Федоровича, находящегося на спецпоселении в Любинском районе Омской области.

В соответствии с постановлением¹ Григорьев Евтихий Федорович как лицо (или член семьи) национальности² 25 марта 1949 г. из Латвийской ССР переселен в Любинский район Омской области и на основании Указа Президиума Верховного Совета Союза ССР от 26 ноября 1948 года оставлен навечно в местах обязательного поселения выселенцев без права возврата к прежнему месту жительства.

Зам. начальник[а] Любинского РО МВД ст. л-нт [paraksts]

¹ Nav ierakstīta iestāde, datums un numurs.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 77a. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas nav atšifrēts.

Identiska satura dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 113. lp., 174. lp., 197. lp. Oriģināli. Aizpildītas veidlapas.

25.

1950. gada 6. aprīlis, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas “A” daļas vēstule PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Specnometinājumu nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot I. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma un paņemt no viņas parakstu par paziņojuma saņemšanu

С[овершенно] секретно

Просим об, явить¹ под расписку – ГРИГОРЬЕВОЙ Ирине Ивановне, 1920 г. р., проживающей в совхозе № 42 Любинского района, Омской области о том, что ее заявление, поданное на имя Председателя Президиума Верховного Совета СССР рассмотрено, она, как член кулацкой семьи, выселена правильно и в ходатайстве об отмене высылки отказано.

Расписку о сообщении вышлите нам.

Начальник отдела «А» МГБ ЛАТВ. ССР подполковник (БОКОВИКОВ)

[paraksts]

Ст. оперуполн. отд. «А» МГБ капитан (РОЗЕНШТЕЙНС) [paraksts]

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объявить” burta “ь” vietā ielikts komats.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 202. lp., 202. lp. op. Origināls. Mašinraksts. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī ar zīmuli ierakstīts datums – 6 апреля 1950 г., turpat norādīts numurs 10020/I (mašinrakstā). Dokumenta priekšpuses augšējā labajā stūrī atzīme (mašinrakstā): Лит. В. Апакшпуквидис Боковиковs parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli, kapteinis Rozensteins – ar violetas tintes pildspalvu, un ar šo pašu pildspalvu izdarījis pasvītrojumu dokumenta tekstā.

Atzīmes dokumentā: dokumenta priekšpuses augšā ar zilas krāsas zīmuli uzrakstīts: 592/0. Dokumenta otrajā pusē ierakstīts: *Ответ объявлен | 18/V-1950 г. | Расписка выслана по назначению. | Лей-нт [paraksts].* Ieraksts veikts ar citu tintes pildspalvu un ir ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 11. lp. Kopija. Mašinraksts.

26.

1950. gada 28. aprīlis, Omska

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes Specnometinājumu nodalas priekšnieka vietnieka vēstule Ļubinas rajona nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot I. Grigorjevai un citiem specnometinātajiem par atteikumu atbrīvot viņus no specnometinājuma un paņemt no viņiem parakstu par paziņojuma saņemšanu

Секретно
ст. лейтен-ту тов. Огурцову

Выселенцам Худоемниковой, Михайловой П. П., Григорьевой И. И., Вайкенс А. А., проживающей в Вашем районе об”явите¹ под расписку, что их заявления, поданные на имя Председателя Президиума Верховного Совета ССР, Министра

МГБ ССР и Латв. ССР, рассмотрены, они как члены кулацких семей выселены правильно и в ходатайстве об отмене высылки им отказано.

Расписки об об”явлении¹ вышлите в Отдел «А» МГБ Латвийской ССР, ссылаясь на их № № выше указанные.

ПРИЛОЖЕНИЕ: упомянутое на 4 листах

Зам. начальника ОСП УМВД ОМОБЛ майор [paraksts] /Корчагин/

¹ Тā dokumentā. Vārdā “объявите”, “объявление” burta “ь” vietā ieliktas pēdiņas.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 203. lp. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Majors Korčagins datumu – 28 – dokumenta apakšā un savu parakstu ielicis ar melnas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar zilas tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts ienākošais numurs: *Bx 869 | 4–5–50*; otrs uzraksts tuvāk dokumenta malai nav salasāms. Ar tādu pašu pildspalvu dokumenta augšā ierakstīti ienākošie numuri: *Bx. 5851, 5926, 5847, 5849*.

27.

1950. gada 7. jūlijs, Lubinas rajons

Pavaddokuments par specnometināto (tajā skaitā I. Grigorjevas) parakstu izsūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas uz LPSR Valsts drošības ministrijas “A” daļu

Сов[ершенно] секретно

Начальнику отдела «А» МГБ Латвийской ССР
полковнику тов. БОКОВИКОВУ

город Рига

Копия: Зам начальника ОСП УМВД по Омской обл.
майору тов. КОРЧАГИНУ

город Омск

На № 4/2–3185 от 28 апреля 1950 года.

При этом высылаем расписки об об”явлении¹ об отказе отмены высылки выселенцам-латышам:

Григорьевой Ирине Ивановне 1920 года рождения
Худоемниковой Зинаиде Радионовне 1926 года рожд.
Вайкенс Антону Антоновичу 1896 года рождения
Михайловой Петру Петровичу 1929 года рождения
на основании Ваших отношений за № 13262/1 от 31 марта 50 г. 10020/1 от 6 апреля 50 года,² от 31 марта 1950 года и² от 31 марта 1950 года.

Приложение: 4 расписки на 4 листах.

Начальник Любинского РО МВД ст. лейтенант [paraksts] /Огурцов/

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объявление” burta “ъ” vietā ieliktas pēdiņas.

² Numurs nav salasāms.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 204. lp.
Kopija. Mašīnraksts. Paraksts ar tintes pildspalvu. Dokumenta
apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): исполнил Ка-
шин.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā ar citu tintes pildspalvu
uzrakstīts ienākošais numurs: *Bx. 869.* Ar tādu pašu pildspalvu
dokumenta augšējā kreisajā stūrī slīpi uzrakstīts izejošais numurs:
ucx 986 | 7/VII–50 | отпуск мне.

28.

Regests

1950. gada maijs – jūnijs, Lubinas rajons, Daugavpils, Preiļi, Rīga

Sarakste par A. Grigorjevas radinieku dzīvesvietu: PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas pieprasījums Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona nodaļai un Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona nodaļas, Preiļu rajona nodaļas un Rīgas pilsētas nodaļas adrešu biroju atbildes

LVA, 1894. f., 1. apr., 7639. l., 128.–133. lp. Origināli. Rok-
raksta un mašīnraksta dokumenti.

29.

1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons

LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona nodaļas operatīvā pilnvarotā sa-
stādītais I. Novikova нопрatināšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas
radiniekim

Я¹, опер. уполномоченный Прейльского РОМ МГБ мл. л-нт. милиции Подгорнов доп-
росил в качестве [свидетеля]

1. Фамилия, имя, отчество Новиков Иван Григорьевич
2. Год рождения 1902
3. Место рождения Даугавпилский уезд
4. Адрес д. Стыверники Анченского с/с. Прейльского р-на ЛССР
5. Партийность б/н
6. Национ. Русский
7. Граждан. СССР
8. Паспорт или др. документы паспорт, № паспорта 707794, № серии VIII–
УЮ [Выдан] 6 мая 1949 года Даугавпилским УО МВД Латв. ССР

9. Образование *3 класса*
10. Профессия и специальность *нет*
11. Род занятия *колхозник*
12. Состав семьи *женат*
13. Кто из близких родственников находится или находился в период Отечественной войны на службе в Красной армии или Военно-Морском флоте *нет*
14. Социальное происхождение *из крестьян*
15. Обществ. и политич. деятельность в прошлом *нет*
16. Правительственные награды *нет*
17. Военное или специальное звание *нет*
18. Отношение к воинской повинности *B. обязан.*

[paraksts]

[2. puse]

19. Участие в Отечественной войне *не участвовал*
20. Имеет ли ранения и контузии *нет*
21. Был ли на территории, оккупированной противником *вывезен в Германию в 1942 году*
22. Участвовал ли в бандах, антисоветских организациях и восстаниях *нет*
23. Судимость *Нарсудом 2 уч. Даугавпилского уезда, один год*

За дачу ложного показания об ответственности предупрежден по Ст. 95 УК РСФСР [paraksts]

Вопрос: Вы знаете Григорьеву Анну Федоровну 1920 года рож. и её сестер Захарову Марию Федоровну 1905 года рож., Амбросову Матрону Федоровну 1909 года рож. Грибуст Ефросинью Федоровну 1907 г. рож., все уроженцы д. Дубенцы Калупской вол. Даугавпилского уезда.

Ответ: Да, я знаю хорошо Григорьеву Анну Федоровну и ее трех сестер.

Вопрос: Скажите, чем занимались в первоначальной власти в Латвии и при временной оккупации Латв. ССР немецкими войсками Григорьева Анна Федоровна и ее родственники и чем они занимаются в настоящее время.

Ответ: В первоначальной власти Григорьева и ее родственники занимались земледелием, при временной оккупации Латв. ССР немецкими войсками так же занимались земледелием. Старший брат Григорьева А. Ф. служил на службе немецких властей в качестве охранника, носил оружие, проживал с родными в д. Дубенец, Калупской волости.

[paraksts]

[2. lapa]

Вопрос: Скажите, где в настоящее время проживают Григорьева А. Ф. и ее родственники.

Ответ: В настоящее время Григорьева А. Ф. и её Отец, Мать, брат вывезены в Омскую область. В Латв. ССР остались проживать три сестры: Захарова Мария Федоровна в настоящее время проживает в д. Липушки Варковского с/с Прейльского района Латв. ССР; вторая сестра проживает – Амбросова Матрена Федоровна – к. з. Коммунар Анчкунского с/совета Прейльского района Латв. ССР; третья сестра проживает – Грибуст Ефросиния Федоровна – в г. Рига Латв. ССР. Захарова М. Ф., Амбросова М. Ф. занимаются земледелием, Грибуст Е. Ф. род занятый мне неизвестно.

Протокол с моих слов записан верно и мне прочитан вслух, в чем и расписовуюсь.

[paraksts]

Допросил: о/у Гр. УР мл. л-т милиции [paraksts]

¹ Vārds “Я” tika ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 133a. lp., 133a. lp. op., 134. lp. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Veidlapa divās valodās – latviešu un krievu. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta beigās savu parakstu ielicis jaunākais milicijas leitnants Podgornovs. Pārējā dokumenta tekstā parakstījies liecinieks I. Novikovs. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

30.

1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons

LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona нодаļas operatīvā pilnvarotā satādītais D. Zaharovas нopratināšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas radiniekam

Я¹, оперуполномоченный Прейльского РОМ МГБ мл. л-т Подгорнов, допросил в качестве свидетеля с предупреждением об ответственности за ложные показания по ст. 95 УК РСФСР.

Д. Захарова

1. Фамилия, имя, отчество Захарова Доросида Трофимовна
2. Год рождения 1903
3. Место рождения Даугавпилского уезда
4. Занятие и специальность колхозница
5. Семейное положение не замужняя
6. Образование (какое учебное заведение окончил) 4 класса
7. В каких отношениях состоит с обвиняемым²
8. Происхождение из крестьян
9. Партийность б/н
10. Судимость ране, со слов, не судима

11. Постоянное местожительство и точный адрес д. Липушки Знотинского с/с
Прейльского района Латв. ССР

По настоящему делу я могу показать следующее:

Вопрос: Вы знаете Григорьеву Анну Федоровну и её родственников: Отца, Мать, братьев, сестер Захарову Марию Федоровну, Амбросову Матрену Федоровну, Грибуст Ефросинию Федоровну, все урожж. д. Дубенцы Калупской волости Даугавпилсского уезда.

Д. Захарова

[2. пусе]

Ответ: Да, я знаю хорошо Григорьеву А.Ф. и её родственников: Отца, Мать, братьев и сестер.

Вопрос: Скажите, чем занимались при ульманской власти в Латвии и в период временной оккупации Латв. ССР немецкими войсками Григорьева А.Ф. и её родственники.

Ответ: В период ульманской власти в Латвии Григорьев А.Ф. и её родственники занимались земледелием. В период временной оккупации также занимались земледелием, брат Григорьев Ефтифий Федорович служил в немецкой армии в рабочем батальоне.

В настоящее время в 1949 году Григорьева А.Ф. и её Отца и брата вывезли на поселение Омской области. В Латвии остались проживать: Мать (но где именно она проживает, мне неизвестно) и еще проживают в Латв. ССР три сестры – в д. Липушки Знотинского с/совета Прейльского района Латв. ССР проживает Захарова Мария Федоровна, работает в колхозе «Победа»; вторая сестра проживает в д. Знотени Варковского с/совета Прейльского района Латв. ССР, работает в колхозе; третья сестра – Грибуст Ефросинья Федоровна – прож. в г. Рига Латв. ССР, чем она занимается, мне неизвестно.

Протокол с моих слов записан верно и мне прочитан вслух, в чем и расписоваю:

Д. Захарова

Допросил: опер. уполном. ОУР мл. л-нт милиции [paraksts]

¹ Vārds “Я” tika ierakstīts.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 135. lp., 135. lp. op. Origīnāls. Aizpildita veidlapa. Veidlapa divās valodās – latviešu un krievu. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta beigās savu parakstu ielicis jaunākais milicijas leitnants Podgornovs. Pārējā dokumenta tekstā parakstījusies liecīniece D. Zaharova. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas.

31.

1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons

LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona nodaļas operatīvā pilnvarotā sa-
stādītais M. Ambrosovas noratīnāšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas radi-
niekiem

Я¹, оперуполномоченный *Прейльского РОМ МГБ мл. л-т Подгорнов* допросил в
качестве свидетеля с предупреждением об ответственности за ложные показа-
ния по ст. 95 УК РСФСР.

Ambrosova

1. Фамилия, имя, отчество *Амбросова Матрена Федоровна*
2. Год рождения *1913*
3. Место рождения *Даугавпилского уезда*
4. Занятие и специальность *колхозница*
5. Семейное положение *замужняя*
6. Образование (какое учебное заведение окончил) *малограмотная*
7. В каких отношениях состоит с обвиняемым²
8. Происхождение *из крестьян-кулаков*
9. Партийность *б/н*
10. Судимость *ране не судима*
11. Постоянное местожительство и точный адрес д. Знутини Анчикинского с/с
Прейльского района Латв. ССР

По настоящему делу я могу показать следующее:

Вопрос: Скажите, кто у вас имеются из родственников и где они проживают в
настоящие.

Ответ: Из родственников я имею Отца, Мать, двух братьев и трех сестёр, в 1949
году Отца, Григорьева Федора Мартиновича, сестру

Ambrosova

[2. пусе]

*Григорьеву Анну Федоровну, брата Григорьева Ефстифия Федоровича, Григорьева
Егора Федоровича из Латв. ССР вывезли в Омскую область на поселение.*

*В Латв. ССР в настоящие времена проживает мать Григорьева Мария Ларионовна
в г. Рига, сестра Захарова Мария Федоровна проживает в д. Липушки Знотинско-
го с/совета Прейльского района Латв. ССР, вторая сестра – Грибуст Ефросиния
Федоровна – прож. в г. Рига, точного адреса не знаю, находится на изdevении³
мужа, муж работает на фабрике.*

*Я, Амбросова Мартрена Федоровна, проживаю в д. Знутини Анчикинского с/с
Прейльского района ЛССР. Вот все мои родственники.*

Протокол с моих слов записан верно и мне прочитан вслух, в чем и расписовуюсь:

Ambrosova

Допросил: опер уполном. ОУР мл. л-нт милиции [paraksts]

¹ Vārds “Я” tika ierakstīts.

² Nav ierakstīts.

³ Tā dokumentā, pareizi ir “иждивении”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 136. lp., 136. lp. op. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Veidlapa divās valodās – latviešu un krievu. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta beigās savu parakstu ielicis jaunākais milicijas leitnants Podgornovs. Pārējā dokumenta tekstā parakstījusies lieciniece M. Ambrosova. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas klūdas.

32.

1950. gada 24. maijs, Daugavpils rajons

Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas izziņa, kas izsniegtā M. Ambrosovai uzrādīšanai LPSR Iekšlietu ministrijas Preiļu rajona nodalā

Pārlieksme

Izdota pils. Ambrosovs, Matronai Fodora m., dzim. 1913 gadā, dzīv. Daugavpils rajona Livberžu c. p. Dubencā. Tautības krieviete.

Sociālizcelšanās – zemniece. Viņu saimniecībā bija 18 ha, zirgi 2, govs slaucamas 3. Pārlieksme izdota uzrādīšanai Preiļu milicijas nod.

Ančkinu ciema padomes pr-tājs: [paraksts]

Sekretāre: B. Upeniece

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 138. lp. Origīnāls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Ančkinu izpildkomitejas priekšsēdētāja paraksts nav atšifrēts. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas klūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas spiedogs; tajā ir ierakstīts datums un numurs 228. Dokuments apstiprināts ar LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas ģerboņa zīmogu.

33.

1950. gada 24. maijs, Daugavpils rajons

Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas izziņa par M. Ambrosovas sociālo stāvokli un saimniecības lielumu

Pārlieksme

Izdota pils. Ambrosovs, Matronai Fodora m., dzim. 1913. gadā, dzīv. Preiļu rajona Ančkinu ciema padomē k-zā "Komunārs". No 1932. gada vina dzīv. [ciemā]. K-zā "Komunārs", par to, ka sociālais stāvoklis ir kolchozniece, no 1949 g. aprīļa mēneša. Līdz kolchozam saimniecība bija viņas vīra tēva – b. Ambrosovs, Dimitrijs Danilas d., zemes kopplatība ha 14,7, tai skaitā aramzeme 10,4, zirgi 2, slaucamas govs 3. Pārlieksme izdota Preiļu rajona milicijā.

Ančkinu ciema padomes pr-tājs: [paraksts]

Sekretāre: B. Upeniece

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 137. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu. Ančkinu izpildkomitejas priekšsēdētāja paraksts nav atšifrēts. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas spiedogs; tajā ir ierakstīts datums un numurs 229. Dokuments apstiprināts ar LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas ģerboņa zīmogu.

34.

1950. gada 31. maijs, Daugavpils rajons

Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas izsniegtais M. Zaharovas raksturojums

Каресцерисцика

Выдано с Знотинского с/ма в том, что гр-ка Захарова Мария Федоровна прожив. в Преильском роионне в Знотинским с/с дер. Липушки. В том, что она являлась до колективизации средним хозяйств[ом], имела 10 г. земли, 2 коровы и одну лошадь и при немецкой оккупации жила дома и работала своим хозяйстве, [в] организаций нигде и никак не состояла.

Председател: [paraksts]

Секретар: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 139. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu. Znotiņu izpildkomitejas priekšsēdētāja un sekretāra paraksts nav atšifrēts. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas spiedogs; tajā ir ierakstīts datums un numurs 145. Dokuments apstiprināts ar LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas ģerboņa zīmogu.

35.

1950. gada 31. maijs, Daugavpils rajons
Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas izziņa par M. Zaharovas saimniecības lielumu

Справка

Дана настоящая гр. ку. Захарову Марию Федоровну, прожив. в Преильском районном Знотинской с/т дер. Липушки, в том, что ей принадлежит следующая имущество: одна корова и мелкий хозяйственno инвентор (примерно, шкаф, стол и т. д.).
Справка дана для придавлени по надобности.

Председатель: [paraksts]

Секретар: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 140. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu.
Znotiņu izpildkomitejas priekšsēdētāja un sekretāra paraksts nav
atšifrēts. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas
un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR
Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas spiedogs; tajā ir ierakstīts datums un numurs 146. Dokuments
apstiprināts ar LPSR Daugavpils apriņķa Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas ģerboņa zīmogu.

36.

1950. gada 15. oktobris, Lubinas rajons
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas
pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes 1. speciālai nodaļai par J. Grigorjevu

Сов[ершенно] секретно

Прошу выдать справку зам. нач-ка Любинского РО МГБ тов. Огурцову №¹ на
выселенца

Фамилия Григорьев Евтихий

Отчество Федорович

Год рожд. 1916

Место рожд. Калупская вол. Даугавпилсский уезд

Адрес Мокшинский совхоз, Любинского района Омской области

Место работы и должность Мокшинский совхоз – кузнец

Сведения о проверяемом²

В связи с чем проверяется По оперативным надобностям.

З. нач. Любинского РО МГБ ст. л-нт [paraksts]

Примечание: Запросы для проверки сдавать непосредственно в комнату 204, минуя канцелярии, ответы получать там же.

¹ Nav ierakstīts.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 89. lp., 89. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta priekšpusē augšejā kreisajā stūrī ierakstīts datums – 15. okt[ября] 1950 г. Dokuments priekšpusē apstiprināts ar parakstu, kas ir salasāms – Огурцов.

Atzīmes dokumentā: vārdu savienojums – Григорьева Евтихия Федоровича – atzīmēts ar ķeksi un labots ar sarkanās krāsas zīmuli uz – Григорьев Евтихий Федорович. Dokumenta otrajā pusē uzraksts spiedogā, kas ir atbilde uz pieprasījumu:

По оперативно-справочной картотеке отдела «А» УМГБ
Омской области (бывшего 1. Спецотдела УМВД) НЕ
ЗНАЧИТСЯ.

Нач. 1 отд. отдела «А» [paraksts]
17/XI 1950 г.

Ieraksts spiedogā veikts ar gaiši zilas tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts.

37.

1950. gada oktobris, Lubinas rajons

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes “A” nodaļas operatīvo izziņu kartotēkā par J. Grigorjevu

Секретно

Просьба выдать справку

1. Фам. Григорьев
2. Имя Евтихий
3. Отчество Федорович
4. Год рожд. 1916
5. Место рожд. Калупская волость, Даугавпилс. уезд
6. Адрес Мокшинский совхоз Любинского р-на Омской области
7. Место работы и должность Мокшинский совхоз – кузнец
8. Какая нужна справка о наличии компр[ометирующих] материалов.
9. Для чего нужна справка разработка

Нач. Любинского РО МГБ
[?] ¹/X-50г. ст. л-нт. 1950 г. [paraksts]

¹ Datums nav salasāms.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 88. lp., 88. lp. op. Origināls. Aizpildita veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokuments priekšpusē apstiprināts ar parakstu, kas ir salasāms – Огурцов.

Atzīme dokumentā: dokumenta otrajā pusē uzraksts spiedogā, kas ir atbilde uz pieprasījumu:

По оперативно-справочной картотеке отдела «А» УМГБ
Омской области НЕ ЗНАЧИТСЯ.

Справку наводил: зам. нач. отдела «А» УМГБ:
[paraksts]

16 XI 1950.

Ieraksts spiedogā veikts ar tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts.

38.

1950. gada 3. novembris, Lubinas rajons

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils pilsētas nodaļas priekšniekam par kompromitējošiem materiāliem par J. Grigorjevu un atbilde

Сов[ершенно] секретно

В Любинском районе Омской области проживает на поселении выселенец Григорьев Евтихий Федорович 1916 года рождения, уроженец д. Дубенцы, Калупской волости Даугавпилсского уезда Латвийской ССР, который до переселения проживал по месту рождения.

В связи с агентурной разработкой прошу срочно сообщить, какие имеются у Вас на Григорьева компрометирующие материалы, и не состоял ли последний в агентурно-осведомительной сети.

Одновременно просим сообщить, чем занимался Григорьев во время немецкой оккупации, не является ли он изменником родины, предателем и пособником немецких оккупантов.

Допросить 2–3х свидетелей из числа односельчан о предательской¹ деятельности Григорьева в пользу немцев.

З[ам].² начальника Любинского РО МГБ ст. л-нт [paraksts] /ЖУКОВ/

¹ Vārds “предательской” ar tintes pildspalvu ierakstīts izsvītrota vārda “трудовой” vietā.

² Vārds tika ierakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 87. lp. Origināls. Mašinraksts. Izskatās, ka dokumenta apakšā parakstu ielicis vecākais leitnants Ogurcovs, nevis Žukovs. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašinrakstā): исп. Бутов.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojums dokumentā veikts ar brūnas krāsas zimuli. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: СССР МИНИСТЕРСТВО государственной безопасности | Отделение МГБ Омской области ЛЮБИНСКОЕ райотделение | [datums – 3 – ir nosvītrots] XI 1950 г | № 2488 с. Любино (ieraksts spiedogā veikts ar tintes pildspalvu). Dokumenta augšā spiedogs ar uzrakstu: Даугавпилсский горотдел | МГБ Латв. ССР | 13 XI 1950 г | Вход. № 6875 (s) (ieraksts spiedogā veikts ar tintes pildspalvu). Dokumenta augšējā kreisajā stūrī slīpi ar tintes pildspalvu uzrakstīts: *m. Огурцову* | 7/XII 50. Šeit pat ar tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts: *В личное дело на Григорьева*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokumentā arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 90. lp. Origīnāls. Mašīnraksts.

[2. puse]

Справка

Григорьев Евтифий Федорович, 1916 г. р., является сыном кулака, за что был выслан 25/III–49 г. из Латв. ССР.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 87. lp. otrā puse. Origīnāls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar melnas tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas nav atšifrēts.

Atzīme dokumentā: dokumenta apakšā uzraksts spiedogā: По учетам | агентурно-осведомительной сети [nav salasāms] Проповерка произведена | справку наводил оперуполномч. | 25 XI 1950, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts (ieraksts spiedogā veikts ar melnas tintes pildspalvu). Dokumentā abi paraksti sakrīt.

39.

[*Ne agrāk par 1951. gadu*], Lubinas rajons
Mokšinas sovhoza direktora izsniegtais J. Grigorjeva raksturojums

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА

Выдана Мокшинским совхозом Омского союзмоллестра Любинского района на *Григорьев[а] Евстафи[я] Федорович[а]*, 1916 год рождения, уроженец¹, национальность *русский*, партийность *нет*, образование 4 [класса], в том, что за время работы в данном совхозе с 1949 по настоящее время в качестве *кузнеца* к работе относится *добросовестно*.

Производственные задания в 1950 г. выполнял на 100–150%. Премировался дирекцией совхоза. Среднемесячный заработок его – 560, выражается в 560 руб.

В общественных мероприятиях *не участвует*, газеты, худ[ожественную] литературу *читает*. В личном хозяйстве *имеет корову*. Может быть использован *кузнецом*.

директор Мокшинского совхоза [*paraksts*]

¹ Tā dokumentā, jābūt “уроженец”; nav ierakstīta J. Grigorjeva dzimšanas vieta.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 86. lp. Origināls. Mašīnrakstā sagatavotais paraugs ar tukšām vietām, kas aizpildītas rokrakstā. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas ielikts ar violetas tintes pildspalvu un nav atšifrēts.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar ģerboņa zīmogu, kas nav salasāms.

Datēšanas pamatojums: dokuments nav datēts, bet tekstā ir minēts, kā J. Grigorjevs pildījis ražošanas uzdevumus 1950. gadā, kas, iespējams, ir gads pirms dokumenta sastādīšanas.

40.

[*Ne agrāk par 1951. gadu un ne vēlāk par 1953. gadu*], *Lubinas rajons*
Mokšinas sovhoza direktora vietnieka izsniegtais F. Grigorjeva raksturojums

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА

Выдана Мокшинским совхозом Омского Союзмолтреста Любинского района на специпереселенца Григорьева Ф. М. года рождения¹, уроженец¹, национальность¹, партийность б/н, образование¹, в том, что за время работы в данном совхозе с 1949. 6. IV. по настоящее время в качестве плотника к работе относился хорошо. Производственные задания в 1950 г. выполнял на %. Премированся нет. Среднемесячный заработок его – 250, выражается в 250 руб. В общественных мероприятиях¹, газеты, худ[ожественную] литературу¹. В личном хозяйстве [имеет] корову². Может быть использован в качестве плотника.

Зам. директор[а] Мокшинского совхоза [*paraksts*] (Шиханов)

¹ Nav ierakstīts.

² Vārds ierakstīts ar violetas tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 181. lp. Origināls. Mašīnrakstā sagatavotais paraugs ar tukšām vietām, kas aizpildītas rokrakstā. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar parakstu, kas ielikts ar violetas tintes pildspalvu un nav atšifrēts, ar tādu pašu tinti dokumenta apakšā ierakstīts vārds “Зам”.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšēja kreisajā stūrī ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: *л/д № 1260*. Dokuments apstiprināts ar ģerboņa zīmogu, kas nav salasāms.

Datešanas pamatojums: dokuments nav datēts, bet tekstā ir minēts, kā F. Grigorjevs pildījis ražošanas uzdevumus 1950. gadā, kas, iespējams, ir gads pirms dokumenta sastādīšanas. Dokuments sastādīts ne vēlāk par 1953. gadu, kad F. Grigorjevs nomira.

41.

1951. gada 11. septembris, Lubinas rajons
Ľubinas rajona ārsta nosūtījums F. Grigorjevam uz Omskas 2. poliklīnikas rentgenkabinetu veikt barības vada pārbaudi

Омск II поликлиника

Рентгенкабинет.

*Направляю Григорьева Ф. на R-скопию и R-графию пищевода с [?] Са пищевода.
Бр[ач] [paraksts]*

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 182. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar melnas tintes pildspalvu uz iepakojuma papīra. Ārsta paraksts nav atšifrēts.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar zīmogu (zīmogs ir melnā krāsā), tā uzraksts nav salasāms.

42.

1951. gada 12. septembris, Lubinas rajons
F. Grigorjeva iesniegums PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas speckomandantūras komandantam par atļauju braukt uz Omskas pilsētu rentgena izmeklēšanai

Прошу дать мне разрешение ехать в гор. ОМСК для обследования болезни на рентген согласно направления Любинского районного врача.

Приложение: Ф. Григорьев

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 183. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zīmuli. F. Grigorjevs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā labajā stūrī ar tintes pildspalvu uzrakstīts: *л/д № 1260*. Dokumenta apakšā slīpi ar citu tintes pildspalvu uzrakstīts: *От выезда отказался | 15/X-51 г, комендантом с/к ст. л-м, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.*

43.

1952. gada 15. novembris, Lubinas rajons

Apliecība ФЕ № 082295 par Fjodora Jevtihijs dēla Grigorjeva nāvi 1952. gada 14. novembrī Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas sovhozā

Гр. Григорьев Федор Евстифеевич умер 14/XI-1952 г. четырнадцатого ноября 1952 г. Возраст пять месяцев. Причина:¹, о чем в книге записей актов гражданского состояния о смерти 1952 года ноября м-ца 14 числа произведена запись за № 28.

Место смерти: Мокшинский совхоз, Любинский р-н, Омская область.

Место регистрации: Мокшинский с/совет Любинского р-на Омской области.

Дата выдачи: 15 ноября 1952 года.

Зав. бюро ЗАГС Засько

Копия верна: начальник милиции Любинского РО МГБ капитан [paraksts]

/Бравов/

¹ Тālāk divi vārdi nav salasāmi.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 91. lp.
Apliecināta kopija. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes
pildspalvu. Milicijas kapteinis Bravovs parakstu ielicis ar violetas
tintes pildspavu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar zīmuli
uzrakstīts: *Apx № 1251*. Dokuments apstiprināts ar Omskas apga-
bala milicijas pārvaldes Lubinas rajona civilstāvokļa aktu ierakstu
biroja ģerboņa zīmogu.

44.

[1953. gads], Lubinas rajons

J. Grigorjeva autobiogrāfija

Автобиография.

Переселенца Григорьева Ефтихия Федоровича, прож. в Мокшинском с/хозе Омс-
кой обл. Любинского р-на.

Я родился 24 августа 1916 года в Латв. ССР Даугавпилльского р-на Калупской вол.
дер. Дубенцы, где мой отец Григорьев Фёдор имел своё хозяйство. Детство провёл
в отцовском доме. В период с 1927–1928 год учился в Варковской школе. Вслед-
ствии продолжительной болезни образование пришлось прекратить. Детство
также провёл в хозяйстве отца, работая все полевые работы. В 1938 году был
призван в армию, служил в артиллерии в гор. Риге. После службы продолжал жить
и работать в отцовском доме. В организациях никаких не состоял. В 1944 году 24
февраля был мобилизован в немецкую армию, в немецкий рабочий батальон. Рабо-
тал там до капитуляции. После освобождения Советской армией в гор. Елгава,
меня отправили в гор. Комсомольск на проверочный пункт. Из Комсомольска от-

правили в Ольгабухту, потом в город Ворошилов, совхоз «Путилов». Там я работал кузнецом с 1945 по 1947 год. 24 июля 1947 года меня отправили в Латвию, где опять жил у отца на крестьянстве до дня высылки 25 III—1949 года в теперешнее место жительства. Теперь с 1949 года работаю в мехмастерской кузнецом.

Женился в 1947 году на Курмелёвой Ирине Ивановне, прож. в Калупской вол. дер. Дубенцы. С тех пор мы жили вместе у моего отца. В день высылки мы вместе приехали в теперешнее место жительства. Имел двух детей. Мальчик умер, осталась одна девочка. Со мною вместе приехали мой отец Григорьев Федор, к труду не способен, сестра Анна к физическому труду не способна. Мать осталась в Латвии, проживает в Прельском р-не Пелецком с/сов. дер. Нидермуйжа у своего брата Медведева Трифона. Брат Егор пробыл в заключении 8 лет. 20 декабря 1952 отпущен на волю, прож. в Рижском районе, работает в гипсовом руднике. Сестра Мария Захарова живёт в Латвии, в Прельском р-не, Знутинском с/сов., дер. Липушки, работает в колхозе. Сёстры Ефросинья и Матрона замужем, живут в гор. Риге, Виенибас гатве, 29-27. Муж Ефросинии — Грибуст Станислав, а Матроны — Амбросов Анфим. По национальности я русский.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 96. lp., 96. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspavu. J. Grigorjevs pats nav rakstījis savu biogrāfiju, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīme dokumentā: pasvītrojums veikts ar zīmuli.

Datēšanas pamatojums: dokuments nav datēts, bet tekstā ir minēti 1952. gada notikumi, tajā skaitā arī dēla nāve (14.11.1952.) un brāļa atbrīvošana (20.12.1952.). Tēvs minēts starp dzīvajiem; tas nozīmē, ka dokuments sastādīts pirms viņa nāves (28.05. 1953.).

45.

[1953. gads], Lubinas rajons
I. Grigorjevas autobiogrāfija

Григорьева Ирина Ивановна родилась в 1920 году, русская, Илукского уезда Ляуцкой волости деревня Березовка. После, в 1925 году, переехала вся семья Курмелева — отец Иван Парамонович, мать Степанида Васильевна — в деревню Малта той же волости, росла я в семье крестьянина до 17 лет возраста. Абразавание имею 4 класса, дальше учится небала возможности.

С 1935 года я ушла от родителей в ближнюю деревню к богатому крестьянину Екиму Леонову работать. Проработала до 1940 года в батраках, а в 1940 году поступила в город Даугавпилс работать в армии. После ухода со-

ветской армии в 1942 году, когда заступила немецкая власть, обратна работала у кулака Леонова Екима до прихода Советской власти в Латвию.

1944 году тогда я заступила работать Ваеный госпиталь, работала сестрой-хозяйкой. В 1945 году выбала из госпиталя в свою деревню Малта по случаю разферемировки госпиталя. В 1946 году из дер. Малты выехала [в] Двинский уезд Калупский волости дер. Дубенцы по случаю болезни матери, там я работала 1 год. В 1947 году вышла замуж за Григорьева Естифия Федоровича и в 1947 году осталась жить в семье Григорьева, а в 1949 году 25 марта вместе с мужем выслали в Сибирь до Омской об., Любинский р-н, совхоз Мокшана. Где и сейчас проживаем.

Мать мая живет ЛССР, Илукский уезд, Гриевский р-н, Малтовский с/сов., колхоз «Ворошилов». Работает в колхозе, отец 1943 году умер, брат 194[?] работает также в колхозе – инвалид, два брата в советской армии, один в заключении. Со остальным сродственникам не имею никакой переписки, так что не знаю, как там живут. В 1949 году, когда я выбала оттуда, то они оставались все на месте, а сейчас не знаю.

Я, Григорьева Ирина Ивановна, в настоящее время нахожусь в Омской об., Любинский р-н, совхоз Мокшана, работаю при совхозе, мой муж работает кузнецом при мелиорации, имеем дочь 5 лет. Я как домахозяйка на разнах работах работаю. Моя национальность – русская.¹

¹ Teikums citā rokrakstā, ierakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 211. lp., 211. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar tintes pildspalvu. Domājams, ka savu biogrāfiju I. Grigorjeva ir rakstījusi pati. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Datēšanas pamatojums: dokuments nav datēts, bet tekstā ir minēts, ka autores meitai (dzimusi 1948. gadā) ir pieci gadi, tātad dokuments tapis 1953. gadā.

46.

[1953. gads], Lubinas rajons
A. Grigorjevas autobiogrāfija

Автобиография.

Специпереселенки Григорьевой Анны Фёдоровны, прож. в Мокшинском с/хозе Омской обл. Любинского р-на. Я родилась 22 декабря 1920 года в Латвийской ССР Даугавпильского уезда Калупской вол. дер. Дубенцы, где моему отцу Григорьеву Фёдору было хозяйство – земля, постройки, скот. Детство и юность провела в отцовском доме, работая всякие сельскохозяйственные работы. Кроме отцовского хозяйства никуда не выезжала на работу, а также не меняла место жительства.

В 1949 году 25го марта по распоряжению правительства я оставила Латвию, переехав в теперешнее место жительства. Со мною приехали и живут в совхозе мой отец Григорьев Федор, брат Григорьев Ефтихий и его жена Ирина Григорьева. Мать — Мария Ларионовна Григорьева — осталась в Латвии, она уже старая, живёт у своего брата Медведева Трифона, прож. в Прельском районе, Пелецкий с/совет, дер. Нидермуйжа. Брат Егор Фёдорович Григорьев живёт и работает в гипсовом руднике вблизи гор. Риги.

Сестра Мария живёт в Латв. ССР, Прельский р-н, Знутинский с/сов., дер. Липушки со своей семьёй. Муж её, Захаров Иван, умер. Она работает в колхозе. Сестра Ефросинья живёт в гор. Риге, Виенибас гатве, 29–27. Муж её — Грибуст Станислав. Там же со своим мужем Амбросовым Анфимом живёт и вторая сестра Матрона. Род их занятий мне не известен. Образования никакого не имею, ибо в школе не училась. Национальность — русская.

A. Григорьева

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 125. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
A. Grigorjeva pati nav rakstījusi savu biogrāfiju, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stilis.

Datēšanas pamatojums: dokuments nav datēts, arī tekstā nav norāžu par tā tapšanas laiku. Taču dokumenta pazīmes — stilis, izklāsta shēma, rokraksts, tinte, papīrs u. c. — identiskas J. un F. Grigorjeva autobiogrāfijām, kas rakstītas 1953. gadā.

47.

[*Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā*], Lubinas rajons
F. Grigorjeva autobiogrāfija

Автобиография

Спец-переселенца Григорьева Федора Мартыновича, прож. в Мокшинском совхозе Любинского района Омской области.

Я родился 8 февраля 1876 года в Советской Латвии, Даугавпильского уезда, Калупской волости, д. Дубенцы. Там мой отец имел хозяйство — 22 десятины земли, постройки и домашний скот. Вырос у отца. С детства начал работать все хозяйствственные работы. После смерти отца в 1922 году и матери в 1927 году начал сам хозяйствовать. Женился в 1902 году на Марии Ларионовне Медведьевой, прожив. в Пелецком с/сов., дер. Нидермуйжа. В организациях никаких не состоял. Моё семейство состоит из 6 детей: двух сыновей, четырёх дочерей. Сын Егор проживает возле Риги. Работает в гипсовом руднике, пробыл в заключении 8 лет. Освободили его 20 декабря 1953^г. Дочь Ефросиния вышла замуж за Грибуста Станислава. Живут в гор. Риге, Виенибас гатве, 29–27. Дочь Матрена также замужем, за Амбросовым Анфимом, живут там же. Дочь Мария вышла за Захарова Ивана, про-

жив. в Прельском районе, Знутинский с/совет, дер. Липушки (муж умер). Жена проживает в Латвии, Прельский р-н, Пелецкий с/совет, дер. Нидермуйжа у своего брата Медведьева Трифона. Дочь Анна прожив. в Мокшинском с/хозе, работает в клубе техничкой. Сын Евтихий прожив. в Мокшинском с/хозе, работает кузнецом. По национальности я русский.

Ф. Григорьев

¹ Tā dokumentā. Jābūt “1952 г”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 192. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
F. Grigorjevs pats nav rakstījis savu biogrāfiju, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salidzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stilis.

Datēšanas pamatojums: dokuments nav datēts, bet tekstā ir minēta dēla Jegora atbrīvošna, kas notika 1952. gada decembrī.
Dokuments tapa pirms F. Grigorjeva nāves 1953. gada 28. maijā.

48.

[Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā], Lubinas rajons

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas izziņa par F. Grigorjeva ģimenes sastāvu un saimniecības lielumu

Справка

На спецпоселенца латыша Григорьева Федора Мартыновича, проживающего в Мокшинском совхозе, в том, что он имеет в личном пользовании дом, корову, приусадебный участок, находится на иждивении семейного сына как престарелый.

Зам. нач. Любинского РО МГБ ст. л-т [paraksts] /Огурцов/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 184. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

49.

[Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā], Lubinas rajons

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas изziņа par specnometinātā F. Grigorjeva uzvedību

Справка

На спецпоселенца латыша Григорьева Федора Мартыновича в том, что за время нахождения на поселении склонностей к побегу не проявляет, админ. взысканиям не подвергался. Состоит на оперативном учете.

З. нач. Любинского РО МГБ ст. л-т [paraksts] /Огурцов/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 185. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

50.

1953. gada 30. maijs, Ľubinas rajons

Apliecība № 102643 par F. Grigorjeva nāvi 1953. gada 28. maijā Omskas
apgabala Ľubinas rajona Mokšinas sovhozā

Гр. Григорьев Фёдор Мартынович умер 28/V—1953 г. двадцать восьмого мая тысяча девятьсот пятьдесят третьего года. Возраст 76 лет.

Причина смерти: Заворот кишок, о чём в книге записей актов гражданского состояния о смерти 1953 г. мая месяца 30 числа произведена соответствующая запись.

Место смерти: селение Мокшинский совхоз, район Любинский, Омской области, РСФСР.

Место регистрации: Мокшинский с/совет Любинского района Омской области.

Дата выдачи: 30 мая 1953 г.

Мокшинский с/с

Гербовая печать: Депутатов трудящихся Любинского р-на Омской обл.

Заведующий бюро записей актов гражданского состояния /Засько/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 22. lp.,
22. lp. op. Apliecināta kopija. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar
violetas tintes pildspalvu, sākot ar “Мокшинский с/с...” – citā
rokrokstā.

Atzīmes dokumentā: dokumeta otrajā pusē valsts notāres K. Jemeļjanovas spiedogs: *1954 г. апреля дня 24 Я*, Государственный нотариус Любинской Государственной Нотариальной конторы Емельянова К. П., свидетельствую верность настоящей копии подлинной ее представленным в контору гр-ном [nav aizpildīts]. При сличении настоящей копии с подлинником в последнем поправок, зачисток, приписок, зачеркнутых слов и иных особенностей не сказано. Взыскано Два руб. госпошлины под квитанцию № [nav aizpildīts]. По реестру № 801. Государственный нотариус [paraksts].

Dokuments apstiprināts ar KPSFR Tieslietu Ministrijas Omskas
apgabala Ľubinas rajona Valsts Notariālā kantora ģerboņa zīmogu.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 193. lp. Apliecināta kopija. Rokraksts.

51.

1953. gada 19. oktobris, Lubinas rajons

Apliecība ФЕ № 528657 par Sergeja Jevtihija dēla Grigorjeva piedzimšanu
1953. gada 15. oktobrī Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas sovhozā

Григорьев Сергей Евстифеевич родился 15/Х-53 г. пятнадцатого октября 1953 г.
Место рождения ребёнка – Мокшинский совхоз, Любинский район, Омская область
РСФСР, о чём в книге ЗАГС о рожд. 1953 г. октября м-ца 19 числа произведена
соответ. запись за № 59.

Родители:

отец Григорьев Евстиифий Федорович, русский

мать Григорьева Ирина Ивановна, русская

Место регистрации – Мокшинский с/совет Любинского р-на Омской области.

Дата выдачи 19 октября [19]53.

Зав. Загс Засько

Копия верна: начальник милиции капитан милиции [paraksts] /Бравов/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 93. lp.,
93. lp. op. Apliecināta kopija. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar
zilas tintes pildspalvu. Milicijas kapteinis Bravovs parakstu ielicis
ar citu zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: vārdū savienojums “нет дела” dokumenta
augšējā labajā stūri ierakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu. Do-
kuments apstiprināts ar Omskas apgabala milicijas pārvaldes Lubinas
rajona civilstāvokļa aktu ierakstu biroja ģerboņa zīmogu.

52.

1954. gada 8. marts, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums PSRS iekšlietu ministram par noņemšanu no specno-
metinājuma uzskaites

Чрезвычайно убедительно прошу Вас рассмотреть мое заявление в нижеследую-
щем:

Я – Григорьева Анна Федоровна, рождения 1920 года, по национальности русская,
уроженка Латвийской ССР, Двинского уезда, Калупской волости, дер. Дубенцы,
была выслана в 1949 году вместе со своим отцом – Григорьевым Федором Марти-
новичем – в Омскую область как специвыселенка. Мой отец, по происхождению
крестьянин, занимался сельским хозяйством, имел надел земли в количестве 28
гаектар при составе семьи в девять душ. Наемной силой (эксплуатацией чужого
труда) никогда не пользовались, землю обрабатывали исключительно своим трудом
всей семьей. Во время оккупации Латвии гитлеровской армией никто из членов
нашей семьи не принимал участия в оказании той или иной помощи гитлеровскому

режисму. Отец мой умер в мае месяце 1953 г. Престарелая моя мать проживает в Латвийской ССР, там же проживает и мой брат – Григорьев Георгий Федорович. Сама я по состоянию здоровья являюсь физической инвалидкой, на что имею заключение ВТЭК.

Считая себя совершенно непричастной к данному положению, прошу Вас пересмотреть вопрос об освобождении меня с учета комендатуры.

К сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 15. lp., 15. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā – norādē, no kā ir šis iesniegums, t. i., A. Grigorjevas vārds un uzvārds pasvītroti ar zaļas krāsas zīmuli, pārējie pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Piezīmes un paraksts dokumenta augšējā kreisajā stūrī nav salasāmi. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: ЗАЯВЛЕНИЯ | Секретариат МГБ ЛССР | BX. № 12/1919| 2 IV 1954 (spiedogs sarkanā krāsā; ieraksts tajā veikts ar gaiši zilas tintes pildspalvu).

53.

1954. gada 13. marts, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas Valsts arhīva priekšniekam par F. Grigorjeva saimniecības lielumu pēc 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem

тов. КАДИКИС

Прошу выдать справку о мощности хозяйства по с/хоз. переписи 1939 года *Григорьев Федор Мартынович 1876 г.*, проживавш. на хуторе деревня Дубенцы, Калупской вол. Двинского уезда и о применении им наёмной рабочей силы.

В связи с важностью запроса ответ просим не задержать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор [paraksts] /КАРПАЧ/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 16. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs 6/гр-10020, labajā stūrī – eksemplāra numurs 1. Majors Karpačs savu parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar zilās tintes pildspalvu ierakstīts: *ucn. Лаздан.*

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā uzraksts spiedogā: Вход. № 2759 | 13 IV 1954 г.; dokumenta kreisajā pusē uzraksts

spiedogā: СЕКРЕТНЫЙ ОТДЕЛ | 13 IV 1954 г. | Нач. ЦГА
(ieraksti abos spiedogos veikti ar melnas tintes pildspalvu).

54.

1954. gada 15. aprīlis, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas Valsts arhīva priekšnieka atbilde LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam par F. Grigorjeva saimniecības lielumu pēc 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem

Сов[ершенно] секретно

Начальнику 1 спецотдела МВД ЛССР майору тов. КАРПАЧ

Возвращая Ваш запрос за № 6/гр.–10020 от 13 марта 1954 г., сообщаем, что по материалам сельскохозяйственной переписи Статуправления бурж. Латвии за 1939 год значится хутор – деревня «Дубенци» № 9 Калупес волости Даугавпилского уезда, владельцем которого являлся ГРИГОРЬЕВ Федор.

Указанное хозяйство состояло из 27,32 за¹ земли, жилых построек и сельскохозяйственного инвентаря.

ГРИГОРЬЕВ имел 4 лошади, 8 коров, 15 овец, 5 свиней.

На хуторе использовался наемный рабочий труд в количестве 1 человека /пастух/.

ОСНОВАНИЕ: учетный лист формы № 4 Статуправления бурж. Латвии за 1939 год.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Ваш запрос.

Зам. начальника ЦГА МВД ЛССР майор [paraksts] /КАДИКИС/
Начальник СО ЦГА МВД ЛССР майор интендантской службы [paraksts]
/ЖАУГРО/

¹ Domājams, ka, norādot zemes platību, tika pieļauta drukas kļūda – “за” vietā jābūt “га”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 17. lp. Origināls. Mašīnraksts. Ieraksti un paraksti dokumentā veikti ar dažādām tintes pildspalvām. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts numurs 2781, labajā stūrī – датум un eksemplāra numurs 1. Dokumenta augšā uzrakstīts ienākošais numurs (mašīnrakstā): н. вх. № 2759. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): Отп. экз. | Е. А. 1524 | 15. 1У–54 г. | Исп. Плонис.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta augšā, blakus adresātam spiedoga uzraksts: Снимать копии и делать выписки запрещается.

55.

1954. gada 20. aprīlis, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas līdzstrādnieka majora Lazarenko slēdziens par A. Grigorjevas kā kulaka ģimenes locekles izvešanas pamatotību

Секретно
«УТВЕРЖДАЮ»
МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ЛАТВ. ССР
подполковник
[paraksts] (ЗУЯН)
20 IV 1954 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Я, Сотрудник МВД Латвийской ССР майор Лазаренко, рассмотрев заявление спецпоселенки Григорьевой Анны Федоровны, ходатайствующей о снятии её с учета спецпоселения, и материалы дела № 10020 на семью кулака Григорьева Федора Мартыновича,

НАШЕЛ:

В апреле месяце 1954 г. в МВД Латвийской ССР поступило заявление от спецпоселенки – Григорьевой Анны Федоровны 1920 г. рождения, проживающей в Омской области, Любинский р-н.

В своем заявлении Григорьева просит снять её с учета спецпоселения и разрешить ей вернуться к своей матери в Латвийскую ССР, мотивируя это тем, что сама она является инвалидом (но справки об этом не представила),

[2. пuse]

других каких-либо мотивов она не выставила. Из материалов дела видно, что кулацкое хозяйство, членом которого являлась заявительница, по сельскохозяйственной переписи 1939 г. имело: земли 27 га, лошадей 4, коров 8, овец 15, свиней 5, в хозяйстве использовался наемный труд в количестве 1 пастуха.

Считаю, что Григорьева А. Ф. как член кулацкой семьи выселена правильно, а поэтому

ПОЛАГАЛ БЫ:

В ходатайстве Григорьевой Анне Федоровне о снятии её с учета спецпоселения отказать.

Сотрудник МВД Латв. ССР майор Ф. Лазаренко
«СОГЛАСЕН»: начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор [paraksts]
(КАРПАЧ)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 18. lp.
Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta priekšspuses augšējā kreisajā stūrī apakšpulkvedis Zujāns datumu un parakstu ielicis ar sarkanās krāsas zīmuli. Dokumenta otrajā pusē majors Karpačs parakstu ielicis ar zilas krāsas zīmuli.

56.

1954. gada 23. aprīlis, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ļubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma

Секретно

Просим объявить гр. *Григорьеву Анне Федоровне*, проживающе[й] *Мокшинский совхоз Любинского р-на*, что [её] заявление от 8 марта 1954, поданное на имя *Министра Внутр. Дел СССР, МВД Латвийской ССР 20 апреля 1954 г.* рассмотрено. Она как член кулацкого хозяйства, в котором имелось 27 га земли, 4 лошади, 8 коров и эксплуатировался труд наемных рабочих, выселен[а] из Латвийской ССР правильно и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано¹.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР *майор [paraksts] (Карнач)*

¹ Teikums, sākoties ar vārdu “выселен”, pasvītrots ar ķīmisko zīmuli.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 142. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs 6/гр—10020. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts: Исполн. *майор Лазаренко*.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā ar zilas tintes pildspalvu dažādas atzīmes: *вс 1157 | 5/V—54; Панову объявили | 6/V 54 г; Мокшинский с/х*. Turpat ar sarkanās krāsas zīmuli ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 19. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

57.

1954. gada 8. maijs, Ļubinas rajons

A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots atteikums noņemt viņu no specnometinājuma uzskaites

Расписка

Дана сотруднику Любинского РОМ МВД Ракитянскому в том, что мне, с/п Григорьевой Анне Федоровне, об "явлен¹ ответ на поданное мною заявление и в ходатайстве о снятии с учета спецпоселения мне отказано.

к сему: [paraksts]
подписку отобрал старшина [paraksts]

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объявлен” burta “Ь” vietā ieliktas pēdiņas.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 143. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

58.

1954. gada 7. maijs, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums PSRS Prokuratūrai ar lūgumu atļaut viņai invaliditātes dēļ pārcelties uz dzīvi Latvijas PSR mātes apgādībā

От Григорьевой Анны Федоровны.

Прошу разобрать моё заявление, я, Григорьева Анна, родилась в 1920 г. 22 декабря. Выслали меня в Сибирь с отцом, а мать осталась там. Отец мой теперь умер, а я как инвалидка с детства жить здесь не могу, специальности у меня нет никакой и физическую работу выполнять не могу, как инвалидка, поэтому убедительно прошу Вас перевести меня к матери на иждивение, прокормить себя я не в силах. Мать моя осталась в Двинском уезде, Калупской волости, в деревне Дубенца, брат – Латвийская С.С.С.Р¹, Ригосийский¹ р-н, п/о Сауриши¹, Гипсовый рудник, Григорьев Егор Фёдорович.

Прошу не отказать в моей просьбе, так как я инвалидка.

Как инвалидка имею справку по инвалидности № 70.

К сему: [paraksts]

[2. puse]

Мой адрес:

Омская область, Любинский р-н

Мокшинский совхоз

Григорьевой Анне Фёдоровне.

¹ Tā dokumentā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 21. lp., 21. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā pusē ienākošās korespondences reģistrācijas spiedogs ar uzrakstu: Прокуратура СССР | 7. V. 54. г. | О. Ж. (spiedogs ir gaiši zilā krāsā). Dokumenta augšā, vidū, uzraksts spiedogā nav salasāms, tajā ar zīmuli ierakstīts: 1015-5[?], un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Augšējā labajā pusē uzraksts spiedogā arī nav salasāms. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī, uz spiedoga, ar sarkanās krāsas zīmuli uzrakstīts 5-133, augšējā labajā stūrī ar sarkanās krāsas zīmuli uzrakstīts

skaitlis 13 un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Ar tādas pašas krāsas zīmuli dokumenta augšā ir pasvītrots A. Grigorjevas vārds un uzvārds.

59.

1954. gada 15. maijs, Maskava

Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Prokura-tūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas "P" nodaļu

Секретно

Направляю заявление спецпоселенца *Григорьевой Анны Федоровны*, ходатайствующей об освобождении от спецпоселения по инвалидности.

Приложение: упомянутое на 2 листах.

Зам. начальника отдела по спецделам государственный советник юстиции
3 класса [paraksts] (Тюфаев)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 20. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā labajā stūrī ar zīmuli ierakstīts datums, ar zilas tintes pildspalvu nosvitrots numurs 13/ð/10879–54 un ierakstīts 13/ð/29328. Specieltu nodaļas priekšnieka vietnieks Tjufaevs parakstu ielicis ar zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta kreisajā pusē ar zīmuli uzrakstīts: *m/o 1949 г. | № 10020*. Dokumenta augšā uzraksts spiedogā: Секретариат МВД Латв. ССР | Входящий № Г/61 | 7. VI 1954 г. (ieraksts spiedogā veikts ar tumši zilas tintes pildspalvu). Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar gaiši zilas tintes pildspalvu izdarīts ieraksts, kas nav salasāms.

60.

1954. gada 8. maijs, Lubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu J. Grigorjeva specnometinājumam

Секретно

В Любинском РОМ МВД Омской области содержится на спецпоселении латыш Григорьев¹ Евтихий Федорович, 1916 г. рожд., выселенный в 1949 году из д. Дубенца Колупской волости Двинского уезда Латвийской ССР как семья кулака. Основания к содержанию на учете спецпоселения в его личном деле не имеется. Для решения вопроса о дальнейшем его содержании на спецпоселении просим выслать материалы, которые служили бы основанием к его дальнейшему содержанию на спецпоселении.

Ответ просим ускорить, т. к. решение вопроса находится на контроле Управления «П» МВД СССР.

Нач. Любинского РОМ МВД Омской обл. к-н милиции [paraksts] /Шигарев/

¹ Pasvītrots ar violetas krāsas zīmuli.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 23. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zīmuli. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar zīmuli uzrakstīts: 2 экз. | экз. № 1 адресату | экз. № 2 в дело | исн. Панов | 8/V 54. Milicijas kapteinis Šigarevs savu parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī PSRS IeM Omskas apgabala Lubinas rajona [milicijas] nodaļas spiedogs, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 1081. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Bx. № 658|18 V1954 (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar melnas krāsas zīmuli slīpi uzrakstīts: Apx. № 10020. Ar tādas pašas krāsas zīmuli dokumenta apakšā slīpi uzrakstīts: m. Судоровъ.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 100. lp. Origināls. Rokraksts.

61.

Regests

1954. gada 8. maijs, Lubinas rajons

**Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu
I. Grigorjevas specnometinājumam**

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 24. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zīmuli. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar zīmuli uzrakstīts: 2 экз. | экз. № 1 адресату | экз. № 2 в дело | исн. Панов | 8/V 54. Milicijas kapteinis Šigarevs savu parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī PSRS IeM Omskas apgabala Lubinas rajona [milicijas] nodaļas spiedogs, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 1078. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Bx. № 655|18 V1954 (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar melnas krāsas zīmuli slīpi uzrakstīts: Apx. № 10020. Ar tādas pašas krāsas zīmuli dokumenta apakšā slīpi uzrakstīts: m. Судоровъ.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 215. lp. Origināls. Rokraksts.

62.

Regests

1954. gada 8. maijs, Lubinas rajons

Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu A. Grigorjevas specnometinājumam

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 25. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zīmuli. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar zīmuli uzrakstīts: 2 экз. | экз. № 1 адремамы | экз. № 2 в дело | искн. Панов / 8/V 54. Milicijas kapteinis Ši-garevs savu parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī PSRS IeM Omskas apgabala Lubinas rajona [milicijas] nodaļas spiedogs, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 1080. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Bx. № 657|18 V1954 (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar melnas krāsas zīmuli slipi uzrakstīts: Аpx. № 10020. Ar tādas pašas krāsas zīmuli dokumenta apakšā slipi uzrakstīts: m. Сидорову.

Identiska saturs dokumenti arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 136. lp. Oriģināls. Rokraksts.

63.

1954. gada 18. maijs, Lubinas rajons

Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta sastādītais J. Grigorjeva norādināšanas protokols

1954 г. мая «18» дня «18» часов «30» мин. Мокшинский совхоз.

Я, комендант с/к-ры № 34 Любинского РОМ МВД по Омской области Панов, сего числа допросил в качестве¹ гр-на Григорьева, который сообщил:

1. Фамилия, имя, отчество Григорьев Евтихий Федорович
2. Время рождения 1916 год, место рождения д. Дубенцы Калупской волости Двинского уезда – Латвия
3. Национальность и гражданство русский, гр-н СССР
4. Соцположение рабочий
5. Занятие в настоящее время кузнец
6. Имущественное положение имущий
7. Семейное положение женат
8. Образование 2 класса
9. Партийность и состоял ли ранее б/партийный, ранее не состоял
10. Принадлежность к профсоюзу член профсоюза
11. Служба в армиях в 1938–1939 г. в Латвийской арм.

12. Отношение к воинской обязанности *не военнообязан*
13. Судимость *со слов не судим*
14. Отношение к подозреваемому или потерпевшему¹
15. Серия паспорта *не имеет*, выданный¹
16. Адрес *Мокшинский совхоз, Любинского р-на, Омской обл.*
- Об ответственности за ложное показание по ст. 95 УК предупрежден, в чём и подписуюсь.

Григорьев

По существу дела показал:

Вопрос: Расскажите ваши автобиографические данные?

Ответ: Я, Григорьев Евтихий Федорович, родился в 1916 году в семье крестьянина-середняка в с. Дубенца, Колупской волости, Двинского уезда – Латвия. С 1925–[19]27 г. учился в начальной школе. С 1927–1938 г. работал в хозяйстве отца по месту рождения. В 1938–1939 г. служил в Латвийской армии – рядовым в артиллерии. С 1939–1944 г. работал в хозяйстве отца по месту рождения. В 1944 г. феврале м-ца был мобилизован немецким командованием в немецкую армию и был зачислен в немецкий рабочий батальон для производства оборонных объектов по границе Латвии, где прослужил до 1945 г. 9 мая, после чего я был немецким командованием отпущен

Григорьев

[2. puse]

и направлен домой. На пути следования в г. Талсы – Латвия, я пришел на сборный пункт Советской армии, после проверки меня направили в гор. Тукум, затем, – Ялгу² и через 3 недели был направлен на Дальний Восток – г. Комсомольск, где проводил в составе строй. б[атальо]на строительство Ж. Д. с 28 июня 1945 г. по 20 июля 1945 г. Затем был направлен в Олгу Бухту для строительства аэродрома, где находился по ноябрь 1945 год[а]. После чего был направлен в сов. Путоловка близь г. Ворошилова, где был до 1947 г. июля м-ца, где работал на машинах сельского хозяйства.

В июле м-ца 1947 г. я был отпущен домой в Латвию. С августа м-ца 1947 г. по март 1949 год[а] проживал по месту рождения и работал в хозяйстве отца. В 1947 г. я женился на гр. Курмелевой Ирине Ивановне, 1920 г. р. В 1949 г. я был выселен в составе семьи отца Григорьева Федора Мартыновича, 1876 г. р., который умер в 1953 г. на поселении; жена – Григорьева Ирина Ивановна, 1920; сестра – Григорьева Анна Федоровна, 1920 г. р.; дочь – Аглиkerия Евтихьевна, 1948 г. р., и направлены на поселение в Омскую обл. Любинский р-н, Мокшинский с/х, где проживаю в настоящее время и работаю кузнецом. Мои родственники, проживающие отдельно:

мать Григорьева Мария Ларионовна, 1884 г. р., сестра Грибуст Ефросинья Федоровна, 1908 г. р., проживают: г. Рига, Венибас гатве, № 29, кв. № 27. Сестра Амбросова Матрена Федоровна, 1912 г. р., проживает [в] гор. Рига; сестра – Заха-

рова Мария Федоровна, 1906 г. р., проживает [в] Латв. ССР, Даунский район, с. Липушки; брат Григорьев Егор Федорович, 1904 г. р., проживает [в] Латв. ССР, Гипсовый рудник. Других родственников нет.

Подпись Григорьев

Допросил комендант с/к-ры Любинского РОМ МВД ст. л-т [paraksts]

¹ Nav ierakstīts.

² Tā dokumentā, pareizi ir “[в] Елгаву”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 97. lp., 97. lp. op. Oriģināls. Aizpildita veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar vecākā leitnanta Panova parakstu.

64.

1954. gada 18. maijs, Lubinas rajons

Омская архивная служба Любинского района специальный комиссар № 34 командира санитарного отряда I. Grigorjeva оправдательный протокол

1954 г. мая «18» дня «18» часов «—» мин. Мокшинский с/хоз.

Я, комендант с/к-ры № 34 Любинского РОМ МВД по Омской области Панов, сего числа допросил в качестве¹ гр-на Григорьеву, который сообщил:

1. Фамилия, имя и отчество Григорьева Ирина Ивановна
2. Время рождения 1920 год, место рождения с. Березовка, Лауцеская вол. Илукский уезд – Латвия
3. Национальность и гражданство русская, гр-нка СССР
4. Соцположение член семьи рабочего
5. Занятие в настоящее время домохозяйка
6. Имущественное положение имущая
7. Семейное положение замужняя
8. Образование 4 класса
9. Партийность и состоял ли ранее б/партийная, ранее не состояла
10. Принадлежность к профсоюзу не член профсоюза
11. Служба в армии не служила
12. Отношение к воинской повинности не военнообязана
13. Судимость не судима
14. Отношение к подозреваемому или потерпевшему¹
15. Серия паспорта не имеет, выданный¹
16. Адрес Мокшинский совхоз Любинского р-на Омской обл.

Об ответственности за ложное показание по ст. 95 УК предупрежден, в чем и расписуюсь.

Григорьева

По существу дела показал:

Вопрос: Расскажите ваши автобиографические данные?

Ответ: Я, Григорьева (д. ф. Курмелева) Ирина Ивановна, родилась в 1920 г. в с. Березовка, Лауцеской вол. Илукского уезда – Латвия, в семье крестьянина-бедняка. На воспитании родителей проживала до 1930 г. С 1930 г. – [19]40 г. я работала у кулака по найму по месту своего рождения. С 1940 г. – 1941 г. работала в г. Даинске в военной хлебопекарне рабочей. С 1941–1944 г. я работала по найму у кулака по месту своего рождения. С 1944–1945 г. работала в военном госпитале сестрой-хозяйкой. С 1945–1947 г. проживала в с. Дубенца, Калупской вол. Даинского уезда, работала у тети Медведевой Ирины в работницах, где в 1947 г. вышла замуж за Григорьева Евтихия Федоровича, 1916 г. р.

Григорьева

[2. puse]

и проживала в с. Дубенца, Калупской вол. Даинского уезда – Латвия, где работала в хозяйстве свекра до 1949 года. В 1949 г. я была выселена как член кулацкой семьи в составе: отец мужа – Григорьев Федор Мартынович, который умер в 1953 г. на поселении Любинского р-на, Ом. обл. Муж Григорьев Евтихий Федорович, 1916 г. р., сестра мужа Григорьева Анна Федоровна, 1920 г. р., дочь Григорьева Аглиkerия Евтихьевна, 1948 г. рожд. Мои родственники: мать Курмелева Степанида Васильевна, брат Курмелев Антоний Иванович, 1921 г., брат Михаил Иванович, 192[?], брат Федор Иванович, 1928 г. р., проживают [в] с. Малта, Лауцеская вол. Илукского уезда² – Латв. ССР, работают в колхозе, по национальности – русская, брат Курмелев Василий Иванович, 1930 г. р., служит в Советской армии. Других родственников нет. Выселена в 1949 г. как член кулацкой семьи и направлена на поселение в Омскую обл., Любинский район, Мокшинский с/х, где и проживаю в настоящее время.

Подпись Григорьева

Допросил комендантом с/к-ры Любинского РОМ МВД ст. л-т [paraksts] / Панов /

¹ Nav ierakstīts.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Лауцесская волость Илукстского уезда”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 212. lp., 212. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta beigās savu parakstu ielicis vecākais leitnants Panovs.

65.

1954. gada 18. maijs, Lubinas rajons

Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta sastādītais A. Grigorjevas norātināšanas protokols

1954 г. мая «18» дня «14» часов «-» мин. Мокшинский совхоз.
Я, коменданты с/к-ры № 34 Любинского РОМ МВД по Омской области Панов, сего числа допросил в качестве свидетеля гр-на Григорьеву, который сообщил:

1. Фамилия, имя и отчество Григорьева Анна Фёдоровна
2. Время рождения 1920 год, место рождения д. Дубенцы, Калубской вол. Двинского уезда – Латвия
3. Национальность и гражданство гр-нка СССР¹, русская
4. Соцположение рабочая
5. Занятие в настоящее время техничка клуба
6. Имущественное положение имущая
7. Семейное положение не замужняя
8. Образование не грамотная
9. Партийность и состоял ли ранее б/партийная, ранее не состояла
10. Принадлежность к профсоюзу член профсоюза
11. Служба в армии не служила
12. Отношение к воинской повинности не военнообязана
13. Судимость не судима
14. Отношение к подозреваемому или потерпевшему²
15. Серия паспорта не имеет, выданный²
16. Адрес Мокшинский совхоз Любинского р-на Омской обл.

Об ответственности за ложное показание по ст. 95 УК предупрежден, в чем и расписуюсь.

[paraksts]

По существу дела показал:

Вопрос: Расскажите ваши биографические данные?

Ответ: Я, Григорьева Анна Федоровна, родилась в 1920 году в семье крестьянина-середняка в с. Дубенцы, Калубской волости Двинского уезда – Латвия. С момента рождения до 1949 года я воспитывалась и работала в хозяйстве отца по месту рождения. В 1949 г. в марте месяце я была выселена как член семьи кулака отца Григорьева Федора Мартыновича, 1876 г. р., брат Григорьев Евтихий Федорович, 1916 г. р., сноха Григорьева Ирина Ивановна, 1920 г. р., дочь брата Аглиkerия Евтихьевна, 1948 г. р., и были направлены на поселение в Омскую обл., Любинский район,

[paraksts]

[2. puse]

Мокшинский совхоз, где и проживаю по настоящее время. Мои родственники, проживающие отдельно: мать Григорьева Мария Ларионовна, 1884 г. р., сестра Грибуст Ефросинья Федоровна, 1908 г. р., проживают в Латв. ССР, г. Рига, ул. Венибас гатве, № 29, кв. 27; сестра Амбросова Матрена Федоровна, 1912 г. рожд., проживает [в] гор. Рига, ул. Резекнес № 24; сестра Захарова Мария Федоровна, 1906 г. рожд., проживает [в] Латв. ССР, Двинский р-н, с. Липушки; брат Григорьев Егор

*Федорович, 1904 г. р., проживает [в] Латв. ССР, Рижский р-н, Гипсовый рудник.
Других родственников нет.*

Подпись [paraksts]

Допросил комендант с/к-ры Любинского РОМ МВД ст. л-т [paraksts] /Панов/

¹ Pirms abiem vārdiem nosvītrots vārds “латышка”.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 126. lp., 126. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta beigās savu parakstu ielicis vecākais leitnants Panovs. Pārējā dokumentā parakstījusies A. Grigorjeva.

66.

1954. gada 24. maijs, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka atbilde Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam uz pieprasījumiem

Секретно
тov. ШИГАРЕВУ

На № № 1078, 1080, 1081 от 11. У. 54 г.

Согласно Вашему запросу, направляем копию заключения о выселении из пределов Латв. ССР в 1949 г. ГРИГОРЬЕВОЙ Ирины, ГРИГОРЬЕВОЙ Анны Федоровны и ГРИГОРЬЕВА Евстахия Федоровича.

ПРИЛОЖЕНИЕ: на 1 листе.

Начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор (КАРПАЧ)¹

Начальник отделения 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор [paraksts]
(КАЛИНИН)

¹ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 26. lp. Origināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī datums un numurs 3/4-260 un augšējā labajā stūrī eksemplāra numurs 2 ierakstīti ar tintes pildspalvu. Dokumenta augšā uzrakstīti ienākošie numuri (mašīnrakstā): Bx. № 655, 657, 658. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): отп. 2 экз. | экз. 1 адресату | экз. 2 д. м/о 49 г. 10020 | отп. Чокова № 59. Paraksts dokumenta apakšā ielikts ar tintes pildspalvu.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 99. lp. Origināls. Mašīnraksts.

67.

[1954. gada maijs], Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa par A. Grigorjevas iepriekšējā iesnieguma izskatīšanu un ierosinājums negatavot jaunu slēdzienu

17 апреля 1954 г. МВД Латв. ССР отказалось Григорьевой А. Ф. об отмене ей высылки. В своем заявлении на имя Прокурора СССР она каких-либо новых обстоятельств не приводит.

Поэтому считаю: нового заключения не выносить и заявителнице об отказе сообщить.

Сотрудник МВД Латв. ССР л-нт [paraksts]

Согласен: нач-к 1го спецотдела МВД Латв ССР майор [paraksts] /Карпач/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 27. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
Leitnanta paraksts nav salasāms. Majors Karpačs savu parakstu ielicis ar melnas tintes pildspalvu.

Datēšanas pamatojums: dokuments ir reakcija uz A. Grigorjevas 1954. gada 7. maija iesniegumu PSRS Prokuratūrai [Skat. 58. dokumentu].

68.

1954. gada 18. jūnijs, Rīga, Lubinas rajons

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. Grigorjevai, ka viņas iesniegums PSRS prokuroram izskatīts un lūgums noraidīts un A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots atteikums

Секретно

Просим объявить гр. Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Мокшанском совхозе Любинского р-на Омской области, что [её] заявление от 7 апреля 54 г. об отмене ей высылки, поданное на имя Прокурора СССР, МВД Латвийской ССР рассмотрено. Она как член семьи кулака, эксплуатировавшего в своем хозяйстве наемный рабочий труд, в котором имелось 27 га земли, 4 лошади, 8 коров, и тд. выселен[а] из Латвийской ССР правильно и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано. (Справка инвалидности не имеется).

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор [paraksts] (Карпач)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 145. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūri ierakstīts datums – 18 июня 1954 г. – un numurs 3/2р – 10020.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī divas atzīmes: ar zilas tintes pildspalvu uzrakstīts ienākošais numurs – *вх 10129 | 28 VI 54.*; ar gaiši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts – *Панову объявили | 28 VI 54 г.*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., l28. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

[2. puse]

Расписка

Дана спецкомендатуре Любинского РОМ МВД в том, что мне, с/п-ке Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Голубковском совхозе, объявлен ответ о снятии меня с учета с/п-ния и в просьбе мне отказано, в чем я расписуюсь.

к сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 145. lp., 145. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

69.

1954. gada 17. augusts, Lubinas rajons

J. Grigorjeva saistība nekur neizbraukt bez Iekšlietu ministrijas orgānu iepriekšējās atļaujas un personīgi ierasties uz reģistrāciju pie speckomandantūras komandanta

Форма № 1

17 августа 1954 года, мне Григорьев[у] Ефтихи[ю] Федорович[у], 1916, проживающ[ему] в Голубковский совхоз, ф. 3, объявлено, что согласно постановления правительства Союза ССР не имею права никуда выезжать (хотя бы и времененно) из указанного мною постоянного места поселения без предварительного разрешения органов МВД и обязан лично являться на регистрацию к коменданту спецкомендатуры.

Об уголовной ответственности за нарушения данного обязательства по ст. 82, ч. 1 УК РСФСР предупрежден.

Личная подпись [paraksts]

Подписку отобрал комендант л-т [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 101. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar komandanta parakstu, kas nav atšifrēts.

Identiska satura dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 144. lp., 217. lp. Origināli. Aizpildītas veidlapas.

70.

1955. gada 24. janvāris, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums PSRS prokuroram ar lūgumu atļaut atgriezties LPSR Preiļu rajona Nīdermuižas ciemā pie radiem

В марте 1949 года я была выслана из дер. Дубенцы Калупской вол. Двинского р-на Латвийской С.С.Р. по раскулачиванию отца Григорьева Федора Мартыновича, который здесь, в совхозе, в 1953 году помер.

Я, являясь калекой, малограмотной, одинокой, средства[ми] к существованию являются помочь матери и сестер, проживающих на родине, в Латвийской ССР. Проживши в разлуке с родственниками уже шесть лет, мне здесь жить трудно.

Обращаюсь к Вам, т. Прокурор, обратите внимание на мое тяжелое положение, одиночество; пересмотрите материалы по высылке и предоставьте возможность мне соединиться с родной матерью Григорьевой Марией Иларионовной, престарелой, живущей у родного брата Медведева Трифона Иларионовича, в дер. Нидермуйжа Закишского с/совета Прельского р-на Латвийской ССР. Медведев Т. И. является моим дядей, который берет меня на содержание к себе.

К сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 29. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanas krāsas zīmuli, izņemot vārdu savienojmu “*в 1953 году помер*”, kas pasvītrots ar zilas krāsas zīmuli. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ienākošās korespondences reģistrācijas spiedogs ar uzrakstu: Прокуратура СССР | 2 II 55 | О. Ж. Blakus ar zīmuli uzrakstīts: 10879–54 Омская обл., un ielikts paraksts, kā pirmais burts ir Ж. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar sarkanas krāsas zīmuli uzrakstīts: 13 | 2/2, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

71.

1955. gada 18. aprīlis, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums PSRS ģenerālprokuroram ar lūgumu atļaut viņai pārcelties pie mātes Latvijas PSR

24 января 1955 г. я послала Вам заявление с просьбой о пересмотре материала о моей высылке, на предмет предоставления мне возможности о соединении с моей матерью Григорьевой Марией Иларионовной, прожив.[в] Латвийской С.С.Р., Прельский р-н., Закишский с/сов, дер. Нидермуйжа.

Прошло три месяца, а мною не получено никакого извещения по моему заявлению.

Обращаясь к Вам, т. Прокурор, вторично, убедительно прошу не отказать в рассмотрении моей просьбы и сообщить по указанному выше адресу.

К сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 46. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar brūnas krāsas zīmuli. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ienākošās korespondences reģistrācijas spiedogs ar uzrakstu: Прокуратура СССР | 23 IV 55 | О. Ж. (spiedogs ir zilā krāsā); apakšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā grūti salasāms, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts: 13 8/V 54 | Григорьева А. Ф. Pie abiem spiedogiem ar brūnas krāsas zīmuli veiktas atzīmes, bet tās nav salasāmas.

72.

1955. gada 30. maijs, Maskava

Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Prokura-tūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas 4. speciālo nodalū

Направляю заявление спецпоселенца Григорьевой Анны Федоровны, хода-ттайствующей о разрешении ей переехать на жительство к матери в Латвийскую CCP.

Результаты рассмотрения прошу сообщить Григорьеву А. Ф.

Приложение: упомянутое на 1 листе.

Прокурор отдела по спецделам [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 149. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā labajā stūrī ierakstīts datums un nu-murs 13 6-10879-54 г. Prokurora paraksts nav atšifrēts.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā ar citu tintes pildspalvu uzrakstīts: 9/3-140 I | 11 V 55 12 д.; 127 I | 2 VII 55. Dokumenta kreisajā pusē ieraksts veikts ar sarkanas tintes pildspalvu: [uzvārds nav salasāms] *Прошу проверить, поступало ли к нам заявление Григорьевой ранее и доложить мне [paraksts] 2/VII* (paraksts nav atšifrēts).

73.

1955. gada jūnijs, Lubinas rajons
Omskas apgabala Lubinas rajona Darba ekspertīzes ārstu komisijas izziņa par
A. Grigorjevas invaliditāti

Действительна до установленного срока переосвидетельствования

*Справка сер. 328 № 039357
(выдается на руки инвалиду)*

Гр. Григорьева Анна Федоровна

*Год рождения 1920 Акт № 200
Освидетельствован 14/VI—1955 г.
Признан инвалидом: Третья группа*

*Назначен срок переосвидетельствования: 14 июня 1956 года
Причина инвалидности — общая.*

[2. puse]

Трудовая рекомендация

Легкий физический труд с ограничением ходьбы.

*Председатель ВТЭК /подпись/
Райсобеса¹
Секретарь /подпись/*

*Копия верна Мокшинский с/сов.
Удостоверен председ. с/сов. [paraksts]²*

¹ Vārds nozīmē – районный отдел социального обеспечения.

² Viss ieraksts veikts ar citu zilas tintes pildspalvu. Ieliktais paraksts nav atšifrēts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 55. lp., 55. lp. op. Apstiprināta kopija. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu. Dokumenta priekšspuses augšējā kreisajā stūrī uzrakstīts: *Р.С.Ф.С.Р. Министерство социального обеспечения | Омская | Любинский | Врачебно-трудовая экспертная комиссия (ВТЭК) | № 9 | VI—1955 г.*

Atzīmes dokumentā: dokumenta otrajā pusē pirms zīmogs ir zīmēts ar roku (ar zilas tintes pildspalvu), zīmoga centrā ierakstīts: *ВТЭК Любинско Раисобеса, apkārt – Врачебно Трудовая экспертная комиссия Омской обл. Любинский район.* Otrais zīmogs – ģerboņa zīmogs, tā uzraksts nav salasāms (zīmogs ir tumši zilā krāsā).

Identiska saturs dokumenti arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 47. lp., 47. lp. op.; 66. lp., 66. lp. op.; 160. lp., 160. lp. op. Apstiprinātās kopijas. Rokraksti.

74.

1955. gada 9. jūlijs, Preiļu rajons

M. Zaharovas iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājam ar lūgumu atļaut A. Grigorjevai atgriezties Latvijas PSR

Председателю Верховного Совета Союза ССР т. Ворошилову

*от гражданки Захаровой Марии Фёдоровны,
проживающей в Латвийской ССР, Прейльском
районе, Сондорском сельсовете, колхоз им. Хрущёва.*

Заявление.

Весной 1949 года (25 марта) по решению правительства была переселена в Омскую область, Любинский район, совхоз № 49, почтовое отделение Макшино, моя сестра Григорьева Анна Фёдоровна, рождения 20 декабря 1920 года, где и находится в настоящее время.

Сестра Григорьева Анна Фёдоровна является инвалидом второй группы, от чего имеет материальные затруднения.

Прошу Вашего содействия в получении Григорьевой Анн[ой] Фёдоровн[ой] разрешения для возвращения на родину. И я обязуюсь взять на своё обеспечение.

Прошу не отказать в моей просьбе.

M. Захарова

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 33. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
M. Zaharova pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi veikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta augšā ar zīmuli uzrakstīts: *apx 7639-49*. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР | Ienākošais Входящий № 35-5694 1/VIII-55 (ieraksts spiedogā veikts ar gaiši zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā pusē uzraksts spiedogā: *1c/o-Заявление | Bx. № 7348 | 9 VIII 1955 г.* (ieraksts spiedogā veikts ar gaiši zilas tintes pildspalvu). Dokumenta otrajā pusē uzraksts spiedogā (spiedogs melnā krāsā): КАНЦЕЛЯРИЯ ПРЕЗИДИУМА 16755 ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР.

75.

1955. gada 9. jūlijs, Preiļu rajons

LPSR Preiļu rajona Sondoru ciema padomes M. Zaharovai izsniegta izziņa uzrādišanai Iekšlietu ministrijas orgāniem

Дана Сондорским сельисполкомом гр-ке Захаровой Марии Федоровне, 1908. г. рожд., прож. в Прейльском р-не, Сондорском с/с, дер. Липушки, в том, что она является колхозницей к-за им. Хрущева, имеет следующий состав членов семьи:

1. сын Захаров Георгий Васильев[ич] 1946 г. рожд.

Основание: Похозяйственная книга № 5.

Справка дана для предъявления органам МВД.

Председатель: [paraksts] /Ильина/

Секретарь: [paraksts] /Сейле/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 34. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR Preiļu rajona Sondoru ciema darbaļaužu deputātu padomes spiedogs, tajā ierakstīts datums un numurs 312. Dokuments apstiprināts ar LPSR Preiļu rajona Sondoru ciema darbaļaužu deputātu padomes ģerboņa zīmogu.

76.

1955. gada 3. augusts, Rīga

Pavaddokuments par M. Zaharovas vēstules ar lūgumu atļaut A. Grigorjevai atgriezties Latvijā nosūtišanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram

Тов. ЗУЯН Я. Д.

Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР направляет Вам на заключение письмо гр. ЗАХАРОВОЙ М. Ф.¹ по вопросу разрешения гр. ГРИГОРЬВОЙ А. Ф. вернуться в Латвию.

Ваше заключение и предложения прошу представить в² срок Совету Министров Латвийской ССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: По тексту на двух листах подлежит возврату.

Начальник группы Управления Делами Совета Министров Латвийской ССР
[paraksts] /Э. Аболс/

¹ Nav ierakstīts datums un numurs.

² Nosvītrots vārds “дневный“.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 32. lp.
Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšējā labajā stūrī ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums – 3. Ar tādas pašas krāsas pildspalvu ir parakstījies E. Ābols. Dokumenta augšā uzrakstīts numurs (mašīnrakstā): № 35-5694.

Atzīmes dokumentā: dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar citu tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts: *1-й спецотдел 4/VIII*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Dokumenta labajā pusē uzraksts spiedogā: Секретариат МВД Латв. ССР | Входящий № 3/292 | 4/VIII 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar tumši zilas tintes pildspalvu).

77.

1955. gada 2. septembris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule LPSR Iekšlietu ministrijas Preiļu rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot M. Zaharovai atteikumu viņas lūgumam atbrīvot A. Grigorjevu no specnometinājuma

Секретно

ст. лейтенанту тов. Сычеву
гор. Прели¹

Просим объявить устно гр-ке Захаровой Марии Федоровне, проживающей в Прейльском р-не, Сондорском с/совете, к/з им. Хрущева, что ее заявление от 9 июля 1955 г., поданное в адрес Председателя Президиума Верх. Совета СССР Советом Министров Латвийской ССР рассмотрено 22 VIII 1955 г. и в ходатайстве об отмене спецпоселения Григорьевой Анне Федоровне ОТКАЗАНО.

Расписку об объявлении нам не высылать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор [paraksts] (Карпач)

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Прейли”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 35. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs 3/2 7348. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ielikts izpildītāja paraksts, kas nav atšifrēts.

78.

Regests

1955. gada jūlijs, Omska, Lubinas rajons

Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes uz Lubinas rajona milicijas nodaļu un A. Grigorjevas paraksts par paziņojumu, ka viņas iesniegums atrodas izskatīšanā

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 148. lp., 148. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

79.

1955. gada 12. augusts, Lubinas rajons

Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras komandanta palīga slēdziens un priekšlikums nosūtīt specnometinātās A. Grigorjevas personīgo lietu PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālai nodalai galīgā lēmuma pieņemšanai pēc iesnieguma būtības

Секретно

«УТВЕРЖДАЮ»
НАЧАЛЬНИК ЛЮБИНСКОГО РОМ МВД
КАПИТАН МИЛИЦИИ
[paraksts] /ШИГАРЕВ/
12 августа 1955 года

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

11 августа 1955 года, р. п. Любинский

Я, пом. коменданта Любинского РОМ МВД Омской области лейтенант БУТОВ, рассмотрев материалы личного дела на спецпоселенку Григорьеву Анну Федоровну, 1920 года рождения, уроженку дер. Дубенцы Калупской волости Даугавпилсского уезда Латвийской ССР, русская, гр-ка СССР, беспартийная, малограмотная, не судимая, одинокая, проживающую в Голубковском совхозе Любинского района Омской области

НАШЕЛ:

ГРИГОРЬЕВА А. Ф. до 1949 года безвыездно проживала и работала в хозяйстве отца по месту рождения.

25 марта 1949 года, согласно решения Совета Министров Латвийской ССР от 17/III—1949 года за № 282/сс, ГРИГОРЬЕВА совместно с родственниками:

отцом ГРИГОРЬЕВЫМ Федором Мартыновичем, 1876 г. р.,

братьем ГРИГОРЬЕВЫМ Евтихием Федоровичем, 1916 г. р.,

женой брата ГРИГОРЬЕВОЙ Ириной Ивановной, 1920 г. р.

как семья кулака была выселена в Любинский район Омской области на спецпоселение.

ГРИГОРЬЕВА А. Ф. является инвалидом третьей группы, признана способной выполнять только лёгкие физические работы с ограниченной ходьбой, проживает одна. Родственники, с которыми выселена,— отец в мае 1959¹ года умер; брат имеет свою семью, живет особо.

Находясь на спецпоселении, ГРИГОРЬЕВА А. Ф. 14/У—55 года возбудила ходатайство перед Генеральным прокурором СССР о пересмотре её дела и предоставлении возможности возвратиться к матери ГРИГОРЬЕВОЙ Марии Илларионовне, проживающей в дер. Нидермуйжа Прельского² района Латвийской ССР, где также проживают три её сестры.

[2. puse]

На основании изложенного

ПОЛАГАЛ БЫ:

Направить личное дело ГРИГОРЬЕВОЙ в 4 спецотдел УМВД Омской области для окончательного решения вопроса по существу заявления.

Пом. коменданта Любинского РОМ МВД ОМОБЛ лейтенант [paraksts]
/БУТОВ/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir 1953.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Прейльского”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 151. lp., 151. lp. op. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī datums un paraksts ielikts ar zilas tintes pildspalvu. Leitnants Butovs parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu.

80.

1955. gada 9. augusts, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa uzskaites lietā Nr. 7639 par atteikumu atbrīvot A. Grigorjevu no specnometinājuma

Секретно

СПРАВКА

По учетному делу № 7639¹ на Григорьева Федора Мартыновича

8 августа 1955 г.

Рассмотрел	Полагал – бы
<p>Заявление Григорьевой Анны Федоровны, 1920 года рождения, об отмене ей спецпоселения. Григорьева А. Ф. вместе с отцом² Григорьевым Федором Мартыновичем, 1876 г. р. (умер в 1953 г.), братом Григорьевым Евстахием Федоровичем, 1916 г. рож., и женой брата Григорьевой Ириной Ивановной, 1920 г. рож., из Двинского уезда была выселена как член семьи – дочь – кулака Григорьева Ф. М., имевшего 27,82 га земли, 4 лошади, 8 коров, 5 свиней, применявшего наемный труд <u>одного сезонного рабочего</u>³. Брат Григорьевой А. Ф. Григорьев Е. М.⁴ служил в немецкой армии. Двинский уисполком 25. XI – 47 года своим решением №645 Григорьева Ф. М. занес в списки кулацких⁵ [хозяйств].</p>	<p>Просьбу Григорьевой Анны Федоровны оставить без удовлетворения.</p>

Оперуполномоченный 1 спецотдела МВД ЛССР капитан [paraksts] (Кривой)
СОГЛАСНЫ: начальник 2 отделения 1 спецотдела МВД ЛССР подполковник
(Борисов)⁶
начальник 1 спецотдела МВД ЛССР майор [paraksts] (Карпач)
9 августа 1955 г.

[2. пусе]

Постановлением Совета Министров Латвийской ССР № 479-65c от 22-8 1955 г.
входатайстве об отмене спецпоселения ОТКАЗАНО.

Оперуполномоченный [paraksts]

¹ Numurs 100 20 tika izlabots ar tumši zilas krāsas zīmuli uz numuru 7639.

² Pirms vārda “отцом” ar pelēkas tintes pildspalvu tika nosvītrots vārds “родными”.

³ Šie trīs vārdi pasvītroti ar sarkanas krāsas zīmuli un ielikta jautājuma zīme.

⁴ Tā dokumentā, pareizi ir “Григорьев Е. Ф.”.

⁵ Vārds “кулаков” tika labots ar pelēkas tintes pildspalvu uz vārdu “кулацких”.

⁶ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 30. lp.,
30. lp. op. Oriģināls. Aizpildita veidlapa. Dokuments aizpildīts
ar zilas tintes pildspalvu. Majors Karpačs datumu – 9 –, savu
parakstu, kā arī, domājams, labojumus, veicis ar pelēkas tintes
pildspalvu. Dokumenta otrā pusē numurs un paraksts, kas nav
atšifrēts, ierakstīti ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

81.

Regests

1955. gada 11. augusts, Lubinas rajons

Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras komandanta izziņa spec-
nometinātās A. Grigorjevas personīgajā lietā Nr. 1260

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 150. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
Dokuments apstiprināts ar leitnanta Butova parakstu.

82.

1955. gada 12. augusts, Lubinas rajons

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Gromakova parakstītais pavaddokuments par A. Grigorjevas
personīgās lietas nosūtišanu Omskas apgabala pārvaldes 4. specialās nodalas priekš-
niekam pulkvedim Kolpakovam izskatīšanai

Секретно

На № 3 9/18–127-г нй 15 VII 55 года

При этом направляем личное дело с/н Григорьевой Анны Федоровны на Ваше рассмотрение и решение вопроса об освобождении её из спецпоселения.

Приложение: личное дело № 1261 на 44 л.

Ст. оперуполн. 4 с/о УМВД Омоб ст. л-нт [paraksts] (Громаков)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 154. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zīmuli. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts: 2Экз | исн Бумов | 12/VIII 55 г. Paraksts dokumenta apakšā ielikts ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar zīmuli uzrakstīts: №/д 1261. Dokumenta augšā ar zīmuli uzrakstīts ienākošais numurs Bx 2218. Turpat zemāk ar citu zilas tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts: 12/08. 55 г | 25/2c.

83.

Regests

1955. gada 24. augusts, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai, ka viņas lūgumi PSRS Augstākās Padomes Prezidijam un PSRS ģenerālprokuroram noraidīti un A. Grigorjevas paraksts, ka 1955. gada 19. oktobrī viņai paziņots atteikums lūgumam atbrīvot no specnometinājuma

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 152. lp., 152. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

84.

1955. gada 29. augusts, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai atteikumu par specnometinājuma atcelšanu

Секретно

Просим объявить устно гр. Григорьевой Анне Федоровне, проживающей Голубовский совхоз ферма 3, что ее заявление от 2.V.55. и 24.I.55., поданное в адрес Президиума Верх. Сов. СССР и Генеральн. Прокур. СССР, Советом Министров Латвийской ССР рассмотрено 22 08 1955 г. и в ходатайстве об отмене спецпоселения ОТКАЗАНО.

Расписку об объявлении нам не высылать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор (Карпач)¹

¹ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 31. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zīmuli.
Datums – 29 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts ar zilas
tintes pildspalvu, mēnesis un gads – ar zīmuli. Turpat ar zīmuli
uzrakstīti numuri 3/2-5704 un 3/2-6183. Paraksts dokumenta
apakšējā kreisajā stūrī nav atšifrēts.

85.

1955. gada 8. septembris, Omska

Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas nosūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālo nodaļu un Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļu,
lai tās ierosinātu LPSR Ministru Padomei atrīvot A. Grigorjevu no specnometīnājuma

Секретно

Начальнику 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майору товарищу КАРПАЧ¹

гор. Рига

Любинской РОМ МВД Омской области

Ст. о/уполномочен. 4 С/отдела УМВД ст. лейтенанту товаришу ГРОМАКОВУ

р.п. Любинский

Направляем личное учетное дело на спецпоселенку – ГРИГОРЬЕВУ² АННУ ФЕДОРОВНУ, 1920 года рождения, с ее ходатайством об освобождении из спецпоселения на Ваше рассмотрение.

ГРИГОРЬЕВА А. Ф. на спецпоселении проживает одна, к физическому труду не способна. Просим возбудить ходатайство перед Советом Министров Латвийской ССР об отмене ей спецпоселения.

По минованию надобности личное дело возвратите нам.

Приложение: л/дело № 1261 в 1 адрес.

Зам. начальника 4 спецотдела УМВД Омской области полковник [paraksts]
/ШИЛО/

¹ Pasvītrots ar sarkanas krāsas zīmuli.

² Vārds pasvītrots ar zīmuli.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 48. lp.
Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts ienākošais numurs 9/16-6528 bx. (mašīnrakstā) un dokumenta augšā ierakstīts ienākošais numurs (mašīnrakstā): Исп. Bx. 6528.

Pulkvedis Šilo datumu – 8 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā labajā stūrī ar tumši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: *Apx 7639"49*. Dokumenta apakšā ar zīmuli uzrakstīts: *apx 7639"49*. Dokumenta kreisajā pusē, zem datuma un numura, veiktas piezīmes ar zīmuli un zilas tintes pildspalvu, bet tās nav salasāmas. Dokumenta augšā uzraksts spiedogā: 1 с/о–Заявления | Bx. № 9324 | 24 IX 1955 г. Dokumenta kreisajā pusē, zem datuma un numura, uzraksts spiedogā: Bx. № 11700 | 27 IX 1955 г. Abos spiedogos ieraksti veikti ar tumši zilas tintes pildspalvu.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 153. lp. Origināls. Mašīnraksts.

86.

1955. gada 17. septembris, Lubinas rajons

J. Grigorjeva lūgums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par specnometinājuma atcelšanu

Председателю Совета Министров Латвийской С.С.Р.
Лацису Вису¹.

Спец/поселенца Григорьева Евтихия Федоровича,
прожив. Омская область, Любинский р-н,
Мокшинский с/сов, фер. к. № 3

Прошение.

25 марта 1949 года я, Григорьев Евтихий Федорович, 1916 г. рожд., жена Григорьева Ирина Ивановна, 1920 г. рожд., отец мой Григорьев Федор Мартынович, 1873 г. рожд., были высланы из дер. Дубенцы Колубской волости Даугавпилского уезда как числящиеся в списках кулаков.

Глава семьи Григорьев Федор Мартынович, числящийся кулаком, имел земли пахотной 13 га, лугов 6 га, и заросли и болота – 8 га (т.е. 27 гектар).

Хозяйство состояло из 3-х лошадей с молодняком, 4-х коров, 2-х свиней, б овец, старая конная молотилка, дом с надворными постройками.

Обработкой земли занимались только своей семьей, а именно: отец, я, два брата и 4 сестры. Никогда рабочих не держали.

Я с братом ходили работать людям. В организациях ни в каких не состояли и не судился.

Здесь, в месте спецпоселения, я все время работаю, изучивши кузнечное дело,— кузнецом.

Отец мой дожил до 1953 года и 28 мая 1953 года помер.

Работая, я на совхозном производстве никаким замечаниям и наказаниям не подвергался, а неоднократно был премирован и получал почетные грамоты.

Считая, что я был выслан как член семьи кулака, глава семьи – отец – помер, и прожитые мной шесть с лишним лет в спецоселении – я своим честным трудом, возможно, искупил приписанную мне вину.

Своим прошением обращаюсь к Вам и прошу Вас разсмотреть таковое и, если есть возможность, применить законное снятие с меня, Григорьева Евтихия Федоровича, и жены, Григорьевой Ирины Ивановны, спец-поселение, дабы мы могли себя чувствовать свободными гражданами Латвийской Социалистической Советской Республики.

О результатах прошу уведомить через комендатуру М. В. Д. Любинского района Омской области.

К сему [paraksts]

¹ Tā dokumentā. Šeit ir domāts – Лапису Вилису.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 37. lp., 37. lp. op., 38. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu. J. Grigorjevs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salidzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSRS Minisru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров ЛССР | иенākošais/входящий № 35. 7030 | 26 IX 55 (ieraksts spiedogā veikts ar tumši zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: 1 c/o Заявления | Bx. № 9312 | 29. IX 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar melnas tintes pildspalvu).

87.

1955. gada 27. septembris, Rīga

Pavaddokuments par J. Grigorjeva iesnieguma nosūtīšanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram

Тов. ЗУЯНС Я. Д.

Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР направляет Вам на заключение письмо (заявление) ГРИГОРЬЕВОЙ Е. Ф.¹ по вопросу пересмотра дела по спецпереселению.

Ваше заключение и предложения прошу представить к² в Совет Министров Латвийской ССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: По тексту на двух листах подлежит возврату.

Начальник группы Управления Делами Совета Министров Латвийской ССР
[paraksts] /Э. Аболс/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Григорьева Е. Ф.”.

² Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 36. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšā uzrakstīts numurs 35-7030 (mašīnrakstā). E. Ābols datumu – 27 – dokumenta augšējā labajā stūrī un savu parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā ar zīmuli uzrakstīts: 1949 apx 7639. Apakšējā kreisajā stūrī ar citu zilas tintes pildspalvu vertikāli uzrakstīts: 1-й спецотдел 28/IX, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: 1 с/о Заявления | Вх. № 9312 | 29. IX 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu).

88.

1955. gada 10. oktobris, Riga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas priekšniekam par Grigorjevu saimniecības pārbaudi un tās ekonomiskās jaudas noteikšanu

Секретно
капитану тов. ГАРКУЛЬ

Направляя архивно-учетное дело № 7639 на кулака ГРИГОРЬЕВА Федора Мартыновича и заявление ГРИГОРЬЕВА Евстахия Федоровича об отмене ему спецпоселения, просим путем допроса 3–5 свидетелей установить экономическую мощность хоз-ва ГРИГОРЬЕВА и применял ли он наемный труд.

В райисполкоме получите справку, было ли хоз-во ГРИГОРЬЕВА зачислено в списки кулацких и не имеет ли райисполком возражений против возвращения их к прежнему месту жительства.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Дело и заявление.

Начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор [paraksts] (КАРПАЧ)

Начальник 2 отделения 1 спецотдела майор [paraksts] (ГУДЕЛЬ)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 39. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Augšējā labajā stūrī ar gaiši zilas tintes pildspalvu ierakstīts eksemplāra numurs 1. Majors Karpačs un majors Gudelis parakstus ielikuši ar violetas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR Iekšlietu ministrijas spiedogs, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums – 10 – un ar gaiši zilas tintes pildspalvu – numurs 3/2-9312. Dokumenta augšā uzraksts spiedogā: Вх. № 1707 | 12 X 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Doku-

menta apakšējā kreisajā stūrī ar zīmuli slīpi uzrakstīts: *m. Козловский исполните | 13 X*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokumenti arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 44. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

89.

1955. gada 19. oktobris, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam ar lūgumu atbrīvot viņu no specnometinājuma un atļaut apvienoties ar māti, kas dzīvo Latvijas PSR

25 марта 1949 г. я была выслана из Латвийской ССР Двинского уезд[а], Каукупской вол., дер. Дубенцы как член кулацкой семьи в Омскую обл., Любинский р-н, Мокшинский совхоз.

Отец мой, глава семьи Григорьев Федор Мартынович, имел 13 га пахотной земли, 3 лошади, 4 коровы, 2 свиньи и 6 овец. Обрабатывали землю своей семьей, наемной силы никогда не держали. В мае 1953 года отец мой помер.

Я, Григорьева Анна Федоровна, будучи калекой, инвалидка, малограмотная, одинокая. Средства к существованию добывать трудно и данное время пользуюсь помощью матери и сестр, проживающих в Латвийской ССР на родине.

Проживши шесть с лишним лет в спецпоселении в разлуке с родными, мне здесь жить трудно. Считая, что проживши столько времени и глава семьи «кулак» уже умерший, я, возможно, искупила приписываемое мне обвинение.

Обращаюсь к Вам, товарищ Председатель Совета Министров, — обратите внимание на меня, калеку-инвалидку, не имеющей возможности добывать средства к существованию.

Предоставьте мне возможность соединиться с матерью Григорьевой Марией Иларионовной, проживающей у брата Медведева Трифона Иларионовича [в] Латвийской ССР, Прельский район, Закишский с/совет, дер. Нидермуйжа. Дядя Медведев Т. Ил. и мать берут меня на свое содержание.

Снимите с меня спецпоселение, дабы я могла быть свободной равноправной гражданкой Латвийской Социалистической Советской Республики.

О результатах прошу сообщить через Комендатуру МВД Омской обл. Любинского района.

Прилагаю при этом копию [справки] о моей инвалидности.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils aprīņķis), 7639. l., 54. lp., 54. lp. op. Origināls. Rokraksts. A. Grigorjeva ar iesniegumu vēršas pie LPSR Ministru Padomes priekšsēdētāja V. Lāča. Dokuments rakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un

viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā labajā stūrī ar tumši zilas tintes pildspalvu uzraksts spiedogā: KN 9324. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР | Ienākošais Входящий № 35 7650 25 X 55 (ieraksts spiedogā veikts ar sarkanas krāsas zīmuli). Augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: 1c/o—Заявление | Bx. № 10124 | 29 X 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar tumši zilas tintes pildspalvu).

90.

1955. gada 26. oktobris, Rīga

Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtišanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram

Тов. ЗУЯНС Я. Д.

Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР направляет Вам на заключение письмо (заявление) гр. ГРИГОРЬЕВОЙ Анны Федоровны по вопросу разрешения ей вернуться в Латвию.

Ваше заключение и предложения прошу представить к¹ в Совет Министров Латвийской ССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: По тексту на двух листах подлежит возврату.

Начальник группы Управления Делами Совета Министров Латвийской ССР
[paraksts] /Э. Аболс/

¹ Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 53. lp. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšā uzrakstsītis numurs 35-7650 (mašīnrakstā). E. Ābols datumu – 26 – dokumenta augšējā labajā stūrī un savu parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā ar sarkanas krāsas zīmuli uzrakstsītis: 7639. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī vertikāli ar zilas tintes pildspalvu uzrakstsītis: 1-й спецотдел 26/X, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.

91.

1955. gada 29. oktobris, Daugavpils rajons

LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas iecirkņa pilnvarotā sastādītais P. Vanaga nopratināšanas protokols par F. Grigorjevu

1955 года октября месяца 29 дня.

Страдинский с/с Даугавпилсского р-на, Латв. ССР.

Я, уч. уполномоченный Даугавпилсского РОМ МВД л-т милиции Козловской, сего числа допросил в качестве свидетеля гражданина Ванагс Петерис Яновича, 1884 года рождения, уроженца деревни Балтачи, Калупской волости, Даугавпилсского района, Латв. ССР. Латыша, не грамотного, расписаться может, семейного, со слов не судимого, беспартийного, работающего в колхозе им. Райниса Стадинского с/с Даугавпилсского района Латв. ССР в должности разнорабочего, проживающего в деревне Дубенцы Стадинского с/с Даугавпилсского района Латв. ССР. Паспорт серии IX—УЮ № 630163, выданный Паспортным пунктом № 25 Калупской волости, Даугавпилсского УО МВД Латв. ССР 3/IV 48 г.

Об ответственности за дачу заведомо ложных показаний по ст. 95 УК РСФСР предупрежден:

P. Vonogs

Свои показания желает давать на русском языке и в переводчике не нуждается, и расписываться желает по латышски.

P. Vonogs

По существу заданных вопросов пояснил следующее:

Гражданина Григорьева Федора Мартыновича, 1873 года рождения, я стал знать с 1919 года, как приехал жить в деревню Дубенцы Калупской волости Даугавпилсского уезда Латв. ССР.

P. Vonogs

[1. lapas 2. puse]

Григорьев Федор Мартынович проживал в этой же деревне по соседству с моим домом.

Он имел троих сыновей:

1) сын Егор Федорович во время Ульмановской Латвии был айсаргом, а во время немецкой оккупации работал кассиром на Варковском молзаводе Прельского района Латв. ССР.

В 1945 году он был арестован органами МГБ и осужден военным трибуналом к 8-ми годам лишения свободы, и в 1953 году он из заключения вернулся, и проживает в городе Риге ЛССР.

2) сын Григорьев Евстифий Федорович был мобилизован в немецкую армию и Советской Армией был взят в плен, где находился до 1947 года, а затем вернулся к своему отцу, где женился и в 1949 году вместе с отцом был вывезен на спецпоселение, где и сейчас находится.

3) сын Григорьев Липатий Федорович был в немецкой армии и в боях под городом Ригой Латв. ССР был убит Красной Армией.

Григорьев Федор Мартынович имел 4x дочерей:

- 1) дочь Григорьева Мария Федоровна проживает в Прельском районе Латв. ССР.
За мужем.
- 2) дочь Григорьева Ефросиния Федоровна проживает в городе Риге, замужем с 1924 года.
- 3) дочь Григорьева Матрена Федоровна проживает в городе Риге, замужем с 1931 года, по месту рождения не проживает.
- 4) дочь Анна Федоровна в 1949 году была вывезена на спецпоселение вместе с отцом.

P. Vonogs

[2. lapa]

Григорьев Федор Мартынович в своем хозяйстве имел пахотной земли 14 га, лугов, заросли и болота 14 га, всего 28 гектар.

В хозяйстве он имел 3х лошадей – две рабочие и одну молодую. Коров имел 4х. Двух-трех свиней, шесть-восемь овец.

Также имел свою конную молотилку, машину льномялку, жнейку, косилку и конные грабли.

В хозяйстве он наемных работников годовых не держал. Землю он обрабатывал своими силами с своими родственниками.

Последнее время он несколько лет подряд держал пастуха (цыгана), а на зимний период рассчитывал. Одну зиму во время немецкой оккупации он держал одного военно-пленного красноармейца, который у него работал, но весной 1942 года немцы пленного снова взяли в лагерь. Жена Григорьева Ф. М. Григорьева Марья в настоящее время проживает у своего сына Григорьева Егора Федоровича в городе Риге. Вот все, что могу пояснить по данному делу и добавить ничего не имею. Протокол мне прочитан вслух на понятном мне русском языке. Записан правильно.

P. Vonogs

Уч. уполномоченный Даугавпилсского РОМ МВД л-т милиции [paraksts]
/Козловский/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 40. lp.,
40. lp. op., 41. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar
gaiši zilas tintes pildspalvu. Atveidojot dokumentu, netika labotas
ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīme dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanās
krāsas zīmuli.

92.

1955. gada 29. oktobris, Daugavpils rajons
LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas iecirkņa pilnvarotā sastādītais I. Lāzdāna nopratināšanas protokols par F. Grigorjevu

29 октября 1955 года, деревня Дубенцы.

Страдинского с/с Даугавпилсского района Латв. ССР.

Я, уч. уполномоченный Даугавпилсского РОМ МВД л-т милиции Козловский, сего числа допросил в качестве свидетеля гражданина Лаздан Ивана Ивановича, 1880 года рождения, урожденца деревни Дубенцы Калупской волости Даугавпилсского уезда, Латв. ССР. Латыша, образование 3 класса, семейного, беспартийного, со слов не судимого, работающего в колхозе им. Райниса Стадинского с/с Даугавпилсского района Латв. ССР колхозником. Проживающего в деревне Дубенцы Стадинского с/с Даугавпилсского района Латв. ССР. Паспорт серии VI – УЮ № 667879, выданный паспортным пунктом № 25 Калупской волости Даугавпилсского уезда Латв. ССР 19/III. 48 г.

Об ответственности за дачу заведомо ложных показаний по ст. 95. УК РСФСР предупрежден:

Лаздан

Свои показания желает давать на русском языке и в переводчике не нуждается, и расписываться желает по-русски.

Лаздан

По существу заданных вопросов пояснил следующее:

Григорьева Федора Мартыновича, 1873 года рождения, проживавшего в деревне Дубенцы Калупской волости Даугавпилсского уезда Латв. ССР я знал с моего детства, так как проживали по соседству в одной деревне Дубенцы.

Григорьев Ф. М. в своем хозяйстве имел 27 гектар земли, включая пахотную, луга, заросли и болота.

Лаздан

[1. lapas 2. puse]

В хозяйстве он имел три-четыре лошади, 4^х коров, 2^х-3^х свиней, 5^{мв}-6^{мв} овец. Имел также в хозяйстве собственную конную молотилку, конную машину льномялку, также имел в хозяйстве жнейку, косилку и конную грабилку.

Григорьев Федор Мартынович во время немецкой оккупации, как из числа зажиточных, был немцами направлен на «съезд» в город Берлин для ознакомления с их методами жизни. Во время немецкой оккупации он один год держал военно-пленного красноармейца, который у него работал, а весной 1942 года немцы пленного взяли в лагерь. Работников наемных в хозяйстве не держал, а только держал пасуху. Землю обрабатывал при помощи родственников.

1. сын его Григорьев Егор Федорович во время Ульмановской Латвии был айсаргом, а когда Красная Армия освободила Латв. ССР в 1944 году, в 1945 году он военным судом был осужден к 8^{мв} годам лишения свободы, за что – не знаю, и сейчас проживает в городе Риге.
2. сын его Григорьев Евстиифий Федорович служил в немецкой армии, затем находился в Советском плену и в 1947 году приехал к своему отцу, где и женился,

а в 1949 году вместе с отцом был вывезен на спецпоселение, где и сейчас находится.

3. *сын его Григорьев Липатий Федорович также служил в немецкой армии, откуда и не вернулся, и где – не знаю, возможно, убит.*

Лаздан

[2. lapa]

Григорьев Федор Мартынович имел также 4 дочерей, трое из которых в настоящее время проживают в Латвийской ССР, а дочь Анна Федоровна также в 1949 году вместе с отцом была вывезена на спецпоселение, где и сейчас находится.

Жена Григорьева Ф. М. Григорьева Марья проживает в городе Риге у своего сына Егора Федоровича.

Вот все, что могу пояснить по данному делу и дополнить ничего не имею.

Протокол мне прочитан на понятном мне русском языке вслух и записан правильно.

Лаздан

*Уч. уполномоченный Даугавпилсского РОМ МВД л-т милиции [paraksts]
/Козловский/*

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 42. lp.
42. lp. op., 43. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar
gaiši zilas tintes pildspalvu. Atveidojot dokumentu, netika labotas
ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar sarkanās
krāsas zīmuli, izņemot vārdu savienojumu “сын его”, kas pasvīt-
rots ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

93.

1955. gada 5. novembris, Daugavpils

*LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas atbilde LPSR
Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam uz 1955. gada 10. oktobra
pieprasījumu*

Секретно

Майору тов. КАРПАЧ

На № 3/1-9312 от 10/X-1955 года.

Направляем учетное дело № 7639 на кулака Григорьева Ф. М. Сообщаем,
что из опроса старожил[ов] яствует, что он наемную рабочую силу не исполь-
зовал, за исключением пастуха. В Даугавпилсском райисполкоме никаких дан-
ных не сохранилось о хозяйстве Григорьева, в связи с чем справки выслать не
можем.

ПРИЛОЖЕНИЕ: учетное дело 7639 на 49 листах.

Начальник Даугавпилсского РОМ МВД майор милиции [paraksts]
/ГАРКУЛЬ/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 45. lp.
Origināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšā uzrakstīts ienākošais
numurs (mašīnrakstā) – Bx 1707. Majors Garkulis savu parakstu
ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī LPSR
Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas spiedogs,
tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 1222.
Dokumenta augšā, zem adresāta, uzraksts spiedogā: Bx. № 13560
| 9 XI 1955 г. (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu).
Dokumenta kreisajā pusē slīpi ar zīmuli veikts ieraksts, kas grūti
salasāms: [nav salasāms] *дело перешилите работнику* [nav sala-
sāms] 9 XI, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Zem šī ieraksta
ar citu zilas tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts: [nav salasāms] 9 XI
Ж. Dokumenta apakšā ar zīmuli uzrakstīts: *Трубиньши* – [nav sa-
lasāms].

94.

1955. gada 16. novembris, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas 2. daļas izziņa par specnometinā-
juma atcelšanas atteikumu Grigorjevu ģimenei

Постановлением Совета Министров Латвийской ССР от 22 августа 1955 г.
за № 479–65с в отмене спецпоселения семье Григорьевой А. Ф. ОТКАЗАНО.

В своих заявлениях от 18. IV и 17. IX 1955 г. Григорьева А. Ф. и Григорьев Е. Ф.
в адрес Ген. Прокурора СССР и Пред. СМ Латв. ССР каких-либо новых обстоя-
тельств, дающих основание представить материал в Совет Министров Латвий-
ской ССР об отмене спецпоселения не приводит, а поэтому полагал бы просьбу
Григорьевой А. Ф. и Григорьева Е. Ф. оставить без удовлетворения, о чем сооб-
щить заявителю.

Оперуполномоченный 2 отд-я 1 спецотдела капитан [paraksts] (*Трубиньши*)
Начальник 2 отделения 1 спецотдела майор [paraksts] (*Гудель*)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 50. lp.
Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar tintes
pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums.
Kapteinis Trubinš parakstu ielicis ar tintes pildspalvu, majors
Gudelis – ar zilas krāsas zīmuli.

95.

1955. gada 17. novembris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot J. Grigorjevam atteikumu par specnometinājuma atcelšanu

Секретно

Просим объявить устно гр. *Григорьеву Евтихию Федоровичу*, проживающему в *Мокшинском с/сов., ф. № 3*, что его заявление от 17. IX-55 г., поданное в адрес *Пред. СМ Латв. ССР Советом Министров Латвийской ССР* рассмотрено¹ 1955 г. и в ходатайстве об отмене спецпоселения **ОТКАЗАНО**.

Расписку об объявлении нам не высылать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор
[paraksts] (Карпач)

¹ Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 103. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs 3/2-9312. Majors Karpačs datumu – 17 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts izpildītāja uzvārds un numurs: Исполн. *Трубиньш* 7635.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšā ar gaiši zilas tintes pildspalvu veiktais uzraksts nav salasāms.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 52. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

96.

1955. gada 17. novembris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa par A. Grigorjevas iepriekšējā iesnieguma izskatīšanu un priekšlikums atteikt kārtējam lūgumam

Постановлением Совета Министров Латвийской ССР от 22 августа 1955 г. за № 479–65с в отмене спецпоселения *Григорьевой Анне Федоровне* **ОТКАЗАНО**.

В своем заявлении от 19/X 1955 г. *Григорьева А. Ф.* в адрес *Пред. СМ Латв. ССР* каких-либо новых обстоятельств, дающих основание представить материал в Совет Министров Латвийской ССР об отмене спецпоселения, не приводит, а поэтому полагал бы просьбу *Григорьевой А. Ф.* оставить без удовлетворения, о чем сообщить заявителю.

Оперуполномоченный 2 отд-я 1 спецотдела *капитан [paraksts]* (Трубиньш)
Начальник 2 отделения 1 спецотдела МВД ЛАТВ ССР майор *[paraksts]*
(Гудель)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 56. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar gaiši zilas
tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts
datums. Kapteinis Trubiņš savu parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes
pildspalvu, majors Gudelis – ar zilas tintes pildspalvu.

97.

1955. gada 17. novembris, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ķubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot
A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma

Секретно

Просим объявить устно гр. *Григорьеву Анну Федоровну*, проживающей [в] Голубковском совхозе, фер. 3, что ее заявление от 18. IV–55 г., поданное в адрес Ген. Прокурора СССР Советом Министров Латвийской ССР рассмотрено 2 августа 1955 г. и в ходатайстве об отмене спецпоселения ОТКАЗАНО.

Расписку об объявлении нам не высылать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор *[paraksts]* (Карпач)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 155. lp..
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes
pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums
un numurs 3/2-9324. Majors Karpačs datumu – 17 – dokumenta
augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielicis ar citu zilas tintes
pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts izpildītāja
uzvārds un numurs: Исполн. Трубиньш 7635.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā slīpi ar gaiši zilas tintes
pildspalvu uzrakstīts: № 3506 | 23 XI 55.; bet otras uzraksts grūti
salasāms.

Identiska saturs dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 51. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa.

98.

1955. gada 17. novembris, Rīga
Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas atgriešanu no LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālajai nodaļai

Секретно

Зам. начальника 4 спецотдела УМВД Омской области
полковнику тов. ШИЛО

На № 9/16-6528 от 8. IX. 55 г.

По миновании надобности возвращаю личное дело № 1261 на спецпоселенку ГРИГОРЬЕВУ Анну Федоровну. Одновременно сообщаю, что ее заявление Советом Министров Латв. ССР рассмотрено и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано.

ПРИЛОЖЕНИЕ: личное дело № 1261.

Начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор (КАРПАЧ)¹
Верно: [paraksts]

¹ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 49. lp. Origināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar gaiši zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 3/2-9324. Dokumenta apakšā ar tādu pašu pildspalvu ielikts paraksts, kas nav atšifrēts; domājams, to ielicis kapteinis Trubiņš. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): отп. 2 экз. | экз. I адресату | экз. 2 в д. | исп. Трубиньш | печ. Чокова № 3371.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 154. lp. Origināls. Mašīnraksts.

99.

1955. gada 18. novembris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski пазиょт A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma

Секретно

Просим объявить устно гр. Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Мокшинском совхозе, фер. № 3, что ее заявление от 19/X-55 г., поданное в адрес Пред. СМ Латв. ССР Советом Министров Латвийской ССР рассмотрено¹ 1955 г. и в ходатайстве об отмене спецпоселения ОТКАЗАНО.

Расписку об объявлении нам не высыпать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор [paraksts] (Карпач)

¹ Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 156. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes

pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums un numurs 3/2-10124. Majors Karpačs datumu – 18 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts izpildītāja uzvārds un numurs: Исполн. Трубиньш 7639.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā slipi ar gaiši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: № 3508 | 23 XI 55.; bet otrs uzraksts nav salasāms.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 57. lp. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa.

100.

1955. gada 28. novembris, Omska

Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas un LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas atteikuma vēstules nosūtišanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz Omskas apgabala Ķubinas rajona milicijas nodaļu

Секретно

ст. о/уполномочен. 4 спецотдела УМВД ст. лейтенанту товаришу
ГРОМАКОВУ

Направляем личное учетное дело на спецпоселенку ГРИГОРЬЕВУ Анну Федоровну с письмом I Спецотдела МВД ЛССР № 3/2-9324 от 17/XI–55 г. об отказе в освобождении ее из спецпоселения.

Просим объявить ГРИГОРЬЕВОЙ под расписку, что ее заявление с ходатайством об освобождении из спецпоселения рассмотрено Советом Министров Латвийской ССР и в просьбе отказано.

Приложение: л/дело с вх. 9571

Зам. начальника 4 спецотдела УМВД Омской области полковник [paraksts]
/ШИЛО/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 157. lp. Origīnāls. Mašinraksts. Pulkvedis Šilo datumu – 28 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes spiedogs, tajā ierakstīts datums un numurs 9/16-9571 (mašinrakstā). Dokumenta augšā, zem adresāta, ar citu zilas tintes pildspalvu slipi uzrakstīts: № 35 86 | 3/XII–55; m. Бутову | объявите А. Громаков 21/XII–55 г.

101.

1955. gada 30. decembris, Lubinas rajons

A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots par atteikumu atbrīvot no specnometinājuma

Мне, Григоревой Анне Федоровне, 1920 г. рождения, объявлено 30 декабря 1955 г., что мое заявление, поданное в Президиум Латв. ССР рассмотрено и в освобождении из спецпоселения отказано.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 158. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo dokumentu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

102.

1955. gada 30. decembris, Lubinas rajons

J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots atteikums lūgumam par specnometinājuma atcelšanu

Расписка

Дана Любинскому РОМ МВД Омской обл. в том, что мне, Григорьеву Евтихию Федоровичу, 1916 года рождения, объявлено, что мое заявление Советом Министров Латв. ССР рассмотрено и в освобождении из спецпоселения отказано.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 105. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
J. Grigorjevs pats nav rakstījis šo dokumentu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums.

103.

1955. gada 30. decembris, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras komandantam ar lūgumu atļaut izbraukšanu uz Latvijas PSR uz 30 diennaktīm

Прошу Вашего ходатайства о разрешении мне выезда в отпуск на родину в Латвийскую ССР к матери Григорьевой Марии Ларионовне по адресу: Латвийская ССР, р-н Прельский, с/совет Закишский, колхоз им. Карла Маркса, почта Нидермуйжса. Сроком 30 суток, в просьбе прошу не отказать, так как инвалид III группы, не работаю.

к сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 164. lp.
Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina
dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atvei-
dojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

104.

1956. gada 30. janvāris, Omska

PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes nodaļas priekšnieka at-
ļauja A. Grigorjevas īslaicīgajai izbraukšanai uz Latvijas PSR

РАЗРЕШЕНИЕ

Действительно по 10 апреля 1956 г.

Выдано спецпоселенке Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Любин-
ском районе Омской области, в том, что ей разрешается временный выезд в
Латвийскую ССР, Прельский¹ р-н сроком на месяц.

В случае уклонения от маршрута, указанного в разрешении, подлежит не-
медленному задержанию и привлечению к уголовной ответственности по ст. 82
ч. 1 УК РСФСР.

Настоящее разрешение по возвращении к месту поселения подлежит не-
медленной сдаче в спецкомендатуру МВД.

Начальник отдела УМВД Омской области [paraksts]

¹ Тā dokumentā, pareizi ir “Прейльский”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 165. lp.,
165. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts
ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā
stūri ierakstīts datums. Datums – 30 – dokumenta priekšpuses
augšējā kreisajā stūri un paraksts ielikts ar gaiši zilas tintes pild-
spalvu; paraksts nav atšifrēts.

Atzīmes dokumentā: dokuments priekšpusē apstiprināts ar Iekš-
lietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes zīmogi (Nr. 17). Do-
kumenta otrajā pusē reģistrācijas atzīmes: *Прибыла в Прейльский*
район 16/III 56 г. | Секретарь [paraksts] | Убыла из Прейльского
района 10/IV 56 г. | Секретарь [paraksts]. Reģistrācijas atzīmes
apstiprina divi vienādi LPSR Iekšlietu ministrijas milicijas pār-
valdes Preiļu rajona milicijas nodaļas zīmogi (Nr. 47). Tāpat sakrīt
abi paraksti, kas nav atšifrēti.

105.

1956. gada 31. janvāris, Lubinas rajons

J. Grigorjeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par specno-metinājuma atcelšanu

Председателю Совета Министров ЛССР
Латвийской ССР

Спец-поселенца Григорьева Евтифия Федоровича¹,
1916 г. рождения, прож. Омская область,
Любинский р-н, Мокшинский с/сов, фер. № 3.

18 сентября 1955 г. мною на Ваше имя было послано заявление с указанием мотивов на неправильную высылку из Латвийской С.С.Р. Даугавпилского р-на Калубской вол. д. Дубенцы с просьбой разсмотрения и если возможно — снятия спецпоселения.

31 декабря 1955 г. Комендатура М.В.Д. Любинского р-на сообщила мне отказ в моей просьбе, мотивируя тем, что я, якобы, до 1948 г. скрывался в бандитских шайках.

С такой мотивировкой отказа, являющейся сплошной наглой ложью, я не могу смириться и решительно опровергаю всю эту ложь нижеследующим описанием моего местонахождения.

До оккупации и в момент оккупации нашей местности немцами я жил с родителями и занимался сельским хозяйством.

24 февраля 1944 г. был мобилизован немцами в Штрафной рабочий батальон, и из деревни нас угнали на земляные работы. В Штрафном рабочем батальоне находился до окончания войны, до 9/V. 1945 г., недалеко от гор. Венспись Латвийской С.С.Р.

Будучи освобожденным от немцев, я 11/V. 45 г. явился на сборный пункт в гор. Талсы, а отсюда переброшен в гор. Ялгово², где пробыл до 1 июня 1945 г., а затем был с партией отправлен в Комсомольск-на-Амуре. Прибыли в Комсомольск 28/VI 45 г. и направлены на железнодорожные работы.

Проработавши недели две, нас перебросили в Ольга-бухта, в 500^ю стройку, на строительство аэродрома. В конце октября с Ольга-бухта перебросили в совхоз "Путоловка" в 30^{ши} километрах от гор. Ворошилова. В совхозе «Путоловка» я работал трактористом-кузнецом да конца июня 1947 г. Из совхоза «Путоловка» меня направили в гор. Владивосток, на оформление — освобождение с 500^ю стройки, и с полученной справкой об освобождении из Владивостока я 25 июля 1947 г. выехал на родину, в деревню Дубенцы, куда прибыл 8 августа 1947 года и совместно с родителями стал заниматься сельским хозяйством. В Калубском вол. исполкоме мною была предъявлена³ справка об освобождении, которую они оставили у себя, а мне выдали пятилетний паспорт и военный билет.

За все время моего отсутствия я имел переписку с родителями, о чем знали хорошо бывший председатель Калубского Вол. исполкома Вайвод Адам, а также

однодеревенцы Ванагс Петр Иванович, Лаздан Юзуп Иванович и Давыдов Артемий Феоктистович, которые неоднократно читали мною посылаемы письма родителям.

Из всего описанного видно, что я находился не в бандитских шайках и не скрывался, а честно и добросовестно работал на 500^м стройке Дальнего Востока, куда был отправлен военным ведомством. По возвращении с Дальнего Востока находился в Дубенцах, занимаясь сельским хозяйством совместно с родителями и братьями. Своими силами обрабатывали имеющиеся у нас 13 гектаров пахотной земли. Наемной силы никогда не [имели], потому что семья была не малая, и даже я сам с братом ходил помогать работать в люди.

25 марта 1949 года меня, Григорьева Евтифея Федоровича⁴, жену мою Григорьеву Ирину Ивановну, сестру Григорьева Анну Федоровну и отца нашего Григорьева Федора Мартыновича как числящихся в списках кулацких хозяйств, нас из дер. Дубенцы выслали в Омскую область, Любинский р-н, Мокшинский совхоз. Отец, Григорьев Федор Мартынович, 1873 года рождения, 28 мая 1953 года умер. Со дня прибытия на место спец-поселения я работал и работаю до настоящего времени кузнецом, за что неоднократно премировали. Никаким адм-взысканиям не подвергался. Не судимый.

Жена моя, Григорьева Ирина Ивановна, 1920 г. рожд., долгое время работала, а данное время, имея малолетних детей, занимается домашним хозяйством, но в летний сезон работает в полеводстве.

Сестра моя, Григорьева Анна Федоровна, 1920 г. рожд.— калека-инвалидка. Выходила замуж, муж ее бросил и она нетрудоспособная, не работает.

Вот раскрывши перед Вами всю свою душу, выложивши на бумагу все, что мог, за прошедшие шесть с лишним лет моего честного добросовестного труда, возможно, заслужил оправдание за полученное наказание — спец-поселение — за кулацкое хозяйство.

Вместо оправдания я получил новое незаслуженное обвинение: «бандит». Это ложь.

Если бы хотя была частица правды о бандитизме и скрываемости, я никогда не стал бы и мечтать о снятии спец-поселения и возвращении на родину.

Я чувствую и знаю, что я все время честно и добросовестно своим трудом приносил только, везде и всюду, пользу на благо народа, поэтому я вновь решился обратиться к Вам, товарищ Председатель Совета Министров, с просьбой:

Не откажите своим вниманием, разсмотрите данное, опросите указанных мною лиц: Ванагс Петра Ивановича, Лаздан Юзуп Ивановича и Давыдова Артемия Феоктистовича, проживающих в дер. Дубенцы, они работают в колхозе «Райник».

Наведите справки в указанных мною учреждениях.

Я уверен, что полученные Вами ответы будут служить подтверждением указанного [в] моей просьбе. Еще раз прошу Вас, если есть возможность, предоставьте нам право считаться свободными гражданами,— своим решением Совета Министров снимите пятно — «спец-поселенец» — с меня, Григорьева Евтифия Федоро-

вича, 1916 г., жены моей Григорьевой Ирины Ивановны, 1920 г., сестры Григорьевой Анны Федоровны, 1920 г.

О результатах прошу уведомить Комендатуру МВД Любинского р-на Омской области.

K сему [paraksts]

¹ Pasvītrots ar sarkanas krāsas zīmuli.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Елгава”.

³ Tā dokumentā. Vārdā “предъявлена” burta “ъ” vietā ielikts apostrofs.

⁴ Pasvītrots ar zīmuli.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 59. lp., 59. lp. op., 60. lp., 60. lp. otra puse. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. J. Grigorjevs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta priekšpuses augšā ar citu zilas tintes pildspalvu uzraksts nav salasāms. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSRS Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров ЛССР | иенākošais/входящий № 35. 1562 | 9 II 56. (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Вх. № 30/2 | 15 II 1956 г. (ieraksts spiedogā veikts ar violetas tintes pildspalvu).

106.

1956. gada 10. februāris, Rīga

Паваддокумента par J. Grigorjeva iesnieguma nosūtīšanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR Iekšlietu ministram

Тов. ЗУЯН И. Д.

Управление Делами Совета Министров Латвийской ССР направляет Вам на заключение письмо (заявление) гр. ГРИГОРЬЕВА Е. Ф. по вопросу пересмотра решения о спецпереселении.

Ваше заключение и предложения прошу представить к¹ в Совет Министров Латвийской ССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: По тексту на четырех листах подлежит возврату.

Начальник группы Управления Делами Совета Министров Латвийской ССР
[paraksts] /Э. Аболс/

¹ Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 58. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšā uzrakstsits numurs 35-1562 (mašīnrakstā). E. Ābols datumu – 10 – dokumenta augšējā labajā stūrī un savu parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā pusē ar zīmuli uzrakstsits: *Apx 7639-49*.

107.

1956. gada 24. februāris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot J. Grigorjevam par atteikumu noņemt viņu no specnometināto uzskaites

Секретно

Просим объявить гр-ну Григорьеву Евтихию Федоровичу, проживающему [в] Мокшинский совхоз, что заявление по вопросу о снятии его с учета спецотделения, поданное в адрес Прокурора СССР 24/I–55 г., Советом Министров Латвийской ССР рассмотрено и постановлением № 479 оставлено без удовлетворения.

Оснований для постановки вопроса перед Советом Министров Латв. ССР о пересмотре указанного постановления не имеется, так как он в своем заявлении, адресованном в Совет Министров Латв. ССР от 31/I–56 г., никаких новых доводов не приводит.

Расписку об объявлении нам не высыпать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР майор [*paraksts*] (Карпач)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 61. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstsits datums un numurs 3/2-3002 (mašīnrakstā). Datums – 24 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī un paraksti ielikti ar zīmuli. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī parakstu ielicis izpildītājs Berkovičs.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 104. lp. Oriģināls. Mašīnraksts.

108.

1956. gada janvāris, Ľubinas rajons

KPFSR Omskas apgabala Ľubinas rajona Mokšinas ciema padomes izziņa par A. Grigorjevas ģimenes sastāvu un saimniecības lielumu

Справка

Выдана Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Голубковском совхозе, ферма № 3, Мокшинского с/совета, в том, что она действительно проживает одна и в своем подсобном хозяйстве ничего не имеет.

В чем сельский совет удостоверяет.

*Председатель с/совета¹
Секретарь [paraksts]*

¹ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 159. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokuments apstiprināts ar sekretāra parakstu, kas nav atšifrēts.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūri Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas ciema padomes izpildkomitejas spiedogs, tajā ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums un numurs 1. Dokuments apstiprināts ar Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas ciema padomes izpildkomitejas ģerboņa zīmogu (zīmogs ir tumši zilā krāsā).

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 65. lp. Origināls. Rokraksts.

109.

1956. gada 9. februāris, Lubinas rajons

KPFSR Omskas apgabala Lubinas rajona slimnīcas izziņa par A. Grigorjevas darba nespēju

Справка №¹

Выдана комиссией ВКК

Гр. Григорьевна Анна Федоровна, 36 лет, в том, что он[а] по состоянию здоровья не трудоспособна. Диагноз: деформация позвоночника, тазовых костей и укорочение правой нижней конечности.

Справка действительна до²

Справка выдана для предъявления МВД

*Председатель комиссии ВКК [paraksts]
Члены [paraksts]*

¹ Nav ierakstīts.

² Datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 163. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšā ierakstīts datums. Abi paraksti nav atšifrēti.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar PSRS Veselības aizsardzības ministrijas Ľubinas rajona poliklīnikas zīmogu (zīmogs ir melnā krāsā).

110.

1956. gada 25. februāris, Omska

Atļauja J. Grigorjevam īslaicīgai izbraukšanai no KPFSR Omskas apgabala Ľubinas rajona uz Latvijas PSR pie radiniekiem uz 30 diennaktīm

РАЗРЕШЕНИЕ

Действительно по¹

Выдано спецпоселенцу Григорьеву Евстифию Федоровичу, 1916 г. р., проживающему в Любинском районе Омской области в том, что ему разрешается временный выезд в Латвийскую ССР, Прельский² район к родственникам сроком на тридцать суток.

В случае уклонения от маршрута, указанного в разрешении, подлежит немедленному задержанию и привлечению к уголовной ответственности по ст. 82 ч. 1 УК РСФСР.

Настоящее разрешение по возвращении к месту поселения подлежит немедленной сдаче в спецкомендатуру МВД.

Начальник отдела УМВД Омской области [paraksts]

¹ Datums nav ierakstīts.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Прейльский”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 107. lp., 107. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums. Dokuments apstiprināts ar Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes nodaļas priekšnieka parakstu, kas ielikts ar citu zilas tintes pildspalvu un nav atsifrēts.

Atzīme dokumentā: dokuments priekšpusē apstiprināts ar Omskas apgabala Lietu pārvaldes zīmogu (Nr. 17). Dokumenta otrajā pusē ieraksts: *Он выезда отказался | Родпись J. Grigorjev.* Ieraksts dokumenta otrajā pusē veikts ar zilas tintes pildspalvu.

111.

1956. gada 10. marts, Ľubinas rajons

J. Grigorjeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par Grigorjevu ģimenes atbrīvošanu no specnometinājuma

Председателю Света Министров
Латвийской ССР тов. Лацис В. Т.

от гр. Григорьева Евтифия Федоровича, 1916 г. рожд.,
прож. в Омской обл., Любинском р-не,
Макшенском с/с, Голубовский З^и фермы

Заявление.

Прошу Вас снять меня с семьей и мою сестру со спецпоселенства.

В 1949 году меня с женой, моего отца и сестру вывезли из Латв. ССР Даугавпилского уезда дер. Дубенцы как кулацкую семью, но мы чужой труд никогда не эксплуатировали, работали своим трудом.

В 1944 году я был мобилизован в немецкую армию, в рабочий батальон. После окончания Великой Отечественной войны я находился на Дальнем востоке до августа м-ца 1947 года в качестве пленного и после чего я прибыл к своему отцу в дер. Дубенцы Калупской вол. Даугавпилского уезда. У отца я проживал до 1949 года. Ни в каких организациях я не состоял и работал в оцовском хозяйстве. Пахотной земли имели 13 гектар. Отец – Григорьев Федор Мартынович – умер в 1953 году в Омске. Сестра – Григорьева Анна Федоровна – инвалид 3й группы, нетрудоспособна и проживает в Омске.

Брат – Григорьев Ипатий Федорович – погиб во время войны в 1944 году.

Брат – Григорьев Егор (он же – Георгий) Федорович – был осужден и полностью реабилитирован, и с 1952 года проживал в Рижском р-не в Гипсовом руднике «Сауриеши».

Мать – Григорьева Мария Ларионовна – проживает в Латв. ССР Даугавпилского р-на Стадинского с/совета у гражд. Медведева Ивана.

В связи с вышеизложенным прошу Вас освободить нас со спецпоселенства с разрешением переезда в Латв. ССР, Даугавпилский район, Стадинский с/совет.

В приложении:

Справка гр. Медведева Ивана с заверенной подписью Стадинским с/советом.

По существу настоящего заявления могут свидетельствовать следующие лица:

1. Ванагс Петер Янович
2. Лазданс Ян Янович

Даугавпилского р-на Стадинского с/с

3. Вайводс Адамс – председатель к-за «Дзиркстеле» Даугавпилского р-на

E. Григорьев

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 62. lp., 62. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. J. Grigorjevs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojums dokumentā veikts ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta priekšpuses augšā ar brūnas krāsas zīmuli uzrakstīts: *Apx 7639-49*. Dokumenta priekšpuses augšā, otrs rindkopas kreisajā pusē, teksta virsū, slipi ar gaši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: *сообщить решение [?] | 24 [?]*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Dokumenta augšējā kreisajā stūri uzraksts spiedogā: Latvijas PSRS Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров ЛССР | иенākošais/входящий № 35. 1562 | 30 III 56. (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā stūri uzraksts spiedogā: 1 c/o Заявления | Вх. № 6480 | 5 IV 1956 г. (ieraksts spiedogā veikts ar violetas tintes pildspalvu).

112.

1956. gada 10. marts, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par atbrīvošanu no specnometinājuma

Председателю Совета Министров
Латвийской ССР тов. Лацис В. Т.

от гр. Григорьевой Анны Федоровне, 1920 г. рожд.,
прожив. [в] Омской обл., Любинском р-не,
Макшенском с/совете, Голубовской 3^й фермы
Заявление.

Прошу Вас снять меня со спецпоселенства. Так как 1949 году меня, моего отца и брата с женой вывезли из дер. Дубенци Даугавпилского р-на как кулацкую семью. Но мы чужой труд не эксплуатировали, работали своим трудом. В 1953 году в Омске умер мой Отец – Григорьев Федор Мартынович – и я осталась одинокая, так как брат со своей семьей живёт отдельно, что подтверждает справка Макшинского с/с (смотр. в приложении).

Мать – Григорьева Мария Ларионовна – прожив. в Латв. ССР Даугавпилского р-на Стадинского с/с у гр. Медведева Ивана. Брат – Григорьев Егор (он же – Георгий) – был осужден и полностью реабилитирован, и с 1952 года прож. в Латв. ССР Рижского р-на, в Гипсовым роднике «Сауриеши».

Брат – Григорьев Ипатий Федорович – погиб в войне в 1944 году. Брат – Григорьев Евтифий Федорович – в 1944 году был мобилизован в немецкую армию, в рабочий батальон, и после чего находился до 1947 года на Дальнем востоке в качестве пленного. После возвращения из плена брат проживал в отцовском хозяйстве до 1949 года и в настоящее время проживает в Омске.

Я лично являюсь инвалидом 3^й группы – нетрудоспособна с самого детства.

Исходя из вышеизложенного, прошу Вас снять меня со спецпоселенства и переехать [в] Латв. ССР, Даугавпилский р-н, Стадинский с/с к Медведеву Ивану,

где проживает моя пристарелая мать, которая крайне нуждается моего досмотра и ухода.

В приложении:

1. Справка Макшенского с/с.
2. Справка инвалидности
3. Справка гр. Медведева Ивана

По существу настоящего заявления могут освидетельствовать следующие лица:

1. Ванагс Петер Янович
2. Лазданс Ян Янович
- Даугавпилского р-на Стадинского с/с
3. Вайвадс Адамс – председ. к-за «Дзиркстеле» Даугавпилского р-на

A. Григорьева

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 64. lp., 64. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojums dokumentā veikts ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta priekšspuses augšā ar brūnas krāsas zīmuli uzrakstīts: *Apx 7639-49*. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSRS Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров ЛССР | ienākošais/ входящий № 35-3568| 30 III 56. (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: 1 c/o Заявления | Bx. № 6467| 5 IV 1956 г. (ieraksts spiedogā veikts ar violetas tintes pildspalvu).

113.

1956. gada 24. marts, Daugavpils rajons

I. Medvedeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par A., J. un I. Grigorjevas atbrīvošanu no specnometinājuma

Латв ССР, г. Рига
Председателю Совета Министров
тov. Латису Вилису Тенисовичу¹

От гражданина Медведева Ивана Трифановича,
проживающего в Даугавпилском р-не,
Стаденском с/совете Латвийской ССР

Заявление

Прошу Вас, тов. Лацис Вилис Станиславовичу, освободите от спецпоселенства граждан: Григорьеву Анну Фёдоровну, Григорьева Евстифия Фёдоровича, Гри-

горьеву Ирину Ивановну, проживающих в Омской обл., Любинском р-оне., Мокшенском с/сов., Голубковская 3^я ферма, так как я обязуюсь обеспечить этих граждан как бытовыми, так и материальными условиями. Проситель Медведев Иван Трифонович. За что и ручно подписываюсь.

Подпись просителя Медведева: [paraksts]
Заверяет председатель Стаденского с/совета: [paraksts] /Гадзан/

¹ Tā dokumentā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 63. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. I. Medvedevs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina iesnieguma teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Daugavpils rajona Stradiņu ciema darba ļaužu deputātu padomes ģerboņa zīmogu.

114.

1956. gada 24. marts, Daugavpils rajons

I. Medvedeva saistības uzņemt A. Grigorjevu savā apgādībā

Справка

Я, Медведев Иван Трифонович, проживающий в деревне Дубенцы Стаденского с/совета Даугавпилсского р-на Латвийской ССР, серия паспорта УЮ № 665170, выдан Даугавпилсским РОМ МВД Лат ССР. 23 XI 1953 г., даю настоящую справку гражданске Григорьевой Анне Федоровне, проживающей в Омской области, Любинском р-не, Мокшенском с/совете в Голубковской 3-ей ферме, в том, что я беру её на своё содержание, Григорьеву Анну Федоровну. Проситель Медведев Иван Трафимович, за что и ручно подписываюсь. [paraksts]

Подпись просителя Медведева: [paraksts]
Заверяет председатель Стаденского с/совета: [paraksts] /Гадзан/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 67. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar gaiši zilas tintes pildspalvu. I. Medvedevs pats nav rakstījis šo izziņu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Daugavpils rajona Stradiņu ciema darba ļaužu deputātu padomes ģerboņa zīmogu.

115.

1956. gada 21. aprīlis, Rīga

A. Grigorjevas sūtītā telegramma J. Grigorjevam

ТРАНЗИТНАЯ ТЕЛЕГРАММА

Из Риги № 69/7 сл. 14 20го 15 час. 47 мин.

Любино Омской обл. Мокшинский с/с, с/х 49

Григорьеву Евстифею

Нахожус [в] больнице поправлюсь приеду

Григорьева

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 108. lp.
Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes
pildspalvu. Telegrammas pieņēmēja paraksts nav salasāms. Teleg-
rammu nodeva Neklenova 1956. gada 1. aprīlī, plkst. 9:00.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī spiedogs
melnā krāsā, uzraksts tajā: СССР Славинка Омск. обл. | 214 56.

116.

1956. gada 27. aprīlis, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas vēstule Omskas apgabala Lubinas
rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. un J. Grigorjeviem, ka
viņu iesniegumi LPSR Ministru Padomei par noņemšanu no specnometinājuma uz-
skaites atstāti bez apmierinājuma

Секретно

Просим объявить гр-ну ГРИГОРЬЕВУ Ефстафию Федоровичу и Анне Фе-
доровне, проживающим в Мокшинском совхозе, ферма 3, что заявление
Григорьев[а] Е. Ф. от 31/I-56 г., поданное в адрес Сов. Мин. ЛССР, о снятии с
учета спецпоселения его и его семьи, Советом Министров Латвийской ССР
рассмотрено и постановлением № 479 оставлено без удовлетворения.

Оснований для постановки вопроса перед Советом Министров Латв. ССР
о пересмотре указанного постановления не имеются, так как он в своем заяв-
лении, адресованном в Сов. Мин. ЛССР от 10/III-56 г. никаких новых доводов
не приводит.

Расписку об объявлении нам не высылать.

Начальник 1 спецотдела МВД Латвийской ССР подполковник (КАРПАЧ)

Верно: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 68. lp.
Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī
ierakstīts datums un numurs 3/2-6480/6467 (mašīnrakstā). Da-

tums – 27 – dokumenta augšējā kreisajā stūrī, ieraksts “*верно*” un paraksts ielikts ar zilas tintes pildspalvu (paraksts nav atšifrēts). Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašinrakstā): Исполн. Кривой.

Identiska satura dokuments arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 219. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa.

117.

1956. gada 25. jūnijā, Lubinas rajons

J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots atteikums noņemt viņu no specnometināto uzskaites

Мне, Григорьеву Евтихию Федоровичу, 1916 год рождения, объявлено 25 июня 1956 года, что мое заявление, поданное в адрес Сов. Мин. Латв. ССР от 31/I–56 г. о снятии с учета спецпоселения Сов. Министров Латв. ССР от 10/III–1956 г. рассмотрено и оставлено без удовлетворения.

Роспись [paraksts]

Расписку отобрал комендант с/комендатуры Любинского РОМ МВД,
Омской области ст. лейтенант [paraksts] /НОВИЧКОВ/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 109. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Paraksti arī ielikti ar zilas tintes pildspalvu.

118.

1956. gada 9. jūlijā, Lubinas rajons

A. Grigorjevas sūdzība LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par atbildes nesaņemšanu uz 1956. gada 29. marta iesniegumu

Председателью Совета Министров
Латвийской С.С.Р. т. Лацис В. С.

от гр. Григорева Анны Федоровны, род. 1920 г.
Жалоба.

Обращаюс К вам с жалобой. Так как я издавала заявление от име своею Григореву в марта 29 числа и до этого времени я не получила никого ответа. При этом заявлением были справки, который были заверены селсоветом, и так как я до этого времени никакого ответа не получила. Прошу Вас, т. Лацис, дайте мне ответ в юридическом заявлении. Заявлению я сама лично издала Вашему Секретарю.

Прошу Вас обратите внимание на мою жалобу и дайте мне ответ.

Григорева

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 70. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati rakstīja šo sūdzību, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojums dokumenta augšā veikts ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta augšējā kreisajā pusē uzraksts spiedogā: 1 с/о—Заявления | Bx. № 12685| 31 VII 1956 г. (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu). Dokumenta augšā, virs spiedoga, ar zīmuli uzrakstīts – 35/3568, un ar zilas tintes pildspalvu – *Apx. 7639–49*.

119.

1956. gada 12. jūlijs, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums LPSR Iekšlietu ministrijai ar lūgumu atļaut atgriezties dzimtenē

Министерству внутренних дел

Cн/пос. Григорева Анна Федоровна, род. 1920 г.

Заявление.

2 мар[та] 1949 г. я вместе с отцом была выслана из Латвийской ССР, Даугавпильский уезд, Калупской вол. дер. Дубенце. Отец мне умер 1953 году. Я отсталос одна и притом унвалидка из детства, работать nimогу, жить трудна. А в Латвии мне есть мать и сестри, они мне берут на содержаний. Типер прошу Ваша разрешение, т. Министри, разрешите мне вернётся на родину к радыому. Прошу ниотказаться.

К сему [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 69. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva pati rakstīja šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pavītrojumi dokumentā veikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta augšā, pa vidu, ar tumši zilas tintes pildspalvu slīpi uzrakstīts: *подстенники работают в колхозе [?]*, un ielikts paraksts, kas, domājams, ir apakšpulkveža Karpača paraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: 1 с/о—Заявление | Bx. № 12102| 23 VII 1956 г. (ieraksts spiedogā veikts ar citu zilas tintes pildspalvu).

120.

1956. gada 12. jūlijs, Lubinas rajons

A. Grigorjevas iesniegums PSRS prokuroram ar lūgumu atļaut atgriezties dzimtenē

Прокурору союза советскик социалистичесик республик

сп/пос. Григореви Анны Федоровни¹, род. 1920 г.

Заявление.

25 марта 1949 г. я вместе с ацом Григоревым Федаром Мартыноичом была выслана из Латвийской С.С.Р.² Даугавпилльский уезд Калупской волости дер. Дубенца. Отец мне умер 1953 г. Я теперь нахожусь одна и притом инвалидка я из детство. Работать я никому и прожить трудна. В Латвии мне есть мать и сестри, они мне будут содерживать.³ Обращаясь к Вам, т. Прокурор, прошу: разрешите мне вернётся на родине, прошу ниотказом.

К сему [paraksts]

¹ Pasvītrots ar zilas krāsas zīmuli.

² Pasvītrojums veikts vienlaicīgi ar zilas un sarkanas krāsas zīmuli.

³ Šie trīs teikumi pasvītroti ar sarkanas krāsas zīmuli.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 168. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. A. Grigorjeva rakstījusi šo iesniegumu pati, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā labajā stūrī, zem A. Grigorjevas dzimšanas datuma, ar zīmuli uzrakstīts: 10879–54 Омск 21 [nav salasāms]. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ienākošās korespondences reģistrācijas spiedogs ar uzrakstu Прокуратура СССР | 18 VII 56 | ?.?. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: ПОЛУЧЕНО | 20 VII 1956 | [paraksts] (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu; paraksts nav atšifrēts). Dokumenta vidū, virs vārda “заявление”, uzraksts spiedogā: [viens vārds nav salasāms] ПЕРЕПИСКЕ 13 3/II 56 | Григорьев А. Ф. (ieraksts spiedogā veikts ar violetas tintes pildspalvu). Dokumenta augšējā daļā ar zilas krāsas zīmuli ir ielikti divi paraksti, kas nav atšifrēti.

121.

1956. gada 6. augusts, Maskava

Pavaddokuments par A. Grigorjevas 1956. gada 12. jūlija iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Prokuratūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala 4. speciālo nodalū

Направляю заявление спецпоселенки Григорьевой Анны Федоровны от 12 УП–56 г, для рассмотрения в соответствии с Постановлением Совета Министров от 24/XI–1955 года.

Приложение: по тексту на 1 л.¹

Прокурор отдела по надзору за следствием в органах госбезопасности
[paraksts] /Павлов/

¹ Teikums ierakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 167. lp. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā labajā stūrī datums un numurs 13/6-10879–54 ierakstīti ar melnas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): 28-30/УП-нб. Prokurors Pavlovs savu parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta labajā augšējā stūrī ar sarkanas krāsas zīmuli slīpi uzrakstīts: *Сообщить в МВД СССР на № 28/2-10986 от 13/VIII-56 в о/о [nav salasāms].* Dokumenta augšā ar zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: *146 Г | 20 VIII 56 г.* Dokumenta kreisajā pusē slīpi ar gaiši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: *m. Седин | Если мне не изменяет память, заключение о снятии Григорьевой с учета уже утверждено 20/VIII 56. г., un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts.*

122.

1956. gada 21. augusts, Omska

Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz Omskas apgabala Lubinas rajona milicijas nodaļu

Секретно
НА КОНТРОЛЕ В МВД СССР

ст. лейтенанту товаришу ГРОМАКОВУ

Направляем поступившее из МВД ССР заявление спецпоселенки ГРИГОРЬЕВОЙ Анны Федоровны, 1920 года рождения, ходатайствующей об освобождении ее из спецпоселения как одинокого инвалида, для оформления по приказу МВД ССР № 0580 – 1955 года. Если же она под этот приказ не подпадает, данное заявление с копией заключения МГБ ЛССР о ее выселении и справкой о ее семейном положении срочно возвратить нам.

О своем решении сообщите заявительнице.

Приложение: заявление на 2 листах

Начальник 4 спецотдела УМВД Омской области [paraksts] /КОЛПАКОВ/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 166 lp.
Oriģināls. Mašīnraksts. Apakšpulkvedis Kolpakovs savu parakstu
ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes spiedogs, tajā ierakstīts datums un numurs 9/16-146-Г (mašīnrakstā). Datums – 21 – spiedogā un ieraksts dokumenta augšā – *m. Гемов? [paraksts]* 24 VIII 56 (paraksts nav atšifrēts) – veikti ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

123.

1956. gada 22. augusts, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa lietā Nr. 7639 ar priekšlikumu noņemt Grigorjevu ģimeni no specnometināto uzskaites

Секретно

СПРАВКА

По учетному делу № 7639 на Григорьева Федора Мартыновича

21 августа 1956 г.

Рассмотрел	Полагал – бы
<i>Заявление Григорьевой Анны Федоровны, 1920 г. р., об отмене ей спецпоселения. Заявительница выселена из Даугавпилского уезда вместе с братом – Григорьевым Евстахием Федоровичем, 1916 г. р., женой последнего – Григорьевой Ириной Ивановной, 1920 г. р. и отцом – Григорьевым Федором Мартыновичем, 1876 г. р., (умер) как кулаки, имевшие 27 га земли, 4 лошадей, 8 коров и 5 свиней. Наенный рабочий труд в хозяйстве не применялся. Кроме того два брата заявительницы служили в немецкой армии. Её сестра – Захарова Мария Федоровна – проживает в Латвии ССР и работает в колхозе им. Хрущева Прейльского района.</i>	<i>Снять с учета спецпоселения Григорьеву Анну Федоровну, 1920 г. р., Григорьеву Евстахия Федоровича, 1916 г. р., Григорьеву Ирину Ивановну, 1920 г. р.</i>

Ст. Оперуполномоченный 2 отд. 1 с/о МВД ЛССР капитан
[paraksts] (Трубиньши)

СОГЛАСНЫ: начальник 2 отделения 1 спецотдела МВД ЛССР¹
Начальник 1 спецотдела МВД ЛССР подполковник [paraksts] (Карнач)

¹ Amatpersonas uzvārds nav norādīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 71. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums, kad izziņu apstiprinājis apakšpulkvedis Karpačs.

124.

1956. gada 10. septembris, Rīga

Izraksts no LPSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 430–69c par A., J. un I. Grigorjevas noņemšanu no specnometinājuma uzskaites un atļauju atgriezties Latvijas PSR

Секретно

Постановление № 430–69c

Об утверждении Протокола Комиссии
по рассмотрению заявлений лиц административно высланных

ВЫПИСКА:

2. В частичное изменение Постановления Совета Министров Латвийской ССР от 17 марта 1949 года № 282-сс снять с учета спецпоселения и разрешить вернуться на жительство в Латвийскую ССР:

ГРИГОРЬЕВОЙ Анне Федоровне, 1920 г. р.

ГРИГОРЬЕВУ Евстахию Федоровичу, 1916 г. р.

ГРИГОРЬЕВОЙ Ирине Ивановне, 1920 г. р.

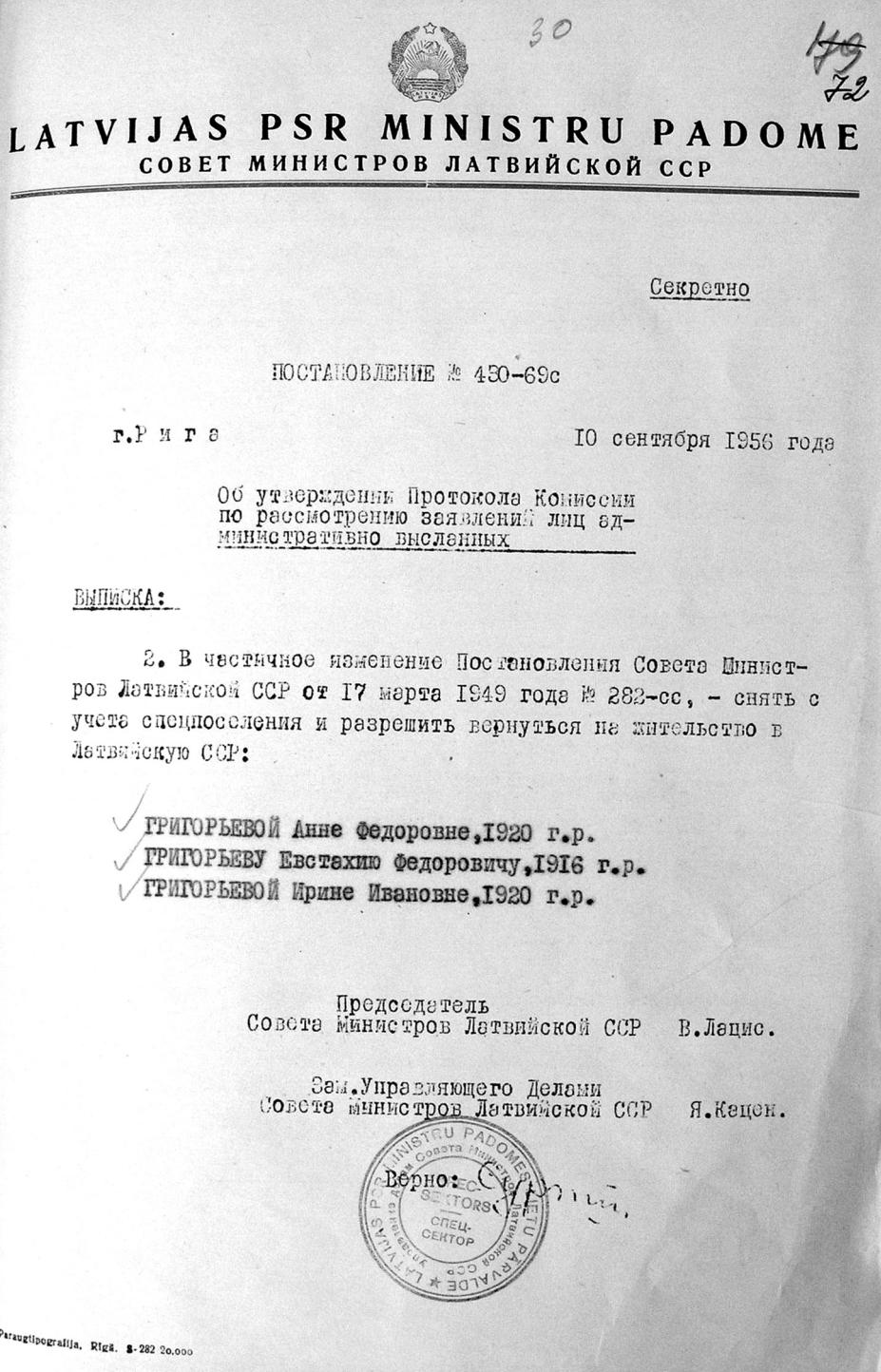
Председатель Совета Министров Латвийской ССР В. Лацис
Зам. Управляющего Делами Совета Министров Латвийской ССР Я. Кацен.

Верно: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 72. lp.
Origināls. Mašīnraksts. Grigorjevu ģimenes locekļu uzvārdi, vārdi,
tēva vārdi un dzimšanas datumi ir iedrukāti melnā krāsā (pie uz-
vārdiem ir ielikti čekši). Gerbonis dokumenta augšā ir sarkanā
krāsā, dokumenta teksts – zilā.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes specsektora zīmogu un amatpersonas parakstu, kas nav atšifrēts.

Identiska saturs dokumentās arī LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 170. lp. Origināls. Mašīnraksts.

124. dokuments

125.

1956. gada 10. oktobris, Lubinas rajons

J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam tika paziņots par atbrīvošanu no spec-nometinājuma ar tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā

Мне, Григорьеву Евтихию Федоровичу, 1916 года рождения, об"явлено¹ 10 октября 1956 года, что согласно постановления Сов. Мин. Латв. ССР от 10 сентября 1956 г. я из спецпоселения освобожден с правом возврата к прежнему месту жительства до выселения.

Роспись [paraksts]²

Расписку отобрал: ст. оперуполномоченный 4 спецот. УМВД Омской обл.
по Любинскому району ст. лейтенант [paraksts] /Громаков/
10 I "956 г.³

¹ Tā dokumentā. Vārdā "объявлено" burta "ъ" vietā ieliktas pēdiņas.

² Parakstu ielikusi A. Grigorjeva.

³ Tā dokumentā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 111. lp.
Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes
pildspalvu.

Atzīme dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar rozā krā-sas zīmuli.

Identiska satura dokumenti arī citiem ģimenes locekļiem LVA,
1894. f., 1. apr. (Daugavpils apriņķis), 7639. l., 171. lp., 221. lp.
Oriģināli. Aizpildītas veidlapas.

Atveidoja Iveta Bogdanoviča un Zane Stāpkoviča

Kalvānu un Redzobu ģimene

— |

| —

— |

| —

Arhīva izziņa par Kalvānu ģimeni

1949. gada 25. martā no Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta Paozoliem kā notiesāta nacionālista ģimenes locekļi izsūtīta Kalvānu ģimene.

Izsūtīšanas pamatojums:

ģimenes galva Kalvāns Krišjānis Jāņa d., dz. 1901., notiesāts kā nacionālists. 1944. gadā iestājies aizsargos, piedalījies vācu soda pasākumos, 1944.17.12. LPSR Iekšlietu tautas komisariāta karaspēka kara tribunāls notiesājis K. Kalvānu uz 10 gadiem. Sods izciests Kraslagā, Krasnojarskas novadā un Steplagā, Karagandā, Kazahijas PSR. No ieslodzījuma atbrīvots 1954.20.05; nosūtīts izsūtījuma nometinājumā uz Ziemeļkazahijas apgabala Petropavlovsku; no izsūtījuma nometinājuma atbrīvots 1956.05.03.; tad atradies specnometinājumā pie ģimenes līdz 1957.19.02.

LPSR Valsts drošības ministrijas un LPSR Prokuratūras slēdziens par Kalvānu ģimenes izsūtīšanu apstiprināts 1949.01.03. Apstiprinājis LPSR Valsts drošības ministrs Alfons Noviks; 1949.04.03. sankcionējis LPSR prokurors Aleksandrs Mišutins.

1949. gada 25. martā tika izsūtītas

Kalvāns Marta Friča meita (dz. 1888.) – K. Kalvāna sieva;
Kalvāns Zelma Krišjāņa meita (dz. 1927.16.01.) – K. Kalvāna meita.

Stacija –
Grīva, ešelona Nr. 97342.

Specnometinājuma vieta –
Omskas apgabals, Lubinas rajons.

Kalvānu ģimene specnometinājumā atradās no
1949.15.04. līdz 1957.10.02.

*Izziņu sastādīja Latvijas Valsts Arhīva darbinieki pēc LVA 1894. fonda 1. apraksta
(Ilūkstes apriņķis) lietas Nr. 2647 dokumentiem.*

Zelmas Redzobas (Kalvānes) dzīvesstāsts

Zelmas Redzobas (Kalvānes) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Dau-gavpils rajona Salienas pagasta “Līdumniekos” 2004. gada 1. jūlijā, ieraksts (kopā ar M. Lazdiņas dzīvesstāsta ierakstu – 3 audiokasetes, 187 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 195, saisināti – DU MV: 195.

Zelma Kalvāne dzimus 1927. gadā Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta “Paozolu” majās. Viņa bija vienīgais bērns Matildes un Krišjāņa Kalvānu ģimenē. Pēc mātes nāves 1936. gadā palika divatā ar tēvu, kas vēlāk apprecējās otrreiz. 1944. gadā pabeigusi Salienas pamatskolu, Zelma strādā tēva saimniecībā. Tajā pašā gadā Krišjāni Kalvānu apcietina par iestāšanos aizsargu organizācijā un darbību tajā, viņu notiesā uz 10 gadiem ar tiesību degradēšanu uz 5 gadiem. 1949. gada 25. martā Zelma kopā ar pamāti Martu Kalvāni kā “notiesāta nacionālista” ģimene tiek izvesta uz Omskas apgabala Ļubinas rajonu, kur strādāja kolhozā “Novaja zarja”. 1954. gadā Zelma Kalvāne apprecas ar Ritvaldu Redzobu, un piedzimst divas meitas – Velta (1955) un Ruta (1957). 1957. gadā teicēja ar savu ģimeni atgriežas dzimtenē – Salienā, un šeit 1964. gadā Redzobu ģimēnē piedzimst trešā meita Ausma. Dzimtajā vietā Z. Redzoba līdz pat aiziešanai pensijā 1986. gadā strādā Lielbornes kolhozā par noliktavas pārzini. Patlaban kopā ar vīru saimnieko lauku mājās.

Intervija notika Redzobu ģimenes mājās – sakoptā, komfortablā vidē, kur viss liecina par saimnieku darbīgumu un čaklumu. Sākotnēji teicēja bija diezgan atturīga, bet vēlāk labprāt dalījās ar savām atmiņām. Dzīvesstāstā atspoguļota teicējas bērnība un dzīve pirmskara Latvijā, karš un ar to saistītās pārmaiņas. Dzīvesstāsta centrālais notikums – deportācija: izvešana no mājām 1949. gada 25. martā, ceļš uz Sibīriju, darbs kolhozā un deportēto ikdienas dzīve. Teicējai ir lieliska atmiņa, un dzīvesstāstā parādās precīzas detaļas par sadzīves un ģimenes dzīves faktiem Sibīrijā – kāzu svinēšana, mājas celtniecība un uzturēšana, mantu iegāde u.c. Sīki aprakstīta atgriešanās dzimtenē, minēta pagasta iedzīvotāju attieksme pret tiem, kuri bija izvesti.

[1. audiokasetes A puse]

[Gandrīz pašā sākumā sarunai pievienojas Z. Redzobas radiniece M. Lazdiņa, taču viņas sacītais netika transkribēts.]

[..]

– Nu ko [*loti klusu*].. esmu piedzimusi Salienas pagastā, Paozolu mājās. Mamma nomira man deviņu gadu vecumā. Bija laiki.. Darbs jau bija.. jāpastrādā. Tik daudzi jau gan [*tagad*] nestrādā. Ir jāpastrādā. Vajadzēja i no rītiem pacelties agrāk līdz skolas laikam, vajadzēja.. ar zirdziņu pastrādāt vēl. Nu tā. Jāiet uz skolu uz Salieni. Tā Salienas skola.. Es arī vēlāk iesāku iet skolā par to, ka mamma bija nomirusi. Tēvs nespēja... Vecsalienā bija skola, a kur līdz Vecsalienai – es nevarēju aiziet. Salienā.. tak attaisīja Salienas skolu, uz kurieni staigāju – Salienas skolu. Es skolu beidzu, septiņas klasses, nu tā. Pēc septiņām klasēm bija jāpastrādā.. arī.

– .. kad jūs piedzimāt, kurā gadā?

– 1927.

– Skolā jūs sākāt iet .. kurā?

– [19]37. Man bija desmit gadi. Nu ja, kad jau gāju skolā, tad.. vēls bija. Tādi laiki bija, kad [...] [19]49. gada 25. martā braucām uz.. Palika visi noklīduši, vietējie.. nu. Vairāk es.. tomēr aizbraucām, tikai nezinājām, uz kuru pusi bēgt, un tur vai kā.. bet, ja cilvēkam Dievs dod veselību, spēku, izturību, tad tur var dzīvot. Tur cilvēki dzīvo.. un uzņēma mūs diezgan laipni viņi.. strādājām. Sākumā strādāju noliktavā, par vadītāju noliktavā, tur abi.. dārza brigādē.. Tur noliktavā.. tad dzima meita.. Strādāju dārza brigādē, un viņiem bija labi toreiz dzīvot, bet nu dzimtenes taču trūkst, visi brauca, nu i mēs braucām. Atbraucām. Kad atbraucām šeit uz Latviju, tad Latvijā vīrs kur iegāja mājā, māja bija.. tā izdemolēta, ka saulīti varēja redzēt, cik augsts. Nu mīcījām mālu, taisījām kā Sibīrijā laikam, pirmām kārtām strādājām, jo visu taču var iemācīties cilvēks. Strādājām, māju aizlimējām, ziemu nodzīvojām, nopirkām gotiņu. Nu kūtiņu uzmūrējām pēc Sibīrijas modes, uz ātro, ar māliem izsmērējām, izjuka, uztaisījām lielāku. Tā šī dzīve rit..

– Tad to Sibīrijas modi atmetāt, ceļot jau to lielāku kūti? Tad jau pēc vietējā parauga?

– Bijām laimīgi, ka bija gotiņu kaut kur ielikt.. varēja. Māja ir, nu bij.. izpostīta. Tēvs jau aizbrauca pirms, jau.. tēvs atbraucis.. Es negribu varbūt braukt atpakaļ. Izdzīvoja, ja tik veselīgi, tad visu var padarīt. Tā uzbūvējām.. Sākām domāt, ka vajag kaut ko darīt mājai. Tad uzmūrējām jaunu māju.

– Šo?

– Šito! To nojaucām. Tur sataisījām vasaras virtuvi. Nu tā. Dzīvot var.

– Bet.. atbraucot, jūs strādājat kolhozā laikam?

– Jā. Strādājām, pa brīvo laiku taisījām. Nu tad kolhozā sāka maksāt diezgan labi. Pensijā aizgāju.. 55 [gadu vecumā].. līdz 60 gadiem arī nostrādāju, līdz pensijas vecumam. Tā dzīve pamazām rit. Tagad, paldies Dievam, maksā valdība; cik varam, tik paši strādājam dārziņā. Te mēs dzīvojam, tad tagad jau var dzīvot, tikai cik dzīvot maz.

[..]

– Kāds ir jūsu pirmslaulību uzvārds?

– Kalvāne. [...] Tēvu nelaida mājās [pēc atgriešanās no Sibīrijas], nu – Salienā. Tur tāds kā šķūnītis, nu tur sienu krāva, kaut kad bija internātskola. Nu kad atbrauca tēvs, viņu nelaida iekšā.

– Kalvāns – viņš šeit arī kā vecsaimnieks?

– Jā.

– No cara laikiem viņš...

– Jā.. [..]

– Nu un.. tagad atceraties kaut ko no tām mācībām [skolā]? [...]

– Es skolā gāju, mūs no.. visus rītus, visus, zālē vajadzēja saiet, tur dziesmiņu nodziedāt, lūgšanu noskaitīt, un tad klasē. Ievestā kārtība bija stingrāka.

– Visi bērni bija luterāņi.. vai?

– Nē, bija visādi.

– Un visi kopā vienā lūgšanā?

– Vienā lūgšanā.. Visi vienā rindā.. katra klase savā rindā zālē.

– Un kas tā par lūgšanu bija?

– Religiska..

– Teiksim, “Tēvs mūsu” vai kaut kas tāds improvizēts?

– Brīvs.. [...] Visi sagājām iekšā – klasē un no klases pa pārītim savā rindā stājāmies. Pirmā, otrā, trešā.. Septiņas rindas bija. Lielākie lūgšanu noskaitīja.

– Un svētku reizes kaut kādas.. valstiski svētki tika svinēti skolā?

– Bija, bija!

– Kuri datumi atmiņā vairāk...?

– Es nezinu, grūti pateikt.

– 18. novembris vai nu 15. maijs varētu būt. Jūs atceraties?

– Jā, jā, jā, tā apmēram bij. Tā nu kā svētki. Mums jau skolā nevajadzēja iet svētkos.

– Jā, skolā nē – tajā dienā, bet pirms tam?

– Pirms tam.. lūgšanu noskaita.. Tēvreizi.. nu tad visi klasē. Nebija tā kā trokšnot, netrokšnoja tā, kā tagad, vot, dzirdas, ai, visāda kliegšana un bļaušana vien. Bija jāiet klusu.. bija direktors.

– Jā, jā. Bet viņu laikam [19]41. gadā represēja?

- Jā, jā. Jā.
- Jūs maza bijāt vēl.. nu tomēr dzirdējāt, kā tas notika?
- Kas zināja.. no sākuma..
- Nu kā jūs uzzinājāt, kā viņš...?
- Nu kā? Nebija skolā un viss.
- Un viss.
- Pamainīja citu. Direktore – tā bija ļoti stingra. Tā kā muša skrien, varēja dzirdēt.
- Graves kungs nebija tik stingrs, jūs domājat?
- Nu ar' jau bija! Mazi bijām, baidījāmies.
- Bet atgriežoties pie tiem valsts simboliem? Nu karogs noteikti bija.
- Nu karogs.. karogs..
- Arī pie mājas vajadzēja būt karogam, vai ne?
- Pie mājas mums bija.
- Un kā tas bija noformēts?
- Nu kā kādā.. kārtij priekšā piesiets. Svētkos jau bija. [...] Nu, kā bija man pie mājas, tā man sirds vilka aizbraukt paskatīties [pēc Sibīrijas]. Nu braucām garām Salienai, nu es taču te. Kā aizbraucu, paskatījos, tagad vairs i sapnī nerādās, un..
- Tur izdemolēts..
- Tur.. [*nopūšas*]. Jā, tur ir lūžni mums mājai apkārt [pēc atgriešanās no izsūtījuma, kad tur jau dzīvoja svešie. Bet pirms tam –] no priekšas bija sētiņa. Tad uz ielu taciņa.. Tur bija saraktas [dobes].. tur es vienmēr stādīju sarkanās lauvmutītes, pa malu baltās rindiņās.
- Sarkans balts sarkanais karogs bija mājas priekšā..
- Nu jā, bija [*iesmejas*]!
- Bet kur jūs ķēmāt sēklu puķēm, lauvmutītēm, piemēram?
- Nu savu. Nu..
- Bet kādas puķes audzējāt pirms kara? Kas vairāk atmiņā?
- Asterites bija, samtenītes bija.
- Jā.
- Pujenes bija man.
- Dāļijas laikam.
- Nu jā, jā, jā.
- Kas vēl? Pastāstiet, jo...
- Ziemas flokši bija. [...] Bija jau daudzi, a tagad kur man to.. Domāju, nu kāds ceriņu krūms.. Mums bija ceriņu krūms.. jasmīns. [...] Nu liels, lieli

ziedi [*ar izbrīnu, sajūsmu*]! Tā smaržoja, ka logu attaisi valā, durvis vienmēr... Aizbraukšu paskatīties. Nav vairs tur nekā!

– Izrakts?

– Jā-ā. Tur tādi lūžņi, ka bailes!

– Tur pēc jūsu aizvešanas kādus izmitināja, kādus cilvēkus, vai kā tur bija?

– Mūs aizveda. Mums bija iedoti.. Mūs, pareizi, mājās ielaida pa kara laiku, jo sūtīja prom, kur braucām – bēglos. Nu tad, pēc, krievi ziņoja, kas neko nav darījuši, lai visi brauc mājās un tā.. Mēs atbraucām atpakaļ uz mājām. Atbraucām. Mūs, pareizi, ielaida. Citus jau neielaida. Daudzi, kurus neielaida.

– Tas jau ir pēc Sibīrijas?

– Ne, nē, nē!

– Tas vēl ...

– Līdz Sib[īrijai].

– Pēc kara uzreiz.

– Jā. Pēc kara. Nu ielaida mājās. Es vienā galā istabiņā.. Mūs ieveda.. Tur vēl dzīvoja īrnieki.. ne īrnieki, bet tie.. Kas bēgļi saucas..

– No kuriennes viņi bija?

– No Krievijas arī izsūtīja vācu laikā.

– Kā viņi varēja būt bēgļi no Krievijas uz rietumiem? Tur viņi, vienkārši laikam vācieši viņus izveda.

– Vācieši viņus izveda..

[..]

[1. audiokasetes B puse]

[Sarunā piedalās arī M. Lazdiņa, viņas teiktais pārsvarā netika transkribēts, taču dažas replikas ir atveidotās, tās ir apzīmētas M.L. ar teicējas iniciāliem, kas ir iekļauti kvadrātiekvās un ievietoti pirms replikas.]

[..]

– Iznāk – jūsu tēvu apcietināja pirms kara?

– Kā? Pēc kara.

– Pēc kara.

– Pēc kara. Pēc kara. [...] Bija, nu vot, vācu laikā.. Jums jāiet pa ceļu skatīties, ka.. kas nelaupītu vai kā. Iedeva šauteni.

– Tēvam?

– Jā. Nu vot, visa.. vairāk nekā..

– Laikam tas skaitījās, ka viņš bija vai nu šūcmaņu [organizācijā], vai nu tautas kaut kādā palīdzībā.

– Nu jā, vot, gāja te. Jums jāiet uz ceļa vaktēt, kur nebūtu laupīšana.

– Nu kaut kāda pašaizsardzība.

– Nu, pašaizsardzība!

– Vietējā. Vācu laikā.

– Nu vairāk nevajag nekā.

[..]

– Un tad.. kādi cilvēki te uzdarbojās padomju varas sākumā – te bija vietējie vai kaut kādi ienācēji?

– Bija. [...] Vietējie savi.

– Kas tie bija: kaut kādi bezzemnieki vai saimnieki?

– Nu pagastā mums te Savickis tāds bija, Žunda Salienā. [...] Drozdiha.. Viņi visi tagad jau ir miruši.

– Nu, bet, protams! Viņi toreiz jau bija tomēr cilvēki vidējā vecumā.

– Atbrauca izvest, nu viņš saka: “Nem to, ko tu vari panest! Jums nekā nevajadzēs!” Kāds pārdzīvojums!

– Jā.

– Vai tevi šaut vedīs, vai kur?! Kas to zina. Žīdus ta šāva.

– Jā.

– Nu domāju, varbūt i tur. Jau neteica kur. Sibīrijā aizbraucām, tik smuki runāja: “[na] podņatije zaļeznih i ceļinnih zemeļ prijehaļi.”

– It kā jūs paši sagribējāt un atbraucāt.

– Jā!

– [M. L.] Jā.. sāpīgi.

– Jūs arī bijāt Sibīrijā?

– [M. L.] Nē, es cietumā biju. Lāgerī.

– Skaidrs.

– [M. L.] Notiesāta. Es jau ar viņiem reizē nebiju.

– Bet lāgerī? Tad kaut kur arī prom no Latvijas?

– [M. L.] Čeļabinskā.

– Ā-ā.

– [M. L.] Sibīrijā. Sibīrijā aukstā vietā. Čeļabinskā..

– Bet.. pirms tiem arestiem un izvešanas tomēr bija karš vēl pa vidu?

– [M. L.] Nu jā.

[..]

– Vācieši kaut kā bija te?

– [M. L.] Bija, bija.

– Bija.

– Jūsu mājās pat stāvējuši vai iegriezušies kādreiz? Jūs jau bijāt tomēr lielas meitenes, vai jūs atceraties viņus? Aprakstiet, kādi viņi bija – vācieši.

– Nu kas – vācieši? Vācieši te mums pa ceļu brida, gāja prom. Mēs, saprotams, pavadijām pa to laiku ar govīm.

– Mmh. Slēpjoties, jā?

– Nu tur pārbrauca mums jau tāds.. maz bija. Nu vācieši, kā saka, atiet, nu prom iet, viņi teica: “Brauc līdzi!” Lai brauc līdzi!

– Tēvam teica?

– Nu jā! Nu lai brauc līdzi, ka.. tur.. lai brauc. Tā. Pa māju domājām kur un kā. Viesītē – kā pie pamātes māsas. Aizbraucām tur. Gotiņas bija līdzi mums paņemtas ar tiem zirdziņiem, sakrāvām ko un aizbraucām. Prom dzina. Prom lai brauc!

– Vācieši gribēja, lai...?

– Jā, gribēja. Mēs griežamies pie viņiem tur, sabraucām, tāda grava bija, liela. Naktī.

– Kāpēc vāciešiem to vajadzēja?

– A nezinu.

– [...] viņi spieda un kaut kā vienkārši draudēja, vai kā tur bija?

– Mums jābrauc līdzi un tā, un tā.

– Un viss. Un, ja nepakļausies, tad kas?

– Šautenes. [...] Mēs nogriezāmies projām.. tur pie radiem. Pamukām.

– Viņi vispār gribēja, lai brauc uz Rīgu un tad kuģos un ...

– Ai, nezinu!

– Nu jā. Un pēc tam jau nāca arī padomju armija.

– Mums bija.. Mēs mežā sēdējām, tik lodītes šaudīja pāri. Skatam, padomju vara atnāca. Pāri. Vecākie – tur tie bija puiši noglabājušies, no vāciešiem izbēguši. Es viņus nezināju.

– Jā.

– Nu domāju, vot, tagad ir nāve! Tagad jau nu viss! Tagad māsiņas bija pamātes.. radi. Kā jau ar savējiem. Nu tad ziņoja mums, ka, lai gan atgriežas visi savās vietās, ka nekas nebūs. Nu atbraucām uz mājām. Mūs, pareizi, mājās ielaida. Nu tas bija varbūt kaut kā vasarā, a rudenī [tēvu] arestēja. Strādāt sākām, visu darīt, atradām mājās, ko atvedām līdzi tur.

[..]

– Un tagad ir tas smagākais, tas [19]49. gads.. Man līdz šim bija jārunā ar tiem cilvēkiem, kuri paši izvesti nebija, kuriem vai nu radi, vai kaimiņi, bet paši nē. Un tad viņi atceras arī no bērnības, cik tas bija šausmīgi..

- To jau var iedomāties..
- **Jā.**
- Pavēra durvis (pie mums jau tā agri no rītus)..
- **Kad visi gulēja, jā?**
- Nu jā: “Vi arrestovani!”
- **Bija kaut kādi sveši?**
- Nē.. tepatās atnāca mūsējie.. Žunda bija, un te arī.. Drozdiha tāda: “Vi arrestovani..” nu i karavīrs. Viņi pateica: “Nikuda ne uhoģitj, buķjte doma!” Buķjte doma.. Pateica, un palika karavīrs. Karavīrs tas krievu bija.
- **No Krievijas?**
- No Krievijas. Viņš saka: “Sobiraites i berite vsjo s soboi, što možete.” Cilvēks no laba prāta. Es viņam ēst vēl iedevu..
- **Sanāk, ka tas krievs bija tāds iejūtīgāks nekā savējie?**
- Jā.. jā, jā, jā.
- **Kāpēc viņi bija tik [nelabvēlīgi] noskaņoti?**
- Lai būtu.. paliktu viss [šeit].
- **Viņi gribēja iedzīvoties?**
- Jā.. Mums pateica, ka divas tonnas mēs varējām ķemt līdzī..
- **Varēja, jā, tur bija normas aprēķinātas.** Bet, protams, nevienam cilvēkam to nepateica.
- Mūsējie pateica: “Nemat to, ko jūs varat paņemt.” Es pat tēvam kastrolīti paņēmu. “Lošku, kastruļku vozmite s soboi!” Nu paņēmu, saliku tur kastroli, aizdomāju – vāku var noņemt, bez vāka var iztikt. Vis jau bija vieglāk!
- **Jā, vieglāk!**
- Nu tad atgriezāmies atpakaļ no Sibīrijas, mēs satikāmies [ar Žundu, kas piedalījās izvešanā].. Tur es strādāju šitajā.. lika noliktavā strādāt.. un viņam tik neērti...
- **Kam tas tam..?**
- Tas, kurš man teica: “Ubiraiķes!”
- **Karavīram?**
- Nē, nē, nē! Mūsējam – Žundam.
- **Jā, jā.**
- Tad Ritvaldam [teicējas vīram] iedeva mašīnu te jau strādāt. A jau Žunda saka: “Što vi dovjeriļi mašīnu jemu, on ješce ugoņit jejo!”
- **Un uz kurieni tā viņš var “ugnatj”?**
- A kur tu ugoņiš?
- **Uz Baltkrieviju varbūt?**
- Jā. Uz Sibīriju paņemšu..

- Jā, jā, jā!
- “Mašinu doverīli...”
- Viņi bija tādi ļoti trūcīgi kaut kādi? Vai kāpēc viņi tā..?
- Tādi kā komunisti bija.. skaitījās..
- [M. L.] Izpelnīties vienkārši gribēja.
- Izpelnīties!
- Lai pašiem karjera pēc tam.
- [M. L.] Jā, jā.
- Domāju, te ar mani sēdējām, runājām, te noliktavā, a viņš strādāja noliktavā tamā bija, tur viņš nodzērās [Žunda], ir iztrūkumi lieli bija [noliktavā]. Viņu izdzina laukā laikam.
- Tam Žundam?
- Tam Žundam. Un tā viņi satika mani, un tad piegājis klāt, ceļš gāja garām tai noliktavai, sanāk, kādas tur noliktavas bija. Nu visas vietā tagad jau sa-taisīta noliktava tur. Viņš saka: “Oj, ti smotri v tjurmū ne popadi, tut tak kradut! Ja, vot, rabotal, tak meņa obokraļi.” Es saku: “Nu tik labi cilvēki, man palīdz, i viss.” Es saku: “Es pārbaudu visu, nu viss stāv uz vietas. Nav nekā.” “Nu izvinate, što, vot.. togda vremja takoje bilo..” Nu tak. Es saku: “Što bilo, to prošlo, i tam užē nečego vspominatj..”
- Pareizi, ko jūs varētu viņam..
- Nu jā..
- Vai pašai bija tāda nepatika pret viņu?
- Nu.. ā, jau aizmirsts viss, pagāja..
- Jā.. bet toreiz, kad viņš pienāk un vēl taisnojās tā?
- Nu kā taisnojās.. nu, es saku, kādi laiki bija un jums jau vajadzēja izpel-nīties.
- Jūs teicāt viņam.
- Nu jā.
- A ko šis?
- Nu..
- “Takoje vremja bilo”..
- Nu.. nu..
- Redz, tomēr viņam bija neērti kaut kā, tomēr apzinājās, ka viņš nedarija labu.
- Jā, jā. Nē, nē – on gorovit: zastavļaļi meņja.
- Aha.
- Meņja zastavļaļi, i ja jehal, i tak..
- Nu jā, bet citus “ne zastavļaļi”, citi tak nestāigāja pa mājām un nedzenāja cilvēkus.

- A šitais jau bija partorgs, načaļņiks.
- **Un tad [..], kad viņu atlaida no tās noliktavas, tad..**
- A viņš pēcāk – izvesti bija, viņš strādāja.. Viņš strādāja noliktavā. Tā man citi stāstīja [..] Nu tā, viņš jau vecis bija. Staigāja, brauca uz sapulcēm. Ritvalds ar, kaut kāda sapulce.. vieglo mašīnu nebija.
- **Jā, jā.**
- Ar smago mašīnu viņu veda ziemā. Smejamies, ka... to viņš saka: “Ai nu, prosti, Karlovič, prosti, što tak..”
- **Arī atvainojās?**
- Jā. “Nu takoje vremja bilo..”
- **Mh. A tā Drozdiha? Viņa..**
- A to es nezinu..
- Es tagad baidos kļūdīties, bet man liekas [dzirdēts kādā intervijā Salienas pagastā], ka viņu, ka tik nebija nogalinājuši?
- Jā. [..]
- Bet viņi uzauga šeit abi divi? Jūs neziniet?
- Žunda te bija. Nu..
- **Viņi nebija iebraukuši?**
- Da nē! [..] Vietējie. [..]
- [..]

[2. audiokasetes A puse – M. Lazdiņas dzīvesstāsta ieraksts]

[2. audiokasetes B puse]

- .. [19]49. gadā, kad atnāca, bet kā bija? Viņi lika jums gaidīt, tad viņi piebrauca ar mašīnu pie mājas vai kā tur bija?
- Mašīnu nebija, ar zirgiem.
- **Ā. Nu ar zirgiem.. Jā.**
- Uz Tartaku aizveda.
- **Uz Tartaku?**
- Jā. Pagasta māju.
- Bet tas bija tieši 25. martā?
- 25. martā.
- **Kaut ko atceraties vispār tā no...**
- Nu kā neatceros?
- **Kā viss izskatījās tajā brīdī?**
- Tajā brīdī.. nu ko? Nēmām, ko varējām panest. Mūs aizveda uz Tartaku. Tartakā mēs nobijām [līdz] vakaram, gandrīz pulksten četri jau. Mūs sēdināja

smagajās mašīnās visus.. iekšā, nu un veda uz Kalkūnes staciju. Aizvedot uz Kalkūnes staciju, tur stāvēja lopu vagoni. Nu lopu vagoni.. saprotams, stāvējām mēs vēl.. nokāpām, katrs savu maisiņu paņēmām rokā un gaidījām, kamēr laidīs vagonā. Tad salika.. Nu vagonā bija guļamvietas sataisītās no labas.. no dēļiem divu stāvu.

– Tas ir.. gar visu vagonu, jā?

– .. pusvagona.. divos stāvos vagoni. [..]

– Bet kāpa augšā tad daudz cilvēku tajā otrajā stāvā vai pa vienam? Kā tur bija?

– Kāpa pa vienam. Vēl uzsauc: “Nāc!” Kas augšā, kas lejā.

– Visi kopā, jā, tur bija?

– Jā. I spainis ir.

– Vismēr. Tur nešķiroja sievietes, vīrieši, jauni, veci..?

– [Smaida]

– Tad jau laikam kautrejās tomēr, nē?

– Nu todienu jau kautrejās, jā. Tad mūs naktī pastumdīja tur, kamēr salasija visus, nu tā.. [?], uz grīdas stāvot, stāvošs uz grīdas.. Nezināmā tālē aizveda. Kur aizveda tur...?

– Bet tas jau bija.. ļoti bailes bija, ka nezināja...

– [M. L.] ļoti bail bija! ļoti bail!

– Bet tad.. tolaik jau mūs izlaida kaut kur Sibi.. aiz Urāla kalniem kaut kā. Tur jau mūs otrajā dienā.. trešā dienā.. ēst, pateica, līdzī nemat trim dienām. Kam bija ko paņemt, tas paņēma, kam nebija, tam nebija. Urāla kalni.. Oi, Krievijā jau mums iedeva ēst. Blōdas jau savas bija. Tad visos spainos zupas, maizītes.. gabalu.

– Pirmo reizi, jā?

– Jā. Nu izlaida mūs ārā.. zem vagona.. Nu vīri uz vienu pusi gāja, sievas – uz otru. Nu kā tur tālu gāja? Turpat jau.

– Jā, jo...

– [M. L.] Uz vietas.

– Sargi stāv ar šautenēm. Kur tu iesi?

– Viņi stāv, un jums ir jādara.

– [M. L.] Jā! Jā!

– Viņi stāv augšā..

– [M. L.] Pagriezuši viņiem dibenu. Lai skatās.

– Tad neērti.. [..]

– Pāris dienu nevarēja ciest.. Viens, vīrs bija.. par milici šitais strādāja.. Nu, kam vajadzēja, paņēma un aizsūtīja viņu.. Domāja, ka viņš spiegs jau..

– Milicis..

- “Ģevočki, ģevočki, a mne tut nado!” Nu viss.
- **Krievu cilvēks..**
- Jā, jā
- **Milicis..**
- Jā. Visu laiku domāja, ka spiegs. Un dēli bija arī lieli.. drīz viņu atbrīvoja.. Nu aizbraucām. Omskā iebraucām, tur vēl tālāk braucām tādā stacijā Ľubinā.. Tur nostājamies. Tad brauca “tirgotāji”.. priekšsēdētāji sagāja i pirka.
- **Cilvēkus?**
- Jā, jā.
- **Kā vergu tirgus?**
- Jā, jā, jā. Iegāja kas tas.. tāds hahols ieskrēja, viņš apskrēja visus vagonus, apskatījās, ka te tādi dūšīgi vīri ira.. “Etu polovinu ja beru!” Mēs ar tur vēl sešas klāt tur pie viņiem. Jaunas meitenes visas, i vīri spēcīgi bija.
- [M. L.] Darbaspējīgi..
- Pusvagona..
- **Tur taču milzīgas platformas..**
- Mēs dabūjām tādā “limuzīnā” braukt – pirmo reizi dzīvē.. mūs veda. Pāris buļļu iejūgti..
- **Jā! Par buļļiem es jau dzirdēju, ka tur zirgu vietā bieži vien...**
- Jā, jā! Nu bija. Ritvalds ta gan brauca ar zirgiem.. bija.. bija kādi trīs zirgi.. buļļi pārsvarā visi. Es dabūju.. nekad dzīvē nebiju braukusi uz buļļiem, vot!
- **Es vispār nebiju pat redzējusi, kā buļlus izmanto, tikai uz bildēm.**
- “Cob-cobē” – grožu nav.
- **Ne-ē?**
- Nē.
- **Tikai [...] ar to žagariņu?**
- Jā. Koks pa sānu.. dod – iet uz šito pusi, dod pa šito pusi, viņš iet te. Tā i mūs atveda. Skazal: “Povezjom v klub.” Tas “klubs”.. tas “klubs” tik liels [*ar ironiju*].. Šaurāks par mūsu istabu.. Tādas.. tāda laba būda – “klub”.. Atveda pie kluba, tad mums... [...]
- **Cik cilvēki jūs bijāt paņemti?**
- Cik? Desmit ģimenes.
- **Ā! Tad tur labi daudz!**
- Jā! No pusvagona nopirka.
- **Jā! Jā!**
- Nu te izlasīja, kuram vajadzēja, cik, tālāk, čuh-čuh, vagons aiziet tālāk – projām.
- **Ja desmit ģimenes, tad tur sanāk trīsdesmit cilvēki pat.**

— Jā, jā.

— Jā, un visi vienā šajā “klubā” atkal?

— Tagad mēs visi vienā “klubā”. “Klubā” mūs.. jau trīs dienas viņi vārīja pusdienas mums, kā nav, tā nav vagona, aizbrauca atkal. “Kakih-to zverej privezut.”

— Tā teica?

— Jā. Nu..

— Viņiem tā pateica..

— Atbraucām — cilvēki, kā cilvēki, nekādi “zveri” nav. Jā, mūs pabaroja, gaļa bija vārīta zupā un grūbas vārītas; zupa, maizīte cepta. Nu pabaroja, tad tolaik mūs nozīmēja. Vot, šito ģimeni paņems — tur aizveda, to tur. Nu.. sādžās.. izdalīja.

[Ienāk teicējas vīrs Ritvalds Redzobs, viņa teiktais ir atzīmēts ar iniciāļiem R.R., kas ir iekļauti kvadrātieka vās un ievietoti pirms replikas.]

— [Turpina] pirti savu izkuriņāja. Visus izmazgāja. Mēs laikam trīs ģimenes, četras palikām kopā. Nu tā dzīvojām.. kas kur. Visu dienu deva brīvu, to dienu.

— Iekārtoties, jā?

— Nu jā, jā. Atpūsties. Darbā sākām iet. Bet tur — kas ira Sibīrijā? Kā saulīte paspīd, nav kā pie mums; nu saulīte paspīd, un silts uzreizi, sniegs nost.

— [R. R.] Visādi jau bija.

— Nu bija, bet jau visvairāk tā. A vienu dienu es pastrādāju ar bullišiem — ecēt. Vairāk neko.

— Vienu dienu tikai?

— Jā.

— Bet tikāt galā ar to ecēšanu?

— Jā-ā. Nu kā karsts, tā bullis ieskrien mežā [*smejas*].

— [R. R.] Ieskrien krūmos vēl.. velc aiz astes laukā no krūmiem [*smejas*].

— Viena man saka: “Tu zini ko: tā kā nāc pie manis uz noliktavu, palīdzēsi šite strādāt.” Es paskatījos, man raksta no dzimtenes: “Varbūt Jums pelenes vajag atsūtīt?” Es saku: “Mums peleņu nevajaga, tur maizītē pelenes tādas auga kā.. [?]” Peleņu bija briesmīgi daudzi. Maizīte visa tur pelenēm.. tie graudi tur tādi. Tur bija tāda vējmašīna.. nu ar rokām.. ir griešana. Pagriez.. Ko tur tīrīsi? Piebērs, samals. Es domāju: mēs tak ēdīsim!

— Nu jā!

— Nu nevar tā. Viņi saka: “Nu a ko, tev patīk tīrīt?” Es saku: “Iztīrīšu. Mēs tak ēdīsim!” “Oi, kak vi tut hočite čista.”

— A viņi tā nedarija?

- Nu jā, nedarīja vis.
- **Un priekš sevis taisīja..**
- Nu kas tas!
- [R. R.] Vēderi tāpēc nesāpēja, pelenes ēda [*smejas*].
- Aizbraucām tur, neviens i nesaslima.
- **Tur?**
- Tur.
- **Pa ceļam vai..**
- Nē, nē, tur, i ceļā nesaslimām. Dievs turēja. I tur pelenītes ēdām, kamēr maize rūgta bija. Garšīga bij.
- **Nu kā tad! Ka tik ir maizīte! [..] Nu pēc tam jau sākāt savu māju celt?**
- Nē, nopirkām.
- **Ā, nopirkāt?**
- Nopirkām lielu māju [*ironiski*].
- [R. R.] Kāda te māja – būdele tāda [*smejas*].
- **Bij māja, bet sava.**
- No plastiem salikta.
- **Plastiem?**
- Jā.
- [R. R.] Oi.. grieza purvā velēnas tādas..
- **Ā-ā-a..**
- [R. R.].. pēc tur no virsotnīcēm tā kā tāda.. nu vecaine, apakšā balts māls, nu, vot, stipri turās, no tām velēnām grieza un būvēja sev mājas.
- **Tādas kā zemnīcas viņas sanāk, bet nu tikai virs zemes..**
- [R. R.] Jā, jā.
- Viņa apkārt apsmērēta.
- [R. R.] A to pašu balto mālu sajauca ar kādiem kūts mēsliem vai pelavām.. Apmetumu uztaisa tādu..
- Apmetumu iztaisa, ar rokām smērēja un viss kā nu..
- [R. R.] Turējās.. nēsājās tas..
- Turējās.. lietus nebija. Un turējās. Ieej istabā – viss balts, izbalināts un.. grīda.. kuram nav, tad tā kā.. v masļe.. dzeltena grīdiņa.
- **Koka, nē?**
- Koka..?
- [R. R.] Nebija tur koka!
- **Tur kaut kas – stepe kaut kāda vai nē?**
- [R. R.] Nē, bija tādi bērzu pudelīši retiņi, bet viņi jauni bija.
- Jā. Tur malkai it kā vēl..
- [R. R.] Tādas kā gāršas.. Tādi bērziņi bij.

- Bet izskatījās, ka tie vietējie tomēr bija ar citiem paradumiem? Vispār atšķirās kaut kā..
- [R. R.] Nu kā tad!
- Jā-ā, bija. Mēs tagad vēl rakstāmies.
- Nu jā. Kāpēc gan nē? Kas jums tā uzreiz.. krita acīs? Kas viņiem cits bija, ne tā kā šeit?
- Pieradīsi; kā ir, tā jādzīvo.
- Tas jā, bet..
- Aizsūtīja.. [..] Ziniet, cilvēki kā cilvēki, visi viņi ir cietuši, braucām prom, tur raudājām..
- Žēl šķirties bija?
- Jā.
- [R. R.] Tur jau tā sādža, visi iebraucēji.. Vairāk no ziemeļiem tur.. Ziemeļos kaut kā agrāk sāka to represiju taisīt un tos kolhozos dzīt, un tie bēga no turienes uz šejieni, vairāk tā kā uz dienvidiem Omskas apgabalā. Vot, viņi tur bija zeminācas sabūvējuši [..], nu tās mājas sanumurētas.
- Zemļankas..
- [R. R.].. a pēc tam kolhozā sadzina.
- Kolhozā sadzina, sāka tur strādāt.
- [R. R.] No vecajiem tur viens otrs tādi – oi! – saka: “Man bija pāris labu zirgu, es braucu kā liels kungs.” Jā, a te saka: “Atbraucām šurp, nav nekā kolhozā. I cauri.”
- Un jūs arī tad [iestājāties] kolhozā?
- Jā.
- [R. R.] Jā.
- Uzrakstījām, lai mums pieņem, lai brīv[prātīgi]..
- [R. R.] Iesniegumus rakstījām..
- Mēs brīvprātīgi atbraucām..
- Nu jā, celt augšā to, visu to..
- Jā.
- Neskarto zemi?
- Jā.
- [R. R.] Nu viņa tur bija ne tā kā neskartā zeme, tur strādājām.
- Strādājām pēc algas, nekur nelaida, ne mēslu, ne kaut ko.
- [R. R.] Zeme tur laba. Ja lietus laikā uzlej, piemēram, pavasarī.. tikai apstrādā to zemīti. Vairāk nevajag, tāda labība, ka tik turies. Labas ražas bij. Ja nu gādā, aijei! Pusotru gadu kā mēs tur dzivojām..
- Otrajā gadā bija laba raža.
- [R. R.] Tāda laba raža bija, i kolhozam pietika, i normas nodeva, i kolhozniekiem piebēra pilnu sētu ar graudiem [*smejas*].
- Jā. Mums atbrauca: “Polučaite zerno!” A kur bērt?

– Jūs taču...

- Nu atbrauca ar mašīni, noslauka sēts vidu. Šuk! I liec, kur tu gribi. A kur lai liek, ka tev nav nekā!
- [R. R.] Tiem vietējiem ar' tas pats bija.
- Vietējiem tas pats bija. Nebija, kur tos graudus likt.

– Nu, kur tos glabāja beidzot?

- Beidzot nu bērām.. [...] Aizgājām zagt. Ar ko bijām? Aizgājām uz.. pie darbnīcas stāv tur tādi – bričkas saucās – kaste, kur septiņi centneri lida tamā. Nu veca, salauzta, galu nav, nosviesta. Sākām vilkt uz mājām. Nu a kā vilkt? Paliekam bluķīšus i velkam. Vilkām, vilkām, tik dzirdam priekšsēdētājs aiz muguras: “A što vi, ģevki, što vi ġelajete?”

[Intervētāja iesmejas.]

- Nu tu saprot: rokas tev notrīc un tā. “Čto vi, oborvatsa?”

– Ā.

- Jā. “Ko jūs gribējāt?” Vot, saku: “Graudi stāv ārā, atklātā zemē.” “A kāpēc tu neprasīji? Būtu iedevis.” Viņš: “Rītā v teplušku na narad prihodi.” Visu nakti negulēju.

– Baidījāties?

- Kā te nebaidīties?

– Viņš tak rūpējās par jums, lai jums nav jānēsā smagumi.

- Nu jā!

– A jūs..?

- A mūs te.. cik gribi..

– Nu kas bija?

- No rīta man rokas trīcēja, i brokastī nevajag. Agrāk skrejām, atnācām: “Koņuh, dai lošadku im privezti!” [...] Nu tad, vo, laiki! Atvedām, galu tur aizsitām, tur kaut kā aizklājām, kā varējām, tur graudiņus sabērām, nu galvenais graudi ārā visu nakti bij.

– [R. R.] Nekas jau viņus tur nezagā, graudu pietika.

– Graudu pietika.. Man..

– Patiesībā šeit kolhозos bija daudz švakāk. Uz tām darbdienām deva tādu mazumiņu, ka cilvēkiem pat nebija, kā nu..

– Jā-ā. Viņi tur ko.. Viņiem cūkas, neko negrib turēt, a dēļ kā?

– [R. R.] Vietējie bij tādi paslinki cilvēki.

– Sievas vēl strādāja, a vīri – garmoška rokās i po ġerevņe.

– Nu un arī laikam grādīgais..

– I tā var, i tā var.

– Lietoja?

– [R. R.] Jā-ā.

– Ko viņi tur vairāk: kandžu vai kaut ko tādu – valsts [ražojuma]?

- [R. R.] Samogonočku taisīja.
- **Paši taisīja?**
- [R. R.] Jā, paši.
- **Kā alus, vai tas viņiem..**
- Nu šito ne.
- [R. R.] Nu tādu brašku, jā.
- Braška.
- **Jā.**
- [R. R.] Tāda cukurbraška, tā kā alus īsts nebija, sauca par brāgu.
- **Jā.**
- [R. R.] Vot, to viņi brūvē.. [*smejas*]. [...] Stipra.. ko tur cukurā.
- Glāzi izdzer – pietiks.
- **Un tad, protams, tās puķītes apkārt mājai un...**
- Jā, jā, jā. Puķītes bija. [...]
- **Jūs mēģinājāt, kaut kā savu...?**
- Nu tā.. kurš stūrītis. Nebija jau kur. Te ceļš, te ceļš, nu dārzs te. Nu dārzā kaut ko..
- **Tur dārzus citi arī audzēja?**
- Nu kartupeliši, bij dārziņš.. Tur jau visu.
- **Un kokus, augļu kokus?**
- [R. R.] [*Nopūšas*] tie kolhozā bija dēstīti tādi..
- Kolhozā..
- [R. R.] Nu kā viņus sauca – reņetka, tāda kā pie mums ķirši izauga, apmēram tādā lielumā.
- **A-ā, tur neauga.**
- [R. R.] Viņi tādi – skābas tās odziņas [domāts – ābolīši], nu tad tikai, kad uziet aukstums, viņas pasalst bišķiņ, i to vēl kādas bija ēdamas.
- Saltums noēda.
- [R. R.] Pēc tam sāka dēstīt kādas nu.. zemes ābelītes. Tās kaut kā izturēja ziemu, nekad augļīšu nebija.
- **Sanāk, cik gadu jūs nodzīvojāt Sibīrijā?**
- Es domāju – desmit.
- **Tad no [19]49. līdz...**
- Četrdesmit septītajā.. tur [19]piecdesmit septītajā [gadā].
- [R. R.] Astoņi.
- Rudenī..
- **Astoņi gadi. Un.. es saprotu, jūs apprecējāties tur?**
- Tur.
- **Pirms tam bijāt pazīstami vispār?**

- [R. R.] Nu tā bijām.
  - Vagonā [*tad klusi iesmejas*].
  - [R. R.] Nu vienās ballītēs kādreiz bijām tikušies.
  - Jā.
  - [R. R.] Kādreiz skolā tur bija tās ballītes.
  - [M. L., *pārtraucot sarunu*] Jums gribēju jautāt, atvainojiet, cik tālu ies tā mūsu sarunas?
  - Šī saruna?
- [Intervētāja izslēdz diktofonu un atkal skaidro, kāpēc tiek vāktas mutvārdi vēstures liecības.]
- [...] jūs minējāt, ka tur, teiksim, sievites bija čaklākas..
  - Jā.
  - .. nekā vīrieši?
  - Nu kā viena saka: “Es iešu jumtu jūgt.” Domāju, kādu viņa jumtu jūgs? A viņa nu tā, piek.. piek, kā bliļus tādus sataisa, tik lielus – vot, tādus [*rāda ar rokām*]. Vienu stāv uz tā, kur apmet ar boliņgi, otra sviež uz jumta, un viņa klāj. Un te otra rindu. Nu tāds ir jumts.
  - [R. R.] Mēs smejamies, kad atbraucām – “vo, kriša krita blīnami!”
  - Bet no kā tas pamats?
  - [R. R.] No tās pašas zemītes..
  - No tā mālaina..?
  - No mālaina..
  - [R. R.] Jā, jā.
  - Un viņi neko neapdedzina, neko?
  - Nē-ē.
  - [R. R.] Tā vecainīte aizaugusi pa virsu ar zālīti, apakšā tur zem baltās – māls.
  - Viņa otrādi liek ar mālu, tā kā ar lāpstu palīdzina, tāda māja stāv..
  - Bet vispār tā tīrigi cilvēki?
  - Jā.
  - Jūs teicāt, balts viss..
  - Jā. Vot, visi katru subotu.. “Každuju subotku надо побеļитъ.” Tīri, tīri tur tā.
  - Un pirts, jūs minējāt, tur bija tā krievu pirts tāda?
  - [R. R.] Jā, jā, jā! Vienkārša dūmu pirts.
  - Dūmu pirts.
  - Melna tāda?
  - [R. R.] Tikai akmeņu nebij.

– Ar ko?

– [R. R.] A bijām salasījuši te.. tādus ķieģeļa gabaliņus, šur tur no kaut kā-dām būvēm. Akmeņu tur nebija.

– Ne akmeņu..

– Ja akmentiņu atrod, tad viņu nes: “Ai, na bufet postavitj!” Viņiem akmentiņš bija kā zelta gabaliņš. Tu vari rakties, tur neko.. tas ir rets gadījums, ka tu atradīsi tādu mazu akmentiņu.

– Un tomēr jūs, latvieši, turējāties kopā?

– Nu visādi bij.

– Kāzas jums tur bija, piemēram. Kas bija tie viesi, kas nāca? Latvieši pārsvarā vai arī vietējie?

– Nu latvieši..

– Vispār, kad jūsu kāzas notika tur? Kurā gadā tas bij?

– [R. R.] Būs mūsu svētki..

– Ai, pareizi! Sanāk [19]piecdesmit ceturtais! Jā, [19]piecdesmit ceturtajā gadā.

– Jā.

– Tad jūs paguvāt tur nodzīvot piecus [pareizi – trīs] gadus?

– Jā.

– Nu un.. un pastāstiet, kā tas bija? Kā?

– Visu laiku prasa: “Kad tu..?” (mani sauca par Zinu).

– Tur?

– Zelma – Zina.

– Jā.

– Viņi saka: “Zinočka, kad tev kāzas.. Kad kāzas būs?”

– Es saku: “Žeņiha ņetu!”

– Jā.

– Nu pajokoja.. Es saku: “Darba laiks, nav kad.” Noliktavā strādāju. “Darba laiks – nevar. Nevar, kad darba laiks.” Nu beidzās sēja, beidzās, jā. Viņš [kolhoza priekšsēdētājs] saka: “Nu, lai tev būs i ražas laikā, tā es tev vienalga mašīnu došu.” Kāda mašīne? Smagā mašīne! Nopirkta mašīni i saka: “Vo, tagad jauna mašīne.” To teica: mašīnes nav, to tad jauna mašīne.. Saku: “Kā raža būs?” “Es tev došu šito mašīni jauno.” Galu galā ar Ritvaldu aizgājām.. uz to kantori. Tā i tā. Pateicu: “Kāzās mašīni jūs solijāt.” “Jā, solijām.” Mums iedeva to jauno mašīni, a paši no rajona dabūja graudus vest [ar] citu. Nu i braucām uz zagsu.

– Turpat sādžā vai kaut kur..?

– [R. R.] Tālāk bija ciema padome.

– Ciema padome.

- [R. R.] Jā, tur mūs sareģistrēja [*smaida*].
- **Jums bija balta kleita un šleijers arī, jā?**
- I šleijers.. bija klāt – latviešu mode. A redz, tur visiem bija vāciešiem īsas kleitiņas, te baltas ar kādā.. Un te virsā ar papīra.. tā, vot, vainadziņš sataisīts, papīra, un lentes ir. Kādas krāsas ir, viss ar vienām lentēm līdz zemei – papīra.
- [R. R.] Papīra ir tas.
- **Papīra?**
- Jā, tur ir papīra, tur visādas. Papīra laikam lentes. Nu jā, papīra lentes. Visu tā – no galvas līdz celiņiem, nebij tā, mums bija balta kleita.
- **Plīvurs?**
- Štapelīša. Nu kāda labāka var būt?!
- **Gara kleita?**
- Gara. Pati sašuvu. Teica: nevarot šūt. Sev kleitu nevarot šūt, ka nedzīvos. Neticat nekad!
- **Izskatās, ka dzīvo!**
- Lai visi dzīvo, kā mēs dzīvojam.. Mirtes tādu.. mirtiņu tādu..
- **Kur jūs dabūjāt mirti?**
- Bija tā.. A kur? Mirte laikam bija mūsējā audzēta. Bija, bija.
- **Jūs paņēmāt no šejiennes?**
- Varbūt atsūtīja mūs tur kaut kā zariņu. Bija ieaudzēta mirtiņa.
- **Jā. Jā.**
- Nu, šleijers tas – no manas mammas, man no Latvijas atsūtīja.
- **Jo tur taču nebija no kā, jūs teicāt?**
- Nu tak jau, no kā tā..
- **Nu un.. un kas bija jūsu viesi tur?**
- Nu viesi tur salūgti radi..
- Uz to zagsu līdzi jums brauca kāds arī kā liecinieks?
- Visi jaunieši.
- **Visi jaunieši ar to mašīnu?**
- [R. R.] Jā.
- **Ā-ā. Nu un kas bija tie jaunieši?**
- Nu..
- **Latvieši vai vietējie?**
- [R. R.] Nu i vietējie..
- I vietējie..
- **Visi kopā.**
- Bija arī savi.. bija.

- Nu jūs sarakstīja.. Gredzenus mijāt tur?
— Par gredzeniem vajag aizmirst.
— [R. R.] Nebija gredzenu.

[Kamēr tiek mainīta audiokasete, teicēji turpina stāstīt par kāzu svinībām, paralēli aprakstot sibīriešu ēšanas paradumus.]

[3. audiokasetes A puse]

- Bļoda, karotes te, nu “ti hļibaj, ja hļibaju, vipil rjumku i zakusil.”
— Visi kopā no vienas bļodas..
— Jā!
— .. tad tā sanāk, ka tur bija parastākais ēdiens.. nu zupa vai putra?
— [R. R.] Jā!
— Zupa, tur..
— [R. R.] Vasaras laikā holodņiks.
— Holodņiks.
— Jā.
— [R. R.] Tas bija noderīgs.
— Jā, tā ir laba lieta.
— Nu mums jau bija pa savam taisīts.
— Jā. Tad jūs salikāt, uzklājāt, servējāt galdu?
— Jā.
— Jā, nu ko jūs lējāt tajās glāzītēs? Šņabīti laikam?
— [R. R.] Samogonočka bija.
— Nu jā. Nu to stipra, jā?
— [R. R.] Jā. Jā.
— Bija pudelēs saliets, nu lējām.. Lēja mazajās glāzītēs. Nu tas ierauj, krievs, aiz sāna..
— Dod vēl?
— Nē, nē, nē. “Ko darīt?” Viņam saka: “Što budut latiši ġelatj, to i ti ġelai.”
— [Smejas] bet, redzi, viņiem bija interesanti.
— Nu jā. Viņi nav redzējuši.
— Jūs likāt arī dakšiņas un nažus katram?
— Nu kurš grib. Visiem tika, netika, nu, bet bija.
— Nu jā, jā, jā.
— Dakšiņas lika.. Dakšiņu.. Zupas mums nebija.
— Nu jā, jā, jā.
— Bija kotletes sataisītas, nu i kartupeļi, i gurķīši.. nu tā viss.

- Nu jā.
- Viss, kas bija.
- **Kūku arī cepāt?**
- Bija kaut kas cepts. Bija, bija.
- **Un kas to visu gatavoja?**
- Nu kas? Paši gatavojām.
- **Jūs pati?**
- Vieni te bijām.. mēs kopā dzīvojām, un paša strādāju.
- **Nu un...**
- Sagatavojām. Galvenais viņiem bij tā: ja man pusdiena pa latviešu modei, iztaisīja vārtus..
- **Jā.**
- Viņiem taču nav tā. No zagsa aizbrauca, nu es darbā tur strādāju.. Cik mums [jauniešu] bija, kādi astoņi laikam tie.. ka no zagsa braucām [...]. Nu galdiņš nolikts..
- **Ā! Vārtiņi tādi, jā.**
- Vārti.. Galdiņš, uz galdiņa šņabs, i vajag...
- **Norēķināties..**
- .. ka noceltu nost, nu pieiet pie galdiņa.
- **Jā.**
- Cik tu dzersi, nedzersi, nu i.., kas lika, kas nelika. Nu mums bija līdzī salikts.
- **Jā. A tie, kas vārtiņus lika, tie bija latvieši vai vietējie?**
- [R. R.] Nē. Vietējie.
- Viesi..
- **A viņiem tad arī ir tā mode?**
- Jā, jā, jā.
- **Apturēt jaunlaulātos...**
- Jā, jā, jā. Nu pārvilka ar striķīti, tur ziediņi sakārti.. Nu ko – kamēr atbraucu mājās, mājās bij vārti, nu arī te izpirka, nu.. mājās.. Nu sagājām visi iekšā.. ieveda istabā.. nu tur.. pēc latviešu modes. [...]
- .. pusdienojāt un mūzika bija, es redzēju [fotogrāfijā]..
- Bija, bija.
- **Akordeons tas..**
- [R. R.] Garmoška.
- **Bajans laikam tur bija.. un dziedājāt un dejojāt..**
- Ejam ārā, dejojām, mums bija laiks astot[ā].. Vot, 8. augustā pastāvīgi labs laiks. [...]

- Mičoja.
- Jau kā pa savam, kā latvieši.
- Jā, jā, jā. Nu un.. pēc tam kādas atsauces bija no vietējiem?
- Nu..
- Patika?
- Patika.
- Viņi pēc tam nemēģināja atdarināt? Darīt, kā jūs?
- Nu viņi jau vairāk pa savam. [...] Viņiem ar zirgu brauc mājās – vācieši. Strādājam.. Un tā nobijos. Sēdu, rakstu pie vienas, pie otras sādžā no noliktavām bij. Viņa teica: “Nebaidies!” Gribu vāciski kliegt: “Piesien suņus, attaisi durvis, zirgs nāk iekšā!” Taisa durvis, zirgs nāk iekšā!
- [R. R.] Vāciešiem bij tāda mode.. Kāzās lūdz, viņš vedējs nebij, vienkārši izsūtāmais, jāj uz zirga, i viņš jāja katrā mājā uz zirga, i zirgs tāds drošs bija, kā viņš gāja kaut kur..
- I mājā.
- [R. R.].. i mājā iekšā..
- .. iekšā..
- [R. R.].. gāja..
- Zirgs gāja iekšā. Nu zirgam maizes gabaliņu iedod.
- Jā. A tam cilvēkam?
- A tam.. šņabīša iedod.
- Jā [*smejas*].
- Nu, a jau kā pēdējā mājā brauc..
- Tad jau.. [*smejas*]. Kurš kuru tur vispār vadīja?
- [R. R.] Nokrita uz zirga.
- Jūs minat vāciešus. Tur vācieši arī bija?
- [R. R.] Izsūtīti.
- Arī izsūtīti?
- [R. R.] Arī deportēti.. [19]40. gadā.. Pievolgas vācieši, Saratovas vācieši.. un.. [...]
- .. vienkārši mierīgi iedzīvotāji?
- [R. R.] Mierīgi, jā.
- Jā.
- [R. R.] Saratovas tie iedz..
- Jā, jā, jā. Povolžskije tam..
- Povolžskije tādi, vot.. viņus tālāk no tās frontes joslas..
- Viens jautājums tad ir – par laulāšanos. Nebij laikam?
- Nu zagsā.
- Es saprotu, jā, bet nu citā..

- Nu zagsā, pagastā..
- Bet mācītāja tur nebija?
- [R. R.] Nē, nē, nebija.
- Par to vajag aizmirst. Tajā laikā..
- Nē-ē? Un jūs paši kaut kādā veidā nemēginājāt.. Nu, piemēram, bērni piedzima – kristīt taču?
- Nekur nekristījām.
- Nē.
- Mēs bijām šeit..
- [R. R.] Mēs krustījām šeit.
- Es saprotu, bet tur tā doma nebija ienākusi..?
- Jā, jā. Tur krievu krustīja..
- [R. R.] Tur.. Nē, nē, nē, nē, tā. Omskā.. pār Omskas apgabalu.. Omskā bija tik divas cerkvās. Omskas apgabals lielāks par Latviju.
- Kam es braukšu..?
- [R. R.] A ko mēs brauksim uz to Omsku, uz cerkvu? Vai..
- Nē, priekš kam jums uz cerkvu, ja jūs esat lutertīgie.
- [R. R.] Vēl uz Lieldienām kādas divas vai trīs mēs reizes braucām uz to Omsku, uz Lieldienām, a tā..
- Mums bija jāiet katru mēnesi parakstīties.
- Jūs esat uz vietas..
- Pie mums atbrauc komandants un paraksta..
- [R. R.] Uzskaita..
- .. uzskaita..
- Nu jā, ka jūs esat.. nav aizbēguši.
- Bija mēnesi divas reizes, tā palika viena reize. Uzskaitīja mūs. Nu tā.
- [R. R.] Uzskaitīja bieži..
- Nu jā. Tad tēvs rakstīja uz Rīgu, mani atlaida – atvaļināja. Nu visu ģimeni – tēvu, māti.. uz mājām.
- [R. R.] Noņēma no uzskaites..
- No uzskaites.. Brauc, kur tu gribi. Kā tev kolhozs laidīs? Nu es sarunāju te ar visiem, sapulce. Jā, Ritvaldam.. A Ritvaldam vēl medālu iedeva!
- Tur?
- Par labu darbu. Un tad viņš – mani atlaiž, a viņš nekā. Viņš [kāda no amatpersonām] saka: “Nu, vot, būtu kaut.. kakaja ņibuģ medaļ, tak što ņibuģ, štobi otpustili.” Es saku: “U ņego medaļ za zaļežnije i ceļinnije zemļi.”
- Aha.
- Tagad man viņa ir.
- Var paskatīties?
- Ira.

– [R. R. *rāda medaļu*] “Za osvojeñije ceļinnih i zaļežnih zemeļ” [Medaļas nosaukums.] Nu kā? No valdības tolaik bija tāds rīkojums dots, ka.. par to.. zaļežnije zemļi.. medāls tāds.. kāra. Vairāki jau bija. Kaut ko tā..

– **Ari tiem, kas bija deportēti?**

– [R. R.] Jā.

– **Ari, jā?**

– [R. R.] Ar’ medaļu iekāra, vot, Staltmaņu Tenim.. [..]

– Nu to es saku: “Jestj takaja!” A viņš saka: “Nu pokažite, gde?” Es saku: “Ona u kantore jestj.” Tā es pametu darbu, uz riteņa – aizbraucu (tur trīs kilometri bija). Aizbraucu uz kantori, saku: “Daite Ritvaldovu medaļ!” A kad dalīja tās medales, viņu kaut kur kā šoferi aizsūtīja, ko tur atvest. Palika. Ā! Viņš saka: “Ļentu kaut kādu iedeva, lai labāk iedotu desjatku, tak pudeli samogonkas nopirktu..”

– **Izrādījās, ka ļoti laba manta.**

– A viņa noderēja, nu tā. Atvedu to.. Ā.. saņēmu to, atbraucu uz mājām. Es vienam šoferam paprasījos, i septiņus kilometrus viņš mani uz Ļubino aizveda. Nu vot. Nu, paprasījos. Saku: “Aizved, man vajag uz komendātūru!” Viņš mani aizveda. Es pie.. atradu to komandantu..

– **Parādījāt medaļu..**

– Parādiju, vot, šito – medaļu. Jā, viņš paņēma, rīt atlaida.

– [R. R.] Noņēma no uzskaites, tāpēc jau tur mēs aizbraucām.

– Nu jā. Vēl no kolhoza atlaist.. Sliktus atlaiž, a labus..

– **Protams, viņiem vajag darba rokas.**

– Nu ja, es strādāju.. noliktavā strādāju, tur, vot, dārza brigādē strādāju. Ritvalds saka: “Es neiešu meklēties..” Man jau ar visiem bija sarunāts. Smejos, saku dārza brigādē: “Brigādē es jums apnikšu, aizbraukšu projām, tā nebūšu!” Kā atnāku: “Mašina nužna. Mašina nužna – pomidori nado! I ogurci, pomidori..” pieci hektāri bija strādāt.

– **Tā visa, tā...**

– Manā...

– **Ā, nu tur, kur jūs audzējāt tos...**

– Jā, kur mēs audzējām, bija pieci hektāri, vajadzēja viņus apstrādāt. Ar to-mātiem un gurķiem.

– **Ārprāts! Kā to varēja izdarīt vispār?**

– Kur tā nē..

– **Pieci pilni hektāri?**

– Jā, jā. Gabals.

– Nu, bet jūs nebijāt viena taču?

– Nu kā viena.

– [R. R.] Bija sievas..

- Visa brigāde..
  - [R. R.] Brigāde.
  - **Nu jā, nu jā! Tā es sabijos pilnigi!**
  - Ogorodnaja brigada.
  - **Jā, jā.**
  - Cik tu organizēsi, cik kā... Kaut kur rudenī, apniķi visiem. Saku: “Nu es jums tagad neapnikšu!” Viņi teica: “Kā tu aizbrauci tā kā – kak skazala, tak i jest.”
  - **Kā brigādes..**
  - Vairs..
  - **Ne tomātu, ne gurķu...**
  - Ne gurķu, ne tomātu, nekā nav... viena rakstīja.. Ľuba Karabok te stāstīja: “Kak ti ujehala, kak ti govorila, tak i bilo.” Sarunāju ar visiem. Saku: “Laidat mani!” “Nu mēne žaļ otpustitj, ļudi horošije, nu aļi koļi plohih otpuskajem..” Mani izsauca: “Nu skažite mne, što u vas nee hvatajet?” “Štobi vsjo jestj u nas, no rodini net.” Nu labi. “Togda mēne ih nado otpustitj.” Nu tā atlaida. Atbraucām te, uz Latviju, 3. oktobrī. Meitai, tur radās, bija trīs gadi, pirmā. Otrai – septiņi mēneši. Smejos: kam dzimtenē, kam Sibīrija dzimtene.
  - **Jā. Sanāk, ka meiteni jūs aizvedāt prom no dzimtenes? [Smejas.]**
  - [R. R.] Divas, abas...
  - **Abas divas, jā, jā, jā.**
  - Otrai ar bija septiņi mēneši tikai.
- [..]
- Atlaida mūs no Sibīrijas, tā rudenī kartupeļus izrakām, visu sakārtojām, konteineri dabūjām, sakrāvām, ruksi nokāvām, visu pārcepām, kannās salējām. Atbrauksim, ta visiem vajag ēst. Krieviem ta nevajaga, mums vajaga. Graudus sabērām.. Šķirbas tā ira [kontakteineri], kur maisus salikām, tur graudus sabērām.
  - **Jā, jā. Ā.. šķirbās pilnigi?**
  - Nu jā, lai visu varētu aizpildit.
  - **Nu jā.**
  - Cik maisu.. cik vēl maisu varēja izbērt pa tam.. pa tiem caurumiem.
  - **Mh.**
  - Nu braucām šeit.
  - **Jūs braucāt ar pasažiera vilcienu un tas konteineris..**
  - Tas jau vēlāk..
  - .. vēlāk...
  - [R. R.] Vēlāk atnāca.

– Vēlu. Viramāte bija.. gribēja, lai mēs visi trīs te pie viņas.. Atbraucām šeit. Vecais tēvs jau bija te atbraucis, nu veco māju bišķiņ patīrijis, krāsnis pabalināja, sieniņu pagatavojis, būs gotiņai, atbraucām, tad nopirkām. Ritvalds staigāja: “Tu gribēji, tu gribēji.. Redz, kā ir, redz!”

– Šeit, tāds kā.. ne apjucis, bet...

– Nu jā..

– [R. R.] Neapmierināts..

– Tur bija jau viss nokārtots, viss bija.. saprotams..

– Jā, jā. [...] jā, kas jādara.. Kam mums vajadzēja? Par ko mēs braucām?

– Jā.

– Te paskatījies pa šķirbu, tur saulīte spīd, tur noriet.

– [R. R.] Vecā māja tāda.. izdabējusi jau, neviens nedzīvo..

– Nu kā nedzīvoja.. dzīvoja tādi, tur kazas stāvēja tamā mājā, tur aitas.. Kas tur vēl bija? Visādi te..

– Te bija ienākuši kaut kādi citi.. sveši?

– Jā, jā, jā.

– Ne radinieki, ne..

– Nē.

– Un viņi dzīvoja un nolaida tik tālu?

– A kas tad labos? Kam to vajag labot?

– Nu, bet viņi paši dzīvoja, tak viņiem tad..

– Nu kas.. Nu tak kas? Ja jumta nav, ta māja ir beigta.

– Nu un tad viņi..

– Nu..

– .. tāpēc, ka nav viņu īpašums..

– Tāda bija nolaista māja, ka tagad mums atdeva.. Tēvam atdeva. I tā vēl bija pārmetumi par to. Ko man darīt? Viss kas bija nojaukts, nekā nebija jau. Un Ritvaldam tik “skāba dūša” bija. Ai! “Ko te gaidīt?” “Nesaki nekā, gan jau dzīvosim!”

– Jā. Tak es domāju, ne tikai māja bija tāda nopostīta, bet vispār ļoti daudz kas mainījies?

– Nu kas mainījās? Nekā nebij! Plika.

– Es domāju arī ne tikai jūsu lauku sētā, bet pašā Salienā un Latvijā arī. Es domāju, ka jūs.. jūs tomēr gribējāt atgriezties citādi..

– A man Salienā tur tēvu nepalaida. Manu tēvu tur nepalaida.

– Viņa mājā?

– Jā. Te jau es iegāju, neesmu vairs saimnieks..

– Nu jā.

– .. saimnieks man, vot [rāda uz vīru].

- Nu tas ir likumīgi, jo sieva parasti seko vīram, nu tas jau tā ir pieņemts.
- Jā.
- Vispār es domāju, ka jūs atbraucāt, cita kārtība taču..
- Tur dzīvojām mēs Sibīrijā, tur viss bija uz priekšu, tehnika mums, a te mūs pasūtīja darbā iet uz kuļmašīnu..
- Vēl no Ulmaņa laikiem, jā?
- Ulmaņa laika, jā, tas viss. Nu a te pavisam bija gari deguni.
- Turklat es vēl skatijos statistiku – [19]35. gadā Salienas pagastā bija nu apmēram puse, pat drusku vairāk kā puse iedzīvotāju bija latvieši.
- Nu tak izveda. Arestēja.
- Jā.
- Bija. [...]
- Un es domāju, ka tomēr krievi vai ukraiņi tur, Omskā, jūsu acīs bija drusku citādāki nekā šeit. Nē?
- [R. R.] Nē-ē.
- Nē.
- Nu tur jums ar viņiem nebija patiesībā ko dalīt..
- Viņi.. viņi pēdējo atdod.
- Nu jā, jā.
- Viņi bija vairāk kā šitie.. kā latvieši. Nu visi cietuši.. tagad gājām uz.. “klub”: “Pošļi v klub!” Zābaki atliekti, nu..
- [R. R.] Citu nekādu apavu nebij kā zābaki.
- Nē. Nu jā.
- [R. R.] Uz dančiem..
- Fufaika mugurā..
- Bet dejot vajag, kā tur citādi!? [Smejas.]
- Nu jā.
- [...] bet kā bija ar to reliģisko dzīvi šeit?
- Religijsko dzīvi..
- Jā.
- [R. R.] Pajukusi jau tā reliģiskā dzīve bij, paputējusi..
- Pajukusi.. Jauniešiem nevarēja nekur skolā..
- Nu, bet tomēr jūs kristījāt mazos.
- Ā.. mājās. Kristījām mājās.
- Paaicinājāt mācītāju...
- Paaicinājām mācītāju un.. Muižnieks mācītājs vai nē.. [...]
- [R. R.] Muižnieks.
- A kā mēs baznīcā vēl.. vēl tur bērnus nokrustījām.. baznīcā..

- [R. R.] Vecbornē.
– Vecbornē.
– **Arī Muižnieks bija?**
– Bija.
– **Viņš bija uz vairākām [draudzēm] laikam?**
– Bija uz vairākām...
– **Jā.**
– Vēl es zinu, ka Ruta mācītājam saka: “Pirmo Veltu krustāt!” Jā..
– **Tāpēc, ka vecākā?**
– Stāvēja, stāvēja, paņēma viņam aiz bārda.. [*smejas*]. Tā pačubināja viņam aiz bārdas, tak viņam bārda gari aug. Šitādi, vot.. paņēma aiz bārdas.. viņam paraustīja. Tad mazbērnus mēs krustījām mājās. Nevarēja. Visas krustības, viss notika mājās.
– **Bet nu kā?.. par to varēja aizrādīt.**
– Jā. Skolā gāja.. tagad man.. no plaušu karsoņa nomira meita. Arī mācītājs devās mājās, viņš nolūdza visu, a ārā gāja, skola pavadīja, tautas bija ļoti daudz.
– **Tik jauniņa..**
– .. kaimiņi, radi. Viņa komjauniete bija.
– **Tāpēc nedrīkstēja..**
– Nedrīkstēja. Mācītājs tik tā aizgāja, nu ģerbies tā, kā privātpersona. Nu tā.
– **Pat viņš civildrānās bija. Viņš pat nebija..**
– Jā. Šite bija tā – istabā..
– **Jā.**
– A te pārgērbās, tur civildrānās tādas.. Tāds laiks, ka nevarēja.
– **Jā.**
– Tāpat skolā nevar, gāja visa skola. Skolnieki tur bija jauni.
– **Viņa strādāja skolā, jā?**
– Pagastā.
– [R. R.] Nē, viņa jau.. strādāja kolhozā, bija beigusi.. Jelgavas.. to lauksaimniecības universitāti.

[R. Redzobs aiziet.]

[..]

- Nu tad šajā apkaimē luterāņu baznīcas vispār nebija padomju laikā?
– [M. L.] Bijā, tikai nevarēja dievkalpojumi [notikt].
– **Kur tas bija – Vecbornē?**
– [M. L.] Vecbornē.

- Un tur dievkalpojumi nenotika?
- [M. L.] Laikam nenotika.
- Notika.
- **Notīka?**
- Notika.

[Tālāk seko albūma skatīšanās.]

Transkribēja Iveta Bogdanoviča

Dokumenti no izvestās Kalvānu ģimenes uzskaites lietas

126.

1949. gada 2. februāris, Rīga

Izraksts no LPSR Iekšlietu Tautas komisariāta Kara tribunāla 1944. gada 17. decembra sprieduma K. Kalvānam

Сов[ершенно] секретно

Рассмотрев дело по обвинению

Калван Кришьянис Янсовича¹, 1901г. рожд.,

ур. усадьбы Падаули Солонской вол², Илукстского уезда

Латв. ССР, из крестьян-кулаков, латыша,

гр-на СССР, б/п, малограмотного, женатого,

в преступлении, предусмотренном ст.³ 58—1а УК РСФСР.

Установил

Калван, проживая на временно оккупированной немцами [территории] Латв. ССР 1944 г. вступил в военно-фашистскую организацию «айзсарги».

1944 г. Калван совместно с другими полицейскими айзсаргами арестовал сов. гр-на, бежавшего с немецкой каторги, участвовал в обысках, а также сам лично арестовал двух сов. граждан, нес патрульную службу на дорогах с целью задержания сов. партизан и подозрительных лиц.

На основании изложенного В[оенный] Прибунал признал доказанным в действиях Калван состав преступления по ст 58—1а УК РСФСР.

Приговорил

Калван Кришьяниса Янсовича на основании ст 58—1а УК РСФСР лишить свободы в И[справительно] Т[рудовом] Л[агере] сроком на 10 лет с поражением в правах на 5 лет с конфискацией имущества.

Начальник отдела 2-Н МГБ ЛССР майор [paraksts] / Зуян^{/4}

Верно: О/у отдела МГБ ЛССР по г. Рига л-т Топоров⁵

¹ Tā dokumentā, jābūt “Янсовича”.

² Tā dokumentā, jābūt “усадьба Паозоли, Салиенской вол.”

³ Pirms šī vārda nosvītrots nepabeigts vārds “стат[ъей]”.

⁴ Teikums ierakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

⁵ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 2. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Atveidojot dokumentu, netika labotas kļūdas.

Atzīmes dokumentā: dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī ar melnas tintes pildspalvu uzrakstīts: *След дело № 801 | Апривный № 5641.* Apakšējā stūrī ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: *см. на обороте.* Dokuments priekšpusē apstiprināts ar Latvijas PSR Valsts drošības ministrijas ģerboņa zīmogu.

127.

1949. gada 16. februāris, Ilūkste

LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par apcietinātā K. Kalvāna ģimeni

Сов[ершенно] секретно

КАЛВАН Кришьян Янисович¹, 1901 года рожд.,
урож. хутора «Паозали» Салиенской вол.

Илукстского уезда Латв. ССР, из крестьян-кулаков,
до ареста проживал и работал в своем хозяйстве,
в хуторе «Паозали» Салиенской вол. Илукстского уезда ЛССР.

КАЛВАН К. Я., оставаясь проживать на временно оккупированной немцами территории Латвийской ССР, в 1944 г. добровольно вступил в военно-фашистскую организацию «айзсарги».

Состоя членом организации «айзсарги», КАЛВАН К. Я. в 1944 г. совместно с другими членами организации арестовывал советских граждан, бежавших с фашистской каторги, участвовал в обысках, а так же сам лично арестовал двух советских гр-н, нес патрульную службу на дорогах с целью задержания советских партизан и подозрительных лиц.

За активную деятельность в пользу немецких оккупационных властей КАЛВАН в декабре 1944 г. арестован и осужден Военным Трибуналом Войск МВД Латв. ССР сроком на 10 лет с поражением в правах на 5 лет.

Хозяйство отнесено к группе кулацких.

Состав семьи:

- Жена – КАЛВАН Марта Фрицевна, 1888 года рождения,
- Дочь – КАЛВАН Зельма Кришьянновна, 1927 года рождения.

Проживают на хуторе «Паозали» Салиенской волости Илукстского уезда Латв. ССР.

Начальник Илукстского УО МГБ майор [paraksts] /ТРОФИМОВ/

¹Tā dokumentā, jābūt "Ансович".

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 1a. lp. Origīnāls. Mašinraksts. Majors Trofimovs parakstu ielicis ar melnas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas ģerboņa zīmogu.

128.

1949. gada 4. marts, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas līdzstrādnieka majora Sisojeva slēdziens par "notiesātā nacionālistu" K. Kalvāna ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās

«УТВЕРЖДАЮ»
МИНИСТР ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
Латвийской ССР
Генерал-майор
[paraksts] /НОВИК/
I/III

«САНКЦИОНИРУЮ»
ПРОКУРОР
[paraksts]
4/III

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

¹февраля 1949 г.

Я, сотрудник МГБ Латвийской ССР майор СЫКОЕВ, рассмотрев материалы учетного дела в отношении семьи осужденного националиста КАЛВАН Кришьян[иса] Янисович[а]², 1901 г. рождения, уроженец хут. «Паозали» Салиенской волости Илукстского уезда Латв. ССР. Осужден В[оенным] Т[рибуналом] В[ойск] МВД Латв. ССР на 10 лет И[справительно] Т[рудовых] Л[агерей].

НАШЕЛ:

Что КАЛВАН в период оккупации состоял в военно-фашистской организации «айзсарги». Совместно с другими членами организации арестовывал советских граждан, нес патрульную службу на дорогах с целью задержания советских партизан.

Лиц, награжденных орденами и медалями Советского Союза, участников Отечественной войны, находящихся в Советской Армии и имеющих особые заслуги перед государством, в составе семьи КАЛВАН не имеется.

[2. пусе]

ПОЛАГАЛ БЫ:

Семью осужденного националиста КАЛВАН Кришьян Янисовича², проживающую в своем хозяйстве на хут. «Паозоли» Салиенской волости Илукстского уезда Латв. ССР.

В составе:

1. Глава семьи жена – КАЛВАН Марта Фрицевна, 1888 г. р.
2. дочь – КАЛВАН Зельма Кришьянновна, 1927 г. р.

выселить из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение, имущество конфисковать.

Учетное дело направить на рассмотрение Особого Совещания при МГБ СССР.

Сотрудник МГБ Латв. ССР майор /СЫКОЕВ/ [paraksts]

СОГЛАСЕН: Начальник отдела 2-Н МГБ Латв. ССР майор /ЗУЯН/ [paraksts]

28 февраля 1949 г.

¹ Datums nav ierakstīts.

² Tā dokumentā. Jābūt “Ансович”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 9. lp., 9. lp. op. Origīnāls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī un augšējā labajā stūrī datumi un paraksti ielikti ar sarkanas krāsas zīmuli. Dokumenta otrās puses apakšā majors Sisojevs savu parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu, majors Zujāns datumu – 28 – un savu parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokuments priekšpuses augšējā kreisajā stūrī apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas ģerboņa zīmogu, priekšpuses augšējā labajā stūrī – ar PSRS Prokuratūras, LPSR Prokuratūras ģerboņa zīmogu. Dokumenta priekšpuses augšā uzraksts spiedogā: Прокурор Латвийской ССР|Государственный советник юстиции II кл. (Мишутин А. Н.).

Dokumenta otrajā pusē Kalvānu ģimenes locekļi atzīmēti ar ķeksi, kas ielikts ar sarkanas krāsas zīmuli. Ar zilas tintes pildspalvu uzlikti divi ieraksti: Дело на о/совещание | oy. [paraksts] (parakstu ielicis majors Zujāns); Согласен | Внесли в особ. сов. [paraksts] 27 IX (paraksts nav atšifrēts). Dokumenta beigās datums un Zujāna paraksts ar zilu zīmuli.

129.

[Ne agrāk par 1950. gada 19. janvāri], Maskava

Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1949. gada 1. oktobra protokola Nr. 57-a par M. Kalvānes un Z. Kalvānes specnometināšanu

СЛУШАЛИ	ПОСТАНОВИЛИ
877. Учетное дело № I3586 МГБ Латвийской ССР. КАЛВАН Марта Фрицевна, 1888 г. р., ур. Латвийской ССР, латышка, гр. СССР, беспартийная. Совместно с ней проживает дочь КАЛВАН Зельма Кришьяновна, 1927 г. р.	КАЛВАН Марту Фрицевну, КАЛВАН Зельму Кришьяновну как членов семьи националиста выселить на спецпоселение в Омскую область под надзор органов МВД. Имущество КОНФИСКОВАТЬ.

Нач. Секретариата Особого Совещания [*paraksts*]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 13. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Paraksts ielikts ar zilas tintes pildspalvu, tas nav atšifrēts.

Atzīmes dokumentā: dokumentā virs paraksta ar sarkanas krāsas zīmuli novilkta svītra. Dokumenta apakšējā kreisajā pusē, zem teksta, divi spiedogi: Отметка в ОСК ПРОИЗВЕДЕНА; 19 ЯНВ 1950 Лермонтова. Dokumenta apakšējā labajā pusē, zem teksta, ar gaiši zaļas tintes pildspalvu uzrakstīts 306253. Dokuments apstiprināts ar PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes ģerboņa zīmogu.

130.

[*Ne agrāk par 1954. gadu*], *Ziemeļkazahijas apgabala Balhaša K. Kalvāna autobiogrāfija ar lūgumu nosūtīt viņu uz ģimenes specnometinājuma vietu*

Я родился [в] ЛССР, Илукстск. уезд, Салонойской волости Павловоли усадьба, занимался хлебопашеством, имел земли 22 г.

Арестован 1944 года на 10 лет по ст. 58/1.

Жена проживает [в] Омской обл., Люблиńsko р-н, колхоз «Новая заря», жена Марта, род. 1997 года, дочка Зельма, род. 1925 года², также проживает с женой там же как спецпереселенцы из Латвии.

Срок наказания отбывал спецл/г МВД при городе Балхаши. Прошу направить меня к моей жене в Омскую область, колхоз Новая заря, где проживает моя жена Марта.

[*paraksts*]

¹ Тā dokumentā, pareizi ir 1888. gadā.

² Тā dokumentā, pareizi ir 1927. gadā.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 31. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.

K. Kalvāns ir parakstījies latviešu valodā. K. Kalvāns pats nav rakstījis savu biogrāfiju, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Dokuments ir samērā grūti salasāms. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Datešanas pamatojums: tekstā soda izciešana nometnē minēta pagātnes formā, tādējādi dokuments tapis ne agrāk par 1954. gadu.

131.

1954. gada 31. augusts, Omskas apgabals, Lubinas rajons

Z. Redzobas (Kalvānes) sūdzība PSRS Ministru Padomes priekssēdētājam par šķēršļiem ģimenes apvienošanā

*Председателю Совета Министров Союза ССР
тов. Маленкову Георгию Максимилиановичу*

*от Редзобс Зельмы Крышьяновны,
проживающей в к-зе «Большевик»
Любинского р-на Омской обл.*

Жалоба.

С 1949 года по настоящее время я с семьей, т. е. с мужем Редзобс Ритвалдом Карловичем и матерью Калван Мартой Фрицевной, нахожусь на поселении в Омской обл. Любинском р-оне, к-зе «Большевик». Мой отец Калван Кришьян Анцевич был в заключении в Казахской ССР, в Болхаш. В мае месяце 1954 г. был освобождён из заключения и направлен на работу в Северо-Казахстанскую обл., г. Петропавловск. Отцу разрешено проживать только приделах Северо-Казахстанской обл. Находиться же в Омской области ему запрещено. Согласно существующему положению, что разрозненные семьи должны жить вместе, однако получается наоборот. Как я, так и отец неоднократно обращались за помощью и писали заявления, в которых просили, чтобы нас соединили, но всегда был отрицательный ответ, потому что отцу выезд в Омскую обл. запрещён, а меня с мужем не отпускает правление колхоза. Так где же мы можем найти, вернее, добиться права гражданства или же должны остаться также разрозненной семьей. Ведь родители у меня старые. Матери уже 66 лет, притом у отца плохое здоровье. Отправить мать на иждевение отца и оставить престарелых родителей одних я не могу, а поэтому прошу перевести меня с мужем в г. Петропавловск.

Прошу Вас, Георгий Максимилианович, удовлетворить мою просьбу и дать указание о переводе.

[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes aprīķis), 2647. l., 104. lp.
Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar melnas tintes pildspalvu. Z. Redzoba pati rakstīja šo sūdzību, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar violetas tintes pildspalvu. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts ar gaiši zilas tintes pildspalvu nav salasāms. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: 4 – СЕИ 1954 (spiedogs ir sarkanā krāsā).

132.

1955. gada 25. oktobris, Ziemeļkazahijas apgabala Petropavlovska Kazahijas PSR Iekšlietu ministrijas Ziemeļkazahijas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas lēmums par K. Kalvāna atbrīvošanu no izsūtījuma nometinājuma un pārcelšanu uz specnometinājumu

«УТВЕРЖДАЮ»
И.О. НАЧАЛЬНИКА УПРАВЛЕНИЯ МВД
Северо-Казахстанской области
Полковник /Д. ТОКПАНОВ/
[paraksts]
25 октября 1955 года

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

25 октября 1955 г. гор. Петропавловск

Я, оперуполномоч. 4 Спецотдела УМВД по Северо-Казахстанской области лейтенант АТАМУРОВ, рассмотрев материалы личного дела на ссыльного поселенца

КАЛВАН Крещьяна¹ Ансовича, 1901 года рождения, уроженца Латвийской ССР, латыша, гр-на СССР, беспартийного,

НАШЕЛ:

КАЛВАН Крещьян Ансович за участие в антисоветской националистической организации 17 декабря 1944 года Военным Трибуналом войск НКВД Латвийской ССР был осужден к 10 годам ИТЛ.

По отбытию срока наказания, в соответствии Указа Президиума Верхового Совета СССР от 21. 2. 1948 года, КАЛВАН направлен в ссылку на поселение [в] Северо-Казахстанскую область, где в настоящее время проживает и состоит на учете как ссыльно-поселенец.

На основании Указа Президиума Верховного Совета СССР от 17 сентября 1955 года, КАЛВАН по составу совершенного преступления подлежит освобождению из ссылки на поселение, но, учитывая, что его семья состоит на учете спецпоселения, и он подлежит переводу на спецпоселение.

На основании изложенного и руководствуясь указанием МВД Казахской ССР № 9/3-6312 от 10 октября 1955 года

ПОСТАНОВИЛ:

КАЛВАН Крещьяна Ансовича из ссылки на поселении освободить и перевести на спецпоселение. Копию настоящего постановления направить в Советское РОМ МВД для исполнения.

Оперуполномоч. 4 спецотдела УМВД лейтенант [paraksts] /АТАМУРАТОВ/
«СОГЛАСЕН» Зам. начальника 4 спецотдела УМВД капитан [paraksts]
/М. БОЖКО/

¹ Тā dokumentā, pareizi ir “Кришьяниса”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 24. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī pulkvedis D. Tokpanovs datumu – 25 – un savu parakstu ielicis ar gaiši zilas krāsas zīmuli. Pēc vārda “постановление” datums – 25 – un paraksti dokumenta apakšā ir ielikti ar zilas tintes pildspalvu.

133.

*1956. gads, Ziemeļkazahijas apgabala Petropavlovska
Maršruta lapa Nr. 159 specnometinātā K. Kalvāna izbraukumam no Ziemeļkazahijas apgabala Sovetskas rajona uz Omskas apgabala Ľubinas rajonu*

Действителен по 5 марта 1956 г.

Спецпоселенцу Калван Крещьяну¹ Ансовичу, 1901 года рождения, разрешен выезд из Советского района Северо-Казахстанской области в Любинский район Омской области, который к месту назначения должен следовать только через ст. Булаево – Омск – пос. Любинский

При отклонении от указанного маршрута настоящий лист теряет силу, а владелец его² подлежит задержанию.

По прибытию к месту назначения Калван К. А. немедленно обязан обратиться в орган МВД.

Начальник отдела УМВД СКО подполковник [paraksts] (Давиденко)

[2. пuse]

С ним следует: Калван Марта Фрицевна, 1888 г. рождения

Начальник отдела УМВД СКО подполковник [paraksts]

¹ Тā dokumentā, pareizi ir “Кришьяниса”.

² Nākamais vārds nav salasāms.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 74. lp., 74. lp. op. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Nelieli ieraksti dokumentā veikti ar violetas tintes pildspalvu. Dokumenta priekšpusē un otrā pusē ar violetas tintes pildspalvu ielikts tas pats paraksts, kas nav atšifrēts.

Atzīme dokumentā: dokumenta priekšpuses apakšā un otras puses augšā ielikts trīsstūrveida spiedogs, uzraksts tajā: Управление МВД по Сев.-Казахст. обл. гор. Петропавловск.

134.

1956. gada 9. oktobris, Rīga

LPSR prokurora vietnieka, vecākā justīcijas padomnieka Sproģa protests (uzraudzības kārtibā) LPSR Augstākās Tiesas Kriminālietu tiesas kolēģijai un lūgums atbrīvot M. un Z. Kalvāni no specnometinājuma

Секретно

по делу КАЛВАН Марты Фрицевны

1 октября 1949 г. по постановлению Особого совещания при МГБ СССР направлены на поселение КАЛВАН Марта Фрицевна, рождения 1888 г., уроженка Латвийской ССР, латышка, гр-ка СССР, беспартийная. Совместно с нею выселена дочь КАЛВАН Зельма Кришьяновна, рождения 1927 г.

Поводом к их выселению послужило то, что их отец и муж – КАЛВАН Кришьян Янович¹, рождения 1901 г. за службу в немецких формированиях 17. XII. 1944 г. был осужден Военным трибуналом войск НКВД Латвийской ССР по ст. 58-1 «а» УК РСФСР к 10 годам лишения свободы, наказание отбыл, и совершенное им преступление амнистируется Указом Президиума Верховного Совета СССР от 17. IX. 1955 г. «Об амнистии», а поэтому нет оснований в дальнейшем содержать членов его семьи на поселении.

Руководствуясь Указом Президиума Верховного Совета СССР от 19. VIII. 1955 г., –

Прошу:

Постановление Особого совещания при МГБ СССР от 1. X. 1949 г. в отношении КАЛВАН Марты Фрицевны и КАЛВАН Зельмы Кришьяновны изменить, от поселения их освободить.

Приложения: 2 арх. уч. д. № 2647.

Зам. прокурор[а] Латвийской ССР старший советник юстиции [paraksts]
/СПРОГИС/

Справка. Калван проживают: Омская обл., Любинский р-н, колхоз им. Ф. Энгельса.

¹ Тā dokumentā. Jābūt “Ансович”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes aprīķis), 2647. l., 14. lp. Origālns. Mašīnraksts. Eksemplāra numurs 1 dokumenta augšā un datums un numurs 2–1461c. dokumenta augšējā labajā stūri ierakstīti ar gaiši zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā

stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): отп. 3 экз. | I-B/суд, 2-дело | 3-ни.
№ I276 | за. 6. X. 56 г. | пр I4. LPSR prokurora vietnieks, vecākais
justīcijas padomnieks Sproģis parakstu ielicis ar zilas tintes pild-
spalvu.

135.

1957. gada 9. janvāris, Rīga

LPSR Augstākās Tiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas nolēmums par LPSR pro-
kurora vietnieka Sproģa protesta (uzraudzības kārtībā) apmierināšanu un M. un
Z. Kalvānes atbrīvošanu no specnometinājuma

Особое Совещание

Секретно – Копия

Судебная коллегия по уголовным делам Верховного Суда Латвийской ССР в
составе:

Председательствующего: КЛЮЧИНСКАЯ Л. А.

Членов суда: ДРОЗДОВА А. Е., ВЕЙС М. А.

с участием прокурора ЖИЛИНОЙ М. А. рассмотрела в закрытом судебном за-
седании в г. Риге 25 декабря 1956 г. дело по протесту в порядке надзора зам.
прокурора Латвийской ССР на постановление Особого Совещания при МГБ
СССР от 1 октября 1949 г., которым направлены на спецпоселение в Омскую
область –

КАЛВАН Марта Фрицевна, 1888 г. рождения,

КАЛВАН Зельма Кришьянновна, 1927 г. рождения.

Заслушав доклад члена суда т. ВЕЙС и заключение прокурора т. ЖИЛИ-
НОЙ М. А., полагавшей протест удовлетворить, Судебная коллегия по уголовным
делам Верховного Суда Латвийской ССР нашла:

Основанием к их выселению послужило то, что их отец и муж Калван Кри-
шьян Янович¹ за службу в немецких формированиях 17/XII–1944 г. был осужден
по ст. 58–1 «а» УК к 10 годам лишения свободы.

В протесте прокурор указывает, что осужденный наказание отбыл, и со-
вершенное им преступление амнистируется Указом от 17/IX–1955 г. «Об амни-
стии», поэтому нет оснований в дальнейшем содержать членов его семьи на по-
селении и просит их освободить.

Рассмотрев материалы дела и обсудив доводы протеста, Судебная коллегия
находит, что протест подлежит удовлетворению по мотивам, изложенными в
протесте, поэтому судебная коллегия по уголовным делам

ОПРЕДЕЛИЛА:

Протест удовлетворить. ОСВОБОДИТЬ от дальнейшего нахождения на спец-
поселении КАЛВАН Марту Фрицевну и КАЛВАН Зельму Кришьянновну.

Председатель: КЛЮЧИНСКАЯ Л.

Члены суда: ВЕЙС М., ДРОЗДОВА А.

Копия верна: За Председателя Судебной коллегии по угол[овным] делам
Верховного Суда Латв. CCP [paraksts] /М. ВЕЙС/

¹ Tā dokumentā. Jābūt “Ансович”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 2647. l., 17. lp. Apstiprināta kopija. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā labajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): Дело № В-1814 | Исх. № 2641-с | Экз. № 4 (divi četrinieki ierakstīti ar gaiši zilas tintes pildspalvu). Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): отп. 4 экз. | 1-в адрес | 2-в наряд | 3-в прок. ЛССР | 4-в дело | исп. ВЕЙС | отп. Осипова | мат. № 4662 | 9/1-57 г. LPSR Augstākās Tiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētāja vietnieks M. Veiss parakstu dokumenta apakšā ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar zīmuli. Dokumenta augšā ar zīmuli uzrakstīts 2647. Dokuments apstiprināts ar LPSR Augstākās Tiesas ģerboņa zīmogu.

Atveidoja Iveta Bogdanoviča

— |

| —

— |

| —

Arhīva izziņa par Redzobu ģimeni

1949. gada 25. martā no Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta Līdumnieku mājām kā notiesātā nacionālista ģimene izsūtīta Redzobu ģimene.

Izsūtišanas pamatojums:

ģimenes galva Kārlis Redzobs “vācu okupācijas laikā labprātīgi iestājies aizsargu organizācijā, būdams aizsargs, viņš piedalījās vācu okupācijas varas pasākumos – aizdomās turēto personu aizturēšanā, kā arī partizānu tvarstišanā”; 1946. gada 20. jūnijā PSRS Iekšlietu ministrijas Sevišķā apspriede Redzobam Kārlim piesprieda 6 gadus labošanas darbu nometnē; saimniecība divas reizes bijusi pakļauta zemes reformai; ar Ilūkstes apriņķa Darbaļaužu deputātu padomes izpildkomitejas 1948. gada 6. jūlija lēmumu Nr. 777 Redzobu saimniecība kā vācu okupantu atbalstītāji iekļauti kulaku sarakstos.

Slēdzienu par Redzobu ģimenes izsūtišanu 1949. gada 3. februārī apstiprinājis LPSR Valsts drošības ministrs Alfons Noviks, 1949. gada 10. martā sankcionējis Latvijas PSR prokurors Aleksandrs Mišutins.

1949. gada 25. martā tika izsūtīti

Redzobs Minna Mārtiņa meita (dz. 1897.) – K. Redzoba sieva;
Redzobs Mirdza Kārla meita (dz. 1928.) – K. Redzoba meita;
Redzobs Ritvalds Kārla dēls (dz. 1930.) – K. Redzoba dēls;
Redzobs Kārlis Kārla dēls (dz. 1934.) – K. Redzoba dēls.

Stacija –
Grīva, ešelons Nr. 97342

Specnometinājuma vieta – Omskas apgabals, Ķubinas rajons.

1951. gadā pēc soda izciešanas Kraslagā (labošanas darbu nometne Krasnojarskas novadā) pie ģimenes aizbrauc Redzobs Kārlis Andreja d., dz. 1899.

Ģimenes locekļu atbrīvošana notika pakāpeniski:

Kārli Redzobu no specnometinājuma atbrīvo saskaņā ar Latvijas PSR Ministru Padomes komisijas 1957. gada 21. februāra lēmumu Nr. 107-17-ps; Mirdzu Redzobu – Staltmani un Ritvaldu Redzobu no specnometināto uzskaites noņem ar Omskas apgabala Iekšlietu pārvaldes 1957. gada 23. augusta slēdzienu, pamatojoties uz to, ka viņi ir saņēmuši medaļu “Par neskarto zemju apgūšanu”;

Minnu Redzobu un jaunāko dēlu Kārli no specnometināto uzskaites noņem arī ar Omskas apgabala Iekšlietu pārvaldes 1957. gada 23. augusta slēdzienu, pamatojoties uz to, ka dēls Ritvalds ir saņēmis medaļu “Par neskarto zemju apgūšanu”;

Ģimeni no specnometinājuma atbrīvo saskaņā arī ar Latvijas PSR Augstākās Tiesas Kriminālietu tiesu kolēģijas 1957. gada 23. augusta nolēmumu Nr. B-700.

**Redzobu ģimene specnometinājuma uzskaitē atradās no
1949.15.04. līdz 1957.06.09.**

Izziņu sastādīja Latvijas Valsts arhīva darbinieki pēc LVA 1894. fonda 1. apraksta (Ilūkstes aprīņķis) lietas Nr. 1617 dokumentiem.

Mirdzas Staltmanes (Redzobas) dzīvesstāsts

Mirdzas Staltmanes (Redzobas) dzīvesstāsts, ierakstīja Zane Stapķeviča Daugavpils rajona Salienas pagasta "Baltiņos" 2004. gada 2. jūlijā, ieraksts (2 audiokasetes, 118 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 216, saīsināti – DU MV: 216.

Mirdza Redzoba dzimus i 1928. gadā Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta "Lidumniekos" Minnas un Kārļa Redzobu daudzbērnu ģimenē. 1936.–1943. gadā Mirdza iegūst pamatzglītību, pēc tam strādā tēva saimniecībā. Pēc kara (1946.g.) Kārlis Redzobs tiek apcietināts, apsūdzēts par piedalīšanos aizsargu organizācijā nacistiskās Vācijas okupācijas laikā un notiesāts uz 6 gadiem piespiedu darbam "labošanas" nometnē. 1949. gada 25. martā viņa sieva ar 3 pieaugušiem bērniem – Mirdzu, Ritvaldu un Kārli – tiek izvesti uz Sibīriju kā "notiesāta nacionālista" ģimene. Mirdza kopā ar brāļiem strādā Omskas apgabala Ľubinas rajona kolhozā "Novaja zarja". 1954. gadā apprecas ar Teni Staltmani, turpat piedzimst divi dēli – Bruno (1954) un Jānis (1956). 1958. gadā M. Staltmane ar vīru un dēliem atgriežas Salienas pagastā. Šeit 1962. gadā piedzimst meita Rasma. Dzimtajā vietā teicēja līdz pat 1983. gadam strādā kolhozā "Iskra", patlaban ir pensionāre, dzīvo ar dēla ģimeni.

Intervija norisinājās M. Staltmanes mājās. Teicēja bija laipna un atsaučīga, intervijas laikā bieži smaidīja, kaut arī savā dzīvē pieredzējusi daudzus pārbaudījumus. Atbildes uz uzdotajiem jautājumiem teicēja sniedz plašas un saturiskas, sasildītas ar brīnišķīgu humora izjūtu. Dzīvesstāsta galvenās tēmas ir teicējas bērnība un skolas gadi "ulmaņlaikos", karš un iespaidi par svešzemju armiju karavīriem, dzīve Sibīrijā un pēc atgriešanās – darbs kolhozā un dzīve Salienā padomju laikos. Deportācija palikusi teicējas atmiņā no ģimenes aizturēšanas brīža 1949. gada 25. martā līdz aizbraukšanai no Omskas apgabala. Liela uzmanība pievērsta cilvēku savstarpējām attiecībām un ikdienas dzīvei.

[1. audiokasetes A puse]

- Nosauciet, lūdzu, jūsu vārdu, uzvārdu un dzimšanas gadu.
- Mirdza Staltmane. Visu gadu jāsaka, ja? 1928. gada 9. septembra.
- Pastāstiet, lūdzu, kaut ko par savu bērnību.
- Oi, bērnība! Mēs augām, oi, gandrīz sameloju, pieci bērni [*iesmejas*]. Ģimenē bija pieci bērni. Divi brāļi, vecāki par mani, es un divi bērni, divi brāļi, jaunāki par mani. Pieci bērni. Mamma, paps. Vecāmāte pie mums nedzīvoja, kaimiņos. Viena vecāmāte, otra vecāmāte. Nu visi apmiruši. Vecāki man ir miruši. Neviena vairs nav. Dzīvojām, strādājām. Tagad bērni strādāt negrib. Un, kad darbs bija pabeigts, vajadzēja tēvu ar māti klausīt. Pateica iet dārzā, tūlit ir jāiet. Nu, bet pareizi, baidījāmies i klausījām. A tagad, nu kā, strādā jau, palīdz, ko viņi grib, bet kas viņiem nepatīk, tad negrib.
- Jums bij liela saimniecība?
- Mammai ar papu?
- Jā.
- Turēja divas govīs, turēja trīs, nu, kā sanāca. Divi zirgi, viens zirgs. Zemes nebija daudz tēvam. Bija deviņpadsmīt hektāru kopejā platība. Tikai desmit bija aramzemes, skaitās. Sējām, kultivējām, visu ko darīja. A pārējais bija pūrs tāds [*iesmejas*]. Tāda slikta zeme. Zinu, paps stāstīja: mežu izcirta, un tad ara zemi, izstrādāja. Zemīte bija tāda švaka. Ne-nebij tā, kā pie Jelgavas, pie Rīgas – tur laba zemīte. A šeit, ka vēl pēc meža, nu ziniet. Akmeņu liela kaudze bij, kā māja, pielasīta, savesti visi vienā vietā. Nu vot, tā. Strādājām visi pie tēva, neviens [*nevar dzirdēt*].
- Un strādniekus..?
- Strādniekus neņēmām. Visu apstrādāja ar savu, ar savu ģimeni apstrādāja. Nu, ka mēs mazi bērni bij, tad kādreiz kaut ko paņēma, laikam nē. Bērni paauga visu laiku. Paši ar savu ģimeni apstrādāja, ko vajadzēja, ko sēja, ko strādāja, ko darīja.
- Kādi pienākumi bij bērniem? Kas viņiem bija jādara saimniecībā?
- Visu. Skolā ka gājām, visu. Atnākam no skolas, vienam bij jānes ūdens uz mājām, otram – malka, trešam vēl kaut ko. Visu vecākiem vajadzēja palīdzēt. Nevajadzēja tā, kā atnāc – tūlit pie grāmatām. Visu darbu padarīji, tad atnāci uz istabu, petrolejas lampa dega pie griestiem pakārtā, un visi četri apkārt. Piecatā, visi tad vēl nemācījās. Izglītības mums lielas nav. Vecākie brāļi varbūt kādas sešas klases beidza. Es beidzu septiņas klases. Karš beidzās [*teiktais neskaidrs*].
- Kādā skolā jūs mācījāties?
- Tā ir Lielbornes skola. Četras klases. Tad bija Vecbornes skola tālāk. Tur divas klases tamā skolā, tamā laikā. Trīs gadi Vecbornes skolā mācījos.
- Kas jums visspilgtāk palika atmiņā no skolas laikiem?

– Baidīties kara laikā. Nu tā, kā skolā, es nezinu [*iesmejas*]. Lielbornes skolā mēs vēl maziņi bijām. Skolnieku bija daudz. Tagad dažreiz paskatos uz fotokartiņām, kur vecākie brāļi mācījušies, daudz, astoņdesmit cilvēku. A tagad, izputēja tā skola.

– **Jums bija tālu jāiet uz skolu?**

– Četri kilometri. Kājām. Nu tā, ja dažreiz sniegputenis kāds jeb kas, tēvs sajūdz zirgu, kaimiņu meitenes, visus aizved. A tā kājām. Četri kilometri. Vecbornes skolā pa ziemu internātā dzīvojām, kam tālu. Septiņi kilometri katru dienu nevarēja izstaigāt. Tad pa nakti nakšņojām. Pirmsdien aizved, aizved produktus reizē [*iesmejas*], visu ko.

– **Ko jums deva līdzi?**

– A nu, kas bija mājās. I sviestu, i gaļas kādu gabaliņu. Tur žāvētu jeb sacep, nu, ka uz nedēļu. A skolā baroja ar pusdienām. Vārīja, pavārs bij. Nu pusdienas paēdam, vakariņas, visu paši. Gajām uz skolas pliti virtuvē, ko sagatavojam, ko sasilda, ko tāpat paēd. Tēju padzer [iesmejas].

– **Jums vajadzēja maksāt par pusdienām, ko skolā ēdāt?**

– Es taisni neatceros, pareizi. Varbūt nē, varbūt nē, tāpēc, ka zinu: veda kartupeļus, skolā prasīja.. kartupeļus, tur dažreiz varbūt pienu veda. [...] Pusdienas garšīgas, izvāra zupu, paēd visi. A tagad bērni negrib skolā ēst! Salienas skolā viņi [pavāri] laikam nevāra pavisam, tāpēc, ka viņi [skolēni] neēd. Es kādreiz skolā ar' strādāju, negrib [skolēni] ēst – visu cūkām lej spainī. Neēd, kapēc viņi neēd, es nezinu, vai nav tā pieradusi vēl.

– **Internātā jūs daudz bērnu dzīvoja?**

– Nē, mēs daudz nedzīvojām. Kādas piecpadsmit meitenes laikam un tur kādi četri zēni. Pa četri, pa trīs. Nu, kam bija tālu jāiet. A kuri tuvāk, visi mājās. Iet mājās, no rīta visi nāk uz skolu. Kurš ātri, kurš kājām.

– **Skolas nauda nebij jāmaksā?**

– Man liekas, ka nē. Vot, tādas lietiņas...

– **Bet vecāki gribēja, lai jūs ejat skolā?**

– Jā. Es piektā klasē negribēju iet. Kaimiņu meitene krieviete bija: “Ai, tālu iet, mēs neiesim.” I es tamā skaitā, es ar’ negribu. Tēvs saka: “Kāpēc netaisies uz skolu iet?” Es saku: “A meitenes neies, es ar’ negribu.” “Ah, negribi, vajag iet!” Sabāra, sabāra, vienā dienā visu nopirkta. Burtnīcas sapirka, grāmatas sadabūja, i uz skolu [*smejas*]. Vot, tā.

– **Grāmatas vajadzēja pirkt par savu naudu vai skolā deva?**

– Skolā deva. Skolā, nu par cik gadiem, piemēram, es šoreiz beidzu mācīties, nāks tu uz skolu – tev būs manas grāmatas un tā. Nu, ja kuras pavisam bija saplēstas, tad varbūt pirka, skolai jaunas deva. Tā nē, skolas, skolas grāmatas.

– **Jūs rakstījāt burtnīcā?**

– Jā.

– **Un ar tinti?**

– Tinti. Tinte bija tādās mazās pudelītēs. Uz sola lika i ar spalvu. Ar spalvu rakstīja. [...] Dažreiz izlējās tā pudelite, apgāžas, visas burtnīcas aplēja. Visādi gadās, ziniet. Vecākās klasēs tā nedarija, maziņie jau daudz ko darīja, tāpat kā tagad..

– **Skolas somas jums bija?**

– Skolas somas mums bija speciāli nopirktas no finiera. Nu kā, tāda liela, ar vāciņu, aiztaisās. Un mugursoma skaitījās. Kuri tādi nabadzīgāki, nepirkta, tie nu no drēbēm. No drēbes kaut kādas sašuj tādu mazu somu, staigā.. [*teiktais grūti saklausāms*].

– **Kādus priekšmetus jums mācīja?**

– Mācīja dabas mācību, ģeogrāfiju, matemātiku, latviešu valodu, krievu valodu ceturtajā klasē (kad krievi okupēja, tad bija krievu valoda). Nu cik mums tur mācīja, maz stundu bij, div[as] nedēļā. Varbūt divas stundas vai trīs. Mazās klasēs ticības mācību. Kad pārgājām uz Vecborni, tas kara laiks bija, laikam nemācīja. Vot, kā aizmirstās, aizmirstās.

– **Tad jau vairs nemācīja?**

– Jā, jā, tad vairs nemācīja.

– **Sakiet, lūdzu, tad, kad beidzās brīvvalsts laiks, skolā skolotājus arī nomainīja?**

– Skolotāji pa vasaru gāja strādāt skaitījās, tāpat kā tagad. Skolai bija sava zeme, cik tur, nezinu. Tur iesēti kartupeļi, burkāni, bietītes. Viss, kas vajadzīgs bija priekš pusdienām. Staigājām, ravējām, katrs savas dienas. Laištījām, kad karsts. Lielbornes skolai Daugava tuvu, no Daugavas ūdeni nesām, laistījām dārzu, ravējām. Ogas bija, krūmi piedēstīti, āboli bija. Pie katras skolas bija. Vecbornes skolai ar' bija dārzs. Ravēja, cēla, gāja bērni nozīmētās dienās.

– **Kurā gadā jūs sākāt iet skolā?**

– [19]40. beidzu. Pagaidi, kurā gadā es beidzu [*iesmejas*]. Salienas skola būvēta [19]37. gadā, jaunākais brālis jau Salienas skolā staigāja [19]36. [*iesmejas*]. Es neatceros.

– **Jūs atceraties, kā šeit skolu cēla?**

– Jā, kā Salienas skolu, jā.

– **Pastāstiet, lūdzu, ko jūs atceraties?**

– Brauc ar zirgiem, visu veda. Nebija taču mašīnas tamā laikā. Mašīnu, tādu lielu mašīnu. Ar zirgiem, nu, cik dienas, visi jau reizē nebrauca. Cik dienas bija nozīmēts, cik zirgu ar ratiem. Veda granti, tepat no mūsu mājām. Man vīramātē stāstīja, ka veda. Nu karjers uztaisīts, granti veduši. Veda, jā, granti sauca, tagad kā viņu sauc, nezinu [*smejas*].

– Droši vien tāpat.

– Laikam tāpat. Tepat pie mums, pie mūriem kolhoza laikā izraka lielu bedri. Tur kalniņš bija. A tagad tur bedre. Izraka, gandrīz mūsu šķūnis nogāzās [*smejas*]. Traki veda, tāda smalka grantīte bija, atkal tur rok. [...] A Salienas skolai ar zirgiem veda. Taisīja uzbērumu ar zirgiem, tur bij nelīdzens un uzbērumu uztaisīja, pie skolas, tur uz leju, tā izskatās kā uz kalniņa. Tur tai-sīja uzbērumu.

– Un cēla šeit paši vietējie saimnieki vai bija kādi citi cilvēki?

– Nē, laikam nē. Nē, es domāju, ka citi nevar būt [*grūti saklausāms*]. A Lielbornes skola, tur otra skola, tur kunga māja bija. Divstāvu, piebūve bij, priekš strādniekiem bija mājas. Tāda stipra, vēl tagad stāv. Parunāja: "Pirks, pirks." A kas viņu pirks? Neviena saimnieka tur nav, cilvēki dzīvo. A kas viņu.. Koka māja, apgāzīsies vēl. Ar' uz tāda kalna. A kā viņa tur būvēta? Tomēr agrāk ar' kungi būvēja tā. Bija jau cilvēki, arī tehnika [*nav saklausāms*]. Vecbornes skola arī skaitījās kunga māja. [*Teiktais neskaidrs*.] Mūsu Vecbornes baznīca skaitās. [*Teiktais neskaidrs*.] Es neatceros, kā iesvētīja baznīcu. A kā viņu tur būvēja... [...]

– Jums skolā gāja dažādu tautību bērni?

– Jā.

– Kā?

– Klāt visu ticību: latvieši, krievi, vesticīnieki, pareizticīgie. Jā, daudz bērnu bija. A Lielbornes skolā vispār daudz bērnu bija. Četri skolotāji, direktors. Viena apkopēja: viņa kopa, kurināja, krāsni kurināja. Kāds malku nesa. Apstrādāja maz cilvēku, nebij tik daudz.

– Kā skolēni sadzīvoja savā starpā?

– Kā i bērni.. [*Teksts nesaklausāms*.] Skolotājas bija trīs. Nu mainījās, kad trīs bij, kad četras. Angļu valodas skolotāja aizbrauca, o jā, vācu valodas skolotāja aizbrauca pie vācieša. Nu divas trīs, es zinu, strādāja. [*Teksts grūti saklausāms*.]

– Tad, kad nāca krievu laiki, nebija tā, ka nomainīja skolotājus? Kādā valodā jūs mācījāties?

– Mēs mācījāmies latviski. Latviski, vāciski. Salienas skolā mācījās angļiski. A mēs Lielbornes skolā latviski, krieviski, vācu valodu..

– Bet tā citus priekšmetus latviski mācīja?

– Jā, jā.

– Arī kara laikā?

– Jā. Krieviem jau grūtāk bija, tāpat visiem mācīja.

– Nežēlojās?

– Par ko žēloties? Atnāci skolā, tad mācies. Mācījās [*ieklepojas*].

– Kādas bija ar skolotājiem attiecības?

- Labas. [...] Ne mīlēja, bet mācēja pasniegt [...]. Skolotāji melnā halātā, baltu krādziņu. Bērni skrien, smejās. Nu kāpēc.. Vēlāk atceras... Kaktā ieliek, nu kā kaktā jau ieliek, ja neklausa. Kas tur, pastāvēji kaktā [...].
- **Skolā kādus svētkus svinējāt?**
- Svinēja. Valsts svētki bija: piecpadsmitais maijs, astoņpadsmitais novembris. Nu tad Lieldienas, nu tur visu [...].
- **Tad bija brīvdiena?**
- Brīvdiena, jā, a tā, Lieldienas iekrīt svētdien, nu varbūt pirmdien.
- **Kā svinēja 18. novembri? Kā viņu svinēja skolā?**
- [Iesmejas] neatceros. Ir kaut kur kartiņa pat. Karogu vilka. Tāds liels laukums bija pretim skolai, gara mačta bija. [*Teiktais nav saklausāms.*] Vēlāk tur kaut kādu teāterīti mācīja, mācīja bērni. Dejoja i teātri spēlēja. Dejoja, dziesmas dziedāja: “Skaisti dziedi lakstigala”. Kā šodien atceros. Negribēju, tā kā bailes bija, viena pati. Tāda droša biju, viena pati dziedāju, vēlāk skrēju prom no skatuves.. [*ieklepojas*]. Mācīja bērnus. Tagad jau arī, ja bērnus māca, viņi mācās, a, ja neviens nenodarbojās ar to, bērni paši vai tad [mācīsies]? [...]
- **18. maiju arī līdzīgi?**
- 15. maijs.
- **Oi, es atvainojos, 15. maiju arī tamlīdzīgi svinēja?**
- Jā, jā, 18. bija valsts dibināšana, bet 15. maijs kas par svētkiem?
- **Ulmaņa, droši vien, apvērsums.**
- Jau aizmiršās, jau cik gadi. Nevar visu atcerēties.
- **Mājās jūs ģimenes lokā svinējāt, atzīmējāt 18. novembri?**
- Karogus vajadzēja uzķārt, noteikti. Valsts karogi bija visiem. Un noteikti tajā dienā vajadzēja kārt karogus.
- **Kur vēlāk karogs palika kara laikā?**
- Nu ziniet, mēs bijām izvesti, nezinām, kur, kas viņu...
- [...] **Tad jūsu ģimeni skāra deportācijas? Pastāstiet, kādēļ jūsu ģimeni izveda?**
- Tānī laikā, ziniet, es jums nevaru pateikt, kāpēc. Visus mūs, represētos, nu katru gadu mēs atzīmējam. Ielūdz mūs uz kultūras namu. Tur ir bibliotēka, tur ir kultūra, tāda vadītāja. Viņa mums lasa, nu jau gadi pieci varbūt strādā. Viņai viss bija sarakstīts, cik izvesti, cik atgriezušies, viss, viss. Nu ļoti daudz. Tagad pa televizoru, katrs trešais cilvēks bija izsūtīts uz Sibīriju. Kāpēc viņus izveda? Ziniet, ar maziem bērniem, pavismaziem bērniem, pavismaziem. Mēs braucām vagonā, liels vagons bij, kaut kādas lokomotīves. Sešdesmit cilvēku vagonā. Bērni tādi – pieci gadiņi, nu seši. Nu kur bērns, tamā laikā taisni nevarēja saprast. Viņi gribēja, lai ietu varbūt kolhozā, labāk tos cilvēkus sadzinuši visus kolhozā. Pusi izveda. Palika ļoti maz, ja kas palika, tiem bija vēl grūtāk kā mums. Viņiem vajadzēja lopus skatīties.

Lopus nebija ar ko barot. Sadzina no saimniekiem lopus, atņēma visu, nu kāda tur politika bija, kas to lai zin. A mūs aizveda, tur jau viss bija gatavs – kolhozi. Darbu deva, i viss, strādā no rīta līdz vakaram. Jā, mums tāds labs kolhoza priekssēdētājs bija, hohols, kā mēs teicām. Viņš, vot, tā pateica, atbrauca, piebaroja mūs, pateica: “Nedēļu atpūšaties!” Pirtis bij izkuriņātas, viss, sagaidīja, kā lielus ciemiņus. Katram, katrai ģimenei, vot, tev pateica, ka pie tevis dzīvos trīs cilvēki, pie tevis pieci dzīvos, kur mazākas ģimenes. Visus sadalīja pa ģimenēm, pa saimniekiem, kas dzīvoja kolhozos. Sādžas bija, daudz māju.. Mēs, pieci cilvēki, mēs pie vienas saimnieces, saimniece ar dēlu bija. Mūs piecus cilvēkus [izmitināja]. Gulējām uz grīdas, atnesa sienu saliku, arī gulējām. Vēlāk kādu beņķi sataisīja, a ko tur viņiem, tur ar' nekas sevišķs nebija. Ar' pa kara laiku vienas sievietes dzīvoja, vīriešu nebija.

– Jums visu ģimeni izveda?

– Tēvs bija agrāk paņemts. [19]41. gadā [izvešanas laikā] tur dalīja. Nēma tur bērnus atsevišķi, tur sievas atsevišķi. A mums iepriekš tēvu paņēma, a pēc cik laika ..

– Tad tēvu paņēma [19]41. gadā?

– Nē.

– [19]49. gadā? Un viņš tad atsevišķi no jums visu laiku bija?

– Jā, jā. Atbrīvojās jau no cietuma. Salika cietumā, nezin par ko cietumā saliku. Cietumi pilni bija.

– Viņš bija Sibīrijā cietumā?

– Krasnojarskas..

– Un cik ilgi viņš bij?

– Sešus gadus.

– Pēc tam viņš atgriezās?

– Jā.

– Un kur tieši jūs Sibīrijā [bijāt]?

– Omskas apgabalā [teicējas balss klūst klusa]. 40 kilometru no Omskas. Tālu. Braucām divas nedēļas, visa kā bija. Tagad, kad padomāju, kaut kā ne tā, āda ceļās uz muguras. Visa kā bija. Pilni ar utīm aizbraucām. Iu, pirts saimniekiem bija izkuriņātas. Atbrauca, pateica, lai izkurina, lai neaizmirst izmazgāt. Gājām uz pirti, izmazgājāmies, saģērbām tīras drēbes. Netīrās sadedzināja. Bailes bija skatīties, cik tur utu, nevarēja ne gulēt, ne sēdēt, visi kasījās. Vai.

– Kas jums bija līdzi paņemts? Paspējāt daudz ko paņemt līdzi?

– Neko, viens nēma, otrs svieda prom. Jaunākais brālis, es saku: “Priekš kam nest, vienalga tu nepanesīsi to, ko tu paņemsi. Ne deķi, ne spilvenu.” Mēs sviežam laukā, bet viņš tikai bāž maisos. Ko paņēmām, paņēmām, ko nepaņēmām, tas palika. Bija atļauts, 500 kilogramu varēja ņemt katrs, bet

mums neviens to neteica. Atbrauca, te stāvēja, šautene klātu: "Taisies!" Uz kurieni vedīs, kur brauc, kas vedīs. [..]

– Izveda jūsu mammu..?

– Mammu, divus brāļus un mani. Viens brālis vācu armijā, otrs – Sarkanajā. Vēlāk viņi pārgāja. Viens bija vācu armijā, otrs bija tā kā krievu armijā. Iznāca, ka viņš tā kā pārgāja uz krievu armiju. Nu viens tur bija, otrs tur bija. Viens krita, nezinu, bezvēsts kara laikā. Neatradām.

– No ēdamā jūs kaut ko ņemāt līdzi?

– Kas bija mājās, protams. Atnesa kaimiņiene tādu lielu maizes kukuli, mēs pusceļu ēdām, pa gabaliņam nogriezām. [...] Maiss miltu. Kas vēl? A, speķis, cūkgaļas speķīti. Pa ceļam vienā reizē baroja, nu tur laikam kādā stacijā nostājās. Ne labā stacijā nostājās, bet nostājās tā, ka nevar visu redzēt, tādā kā lauku. Labā stacijā apstājās tikai ūdeni paņemt.

– Ko jums deva ēst?

– Zinu, divās vietās labi baroja. Bij, pabaroja. Bij desa, mums bij iedota, bij zupa, atnesa tādās kannās. Dalījām jau, paši dalījām. Kas mazāks, kas vairāk. A dažā vietā pavisam tā drusciņ. Sauso maizīti, tur vēl kaut ko tur. I viss. Tēju paši, ūdeni atnesām, paši dzērām. Kaut ūdeni padzert. Ne tur cukura, nekā. [...]

– Kā karavīri izturējās pret jums?

– Nu viņiem, viņiem jau ar' bija tikai jāsargā. Ko viņš var pateikt? Prasījām, uz kurieni mūs vedīs. Teica viņi: nezina. Zināja viņi visu, noteikti. A mums neteica. Nekā. Kur mūs vedīs, uz ziemeļiem, purvos kādos. Mums tur radiņieki bija. Teica, vieni odi. Nebija iespējams dzīvot. Ods, domāja, ka apēdis. Nu jau tā vieta, maza pilsētiņa, tā stacija Ľubinska. Septiņi kilometri sādža. Veda ar bulļiem, veda ar zirgiem saviem. [...]

– Un tad, cik ilgi jūs bijāt izsūtījumā?

– Deviņi..

– Tad jau vēlāk, kad jūs nometinājāties ģimenēs, ko jūs darījāt?

– Strādājām, visu, ko teica, mums vajadzēja darīt. Es baidījos, klausījām priekšnieku. Tad mēs strādājām pa lauku brigādēm, ar bulļiem ecējām zemi. Ar' bij zemes aizlaistas pa kara laiku. Traktoru bij ļoti maz. Apstrādājām lie-las platibas ar zirgiem, ar bulļiem. Strādājām. A vēlāk jau kas par povāru strādāja brigādē, bij mūsu kolhozā. Nebija ļoti daudz, brigādē par pavāru. Vārīja ēst strādniekiem. Dzīvojām tāds, nu, kā pateikt, tāds kā šķūnītis, sa-taisītas nāras tādas no koka, pievests siena. Katrs savu deķi i gulējām. Jaunos nelaida katru dienu uz mājām. No rīta saulīte vēl tikai, nu kliedz viens: "Padjom!" Visi cēlās, i kamēr saulīte nenojiet. Pat vēlāk nedrīkst nekur iet. Vajag strādāt, sienu vest i kaut ko citu, kāds darbs. Vēlāk jau uz traktoriem par piekabinātāju strādāju. Es strādāju dienu un nakti. Divās maiņas strā-dāju. Nedēļu dienas maiņā strādāju, otru nedēļu – naktī. Nu, nomaināmies, nedēļas laikā nomaināmies, tad otru nedēļu. Strādāju dienām, naktīm.

– Jums maksāja par darbu?

– Maksāja, tur maksāja tās kapeiciņas. Ko paņemsi no kolhoza, atļāva priekšnieks. Varēja ņemt maizi, gaļu varēja ņemt, turēja kaut ko, lopus i cūkas, i bulļus, visu. Varēja ņemt, bet gada beigās tev visu izskaitīja. Gaļa tik maksāja, maizes tik paņēmi, miltus tur cik paņēmi jeb kaut ko. I visu atskaita. I gada beigās iznāca, ka paliki vēl parādā. Tev nepietika pa gadu, ko tu strādāji, nepietika. Centāmies kā mazāk ņemt. Cik varēja, tā dzīvojām, lai nopelnītu, bet mazāk atskaitītu. Ka pēdējos gadus, jau labi saņēmām. Maksāja graudā, maksāja naudā. Naudas tik daudz – nē, a vairāk graudā deva. Tur kvieši auga, miežus mēs vēl uz Latviju atvedām. Cik mēs atvedām? Trīs tonnas varbūt. Ilgi dzīvojām no Sibīrijas maizes.

– Kas bija tad, ja palika parādā? Jūs stāstījāt.

– Tad dzīvojām nākošā gadā vēl tāpat. Vēl atskaitīja gada beigās, atkal visu paskaita, jau mazāks parāds, jau mazāks parāds paliek. I kad jau izsītāmies no parādiem, tad jau aizvedām dzirnās, aizvedām miltus, samaļam. Uz tirgu aizved, pārdod, jau skaties tur ir jau naudiņa, jau no kolhoza nevajag ņemt.
[.]

– Dārgi maksāja, piemēram, maize un gaļa?

– Kolhozā, kolhozā ne.

[1. audiokasetes B puse]

– [...] Un jūs visus deviņus gadus dzīvojāt pie vieniem saimniekiem, vienās mājās?

– Nē, vēlāk savu uzbūvēja.

– Ja?

– Mamma atnāca, nopirkām, tur viens brauca prom kā reiz, tāds bija vecīts. Nopirkām māla, vot, tāda kā mūsu pirtiņa stāv, tādu mazu mājiņu. Dzīvojām, es ar mamma i divi brāļi, i māsīca. Pieci cilvēki dzīvojām, dzīvojām tamā mājiņā mazā. Vēlāk izgājām, apprečējās, kas izgāja pie vīra, kas apprečējās. Taisījām savas mājas. Tur mājas varēja taisīt, taisīja no tāda, tāds balts māls. Balts. Taisīja, vot, tādus kieģeļus, mīciņa ar salmiem, lēja ūdeni, samīcīja. Tādas formas bij sataisītas. Būvējām savu māju. Visas mājiņas baltas, skaistas, sādža tīra. Mēs, kad braucām, bija vispār visas ar kalķi izbalinātas no ārpuses un iekšpuses. Balts un balts. Balinājām un taisījām, jumtu bij. Tādas šķības lāpstas sataisītas, tādu kā pankūku apaļo, tāda liela, grieza no zemes. Paceļ viņu tādu, kur jau zāle saaugusi, ne svaiga, bet tāda, kur jau stāvējusi, i izgriež to apaļo, to pankūku, kā mēs smējāmies, i taisīja jumtu, lika. Nu jau šīfera tāda laikam nebija. Varbūt kādreiz tagad ir, bet tamā laikā nebija. I to jumtu ar' nosmērē ar mālu vai ūdens kādreiz, te lietus lija reti. Ja pa vasaru divi, nu a trīs, tas jau ļoti labi, lieti nolīst. I auga, zeme bij ļoti laba tamā, tamā vietā, kur mēs dzīvojām, auga kvieši, kā galds, ka pa-

skaties. Pirmos gadus, ka mūs aizveda, [19]50. gadā, tad vispār puse pelēju bija, visi tie rudzi, visi tādi noaugusi ar zālēm. Ravējām tos pelejus, viss rūgts, maize rūgta. A vēlāk, labi sāka apstrādāt zemi, vairāk traktoru jau bija. Nu pelēji neauga pa kviešiem. Ravējām, staigājām, pielasam lielus klēpjus, lūdzu, nes uz malu kaut kur svied laukā. Maizi deva, rūgtu, divisimi gramu dienā [*teicēja iesmejas*].

– Tad jums bija zemīte pie tās, pie mājiņas?

– Drusciņ bija. Kā dārziņš, tur sīpolu kādu, iedeva, deva, deva. Kolhozs deva i kartupeļus, mēs kartupeļus kaut kur laukā dēstam, a mēs tur zinājām pirmo gadu. Sadēstījām tādus maziņus, maziņus kartupelīšus, nopirkām jeb kas iedeva varbūt, neatceros. I kaut kur laukā iedeva, i tur izauga tādi kā. A vēlāk sākām pie mājām dēstīt. Zeme labāka i pie rudzu lauka. Ar kaplīti apstrādā, apstrādā i nesaprata, ka tur var ar zirgu apart, atart ar zirgu, to viņi tur nezina. Ar sakumiem izceļ, ar kapli apkaplē, nu i aug. A zeme bija ļoti laba. Lietus pāriet, ka kājai āda aplip, nevar paitet. Zābakai, staigājām gumijas zābakos. Vieglāk, pakrati ar kāju, tie dubļi nokrīt. Bet lietus reti lija, a tā visu laiku sauss. Putekļi melni, ne pelēki, bet melni. Zeme sausa, saplist, redzamas tādas lielas šķirbas.

– Tad, kā tad auga tādā sausumā?

– A vot tāpēc, ka nevajadzēja tur tik daudz. Saku, ja pa vasaru divi, trīs lieiti, tas ir ļoti labi, izaug viss. [...]

– Ziemas bargas bij?

– Ziemā bij četrudesmit. Tur klimats sauss tamā apgabalā. Es apsaldējos tur, braucu, sienu tur vedu, kaut ko no lauka, fermā kliedz: “Tev deguns balts, tev piere balta!” Nu paberž drusciņ, atiet, nekas nesāpēja. Klimats sauss, ja divdesmit pieci, mēs skaitījām – atpūta. Silts. Nu četrudesmit, bij, bij pa četrudesmit, bij. Ja degunā sal ciet, tad zini, ka jau vairāk par trīsdesmit. Izej ārā, degunā ciet: “Mamma, šodien auksts!”

– Kā jūs pirmos gadus izturējāt bargās ziemas?

– Pieradām, mācījāmies no vietējiem. Pufaiku nekad nenovilk. Kurpes tādas lielas, lai varētu vilnas zeķi vēl ielikt [*teicēja nopūšas*], pieradām i labi. Mūs aizveda jau pavasarī, vasarā. A ziemā domāju, kāpēc tās sievietes – visas pieres aizsietas ar lakanu. Kāpēc viņas tā staigā moderni? Kā medmāsa apsietā. A viņas sien, lai piere nesaltu. Apsien lakanītu tā apkārt, a virsū lielu. Ziemas cepures kā cimdus, visi apšūti ar lupatām, cimdi. Lai siltāk. Saku-miem strādā, viņi ātri plīst. Kur stiprāku drēbi kādu apšūn, apšūn. Iemācījāmies daudz ko no Sibīrijas cilvēkiem.

– Tad siltās drēbes deva jums sākumā?

– Nebij. Katrs savu, savu, neviens nedeva.

– Bet tad, kad jūs bijāt atbraukuši tikko no Latvijas, jums bija līdzīgi siltās drēbes kādas?

— Kādas tur bija, pufaiku nebij līdzī. Pirkām paši. Neviens nedeva, labi, ka vēl deva pavāru. Pabaroja, brigādē dzīvojām. Skaitījās lauku brigāde. Traktoristiem brigāde bij atsevišķi. I vagoniņš tāds. Viņi ar' tur tāpat dzīvoja, ar' nelaida uz mājām, kas jau, vajag kur uz mājām. A tā nē. Atceros, vedām sienu, siena laiks bij, varbūt jūlijis. A visiem uz pirti gribās sestdien. A katru dienu kur ta mazgāsies? Nomazgāji degunu i labi. Gribās uz mājām. Ai, visi sarunā: "Braucam!" A saulīte pavisam uz.. virs meža stāv. A es stāvēdama saku: "A ja satiksim brigadieri? Vedis viņš mūs atpakaļ." "Oi, nu, ko tur, Mirdza, saki!" Nē, tikko no tāda mežiņa izbraucām, skatāmies, skrien mūsu brigadieris, ar zirgu brauc. Aaa, tāds krievs, kā sāka lamāties: "Tūlīt, ka braukt atpakaļ. Vēl pa vezumam vajag atvest." Te visi raudādam, nu sestdiena, kaut vienu sestdienu ātrāk, agrāk uz mājām nomazgāties. "Izmazgāsies!" A svētdienu nekādu nebija, nevienas, viiss, izejamās dienas, visu vasaru vajadzēja strādāt. Atbraucām, vēl pa vezumam pielikām, a ka neizsviedām visu laukā, lielas tādas, saucās skirdes, augstu sienu, kamēr sadod visu. Oi, braucam, jau krēsliņa metās vasaras, oi. Piekusuši, pirtē negribas mazgāties. Nu mums no rīta vienalga vajag celties, vajag iet uz darbu.

— Tad jūs strādājāt no agra rīta līdz vēlam vakaram?

— Jā, no saules lēkta līdz saules rietam.

— Sākumā, piemēram, jūs kaut kādas mantas, ko līdzī paņemāt, pārdevāt, lai dabūtu naudiņu?

— Nē, mums līdzī vispār maz bija. Izmazgā, sataisi kaut ko i velk. Ziemas mētelis bija, ziemas zābaciņi, ekonomējām. Katru dienu jau nenēsājām. Savelk galosas kādas, kur lētākas nopērc i staigā. Vēlāk jau, vēlāk i pirkām i pufaikas, i visu, ko vajadzēja, to varēja nopirk. Maizīti, ko nopelna, aizved uz dzirnavām, miltus aizved, pārdod. Nu varēja kaut kā. Vēlāk gotiņu nopirka, gotiņa bija, aitas, nē, aitas laikam nebija. Gotiņa bija, sivēnu nopirka, jau bagāti bija. Sivēnu nobaroja, gaļa bij sava, piens. Gotiņu, kad nopirka, arī liela lieta, piens. Atskrien no darba, pienu ar maizīti paēd i labi. Brigādē, tur paēd labāk. Vārija gaļu, brigādē, kad strādājām, vārija visu laiku gaļu, gaļa, zupa. Zirņu zupu tagad reti kad vāram. Es viņu negribu. Bija apnikusi, vot, tā [teicēja smaidā]. Kolhozā ēd, zirņi, kartupeļi, kartupeļu daudz nedeva, pirka, baroja cilvēkus. [...]

— Bet tā naudiņu varēja sakrāt?

— Nu varēja jau, ja ņēma pēdigos [gadus], pirmos gadus jau grūti bija. Laimīgi bijām, ka bijām paēduši. A par naudu neviens neprasīja i nerunāja, ka naudu. Daudzi, kas strādāja sovhozoz. No mūsu kolhoza divi kilometri bija sovhozs. Tie uzreiz, mēnesi nostrādāja, i viņiem bija naudiņa. A kolhozā gada beigās.

— Kā vēl kolhozi atšķirās no sovhoza?

— Nu, vot, tālāk tādā ziņā, ka kolhozi, sovhozi varēja, tie skaitījās kā, nezinu, kā valsts varbūt, tāpēc, ka viņiem katru mēnesi bija nauda. Viņi savu produkciju, ko pārdeva, uzreiz nauda. Nu kolhozam nu ar bija nauda, bet viņi,

redz, mums nemaksāja naudā, bet graudā. Tā skaitīja, cik tu darba dienas izgāji, cik uz darba dienu tev deva, divi simti gramu maizes vai kā, visus sa-skaita. Un tad atskaita, ka tu nēmi kaut ko. A sovhozā bija savādāk. Mums tur, kolhozā, pec kāda gada varbūt māsa ar brāli aizgāja, nu palaida priekš-nieks viņus, aizgāja uz sovhozu strādāt. Nu uzreiz pacēla. Viņi mēnesi nostrā-dāja, cik pa mēnesi nopelnīja, i viņiem naudiņa bija. I viņi varēja pirkst, ko viņi gribēja. A kolhozi..

– **Naudiņa bija katra pārziņā vai, piemēram, jūs devāt mammai visu naudu?**

– Mamma jau skaitījās kā saiminiece, jā.

– **Mamma arī strādāja?**

– Strādāja. Man tas, mājsaimnieces skaitījās, viņas mazāk gāja, kad jau va-jadzēja tur, vasarā. Pa dārzu nēma nost, vēl kaut kur palūdzta, lai nāk pastrā-dāt. Tā atlāva pa māju dzīvot, tāpēc, ka zina, ka visa ģimene strādā, kaut kam vajag mājās, to pašu gotiņu vajag. Gotiņas dzina ganos, gans bija pie-ņemts, i pa visu sādžu no rīta iet, salasa tās gotiņas visas. Viņas tur pašas zi-na. Izlaiž i viņas tur iet sādžā. Aizdzēn, pagana, pusdienās dzen mājās, gans paēd. Gotiņas izslauc i vēl laukā līdz vakaram. Nesēja. Šeit sien, a tur nē. Ganiņam samaksāja, baroja viņu, ar' kaut ko iedod. Paņem tādu, kas naba-dzīgāks, viņš iet par kādu kapeiku strādāt.

– **Tur bija nabadzīgs kolhozs?**

– Tāds, nebija ļoti turīgs, nebija tāds pavisam nabadzīgs. Bija, i zirgu ferma bija, bija govis, divas fermas laikam, aitas turēja. A vēlāk tur ar' viss izputēja. Tagad bija div[i] gadi atpakaļ atbraukuši, aizbraukuši uz turieni, kas no Sibīrijas. Meita bija piedzimus tur, atbraucām, vedām uz šejieni, nu i brauca intereses pēc paskatīties savu sādžu. Te bijanofotografēts, tur es zinu, ai, nu ko, teica, nav nemaz, nevienas mājas, kur mēs dzīvojām, tamā sādžā ne-kā nav. A tās mājiņas būvētas no zemes, no tām velēniņām, nu kā, viņa sa-bruka, i palika kaudzīte zemes. Vairāk nekas tur nav. Teica, nekā, nekā nav. Nevienas mājas. Kādas trīs vai četras bija koka mājas, a pārējās visas bija no zemes. Viņas siltas, ziemā silti, stāv pa vidu istabai tās, kur mēs teicām, čugunkas, dzelzs krāsnītes, truba izvilkta. Kurina – silti, nekurina – auksti. Malkas varēja nēmt, cik gribi piezāgēt, pievest. Pirmo gadu ar zaļu kurinājām, a vēlāk nekā, vajag, lai būtu sausa. Sausa – piecas pagalītes sa-dedzināsi, zaļa [daudz] vajag, cik viņa, siltumu nedod.

– **Jums bija viena istabiņa?**

– Jā, jā.

– **Tad jūs visu laiku tur nodzīvojāt tajā mājā?**

– Savu uztaisījām, izgāju pie vīra, savu uztaisījām. Atsevišķu virtuvīti pie koridoriša. Nu tāda maziņa, puse no šītās. Skaitījām uz visiem. Stāvēja gul-tas, tur kastes, tur drēbes saliktas. Skapju tādu nebija visiem. Smējās: “Es sēdu uz visas savas mantas!” Visu kastē saliki, pats virsū var sēdēt. Ja tur kādam bija tur skapis, ļoti mazs.

– Tad jūs tur arī apprečējāties?

– Jā, jā.

– Ar vietējo?

– Ar salenieti [*teicējas balsī lepnumis*].

– Tad tur bij..?

– Es negribēju iet pie krieva. Teica vīrs: “Ej pie manis, paliksi Sibīrijā, dzīvosim.” Saku: “Nē, es gribu uz Latviju braukt.” Nepalika. Viena bij izgājusi pie krieva, vienalga viņa atbrauca uz šejieni, i viņš reizē.

– Krievu puiši no latviešu puišiem atšķirās?

– Nu kā tad! Tie visi tādi mazāki. [No Latvijas izvesto] bija desmit laikam, tagad nevaru saskaitīt, visi gari tādi, skaisti vīrieši. A tur tādi nelielinji. Bija i tur tādi, varēja, jaunieši visi gājām uz klubu dejot. Spēlēja, visi gāja. Ai, kaut kā nezinu.

– Pēc rakstura īpašībām arī atšķirās?

– Ja, jā, atšķirās. Tādi, kā tie krievi saka, pahabnais. Nu ko gribi? Tādi. Nu a mūsējie tādi [citādi]. Viņi [krievi] vienreiz bij, dejoja. Kas tur bija? Muzikantiem neļāva spēlēt, sakāvās. Muzikantu gribēja piesist. Jaunākais brālis drusciņ spēlēja, viņam neļauj spēlēt, piedzēruši atrāca, neļauj spēlēt. Kaut kas viņiem nepatika, pret. Kā pret, tāds kautiņš bija, oi [*teicēja smejas*]. Mēs visi, kas ar ko draudzējāmies, zem rokas, i visi prom, katrs uz savu pusi. Saku: “Puiši, nu nevar tā darīt! A, ka mums saimnieks pateiks, ka mēs pirmie iesākām. Viņš pateiks, ka viņš pirmais? Pateiks, ka latvieši pirmie.” Oi, mēs visi – kur kurais uz mājām, a vēlāk, nekas. Nākošajā nedēļā vēl salasījās visi, visi dejo, spēlē, neviens nekā. Nu piedzērušu nebija, a ka piedzēris atrāk, a, vot, lūdzu.

– Kā izturējās vietējie pret latviešiem?

– Viņi gaidīja. Tur to sādžu, dzīvoja kalmiki, dzīvoja vācieši, atvesti. Tas agrāk, pirms [19]49. gada. Viena vācu ģimene dzīvoja tur, kalmiks – divas ģimenes bij. Tās ar’ aizbrauca, prom devās, vācieši, jā, viena ģimene bij. A, tā tādi krievi, somi, vot, laikam izsūtīti visi. No kurienes viņi bij tur sabraukuši? Viņi gaidīja, ka te atvedīs kādus ļoti bailīgus cilvēkus. Atbraucām, viņi saka: “Cik skaisti visi! Visi apģērbti skaisti!” Nu kā, vēl pavasaris bija, ziemas mētelos, kas zābaciņos, kas kādās tā kurpēs skaistās. A viņi domāja, ka atbrauks kādi ļoti bailīgi. Atvedīs kādus ļoti bailīgus. Kā mēs dzīvosim?! [*Teicēja smaida*.] Tā tikai viņi bija domājuši vēlāk jau.

– Tā izturējās labi?

– Jā, izturējās labi, ne aplamāja, ne kā tur. Ne apsaukāja, kopā strādājām. Nedēļu, ka nosēdējām, gājām te pie tiem buļļiem. Viena – krieviete, viena – latviete. Bet es baidos tos buļļus. Buļļi, kas to lai zin, kādi viņi ir? A viņi nu kastrēti, i te darba buļļi skaitījās. Viņi cilvēkus neaiztika, ragi, uz ragiem.. lieli ragi tādi, uz ragiem striķi, aiz striķa velk, otrs no mugurpuses dzen. No

sākuma baidījāmies kaut kā, a vēlāk pieradām. Ai, kas, kam jau zirgus iedeva strādāt, zirgus mēs mācējām. Tas priecīgs: "O, zirgi!" A bulļi sienu ved, aste gaisā, dundurs iekoda, i krūmos iekšā ar visu vezumu. Neko padarīt nevar. Kliedz, kaut tu nāc palīdzēt, nevar izbraukt. Nu, tas tāds, tāds lops. Tā bija, a vēlāk jau nebija to bulļu. Viņus visus likvidēja varbūt. Nē, viens ilgi bija, traktoru brigādē veda ūdeni. Liela muca, teicām: "Vaņka – vadavozs." Krieviņš tāds. Tāds bullis, tāda ne dzeltena krāsa, gaiši brūns. Teica: "O, Vaņka jedzit! Naš bik žoltij idzot." Ilgi viņš ar to bulli vadāja, vēlāk, es nezinu. Nebija bulļa. Ar zirgiem jau veda.

– **Tad nebija tāds dalījums – latvieši un krievi?**

– Nē, nē. To viņi nedalīja. Stingrs priekšsēdētājs bija. Viņš tāds, viņam dienas meitas bija. Strādāja kolhozā ar savām meitām. Citeriz dzirdu, viņš sakiedz. Tāds, nu varbūt ko viņš domātu, bet, ka cilvēkiem izrādītu, ka viņš slikts vai kā, labi bija. Sapulces kādas, visi gājām, visiem vajadzēja iet. Sapulce tur būs kāda kolhozā, visu darbu met malā i visi uz sapulci. [...]

– **Tad jūsu kolhozā daudz bija latviešu?**

– Desmit ģimenes. Mūsu vagons kā pirmais bij. Varēja, viņiem bij atļauts, tiem priekšsēdētājiem, sovhoza priekšniekiem bij atļauts, kādus grib ļemt cilvēkus. Tas kolhoza [priekšsēdētājs] gudrs tāds bij laikam, viņš izlozēja visus tādus, kur stipri, jauni vīrieši. Desmit ģimenes. No mūsu ģimenes uzzreiz trīs. Līči tādi bija, divi. Ai, nu vispār visi bija jau pieauguši, viens tikai bija pieci gadiņi tāds. No tām desmit ģimenēm viens bērns bija, pieci gadi. A tā visi bija jau pieauguši. Sešpadsmit gadu, pa divdesmit gadu, jau lieli, visi uzzreiz darbā. A viņam vajadzēja, kas strādā, darbaspēks nepieciešams. A ko ta tās vecenes? Vecenes tur nekā. I vecenēm visām darbi. Kur, kur, kas kur maizes cepa, iedeva miltus, vajadzēja cept, kas noliktavā kur strādāja, kur graudus tīrija. Visu ar rokam darija. Tehnikas nebij tādas, vēlāk jau jā. Šķūņu tādu nav, maizīti kuļ, ber lielās kaudzēs i kaltē. Nu tur jumts drusciņ ir, ja lietus kādreiz līst, tad daļa tur zem jumta. A tā notīra zāli, viņa tāda cieta, neslaukās kopā ar graudiem, i kaltē. Saule karsta, izkaltē.

– **No Salienas visas šīs te ģimenes bija vai bij vēl blakus pagastu?**

– Nē, laikam visas bija. Līči [*teiktais klusi*]. A, bija te laikam no blakus pagasta [*teiktais neskaidrs*], tēvs ar māti, oi, māte ar dēlu. A tā visi, visi savi.

– **Jūs turējāties kopā?**

– Jā.

– **Svētkus kādus jūs svinējāt?**

– Jaungadu noteikti. Oktobra svētkus vajadzēja, oktjabarskiji – 7., 8. novembris. Tur jau tie svētki bija, o, visa sādža, visi gatavojās, mājas savas balināja. 8. martu atzīmēja. Kāda dzimšanas diena, tās nu neatzīmēja. Sadomā tur kādus ciemiņus vai ko, nāk no rīta lūgt ciemā, a paša mājās gaili nokāva, ciemiņi. Baltmaizes piecep. Milti jau bij. Baltmaizes piecep garšīgas,

piebaro – kaudzi, lielu kaudzi. I visi tagad to baltmaizi [ēda]. Nu gailis uzvārijies, tad jau ciemiņu daudz. A cik tur ciemiņu? Kaimiņi kādi atnāk, kuri ielūdza, tie ieradās. Ja lūdz, ta lūdz. Atceros, tur vieniem meitai kāzas bija, o, bagāts bij, par grāmatvedi strādāja. Kara invalīds, viņš ar kājām nestraigāja, nabags. “Oi, pie mūsu Čulkova būs šodien lieli svētki. Pelmeņi būs, viss kas.” Nu pelmeņi, nu pelmeņi, tad jau bagāts. Pelmeņi, jūs zināt, kā vāra? Katls, ja. Visi jau pie galda sēd. Lielu bļodu atnes uz galda, visiem karotes. Nava katram atsevišķi šķīvis, bļoda uz galda, un visi apkārt. Kurš ātrāk?! [Teicēja smejas.]

– Kuram vairāk tiks!

– Kurš vairāk. Vienu bļodu apēda, katls vārās, ātrāk otru nes. Nu jau pirmie, kas dabūja vairāk, tie jau paēda [teicēja smejas]. Vot, tā. Smejamies, tāpēc i smiekls nāk. Kādreiz domāju, pareizi, a kā dzīvojām, kā bij no sākuma, grūti jau ir. Skaidrs, ka grūti. A vēlāk pieradām, liekas – tā i vajag, labi.

– Latviešu svētkus, piemēram, Līgo, jūs svinējāt?

– Mēs pa retam, jā, dziedājām. Nu viņi jau nesapratot. Drusciņ padzied. Nē, nē, neaizliedza, nekas neaizliedza. Varēja svinēt, bet nu, kāpēc svinēsi, ka vajag darbā iet. Vakarā pasēdi drusciņ kaut kur, kurinām ugunskuru. Kā baidījāmies, labi pārbaudīja, brauca komendanti no pilsētas. Mēs divas reizes, vēlāk reizi vajadzēja parakstīties, ka nekur nebēgsim. [...] Tāpat kolhozs sūtīja, braucām, vedām graudus uz pilsētu uz elevatoru ar buļļiem. [Tektais neskaidrs.] I kā viņi mūs pazina, kā viņi zināja. Tāpat apgērbi, tāpat pufaika, viss tas pats liekās vienāds. Kāds tur, tādi i tie vietējie iedzī-votāji. I apturēja mani: “A, kur jūs bijāt?” “Pastā.” “A, ko darīji pastā?” “Vēstuli vajadzēja aizsūtīt.” “A kāpēc tu atnāci uz šejienu?” “Kolhozs atsūtīja mani, tur buļļi stāv, graudus, gaidām rindu izkratīt laukā no ratiem.” Oi, kā viņš, uh: “Vari iet.” Nobijos tikai. Skrienu, tik atpakaļ atskatos, domāju, iet viņš pakal, neiet pēc manis. Vēlāk jau atļāva, vēlāk varēja, no sākuma bija ļoti stingri, nedrīkstēja braukt. Vajag atļauju, vajag atļauju, jāiet uz to pašu pilsētiņu, septiņi kilometri, un izdot atļauju. Kāda starpība, vai es braucu jeb es iešu pēc tās atļaujas? Nu kolhozs mani sūta, es jau pati nebrauktu, ja mani nesūtītu. Bija stingri ļoti, skatījās.

– Ar radiniekiem jūs sarakstījāties?

– Jā, vēstules sūtīju. Pastnieks bija kolhozā, bet nu braucu, nu, pa reizei uz pastu vai varbūt tur konverte. Pastnieks bij kolhozā, tāpat kā, vot, tagad, šeit ir pastnieki, tā i tur bija. Pastnieks atved i vēstules, i visu. Saraksti.

– Nebij tā, ka uzplēsa vēstules?

– Nē, nē. Cik mēs rakstījām, nē. Mēs bieži nerakstījām. Bieži daudz pierakstīsi. Viņi nezina, kas pie mums, mēs nezinām, kas šeit. Nu tā gribās jau zināt.

– Jūs uz Latviju rakstījāt?

- Jā.
- Ar jūsu tēvu te nebija nekāds kontakts tajā laikā?
- Paps rakstīja.
- **Rakstīja?**
- Jā, jā. Rakstīja, reti, reti rakstīja, viņiem jau ar' nebija atļauts visiem, varēja sarakstīties. Neatļāva, a kā tu rakstīsi? Nedrīkst. [...]
- **Kādas latviešu tradīcijas jūs vēl ievērojāt? To, kas bija ierasts šeit, Latvijā?**
- Nu, mamma, tur kā vecāks cilvēks, tā kaut ko tur svētkiem, vis jau kaut ko sagatavoja. Tā jau nav, ka tur nekā. Varēja. Salasāmies, padziedam, tās krievietes ar' reizē ar mums. Nu kā, strādā kopā, gribās. Es zinu, vienu dziesmu dziedājām, mana tagadējā brāļa sieva [Zelma], es saku: "Zelma, nodziedāsim kādu garīgo dziesmu, kādu zinām no galvas." Sākām dziedāt, a viņi saprata. Viņi saka: "A jūs ne tādu dziesmu dziedat, nevisjoluju", viņi saka. Vēlāk smējāmies, domāju: nē, vairāk mēs nedarīsim tā. A priekš kam? Domā, ka varbūt mēs it kā, nu kādas dusmas pret viņiem turam, neko, ai, nevajag. Viņi tādi paši cilvēki kā i mēs. Viņi nekad uz mums nekā neteica, mēs vairāk nekad nedziedājām. Tādas jaunās dziesmas tur reizēm, viņas piedalās krievu valodā. Latviski viņas nedziedāja, a krievu valodā jau piedalās visi. Tur kādu glāzīti izdzer, kādi svētki, skaties, visas – uh, uh, uh. Viņiem padejot vajag, tādi lustīgi cilvēki. Viņi jaunākās dziesmas daudz zina. Nebija teikt, ka tur vieni latvieši. Viņi savu, savu iedzīvotāju. Tur kaut kādas četrdesmit mājas bij laikam sādžā. Nu i katram ģimene, jaunieši, kuri saprečējušies, kuri vēl jauni. Gāja visi kopā.
- **Večerinkas rīkoja?**
- Jā.
- **Bieži rīkoja?**
- Pēc ražas novākšanas noteikti skaitījās sabantujs. Jā, tad jau vispār tur laisjās visi, kur nozīmē, tur visi iet un brauc. Tas jau bija pēdējos gados. Nu kā kolhoza sapulces. Tur, pēc sapulcēm kādām, atļāva. Muzikants kāds ir, ko paspēlē. Nu i visi dejo kopā, kopā visi iet pa kolhozu. Kas piedzerās, kas uz mājām iet. [...]
- **Dievu jūs lūdzāt?**
- Savā mājā, jā. Citur jau nebij. Omskā, vispār laikam varbūt bija kāda krievu tā baznīca, bet nu mums nevienas, nebija atļauts braukt, mēs nekur nebraucām. Mājā. Mamma bij vadītājs, dažreiz salasāmies visi kopā, tā kā padziedam, Dievu palūdzamies.
- **Gavēni, piemēram, ievērojāt?**
- A mēs, latvieši, neievērojām. Jā, pareizi. Es, kad atbraucām no Sibīrijas, teicu: "Sibīrijā savu apostila gavēni, i tagad es varu ēst visu laiku." Vot, mājās nu, varbūt tos pirms pašiem Lieldienas svētkiem, varbūt mamma tur ko, netaisīja visu. A tā, vispār, nebij tā, kā tur krievi, oi, tur viņi neēd, tikai

zivi, tikai siļķi. Mūsu mājās tā nebija pieņemts, i mēs tagad tā. Ir, ēdam visu, nav, ka nav, tad neēdam, ka ir, visu ēd, visu ēd, neskaitam, ka tur grēks vai tur kas.

– Bet vispār tai apkaimē bij ticīgi cilvēki?

– Krievijā kuriem bij varbūt tur kādas tās bildes, bet viņiem ar' tālu, kā tagad uz Omsku bij kā no mūsu sādžas četrudesmit, vairāk kilometru. Viņiem grūti aizbraukt, tā kapitāla ar' mazāk. Viņi nebrauca, ne. Kā viņi lūdz Dievu vai nelūdz? Kas viņu zin?! Visādi. Vāciets tas bieži teica, ka jālūdz Dievs, viņš ar tādu akcentu arī runāja.

– Kā izturejās pret vācu ģimeni? Slikti bij vācieši?

– A kopā strādājām. Viņiem viena meita bija, tādu lielu augumu, tāda kā es. Pie vīra nebija izgājusi, vēlāk viņi.. strādāja, viņu Lidija sauca. Nē, viņi visi kopā ar mums. Tas nolamājās un strādāja. Par ko viņš strādāja? Kā plotnīks. Kā pateikt? Kokmateriāli, remontēt vajadzēja. [Teiktais neskaidrs.] Tā meita tāda bij vetārste. Nu kopā strādājām.

– [Diktofons tiek izslēgts.] Jūs nezināt, viņi vēlāk aizbrauca projām?

– Nezinu, mēs iepriekš aizbraucām, viņi vēl palika. Nu viņi, redz, kā agrāk sen izsūtīti, viņiem varbūt nebija, kur brauktu. Viņi bija iedzīvojušies, tāpēc ka viena, a, nē, divas ģimenes bija. Tā otra, tā ar manu vīru kopā draudzējās, ar visiem kaimiņos dzīvoja, divi vācu pāri. Tas viens bij no Volgas kaut kur, otra ģimene nezinu, no kurienes. A viņi tādi, jau bija pieraduši tur pie tiem krieviem i dzīvoja tad. Viņus neviens neapvainoja nekā. Viņi saka: “A kāds vāciets, tāds krie[vs].”

[2. audiokasetes A puse]

– Savas kāzas jūs atceraties?

– Jā.

– Pastāstiet! [Teicēja iesmejas.] Kā jūs, kā rīkoja kāzas, un kā jūs tur svinējāt?

– Nu kā?! Brauca ciemos pie vedeklas, pie brūtes, ja. Bija brūtgāns, bija kolhoza priekšsēdētājs ar sievu. Prasīja atļauju mammai ar papu. Paps jau bija... Prasīja atļauju, vai meita būs ar mieru pie vīra jeb nē. Nu bija galds, es nezinu, ko tur mamma bija sataisījusi. Visi paēdām, nu i aizgāja. Tas priekšsēdētājs saka: “Es nedomāju, ka tu iesi pie viņa.” [Teicēja un intervētāja smejas.] Viņš mīlēja tā pajokot, pasmieties. Nu vēlāk, bet es nezinu, kaut kā augustā mēs tās kāzas [svinējām]. Nu pareizi, kas galda bija. Pie mums bija vakarā, nē, pie mums bija dienā. Pēcpusdienā gājām kā sādžā – kājām uz vīra māju. Tur taisīja, zinu, otrā dienā vēl mamma atnesa, bij savārīts mannā biezputra ar ievārījumu bij. Uzlikts virsū, iztaisītas tādas puķes [iesmejas]. To atceros, a kas pārējais bij, pareizi neatceros. A krieviem bija intereanti – baltā kleita [teicējas balsī sajūsma], plīvura nebija, tas maziņš tikai.

Tas bija iepriekš, brālis precējās, vēlāk mēs no viņas paņēmām plīvuru. Visi vakarā sēdām pie galda. Viņi pie logiem, logi nava augsti. Cik var nostāt viens pie viena. Augstu, skaties pašā augšā galva tikai redzās. Visi pa logu, pa logu skatās. Ai, nevaru, a viņiem tur bija pieņemts. Istabā gan negāja. Noteikti ienāktu tur istabā, būtu viņus cienājusi. A, vot, viņiem interesanti, pie logiem, tur visur noskatīties, novērot to. Tas viņiem patika [*iesmejas*].

– **Daudz bij ciemiņu kāzās?**

– Tāda maziņa istabiņa. Es nezinu, nu varbūt kādu trīsdesmit bija. Tie paši latvieši, tas pats priekšnieks bija tamā laikā, kolhoza priekšnieks, vēlāk. No sākuma bija tas hohols, kur mēs teicām, a vēlāk bija krievs tāds. Arī tāds labs vīrietis. “Ja vseh vas požēņu!” [*Teiceja iesmejas.*] Tad jau mēs brauksim prom, kad mūs visus apprecē, a viņš smējās, a vēlāk tomēr palaimējās. Mēs skaitījāmies, mūs izveda (kā pateikt latviski?) – krieviski: “Na osvajenīje ceļinnī zemei”.

– **Apgūšanai zemi.**

– Apgūšanai zemi, jā. Tā kā apstrādāt to nolaisto zemi. Vēlāk mums sadeva medāļus par to. Man ilgi stāvēja. Vēlāk atdevu bērniem. Domāju, a nu i. Mums sadeva tos medāļus. Zaļa, tāda maza grāmatiņa bija i dzeltens medalis ar tādām zaļām svītrīņām. Sadeva tos medāļus i tad mums atļāva braukt uz Latviju.

– **Pēc tam, kad izsniedza, ja?**

– Jā. Mēs paņēmām pases, visu. Izdeva, mēs dzīvojām bez dokumentu, mums nebija nekā. Visi kā, vot, atbrauca, mūs visus kā saņēma, i dokumenti visi prom. Tad, kad mums izdeva tos medāļus, tad gājām visi pēc pasēm. Saņēmām pases i varējām braukt prom. Mēs smējāmies – medāļi mūs izglāba. Nu i tad, tamā laikā Staļins nomira. Staļins kā nomira, tad tika brīvs.

– **Tad jūsu tēvs jau pie jums bija, ja?**

– Tēvs agrāk atbrauca uz šejieni.

– **Ā, uz Latviju?**

– Viņam bija dokumenti, viņš varēja braukt. Bet nu dzīvoja. Tā kā mūs nelaida, mēs vēl nevarējām braukt, viņš viens ar' negribēja. Vēlāk jau dabūjām zināt, ka mūs atlaiž. Tēvs atbrauca viens.

– **Kāpēc viņu atlaida? Kāpēc viņu no cietuma palaida?**

– Nu viņš savu nobija, arī tamā laikā Staļins nomira, daudz kas bijis [atbrīvots], kas nenomira. Kas nomira, tie palika tur, kas nenomira, tie atbrauca. Daudz jau nomira cilvēku.

– **Latvieši tur palika Sibīrijā, nebrauca? Bija tādi, kas nebrauca atpakaļ uz Latviju?**

– No mūsu sādžas, kur mēs dzīvojām, no desmit ģimenēm – viena. Vīrs ar sievu i meita ar dēlu. Bērni tur izgāja pie vīra. Meita aizbrauca, Omskā mācījās. Viņi strādāja kādā tur fabrikā, teica: “Vajennajā”, – kara kaut kādā.

Tur strādāja. Viņa palika. A dēls bija izmācījies seļhozakadēmijā, tāpat kā pie mums, Jelgavā, lauksaimniecības akadēmija, inženieris – mehāniķis. Apprecējās, viņš sovhozā dzīvoja, apprecējās i tur palika. No mūsu tās sādžas tikai viena ģimene palika. Tēvs ar māti jau nomiruši, a tie bērni dzīvi. Bija atbraukuši šeit. Dēls atbrauca pie brāļa, uz šejieni bija atbraucis. Brālis to-mēr uz bērēm bija atbraucis. A meita bija atbraukusi – brāļa sieva bija no-mirusi, ar' bij atbraukusi. A tā nebrauc. Ko viņi šeit darīs? Stāv viņu mājiņa [*teicējas balss klūst spalga*].

– Kādēļ viņi neatgriezās?

– Viņi saka: “Mēs jau tur iedzīvojušies, iejutušies. A ko šeit?” Tur darbs, a šeit atbrauc.. Nu kur viņi tā uzreiz darbu dabūs. A tagad jau večuki. Saka: “Nebrauksim, tā i dzīvosim tur.”

– Tad jūs, latviešu ģimenes, aptuveni vienā laikā aizbraucāt no Sibīrijas?

– Kas pa gadu agrāk, kas – vēlāk. Mans brālis atbrauca drusciņ agrāk. Mēs vēlāk. Nevarēja, rindā sēdējām pa nedēļām pēc biļetēm, nevarēja dabūt. Vi-si brauca, visi braukt gribēja.

– Vietējie jūs pavadija?

– Jā. Palīdzēja atvest visu: “Kāpēc nepalikāt pie mums, ā?” Brauksim uz Latviju. Šo pašu māju pirkām, nebija kur dzīvot. Pie vīra tantes dzīvojām pusgadu gandrīz. Savu māju pirkām no ciema padomes. Tamā laikā vēl lie-lu naudu, četrīsimti rubļu, maksāja par savu māju.

– Par savu māju vēlreiz vajadzēja maksāt?

– Pirkā savu māju no ciema padomes.

– Bet kur jums naudiņa bij?

– Atvedām [*iesmejas*].

– Ā, bijāt sapelnījuši?

– Jā. Uz Sibīriju veda bez naudas, atpakaļ braucām, teica: “Bagāti atbrauca!” I maizi atveda, i naudu atveda. A cik strādājām, lai varētu atvest!

– Mājā kāds dzīvoja jau?

– Dzīvoja. Visu laiku šeit dzīvoja. Šeit kādreiz brigāde bija, tamā kūtī, kur tie mūri sabrukuši. Tur zirgi stāvēja, vēlāk teļi stāvēja. Dzīvoja, šeit dzīvoja, vieni bija pārbraukuši, māju šeit būvēja. Šinī galā, tāda liela māja, būvēja nu, vecmodīga. Pa vidu mājai bija liels koridors. Viens gals i otrs gals. Skai-tījām, šinī pusē bija jaunāks, tur – kopā [...]. Tālāk nojauca nost, piebūvēja klāt, drusciņ mazāku. Dzīvoja citi. Mēs atbraucām, šeit dzīvoja četri cilvēki. Otrā pusē dzīvoja divi. Viņi ar' aizgāja prom. Tie, kas uzbūvējās, prasīja at-ļauju, vai var padzīvot, kad māju dabeigs savu. Salienā uzbūveja. Atlāva, padzīvoja, māju beidza būvēt, tad aizgāja prom. Nu kādi viņi bij..

– Nebija nekas izpostīts?

– Izpostīts nebija, bet kā sveši cilvēki dzīvoja, nekur neko neremontēja. Jum-ti cauri bija. Jumtus remontējām. Vēlreiz remontējām, tad pārbūvējām [*iesmejas*].

– Dzīve gandrīz kā no jauna!

– Kā no jauna. Mēs vēl atbraucām – tukši istabā. Nu ko atvedām? Bērna gultiņu atvedām no Sibīrijas. Ko tur vēl? I viss, tukšs: ne galda, ne gultu [*teicēja smejas*].

– Tad jūs ar vīru tēva mājās dzīvojāt?

– Vīratēva mājas šeit. Man tēva mājas tālāk [*teicēja nopūšas*].

– Jūs jau ar bērniņu atbraucāt?

– Jā, divus atvedu, divus dēlus. Vienam bija pieci gadi, otram – divi, vairāk. Divi Sibīrijas bērni. A meita [piedzima] šeit, Latvijā. Bērni skaitās kā repre-sētie, tāpat kā vecāki. Bet kas viņus represēja, viņi jau no Sibīrijas uz šejieni aizbrauca, atbrauca uz Latviju. Nu pareizi. Tā jocīgi, dokumentos, vot, lū-dzu, raksta, ka represētie. A priekš kam, vot, tā rakstīt, es tā domāju. Nu lai jau mēs, ta mūs veda, a bērni no turienes atbrauca, i bērni tādi paši. A dzimšanas vieta – Omskas apgabals, ta rakstās visur. Sibīrija. Es mainīju pa-si, vot, iedeva tagad jau līdz miršanai [*iesmejas*]. Ta pierakstīja – Daugavpils, a tā ar' visur rakstījās visu laiku dokumentos Omskas apgabals.

[Diktofons tiek uz laiku izslēgts.]

– Bet nu visi ir latvieši?

– Ja, jā. Diviem dēliem Omskas apgabals dzimtene. Es saku: “Brauciet uz savu dzimteni! [*Intervētāja un teicēja smejas*.] Braucat uz savu dzimteni.”

– Jūsu brālis arī ar latvieti apprecējās?

– Jā. Otrs brālis ar' ar latvieti. Nomiruši mani jaunie brāļi [*nopūšas*].

– Tad, kad jūs braucāt, tad, kad jūs izveda, jums jau bija krievu [domāts: padomju] pases?

– Mums uzreiz noņēma, jā, jā. Bez dokumentiem aizveda i dzīvojām bez. Nekas nebija, tikai darba grāmatiņa, maziņa, tāda kolhoza. Bez dokumen-tiem, nekā, neviens nekā neprasīja, tev ir pase jeb nav pases [*teicēja smejas*], kā tu dzīvo, kur tu pierakstīts. Tā, vot, aizveda cilvēkus i..

– Tad, kad jūs atgriezāties, tad nebija nekādu problēmu ar dokumentiem?

– Mums tur izdeva, pases izdeva. Mēs atpakaļ atbraucām ar pasēm. Šeit vajadzēja pierakstīties. Vēlāk mainījām tos, tās pases, tad vēlreiz mainījām. Mainījām.

– Tad jūs sākāt šeit kaut ko jau strādāt?

– Jā. Šeit jau kaut ko. [...]

– Par ko jūs strādājāt?

– Ar' pa lauku brigādi. Par slaucējām. Es pateicu: “Par slaucēju es neiešu!” Tālu fermas, kilometri trīs vajadzēja staigāt. Slaucējai nav lauku darbs, lau-ku darbs – mājās padarīji un vari iet uz darbu. A slaucējai tur pa nakti va-

jag, nē. Es negāju par slaucēju. Teļus baroju kādus trīs gadus tepat kaimiņu mājās, teļus baroju, piecdesmit gabalu. Baroju..

– Bet kur kolhozā bij grūtāk: tur, Sibīrijā, vai šeit strādāt?

– A ziniet, tur tas viss jau bija saorganizēts. Kolhozi jau tur bij sen. Tur bij mums vieglāk, a, vot, tie, kas palika neizvestie, tiem šeit ļoti grūti. Tāpat badu cieta, gandrīz vēl vairāk kā mēs. I te lopus barot nebij ar ko, kā kolhozā. No saimniekiem, ko saveda, tas bija. Kolhozā nevarēja pieplaut. Maz viņu, tie kolhozi maziņi ļoti, kā no sākuma stāstīja šeit vietējie. Pavisam mazi kolhoziņi bij. A vēlāk sāka jau apvienot, lielāki, tad jau bija labāk. Fermu nekādu, tajos pašos saimnieku kūtis un šķūņos to barību veda visu, viņiem bija daudz grūtāk. Stāstīja kaimiņu meitenes: “Ai, govīs cēlām, barot nebija ar ko. Siena nav, govīs neēdušas. A slaukt dzen.” Viss sasalis, ūdeni ar rokām nesa tur no upītes. Tur tās fermas bij kādas, saimnieka staļļi, staļļi lieli kādi bij sabūvēti. Saimnieki jau arī daudzi.. kas turēja tādā lielā kūtī. Ar turēja, kādas sešas govīs turēja laikam vīratēvs ar vīramāti. Nu bija kūtis sataisitas; šķūnis, kad atbrauca, tā mūra kūts stāvēja, šķūņi kādi bija, vēl kādi bij. Visur bija saimnieki. Neviens neskaitījās, neviens, kur ko lauza. Nezinu, kā viņi te kaut ko darīja [*iesmejas*]. A mēs, mums tur viss gatavs bija. Ar’ kas gāja par slaucējām. Man vīramāsa par slaucēju strādāja. Ar’ grūti bij. Atved barību, un tās kūtis tādas nelielas, lopi ar’ tādi švaki, nu, kā i pēc kara tūlīt. Viņiem ar’ barības nepiegādāja vai ko. Tie Sibīrijas cilvēki tādi paslinki bija.. “O, latiši rabotajut, rabotajut!” Latiši rabotajut. Viņi [latvieši] baidījās, viņi baidījās, ka neesi darbā, nestrādāsi.. A viņi.. Ha! Ecē, ecē to lauku, bulļi nogulst, i viss, neiet vairāk. I viņi blakus pie bulļa gulstās i guļ. “Kāpēc jūs sēdat, guļat?” “Nē, mēs gaidām, kad brigadieris atbrauks.” “Nu, i kas?” “Bullis neiet, ko es viņam padarišu?” Vēlāk mēs kaut kā drošākas palikām, nebaidījāmies jau. Jokojām.., dzird, brauc brigadieris: “Ai, bullis guļ, nu a ko. Es pie bulļa sēdu.”

– Bet jums pašai, kur bij vieglāk strādāt? Šeit vai tur kolhozā?

– A i šeit bija.. Te, vo, kādas – rokas [*rāda sastrādātas rokas*]. Linus ar rokām plēsām šeit. Kā atbraucām, ar rokām linus plūca. Grūts darbs. Visi iet ar ģimenēm, a man ko, tādi puiki nelieli. Aiziet pastrādāt: “Mamm, uz mājām gribu! Man ēst gribās.” – “Nu, ej.” Nu i viena pati. No rīta agri gāju, ai, tur bija varbūt vieglāk.

– Bet tomēr jūs nenožēlojat [atgriešanos Latvijā]?

– Nē, nē. Tomēr radi visi šeit. Tagad pie pašas kapsētas viss. Nu viss, savi. I kaimiņus visus jau zinu. Es no sākuma šeit, kad atbraucām dzīvot, nezināju šitos kaimiņus. Tos kaimiņus, kur tēva mājās dzīvoju, visus zināju, kuri vēl dzīvi bija. A tagad visi apmiruši, jau nav tur. Nu ir vēl cik tur, a tagad lieлākā daļa visi pilsētā. Visi uz pilsētām brauc. Man ar’ radi i Siguldā, i aiz Siguldas, i Rīgā, viscaur. Kuri atgriezās, savā mājā pabaidījās, negāja, kur dzīvoja cilvēki, ta i [aizbrauca] pa Latviju. Vecākais brālis Kuldīgā dzīvoja.

Pēc kara tūlītās viņš tur arī palika. Apprecējās, Kuldīgā uzbūvēja māju i dzīvoja, kamēr nomira visi. Rīgā māsīcas dzīvo, Siguldā – māsīcas.

– Kas jums palicis atmiņā visspilgtāk tieši no kara laika?

– Ar' gribējām braukt prom [uz Rietumiem], kā visi brauca prom. A viens vācietis, gāja prom laikam jau. Saka: "Fater, nebraucāt prom." Ka tur sliktāk, nebrauc, paliec tepat. A paps jau bija zirgus iejūdzis, varbūt tie pēdīgie gāja, vai kas tur bija. Viņš saka: "Fater, niht fāre!" Redz, ka zirgs stāv sajūgts. Nē, nē, nebrauc nekur, sēdi tepat mājās. Tā i palikām, i nebraucām. Sanāca krievi i tā palikām, taisni pilnīgi savās mājās. Nekur nebijām aizbraukuši. Nu, pareizi, atņēma visu, vācieši gāja, zirgu paņēma, krievi gāja – otru zirgu paņēma. Palikām bez nekā, govis tur kā i vācieši, viņš i vistu, ko tik var paņemt. Visu ņēma, tāpat kā krievi. Vieni tā darīja, i otri tā darīja. Vācieši, vot, ka viņi gāja vēl uz Krieviju, ja, tad viņi bagāti. Viņiem viss kas bija, viņi dzēra, ēda, vārija. Virtuvi atveda pie pašas mājas, nolika. Paps saka: "Jūs man nodedzināsiet māju!" A viņi saka: "Nenodedzināsim. Ne pirmā tava māja." Viņi saka [*teicēja iesmejas*]. Viņi paēda, iznesa galdu no istabas, nolika pie loga ēnā, ēd visi, smejās tur. Bērniem gribās paskatīties, ko viņi tur ēd [*teicējas balss pieklusināta*]. Zupa tik garšīga, tā smaržo. Viņi paēda visu, lielu spaini tādu, emaljētu, divpadsmīt litru, nes mammai. "Mutter, essen, gut zuppa." O, viņi saka: "Gut zuppa, essen visi!" Visus, kur bērni paskatījās, kur mēs, sauc visus, ved virtuvē pie tā spaiņa. Mamma saka: "Nu kā no spaiņa ēdisim, vai?" Viņi saka: "Nē, spaini vajag izliet." Rāda uz katlu: izlej katlā, bet spaini atdod. Ta mēs tā ēdām. Tur i pupiņas, nu tik bieza tā zupa, tik smaržīga, gaļa tāda smalka ļoti, ne lieliem gabaliem, a smalka. Viņi mums i šokolādi iedeva. Cienīja. Paps saka: "Vo, kādi! Piebaroja i paši aizveda." Mēs otrā dienā vēl sildījām to zupu un ēdām, nu, garšīga, ne viņa saskāba, ne kā. Mamma nolika aukstā vietā, agrāk jau ledusskapja nebija. Tā paēdām, a paps kaut kur bija aizgājis. Nāk, skatāmies ar mammu, vācieši ved papu no meža. Viņa saka: "Tagad nu kaut kas jau būs!" A viņš (vācieši paņēma viņu iedzert), i paps tā nedzēra, nu, tur kādu glāzīti, a laikam par daudzi bija viņam, iedeva dzert i smejās. Redz, paps knapi var paitet. A viņi zem rokas paņēmuši, rokā paņēmuši, ved [*iesmejas*]. Atved i saka, kā viņi pateica: "Vectēvs slims, vajag gulēt. Šlafen, Fater, šlafen, Fater krank." Runā, mēs jau saprotam tur viņu visus tos vārdus. Oi, nevar, aizgāja viņi prom, mamma smejās: "Nu, kāpēc tu dzēri tik daudz?" A viņš saka, saka: "Garīgs, vajag dzert." [*Teicēja un intervētāja smejas*.] Vot, to es kā šodien atceros. Oi, paps vēlāk saka: "Nu, nē, nevajadzēja man iet." Pēc kā viņš tur gāja, nezinu, kur viņi mežā kaut kur vidū, tur mežs viscaurām. Vot, to es labi atceros. Mūs ar šokolādi cienīja, tā.

– Kā jums arī bailes no karavīriem?

– Nē, no vāciešiem kaut kā nebija bail. Vot, krievi, ka gāja, kaut kā baidījāmies, ka vācieši bija prom aizgājuši. A mums tur kapi tādi, aiz kapiem bi-

ja ļoti daudz vāciešu to, bumbas kādas vai kas tur. Viņi vēl gāja prom, uzspirdzināja. Paps tā sēd virtuves galā pie istabas, liels gabals tāds nokrita zemē. Būtu tēvs drusciņ tā uz priekšu saliecies, būtu pa galvu. Nokrita. Oi, tāds sprādziens! Tas mežs viss pilns ar tiem dzelžiem, nu pilns: nevarēja ne zāģēt, neko, nedrīkstēja. Tagad nezinu, varbūt ir citādāk, tā neatceros. Uz to pusi – tur jauns mežs. Krievi tādi bailīgi. Zirgi vāji; īpaši ar tām, satītas kājas, ne zābakai. Vācieši zābakus turēja tīrus, paši saģērbušies. A krievi bija.. šineļi pelēki, netīri. Vācieši mazgājās vakarā, taisās, ūdeni silda, tie bija tīri.

– Kā krievi izturejās pret vietējiem iedzīvotājiem?

– Ai, viņi mums šeit, pie mums šeit tāda apšaude, tādas nebija, vairāk pa Baltkrieviju. Viņi mums ta, viņi gāja, aizgāja, tā i aizbrauca, kaut kā viņi nestāvēja. Neko tādu nedarīja.

– Bet vai..?

– Vācieši, ar' tie, ka bēga prom, [...] tā, kā ielenkumā, bēga tā ātri. Zināja, ka viņi [krievi] te ienāks. Bēga prom visi.

– Vai jūs redzējāt pirmos krievu karavīrus?

– Ka nāca uz šejieni? Toreiz, tamā laikā viņi laikam, tas bija [19]41., [19]40. [gadā], ja?

– Jā.

– Viņi šeit negāja. Tas vācieši, ka gāja. Kas te tāda rūķšana, nevar saprast? Tāda rūķšana, nu, ne lidmašīnas, nevar saprast. A viņiem tie tanki no galvenā, no ceļa [*teicēja dziļi ievelk elpu*]. Dienā ceļi puteklī vienā. Vot, brauc, cik te, a motociklu, a mašīnu. A krievi, kad [19]41. [gadā] iegāja pēc kaut kā, viņi šeit, man liekas, i negāja.

– Tad, kad otrreiz nāca?

– Kad otrreiz nāca, tad jau jā.

– Tad viņiem ar bij tanki?

– Vācieši kad bēga prom? Nu, kad bēga prom, viņiem ne pa visiem ceļiem gāja. Vairāk uz Sileni, pa to pusi viņi, no Baltkrievijas bēga. A šītais ceļš viņiem te, Krāslavā tilta te nebija pār Daugavu. Viņiem nevar, nu, tādas, laikam tās pārbraukšanas pār Daugavu nebija. Tur brauca vairāk no Baltkrievijas, pa to, pa citu ceļu. No Skrudalienas, Silenes, tā vācieši.

– Un krievi nāca ar tankiem vēlak?

– Ai, zirdziņi tādi, knapi viņš iet, tas zirdziņš.

– Ar zirdziņiem, ja?

– [*Teicēja smejas*] paši satinušies, tās pufaikas. Tie šineļi tādi pelēki, bailīgi.

– Partizāni šeit bija apkaimē?

– Pie mums, nē. Tālāk, tur, kur lielāki meži, uz Varnovičiem. Ai, viņus nabagus tur nošāva. Baltkrievijā, tur jau bija ļoti daudz. A šeit, pie mums, nē.

Maz. Varbūt tur, tālāk.. A šinī apvidū tieši nebija. Tur kādi bija, apšāva, salasīja.

– **Sakiet, lūdzu, vai jūs par ebrejiem šeit, vietējā apkaimē, kaut ko dzirdējāt?**

– Mums šeit kaut, Salienā, viņu nebija. Silenē bija, tur teica, i nodedzināti bija, i apšauti. Dzīvoja Kaplavā. Turpat uz skolu gājām. Pie Lielbornes skolas bija tāda maziņa māja uzbūvēta. Ebrejiete tirgoja tur burtnīcas, tur konfektes, nu, tādi mazi, mazi sīkumi. Nu maziņš tāds, ieej veikalā, viņa stāv, tur viņai saliktas preces. Tā tirgoja. Bet viņa pati tāda, uzvārds viņai bija Zaks. Melniņa tāda, nu jauna sieviete. Viņa tirgoja, ar' santīmi ir mums, mēs skrienam tagad uz to veikalu nopirkt konfekti kādu, nu ja vajag burtnīcu paņemt, zīmuli tur. Viņa tādu turēja. Kaplavā bija trīs mājas, es atceros. Tur par tiem nezinu, ar' veikals bij, brālis saka, ar' veikals bij, ai, es neatceros. Es zinu, ka Lielbornē, vot, bija. A Kaplavā? Nu, vot, viss, laikam visi viņi. Vai viņi apšauti, kur viņi? Māja vēl Kaplavā, viena vai divas stāv. Vai tur dzīvo kāds?

– **Tur tādu aptiekāru Nikolaju Libermani jūs nedzirdējāt šeit, apkārtne?**
Ebreju arī.

– Ebreju? Aptiekas kaut kur bija. Bet nezinu to uzvārdu. Varbūt kas vēl no vecākiem varbūt, kas zina, es nevaru pateikt. Bija Vecsalienā aptieka, bet tur, man liekas, ka nebija ebreju. Nestrādāja, ka atbraucām. Varbūt kādreiz i bija, varbūt kāds salenietis vēl to zina. Es nē. Ne Salienā dzīvoju tamā laikā, nezinu.

– **Kaut kas varbūt jums palicies atmiņā no Pirmās republikas, no ulmaņlai-kiem?**

– Ľoti maz. [...] Kaimiņu meitenes, viņas teica, o, viņas atcerās, kā Ulmanis bija atbraucis uz Salienu. Mums tur smēde bija, tāds Lejiņš strādāja smēdē. Viņas saka, Ulmans ar tādu spiekīti i taisni smēdē, kaut kāds lietusmētels, melns, garš. A kā viņš, saka, atbraucis bij, viņas neatcerās. Tikai zina, ka ienācis, paskatījies smēdē, kā strādā tas kalējs [*teicēja smaida*]. Nu Salienas skolu kā atklāja, it kā bij atbraucis. A mēs skolā negājām, tāpēc laikam i nezinām. A tie, kas Salienas skolā, šamās skolnieki i bij, es tā domāju. Tā mūsu kaimiņu meitenes, satiekamies, mēs parunājam, Ulmaņa laiki atpakaļ [at]grieztos.

– **Bet labi bij dzīvot?**

– Nu viss jau laikam bij kaut kas. Atceros, mums tās zemītes maz bij, zeme tāda slikta bij, bija atbraucis lopu pārraugs, skatījās, kādas govis. Nu par pienu es kaut kā neatceros. Zinu, pienu vedām nodot, nu pārdot, ne nodot, pārdot uz Salienu, bij tāda maza pienotavīņa, i uz Vecborni, tur arī tāda maziņa bija, vienu laiku uz turieni vedām to pienu. A ko gribēju teikt? [*Teicēja smaida*.] A, jā, par zemi. Paps bij iesējis auzas, bija atbraucis agronomi. Tas gabals bija nosēts ar auzām, ko tur tas agronomi ar papu runāja, es nezinu, bet papam bija iedota vai nu nauda, vai kāds dokuments, viņš brauca uz

Daugavpili, citā stacijā, atveda mākslīgos mēslus. Es atceros, vot, tādi maisi bija, i tie mākslīgie mēslī bija pelēkā krāsā kā pelni. Vot, to es atceros, i paps kā pasēja pa tām auzām, kādas auzas bija, vot, šitādās lielas! Vot, to es atceros, ka tur bija agronomi, bija pārrauags. Nu, bet pēc tā ātri tas viss izputēja, [19]41. gadā tas viss beidzās. Nu paps stāstīja, teica, ka gribēja iztaisīt papa saimniecības kaut kā par paraugsaimniecību. Tādu mazu, priekš kam? A viņiem, vot, bij interesanti, ka tāda švaka zeme bija un bija izstrādāta, apstrādāta un vēl var izaudzēt tādu labību. Tāpēc es, vot, tā drusciņ atceros, kā paps stāstīja.

– **Kādus pabalstus vēl zemniekiem deva tajā laikā?**

– Paps zemi nopirka. Mums savas zemes nebija. Viņam, tēvam, zeme bija trīsdesmit laikam hektāru. A no kā paps nopirka, es pa šai dienai nezinu. Zinu, ka bija veksels, skaitījās. Tāda, vot, lapiņa, divas lapiņas un tāda grāmatiņa. I vajadzēja katru gadu maksāt. Veda pārdot sivēnu kādu, veda pārdot maizi uz Daugavpili, visu ar zirdziņu veda. I maksāja to par zemi, skaitījās kā nodoklis, vekselis. Maksāja tos procentus par zemi, a cik tā zeme visa maksāja, cik viņš bija izmaksājis.. Kara laikā viss, viss aizgāja bojā.

– **Kādu tehniku jūsu tēvs pirka tajā laikā?**

– Nebij, nebij, nebij nekādas tehnikas. Mums bija tikai zirgi i govis saimniecībā. A tehnikas nebija. A onkuls, tas strādāja (mamas brālis), strādāja, turpat kaimiņos dzīvoja, strādāja, turēja savu smēdi. Kala zirkus, tur visu, ko vajadzēja, vot, tā apkārtne visa pie viņa brauca, strādāja. Viņš bija nopircis tādu labības plāvēju, kas saliek tā i kūlīti to nostum. A vēlāk var iet siet, nemaisa tam plāvējam. Plauj i plauj. Vot, onkuls bij nopircis plaujmašīnu tādu. Kādreiz tēvam vajadzēja, onkuļam palīdzēja tur ko i viņš iedeva to. Vajadzēja divi zirgi, ar diviem zirgiem. Zinu labi, ka onkuls, vot, to bija nopircis. A mūsu tēvam nebija. Viņš nekādi nevarēja nopirkst, viņam nebija to ienākumu. Vienīgi mežs, ko pārdeva, nauda bij, viss no meža un no saimniecības, sava saimniecība. Saimniecībai ar' lielu ienākumu nebija.

– **Par mežu, par malku, par kokmateriāliem daudz maksāja?**

– Bez šaubām, ka pārdeva. Tēvs i mājas sabūvēja, i šķūni, visu, visu no sava meža, veda visu, zāģēja laikam. Agrāk jau ar rokām daudz ko darija.

[2. audiokasetes B puse]

– Dēls, vidējais, sabūvēja sev jaunu māju, veco nojauca. Manas dzimtenes nav.

– **Kādas mēbeles bij, kad jūs dzīvojāt tēva mājās?**

– Bija skapis, divi skapji bija, tāda, nu kumode. Tagad saucās par kumodi, ja? Ir, rāda pa televizoru, tagad jaunas arī. Nu lika veļu, visu tamā kumodē. Skapjos bija tur plauktiņi sakārti. Drēbes bija i plauktiņos salikts viss, bija jau. Galdautus paši auda, dvieļus paši auda, deķus ar. Paši aitas turēja. Es

vēl mammai audu, palīdzēju ielikt, i sāku palīdzēt, brāķi izaudu galdautam, vai, mana mamma bāra. Kā tagad izārdīt? Nesaiet tas musturs īsti kopā. Hā, es stāvu, raudu pie stellēm [*teicēja iesmejas*]. Deķus auda vilnas, ar' biju kļūdu ieaudusi, ar' mamma bāra. Smejos, es i tagad sataisītu tās stelles i visu, bet vajag materiālu [*teicējas balsī apņēmība*]. Vajag dzīja, vajag diegi, vajag visu, darbs liels bija. Strādāja, auda visu paši. Linus sēja tēvs, daudz nesēja, bet priekš savām vajadzībām. Ja lieki paliek, zinu, veda uz Krāslavu. Krāslavā pieņēma tos linus. Linus mērcēja dīķi, tad vilka laukā slapjus, klāja pa zemi, kaltēja un tad rijā veda. Kaltēja, mala viņus tur. Oi, cik darba, a tagad viss gatavs. Aiziet, nopērk i viss.

– Drēbes jūs arī šuvāt paši?

– Es paša. Bērniem audu, visu paša šuvu. Bērniem biksītes man šūtas bij, sataisīju biksītes i kreklus i vīram visu šuvu pati.

– A jūsu mamma?

– Mamma ar tāpat. Mammai bij mašīna kājminamā. Mašīna “Zinger”, veca vēl. Stāv tagad vēl brāļa mājā [*teicēja smaida*]. Es saku: “Kam turi to mašīnu?” Viņi saka: “Lai stāv.” Jā, varbūt i šūn vēl, es nezinu, varbūt brāļa sieva, ja ko, bet viņai sava ir. Tā veca, ai, ai, ai. Kad man.. jau cik gadu [*teicēja nopūšas*]. Paši, darījām paši.

– Bet citām sievietēm ar bij tādas šujmašīnas?

– Nu varbūt, ka bij, tās maziņas bij. Viramātei bija pavisam maziņa roku griežama, viņa uz Sibīriju bija aizvedusi. Tur vēl šuva, ko vajadzēja kam, kam i svešam pašuva ko. Maziņa pavisam tāda. Es sev Sibīrijā nopirku, bija izrakstītas Tulas, Tulas mašīnas ar roku griežamās. Es un brāļa sieva izrakstījam, mums atsūtīja. Atveda uz šejieni, tagad atdevu vedeklai. Viņai tur ir kaut kāda, teica, slīkti šuva. Teicu: “Še, nēm manu! Man nevajag.” Meita sev nopirka elektrisko, a vedekla Ļena ar' šuj ar elektrisko. Es.., a priekš kam man viņu, man nevajag.

– Gultas jums bij tajā laikā no koka vai jau bij no metāla? Tieši, kad dzīvojāt pie vecākiem.

– A koka bij! Koka, ja. Koka veselīgāk bij gulēt, salmu, salmu tie maisi bij piebāzti. I, vot, uz svētkiem jeb jau noguļ tos salmus, jaunus nomainīja. I visiem muguras nesāpēja, a tagad visiem muguras sāp, tāpēc, ka guļ uz mīksta. Mans brālis, kamēr nomira, vis gulēja, par šoferi strādāja Kuldīgā. Teica: “Visu laiku guļu uz dēļiem. Matracis uzlikts i dēļi, lai būtu, man mugura atpūstos katrreiz.” A tagad guļ visi uz mīkstiem dīvāniem, pārgriezušies, šķībi, greizi, nepareizi [*teicēja smejas*] [...].

– Jūsu tēvs pats taisīja mēbeles varbūt vai...?

– Varbūt i taisīja. Man vīrs ar' taisīja, uz šejieni ka atbraucām. Nebija uz ko sēdēt. Vot, tādus krēslus pats taisīja, grāmatu plauktiņus, tāda etažerka, vēl tagad stāv dēlam garāžā ienesta. Visu izdarija, visu smuki sataisīja. I

dēlīšus, visu paši taisīja. Galdus, vot, tagad, nopērkot, cik galds pastāvēja i viss. Viņš atlīmējās i izjuka. Nu pareizi, nestāv, a savi stāvēja, oi, oi, cik ilgi. [...]

– Jūsu mammai bij kādas rotaslietas vai cepures, vai somiņas?

– Mm, mammai nebija. Nebija, viņa skaitījās no tām, nu no bagātas ģimenes, Baloži tādi. Brāļi tā stipri dzīvoja Ulmaņa laikā, a mammai, zinu, ka gredzeni bija zelta. Neviena nav, savu viņa atdeva man, tāds ar actiņu, actiņa krita laukā.. es atdevu meitai. I aizmirsu paprasīt, ka atbrauca, viņa pārtaisīja. Teica: “Atdod, pārtaisīs, iztaisīs tev tādu gredzentīnu bez, bez actiņas, ja tu negribi ar actiņu.” Tā actiņa krīt laukā, i, cik reiz zaudēju, katrreiz atradu to actiņu. Maziņa tāda kā nags. Izkrīt, ja, nu robiņi laikam neturās, kas tur. I vis atradu. Atdevu, a mammas laulājamais gredzens bija palicis mājās, i kaimnieces atrada, nāca tūlīt skatīties uz mūsu mājām. Atrada, vienalga pazaudēja to laulājamo [*teicējas balsī rūgtums*]. Vot, tā! Vajadzēja pierakstīt, atbraucām, varēja atdot. Vienalga labumā neaizgāja, pazaudēja. Agrāk jau tīra zelta bija, bija numuriņš uz tiem gredzentīniem. Nav. A papa gredzens, es pat nezinu, ar' varbūt izputēja, nenēsāja mājās, nenēsāja; ka brauca uz baznīcu brauca, kur ciemos brauca, tad tikai, a mājās nenēsāja. Plats, labs gredzens bija. [...]

– Vēlāk, kad jūs izbraucāt, tad jau viss, visas mantas, kas palika pāri...?

– Viss, viss, palika, jā. A kas viņiem.., kam nebija slinkums, tas nāca.

– Vietējie izlaupīja?

– Nu bez šaubām. [...] To gredzenu, mammai bija tāda, atceros kā šodien, brūna, pašausta jaciņa, nu ar oderīti sašūta. Viņa saka, atcerās, ka bija kābatā, vot, kaimiņi atnāca i visas lupatas, kas bija palikušas, visu pārskatīja. Atrada i nepierakstīja, i nekā, varēja jau pierakstīt, pateikt, ka, vot, atradām to. [...] Vietējie, apkārtēji kaimiņi i salasīja, kas ko, kas ko gribēja, vēlāk it kā mūsu mantu, tur skapis, tur vēl kas palika, it kā pārdevuši, ciema padome laikam. Atbrauca, vienalga visu sadzīvo, piedzīvojām, viss kas ir [*teicēja smaida*]. Būtu tikai veselība!

– Kad jūs mazi bijāt, jums vecāki kaut ko dāvināja? Mamma ar tēvu?

– Es atceros, skolā gāju. Kurā klasē es biju? Bija dzimšanas diena, i bija no manas klases varbūt divas vai trīs meitenes, vot, atceros. A dāvanas? Varbūt ziediņus? Varbūt, ko i dāvināja, bet es neatceros. Kāpēc aizmirusi? Bērnību atceros, vot. Manai brālēna meitai, i tagad satiekamies, es saku: “Aina, tu atceries, ka mums bija krustmāte sašuvusi vienādas kleitas, gaiši ziliņas tādas ar baltiem zirnīšiem.” Bija ar' baltas piedurknītes, a te bij viss sašūts tāds, kā sarafančiks. Tādas kuplas, es to atceros, viņai bija pieci gadi. Teicu: “Vot, tev, neaizmirsi, tev krustmāte i man abas vienādas sašuva.” I Ainai bija pieci gadi, mēs bijām pie viņas dzimšanas dienā. Mums bija vienāds apģērbs. Vot, to atceros. A viņai prasu, a viņa teica: “Es neatceros.” [*Teicēja*

iesmejas.] A es, kāpēc man prātā, es atceros. A tā dāvanas kādas nezinu. Man liekas, nebija par ko nopirkst, tāpēc nepirkta. Mājās baltmaizes piecep, cepumus, vot, tas es atceros. I svētki. A tagad katru dienu grib ēst i cepumus, i baltmaizi. A mēs ēdām tikai svētkos. Melno maizīti mamma tikai cepta. Paši cepta savu maizīti, melno, balto. Oi, gaidam, tur Lieldienas būs, tur Jaunsgads. Nu kas – cepumi būs! Baltmaize būs! Oi, jau bērni varēja. Oi, zinu, mamma taisa, a gribās, a smaržo. Krāsns kurina, oi, kā smaržo maizīte, kad cepās! Siekalas tek. Nē, kamēr jau silts, nedrīkst, kad atdziest, tad iedod pa gabaliņam, apēd. Ekonomiski viss, cepumus taisam, griežam caur gaļas mašīnu, lai skaistāk būtu, svētki. Gribās ēst mīklu [*teicēja smaida*]. Garšīgs, mamma barās: “Nevarat sagaidīt, kad izceps.”

– Kad ciemos gājāt, kaut ko nesāt, kādu ciemakukuli?

– Jā, noteikti, noteikti. Kas mājās ira. Nu, ja zina, tur ciemiņi kādi. Viens onkuls bija tēva brālis Jānis, gājām visi uz Ligo pie Jāņa. Pa purvu, pa mežu, pa plāvu. A otrs onkuls bija Pēteris, tur bija tālāk jābrauc. Mājās visu darbu padaram uz Pēteriem, i mamma kuru nems. Divus nēm vai trīs, [kādam] jāpaliek mājās, visi nebrauc. I ar zirgu, kamēr vēl gaišs, visi aizbrauca i atbrauca atpakaļ. A tas Jānis, kurš dzīvoja tuvāk, nu tur onkuls alu milēja izvārīt. Šnabi nedzēra, nedzēra, alu onkuls vārija. Izvāra alu, tādas mazas glāzites, sēd, runā, to alu drusciņ izdzer. Maizīte piecepta, tur baltmaize, tur vēl kas. Kaut ko no gaļas ar’ iztaisa. Jeb desa izzāvēta sava, aukstā gaļa izvārīta. Kaut ko jau sataisijuši. Nu tie lielie, vecie visi pa istabu, kur viņi tur, a mēs, mums vajag ugunskuru. Onkuls kārtis galā uztaisa spainīti, kādu piestiprina i tur ieļej melno varu, vot, to es atceros. Melnais vars, aizdedzina, i tad to visu pacel, tur ira tāds kalniņš pie mājām netālu. Vēja nav, nu, ja vējš liels, tad nededzina, baidās, var [nodegt], šķūnis tur netālu. A ja labs laiks, nu tad mums tādi prieksi. Skraidam, klēdzam, dancojam. Cik mums tur bērnu ir, pieci, seši kādi, kā kad salasās. Kad kaimiņi kas atnāk. Vainagu onkuļam, ziedus pa plāvu ejam salasam, saplūcam. Nu i viss tā, no rīta skaties, jau gaismiņa sāk aust, oi, uz mājām, gulēt jau sāk gribēties. Uz mājām. Nu tad nākam visi pa plāvu, taisni uz mājām, basām kājām. A rasa, kurpes slapjas, kurpes nevar mērcēt, vajag basām kājām. A pie tā onkuļa Pētera.. (tālāk tur braukt) aizbraucam, tur atkal tante sieru piesien, sviestu, jo zina, ka atbrauks brālis ar bērniem. Saēdamies sieru, sviestu, baltmaizi; onkuls alu ar’ vai varbūt izvāra kāds cits, viņš pats varbūt arī nevārija, es kaut ko neatceros. Nu i visi pasēd, parunājās. Tagad vajag piedzerties alu. Mēs ar’ mājās līgojam. Dēls Jānis. Turpat diķis, tāds liels ir aiz dārza, aiz mājām, kādreiz braukājām. Jaunāki bij, brauca uz ezeru, nu a tagad jau neatļauj, tur kāds īpašnieks, tur vēl kas nedrīkst tā. A mēs tepat.. atbrauc.. šogad ligotāju maz bij.

[..]

– Šeit jums Salienā dzīvo dažādu tautību cilvēki?

— Jā, jā. Te baltkrievu, baltkrievu vairāk. Latviešu te pavisam, ļoti maz, tāpēc, ka nu, kā jau izmiruši. A jaunie, kas ir, kaut kur Rīgā dzīvo, kaut kur Daugavpilī. No šejiennes aizbraukuši prom, jā, tie vecie palikuši. Jauno pavisam maz. Nu a tā, a baltkrievu jau ļoti daudz, viņi visi brauca, Latvijā labāk dzīvot. Tur savas mājas pārdeva, atstāja. Brauca te, sabūvējās te. Tagad pa Salienu brauc, ka es zinu, vieni baltkrievi. Mūsu vietējo te ļoti maz.

— Kā sadzīvoja cilvēki ar dažādām tautībām šeit, Salienā?

— Sadzīvo. Kaimiņi te blakus te dzīvo, tā lielā māja, hohols, hohols kādreiz bija zootehnīķis, vēlāk bija priekšnieks, vēlāk aizbrauca uz Eglaini, tur bija sovhozs, par sovhoza priekšnieku. A tagad pilsētā dzīvo, labiekārtošanā strādā, a māja šeit stāv uzbūvēta. Brauc. Kad piekt Dienatbrauc, kad sestdien, pirts, pirti kurina. Kā viņi dzīvo, nezinu. Man paši tuvākie kaimiņi, i kaut kā mums nesapas.

— Kā jūs domājat, pēc rakstura īpašībām latvieši kaut kā atšķirās no krieviem vai no baltkrieviem?

— Man liekās, latvieši, viņi nav tādi, kā pateikt, nav ziņkārīgi, nav tādi, ka nestrādā, latvieši. Nē, latvieši strādā, bet viņš, viņš strādā, lai tā viss kārtīgi būtu. Bet viņš strādā i kaut kur citur, ne vien mājās. A krievi, oi, pateicu krievi, baltkrievi kolhoza laikā, viņiem vajag strādāt tur, kur viņš var paņemt. Mums šeit daudz tādas ģimenes bija, strādāja lopu fermās un noteikti pie teļiem. Tur deva miltus teļiem, visu, kā strādāja, nepaņemsi, es paņemšu, ja es strādāju. Es kaut kilogramu atnesīšu savam sivēnam i man nevajadzēs malt, nevajadzēs pirkst. A viņi strādāja noteikti no savas ģimenes, vīrs ar sievu. Nu kāpēc viņi neņems? I visi zināja, priekšnieks pierunāja, kolhoza priekšsēdētājs: "Oi, Mirdza, nāc uz teļiem, milti būs." Vo, zina, ka milti būs, tu paņemsi, katrs, pat svētākais. Es no sākuma ļoti baidījos, kabatā ieber mazu kulīti, ielieku tā, ka nerēdzētu, taisni pa lauku puskilometru iet. Nu kas mani te redzēs? Baidījos, nevaru. Vēlāk atdošu. Paņemu pusspainīša, piespiežu un eju pa lauku. Un jau tev mājās ir drusciņ kaut kas. A viņi strādāja noteikti, ka būtu zirgs, ar zirgu sava saime brauc. Vīrs ar sievu darbu padarīja, nu kaut viņš pusspainīti paņēma, viņam pietiks visiem padot. Višiem, i cūkai iedos, i bulļam iedos. Oi, govi sabojāja, nu skaidrs, ka sabojāja, daudz miltu deva i sabojāja, govs. Vot, viņi visi centās tā te, vot, cik ģimenes bija, es atceros, kuri strādāja pie lopiem, tikai vīrs ar sievu. A mēs? Labi, es viens pastrādāšu, viens traktorists, otrs tur pie teļiem kur strādāja, tur lauku brigādē. Kaut kā necentās, tā, ka, vot, noteikti kopā strādāt. Katrs savu darbu. A viņi centās, kā tikai strādāt tā. Kādreiz atlaida atvalinājumos, aizeju, oi, bail skatīties, domāju, vo, kā dzīvo cilvēki, a mēs baidāmies, oi. A viņi ar zirgu brauc, droši. Kas viņu redzēs, zem dibena pasvieda, še, kur man caurs laikam. Bietes rudenī griežam, braucam, mums, man bija zirgs iedots, tālāk par visiem dzīvoju. Man zirgu iedeva, visu sādžu salasīju, braucam uz darbu. Uz darbu braucam, meičas: "Nu kaut pa burakam paņemsim uz

mājām.” Es saku: “Man zirgam vajag.” Piecas braucam, a katra pa burakam, pieci buraki, vo, jau cik. Jau bailes.

– **Ieraudzīja?**

– A pa lielo ceļu brauc. A ja priekšnieks brauc? Viņas sādžā visas izlec i aiziet ar to buraku, a man jābrauc. Vai, a bailes! A man divi buraki. I domāju, ko pateikšu, ja apturēs. Nē, aizbrauc garām man, vai nu labi, ka nav. Es zirgam baidījos paņemt. A viņi brauc, no fermas brauc, pieliek viņi i lapas pieliek. Veda lopus barot, burakus veda, to pašu miltu viņi paņem i ar zirdziņu mierīgi brauc. Viņš nebaidījās. Zirgs iedots, viņš pasaka, [ka] zirgam. Nu i viss. A mēs baidījāmies.

– **Tas ir kaut kā atkarīgs tieši no cilvēkiem?**

– Jā, jā.

– **No raksturiem? Latvieši tomēr tādi?**

– Nē, nē. Latvieši, viņš baidās, viņš bailīgs, bailīgs, kā zaķis. Nu pareizi, baidās. [...]

– **Kā jums šķiet, vai liela nozīme ir tam, ka šeit, Salienā, tieši Baltkrievijas robeža ar Latgali?**

– Nu mums robeža, līdz robežai, cik? Trīs kilometri laikam? Mēs jau laikam neskaitāmies pierobežas zona, bet tepat, tepat vien viņa ir. Ai, nu kādreiz braucām, i uz veikaliem braucām, taisni pa ceļu, te tādi ceļi, pa mežiņiem, pa mežiem te. Nu mēs jau nezinājām, kur tā robeža iebīdīta. Vajag, sēdāmies mašīnā. Agrāk te sādža, Brūni tādi, krieviski, tur i desu pieveda, visu, visu. Nu mums vis tuvāk. Ko mums uz Braslavu braukt, vot, cik kilometru, tepat tuvu veikals, pāri robežu aizbrauc, mēs pa stundu atpakaļ atbraucam. Tie stāv rindā, a mēs sakām, pēc kā rinda. A viņi saka: “Mēs pēc krējuma stāvam.” “A pēc desas nē?” “Oi, nē, nē, mēs desu nē.” A tamā laikā šeit, uz Daugavpili, braukt jau tālāk, a te, cik te tālu aizbraukt. Viņi, viņi nepirkā, viņi tādi, nu varbūt, ka tur teiksim, skopi. Bet viņi nepirkā. Desa katrreiz i svaiga desa, teiktu, neslikta, bet katrreiz aizbraucam, svaiga, vot, atvesta. Viņi stāv, viņi desu neņem. Viņi saka: “Mēs nepērkam desu.” Vot, krējumu, to jā, to viņi pērk. Vienu produktu, a gaļu. Mēs savu, ka ir, iztaisam savu, bet braucām, pirkām, visi strādāja, visiem gribās – aizbrauc. A tagad, lūdzu, aizbrauc pāri robežai. Seši kilometri līdz veikalām, nelaiž tevi neviens. Ai, mulķības tādas tā robeža.

– **Kādreiz šeit, Salienā, bija vairāk latviešu ģimeņu?**

– Bija, jā, jā. Daudz izmirušu, šeit, vot, kaimiņi, vīra radi, trešā paaudze, māsica dzīvoja. Nomira, palika dēls, dēls i divi mazbērni. Nu i viss no latviešiem. A visapkārt veči bija tādi, visi nomiruši, nav. Viena meita, a, jā, viena meita šeit dzīvo, dēls tur tālāk dzīvo. Latvieši, es saku, saskaitīt uz pirkstiem var, cik te palika. Visi apmiruši, ja.

– **Kādēļ tomēr šeit dominē tā krieviskā vide?**

– Šeit tuvu tā Baltkrievijas robeža, Krievija. Pēc, pēc kara laika daudz palika no bēgļiem, Krievijas cilvēki palikuši. Mūsu kolhozā, nezinu, cik te bija ģimenes. Vēl divas ģimenes zinu, a pārējie nezinu. Palikuši no bēgļu laikiem, vot, izbēga no Krievijas. I šeit, kā viņi te palika, apmetās, mājas sabūvēja, i dzīvo. Ir jaunie, ir veči, vīrs un sieva, zinu, jau vairāk par deviņdesmit gadiem. Strādāja, dzīvoja, kolhozā strādāja. Sava māja, sava zeme, i lopi ir, ģimenes. Palikuši tādi cilvēki. Atbrauca, nebij, kur dzīvot, saimnieku mājās sagāja, i šodien. Kur izremontēja, kur jaunu iztaisīja.

– Jums pašai nebija vēlešanās braukt kaut kur citur dzīvot?

– A es nezinu, kāpēc mēs tā braucām. Man brālēni, māsīcas, te kaimiņi vēl kopā bija izvesti. Visi tur, pa Latviju. Valmierā dzīvo, pie Valmieras, Siguldā. Tur kaut kā viņi apmetās, uz turieni; mēs – oi, oi, nepametīsim savu dzimteni. A ko mēs te labu saķerām? A nekā. Viņi labāk par mums dzīvo. Ar' tāpat bija, kopā bijām. Viņiem labāk, viņi sagāja uz pilsētu. Mūs nelaida uz pilsētu, es kā prasījos priekšniekam: "Nu palaižat! Skolā, tepat skolā kaut strādāt." "A nē, tikai uz laiku." Vot, uz ziemu, uz trijiem mēnešiem palaiž i viss. Nelaida ne par ko. A viņiem, kaut kā brīvāk bija, viņi, kā viņi tur apmetās. Tur vieni kaimiņi uz laukiem dzīvo, netālu no Valmieras. Māsīcas, brālēni dzīvoja Siguldā. I viņi tagad, māsīca viena Siguldā dzīvo, brālēns Līgatnē dzīvo, māsīca Līgatnē dzīvo. Jau veci. Braucam glabāt, brālēnam sieva, nezinu, pavasarī kaut kā aizgāja, braucām glabāt. Brālēns ar staigā uz spiekīšiem, māsīca Siguldā dzīvo. Atbrauc, atbrauc uz kapusvētkiem, vot, atbrauc, vecāki paglabāti turienes kapos, māte ar brāli. A viņi brauc uz šejieni. Te vecvectēvs. Nu brauc uz šejieni. Mūs reizē apciemot. A šogad nezinu, tagad dūšīga palikusi, ļoti, brālēna sievu glabājām, tāda ar operāciju..

– Kāpēc viņi nebrauc šeit uz Salienu dzīvot?

– Uz savu māju, viņu mājā dzīvoja. Tieši tāpat, kā mums, pateica maksāt, tā viņi pateica: "Mums naudas nav." Viņi nemaksāja, vēlāk viņi nu brauca tā, kompensāciju tur par visu. Vēlāk jau, cik gadu atpakaļ. Saka: "Ai, mēs jau tur iedzīvojāmies." Viņiem tur dzīvokļi ir, a ko te darīt, atbraucot atpakaļ. Vajag būvēties, vajag visu taisīt, visu no jauna celt. Saka: "Jau apnika, visu dzīvi celt, tur būvējies, tur būvējies. Pasēdi vienā vietā, ai, nu nebraukšu." Tā, pa retam atbrauc ciemos, jau gribās atbraukt paskatīties dzimteni savu. Aizaudzis viss ar krūmiem.

– Šeit jums arī ir dažādu ticību cilvēki?

– Jā, man ar' brālēns, vot, no tēva radiem, apprecēja krievieti, nu vietējo meiteni. Meita izgāja ar' pie krieva, bija paņemts kā strādnieks, tēvs jauns nomira, nēma kā strādnieku. Zemes bija daudz, nēma kā strādnieku i palika kā strādnieks, iznāca kā znots. I dzīvo i, vot, i tagad, vīrs nomira. Tēvs nomira, sēd viena ar saviem bērniem, ar bērniem, ar mazbērniem. Viens krievs, otrs latvietis. Tā i dzīvo. Es teiktu, pie krieva negribu. Es pie krieva negribu.

– Šeit, Salienā, ir gan katoļi, gan luterāņi?

– Jā, jā.

– Kas? Pareizticīgie?

– Pareizticīgie, vesticībnieki. Nu tagad mazāk, varbūt vesticībnieku, bet ir vesticībnieki. Lielām bārdām, kādreiz dzīvoja pie mums kaimiņš, tāds, lielu bārdu, tāda balta bārda, vot, šodien atceros, bērnībā. Gāja, kādreiz gāja pie tēva, iet tikai pa robežu, pa plavu nekur neiet, tacīgas nebija. Iet robeža caur viņu ceļu. A tagad nav, veči nomiruši, jaunie ar' nav. Mājiņa pārbūvēta. Braucam uz baznīcu, mājiņa ir, bet pārbūvēta nu.

– Viņi, viņi kaut kā atšķirās no pārējiem?

– Nu kas viņu zina. Tamā laikā, es atceros, svētkos, viņiem ir vēlāk par latviešiem. Lieldienas svēta nedēļu. Paps nosvēta savas Lieldienas, strādā, a viņš visu nedēļu staigā, rokas aiz dibena i staigā apkārt, savus laukus apskatās, kur pie kaimiņa aiziet. Viņš saka: "Man tāpat izauga, kā tu agrāk iesēji, es – vēlāk." Vot, viņš viss tā teica, es vēl atceros šodien. Uzvārds tāds milzīgs viņam bij – Hudajenkovs. A cik viņi bija? Meita, divi dēli, varbūt. Aizmirsu, brālis, tas atcerās.

– Tā viņi draudzīgi? Sadzīvojāt, jā, visi?

– Jā. Bet mums stingrs bija tāds. Lopi neiziet uz viņa lauku. Aizgāja ganīt, oi, oi. Vajag skatīties, bailes, toreiz lamāsies, krepķi. Tāds stingrs bija. No otras puses ar' kaimiņš bija krievs. Divi kaimiņi bija mammas brāļi, dzīvoja. Viens kaimiņš – papa brālis bija. Radi apkārt. No otras puses tie kaimiņi tālāk – latvieši tur dzīvoja, kur tas dīķis. Tie tālāk drusciņi. Visapkārt katoļi dzīvoja, kaimiņos tā netālu. Ar visiem sadzīvoju. Ne ar ko pat nekad nelamājos. [...]

– Kā jums šķiet, kas ir visvērtīgākais, ko jūs pa šo savu dzīvi esat ieguvusi?

– Pats vērtīgākais ir veselība. Tas ir pats galvenais. A pārējais, ka cilvēks ir vesels, var darīt visu i būs viss, ka no karotes var iedzīvoties i palikt bagāts [*teicēja smaida*]. Nav nekā, karote ir.

– Liels paldies jums par interviju!

– Jā.

Transkribēja Inese Ruļuka

Intervija ar Ritvaldu Redzobu

Intervija ar Ritvaldu Redzobu, intervēja Irēna Saleniece Daugavpilī 2007. gada 9. februārī, intervijas digitālais audioieraksts (110 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 401, saisināti – DU MV: 401.

Ritvalds Redzobs dzimis 1930. gadā Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta “Lidumnieku” mājās Minnas un Kārļa Redzobu daudzērnu ģimenē. Ritvalds ir gājis Lielbornes pamatskolā, 1944. gadā beidzis Salienas pamatskolu, pēc skolas beigšanas strādā tēva saimniecībā. Pēc kara (1946.g.) Kārlis Redzobs tiek apcietināts, apsūdzēts par piedalīšanos aizsargu organizācijā nacistiskās Vācijas okupācijas laikā un notiesāts uz 6 gadiem piespiedu darbam “labošanas” nometnē. 1949. gada 25. martā viņa sieva ar 3 pieaugušajiem bērniem – Mirdzu, Ritvaldu un Kārli – tiek izvesti uz Sibīriju kā “notiesāta nacionālista” ģimene. Sibīrijā teicējs strādā Omskas apgabala Lubinas rajona kolhozā “Novaja zarja”. 1954. gadā apprecas ar Zelmu Kalvāni, pēc gada Redzobu ģimenē piedzimst meita Velta (1955), vēl pēc diviem – Ruta (1957). 1957. gadā R. Redzobs ar sievu un meitām atgriežas dzimtenē – Salienā, šeit ģimenē piedzimst trešā meita Ausma (1964). Savā dzimtajā vietā teicējs līdz pat pensijas vecumam (1990.g.) strādā kolhozā. Patlaban kopā ar sievu saimnieko dzimtas mājās.

Intervija norisinājās R. Redzoba meitas Rutas Timofejevas mājās Daugavpilī. Teicējs ar sievu bija iebraukuši pilsētā un steidzās noklūt mājās pirms pilnīgi satumst, tāpēc saruna koncentrējās ap vienu tēmu – deportāciju. Laika trūkums ietekmēja R. Redzoba stāstījuma manieri, viņš lielākoties atbildēja uz jautājumiem, turklāt dažreiz ļoti lakoniski. Teicējs labi atcerējās deportācijā pavadītos gadus un spēja raksturot arī sīkākas detaļas par darbu kolhozā (tehnika, atalgojums u.c.), par attiecībām ar vietējiem iedzīvotājiem, kolhoza un speckomandantūras vadību, par specnometinātā dzīves reglamentāciju utt.

- Ko lai saka?
- **Sāksim tiešām ar bērnību.**
- Ja? Bērnība? Bērnība, tā jau, kā saka, no ganu, ganu tās kājas sākās. Ga-nījām gotiņas pie tēva. Nu i tā tas i nogāja, tā bērnība, tā. Redz, skolas gadi.
- **Turpat “Līdumniekos”?**
- Jā, turpat “Līdumniekos”. Skolā iesāku iet Lielbornē, vot. Tur bija četras klasītes, a pēc tam karš pajauca to skolu. Nu i tā to Lielbornes skolu slēdza. Tur bija tas kara hospitalis vāciešiem. Mūs, bērnus, visus.. uz mājām atsūtīja. Atkal kara laikā [19]44. gadā aizgāju uz Salienas skolu. Te jau Lielbornē divas mazākas klasītes bija, tās klases ar tā sajauca. Nu ta Salienā jau sestajā klasē, jā, [19]44. gadā, nu tad to Salienu līdz [19]47., nē, līdz [19]46. gadam nomācījos. A pēc tam nāca tie kādi lauksaimniecības darbi, mamma atkal nepalaida mani skolā, vajadzēja to zemīti strādāt, nu tā. To zemīti strādāju, tā i es nepabeidzu tās septiņas klases, Salienas skolu. [...] tā i strādājām tamā zemītē. A pēc tam jau tie izvešanas gadi nāca, ta jau pa to Sibīriju kūlamies. Mēs tā strādājām dažādus darbus, nu i tā tas nogāja laiciņš.
- **Varbūt tad uzreiz atgriežamies. Jūs bijāt: jūs, māsa Mirdza...**
- Jā, brālis Kārlis.
- **Kārlis. Un vēl mamma bij? Varbūt atcerieties, kā bija tajā 25. martā?**
- Nu ko, izcēla mūs no gultas 25. martā. Nu prasījām, ko var ņemt līdzi. A viņi saka: “Nu ko?! To, ko varat panest, to i ņemat.” Sevišķi nekā nebija jau, bija tamos “kulakos” ka ierakstīts, ta jau to visu saņēma. Jā, par tiem parādiem no kulakiem [teicēja balsī rūgtums].. Nu i, ko vēl tur pastāstīt? [Teicējs iesmejas.]
- **Nu stāstiet, kā nāk atmiņā, kā atceraties.**
- No Tartakas..

[..]

- Ar zirdziņiem bij tās šķūtes, kas veda. Kājām negājām. Bija divas šķūtes, divi zirdziņi ragavās. Vēl ziema bij tāda, nu šķīdonis, pavasara laiks. Aizbraucām uz to Tartaku, mūs izsēdināja tamā Salienas pagasta mājā. Ai, [teicējs nopūšas] nu i tā nosēdējām tur ilgu laiku diezgan, pēc tam padeva mašīnas, pēcpusdienā jau bij..

[Intervijas laikā sarunā piedalās teicēja dzīvesbiedre Zelma Redzoba, viņas replikas ievadītas ar viņas iniciāļiem Z.R. kvadrātieka vās.]

- [Z.R.] Saules rietā.
- **Tās divas šķūtes bij tikai jūsu ģimenei?**

– Jā, jā, mūsu ģimenei.

– Jums četriem? Bet jūsu tēvs jau bija..

– Tas agrāk bija paņemts [*teicēja balsī skumjas*].

– Jau nu prom.

– Jā, jā. Tas bij agrāk paņemts. Nu i pēc tam tās mašīnas, sasēdināja mašīnās, nu i brauca uz staciju. A kur vedīs, uz kādu staciju – nezinājām. Atveda šur uz Kalkūnes staciju. Jā, Kalkūnes stacijā vagonos salādēja.

– [Z. R.] Saules rietā.

– Saulīte jau nāca uz rietu, jā.

– Atbrauca naktī? Tad veda uz Tartaku, un tad vienas dienas laikā tas viss bija?

– Ja, jā, vienas dienas laikā.

– [Z.R.] Tartakā jau daudz bija tādu.

– Un tur pa ceļam, tajā Tartakā, jūs tak ar cilvēkiem runājāt?

– Jā, jā.

– Nu kāda bija sajūta uz to brīdi?

– Uz to brīdi, zin kā, tādiem jauniem, mums neko tur [*teicējs smaida*], daudz neuztraucāmies, vedīs, vedīs uz kurieni, labi.

– Nebaidījāties?

– Nē.

– [Z.R.] Teici, bēgt gribēji.

– Ā, bij vēl doma tāda, jā, ka no mājām sasēdināja zirdziņos, domāju, nu ko tagad braukt.. i raud, cik tālu brauks, kā brauks. Domāju: te tāds mežiņš, pamēģināšu varbūt bēgt; domāju: zaldāts ar automātu sēž, panāks mani vienalga tā lode kāda [*teicējs smejas*].

– Viņi tiešām bija ar automātiem?

– Nu kā tad!

– Ja?

– Jā.

– Vai ar šautenēm varbūt?

– Bija zaldāts ar automātu.

– Un jums nebij vietējie [aktīvisti]? Bija svešie?

– Jā, jā, jā. Tie bij, bet nu kā, varbūt NKVD, kā viņi bija, karaspēks tas izsūtīts tā. A bet domāju, labi, kur lai es te bēgšu. Visi braucam, braukšu es ar' kopā.

– Tad jūs tajās divās šķūtīs paņemāt arī kaut ko no ipašuma?

– Nu bija jau šas tas. No drēbēm tur, produkti bij šādi tādi, kas jau bija mājās.

– Bet jums neteica, cik ilgi jūs būsiet ceļā?

- Nē, nē.
- **Pilnīgi slepeni.**
- Nebija nekādas runas par to.
- [Z.R.] “Sobiraices!”
- **Ja, nu un kā gāja pa ceļam? Cik ilgi tie vilcieni gāja?**
- Nu cik mums, divi nedēļas iznāca braukt.
- [Z.R.] 9. aprīli ieveda.
- **Sanāk, jūs nonācāt vienā vag[onā], nu, vienā ešelonā?**
- Jā, jā, vienā vagonā.
- **Vagonā pat.**
- Jā. Ka jau vagoni bija padoti tamā Kalkūnes, Grīvas stacijā, nu tā visus i sasēdināja. Varbūt ne visus, varbūt daļa tur citos vagonos. Bet es neatceros, varbūt kādi trīs vagoni bij.
- [Z.R.] Nu tak pa nakti suņi bija.
- **Bet jūs turējāties speciāli kopā.. no Salienas cilvēki?**
- [Z.R.] Nu mēs vienā vagonā..
- **Vai viņi vienkārši paši tur [iesēdināja]?**
- [Z.R.] Nē. “Tak nu kāpat vagonā!”
- **Tur nevarēja izvēlēties?**
- Nē.
- **Bet tomēr, ja ģimene, tad ļāva būt kopā?**
- Nu turējās jau kopā, ja.
- **Pastāstiet, kā jūs braucāt, kā tas bija? [Teicējs iesmejas.] Jo mēs jau zinām, kā brauc ar pasažieru vilcienu. Tas ir kaut kas cits.**
- Nu lopu vagonos jau cita braukšana. Nav ne to ērtību, nekā. Vienkāršas nāras sataisītas no dēļiem, nu i tur vālojās kas kā zināja. Nu vot.
- [Z.R.] Ka vajag, ārā izlaiz.
- **Un maršrutu jūs iedomājāties?**
- Nē, nē. Par to mums nekas neteica, kāds maršruts būs.
- [Z.R.] Tad jau sāka barot.
- Sākumā jau braucām, nu kas bija, to ēda, no mājām paņemts. A jau kaut kur Krievijā iebraucām, tolaik neatceros, kurā tur stacijā sāka nu barot, zu-pu dot. Es nezinu, no ēdnīcām laikam ņēma, tā ar spaiņiem gājām pēc tām zupām. Atnes uz vagonu..
- [Z.R.] Šķīvitī zupa.
- Nu izdala no spaiņa.
- [Z.R.] Zupa bija ļoti laba. “Čašku, lošku berici.”
- **Līdzi.**
- [Z.R.] Jā, jā.

– Nu un tad atbraucāt?

– Jā.

– [Z.R.] Braucām. A tolaik mūs brauca trīs dienas iepriekš pirkt.. Teica, ka kādus mežoņus atvedīšot.

– Bet tie jau vietējie, viņi jau arī nezināja, kas jūs būsiet. Viņiem pastāstīja tā, lai...

– Viņiem pastāstīja, ka atvedīs nu tādus [*teicējs iesmejas*] nelabvēlīgus cilvēkus. Kolhoza priekšsēdētājs mūs izlasīja. Mūs[u] jau, teiksim, ģimenē trīs jauni cilvēki bija, mamma jau viena tikai. Pēc tam tur kas vēl bija – Līču..

– [Z.R.] Līči.

– Līču ģimene. Nu kā ģimene – Valfrīds bija no vienas ģimenes, a Reinis ar to Hertu bija no citas ģimenes, bet viņi kopā turējās. Tos tas priekšnieks salasīja.

– [Z.R.] Ieskrēja vagonā, paskatījās: “A, eti boļšije! Ka mnē, ka mnē!” Mēs ar’ tur iekšā.

– Tāds Starinskis bija, arī viņu, trīs, ģimenē trīs locekļi bija i māte. Žeņa tāds dūšīgs, plecīgs, to paņēma, Staltmaņus, jā. Tad vēl, kas tur bija, no Meduma tāds Vanags. Nu tāds cilvēks bija, invalids ar vienu roku, ar vienu aci.

– [Z.R.] Bet vienalga viņš [bija dūšīgs]..

– Bet vienalga [...].

– Tad, tad varētu būt, ka tie vietējie bij tāda mazāka auguma?

– Jā, jā, tādi zemāki. A šitie puiši: es, Tenis, Valfrīds, Reinis, Žeņa – dūšīgi!

– Tad viņš kā paskatījās, uzreiz nodomāja: labi, labi strādnieki būs..

– Būs!

– Jā, viņam jau arī, cilvēkam, plānus vajadzēja dot un...

– Cilvēku, cilvēku maz kolhozā, kā i pēc kara, vieni sievieši. To vīriešu maz bij. Nu ta braucām! Kas ar zirdziņiem bija, kas ar tiem bullīšiem, sajūgti rāgavās [*teicējs iesmejas*].

– Jā, Zelmas kundze stāstīja to [*intervētāja smaida*].

– Tālu nebija tā braukšana, kādi septiņi kilometri no stacijas līdz tai sādžai “Novaja Zarja”. Nu vot, atbraucām, mums tūlītās bij pirts. Sakurinātas pirtis bij pa tām kolhoznieku sētām.

– Pa mājām?

– Jā, sūtīja uz pirti, izmazgājāmies, tolaik baroja. Bija zupa izvārīta.

– [Z.R.] Pirmā pabaroja.

– Pirms?

– [Z.R.] Pirmā pabaroja, tad uz pirti, un tad tolaik izdalīja pa..

– Jā, pa dzīvokļiem.

– [Z.R.] Pa dzīvokļiem.

– Pa kolhoznieku mājelēm.

– Tad iznāca, ka jūsu ģimene, jūs četratā, vienā mājā tikāt?

- Jā, vienā mājā, tāda vecenīte dzīvoja. Viņai dēls bij, ar' kolhozā strādāja. Nu i mēs tā tur izmitinājāmies.
- Vai jūs varat atcerēties, kā viņa jūs sagaidīja, kā jūs nodibinājāt kontaktus?
- [Teicējs iesmejas.] Nu ļoti vienkārši kontaktus, var jau sarunāties. Mēs krieviski pilnīgi runājām, jā, nu sarunājām, jā.
- Viņa nebija noskaņota pret [jums]?
- Nē, tāda laipna vecenīte bij [teicējs ieklepojas].
- Iznāca kādreiz ar viņu parunāties?
- Jā, viņa labprāt.
- Uzzināt, ko viņa par jums domāja pirms jūs atbraucāt un pēc tam?
- Nu viņa laipna bija. Runāt jau viņa [runāja], stāstīja, kā viņa agrāk dzīvoja [teicējs ieklepojas].
- [Z.R.] Viņi jau dzīvoja vēl trūcīgāk.
- Nekā šeit?
- [Z.R.] Nē, nekā mēs aizbraucām.
- Jūs aizbraucāt tur, bet viņi vēl trūcīgāki nekā jūs, izrauti ārā no mājām?
- Jā, jā, trūcīgi dzīvoja.
- [Z.R.] Nebija pufaiku.
- Es atceros, kāda no sievietēm stāstīja, ka vietējie bij ļoti pārsteigti, kad ieraudzīja [izvesto] apģērbus.
- Ā, mums vēl bij man māsīca, tāda Vilma Panteviča. Viena pati viņa, ne bērnu, nekā, vienu pašu paņēma. Vīrs kaut kur pamuka, viņa tā arī turējās pie mums. Kopā i dzīvoklī pēc tam nodzīvojām. [...]
- Jūs varat salīdzināt to tehniku, kas bija šeit, Latvijā, pirms kara, kara laikā un tur, kolhozā?
- Nu te tehnikas gandrīz pie mums.. kādas, teiksim, mūsu Salienas pagastā, tur neatceros, varbūt nu tās kuļmašīnas, tādi motoriši bij kaut kur. Nu tad tur jau kombaini bij. Jā, lai tādi viņi [teicējs ieklepojas] piekabināmie bija, bet viņi tomēr kūla i pjāva, viņus traktors vilka. Jā, ar traktoru, ne tā kā pašgājēji tie kombaini bija, piekabināmi.
- [Z.R.] Pēcāk jau tehnika palika labāka. Šur[p] atbraucām, te bija bailes.
- Bet jūs taču nebija speciāli mācīts šeit?
- Nē.
- Jūs par šoferi strādājāt tur?
- Tur divus pēdējos gadus tikai. Ja, tur jau lauku darbos gājām un pēc tam mūs tur ielika par zirgkopjiem, zirgus kopām, barojām ar..
- [Z.R.] Tas uz reizi bija.
- Ar tevi? A tā lauku darbos sākumā gājām, norīkoja brigadieris.
- Un tad, lai klūtu par šoferi, jūs gājāt kursos vai...?

– Jā.

– Turpat?

– Omskā bij tie šoferu kursi. Es paprasīju priekšsēdētājam, sak, nu ko tur par zirgkopēju es visu laiku strādās, paprasos par šoferi, lai aizsūta. Viņš mums nu tāds priekšsēdētājs Gņadzins liekās bija, Zeļcins. Jā, nu tas uzrakstīja norīkojumu, ka sūta kolhozs šofera kurso. A tas [speckomandantūras] komendants, tas bija mums, kas negribēja laist mani. Es atkal pie tā priekšsēdētāja, saku: “Mani nelaiž tas. Es i.. Mani nelaiž.” “Nāc, izglītots – raksti zīmīti. Atved man tādu cilvēku, man vajag šoferi. Lai mācās. Amats.” [Teicējs smejas.] Nu tur vēl viens tāds jauns zēns bija [*ieklepojas*], vietējais tāds, di vatā braucām uz Omsku mācīties. Cik mums? Trīs mēneši pienācās mācīties. Jā, nodevām [eksāmenu uz šofera tiesību saņemšanu].

– Tas iznāk kurā, [19]53. [gadā]?

– Nē, nē, neatceros. [19]52.!

– [Z.R.] Ko tu?!

– Nē, nē. [19]56. es jau saņēmu pravas. [19]56.

– [Z.R.] [19]56.

– Nu ja.

– [19]56. jau?

– [19]56., jā.

– Tas ir jau pēc Staļina nāves.

– Jā, jā.

– Bet kad jums atļāva doties projām?

– [19]57.

– [Z.R.] Man bij.., a viņam iedeva par darbu kā tur..

– Medaļu.

– Medaļu.

– Zinu. Es šo medaļu jau redzēju, jā [*teicējs un intervētāja smaida*].

– [Z.R.] “Za asvajeņje ceļinnih i zaļežnih zemeļ..”

– Nu, jā.

– Nu uz tā pamata mani noņēma no uzskaites.

– Kurā tas sanāk, kurā gadā?

– Tas [19]57., jā, [19]57.

– [Z.R.] Nē, mēs rudenī atbraucām. [19]56. gads.

– Šurp?

– [Z.R.] Jā.

– Bet tad kursi bija divi gadi pirms tam, vai ne?

– Divi [gadi] pirms tam.

– Nu kaut kur [19]55. varētu būt, ja?

- [Z.R.] Trīs mēneši tik vajadzēja kursus.
- Bet jūs bijāt tajā uzskaitē arī pēc Staļina nāves?
- Jā, jā.
- Jums bija no vienas puses kolhozs, no otras puses – tā komandantūra..
- Jā [*teicējs smaida*].
- Un man izklausās, ka kolhozā pret jums izturējās citādāk nekā komandantūrā?
- Nu komandantūra vienkārši to uzskaiti taisīja, lai, teiksim, mums, ka mēs dzīvojam tamā kolhozā. Kolhozā pats par sevi.
- Kā saucās tas kolhozs?
- “Novaja zarja”.
- A ciematiņš tur kaut kāds vai sādža, tur bij kaut kas?
- Arī.
- Tā arī saucās?
- “Novaja zarja” i ciematiņš bij. Neliels, cik ta tur, kādu četrdesmit, četrdesmit piecas mājiņas tādas bija.
- [Z.R.] Tagad nav nevienas. Ka mēs aizbraucām, ta i viss sagruva.
- Bet tapa agrāk tas kolhozs? Viņi taču jau bija.
- Jā, jā, jā.
- Vai pirms revolūcijas viņi tur bijuši, jūs neinteresējāties?
- Pirms revolūcijas tur tās sādžas gandrīz i nebij. Tur no ziemeļiem kaut kā viņiem agrāk sāka, Tjukalinskij rajon bij, agrāk kaut kā kolhozu sāka organizēt. Viņus sāka spiest laukā, viņi bēga no turienes uz šito pusī. Te kolhoza nebija.
- Jo Krievijā, nu Padomju Savienībā [19]30. gados sāka tos kolhozus taisīt.
- Jā, jā.
- Viņus tur..
- Nu, vot, viņi no turienes bēga. Ka bij tādas zemes, ta kā neizmantojamas zemes. Ta viņi brauca šurp, būvēja tās tādas mājiņas un te dzīvoja. Varēja redzēt tur dažās vietās, ka tādas zemas gubas bija. Pēc tam jau viņus i te piespieda, te kolhozā iet.
- Pirms kara viņiem to kolhozu nodibināja vai...?
- Pirms kara.
- Pirms kara tomēr, ja. Es to priekšsēdētāja uzzvārdu nesadzirdēju lāga.
- Bij hohols tāds.
- Jūs saucāt? Viņš bij ukrainis, ja?
- Ukrainis bija, ja. Tāds rupjš vīrs, bet viņš ļaunu nekad uz mums neturēja, nekad. Ai, kā viņu, kā viņu. Vot, pirmais tāds..
- [Z.R.] Taparinskis.

- Taparinskis. Nē, ne Taparinskis. Taparinskis bija pēc tam. [..]
- **Nav svarīgi.**
- [Z.R.] Krivcovs.
- Kravcovs, vo, vo.
- **Pirm[ais], tas hohols, ja?**
- Mūs pieņēma darbā. Kravcovs.
- [Z.R.] “Idite sjuda!” Mēs tur iekšā jau. Vienā barā savi.
- **Un..**
- [Z.R.] Šitie kur.., tie brauca tālāk.
- **Tos veda vēl dzīlāk, līdz Klusajam okeānam gandrīz.**
- [Z.R.] Pēc tam, kamēr nopirkts.
- **Kas paliks pāri.**
- Jā, jā.
- Kā jūs domājat, kāpēc no tā priekšsēdētāja jūs neko nerēdzējāt sliktu, bet tā komandantūra centās jūs visu laiku kaut kā tā ierobežot un...
- Kontrolēja.
- [Z.R.] Komandantūra kontrolēja, ka mēs nekur neizbēgtu.
- Pirmo, kad aizbraucām...
- [Pārtrauc] cik tālu no tās “Novaja zarja” bija tā komandantūra?
- Septiņi kilometri. Ľubinas rajonā.
- **Ľubinā pašā.**
- Pašā centrā, rajona centrs.
- Un kā tā pilsētiņa izskatījās, Ľubina?
- Eh, ta kā netīra, teiksim, jā.
- **Tāda lielāka vai ne īpaši?**
- Stacija, stacijas bija. Stacija “Ľubina”.
- **Dzelzceļa stacija un apkārt mājas.**
- Jā, jā, jā. Rajona centrs. Dzelzceļa stacija. Pirmo reizi, kad...
- [Z.R. pārtrauc.] Vēl tagad sarakstāmies ar viņiem.
- Aizgājām [noklepojas] pēc nedēļas, mēs neko ļaunu tādu nedomādami, aizgājām uz to rajona centru. Mūs tur.. ieraudzīja, ka mēs tur blandamies tā. Iebraucēji tādi [teicējs smaida].
- **Tie no komandantūras ieraudzīja vai cilvēki paši, iedzīvotāji?**
- Komandants. Dažreiz, kad atbrauca te uz mūsu sādžu mūs atzīmēt. “A ko jūs tā staigājet bez visādām atlaujām?”
- **Vai jūs neatceraties, kad atveda, jums taču vajadzēja parakstīties par to, ka jūs...**
- [Z.R.] [Teiktais grūti dzirdams.]

- Jā, un nekad neatstāsiet [izsūtījuma vietu].
– Nu ja, jā, jā.
– Un jūs parakstījāties?
– [Z.R.] A ko bija darīt? [*Nav sadzirdams.*]
– Iesniegumus rakstījām. Mēs būsim kolhozā par kolhoza biedriem.
– Arī iesniegumus rakstījāt, lai uzņem tur.
– Jā, jā.
– [Z.R.] Mēs atbraucām brīvprātīgi [*ar ironiju*].
– Un tajā parakstā bija teikts, ka jūs uz visiem laikiem paliksiet tur.
– Nu kā tad.
– Vai jūs to izlasījāt pirms parakstīties? Neatceraties tagad?
– Lasījām liekas, ka.
– Un kāda bij tā sajūta?
– [Z.R.] Nekāda. Nu, kad nenošauj, ta jau vismaz labi, ka dzīvo, var dzīvot. [...]
– Jā. Tagad lasot, jau tas vienkārši neiedomājami.
– [Z.R.] Neprasīja. “Vstavaj, sabirajsja, pojehaļi!”
– Un tas priekšsēdētājs ne[bija] laipns, bet pozitīvi noskaņots?
– Nu tā.
– [Z.R.] Viņš bij labs, labs.
– Kāpēc viņš tik labs [bija]?
– [Z.R.] A mums viņi bija [labi], viens priekšsēdētājs i otrs. Abi divi bija labi. Viņam nebija dēļ kā..., strādājām.
– Viņam vajadzēja strādniekus.
– Vajadzēja, jā, darbaspēks.
– Tagad laikam neatceraties to platību, cik viņiem zemju bija kolhozā?
– Jāteic...
– Ja salīdzina ar Salienu, piemēram, atšķirība varētu būt liela?
– Zemes tur diezgan daudz un labas zemes bij. Daļa bij ar tādu, kā viņu sauc, salanci, tāda sāls tā kā. Vot, tur pa reizei maz ko sēja, grīzleimītes tādas smukas. Ka tur mieži saaug, ta ir ko redzēt. Nu vajadzēja būt lietiņam, ja lietus palija, ta nu, ka pasēts bija.
– [Z.R.] Divas reizes.
– Divas reizes lietiņš palēja, tā kviesīši saauga tur tādi, ka cepuri liek pa virsu, turēsies.
– Un tad, kad tos graudus sāka vākt, tad pa īstam savāca vai arī pazaudeja ko.
– Nu savāca jau. Kombaini noplāva, nebija nekādu ne šķūņu, nekā. Taisni uz lauka notīra to zemi ar lāpstu. I kombains brauc i bēra laukā uz lauka.

– Un pēc tam?

– Pēc tam vāca tur, ar' nekādu mašīnu, nekā nebija.

– [Z.R.] Nodeva, daļu tak nodeva, veda.

– Uz dzelzceļu?

– Jā, uz staciju. Atradās, elevators bija, graudiņus vedām tur. Ar bullīšiem, ar mašīnām kad. Tamā ražas novākšanas laikā MTS deva jau tās mašīnas kolhoziem. Kolhozam mašīnu nekādu nebija.

– Jūs jau arī tur ne tikai strādājāt, jums tur arī privātā dzīve bija.

– Jā, jā.

– Pastāstiet par to arī.

– Ballītes kolhozā, pēc tam tādu klubīnu uzbūvēja. Nu i vakaros jau tamā klubīņā lasījāmies, kad danči bija, svētki. Svētki tur jau bija godā tie, Oktobra svētki – revolūcijas, 1. maijs, 9. maijs.

– [Z.R.] Oktjabrskaja.

– Kā izskatījās svētki? Ko nozīmēja: svin.

– [Teicējs iesmejas.] Nu sapulci rīkoja klubā, nu un tad pēc tam danči.

– Priekšsēdētājs vai partorgs ar uzrunu nāk, ja?

– Jā, jā, kā tad.

– Un par vietējiem svētkiem jūs kādreiz tā iedomājāties vai..?

– Iedomāties jau iedomājāmies, bet kad svinēt jau nu mēs tikai ģimenē, mājās, kaut ko pasvinēt, a tā jau, tāpat darbā jāiet.

– Darbā, jā.. par 18. novembri es jau neprasu pat. Bet reliģiskie, piemēram, Ziemsvētki vai..

– [Z.R.] Lieldienas. Mēs jau zinājām. I viņi ar' zināja.

– Viņi.. viņiem jau aizliegts bija..?

– [Z.R.] Mājās jau viņi darīja.

– Tomēr svinēja? Olas krāsoja Lieldienās.

– [Z.R.] “Jaičķi pajēli, vot eta pasha.” Jā, svētki jau bij.

– Ziemassvētkos?

– Mamma jau bij tāda ar' dievbijīga. Nu ta mēs vakarā tur dziesmiņas padziedam. Dziesmu grāmata ir no baznicas. Vilma, mēs tur, mūsu ģimene. Padziedāja kādu dziesmiņu, Ziemassvētku dziesmu, nu tā bija ar to svinēšanu.

– Jūs bijāt jauni, jūs tur saprecējāties, gan jūs, gan māsa, gan laikam arī citi tur bij.

– Jā, jā. Zelma mani pievilināja [*teicēji un intervētāja smejas*].

– Bet tur laikam arī vietējās meitenes bija? Uz tām neskatījāties?

– Bija jau bija, jā. Mēs kaut kā saviem latviešiem..

– Priekšroka.

- Priekšroka bija.
- Tomēr tā atšķirība bija kaut kāda?
- Nu, vairāk vilkās pie savējiem.
- Par kāzām es jau dzirdēju, es jau zinu, kā tur svinēja.
- Jā [*teicējs smaida*].
- Kad apprečējāties, tad jūs sev savu mājiņu uzcēlāt vai palikāt tomēr ar ģimeni?
- Ja, kopā ar ģimeni bijām, tur tāda koka mājiņa bija. To tēvs, kad atnāca, atbrīvojās no cietuma, tad mēs piebūvējām vēl tādu galīnu.
- Tēvs atbrauca pie jums uz turieni?
- Ja, jā. [...] Piebūvējām, ta i mēs dzīvojām visi kopā. Mirdza izgāja pie Stalmaņa, pie vīra. Tad atsevišķi aizgāja.
- Tad aizgāja pie viņiem?
- Jā, pie viņiem aizgāja. A mēs te.
- Cik ilgi jūs palikāt pie tiem vietējiem saimniekiem? [...]
- Gadi laikam divi kādi nodzīvojām pie tiem Ivanoviem.
- Un tad?
- [Z.R.] [*Nav sadzirdams.*]
- Tur kolhoza priekšnieks izbūvēja sev māju. A viņš to māju kaut kā pārdeva, kas tur bija? Tur vairākas ģimenes, kādas četras ģimenes tamā mājā dzīvoja.
- [Z.R.] Rudzīši, Puidas, Kalvāni, četras..
- Četras ģimenes tā bijušā priekssēdētāja mājā, ja?
- Bija nosaukuši par štabu.
- Štabu [*intervētāja smaida*]. Nu ja, tāpēc, ka visi pulcejās.
- Ja, štabs.
- [Z.R.] Gulta pie gultas.
- Nu, ka tik ir silts..
- [Z.R.] Un jumts virs galvas.
- Jā, jā. Un tās darbdienas? Samaksa par darbu diez ko liela nebija sākumā.
- Pirmo gadu nekā nebija. Kapeikas kādas i maizes grami tur daži.
- [Z.R.] Un maizīti, kad naudas nedeva.
- Nu, bet bija aprēķināts, ka ir cik tur tās kapeikas.
- Bija aprēķināts?
- Jā, jā, par tām darba dienām.
- [Z.R.] Otru gadu ta jau pieveda pie mājām, izbēra [*graudus*].
- [...] laba raža bija, padevās tā labība. Ak, tad tur daudz, neatceros, cik tur kilogramus tām darba dienām, nebija kur likt. Priekšnieks norīko brigadieri: ved strādniekiem tālāk labību. Atved, kur gribi liec, izgāž tur sētsvidū.
- Kā jūs tikāt galā pēc tam?

- Nu savāca jau tos graudiņus. Savāca kaut kā.
- Uzbūvēja kādu šķūnīti vai...?
- Bija mums piebūvēta pie tās piebūves vēl tāda piebūvīte. Tad tos graudiņus bērām, kur maisos, kur kā.
- [Z.R.] Gultas maisā.
- [Intervētāja iesmejas.] Jūs stāstāt par izsūtījumu ar tādu optimistisku noskaņojumu. It kā varētu gaidīt, ka cilvēki ļoti žēlabaini par to stāsta.
- Jaunībā neko daudz nejutām. Ja pastrādā, pastrādā. Darbā ej, tad tur visas tās domas izkliedējas. Jā. [...] Saraduši visi kopā.

[..]

- [Z.R.] Ritvalds atbrauca uz šejieni, atpakaļ [gribēja] atgriezties.
- Biju tur pieradis pie tās kārtības. Te kolhozi tādi švaki pavisam. Nu ko, ar cik te nostrādāju, nekādas atlīdzības nebija par to. Nu iekūlāmies. Atbraucām šurp, tur labi bijām iedzīvojušies, jā, vajadzēja dzīvot atpakaļ tur.
- [Z.R.] [Atceroties Ľubinas kolhoza priekšsēdētāja teikto, kad Redzobi pažīnoja par vēlmi atgriezties Latvija] “A čivo vi nihočiti, čto vam nehvatajet?” Es saku: “Rodzini nehvatajet.”
- Bet viņš jau arī saprata, es domāju. ļoti cilvēciski.
- Jā.
- [Z.R.] Jā, kad strādāja kopā ar visiem, katram biju vajadzīga.
- Bet jūs minējāt, ka sarakstāties joprojām ar turienes cilvēkiem.
- Jā.
- Kas tie tādi? Kaut kādi draugi tur bija?
- [Z.R.] Nu mēs, ka teikt, ar Žeņu bijām kopā, Starinsku. Viņa sieva.. viņš nomira, sieva aizbrauca uz Sibīriju. Viņu bija meita atbraukusi. Tā i sarakstamies.
- Tie paši deportēti, tikai palikuši tur vai..?
- Nē, viņi nebija, viņi bija vietējie. Vietējie.
- [Z.R.] Tie, kuri deportētie, nu ar Starinskajiem rakstījāmies, tagad jau nav sen [rakstīts].
- Starinska Žeņas sieva bija sibīriete, ja?
- Jā, jā.
- Un viņi atbrauca abi divi [uz Latviju], bet pēc tam [pēc Žeņas nāves] viņi [Žeņas sieva ar bērniem] aizbrauca savā dzimtenē?
- [Z.R.] Jā, jā, tur viņai bērni. Aizbrauca atpakaļ.
- Un joprojām rakstāt?
- [Z.R.] Jā.

- **Un kā?**
- [Z.R.] Nu apraksta..
- **Par savu dzīvi.**
- [Z.R.] Saka: “Kā aizbraucu, tā kolhozs, kur mums bij, tur vairs nevienas mājas nav.” Visi kur kurais izbraukāja, nav vairs it nekā. I tāda kolhoza, kolhoza tur, nu slikti. Izlaupīja tā visus pilnīgi.
- **Tas šajā pārkārtošanās laikā vai...?**
- Jā, jā.
- **Tad, kad sāka likvidēt kolhozus?**
- [Z.R.] Jā, jā. I tā tur citāda bij tehnika, visa aizgāja pa vēju.
- Salienā es kaut ko līdzīgu dzirdēju no cilvēkiem, to pašu laikam. Zelmas kundze ļoti interesanti stāstīja, kā jūs vācāt mantas, lai šurpu brauktu [*intervētāja un teicējs smaida*].
- Nu šurp atbraukt jau bija vienkāršāk. Kas bija, salasījām, graudu daudz bija. Pusotras tonnas kaut kur, pie divas tonnas bija kviešu. Smuki kvieši, tīri. Maisos konteinerā. Vēl kādas mantīņas bija, jā [*teicējs smaida*].
- [Z.R.] Gulta mums bija ar’.
- **Tā bij lepna manta. Gulta.**
- Jā.
- [Z.R.] Jā. Sibīrijas gulta. Tur arī iekšā bija.
- **Pašu taisītā gulta bij vai...?**
- [Z.R.] Nē, nē, man bij pirkta.
- **Tur?**
- [Z.R.] Nū, kā saka, ar matraci i balti gali bija. Nu, ka krievs teica: “Bliskučijie.”
- **Ā, niķelēta tāda.**
- [Z.R.] Pa to laiku maisus salika, un atlikušie, kur bij graudi, bēra iekšā.
- **Kad jūs nodomājāt: “Brauksim mājās,” tad jūs gājāt pie komandanta?**
- [Z.R.] Ne-e, tad jau bijām brīvi.
- Jau bija noņemti no tā specučota, kā saka. Bij noņemti, jā. I pases, pases mums izdeva, ar pasēm braucām. Kad noņēma no uzskaites, saņēmām pases.
- **Bet pirms noņēma, jums vajadzēja katru nedēļu vismaz vienu reizi [reģistrēties]?**
- Brauca komandants uz mūsu kolhozu un atzīmēja, ka, vot, tādi, tādi.
- **Viņš pie jums brauca?**
- Jā.
- [Z.R.] Viņš atbrauc parakstīt.
- **Es domāju, ka jūs braucāt uz Ľubinu?**
- Nē, nē.

- [Z.R.] Mums nevarēja braukt.
- Divas reizes mēnesī vajadzēja parakstīties. Pareizi pēdējos gadus...
- [Pārtrauc] tad jūs varējāt kārtot paši: iet uz dzelzceļu, pasūtīt konteineri..
- Jā, jā.
- Pirkt biletēs un doties.
- Mums vajadzēja Omskā to konteineri izpirkt.
- Mani interesē, kā tas viss tika organizēts. Jūs taču bijāt savā “Novaja zarja”?
- Ja.
- Un kā [rīkojāties]?
- [Z.R.] Priekssēdētājam prasījām mašīnu, viņš mums deva mašīni, aizveda.
- Tas mantas aizvedām uz Omsku uz to preču staciju, tur konteineri bij, cik mums desmit, nē, piectonnīgais. Vai desmit tonnīgais konteiners bij? Tā tās mantiņas.
- [Z.R.] Ruksīti nokāvām, gaļu pārcepām.
- Lai būtu ko ēst.
- [Z.R.] Ar taukiem salējām.
- Arī konteinerī?
- Jā.
- Nu līdzī taču arī [paņēmāt]?
- [Z.R.] Kur līdzī – Rutai septiņi mēneši bija.. Veltai divi gadi bija.
- Un kurā gadalaikā jūs braucāt projām?
- [19]57.
- Ja, bet oktobrī, rudenī?
- [Z.R.] 3. oktobrī iebraucām “Līdumniekos”.
- Tad septembrī izbraucāt no turienes.
- Arī vagonu bija vilciens, kāds tur, neatceros. Kāds gāja.
- [Z.R.] Ātri jau atbraucām.
- Pārpildīts, nevarēja biletēs dabūt te Ľubinā. Ta mums priekssēdētājs tas biletēs izgādāja. Jā, a vilciens pilns, vagoni – nav kur likties. Bērni čīkst. Jā, nu tur iedeva, atbrīvoja sēdvietu. Zaldāti arī tur sēdēja.
- [Z.R.] Priekssēdētājs braukt izpalīdzēja i visu.
- Jā, jā.
- [Z.R.] Nu kā var pateikt, ka viņš sliks?
- Nē, nav jāsaka, nav. Jāsaka tā, kā ir. Bet ceļš atpakaļ bij laikam citādāks, nekā uz to pusī.
- [Z.R.] Tad, kad iebrauca Latvijā..
- Cits gaiss, vai ne?

- [Z.R.] Tā jau tik skaties, skaties, skaties, kad, kad Latvijā. Atbraucām šeit, Daugavpili tikām. Viņš aizgāja pie brālēna, tur mēs pa nakti gulējām. Mamma gulēja, abi divi, mēs ar mammu, ar bērniem sēdējām.
- Nu ja, septiņi mēneši [jaunākai meitai], neko īpaši daudz.
- [Z.R.] [Mūsdienās] tur pa divi, pa pusotra gada, divi sēd mājās, mums bija viens mēnesis, tad jāiet darbā.
- Strādāt kolhozā?
- [Z.R.] Nu jā, tur mēnesi.
- Un bērni?
- [Z.R.] Nu jau atļāva aizskriet bērnu pabarot.
- Bet bērnu taču vienu pašu nevar atstāt, kādam ir jāpieskata.
- [Z.R.] Kas var, tas pieskata.
- Bija laikam Ritvalda mamma?
- [Z.R.] Ritvalda mamma skatījās bērnus.

[..]

- Un kaut kādi iespaidi tajā ceļā [no Sibīrijas uz Maskavu un tālāk – uz Latviju] ir atmiņā? Par ko domājāt braucot?
- [Z.R.] Braucām mēs tīri mierīgi, ka tik līdz Latvijai, vairāk nekā. Nekas nebija prātā, tik atbraucām Daugavpilī, no Daugavpils paņēmām taksīti. Nauda mums bij. Paņēmām taksīti priekš bērniem, 3. oktobrī iebraucām. Pazvanīt jau nevarēja tur nekur.
- Tēvs [Kārlis Redzobs] jau agrāk atbrauca uz šejieni.
- [Z.R.] Te nebūtu tēvs atbraucis..
- To veco māju bišķit paremontēja, lai būtu mums kur apmesties. Mājiņa bij tāda nolaista. Tur neviens nedzīvoja viņā.
- Nu jums vēl palaimējās.
- Nu ja.
- Ir cilvēki intervēti, kuriem vajadzēja cīnīties, lai vispār tiktu savā mājā, lai..
- Redz, mums, ka neviens nedzīvoja, ta jau mūs palaida.
- [Z.R.] Te jau viņa bij, tur govs, aitas stāvēja. Vīrs saka: “Paskaties, cik augstu saulīte!” Virtuvē bij sienas [cauras], visu aizsmērējām.
- Jūs darba iemaņas Sibīrijā pārņemāt? Iemācījāties?
- Nu mācīties diki nebija no kā. Nu dakšas, lāpstas.
- Drīzāk, ko šeit iemācījāties, tur noderēja.
- Jā, jā. Tur jau bij tādi joki, ka Puidas Jēkabs tāds bij mums, iztaisīja spīlarklu. Viņi kartupeļus ar tādām capkām apstrādāja. Vot, viņš iztaisīja

spīlarklu. Viņi gāja brīnīties, kas tas par darbarīku [*teicējs un intervētāja smejas*].

– Jo viņš varēja tad pavilkst to vagu.

– Zirdziņi bija, ar zirdziņiem, jā, sajūdz ar' spīlarklus. Bij zemniekiem iemānas, iztaisīja. Zirdziņus sajūdz, kartupeļus brauc [stāda]. “O,” viņi saka, “cik smuki iet!” Vot, kartupeļu apstrādāšana.

– Nu ir starpība, vai ar to kapli vai..

– Nu kā tad, jā.

– Ja, bet viņam [Jēkabam] vajadzēja materiālus, viņam vajadzēja koku..?

– Nu to jau varēja dabūt.

– Bet arī metālu?

– Metāls arī bij, jā.

– Viņš kā kalējs varēja strādāt?

– Nē, tur kalējs bij.

– Tad viņš aizgāja pie kalēja vienkārši pasūtīt?

– Jā, jā, kalējs iztaisīja. Kalējs bij tāds kvalificēts kalējs, strādāja viņš labi, kalēja darbus veica.

– Ar vietējiem skolotājiem, dakteriem jums nebij saskarsme nekāda?

– A skolotājs tur bij. Cik tur kādas trīs vai četras klasītes bija tāda skola. Bet mums skolnieku nebija.

– Un dakteri?

– A daktere, daktere jau Ľubinā bija slimnīcā tur, jā. Ka saslima, ko tad. Brigadiers ar zirdziņu, deva zirdziņu, aizbraucām uz to poliklīniku, slimnīcu, ārstējās.

– Vienvārdu sakot, no šejiens jūs bijāt izrauti un nācās tur pielāgoties.

– Nu ja.

– Un kā jūs domājat, izdevās jums tur pielāgoties tā pa īstam?

– Jā, pielāgojāmies mēs tur.

– Un kas tam par iemeslu bija?

– [Teicējs smaida.] Mēs jau sapratāmies ar vietējiem, jā.

– Pašu darba rokas?

– Jā.

– Vietējie labvēlīgi, un tad varēja arī..

– Paskaties, kā vietējie ko dara, kā viņi ar tām celtniecībām, būvniecībām nodarbojas, tā i mēs.

– Pārņemāt no viņiem.

– Jā, jā.

– Viņi savukārt no jums kaut ko mācījās, tad jau...

- [Z.R.] Bet [kad] iemācījāmies – nekas, bij jau brīziem labi.
- Apmetumu vajadzēja taisīt [*smejas*] tām majelēm.
- **Uz fotogrāfijas skaista māja izskatās. Tāda baltiņa, tāda diezgan līdzena, sakarīga tāda.**
- [Z.R.] Sasmērēja, tad jau bija. Nu, piemēram, tur katru nedēļu sievas pečku pabalināja, sieniņas. Tolaik jau gāja viss.
- Koka, tāda kā dēļu, nebija, mums, liekas, koka grīdiņa bij tur iepriekš. A tā tur vācieši dzīvoja, tie ko. Baltais māls tāds, nogludina to balto mālu salapinājuši. Un ta ar govju lekiem nosmērēja, jā.
- [Z.R.] Izmērcēti.
- **Izmērcēti?**
- [Z.R.] [*Nav sadzirdams.*]
- Gluda grīda iznāk, nu, protams, viņa ož ne tik diktī patīkami sākumā.
- **Ar smaku.**
- Jā.
- **No sākuma, bet pēc tam?**
- A pēc tam izžuva i labi.
- **Un kas tur labs īpaši? Nu māls apakšā, es saprotu, viņš to grīdu it kā no zemes izolē.**
- Jā.
- **Bet tas siltumu deva vai ko?**
- [Z.R.] Māls, lai viņš nedrupētu.
- **Ā, virsū?**
- [Z.R.] Nosmērēja, ta var staigāt droši.
- **Kā lime tāda, saistviela kaut kāda.**
- [Z.R.] Jā, jā.
- **Parasti šo lietu izmanto...**
- [Z.R.] Jumtā.. ka ar bliniem.
- Tāda zeme apakšā, tas baltais māls, a virsū augsnes tāda kārta. Nu to augsnēs kārtu kopā ar māliņu saroc tādos velēnās. Ja, nu tā kā šķīvis, teiksim.
- [Z.R.] Pankūkā, lielāks bišķīt.
- Lielāks, protams. Un tad jumtus jum. Tur kādas kārtīņas vai kārklus, ko jumtam saliec.
- **Un tad ar šito stiprina.**
- Jā, ar šito noliec. Kam[ēr] lietu nebija, nebij nekādas problēmas, ka tur jumts tecētu.
- **Lietus, ja uzņāca, tad jau tā pamatīgi, ne?**
- [Z.R.] Nē.
- Ziemu snieg, pieputināta. Pavasaros kāp..., to sniegu lejā tīra. [...] Tā viņš i gāja.

- Tā medaļa...
- Jā.
- Es turēju rokās ar visu to apliecību.
- [Z.R.] Ko viņš, viņš neņēma nemaz.
- Jā, es jau dzirdēju, ka jūs tā diezgan vienaldzīgi izturējāties.
- Nē, nu kam tā medaļa, nu ko viņa dod? [Teicējs iesmejas.]
- Bet bij pirms tam saruna? Priekšsēdētājs teica: “Būs tev medaļa!”?
- Nu tur sapulce bij tāda. Sapulcē tās medaļas iedeva, pasniedza. Es viņu neņēmu to medaļu, palika.
- [Z.R.] Nebija tad tevis..
- A es kaut kur biju aizbraucis.
- [Z.R.] Pasūtīja kaut ko vest. Alī, ko es ņemšu, nav man.
- Bet daudz cilvēku kolhozā bij, kam piešķīra medaļas?
- Bij jau, bija.
- Kā jūs domājat, jums palīdzēja tas, ka ģimene bij kopā visa?
- Nu kā ta.

[..]

- Jūs mani palabojat, bet vai tas nebija jūsu tēvs, kas rakstīja vēstules no sava izsūtījuma.
- Rakstīja viņš, jā.
- Viņš rakstīja. Un tad viena vēstule bij tāda, par kuru ļoti ieinteresējās čeka. Nav jums tādas atmiņas? [..]
- Nu viņš rakstīja tad, kad jau nāca, jau beidza to savu sodāmību, bija bei-dzis. Tāds slimīgs, švaks viņš bija. Ta rakstīja mammai vēstulē..: “Vai tu mani pieņemsi uzturēt? Vai tu mani uzturēsi? Vai es drīkstu braukt pie te-vis?” Nu es neatceros, ka tur, varbūt rakstījām viņam...
- [Z.R.] Rakstījām, rakstījām.
- Pēc tam, lai brauc. Tā i viņš atbrauca no tā lēgera.
- Cik gadu viņš tur nobija?
- Sešus. Sešus gadus.
- Bet viņš tāds dievbijīgs cilvēks bija?
- Nu visi jau latvieši tādi dievbijīgi bija tamā laikā.
- Jā, bet tā sarakste ar dzimteni jums bija vispār?
- Bija.
- Kas jums un kam [jūs] rakstījāt? Vai nu jūs, vai māte, vai māsa?
- Rakstīja uz.. Kam ta rakstīja? Uz “Zeltiņu” mājām, tiem Redzobiem rak-stīja.

- Tie radi arī?
- Jā.
- [Z.R.] Vēstules brīvi gāja.
- **Jūs domājat, nelasīja?**
- Nu varbūt bija tā cenzūra.
- **Jūs jau paši nerakstījāt laikam neko tādu [aizdomīgu]?**
- Nu a ko tur daudz rakstīt? Politiku nekādu nerakstīsi. Kā dzīvo, ko strādā, vairāk neko.

[Teicējs ar dzīvesbiedri paliek nemierīgi, jo viņiem jādodas mājās, tāpēc intervētāja steidzas uzdot jautājumus, kas radušies pēc iepazīšanās ar teicēju ģimeņu uzskaites lietām, kas glabājas arhīvā.]

- Pateicoties jūsu atļaujai, mēs dabūjām tās lietas arhīvā, ja. Un tad visi ir pārsteigti, cik jūs precīzi atceraties visus faktus. Un tomēr man liekas, ka lietas ir tādi materiāli, par kuriem jūs varbūt nemaz nezināt. Tiesi jūsu tēva vēstule bija speciāli pakļauta dešifrēšanai. Tur tulkoja no latviešu valodas un meklēja aizdomīgas vietas. Un viņi tās atraka, tie čekisti, ka viņš it kā jums raksta ar tādu domu, ka, lūk, ne ilgi mēs cietīsim, ka drīzi nāks mūs atbrīvot no Rietumiem..
- [Z.R.] Tēvs tā nevarēja rakstīt.
- Un tad šī vēstule nonāca čekas ziņā. Un es baidos, ka pat līdz jums nemaz nenonāca šī vēstule.
- Nu to, par to es, atklāti teikt, nezinājām.
- Ne-e?
- Nē.
- Man liekas, ka [tas] bija viņš, kas rakstīja. Bet jautājums ir tāds, vai starp iedzīvotājiem nedzirdējāt sarunas par to, ka tomēr tā padomju vara ne uz ilgu laiku?
- Nu runāt jau dažādi runāja, ja, bet, ka tēvs būtu nu tādu politiku vedis, tas nevarēja būt. A runāt jau..
- [Z.R.] Daudz runāja, bet..
- **Un par ko viņu apcietināja tad?**
- Kā? Apcietināja par to, ka bija plinte.
- **Aizsargos bijis?**
- Nu viņš pats tā kā ne štata aizsargs bija. Visu laiku viņš tāds ne štata aizsargs bija. Nu i..
- **Arī Ulmaņa laikā?**
- Ulmaņa laikā, jā.
- [Z.R.] Vai tad Ulmanim vajag karavīru?

- Jā, jā. Plinte viņam bija visu laiku.
- [Z.R.] Tak vācu laikā iedeva. Atnāca, tur [ar] to plinti, lai ņem ieročus, ka vajadzēs iet tiltus apsargāt.
- Ierocis bij tēvam visu laiku, visu laiku. Ulmaņa laikā bija, viņam karājās tā pie sijas istabā, ta mēs dažreiz i noņēmām [*teicējs iesmejas*].
- Puiši, ja?
- Nu vot.
- Bet jūs atceraties, kā viņu apcietināja?
- Nu ja.
- Arī mājās atnāca?
- Mājās, ja [*teicējs ieklepojas*].
- Tas bija uzreiz pēc kara?
- Nu [19]45. gadā jau, [19]45. gada februārī, ziemā paņēma ciet.
- [...] Pirms tā, kad tēvu paņēma, apcietināja, bij tiesa laikam. Jūs gājāt?
- Nē. Mūs tur neaicināja nekas, neatļāva būt.
- Tur bij slepenā [*tiesāšana*]?
- Jā.
- Un tad..?
- Kad Daugavpils cietumā bija, ta nu ko, vedām produktus nosūtīt. Pārbau-dija jau stingri, ko nebūt neienest, neiesūtīt ar tiem produktiem.
- Lai neaizbēg. Un tad jūsu ģimeni skāra tas fakts, ka tēvs ir izsūtīts?
- Uzreiz ielika kulakos, visas tās nodevas un nodokļi, tur divkāršota nāca kulakiem. Vajadzēja kaut kā izgrozīties, nomaksāt to visu.
- Un zemes platība jums nebija diez ko [*liela*]?
- Nē, 19 hektāru ar simtdaļām dažām.
- Un jūs neatceraties, pēc kara laikam jau to zemi no jums arī paņēma?
- Neatceros.
- Agrārreformas laikā? Nē?
- Nē, nē, mums nelīela saimniecība bij, tad zemīte, paši strādājām. Kuriem jau bija kāda 40 hektāru, tiem jau to zemi dalīja. A mums nē, mēs paši saimniekojām.
- Man grūti tagad atcerēties [*runa ir par arhīva lietas saturu*], varbūt, ka jūsu ģimene bija arī “kulaki” tajā deportācijā, bet ģimene [noteikti] bija “nacionālisti” [*teicējs un intervētāja iesmejas*]. To es atceros droši, jā.
- [Z.R.] A kas tas ir?

[Intervētāja skaidro, kādas bija deportējamo kategorijas 1949. gadā.]

- [...] Vienkārši izskatās, ka daudz no tā, kas ir jūsu papiros, jums pašiem varētu būt jaunums.
- Nu gandrīz, ka tā. [Teicējs un intervētāja smaida.]
- Es domāju, varbūt jums vispirms ir jāparāda tie dokumenti visi?
- [Z.R.] [Teiktais grūti saklausāms.]
- Nē, nē, nu tā, lai ir arī informācija par to. Interesants ir jautājums par cilvēku attieksmi šeit un tur. Izklausās, ka jūs bijāt tur [Sibīrijā] labi ieredzēti, jo strādājāt un tur jau tas bija ļoti, ļoti svarīgi. Bet tad, kad šeit jūs atbraucāt?
- [Z.R.] Uz mums tāda skaudība bij. Tēvs bij [...], visu pelnīja, visu pirka. Strādāja. A, kuram nebija, gribēja tikt. Viss bija.
- Tas ir pirms kara? Bet tad, kad atbraucāt no Sibīrijas, kā bij?
- Nu attieksme jau bija dažāda, kā kuram. Bija tāds, mūsu laikā, kad mūs izveda, viņš bija par pagasta priekšsēdētāju, Žunda Konstantins. Vot, kad atbraucām šurp, kolhozs man iedeva mašīnu strādāt, braukt, a dzērumā viņš teica: “Vo, re, Redzobam iedeva mašīnu, viņš aizdzīs viņu projām.” Viņš saka. A tur daži atkal teica.. (tur bija tādi Hudajemņikovi, tas patērētāju biedrībā, Jaunbornē veikalā tirgo no patērētāju biedrības, ka jau bij). Saka, Timofejam uztic tā patērētāju biedrība, uzticēja veikalu, tur taču preces, gan manufaktūra, gan pārtikas produkti, viss kaut kas ir. Tur uz vairākiem tūkstošiem tas veikals. A ko Redzobam iedeva mašīnu, ko viņš viņu pārdos? Tā mašīna jau..
- A tas Timofejs arī bija...?
- Jā.
- No Sibīrijas?
- Jā, jā, viņš kaut kā agrāk tika valā. Citā sādžā viņi dzīvoja.
- [Z.R.] Sākumā jau tā par to māju, [kuru] atdeva Ritvaldam.
- Pārmeta arī?
- [Z.R.] Bija, bija.
- Nu, jā, nu cilvēki jau..
- [Z.R.] Tur jau viss bija izlaupīts. [...]
- Nu, “ne vernutsa, kak svajih ušei ne vidit’ [Latvij]”.
- Jūs paguvāt atgriezties tomēr..
- [Z.R.] Pārsteigtī vairāki kaimiņi bij.
- Nu, bet jūs pati nesarakstījāties ne ar ko?
- [Z.R.] Nu sarakstījāmies, jā.
- Jūs viņiem nerakstījāt, ka atbrauksiet no Sibīrijas?
- [Z.R.] Nu mēs radiem rakstījām.
- Bet viņi tur neplāpāja daudz? Tad vietējiem bij pārsteigums, ka jūs esat [atgriezušies]?

- [Z.R.] [Teiktais neskaidrs.]
- Un jums nebija tāda ideja, ka varētu braukt kaut kur...?
- [Z.R.] Projām?
- Nē, nu uz Kurzemi vai varbūt uz Vidzemi.
- Bija sākumā tāda [doma], bet, kad jau atbraucām šurp, tad tēvs to mājiņu paremontēja, nu kaut kā negribējās pamest vecos. Tēvu ar māti.
- [Z.R.] Man jau kā savējie... [nav dzirdams].
- Bij man brālēns Rīgā. Tur viņš saka: “Negribi palikt kolhozā, ej uz MRFu, tur labi pelna, šoferi braukdami.” Ai, kas to zin, kādā pusē tu vari to darbu dabūt. Kamēr es vēl tamos [kolhozos], darbs bija. Nu vot, pat i Daugavpilī varēja iebraukt un dabūt vietu par šoferi strādāt. Bet tā, ak, kur lai tos večīsus pamet.
- [Z.R.] Un arī pašiem divi bērni..

Transkribēja Inese Ruļuka

— |

| —

— |

| —

Dokumenti no izvestās Redzobu ģimenes uzskaites lietas

136.

1945. gada 2. februāris, Ilūkste

LPSR Valsts drošības tautas komisariāta Ilūkstes apriņķa nodaļas lēmums par K. Redzoba apcietināšanu un kratišanu

«УТВЕРЖДАЮ»
НАЧ. ИЛУКСТСКОГО УО НКГБ
ЛЕЙТЕНАНТ ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ИВАНОВ/ [paraksts]
2 февраля 1945 г.

САНКЦИОНИРУЮ
ПРОКУРОР ИЛУКСТСКОГО УЕЗДА
ЮРИСТ ПЕРВОГО КЛАССА
/ЖУЛИН/ [paraksts]
2 февраля 1945 г.

1945 года, февраля 3 дня, г. Грива, я, сотрудник Илукстского УО НКГБ мл. лейтенант госбезопасности АСЕЕВ, рассмотрев поступивший в Илукстское УО НКГБ материал о преступной деятельности:

РЕДЗОПС¹ Карла Андреевич[а], 1899 г. рождения, уроженец и житель ус. «Лидумниеки» Салиенской волости Илукстского уезда Лат. ССР, латыш, гр-н СССР, б/п, не судим, крестьянин-средняк, работает в своем хозяйстве.

НАШЕЛ,

что РЕДЗОПС¹ К. А., оставаясь на оккупированной территории Латвийской ССР, изменил Родине, вступил в военно-фашистскую организацию «айзсарги» и с оружием в руках нес охрану шоссейных дорог с целью задержания лиц, подозрительных для немцев. Кроме того, будучи «айзсаргом», участвовал облаве на советских партизан.

На основании изложенного

ПОСТАНОВИЛ:

РЕДЗОПС¹ Карла Андреевич[а], проживавшего в ус. «Лейдумниски» Салиенской волости Илукстского уезда Лат. ССР, подвергнуть аресту и обыску.

Сотрудник Илукстского УО НКГБ мл. лейтенант госбезопасности /АСЕЕВ/²

СОГЛАСЕН. Упол. Двинского оперсектора НКГБ капитан госбезопасности /СТАРОВЕРОВ/ [paraksts]

¹ Tā dokumentā, jābūt "Редзобс".

² Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 2. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Leitnants Ivanovs datumu – 2 – un parakstu dokumenta augšējā kreisajā stūri ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli. Pirmās klases jurists Žuljins datumu – 2 – un parakstu dokumenta augšējā labajā stūri ielicis ar zīmuli, turpat arī uzrakstīja – 15 чу. Kapteinis Staroverovs savu parakstu ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta apakšējā labajā stūri ar zīmuli uzrakstīts: 20/VI–46 | к 6 г и т л. Dokuments augšējā kreisajā stūri apstiprināts ar LPSR Valsts drošības tautas komisariāta Ilūkstes apriņķa nodaļas ģerboņa zīmogu, augšējā labajā stūri – ar PSRS Prokuratūras LPSR Prokuratūras ģerboņa zīmogu.

137.

1949. gada 18. februāris, Ilūkste

LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par apcietinātā K. Redzoba ģimeni

Сов[ершенно] секретно.

РЕДЗОБС Карл Андреевич, 1899 г. р., урож. Салиенской вол. Илукстского уезда Латв. ССР, латыш, б/п, гр-н СССР, женатый. До ареста проживал на хут. «Лидумниеки» Яунборнского с/сов. Саланайской вол. Илукстского уезда Латв. ССР.

РЕДЗОБС К. А., оставаясь проживать на временно оккупированной территории Латв. ССР немецкими захватчиками, добровольно вступил в военно-фашистскую орг. «Айзсарги». Состоя на службе немецких оккупационных властей, РЕДЗОБС принимал активное участие в проводимых мероприятиях оккупационными властями, задерживал для немцев подозрительных лиц, кроме того, будучи «айзсаргом», принимал участие в облавах на советских партизан.

За активное участие в пользу немецких оккупантов РЕДЗОБС в июне месяце 1946 г. В[оенным] Т[рибуналом] В[ойск]/МВД ЛССР осужден сроком на 6 лет И[справительно] Т[рудовых] Л[агерей].

Решением Илукстского Уисполкома № 1187 от 22/IX–47 г. хозяйство отнесено к группе кулацких.

Семья состоит из 4-х человек:

1. Жена – РЕДЗОБС Минна Мартыновна, 1897 г. р.
2. Дочь — ” — Мирдза Карловна, 1928 г. р.
3. Сын — ” — Ритвольд¹ Карлович, 1930 г. р.
4. Сын — ” — Карлис — ” — 1934 г. р.

Проживают на хут. «Лидумниеки» Яунборского с/с Саланайской вол. Илукстского уезда Латв. ССР.

Начальник Илукстского УО МГБ ЛССР майор [*paraksts*] (ТРОФИМОВ)

¹ Tā dokumentā, jābūt “Ритвалд”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 1a. lp. Origināls. Mašīnraksts. Datums – 18 – dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts ar melnas tintes pildspalvu. Majors Trofimovs parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas ģerboņa zīmogu.

138.

1949. gada 28. februāris, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas 4. nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā majora Каčесова слēdziens par “notiesātā nacionālistu” K. Redzoba ģimenes izsūtišanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās

УТВЕРЖДАЮ
МИНИСТР ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
Латвийской ССР
генерал-майор
[*paraksts*] /НОВИК/
3 февраля 1949 года

САНКЦИОНИРУЮ
ПРОКУРОР
[*paraksts*]

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

25 февраля 1949 г.

Я, старший оперуполномоченный 4 отдела МГБ ЛССР майор КАЧЕСОВ, рассмотрев материалы учетного дела в отношении семьи осужденного националиста РЕДЗОБС Карла Андреевича, 1899 года рожд., урож. Салиенской волости, Илукстского уезда ЛССР, латыша, б/п, женатого, до ареста проживавшего на хуторе «Лидумниеки», Салиенской волости. Осужден Особым совещанием при МВД СССР 20 июня 1946 года на 6 лет И[справительно] Т[рудовых] Л[агерей].

НАШЕЛ:

Что РЕДЗОБС¹, проживая на оккупированной немцами территории ЛССР, изменил Родине и вступил в военно-фашистскую организацию «айзсарги», в составе которой с оружием в руках нес охрану шоссейных дорог с целью задержания лиц, подозрительных для немцев, и участвовал в облавах на советских партизан.

Лиц, награжденных орденами и медалями Советского Союза, участников Отечественной войны, находящихся в Советской Армии, имеющих особые заслуги перед государством в семье РЕДЗОБС не имеется.

[2. puse]

ПОЛАГАЛ БЫ:

Семью осужденного националиста РЕДЗОБС² Карла Андреевича, проживающую [на] хутор[е] «Лидумниеки» Яунборнского сельсовета Саленайской³ волости Илукстского уезда ЛССР

В составе:

1. жена [главы семьи] – РЕДЗОБС Минна Мартиновна⁴, 1897 г. р.;

2.	дочь – РЕДЗОБС Мирза Карловна ⁵ , 1928 г. р.;
3.	сын – РЕДЗОБС Ритвальд Карлович ⁶ , 1930 г. р.;
4.	сын – РЕДЗОБС Карлис Карлович ⁷ , 1934 г. р.

выселить из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение, имущество конфисковать.

Учетное дело направить на рассмотрение Особого совещания при МГБ СССР.

Старший оперуполномоченный 4 отдела МГБ ЛССР майор (КАЧЕСОВ)
[paraksts]

СОГЛАСЕН: начальник отдела 2-Н МГБ ССР майор (ЗУЯН) [paraksts]

28 февраля 1949 г.

¹ Vārds tika labots ar zilas tintes pildspalvu. Iepriekšējais vārds nav salasāms.

² Atzīmēts ar ķeksi (sarkanas krāsas zīmulis).

³ Tā dokumentā, pareizi ir “Салиенской”.

⁴ Atzīmēts ar ķeksi (sarkanas krāsas zīmulis un zilas tintes pildspalva).

⁵ Atzīmēts ar ķeksi (sarkanas krāsas zīmulis un zilas tintes pildspalva). Tā dokumentā, jābūt “Мирдза”.

⁶ Atzīmēts ar ķeksi (sarkanas krāsas zīmulis un zilas tintes pildspalva). Tā dokumentā, jābūt “Ритвалд”.

⁷ Atzīmēts ar ķeksi (sarkanas krāsas zīmulis).

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 9. lp., 9. lp. op. Origināls. Aizpildīta veidlapa. Dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūrī un augšējā labajā stūrī datumi un paraksti ielikti ar sarkanas krāsas zīmuli (datums labajā stūrī nav salasāms). Dokumenta priekšpusē, zem vārda “заключение”, datums – 25 – ierakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta otrās pusēs apakšā majors Kačesovs parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu, majors Zujāns datumu – 28 – un savu parakstu ielicis ar gaiši zilas krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokuments priekšpuses augšējā kreisajā stūrī apstiprināts ar LPSR Valsts drošības ministrijas ģerboņa zīmogu, priekšpuses augšējā labajā stūrī – ar PSRS Prokuratūras LPSR Prokuratūras ģerboņa zīmogu. Dokumenta priekšpuses

augšā uzraksts štempeli: Прокурор Латвийской ССР | Государственный советник юстиции II кл. (Мищутин А. Н.). Документа отrajā pusē ar zilas tintes pildspalvu ierakstīts: *Ha особ. сов. [nav salasāms] [paraksts] 22/V 49 г. (paraksts nav atšifrēts), turpat ar violetas tintes pildspalvu ierakstīts: Согласен | Внести в сосмас [paraksts] 28 II (paraksts nav atšifrēts).*

139.

1949. gada 6. augusts, Maskava

Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1949. gada 2. jūlija protokola Nr. 36-a par M., M. un R. Redzoba specnometināšanu

СЛУШАЛИ	ПОСТАНОВИЛИ
561. Учетное дело № 13519 МГБ Латв. ССР. РЕДЗОБС Минна Мартиновна, 1897 года рождения, урож. Латв. ССР, латышка, гр-ка СССР, беспартийная. При ней сын Карлис 1934 г. р. Совместно с ней проживают: дочь РЕДЗОБС Мирза ¹ Карловна, 1928 г. р., сын РЕДЗОБС Ритвальд ² Карлович, 1930 г. р.	РЕДЗОБС Минну Мартиновну, РЕДЗОБС Мирзу ¹ Карловну, РЕДЗОБС Ритвальда ² Карловича как членов семьи националиста выселить на спецпоселение в Омскую область под надзор органов МВД. Имущество КОНФИСКОВАТЬ.

Нач. Секретариата Особого Совещания [paraksts]

¹Tā dokumentā, jābūt “Мирдза”.

²Tā dokumentā, jābūt “Ритвалд”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 13. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Paraksts dokumenta apakšā ielikts ar gaiši violetas tintes pildspalvu, tas nav atšifrēts.

Atzīmes dokumentā: dokumenta apakšējā kreisajā pusē, zem teksta, divi spiedogi gaiši zilā krāsā: Чистилина; 6 АВГ 1949. Dokumenta apakšējā labajā pusē, zem teksta, ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts 279566, turpat zemāk novilkta sarkana svītra. Dokuments apstiprināts ar ģerboņa zīmogu, tā uzraksts grūti salasāms, bet domājams, tas ir PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes ģerboņa zīmogs.

140.

1950. gada 30. decembris, Maskava

Pavaddokuments par izraksta no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes protokola Nr. 58a nosūtišanu uz attiecīgām iestādēm

Сов[ершенно] секретно

Начальнику управления Краслага МВД
г. Канск, Красноярского края

Начальнику отдела «А» УМГБ по Омской области
гор. Омск

Препровождаем для об”явления¹ выписку из протокола № 58-а Особого совещания при МГБ СССР от 16 декабря 1950 года на РЕДЗОБ Карла Андреевича.

Согласно решения Особого совещания РЕДЗОБ[А] из лагеря и от ссылки на поселение освободите и передайте под опеку жене РЕДЗОБ Минне Мартыновне, проживающей в Любинском районе Омской области, обязав его или РЕДЗОБ Минну Мартыновну являться на регистрацию в органы МГБ по указанному месту жительства.

Начальника Отдела «А» УМГБ Омской области просим по прибытии РЕДЗОБ К. А. взять под надзор органов МГБ как ссылочного поселенца и сообщить в Отдел «А» МГБ СССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 1 экз. выписки в каждый адрес.

Зам. начальника 2 сектора отдела «А» МГБ СССР подполковник [paraksts]
/Кротов/

Зам. начальника 2 отд. 2 сектора подполковник [paraksts] /Шашков/

¹ Tā dokumentā. Vārdā “объявления” burta “ь” vietā ieliktas pēdiņas.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 140. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī norādīts: СССР | Министерство государственной безопасности | Отдел «А», датумс un numurs 18/2/11/2-271099 (numura pēdējā daļa uzrakstīta ar violetas tintes pildspalvu). Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): исп. Сорока. Apakšpulkvedis Krotovs datumu – 30 – документа augšējā kreisajā stūrī un savu parakstu dokumenta apakšā ielicis ar sarkanās krāsas zīmuli. Pulkvedis Шашков斯 parakstu ielicis ar brūnās krāsas zīmuli.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: 841 | 5. I 518–187. Dokumenta kreisajā pusē ar zīmuli uzrakstīts: [nav salasāms], [paraksts] 4/I–1951г. (paraksts nav atšifrēts). Dokumenta otrajā pusē 2 spiedogi: Выписка направлена для объявления в УМВД Омск и для сведения в МГБ ЛССР 20/7 1949 г. при №18/11 113399 (ieraksts veikts ar zilas tintes pildspalvu); В деле подшито и пронумеровано 13 стр. Оперупол. 14 отд. «А» МГБ СССР Киселев (ieraksts veikts ar zīmuli).

141.

1951. gada 18. augusts, Maskava

Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1950. gada 16. decembra protokola Nr. 58a par K. Redzoba atbrīvošanu no nometnes, nodošanu sievas apgādībā un atļauju dzīvot Omskas apgabala Lubinas rajonā Valsts drošības ministrijas orgānu uzraudzībā

СЛУШАЛИ	ПОСТАНОВИЛИ
187. Архивно-следственное дело № 0492928 УНКГБ Красноярского края /НКГБ Латв. ССР/ РЕДЗОБ Карл Андреевич, 1889 г. р., уроженец Латв. ССР, латыш, гражд. СССР, судим 20/VI—1946 г. Особым совещанием при МВД СССР к 6 годам ИТЛ. Срок истекает 29/XII—1950 г.	РЕДЗОБ Карла Андреевича за отбытием срока наказания из лагеря и от ссылки на поселение ОСВОБОДИТЬ и передать его под опеку жене РЕДЗОБ Минне Мартыновне и разрешить проживать в Любинском районе Омской области под надзором органов МГБ.

Нач. Секретариата Особого совещания¹

Подлинник выписки из протокола Особого совещания при МГБ СССР на РЕДЗОБ Карла Андреевича находится в личном деле спецпоселенца № 6555

Копия верна. Начальник 4 отделения 9 отд. УМГБ по Омской области
/Андреев/ [paraksts]

¹ Paraksts nav ielikts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 157. lp. Apstiprināta kopija. Aizpildīta veidlapa. Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. nodaļas priekšnieks Andrejevs datumu — 18 — dokumenta apakšējā kreisajā stūrī un savu parakstu ielīcis ar violetas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes zīmogu ar atzīmi — Для справок № 4.

142.

1951. gada janvāris, Omska

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes “A” nodaļas priekšnieka vēstule 9. nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot par K. Redzoba ierašanos Lubinas rajonā un viņa ķemšanu uzskaitē

Сов[ершенно] секретно

Начальнику 9 отдела УМГБ Омской области полковнику товарищу Дементьеву

Копия: Зам. начальника 2 сектора отдела «А» МГБ СССР
подполковнику товаришу Кротову
гор. Москва

Отношение отдела «А» МГБ СССР № 18/2/11-2 – 271099 от 30/XII–1950 года, выписку из протокола № 58-а Особого совещания при МГБ СССР от 16/ХП–1950 года на РЕДЗОБ Карла Андреевича направляем по принадлежности, так как последний является ссылочным поселенцем.

О прибытии РЕДЗОБ[А] в Любинский район Омской области и взятии его на учет просим сообщить в отдел «А» МГБ СССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Выписка из протокола № 58-а Особого совещания и
отношение отдела «А» МГБ СССР.

Нач. отдела «А» УМГБ Омской области полковник /ГУЛИН/ [paraksts]

Нач. отд. отдела «А» УМГБ Омской области подполковник /ТЕННИКОВ/
[paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 141. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšeja kreisajā stūrī norādīts: СССР | Министерство государственной безопасности | Управление МГБ по Омской области 9 янв. А/1–841 (datums un numurs ierakstīts ar violetas tintes pildspalvu). Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): Отп. в 3 экз | экз. 1–2 – в адрес | экз. 3 – в дело | исп. Егоркин | нт. Paraksti dokumenta apakšā ielikti ar violetas tintes pildspalvu.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšā norādīts ienākošais numurs: Bx. № 841 (cipars 1 pierakstīts klāt ar violetas tintes pildspalvu). Dokumenta augšā ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: 32вс.

143.

1951. gada 27. augusts, Lubinas rajons

К. Redzoba saistība nekur neizbraukt bez Valsts drošības ministrijas orgānu iepriekšējās atļaujas un personīgi ierasties uz reģistrāciju Valsts drošības ministrijas orgānu norādītajā vietā un laikā

27 августа 1951 г. мне, Редзоб Карлу Андреевичу, 1889, проживающему в дер. Новая Заря Любинского района Омской обл. объявлено, что согласно решению Особого совещания МГБ СССР [от] 16 декабря 1950 г., я в течение лет¹ не имею права никуда выезжать (хотя бы и временно) из указанного мною постоянного места жительства без предварительного разрешения органов МГБ и обязан периодически лично являться на регистрацию в место и сроки, которые мне будут указывать органы МГБ.

Об ответственности за нарушение подписки по ст. 82 УК РСФСР предупрежден.

Личная подпись [paraksts]

Подписку отобрал комендант с/к 33 Любинского РО МГБ мл. л-т /Якубовский/
[paraksts]

¹ Год и дата были внесены в документ.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 142. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu.

144.

1951. gada 23. jūlijjs, Omska

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 5. nodaļas pieprasījums Ľubinas nodaļas priekšniekam par K. Redzoba atrašanās vietu

Сов[ершенно] секретно

Нами разыскивается установленный в сентябре 1950 года автор анонимного письма антисоветско-националистического содержания РЕДЗОБ Карл Андреевич, 1889 года рождения, уроженец села «Лейдумниски» Саленской волости Илуктского уезда¹ Латвийской ССР.

По имеющимся данным, РЕДЗОБ К. А. был осужден и отбывал срок наказания в с. Амонаш Канского района Красноярского края.

29 декабря 1950 года РЕДЗОБ срок наказания отбыл и из лагеря убыл.

По ориентировке Гривского РО МГБ Латвийской ССР, РЕДЗОБ в настоящее время проживает в Любинском районе Омской области, работает в колхозе «Заря».

В связи с изложенным просим срочно установить [местонахождение] РЕДЗОБ Карла Андреевича и сообщить об этом нам, после чего Вам будут высланы на него компрометирующие материалы.

Зам. начальника 5 отдела УМГБ подполковник /АНТОНОВ/ [paraksts]

Нач. 5 отд-я 5 отдела УМГБ ст. лейтенант /СВЕТАКОВ/ [paraksts]

¹ Тā dokumentā, pareizi ir «хутора «Лидумниеки» Салиенской волости Илуктского уезда».

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 170. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī norādīts: СССР | Министерство государственной безопасности | Управление МГБ по Красноярскому краю, датум и номер 59933 (датум и номер внесены вручную синими чернилами). Доку-

menta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): Отп. 2 экз. №1 – адресату. | №2 – в дело. Apakšpulkvedis Antonovs parakstu ielicis ar zilas krāsas zīmuli, vecākais leitnants Svetakovs – ar citu violetas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšā ar violetas tintes pildspalu uzrakstīts ienākošais numurs un datums: *ex 5589 | 3 VII–51.*

145.

1951. gada 28. augusts, Omska

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 5. nodaļas operatīvā pilnvarotā jaunākā leitnanta Litvinova parakstītā izziņa par “pretpadomju nacionālistiskā saturu” vēstuli

Сов[ершенно] секретно

В феврале 1950 года Красноярским пунктом «ПК» было конфисковано письмо антисоветско-националистического содержания, исходившее из почтового отделения Аманаш Красноярского края, в адрес: «Омская область, Любинский район, Ново-Любинский сельсовет, колхоз «Новая Заря» РЕДЗОБ Мирдза Карловна».

Проведенными агентурно-розыскными мероприятиями в авторстве упомянутого письма по сходству почерков был заподозрен РЕДЗОБ Карл Андреевич, 1889 г. рождения, уроженец села Лейдериниски¹ Саленской волости Илукского уезда², Латвийской ССР, в 1945 году был арестован Илукстским УО МГБ Латвийской ССР и осужден на 6 лет ИТЛ.

Срок наказания отбывал в Краслаге МВД, 29 декабря 1950 года из заключения освобожден и проживает в настоящее время в Любинском районе Омской области, работает в колхозе «Заря».

Проведенной в сентябре 1950 года графической экспертизой авторство РЕДЗОБ Карла Андреевича подтверждено /акт экспертизы № 523 от 29 сентября 1950 года/.

В связи с тем, что РЕДЗОБ установлен на жительстве в Любинском районе Омской области, материалы для организации агентурной разработки направлены в Любинское РО МГБ Омской области при №³.

Оп.уполн. 5 отд-я 5 отд. УМГБ мл. лейтенант /ЛИТВИНОВ/ [paraksts]

¹ Vārds tika labots ar violetas tintes pildspalvu.

² Tā dokumentā, pareizi ir “хутор «Лидумниеки» Салиенской волости Илукстского уезда”.

³ Numurs un datums nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes aprīķis), 1617. l., 174. lp.
Origināls. Mašīnraksts. Jaunākais leitnants Litvinovs datumu – 28 – un savu parakstu dokumenta apakšā ielicis ar violetas tintes pildspalvu.

146.

1950. gada 29. septembris, Novosibirska
Anonīmās vēstules ekspertīzes akta fragments

Таблица № 1

Фотокопия 1^о страницы анонимного письма, начинающегося словами: 24. Janwari 1950 gada

24. Janwari 1950. gada

Miļš sirsnigs sweiciens Jums mani miļie, siewiņa un mani miļie berniņi, es jums miledams rakstu šo westuliti. Wēla wakara pie elektribas spožās puldzites, un ari es wēlos lai spoži ši westulite jums ari atrastu spoža weseliba un pie miļa Diewiņa milestibas un želastibas. Un lai miļais Diewiņš jums sweti ko jūs edisiet un kas ir Jums sagadāts, lai Jēzus Kristus ar jums wienojās sawa milestiba un želastibā. Sirds mani miļie, es šo trešo westuli rakstu uz atbildi mirdziņas westuli. Wiena latviski, otra kriewiski un šo ari pa maziņo tecīnu un ceru ka pie jums aizlidōs un ja man rakstīsiet, tad rakstat kriewiski un adrese ta paša, es wēl dzīvoju wienā sawā wietā wecuja celbozā, dažas wetras pargaja un citi aizbrauca uz sliktaku dziwi, bet es wēl paliku lai gan gaidās diena pēc dienas, bet to dienu newar zināt jo mums 58. pants, un punkts 1.p. tas ir wis..¹.

¹ Tālāk teksta daļa ir nogriezta.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 172. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Veidlapā ielimēta vēstules fotokopija. Ieraksts veidlapā veikts ar violetas tintes pildspalvu. Vēstules teksts samērā grūti lasāms. Atveidojot vēstules fotokopiju, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

147.

[1950. gada marts], Lubinas rajons
M. Redzobai adresētās anonīmās vēstules tulkojums no latviešu valodas krievu valodā

Получатель: Омская область, Любинский район,
Ново-Любинский с/с, колхоз «Новая заря»

РЕДЗОБ Мирдза Карловна

Отправитель: По штампу – Амамаш К. К.

Перевод с латышского.

«24. 01. 50 г. Сердечный и милый привет Вам, мои милые,— женушке и моим милым деткам. Любя вас, я пишу вам это письмо поздно вечером, при свете светлой лампочки. Я хочу, чтобы мое светлое письмо застало вас при полном здравии, божьей любви и жалости, чтобы бог благословил вашу пищу и то, что у вас приобретено. Чтобы Иисус Христос с вами соединился в своей любви и

жалости. Это мое письмо является отважным¹ письмом на Мирдзино. Послал вам одно латышское, другое русское письмо, а также и это по маленькой тропинке, надеюсь, что вы получите. Пишите мне по-русски на тот же адрес. Я живу на старом месте в старом совхозе: некоторые бури прошли, а некоторые уехали на места похуже, я еще остался, хотя ждем день ото дня, но точно день этот знать не можем. Мы по 58 ст. 1 п. – это самый строгий политический. Нас здесь осталось 23 человека в этом совхозе, отделили отдельно спать в отдельном сарае, это для нас лучше, так как нет воровства, спим спокойно в тепле.

Милые, если вы посыпку не выслали, то хочу вам сказать, чтобы не посыпали, если меня не будет на старом месте, то она может пропасть, письма высылать можете, я их получу, хотя пройдет времечко. Я пока что не похудел, живу со своим незначительным здоровьем. Кашляю, правда, сильно, но что же делать... хотя есть у нас врач, но недостаток порошков. Что же мне еще написать?

Несколько дней были большие морозы, доходило до 43°, но сегодня вечером термометр, который находился у наших ворот, на углу квартиры охранников, показывал – 22°, для нас это кажется тепло. За декабрь месяц получил маленькую зарплату – 26 руб. Хлеб был большим, а проценты маленькие. Работа была легкой, несколько дней работал в хлеву, ремонтировал ящики, стойла коров, свиней, овец. Теперь должен деревянные борона делать. Два человека даны в помощники. Плохо, что из лесу привозят дрова березы – сырыми и мерзлыми, тяжело такие обтесывать. Наша мастерская нового типа, без перчаток ру-банок и топор невозможно держать, хотя печь топится с утра до пяти часов вечера и все же холодно... Питание, какое вы знаете в лагерях, хлеб выдают всем одинаково, не по выработке. В настоящее время я получаю по 750 гр. хлеба, но иногда бывает и по 850 гр. или 950 гр., суп выдают три раза в день, жиры кладут в котел, так как мясо сдают в норму, а для нас остаются головы и ноги, хвосты, печенки и кишкы. За декабрьскую зарплату я купил масла 250 гр. за 14 рублей. У нас есть частный торговец, который с пропуском в зону приносит масло, шпик, молоко, печенье, сущеные яблоки. Один кг масла стоит 56 руб., шпик – 62 руб., один литр молока – 4 руб., 1 кг яблок – 12 рублей, 1 кг печенья – 12 рублей, 1 пачка табака – 95 коп., 25 папирос – 65 коп., но есть и подороже.

[2. lapa]

Продолжение копии письма.

Приносил также белую ткань по 16 рубл. метр, полосатую ткань для рубашек по 23 рубля метр, для девчонок – пудру, кнопки, нитки. Все мы получили белой бумаги на портянки бесплатно. До сего времени я носил тужурочку, из дома взятую, но теперь я ликвидировал, так как стала как воробышко крыльышко – бросил в огонь, чтобы люди не топтали мою одежду. Приобрел шубу, которая ничего, маленькая, очень уж залатанная и черный пиджак и брюки. Новые перчатки берегу, не ношу, новую рубашку и штаны тоже берегу.

На сей день у меня накоплено 150 рублей, есть и несколько пирожков, которые вы мне прислали, и сыр с маслом. Бог все это мое благословит... В баню

ходим мыться еженедельно, в пятницу вечером. Мужчин у нас 63 человека, женщин – 250 человек, теперь по сравнению с летом уменьшили.

Кончаю писать, милочка, уже примерно 11 часов вечера, все мои товарищи спят и видят сладкие сновидения... Милый, милый, привет вам от меня милые, а также Виллиенс², которая с вами живет. Пусть божья любовь будет и останется с вами. Так что пишите по-русски, так как латышского цензора у нас в Канске нет. Привет моему сыну Карлиту в день его именин.

28. 01. 50 г. КАРЛИС.

Новости такие: этот год принесет миру решающую судьбу. Именно что? Войну на красного зверя – эти слова не распространяйте, будьте осторожны, чтобы вас не поймали на аркан. Будьте тихими. Для нас тайно собираются люди на совещания и нас вожжи все сильнее затягивают, но мы надеемся на своего милого боженьку и верим, что бог всех нас верующих сохранит. Милые мои женушки и детки. Я прилагаю этот листок на несколько дней позже, так как не было для письма пути, а теперь с 29 января надеюсь, что полетит к вам.

Сегодня я отпраздновал свои именины на работе, в мастерской на работе. Вспомнил 45 год, как в «Лидумниках»³ со всеми вместе сидели за сладким столом. Вспоминаю также конец ночи 29 января – но это было захвачено тем зверем, о котором в святых писаниях говорится, но я не их сторонник.

Милые, я еще живу на своем старом месте и продолжаю каждый день проводить на работе. Мои сердечные, кончаю. Желаю, чтобы эти слова вы прочли. Завтра это письмо будет в пути.

Сердечно с вами прощаюсь – Карлек.»

4. 03. 50. Перевел контролер мл. лейтенант – Подпись.

Копия верна: о/уполномоченный Любинского РО МВД старший лейтенант
/ГРОМАКОВ/ [paraksts]

¹ Tā dokumentā. Jābūt “ответным”.

² Tā dokumentā, jābūt “Вилмине”.

³ Tā dokumentā, pareizi ir “в Лидумниеках”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 184., 185. lp.
Kopija. Mašīnraksts. Vecākais leitnants Gromakovs savu parakstu
dokumenta otrā pusē ielicis ar sarkanas krāsas zīmuli.

148.

1952. gada 27. februāris, Lubinas rajons
M. Redzobas iesniegums Omskas apgabala specnometinājumu vadībai ar lūgu-
mu par ģimenes apvienošanu

Омско областного спец. переселе. Начальнику М. В. Д.

*От гр-ки Редзобс Минны Мартыновны,
спец-переселенки, прож. Омской области
Любинского р-на Ново-Любинского с/с, колхоз
«Большевик», деревня Новая Заря.*

Заявление.

Прошу Вашего разрешения, соедините меня и мою семью в количестве четырех человек с моим мужем Редзобс Карлис[ом] Андреевич[ем], так как он проживает и работает в Северо-Любинском совхозе Любинского р-а, а я [в] выше указанном колхозе «Большевик», деревня Новая Заря.

Прошу усмотреть и не отказать мою просьбу.

подпись: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 48. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. M. Redzoba pati nav rakstījusi šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņas paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: 5-P | 4/III—52 | 2.; dokumenta kreisajā pusē ar violetas tintes pildspalvu uzrakstīts: [nav salasāms], 5/III 52.

149.

1952. gada 20. septembris, Lubinas rajons

M. Redzobas saistība par K. Redzoba aizbildnes pienākumu pildīšanu

20 сентября 1952 года. Я, Редзоб Минна Мартыновна, проживающая в дер. Н. Заря Любинского района Омской области, обязуюсь в том, что принятого мною под опеку Редзоб Карл[а] Андреев[ича], обязуюсь строго соблюдать обязанности опекуна и все указания органов МГБ по отношению к подопечному.

Об уголовной ответственности в случае побега подопечного я предупрежден[а] по указу Президиума Верховного Совета СССР от 26/XI – 1948 года.

Личная подпись: [paraksts]

Подписку отобрал: комендант с/к РО МГБ лейтенант [paraksts] (Якубовский)

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 1617. l., 153. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu.

Atveidoja Linda Treija un Inese Vaivare

Skladovu ġimene

— |

| —

— |

| —

Arhīva izziņa par Skladovu ģimeni

1949. gada 25. martā no Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta Selikāniem kā kulaki izsūtīta Skladovu ģimene.

Izsūtīšanas pamatojums:

pēc 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem saimniecībā bija 54 ha zemes, 5 zirgi, 14 govis, 5 cūkas un tika izmantots algots darba spēks; dēls Skladovs Ivans Jeļiseja dēls, dz. 1922., dienējis vācu armijā.

LPSR Valsts drošības ministrijas slēdziens par Skladovu ģimenes izsūtīšanu apstiprināts 1949.03.03. Apstiprinājis LPSR Valsts drošības ministrs Alfons Noviks.

1949. gada martā tika izsūtīti

Skladovs Jeļisejs Mihaila dēls (dz. 1884.) – ģimenes galva;
Skladovs Agafija Kirila meita (dz. 1890.) – J. Skladova sieva.

Stacija –

Eglaine (Jeļisejam Skladovam), Grīva (Agafijai Skladovai)
Ešelona Nr. 97343 (Jeļisejam Skladovam), 97342 (Agafijai Skladovai)

Specnometinājuma vieta –

Omskas apgabals, Kaganoviča rajons (Jeļisejam Skladovam); Omskas apgabals, Ļubinas rajons (Agafijai Skladovai)

Skladovu ģimene specnometinājumā atradās no
1949.13.04. līdz 1955.02.05.

Atbrīvoti

no Omskas apgabala Ļubinas rajona.

Piezīmes

Jelīsejam sava aptaujas lapa, sava izziņa par pieņemšanu vagonā.

Gimenes sastāvs:

dēls Feoktists, dz. 1907., 1950. gadā dzīvo Salienas ciemā;
dēls Ivans, dz. 1922, slēpies no iesaukšanas vācu armijā, arestēts, gājis bojā
nāves nometnē Jelgavā;
meitas Vassa un Jekaterina.

*Izziņu sastādīja Latvijas Valsts arhīva darbinieki pēc LVA 1894. fonda 1. apraksta
(Ilūkstes apriņķis) lietas Nr. 8112 dokumentiem.*

Fragments no Jefrosinijas Silčonokas dzīvesstāsta

Jefrosinijas Silčonokas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Salienas pagasta "Selikānos" 2004. gada 30. jūnijā, ieraksts (1 audio-kasete, 60 minūtes, krievu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 180, saīsināti – DU MV: 180.

Jefrosinija Seļavina dzimus 1941. gadā Ilūkstes apriņķa Salienas pagastā Vassas un Ivana Seļavinu daudzbērnu ģimenē. Pēc Salienas septiņgadīgās skolas beigšanas 1957. gadā Jefrosinija strādā kolhozā. 1960. gadā apprecas ar Pjotru Silčonoku un kopā ar vīru dodas uz PSRS Talaijiem Ziemeļiem – Kolimu, kur 1961. gadā piedzimst dēls Nikolajs. 1965. gadā Silčonoku ģimene atgriežas Latvijā un iekārtojas uz dzīvi Rīgā, kur J. Silčonoka strādā gan par pavāri, gan par ēdnīcas vadītāju. 1968. gadā ģimenē piedzimst meita Svetlana. Kopš 1991. gada J. Silčonoka kopā ar vīru dzīvo Salienas pagastā, vada zemnieku saimniecību, pēc meitas nāves audzina divus mazbērnus.

Intervija notika J. Silčonokas mājās. Teicēja bija atvērta, ļoti pretimnākoša, vienlaikus saglabājot savu viedokļu patstāvību. Sniedzot interviju, J. Silčonoka apzinīgi centās sniegt maksimāli daudz informācijas, dažus faktus gan viņa pieminēja, atsaucoties uz vecāko radinieku stāstīto, jo pati ir pārāk jauna, lai būtu šo faktu lieciniece. Viena no spilgtākajām bērnības atmiņām – 1949. gada 25. marts, kad viņa 8 gadu vecumā redzēja savas vecmāmiņas Agafijas Skladovas izvešanu un vectēva Jeliseja Skladova došanos pakal sievai. Šo dzīvesstāsta epizodi teicēja pauda ļoti emocionāli.

[Audiokasetes A puse]

[...]

— Потом помню... вывоз, когда... ну, дедушку... Построились они после войны. Это тоже помню, как они строились. Значит, потом — это был [19]49-ый год или... 49-ый, по-моему. Мы жили там вот [...], и вывезли дедушку [Складова]. Я... меня послала мама с папой... послали, посадили на лошадь... Уже мне в 49-ом году сколько было? Почти восемь лет. Вот я уже в школу потом пошла с восьми лет. А... посадили на лошадь (я уже управляла лошадью), приехала сюда [к деду] посмотреть. А дедушка был отправл... уехавши в город, ну, ночью на лошади, а не было же ни автобусов, ничего в те годы. Дедушка уехал на лошади в город, а бабушка сидит... дома была одна. Значит, охраняли её. У неё связаны узлы лежали в доме.

— **Охраняли её вот...**

— Солдаты.

— ... **те, кто вывозили.**

— Да, те, кто вывозили. Охраняли, значит, и ждали дедушку до вечера. Дедушка не приехал, и бабушку одну отправили. Вот... и дедушка приехал, может быть, через день — бабушки нет. Мама... где-то были... дрова заготавливали с папой в лесу, а... а дедушка зашёл... зашёл, попросил: «Дайте мне иголку и нитки — чёрные и белые» [заплакала]. Вот. Он одет был там... фуфайка, ну... рабочая одежда, можно сказать. Ну и после войны, что было одевать?

— **Да.**

— Вот... ну, я ему дала [иголку и нитки]. Я была старшая в семье, вот, и он ушёл... ушёл, поехал в Тартак. Там был [сборный] пункт вот и, значит, он отправился за бабушкой. Вот. И они тогда в Сибирь приехали, в Омскую область. То они там три месяца или что-то больше (я так из рассказов только знаю), что они не могли встретиться там с бабушкой. Не могли найти друг друга.

— **Значит, в Тартаке он её не встретил там?**

— Нет, она уже была отправлена.

— **Он просто пошёл и сам...**

— А... а он пошёл... другим уже как бы путём поехал. Один. Вот там они встретились. Там он работал хорошо, вот он говорит: «Ой, Складов...» ему сказали (директор совхоза)... Там же чернозём и земли прекрасные. Он вырастил малину, он вырастил... Он садоводством очень любил заниматься. Он... значит, он там повырастил... Он [директор] говорит: «Ах, как бы ты не спецпереселенец, то тебя бы... к ордену надо представить, а так не можем.»

— **Ничего не положено, да?**

— Да. Вот потом они в [19]55-ом году вернулись — дедушка с бабушкой. Вот. Потом они... и в колхозе [дед] работал... сад вырастил, здесь тоже он растил сад. Вот, ну что ещё такого? Ну о них я всё. Ну... я, значит...

— **Как вам кажется, а почему всё-таки он устремился за бабушкой? Башку без детей вывезли?**

— Ну а как же? Без детей. Дети же все взрослые, уже мы во какие были.

— **Да, ну вот. А почему он за ней [поехал]?**

— Ну а как же? Что ж он пустит её одну? Не пустит. Поехал за ней вот. Ну и теперь это самое...

— **Как вы думаете, он боялся, что она не справится одна или просто он сам не мог без неё?**

— Ну как...?

— **Не разговаривали на эту тему?**

— Нет, не говорили мы на эту тему. Ну он... ну он так... как преданность человека к человеку. Отжили столько лет, дети взрослые, внуков куча. Вот. Так ну...

— **Они не рассказывали, как они женились [...]**

— Не-а.

— **Ничего?**

— Не-а. Не-а. Ничего такого. Мама так рассказывала немножко, что вот они... Бабушка из Белоруссии тоже, вот, а дед тут местный. Тоже они бедно жили поначалу, что вот эту землю покупал ещё его отец, помогал, потом рядом его брату вот тоже вот... потом дальше ещё второму брату [помогал]. Их три брата, а сестра...

— **А фамилия Складовы была?**

— Складовы, да, а сестра была вот [за] Семёновым... за Семёновым замужем. Их родная сестра. Вот всё... они все такие... Всё о них, что я знаю, больше ничего. [...]

— **А вы не припоминаете, как они жили? Вот уклад их жизненный...**

— Ну уклад... очень они соблюдали... посты соблюдали. Очень такие... ну... трудолюбивые.

— **Вот допустим... ваша мама, я так понимаю, жила с бабушкой и дедушкой, да?**

— Да, ну пока это вот... до войны. Ну... да, до войны. А... пока она вышла замуж, у дедушки был новый дом построен, большой, вот сюда, а маленький, там старенький домик, я чуть-чуть его помню... там маленький, вот там жили мои папа с мамой. А папа, значит, работал здесь. Приехали они... Его папа и там ещё какая-то бригада была, они копали канавы, мелиорацией занимались вручную. Вот это вот папа занимался.

- Откуда они приехали?
- Ну это... не знаю, оттуда из-за Дагды.
- Это папа был, а дедушка с маминой стороны — они вообще-то местные все?
- Они тут... тут, да, но вообще-то в завещании о земле (вот есть завещание у меня), то он вообще-то родом, дедушка... прадед мой, вернее, в Литве. [...]
- Так они из Литвы, тогда получается, они пришли...
- Сюда.
- ... ещё при царе?
- Ну наверно.
- Да?
- Наверно, потому что мой прадед похоронен в 22-ом году. Он похоронен здесь.
- Да.
- И вот у нас большое, большое кладбище, и там лежат его три сына: вот мой дедушка, и Никита, и Алексей. Вот все они.
- Значит, прадед ваш, получается, купил землю при царе ещё.
- Ну вот.
- ... как старый хозяин?
- Да, да, да, да. Потом тут ещё два сына... они жили — дедушка мой и Никита, вот который Германишки, там вот туда под большую дорогу, там он купил ему тридцать гектар земли. Они все покупали... покупали, да. Вот у дедушки тут было пятьдесят, а им на два сына. Пруды — этому вот Алексею купил, второму сыну. [Пра]дед помогал им всё покупать. Вот это я знаю.
- А как он мог столько денег иметь?
- Ну... торговали, курей выращивали...
- Они сельским хозяйством [занимались]...
- Им прозвище — «курятники» [засмеялась].
- Умели, да?
- Да. Они как-то растили курей, продавали там, индюков, вот занимались этим, возили, носили. Не возили, а носили.
- А... промысла такого не было?
- А так нет, только землей занимались, больше такого ничего у них не было. Земельная жизнь.
- Так это получается, у него у самого была земля, и он одному сыну оставил [этую землю], и двоим ещё докупил по тридцать гектаров?
- Да, да, докупил, да, да.

— Ну молодец!

— Вот Пруды — тридцать гектаров вот Алексею сыну... это прадед [купил]... и Германишки ещё, это второй сын его жил.

— Это он уже покупал в [19]20–30-ые годы, наверное?

— Да, где-то вот после [19]20-ых лет, ну где-то так, потому что он в [19]22-ом умер. Вот, но они уже жили там... вот потому что бабушка, когда осталась, что вот мама рассказывает, что бабушка жила у трёх сыновей, как раньше пенсии не давали, так она по очереди жила. Сколько там, не знаю. По неделям, по месяцу — не знаю. Вот она, эта бабушка, доживала свой век. Прабабушка вернее, не бабушка.

— Ну да, прабабушка.

— Ну бабушка так... из Сибири приехала с деньгами и жила тут, потом её сын, дядька, жил в Риге, уже уехал отсюда, и она там [в Риге] доживала свой век. Там она померла, а везли сюда, её похоронили на свою [родину]...

— А вот этих Складовых, которых вспоминаете, вашего прадеда и деда, и братьев его?

— Да, да.

— Получается большой такой коллектив, семья большая...

— Да, да, да, да.

— ... потому что все поженились...

— И у всех было детей много.

— ... детей много, да.

— Много. Да, да, да.

— А может, припоминаете, как они [жили]... Вы говорили, что они очень много постили, да?

— Очень соблюдали.

— [...] Ну а не только в пост... а где моленная была, куда они [ходили]?

— В Вилькелях. В Вилькелях. Там кладбище наше, там была моленная наша. Ну уже там ничего не осталось. Тоже там всё... В Силене перевели...

— А как часто вы ездили?

— Ну какой праздник, так и ехали. Да.

— Собирали всю семью...

— Да, и семья... кто там ехал... один раз одни ехали там, потому что хозяйство было у дедушки большое. У него было — до тринадцати коров держал — это вот по рассказам мамы, я этого не помню.

— Тоже земля огромная, конечно.

— Огромная земля, ну и пасли по кустам [...]

- Староверы женились ведь по-разному, кто и уводом, кто как...
- Да, всяко было!
- Как ваши? Не знаете?
- Моя мама тоже убежала в девках [засмеялась]. Да, убежала! Да, и в Горке там они квартировали, папа мой, и вот она туда, говорила, что она туда убежала [смеется]!
- Да. [Засмеялась.]
- Так, всё как... как было, так всё и делали. Вот.
- Про одежду помните? Ну, мужчины обычно — косоворотка, борода...
- Да, да, да, да.
- А женщины как одевались? Бабушка, пррабушка... Не помните?
- Не помню. Ну, широкие... бабушку я свою помню. У неё всегда широкая юбка — до земли, фартучек — это у староверов... это как [...] форма, вот, и платочек обязательно, голой головой нельзя ходить. Моя мама вот лежит — и то, она сдирает [с головы платок] всё, сейчас она не может, вот, а так она: «Ой, платок, платок, платок!» Ну вот. Ну так, кофточки всякие и всё! Вот... этот «Тихий Дон» показывали, вот это очень похожа одежда на наших староверов. Там же тоже много [неразборчиво]...
- А какие-нибудь рукоделья?
- Вышивки, да, вот у мамы... у мамы вышивки были, ещё может прраб... бабушкины там оставшись... там её дом.... [*пошла искать, затем показывает вышивки*] Это самое... мама вышивала, я вышивала сама. Тоже вышивала. Я и на Севере была. Мы жили с украинцами, тоже вышивками занимались там украинцы. [...] Вот где-то у меня очень красивая дорожка ещё с Севера так лежит где-то. Вот, а так ничего такого. Вот икона наша, тоже она — это мамина. Прошла войну.
- А как называется икона?
- Икона называется «Воскресенье».
- Да.
- Это мне батюшка сказал. Что это «Воскресенье». Вот приезжал, маме исповедь делал, вот он сказал, что эта икона называется «Воскресенье». А я сама так... не особо разбираюсь.
- Старинная...
- Да. Так... [вздохнула]
- Её передавали в семье? Да?
- Да, это купленная маме была, в приданное как бы ей, вот, ну тоже от старых, старых людей. Она очень старинная. Брат очень хотел взять, но мама говорит: «Пока я жива, пусть будет со мной.» Ну, естественно, я уж не отдам больше теперь.
- Да, конечно. Надо в доме.

— Пусть она в этом... она тут как бы была до войны, во время войны, сейчас я с ней живу, пусть она стоит...

— В доме...

— Она ценная, конечно, но... мне её не продавать. Деньги эти — пустое...

— Вот и Настя [внучка Е. С.] растёт.

— Настя растёт, внук... [...]

— Вы говорили про [19]49-ый год, да, вот эти вывозы, а вы были девочкой ещё... какие-то впечатления, воспоминания, чувства какие-то? Вы что-то понимали, что происходит?

— Я.. я.. я просто приехала и когда увидела... к бабушке [приехала], когда увидела солдата с этой... с винтовкой или с чем он, с винтовкой, наверное, охранял бабушку, вот это мне очень как-то было так... страшно... страшно...

— Страшно.

— ... да, и потом бабушку везли через насыпь, через Бету [имя соседки], вот туда...

— А вы смотрели, как её везли?

— Мы видели, да.

— Это на санях...

— Да.

— На санях, наверное.

— Плакали [заплакала]. Да, на санях. Это было 25-ого марта, разводье было, речка тут разливвшись, ну, я проехала. Так. Такие вот дела [успокаивается].

— Бабушка собрала уже вещи, она...

— Ну да. Она собрала, что можно собрать, что она могла там взять.

— То есть, к ней пришли, сказали, что увозят.

— Да, её пришли, да, и всё и...

— Эта были какие-то чужие солдаты или тут местные тоже были?

— Чужие, по-моему.

— Чужие совсем.

— Потому что местных тут никого не было уже.

— А ей как-то объясняли, почему, за что её увозят?

— За что... ну что... дядя был... в этой... у немцев служил как бы.

— Это её брат?

— Её сын.

— А, сын.

— Младший, вот, но он погиб.

– Он в легионе был, да?

– Не знаю. Он без вести [пропал], он бежал, он скрывался, тут всего было. Я... Вот его дочка живет в Гродно. Скрывал, бежал... ну, всяко было. Знаете, я не... я это точно так ни от кого не слышала и не знаю.

– Ну да. Ну скорей всего, что эта был легион, потому что... он [19]22-ого года рождения.

– Да, он где-то может даже и 24-ого даже, может быть даже...

– Даже моложе?

– Да, потому что тётя уже [19]27-ого года, вот они вместе как бы гуляли, вот фотографию... где-то, у кого-то, у родственников я видела, потому что фотографии все погорели.

– В [19]43-ем году ему было девятнадцать [лет] как раз.

– Да, да. Ну вот такое вот и вроде как кто-то рассказывал, что он в Липае был в тюрьме и... а тюрьму взорвали, и вроде как бы там он погиб. Вот такие разговоры только слышали.

– Или увезли в Польшу, или в Германию...

– Да. Ну если б он где-то был, он бы уже сейчас...

– Нашёлся.

– Уже б нашёлся, потому что вот у меня по соседству тут вот жила она [Катя Гришакова] раньше, сейчас она в Даугавпилсе живёт, она нашла своего брата в Лондоне. Её папа тоже был вот вместе с этим дядей моим. Вот так ... и вот как они там, я не знаю, уже её давно не вижу тоже, вот, мы в школу ходили вместе с Катей Гришаковой, вот так. Вот она говорила, что брата нашла в Лондоне. Или брат её нашёл, или она брата, не знаю, но папа уже её похоронен, нет [его]. Вот и всё об этом.

– А когда дедушка пришёл из города, вы тогда говорили, приехал, у вас ниток попросил, а вы понимали, куда он уходит?

– Да, я понимала уже, мне же уже было восемь лет почти, да, почти... в июле ну... а это было...

– В марте.

– ... в марте месяце. А папка с мамкой были в лесу, дрова заготавливали. Мы, дети, одни дома были.

– И его тоже отправили...

– И дед сам ушёл. Мама схватила там сало, хлеба булку – как это свой раньше пекли...

– Да, да, да.

– ... побежала в Тартак, но его уже не захватила... ничего ему не передала.

– А он так ничего не взял и...?

– Ничего! Как стоял, так вот пошёл, да. Лошадь пригнал, тут всё оставил, у них три коровки было, по-моему, или две, не помню. Всё было

оставлено, и мамина сестра жила дальше, и их были заставивши охранять и кормить здесь скот, пока колхозы эти сформировались.

— А вокруг здесь много людей вывезли?

— Да. Много вывозили, да.

— И вы думаете...

— Кого за что.

— Вот я хотела спросить, [разве] у каждого были сыновья в немецкой армии?

— Не знаю. Ну... вывозили ведь и за то, чтобы, мне кажется так, чтобы колхозы организовать легче было б, запугать... запугать. А у дедушки пятьдесят гектар земли, почему бы его и не вывезти? Правильно?..

— Земли сразу можно...

— Да, земли сразу колхозные стали. Вот. И мы потом, значит, жили там... все начали нам советовать, что мы в чужом доме живём, что: «вернитесь на отцову землю», ну, вот, мы и вернулись, вот здесь, в этом домике мы прожили до [19]57-ого года. В 55-ом дедушка вернулся, значит, и мы начали строить вот там, в Шлапаках, около речки, наш дом. Сейчас он пустой стоит, никто там не живёт.

[...]

— Ваши мама с папой... ведь им тогда надо было вступать в колхоз?

— Да. Они сразу все вступили, все сразу вступили.

— Они рассказывали, как это происходило?

— А-а-а ну, пошли, вступили. Ничего никто не... никто тут не упирался, никто. [...] Так никто не упирался, все вступили. [...] Да, да, да, да. По добной воле [с иронией]. Ну что делать? В колхозе уже жили в последнее время прекрасно. [...] Все сожалеют [о развале]. [...]

— Ну, какой смысл упираться?

— Да [усмехается], какой? Сибирь... [...] Всё в колхоз. Дедушкино всё в колхоз забрали, ну, а у нас не было много. Не было у нас много.

— А дедушкино просто так шло подряд всё...

— Всё, да.

— ... вас не спрашивали...

— Всё забрали.

— ... ни разрешение, ничего?

— Да ну-у! Нет. Нет. Нет. Всё в колхоз ушло сразу — скот и всё, что там было. Да, всё так.

[...]

Transkribēja Iveta Bogdanoviča

— |

| —

— |

| —

Dokumenti no izvestās Skladovu ģimenes uzskaites lietas

150.

1949. gada 25. marts, [ceļā uz izsūtījuma vietu, dzelzceļa stacija Grīva]

Izziņa par A. Skladovas ģimenes izraidišanu no dzīvesvietas uz specnometriju ar Valsts drošības ministrijas pilnvarotā vecākā leitnanta Aleksejeva parakstu par ģimenes nodošanu un ešelona Nr. 97342 priekšnieka leitnanta Jermolajeva parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā

Совершенно секретно

СПРАВКА

Семья кулака, проживавшая по адресу: хутор «Саликаны», Салиенской волости Илукстского уезда, изъята согласно постановления МГБ Латвийской ССР
ДЛЯ ВЫСЕЛЕНИЯ НА СПЕЦПОСЕЛЕНИЕ.

СОСТАВ СЕМЬИ:

1. Глава семьи Складова Агафья Кирилловна, 1890 года рождения.

РАСПИСКА

Указанную семью для этапирования по назначению принял на железнодорожной станции Грива, Латвийской ж. д.

Начальник эшелона лейтенант Ермолов [paraksts]

Сдал сотрудник МГБ оперуполномоченный ОКР МГБ Б[алтийского] В[оенного]
О[круга] Гва[гвардии] ст. лейтенант Алексеев [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 8. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ar citu zilas tintes pildspalvu ierakstīts datums. Leitnants Jermolajevs parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: ar zilas tintes pildspalvu dokumenta augšā uzrakstīts: Эшелон № 97342 ст. Любинская Омской ж.д.

151.

1949. gada 29. marts, [celā uz izsūtījuma vietu, dzelzceļa stacija Eglaine]

Izziņa par J. Skladova ģimenes izraidīšanu no dzīvesvietas uz specnometinājumu ar LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas vecākā pilnvarotā leitnanta Švedova parakstu par ģimenes nodošanu un ešelona Nr. 97343 priekšnieka kapteiņa Trojanova parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā

Совершенно секретно

СПРАВКА

Семья осуждённого националиста Складова, проживавшая по адресу: Саллонайская¹ волость, Илукстский уезд, Латв. ССР изъята согласно постановления²

ДЛЯ ВЫСЕЛЕНИЯ НА СПЕЦПОСЕЛЕНИЕ.

СОСТАВ СЕМЬИ:

1. Глава семьи Складов Елисей Михайлович, 1884 г. р.

РАСПИСКА

Указанную семью для этапирования по назначению принял на железнодорожной станции Эглайне, Латв ж. д.

Начальник эшелона капитан /Троянов/ [paraksts]

Сдал сотрудник МГБ ст оп.уп. отд. 2-Н Илукстского УО МГБ
лейтенант /Шведов/ [paraksts]

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Салиенская”.

² Nav ierakstīts.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 10. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Dokuments aizpildīts ar dažādām zilas tintes pildspalvām. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī ierakstīts datums.

Atzīme dokumentā: документа augšā ar tumši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts: Эшалон № 97343 | ст. назначения Омская обл.

152.

1949. gada 10. maijs, Omskas apgabala Kaganoviča rajons

J. Skladova iesniegums specnometinājuma vadībai ar lūgumu atļaut sievai pārcelties dzīvot pie viņa

Моя жена – Складова Агафия Кирилова, 1900 года рождения. При переселении мы разъехались. Сейчас она находится в Люблинском районе Омской области в совхозе № 42. Убедительно прошу вас присоединить её ко мне. Я устроился хорошо, работаю, посадил огород. Если разрешите присоеди[ни]ть её ко мне, то прошу вас и разрешить мне с'ездить¹ за ней. [paraksts]

*Её адрес: Омская область,
Любинский район, совхоз 42.
С[к]ладовой Агафии Кириловне.*

¹ Tā dokumentā. Vārdā “съездить” burta “ъ” vietā ieliktas pēdiņas.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 63. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. J. Skladovs pats nav rakstījis šo iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar citu tintes pildspalvu uzrakstīts: [nav salasāms] 10/V 49. Turpat uzraksts ar gaiši zilas krāsas zīmuli nav salasāms.

153.

1953. gada 3. marts, Omskas apgabala Kaganoviča rajons

KPSFR Valsts drošības ministrijas Kaganoviča rajona nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils apgabala Grīvas rajona nodaļas priekšniekam par F. Skladovu

Сов[ершенно] секретно

В течение 1952 года и в феврале 1953 года в племсовхоз «Омский» дважды приезжал из усадьбы Евини Силинского с/совета¹ Гриевского района Даугавпилс[с]кой области Латвийской ССР гр-н СКЛАДОВ Феоктист Елисеевич, 1907 года рождения, уроженец усадьбы Селиканы Салинской волости Илукского уезда² Латвийской ССР к отцу СКЛАДОВУ Елисею.

Просим сообщить нам, не является ли гр-н СКЛАДОВ Ф. Е. участником националистического подполья, который приезжает в наш район как связник с целью установления связей со спецпоселенцами.

Начальник Кагановичского РО МГБ капитан госбезопасности [paraksts]
/КОШЛА/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Иевини Силенского с/совета”.

² Tā dokumentā, pareizi ir “Салиенской волости Илукского уезда”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 74. lp. Oriģināls. Mašīnraksts. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzrakstīts (mašīnrakstā): исп. Сергеев. Kapteinis Košла parakstu ielicis ar gaiši zilas tintes pildspalvu.

Atzīme dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar zilas tintes pildspalvu uzrakstīts izejošais numurs un datums: ucx-244 | 3/III-53.

154.

1953. gada marts, Omskas apgabala Kaganoviča rajons
J. Skladova iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidijam ar lūgumu dzēst
viņam sodītību

*В президум¹ Верховного Совета Союза
Советских Социалистических республик*

*от спец переселенца, проживающего в Омской области,
Кагановичский район, племсовхоз «Омский», ф[ерма] № 3,
Складова Елисея Михайловича.*

Заявление

Прошу Президум Верховного Совета Союза ССР рассмотреть мое заявление в следующем: в 1947 году я был выслан из Латвийской ССР, Салонинской волости Илукского уезда, хутор Селиканы³ как кулак, но мне 79 лет, жене тоже такой возраст. В своей семье я чужого труда не эксплуатировал, работников не держал, да и хозяйство имел очень малое: две коровы, две лошади, 16 га всей земли, сад.

Все мой родные: дочери, сыновья – проживают в Латвии и по сей день, сын работал председателем с/х артели. Из коих один сын погиб в Великую отечественную войну от руки Латышской полиции. Я считаю своим долгом просить Президум Верховного Совета Союза ССР снять с меня судимость, т. к. для меня – русского человека – высылка является тяжким преступлением. В своей практической работе занимался только своим хозяйством, не имея никакой эксплуатации. При том во время войны помогал Красной Армии (продуктами), а при немцах платил удвоенный налог и все поставки.

*Считаю, что моя просьба к нашему правительству будет вполне законная.
Убедительно прошу ее удовлетворить. О чем прошу сообщить по адресу.*

*Омская область,
Кагановичский р-н,
Племсовхоз «Омский», ф[ерма] № 3
Складову Елисею Михайловичу*

С просьбой [paraksts] /Складов/

¹ Tā dokumentā, pareizi ir “Президиум”.

² Tā dokumentā, pareizi ir “1949”.

³ Tā dokumentā, pareizi ir “Салиенской волости, Илукстского уезда, хутор «Селиканы»”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 27. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar violetas tintes pildspalvu. Ar tādu pašu pildspalvu veikti pasvītrojumi dokumentā, izņemot norādē, no kā ir šis iesniegums (dokumenta augšējā labajā stūrī), šeit pasvītrojums veikts ar sarkanas krāsas zīmuli. J. Skladovs rakstu ielicis ar ķīmisko zīmuli. J. Skladovs pats nav rakstījis šo

iesniegumu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stilis.

Atzīmes dokumentā: dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar citu tintes pildspalvu uzrakstīts: *В Секр. МВД на рассм. 20/V-53*, un ielikts paraksts, kas nav atšifrēts. Dokumenta augšējā labajā pusē ar dažādām zilas tintes pildspalvām vairāki uzraksti: *ГВ-276* (pašītrots ar gaiši zilas tintes pildspalvu); *КБ | 19 V-53*. Dokumenta apakšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: **ЗАЯВЛЕНИЯ | Секретариат МГБ ЛССР | ВХ. № 12/243/ 1 июля 1953 г.** (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu; spiedogs ir sarkanā krāsā).

155.

1953. gada 8. marts, Kaganoviča rajons
J. Skladova autobiogrāfija

Я, Складов Елисей Михаилович, родился в 1884 г. в Боровской волости Илукского уезда, по национальности Русский, соц. положение – крестьянин, без грамотный. Отец мой занимался крестьянством, держал в аренду землю у частниках землевладельцов; у отца нас было четыре брата и одна сестра, все работали вместе с отцом на хозяйстве, и перед первой Мировой войной мой отец взял на выкуп участок из-под леснойплощади – землю размером 54 га, где пришлось положить много труда, т. к. земля была пуста и неудобна – лесная почва. То приходилось временно старшим братьям батрачить на отхожий промысел, после чего с трудом выкупили землю. После смерти отца братья изъявили желание, чтобы я им сплатил их долю, хотя по дешевой стоимости, т. к. земля крайне неудобная. С тех пор я упорно трудился на большом участке неудобной земли.

[B] 1914 году был взят в армию, после войны опять занимался мирным трудом на крестьянстве вместе с женой и с[о] своими детьми: двумя сыновьями с двумя дочерьми. Когда старший сын мой женился, то отказался от плохой моей земли, а ушёл на дом к невесты, где и живёт по сие время.

А младший сын мой Иван жил при мне до 1944 г., до января месяца, пока не был мобилизован в немецкую армию, а после ухода с фронта немецкой армии мой сын Иван скрывался у меня некоторое время, но в виду по всадневных обысков мой сын был найден немецкой полицией и отправлен в Елгавскую тюрьму, где изчез для меня в неизвестности. Лишившись рабочих силы и хозяйственных построек после сожжения немецкими захватчиками, я отдал свою землю добровольно под лесной фонд, задержал за собой 21 га, в том числе пахотной 10 га. Когда прошли специальные землемеры, то на моём участке оказалось только 17 га. Вышеуказанную землю я обрабатывал сколько мог своими силами, без наёмного труда, до переселения, в чём и подписываюсь: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 28. lp., 28. lp. op. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. J. Skladovs parakstu ielicis ar kīmisko zīmuli. J. Skladovs pats nav rakstījis autobiogrāfiju, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas klūdas un stils.

Atzīme dokumentā: dokumenta otrs puses apakšā uzraksts spiedogā: Канцелярия Президиума | -8 5 53 | Верховного Совета ССР.

156.

[*Ne agrāk par 1952. gada aprīli, ne vēlāk par 1953. gada maiju*], Daugavpils apgabala Grīvas rajons

Salienas un Silenes iedzīvotāju galvojums par J. Skladovu kā godīgu darba zemnieku

Мы, гражданы Саленского и Силенского с/советов Гривского района Л.С.С.Р., Складова Елисея Михайловича хорошо знали как крестьянина, честного тружика, который никого не экспатировал, свое хозяйство обработал своими силами, невзирая на фашистских организаций не состоял, во время немецкой оккупации неоднократно подвергался обуску, зато что его младший сын Складов Иван скрывался от немецкой армии, не хотел служить врагу, в последствии его сын был обнаружен немецкой полицией и отправлен в лагерь смерти в город Елгава, где и погиб, а Складов Е. М. для немцев как враг, а по этому сожгли его постройки и хозяйство до основания, в чем и удостоверяям, даем свои подписи.

Фамилия И. О.	Адрес потпишчика	Потпись
Горшенцов Сисой Тимофеевич	Салиенского с/с. к-з «Искра»	[paraksts]
Карпов Георгий Петрович	— ” —	[paraksts]
Викторов Федор Павлович	— ” —	[paraksts]
Михеев Ион Терентьевич	Силенского с/с. к-з «Искра»	[paraksts]
Болдовешка Давид Андреевич	— ” — к-з Стalin. Путь	[paraksts]
Гришаков Григорий Артемович	— ” — к-з «Искра»	[paraksts]

Заверяет председатель Салиенского с/сов /Дрозд/ [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 32. lp. Origināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Salienas ciema padomes priekšsēdētājs parakstu ielicis ar citu pildspalvu. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas klūdas un stils.

Atzīme dokumentā: dokuments apstiprināts ar LPSR Grīvas rajona Salienas ciema darbaļaužu deputātu padomes ģerboņa zīmogu.

Datešanas pamatojums: Daugavpils apgabals pastāvēja no 1952. gada aprīļa līdz 1953. gada maijam.

157.

1953. gada 7. oktobris, Rīga

LPSR Iekšlietu ministrijas 4. speciālās nodaļas pilnvarotā leitnanta Burmistrova
slēdziens par J. Skladova izvešanas pamatotību

Сов[ершенно] секретно

Утверждаю.

И. О. начальника 4 управления МВД Латв. ССР

м[айо]р /Левкович/

[paraksts]

7 октября 1953 года

Заключение.

Я, оперуполномоченный 2го от-я 4 с[пециалиста]/о МВД Латв. ССР л-т Бурмистров, рас-
смотрев заявление спецпоселенца Складова Елисея Михайловича и учетное дело №
13274 на него,

Нашел.

Спецпоселенец Складов Е. М., проживающий в Омской обл., Кагановичский р-н,
обратился в марте 1953 г. с заявлением к Председателю Президиума Верховного
Совета Союза ССР с просьбой отменить ему и его жене ссылку.

В своем заявлении Складов Е. М. ссылается на свой преклонный возраст /1880 г.
р./ и что он имел небольшое хозяйство. По материалам учетного дела № 13274
известно, что Складов Е. М. имел кулацкое хозяйство /54 га земли/ и постоянно
использовал наемную рабочую силу.

В марте 1949 года он с женой был сослан за пределы Латв. ССР.

В связи с тем, что выселение Складова Е. М. проведено правильно и нет оснований
к отмене ему ссылки

Полагал бы

Спецпоселенцу Складову Е. М. в ходатайстве об отмене ему и его жене ссылки
отказать, о чем сообщить под расписку просителю.

оперуполном. 2го от-я 4 с[пециалиста]/о МВД ЛССР л-т [paraksts] /Бурмистров/

Согласен. Зам. нач. З от-я 1го отдела 4 управл. МВД ЛССР м[айо]р
[paraksts] /Щемелев/

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 35. lp. Ori-
gināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu.
Majors Levkovičs datumu – 7 – un savu parakstu dokumenta
augšējā kreisajā stūrī ielicis ar brūnas krāsas zīmuli. Majors Šče-
meļevs parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu. Leitnants Bur-
mistrovs parakstu ielicis ar citu zilas tintes pildspalvu.

158.

1954. gada 18. novembris, Grīvas rajona Saliena
F. Skladova iesniegums LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldei ar lūgumu at-
laut viņam paņemt savā apgādībā specnometinājumā esošos vecākus

Прошу Совет Министров разрешить мне взять на своё изживление моих родных родителей: отец – Складов Елисей Михайлович, родивший в 1884 году, и мать – Складова Агафия Кирилловна, родившая 1890 году. Мои родители спецпереселенцы в 1949 году в Омскую область, племсовхоз 54, ферма № 3, где и проживают. Проживали раньше в Латвийской ССР, Гриевский район, Салинский с/совет, усадьба «Силиканы». Мои родные дожили до глубокой старости, немогут работать, здоровье слабое, с ним[и] с них семьи молодых никого нет. Имели раньше два сына, младший сын, а мой брат – Складов Иван Елесеевич, родивший в 1922 году, неизвестен, про него следующие заявление. А я, Складов Феоктист Елесеевич, работаю на стройке в Скрудалине¹, в средней школе, на строительстве 4 классной школе бригадиром, зарабатываю хорошо, надеюсь содержать своих родных родителей.

Прошу Совет Министров не отказать моей просьбы.

Подпись: [paraksts]

¹ Тā dokumentā, pareizi ir “Скрудалиена”.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 39. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Atveidojot dokumentu, netika labotas ortogrāfijas kļūdas un stils.

Atzīmes dokumentā: pasvītrojumi dokumentā veikti ar gaiši zilas krāsas zīmuli. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī ar tumši zilas tintes pildspalvu uzrakstīts ienākošais numurs un datums: *Bx 4509 I/XII–54 г. Augшējā labajā stūrī ar zīmuli uzraksts grūti salasāms. Dokumenta augšējā kreisajā stūrī uzraksts spiedogā: Latvijas PSRS Ministru Padomes Lietu Pārvalde | Управление Делами Совета Министров ЛССР | иенакоšais/входящий № 35-8069 | 27 XI 1954 г. (ieraksts spiedogā veikts ar zilas tintes pildspalvu). Augšējā labajā stūrī uzraksts spiedogā: Секретариат МВД Латв ССР | Входящий № с/518|30 XI 1954 г. (ieraksts spiedogā veikts ar tumši zilas tintes pildspalvu).*

159.

1955. gada 25. marts, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas līdzstrādnieka majora Aņisimova slēdziens ar priekšlikumu atbrīvot J. un A. Skladovu no specnometinājuma

Секретно

«УТВЕРЖДАЮ»
МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ЛССР
полковник [paraksts] (ЗУЯН)
25 марта 1955 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

21 марта 1955 г.

г. Рига

Я, сотрудник МВД Латв. ССР майор АНИСИМОВ, рассмотрев заявление гр-на СКЛАДОВА Феоктиста Елисеевича и учетное дело № 13274 на семью кулака СКЛАДОВА Елисея Михайловича,

НАШЕЛ:

16. II. 55 г. в адрес Совета Министров Латв. ССР поступило заявление гр-на СКЛАДОВА Феоктиста Елисеевича с ходатайством об отмене спецпоселения его родителям: отцу – СКЛАДОВУ Елисею Михайловичу и матери – СКЛАДОВОЙ Агафье Кирилловне, т. к. они оба больные и нетрудоспособные.

Из материалов дела видно, что СКЛАДОВ Елисей Михайлович, 1880 г. р., вместе с женой, СКЛАДОВОЙ Агафьей Кирилловной, 1890 г. р., согласно Постановлению Совета Министров ЛССР № 282–сс от 17. 3. 49 г. был выселен в Омскую область как кулак.

Его хозяйство, согласно справке по материалам с/хоз. переписи 1939 г. Статуправления буржуазной Латвии, хранящимся в госархиве МВД Латв. ССР, состояло из 54 га земли, 5 лошадей, 14 коров, 5 свиней и использовалась наемная рабочая сила годового батрака (л. д. 2).

В настоящее время СКЛАДОВ и его жена больные и нетрудоспособные, что подтверждается медсправками, выданными 28. 1. 54 г. врачебным участком Каргасокского р-на Омской обл. (л. д. 47, 48¹).

Проживающий в Латв. ССР, Гривском р-не, сын СКЛАДОВА – СКЛАДОВ Феоктист Елисеевич – представил обязательство о согласии взять их на свое материальное обеспечение (л. д. 39).

Учитывая преклонный возраст СКЛАДОВА Елисея Михайловича, его жены СКЛАДОВОЙ Агафьи Кирилловны и их нетрудоспособность, а также то, что их берет на свое материальное обеспечение сын СКЛАДОВ Феоктист Елисеевич,

ПОЛАГАЛ БЫ:

1. СКЛАДОВА Елисея Михайловича, 1880 г. р., СКЛАДОВУ Агафью Кирилловну, 1890 г. р., с учета спецпоселения снять.

[2. пусе]

2. Настоящее заключение направить на решение в Совет Министров Латвийской ССР.

Сотрудник МВД Латвийской ССР майор [paraksts] (АНИСИМОВ)
«СОГЛАСНЫ»: начальник 2 отделения 1 спецотдела подполковник [paraksts]
(БОРИСОВ)
начальник 1 спецотдела МВД Латв. ССР майор [paraksts] (КАРПАЧ)

¹ Abi skaitļi ierakstīti ar zilas tintes pildspalvu.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes aprīņķis), 8112. l., 52. lp., 52. lp. op. Oriģināls. Mašīnraksts. Pulkvedis Zujāns datumu – 25 – un savu parakstu dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā stūri ielicis ar gaiši zilas krāsas zīmuli. Datums – 21 – dokumenta priekšpuses augšējā kreisajā pusē, zem vārda “заключение”, ierakstīts ar zilas tintes pildspalvu. Dokumenta otrā pusē majors Aņisimovs un apakšpulkvedis Borisovs savus parakstus ielikuši ar zilas tintes pildspalvu, majors Karpačs – ar melnas tintes pildspalvu.

160.

1955. gada 11. maijs, Rīga

Izraksts no LPSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 294–36c par J. un A. Skladovas noņemšanu no specnometinājuma uzskaites un atļauju atgriezties Latvijas PSR

Секретно

Постановление № 294–36с

Об утверждении Протокола Комиссии
по рассмотрению заявлений лиц, административно высланных,

ВЫПИСКА:

Совет Министров Латвийской ССР постановляет:

2. В частичное изменение Постановления Совета Министров Латвийской ССР от 17 марта 1949 г. № 282–сс снять с учета спецпоселения и разрешить вернуться на жительство в Латвийскую ССР:

СКЛАДОВУ Елисею Михайловичу, 1880 года рождения,
СКЛАДОВОЙ Агафье Кирилловне, 1890 года рождения.

Заместитель Председателя Совета Министров Латвийской ССР И. Плудон.
Управляющий Делами Совета Министров Латвийской ССР Я. Кацен.

Верно: [paraksts]

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes aprīņķis), 8112. l., 53. lp. Oriģināls. Aizpildīta veidlapa. Skladovu ģimenes locekļu uzvārdi, vārdi, tēva vārdi un dzimšanas datumi ir iedrukāti melnā krāsā. Ķerbonis dokumenta augšā ir sarkanā krāsā, dokumenta teksts – zilā. Paraksts dokumenta apakšā nav atšifrēts.

Atzīme dokumentā: dokument apstiprināts ar LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes specsektora zīmogu.

161.

1955. gada 7. jūnijā, Omskas apgabals
J. Skladova paraksts par 1948. gadā izsniegtās pases saņemšanu

Я, Складов Елисей Михайлович, 1884 года рождения, сего числа получил в спецкомендатуре МВД Ульяновского района Омской области мне принадлежащий паспорт VI—УЮ № 563551, выданный 4 марта 1948 года наст. пунктом № 39 Салиенской волости Илукстского уезда.

LVA, 1894. f., 1. apr. (Ilūkstes apriņķis), 8112. l., 80. lp. Oriģināls. Rokraksts. Dokuments rakstīts ar violetas tintes pildspalvu. J. Skladovs parakstu ielicis ar zilas tintes pildspalvu. J. Skladovs pats nav rakstījis šo dokumentu, par ko liecina dokumenta teksta un viņa paraksta burtu salīdzinājums.

Atveidoja Natālija Linuža un Sarmīte Urtāne

— |

| —

— |

| —

Publicēto mutvārdu vēstures avotu saraksts

Glikērijas Mukānes (Grigorjevas) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Vaboles pagasta “Lielajos Vaideros” 2003. gada 1. jūlijā, ieraksts (viena audiokasete, 62 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 72, saīsināti – DU MV: 72.

Irinas Grigorjevas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Vaboles pagasta “Lielajos Vaideros” 2003. gada 1. jūlijā, ieraksts (viena audiokasete, 62 minūtes, krievu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 73, saīsināti – DU MV: 73.

Zelmas Redzobas (Kalvānes) dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Salienas pagasta “Līdumniekos” 2004. gada 1. jūlijā, ieraksts (kopā ar M. Lazdiņas dzīvesstāsta ierakstu – 3 audiokasetes, 187 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 195, saīsināti – DU MV: 195.

Mirdzas Staltmanes (Redzobas) dzīvesstāsts, ierakstīja Zane Stapķeviča Daugavpils rajona Salienas pagasta “Baltiņos” 2004. gada 2. jūlijā, ieraksts (2 audiokasetes, 118 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 216, saīsināti – DU MV: 216.

Intervija ar **Ritvaldu Redzobu**, intervēja Irēna Saleniece Daugavpili 2007. gada 9. februārī, intervijas digitālais audioieraksts (110 minūtes, latviešu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 401, saīsināti – DU MV: 401.

Jefrosinijas Silčonokas dzīvesstāsts, ierakstīja Irēna Saleniece Daugavpils rajona Salienas pagasta “Selikānos” 2004. gada 30. jūnijā, ieraksts (1 audiokasete, 60 minūtes, krievu valodā) glabājas DU MVC arhīvā, numurs krājuma katalogā 180, saīsināti – DU MV: 180 (fragments).

— |

| —

— |

| —

Publicēto arhīva dokumentu saraksts

“Kulaka” Grigorjeva Fjodora Martinoviča ģimenes uzskaites lieta

Latvijas Valsts arhīvs, 1894. fonds, 1. apraksts (Daugavpils apriņķis), 7639. lieta

1. *1947. gada 25. novembris, Daugavpils*
Daugavpils apriņķa darba ļaužu deputātu padomes izpildkomitejas lēmums Nr. 125 “Par kulaku saimniecību sarakstu apstiprināšanu” par F. Grigorjeva saimniecību
2. *1949. gada 17. februāris, Daugavpils*
LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils pilsētas nodaļas operatīvā pilnvarotā izziņa par budzi (kulaku) F. Grigorjevu
3. *1949. gada 17. februāris, Daugavpils*
LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par to, ka F. Grigorjeva ģimenē nav personu, kas būtu dienējušas padomju armijā un apbalvotas ar Padomju Savienības ordeņiem un medaļām
4. *1949. gada 18. februāris, Daugavpils*
LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā parakstīta, uz saimniecības grāmatas pamata sastādīta izziņa par budzi (kulaku) F. Grigorjevu
5. *1949. gada 27. februāris, Rīga*
LPSR Valsts drošības ministrijas 4. nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā majora Kačesova slēdziens par F. Grigorjeva ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās
6. *1949. gada marts, Daugavpils*
Izraksts par F. Grigorjeva ģimeni, kas iekļauta no Daugavpils apriņķa budžu (kulaku) ģimeņu sarakstā izvešanai uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās
7. *1949. gada 25. marts, [ceļā uz izsūtījuma vietu]*
KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova aizpildītā F. Grigorjeva aptaujas lapa

8. 1949. gada 25. marts, [celā uz izsūtījuma vietu, dzelzceļa stacijā Daugavpils] Izziņa par Grigorjevu ģimenes izraidišanu no dzīves vietas uz specnometinājumu ar KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes līdzstrādnieka vecākā leitnanta Merkušova parakstu par ģimenes nodošanu un ešelonā Nr. 97343 priekšnieka PSRS Iekšlietu ministrijas Smoļenskas apgabala pārvaldes speciālās nodaļas priekšnieka vietnieka apakšpulkveža Kazakova parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā
9. 1949. gada 25. marts, [celā uz izsūtījuma vietu] KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova izziņa par to, ka izvedamo sarakstos iekļautā F. Grigorjeva mazmeita tika atdota audzināšanai radiniekiem Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā
10. 1949. gada 29. marts, Daugavpils Operatīvās grupas Nr. 37 priekšnieka, KPSFR Valsts drošības ministrijas Brjanskas pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Merkušova ziņojums LPSR Valsts drošības ministram ģenerālmajoram Novikam par F. Grigorjeva ģimenes izraidišanas no dzīvesvietas rezultātiem
11. 1949. gada 11. aprīlis, Omskas apgabala Lubinas rajons PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta aizpildītā J. Grigorjeva anketa
12. 1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots PSRS Tautas Komisāru Padomes 1945. gada 8. janvāra lēmums Nr. 35
13. 1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots par izsūtīšanu uz PSRS attālajiem rajoniem uz mūžu, bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā
14. 1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta aizpildītā I. Grigorjevas anketa
15. 1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta aizpildītā F. Grigorjeva anketa
16. 1949. gada 11. aprīlis, Lubinas rajons PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta aizpildītā A. Grigorjevas anketa
17. 1949. gada 20. aprīlis, Rīga LPSR Valsts drošības ministrijas "B" daļas līdzstrādnieka vecākā leitnanta Gračova slēdziens par F. Grigorjeva ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās
18. 1949. gada 10. aprīlis – 20. decembris, Lubinas rajons Izsūtītā J. Grigorjeva reģistrācijas kontroles lapa

19. *1949. gada novembris, Ľubinas rajons*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes 1. speciālai nodaļai par A. Grigorjevu un atbilde uz pieprasījumu
20. *1949. gada 20. novembris, Ľubinas rajons*
J. Grigorjeva personību apliecinošā izziņa Nr. 1259
21. *1949. gada 13. decembris, Ľubinas rajons*
I. Grigorjevas iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājam par netaisnīgu izvešanu
22. *1950. gada 11., 12. janvāris, Rīga*
LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 18. nodaļas pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 15. nodaļai par I. Grigorjevu un LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas 15. nodaļas priekšnieka atbilde
23. *1950. gada 5. janvāris – 1950. gada 19. decembris, Ľubinas rajons*
Izsūtītā specnometinātā J. Grigorjeva ikmēneša reģistrācijas lapa
24. *1950. gada 20. februāris, Ľubinas rajons*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka izziņa par izvesto J. Grigorjevu, kas pārcelts no Latvijas PSR uz Omskas apgabala Ľubinas rajonu uz mūžu un bez tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā
25. *1950. gada 6. aprīlis, Rīga*
LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļas vēstule PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Specnometinājumu nodaļas priekšiekam ar lūgumu paziņot I. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma un paņemt no viņas parakstu par paziņojuma saņemšanu
26. *1950. gada 28. aprīlis, Omska*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes Specnometinājumu nodaļas priekšnieka vietnieka vēstule Ľubinas rajona nodaļas priekšiekam ar lūgumu paziņot I. Grigorjevai un citiem specnometinātajiem par atteikumu atbrīvot viņus no specnometinājuma un paņemt no viņiem parakstu par paziņojuma saņemšanu
27. *1950. gada 7. jūlijis, Ľubinas rajons*
Pavaddokuments par specnometināto (tajā skaitā I. Grigorjevas) parakstu izsūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas uz LPSR Valsts drošības ministrijas "A" daļu
28. REGESTS
1950. gada maijs – jūnijs, Ľubinas rajons, Daugavpils, Preiļi, Rīga
Sarakste par A. Grigorjevas radinieku dzīvesvietu: PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas pieprasījums Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona nodaļai un Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona nodaļas, Preiļu rajona nodaļas un Rīgas pilsētas nodaļas adresu biroju atbildes

29. *1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons*
LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona nodaļas operatīvā pilnvarotā sastādītais I. Novikova norādināšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas radiniekiem
30. *1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons*
LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona nodaļas operatīvā pilnvarotā sastādītais D. Zaharovas norādināšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas radiniekiem
31. *1950. gada 20. maijs, Preiļu rajons*
LPSR Valsts drošības ministrijas Preiļu rajona nodaļas operatīvā pilnvarotā sastādītais M. Ambrosovas norādināšanas protokols par A. Grigorjevu un viņas radiniekiem
32. *1950. gada 24. maijs, Daugavpils rajons*
Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas izziņa, kas izsniegtā M. Ambrosovai uzrādišanai LPSR Iekšlietu ministrijas Preiļu rajona nodaļā
33. *1950. gada 24. maijs, Daugavpils rajons*
Vārkavas pagasta Ančkinu ciema izpildkomitejas izziņa par M. Ambrosovas sociālo stāvokli un saimniecības lielumu
34. *1950. gada 31. maijs, Daugavpils rajons*
Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas izsniegtais M. Zaharovas raksturojums
35. *1950. gada 31. maijs, Daugavpils rajons*
Vārkavas pagasta Znotiņu ciema izpildkomitejas izziņa par M. Zaharovas saimniecības lielumu
36. *1950. gada 15. oktobris, Ľubinas rajons*
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes 1. speciālai nodaļai par J. Grigorjevu
37. *1950. gada oktobris, Ľubinas rajons*
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas pieprasījums Omskas apgabala pārvaldes "A" nodaļas operatīvo izziņu kartotēkā par J. Grigorjevu
38. *1950. gada 3. novembris, Ľubimas rajons*
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona nodaļas pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils pilsētas nodaļas priekšniekam par kompromitējošiem materiāliem par J. Grigorjevu un atbilde
39. *[Ne agrāk par 1951. gadu], Ľubinas rajons*
Mokšinas sovhoza direktora izsniegtais J. Grigorjeva raksturojums
40. *[Ne agrāk par 1951. gadu un ne vēlāk par 1953. gadu], Ľubinas rajons*
Mokšinas sovhoza direktora vietnieka izsniegtais F. Grigorjeva raksturojums
41. *1951. gada 11. septembris, Ľubinas rajons*
Ľubinas rajona ārsta nosūtījums F. Grigorjevam uz Omskas 2. poliklīnikas rentgenkabinetu veikt barības vada pārbaudi

42. 1951. gada 12. septembris, Lubinas rajons
F. Grigorjeva iesniegums PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas speckomandantūras komandantam par atļauju braukt uz Omskas pilsētu rentgena izmeklēšanai
43. 1952. gada 15. novembris, Lubinas rajons
Apliecība **ΦЕ № 082295** par Fjodora Jevtihija dēla Grigorjeva nāvi 1952. gada 14. novembrī Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas sovhozā
44. [1953. gads], Lubinas rajons
J. Grigorjeva autobiogrāfija
45. [1953. gads], Lubinas rajons
I. Grigorjevas autobiogrāfija
46. [1953. gads], Lubinas rajons
A. Grigorjevas autobiogrāfija
47. [Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā], Lubinas rajons
F. Grigorjeva autobiogrāfija
48. [Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā], Lubinas rajons
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas izziņa par F. Grigorjeva ģimenes sastāvu un saimniecības lielumu
49. [Ne vēlāk kā 1953. gada 27. maijā], Lubinas rajons
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala Lubinas rajona nodaļas izziņa par specnometinātā F. Grigorjeva uzvedību
50. 1953. gada 30. maijs, Lubinas rajons
Apliecība **ΦЕ № 102643** par F. Grigorjeva nāvi 1953. gada 28. maijā Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas sovhozā
51. 1953. gada 19. oktobris, Lubinas rajons
Apliecība **ΦЕ № 528657** par Sergeja Jevtihija dēla Grigorjeva piedzimšanu 1953. gada 15. oktobrī Omskas apgabala Lubinas rajona Mokšinas sovhozā
52. 1954. gada 8. marts, Lubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums PSRS iekšlietu ministram par noņemšanu no specnometinājuma uzskaites
53. 1954. gada 13. marts, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas Valsts arhīva priekšniekam par F. Grigorjeva saimniecības lielumu pēc 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem
54. 1954. gada 15. aprīlis, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas Valsts arhīva priekšnieka atbilde LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam par F. Grigorjeva saimniecības lielumu pēc 1939. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem
55. 1954. gada 20. aprīlis, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas līdzstrādnieka majora Lazarenko slēdziens par A. Grigorjevas kā kulaka ģimenes locekles izvešanas pamatotību

56. *1954. gada 23. aprīlis, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma
57. *1954. gada 8. maijs, Ľubinas rajons*
A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots atteikums noņemt viņu no specnometinājuma uzskaites
58. *1954. gada 7. maijs, Ľubinas rajons*
A. Grigorjevas iesniegums PSRS Prokuratūrai ar lūgumu atļaut viņai invalitātes dēļ pārcelties uz dzīvi Latvijas PSR mātes apgādībā
59. *1954. gada 15. maijs, Maskava*
Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtīšanu no PSRS Prokuratūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas "P" nodaļu
60. *1954. gada 8. maijs, Ľubinas rajons*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu J. Grigorjeva specnometinājumam
61. REGESTS
1954. gada 8. maijs, Ľubinas rajons
Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu I. Grigorjevas specnometinājumam
62. REGESTS
1954. gada 8. maijs, Ľubinas rajons
Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam izsūtīt pamatojumu A. Grigorjevas specnometinājumam
63. *1954. gada 18. maijs, Ľubinas rajons*
Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta sastādītais J. Grigorjeva norādināšanas protokols
64. *1954. gada 18. maijs, Ľubinas rajons*
Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta sastādītais I. Grigorjevas norādināšanas protokols
65. *1954. gada 18. maijs, Ľubinas rajons*
Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras Nr. 34 komandanta sastādītais A. Grigorjevas norādināšanas protokols
66. *1954. gada 24. maijs, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka atbilde Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam uz pieprasījumiem
67. [1954. gada maijs], Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa par A. Grigorjevas iepriekšējā iesnieguma izskatīšanu un ierosinājums negatavot jaunu slēdzienu

68. 1954. gada 18. jūnijss, Rīga, Ľubinas rajons
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. Grigorjevai, ka viņas iesniegums PSRS prokuroram izskatīts un lūgums no-raidīts un A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots atteikums
69. 1954. gada 17. augusts, Ľubinas rajons
J. Grigorjeva saistība nekur neizbraukt bez Iekšlietu ministrijas orgānu iepriekšējās atļaujas un personīgi ierasties uz reģistrāciju pie speckomandantūras komandanta
70. 1955. gada 24. janvāris, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums PSRS prokuroram ar lūgumu atļaut atgriezties LPSR Preiļu rajona Nidermuižas ciemā pie radiem
71. 1955. gada 18. aprīlis, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums PSRS ģenerālprokuroram ar lūgumu atļaut viņai pārcelties pie mātes Latvijas PSR
72. 1955. gada 30. maijs, Maskava
Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtišanu no PSRS Prokratūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas 4. speciālo nodaļu
73. 1955. gada jūnijs, Ľubinas rajons
Omskas apgabala Ľubinas rajona Darba ekspertīzes ārstu komisijas izziņa par A. Grigorjevas invaliditāti
74. 1955. gada 9. jūlijs, Preiļu rajons
M. Zaharovas iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidijs priekšsēdētājam ar lūgumu atļaut A. Grigorjevai atgriezties Latvijas PSR
75. 1955. gada 9. jūlijs, Preiļu rajons
Sondoru ciema padomes M. Zaharovai izsniegtā izziņa uzrādišanai Iekšlietu ministrijas orgāniem
76. 1955. gada 3. augusts, Rīga
Pavaddokuments par M. Zaharovas vēstules ar lūgumu atļaut A. Grigorjevai atgriezties Latvijā nosūtišanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram
77. 1955. gada 2. septembris, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule LPSR Iekšlietu ministrijas Preiļu rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot M. Zaharovai atteikumu viņas lūgumam atbrīvot A. Grigorjevu no specnometinājuma
78. REGESTS
1955. gada jūlijs, Omska, Lubinas rajons
Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtišanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes uz Ľubinas rajona milicijas nodaļu un A. Grigorjevas paraksts par paziņojumu, ka viņas iesniegums atrodas izskaņišanā

79. *1955. gada 12. augusts, Ľubinas rajons*
Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras komandanta palīga slēdziens un priekšlikums nosūtīt specnometinātās A. Grigorjevas personīgo lietu PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālai nodaļai galīgā lēmuma pieņemšanai pēc iesnieguma būtības
80. *1955. gada 9. augusts, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa uzskaites lietā Nr. 7639 par atteikumu atbrīvot A. Grigorjevu no specnometinājuma
81. REGESTS
1955. gada 11. augusts, Ľubinas rajons
Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras komandanta izziņa specnometinātās A. Grigorjevas personīgajā lietā Nr. 1260
82. *1955. gada 12. augusts, Ľubinas rajons*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes vecākā operatīvā pilnvarotā vecākā leitnanta Gromakova parakstītais pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas nosūtišanu Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas priekšniekam pulkvedim Kolpakovam izskatišanai
83. REGESTS
1955. gada 24. augusts, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai, ka viņas lūgumi PSRS Augstākās Padomes Prezidijam un PSRS ģenerālprokuroram noraidīti un A. Grigorjevas paraksts, ka 1955. gada 19. oktobrī viņai paziņots atteikums lūgumam atbrīvot no specnometinājuma
84. *1955. gada 29. augusts, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai atteikumu par specnometinājuma atcelšanu
85. *1955. gada 8. septembris, Omska*
Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas nosūtišanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālo nodaļu un Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļu, lai tās ierosinātu LPSR Ministru Padomei atbrīvot A. Grigorjevu no specnometinājuma
86. *1955. gada 17. septembris, Ľubinas rajons*
J. Grigorjeva lūgums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par specnometinājuma atcelšanu
87. *1955. gada 27. septembris, Rīga*
Pavaddokuments par J. Grigorjeva iesnieguma nosūtišanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram

88. *1955. gada 10. oktobris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas pieprasījums Daugavpils rajona milicijas nodaļas priekšniekam par Grigorjevu saimniecības pārbaudi un tās ekonomiskās jaudas noteikšanu
89. *1955. gada 19. oktobris, Ļubinas rajons*
A. Grigorjevas iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam ar lūgumu atbrīvot viņu no specnometinājuma un atļaut apvienoties ar māti, kas dzīvo Latvijas PSR
90. *1955. gada 26. oktobris, Rīga*
Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtišanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR iekšlietu ministram
91. *1955. gada 29. oktobris, Daugavpils rajons*
LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas iecirkņa pilnvarotā sastādītais P. Vanaga nopratināšanas protokols par F. Grigorjevu
92. *1955. gada 29. oktobris, Daugavpils rajons*
LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas iecirkņa pilnvarotā sastādītais I. Lazdāna nopratināšanas protokols par F. Grigorjevu
93. *1955. gada 5. novembris, Daugavpils*
LPSR Iekšlietu ministrijas Daugavpils rajona milicijas nodaļas atbilde LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšniekam uz 1955. gada 10. oktobra pieprasījumu
94. *1955. gada 16. novembris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas 2. daļas izziņa par specnometinājuma atcelšanas atteikumu Grigorjevu ģimenei
95. *1955. gada 17. novembris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas vēstule Omskas apgabala Ļubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot J. Grigorjevam atteikumu par specnometinājuma atcelšanu
96. *1955. gada 17. novembris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa par A. Grigorjevas iepriekšējā iesnieguma izskatīšanu un priekšlikums atteikt kārtējam lūgumam
97. *1955. gada 17. novembris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ļubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma
98. *1955. gada 17. novembris, Rīga*
Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas atgriešanu no LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālai nodaļai

99. *1955. gada 18. novembris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu mutiski paziņot A. Grigorjevai par atteikumu atbrīvot viņu no specnometinājuma
100. *1955. gada 28. novembris, Omska*
Pavaddokuments par A. Grigorjevas personīgās lietas un LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas atteikuma vēstules nosūtīšanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz Ľubinas rajona milicijas nodaļu
101. *1955. gada 30. decembris, Ľubinas rajons*
A. Grigorjevas paraksts par to, ka viņai tika paziņots par atteikumu atbrīvot no specnometinājuma
102. *1955. gada 30. decembris, Ľubinas rajons*
J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots atteikums lūgumam par specnometinājuma atcelšanu
103. *1955. gada 30. decembris, Ľubinas rajons*
A. Grigorjevas iesniegums Omskas apgabala Ľubinas rajona speckomandantūras komandantam ar lūgumu atļaut izbraukšanu uz Latvijas PSR uz 30 diennaktīm
104. *1956. gada 30. janvāris, Omska*
PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes nodaļas priekšnieka atļauja A. Grigorjevas īslaicīgajai izbraukšanai uz Latvijas PSR
105. *1956. gada 31. janvāris, Ľubinas rajons*
J. Grigorjeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par specnometinājuma atcelšanu
106. *1956. gada 10. februāris, Rīga*
Pavaddokuments par J. Grigorjeva iesnieguma nosūtīšanu no LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes LPSR Iekšlietu ministram
107. *1956. gada 24. februāris, Rīga*
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas priekšnieka vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot J. Grigorjevam par atteikumu noņemt viņu no specnometināto uzskaites
108. *1956. gada janvāris, Ľubinas rajons*
KPFSR Omskas apgabala Ľubinas rajona Mokšinas ciema padomes izziņa par A. Grigorjevas ģimenes sastāvu un saimniecības lielumu
109. *1956. gada 9. februāris, Ľubinas rajons*
KPFSR Omskas apgabala Ľubinas rajona slimnīcas izziņa par A. Grigorjevas darba nespēju
110. *1956. gada 25. februāris, Omska*
Atļauja J. Grigorjevam īslaicīgai izbraukšanai no KPFSR Omskas apgabala Ľubinas rajona uz Latvijas PSR pie radiniekiem uz 30 diennaktīm

111. 1956. gada 10. marts, Ľubinas rajons
J. Grigorjeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par Grigorjevu ģimenes atbrīvošanu no specnometinājuma
112. 1956. gada 10. marts, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par atbrīvošanu no specnometinājuma
113. 1956. gada 24. marts, Daugavpils rajons
I. Medvedeva iesniegums LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par A., J. un I. Grigorjevas atbrīvošanu no specnometinājuma
114. 1956. gada 24. marts, Daugavpils rajons
I. Medvedeva saistības uzņemt A. Grigorjevu savā apgādībā
115. 1956. gada 21. aprīlis, Rīga
A. Grigorjevas sūtītā telegramma J. Grigorjevam
116. 1956. gada 27. aprīlis, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas vēstule Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot A. un J. Grigorjeviem, ka viņu iesniegumi LPSR Ministru Padomei par noņemšanu no specnometinājuma uzskaites atstāti bez apmierinājuma
117. 1956. gada 25. jūnijs, Ľubinas rajons
J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam ir paziņots atteikums noņemt viņu no specnometināto uzskaites
118. 1956. gada 9. jūlijs, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas sūdzība LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam par atbildes nesaņemšanu uz 1956. gada 29. marta iesniegumu
119. 1956. gada 12. jūlijs, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums LPSR Iekšlietu ministrijai ar lūgumu atļaut atgriezties dzimtenē
120. 1956. gada 12. jūlijs, Ľubinas rajons
A. Grigorjevas iesniegums PSRS prokuroram ar lūgumu atļaut atgriezties dzimtenē
121. 1956. gada 6. augusts, Maskava
Pavaddokuments par A. Grigorjevas 1956. gada 12. jūlija iesnieguma nosūtišanu no PSRS Prokuratūras uz PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala 4. speciālo nodaļu
122. 1956. gada 21. augusts, Omska
Pavaddokuments par A. Grigorjevas iesnieguma nosūtišanu no PSRS Iekšlietu ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas uz Omskas apgabala Ľubinas rajona milicijas nodaļu
123. 1956. gada 22. augusts, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 1. speciālās nodaļas izziņa lietā Nr. 7639 ar priekšlikumu noņemt Grigorjevu ģimeni no specnometināto uzskaites

124. 1956. gada 10. septembris, Rīga
Izraksts no LPSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 430–69c par A., J. un I. Grigorjevas noņemšanu no specnometinājuma uzskaites un atļauju atgriezties Latvijas PSR
125. 1956. gada 10. oktobris, Lubinas rajons
J. Grigorjeva paraksts par to, ka viņam tika paziņots par atbrīvošanu no specnometinājuma ar tiesībām atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā

Dokumenti no “notiesātā nacionālista” Krišjāņa Kalvāna ģimenes uzskaites lietas

Latvijas Valsts arhīvs, 1894. fonds, 1. apraksts (Ilūkstes aprīņķis), 2647. lieta

126. 1949. gada 2. februāris, Rīga
Izraksts no LPSR Iekšlietu Tautas komisariāta Kara tribunāla 1944. gada 17. decembra sprieduma K. Kalvānam
127. 1949. gada 16. februāris, Ilūkste
LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes aprīņķa nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par apcietinātā K. Kalvāna ģimeni
128. 1949. gada 4. marts, Rīga
LPSR Valsts drošības ministrijas līdzstrādnieka majora Sisojeva slēdziens par “notiesātā nacionālista” K. Kalvāna ģimenes izsūtišanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās
129. [Ne agrāk par 1950. gada 19. janvāri], Maskava
Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1949. gada 1. oktobra protokola Nr. 57-a par M. Kalvānes un Z. Kalvānes specnometināšanu
130. [Ne agrāk par 1954. gadu], Ziemeļkazahijas apgabala Balhaša
K. Kalvāna autobiogrāfija ar lūgumu nosūtīt viņu uz ģimenes specnometinājuma vietu
131. 1954. gada 31. augusts, Omskas apgabala Lubinas rajons
Z. Redzobas (Kalvānes) sūdzība PSRS Ministru Padomes priekšsēdētājam par šķēršļiem ģimenes apvienošanā
132. 1955. gada 25. oktobris, Ziemeļkazahijas apgabala Petropavlovska
Kazahijas PSR Iekšlietu ministrijas Ziemeļkazahijas apgabala pārvaldes 4. speciālās nodaļas lēmums par K. Kalvāna atbrīvošanu no izsūtījuma nometinājuma un pārcelšanu uz specnometinājumu
133. 1956. gads, Ziemeļkazahijas apgabala Petropavlovska
Maršruta lapa Nr. 159 specnometinātā K. Kalvāna izbraukumam no Ziemeļkazahijas apgabala Sovetskas rajona uz Omskas apgabala Lubinas rajonu

134. 1956. gada 9. oktobris, Rīga

LPSR prokurora vietnieka, vecākā justīcijas padomnieka Sproģa protests (uzraudzības kārtībā) LPSR Augstākās Tiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai un lūgums atbrīvot M. un Z. Kalvāni no specnometinājuma

135. 1957. gada 9. janvāris, Rīga

LPSR Augstākās Tiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas nolēmums par LPSR prokurora vietnieka Sproģa protesta (uzraudzības kārtībā) apmierināšanu un M. un Z. Kalvānes atbrīvošanu no specnometinājuma

Dokumenti no “notiesātā nacionālista” Kārļa Redzoba ģimenes uzskaites lietas

Latvijas Valsts arhīvs, 1894. fonds, 1. apraksts (Ilūkstes apriņķis), 1617. lieta

136. 1945. gada 2. februāris, Ilūkste

LPSR Valsts drošības tautas komisariāta Ilūkstes apriņķa nodaļas lēmums par K. Redzoba apcietināšanu un kratišanu

137. 1949. gada 18. februāris, Ilūkste

LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes apriņķa nodaļas priekšnieka parakstītā izziņa par apcietinātā K. Redzoba ģimeni

138. 1949. gada 28. februāris, Rīga

LPSR Valsts drošības ministrijas 4. nodaļas vecākā operatīvā pilnvarotā majora Kačesova slēdziens par “notiesātā nacionālistu” K. Redzoba ģimenes izsūtīšanu no LPSR teritorijas uz specnometinājumu PSRS attālajās vietās

139. 1949. gada 6. augusts, Maskava

Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1949. gada 2. jūlijā protokola Nr. 36-a par M., M. un R. Redzoba specnometināšanu

140. 1950. gada 30. decembris, Maskava

Pavaddokuments par izraksta no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes protokola Nr. 58a nosūtīšanu uz attiecīgām iestādēm

141. 1951. gada 18. augusts, Maskava

Izraksts no PSRS Valsts drošības ministrijas īpašās apspriedes 1950. gada 16. decembra protokola Nr. 58a par K. Redzoba atbrīvošanu no nometnes, nodošanu sievas apgādībā un atļauju dzīvot Omskas apgabala Lubinas rajonā Valsts drošības ministrijas orgānu uzraudzībā

142. 1951. gada janvāris, Omska

KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes “A” nodaļas priekšnieka vēstule 9. nodaļas priekšniekam ar lūgumu paziņot par K. Redzoba ierašanos Lubinas rajonā un viņa nemšanu uzskaitē

143. 1951. gada 27. augusts, Lubinas rajons

K. Redzoba saistība nekur neizbraukt bez Valsts drošības ministrijas orgānu iepriekšējās atļaujas un personīgi ierasties uz reģistrāciju Valsts drošības ministrijas orgānu norādītajā vietā un laikā

144. 1951. gada 23. jūlijjs, Omska
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 5. nodaļas pieprasījums Ľubinas nodaļas priekšniekam par K. Redzoba atrašanās vietu
145. 1951. gada 28. augusts, Omska
KPSFR Valsts drošības ministrijas Omskas apgabala pārvaldes 5. nodaļas operatīvā pilnvarotā jaunākā leitnanta Ľitvinova parakstītā izziņa par "pretpadomju nacionālistiskā saturu" vēstuli
146. 1950. gada 29. septembris, Novosibirska
Anonīmās vēstules ekspertīzes akta fragments
147. [1950. gada marts], Ľubinas rajons
M. Redzobai adresētās anonīmās vēstules tulkojums no latviešu valodas krievu valodā
148. 1952. gada 27. februāris, Ľubinas rajons
M. Redzobas iesniegums Omskas apgabala specnometinājumu vadībai ar lūgumu par ģimenes apvienošanu
149. 1952. gada 20. septembris, Ľubinas rajons
M. Redzobas saistība par K. Redzoba aizbildnes pienākumu pildīšanu

Dokumenti no "kulaka" Skladova Jeliseja Mihailoviča ģimenes uzskaites lietas

Latvijas Valsts arhīvs, 1894. fonds, 1. apraksts (Ilūkstes aprīņķis), 8112. lieta

150. 1949. gada 25. marts, [celā uz izsūtījuma vietu, dzelzceļa stacija Grīva]
Izziņa par A. Skladovas ģimenes izraidišanu no dzīvesvietas uz specnometinājumu ar Valsts drošības ministrijas pilnvarotā vecākā leitnanta Aleksejeva parakstu par ģimenes nodošanu un ešelonu Nr. 97342 priekšnieka leitnanta Jermolajeva parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā
151. 1949. gada 29. marts, [celā uz izsūtījuma vietu, dzelzceļa stacija Eglaine]
Izziņa par J. Skladova ģimenes izraidišanu no dzīvesvietas uz specnometinājumu ar LPSR Valsts drošības ministrijas Ilūkstes aprīņķa nodaļas vecākā pilnvarotā leitnanta Švedova parakstu par ģimenes nodošanu un ešelonu Nr. 97343 priekšnieka kapteiņa Trojanova parakstu par ģimenes pieņemšanu ešelonā
152. 1949. gada 10. maijs, Omskas apgabala Kaganoviča rajons
J. Skladova iesniegums specnometinājuma vadībai ar lūgumu atļaut sievai pārcelties dzīvot pie viņa
153. 1953. gada 3. marts, Omskas apgabala Kaganoviča rajons
KPSFR Valsts drošības ministrijas Kaganoviča rajona nodaļas priekšnieka pieprasījums LPSR Valsts drošības ministrijas Daugavpils apgabala Grīvas rajona nodaļas priekšniekam par F. Skladovu

154. 1953. gada marts, Omskas apgabala Kaganoviča rajons
J. Skladova iesniegums PSRS Augstākās Padomes Prezidijam ar lūgumu dzēst viņam sodību
155. 1953. gada 8. marts, Kaganoviča rajons
J. Skladova autobiogrāfija
156. [Ne agrāk par 1952. gada aprili, ne vēlāk par 1953. gada maiju], Daugavpils apgabala Grīvas rajons
Salienas un Silenes iedzīvotāju galvojums par J. Skladovu kā godīgu darba zemnieku
157. 1953. gada 7. oktobris, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas 4. speciālās nodaļas pilnvarotā leitnanta Burmistrova slēdziens par J. Skladova izvešanas pamatotību
158. 1954. gada 18. novembris, Grīvas rajona Saliena
F. Skladova iesniegums LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldei ar lūgumu atļaut viņam paņemt savā apgādībā specnometinājumā esošos vecākus
159. 1955. gada 25. marts, Rīga
LPSR Iekšlietu ministrijas līdzstrādnieka majora Aņisimova slēdziens ar priekšlikumu atbrīvot J. un A. Skladovu no specnometinājuma
160. 1955. gada 11. maijs, Rīga
Izraksts no LPSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 294–36c par J. un A. Skladovas noņemšanu no specnometinājuma uzskaites un atļauju atgriezties Latvijas PSR
161. 1955. gada 7. jūnijs, Omskas apgabals
J. Skladova paraksts par 1948. gadā izsniegtās pases saņemšanu

— |

| —

— |

| —

1949. gada 25. marta deportācija vēsturnieku darbos

Avotu publikācijas, monogrāfijas un zinātniskie raksti

1. Āboliņa, A., A. Kalnciema, Z. Kārkliņš, D. Klaviņa, E. Pelkaus, J. Riekstiņš, I. Šķiņķe (projekta vadītāja), L. Strazdiņa, I. Zemļanskis, grāmatas sagatavotāji. *Aizvestie. 1949. gada 25. marts. 2 sēj.* Riga: Latvijas valsts arhīvs, 2007.
2. Bleiere, D. et al. *Latvijas vēsture. 20. gadsimts.* Rīga, 2005. 294.–329. lpp.
3. Bleiere, D. “Repressions against Farmers in Latvia in 1944–1953.” In: *The Hidden and Forbidden History of Latvia Under Soviet and Nazi Occupations 1940–1991.* Riga, 2005. P. 242–256
4. Bleiere, D. “Zemniecības pretošanās padomju režīma politikai Latvijā (1945–1953).” Grām.: *Latvijas Vēsturnieku komisijas 2002. gada pētījumi.* Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti. 10. sēj. Rīga, 2004. 509.–553. lpp.
5. Dimanta, S. un Zālīte, I. “Structural Analysis of the Deportations of the 1940’s.” In: *Unpunished Crimes. Latvia Under Three Occupations.* Stockholm, 2003. P. 97–104.
6. Karnīte, R. “Latvijas tautsaimniecība 1944.–1953. gadā: saimnieciskā politika, tās izpausmes un sekas.” Grām.: *Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti.* 9. sēj. Rīga, 2003. 215.–232. lpp.
7. Klišs, P. “Lauksaimniecības “sociālistiskās pārveidošanas” atspoguļojums Jēkabpils apriņķa izpildu komitejas sēžu lēmumos (1945–1949).” *Latvijas Arhīvi,* 2001, Nr. 2: 88–89.
8. Līce, A., sast. *Via dolorosa: staļinisma upuru liecības.* 4 sēj., Rīga, 1990–1995.
9. Opoļska, A. “Represijas pret Cēsu apriņķa lauku iedzīvotājiem 1944.–1949. gadā.” *Latvijas Arhīvi,* 2001, Nr. 2: 74–78.
10. Pelkaus, E., atb.red. *Okupācijas varu politika Latvijā. 1939–1991: Dokumentu krājums = The Occupation Rule in Latvia. 1939–1991: The*

Documents = Политика оккупационных властей в Латвии. 1939–1991: Документы. Rīga, 1999. 283.–323. lpp.

11. Riekstiņš, J. *Ekspropriācija* (1940.–1959. gads). Rīga, 1998.
12. Riekstiņš, J. “*Kulaki*” Latvijā (1940.–1953. gads). Rīga, 1996.
13. Riekstiņš, J., sast. *Izpostītā zeme.* II daļa, *Dokumentu krājums.* Rīga, 1997.
14. Riekstiņš, J., sast. *Represijas Latvijas laukos: Dokumenti un materiāli* (1944–1949). Rīga, 2000.
15. Riekstiņš, J. “1949.gada 25. marta deportācija Latvijā.” Grām.: *Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti.* 9. sēj. Rīga, 2003. 162.–170. lpp.
16. Riekstiņš, J. “Par staļinisko deportāciju izpēti.” *Latvijas Arhīvi*, 2001, Nr. 2: 7–9.
17. Riekstiņš, J. *Patvaļa: Staļina laika represijas pret Latvijas lauksaimniekiem.* Rockville, 1999.
18. Riekstiņš, J. “Šķiru cīņa laukos: Jauni fakti un atziņas.” Grām.: *Latvijas likteņgadi.* II daļa. Rīga, 1988. 83.–103.lpp.
19. Riekstiņš, J. “Genocīds. 1949. gada 25. marta deportācijas akcija Latvijā.” *Latvijas Vēsture*, 1991, Nr. 2: 34–40.
20. Riekstiņš, J. “Genocīds. Saskaldītās ģimenes.” *Latvijas Vēsture*, 1991, Nr. 3: 24–30.
21. Saleniece, I. “Pagātnes bailes mūsdienu skatījumā.” *Sociālo Zinātņu Vēstnesis*, 2005, Nr. 1: 63–72.
22. Strods, H. “Latvijas cilvēku izvedēji 1949. gada 25. martā.” *Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki*, 1999, Nr. 1: 68–74.
23. Strods, H. “PSRS Valsts drošības ministrijas pilnīgi slepenā Baltijas valstu iedzīvotāju izsūtišanas operācija “Krasta Banga” (Priboj).” Grām.: *Okupācijas varu nodarītie postījumi Latvijā 1940–1990.* Stokholma, 2000. 256. lpp.
24. Strods, H. “PSRS Valsts drošības ministrijas pilnīgi slepenā Baltijas valstu iedzīvotāju izsūtišanas operācija “Krasta Banga” (Priboj). *Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki*, 1998, Nr. 2: 39–48.
25. Šneidere, I. “Padomju okupācijas režīms Latvijā: pētniecības virzieni un problēmas.” Grām.: *Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti.* 9. sēj. Rīga, 2003. 25.–35. lpp.
26. Šneidere, I. “Sabiedriskā doma Latvijā: ieskats pirmajos pēckara gados.” *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*, 2003, Nr. 2: 99–115.
27. Višsne, R., red. No NKVD līdz KGB. *Politiskās prāvas Latvijā 1940–1986: Noziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju rādītājs.* 2 sēj. Rīga, 1999.
28. Zvidriņš, P. un Vitolīņš, E. “Demogrāfiskie zaudējumi un etniskā sastāva izmaiņas Latvijā 1944.–1959.” Grām.: *Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti.* 9. sēj. Rīga, 2003. 248.–256. lpp.

29. Салениеце И. “События истории Латвии XX века в жизни староверов восточной Латвии.” *Женщина в старообрядчестве: Материалы международной научно-практической конференции, посвященной 300-летию основания Лексинской старообрядческой обители*. Петрозаводск: ПетрГУ, 2006. С. 24–32.

Materiāli tīmeklī

30. “Baigie gadi skaitłos.” <http://vip.latnet.lv/LPRA/baigiegadiskaitlos.htm>
31. Bleiere, D. “Padomju okupācija un zemniecība 1944.–1953. gadā.” http://www.president.lv/pk/preview/?module=print_content&module_name=content&cat_id=1586
32. Kalnciema, A. “No Latvijas izsūtīja 13 624 ģimenes.” http://vip.latnet.lv/LPRA/kalnciemas_dok.htm
33. “Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas Sarkanarmijas rajona komitejas sekretāres Malahovas ziņojums Centrālās komitejas sekretāram J. Kalnberziņam par rajona iedzīvotāju politisko noskaņojumu sakarā ar 1949. gada 25. marta deportācijām.” <http://www.historia.lv/alfabets/D/DE/deportacija/dok/1949.03.26.02.latv.htm>
34. “Latvijas PSR iekšlietu ministra Augusta Eglīša ziņojums par LPSR Iekšlietu ministrijas darbību 1949. gada 25. marta deportācijas akcijas laikā.” <http://www.historia.lv/alfabets/D/DE/deportacija/dok/1949.24.04.latv.htm>
35. “Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums nr.282. *Par kulaku ģimeņu izsūtīšanu ārpus Latvijas PSR.*” <http://www.historia.lv/alfabets/D/DE/deportacija/dok/1949.03.17.latv.htm>
36. “PSRS iekšlietu ministra S.Kruglova pavēle *Par kulaku, bandītu un nacionālistu izsūtīšanu.*” <http://www.historia.lv/alfabets/D/DE/deportacija/dok/1949.03.12.latv.htm>
37. “PSRS iekšlietu ministra S. Kruglova ziņojums *Par 1949. gada 25. marta deportācijas akcijas izpildi.*” <http://www.historia.lv/alfabets/D/DE/deportacija/dok/1949.05.18.latv.htm>
38. Riekstiņš, J. “Izsūtīja no rezerves kulaku ģimenes” http://vip.latnet.lv/LPRA/rez_kulaku.htm
39. Riekstiņš, J. “1949. gada izsūtīšanas atvilni.” <http://vip.latnet.lv/LPRA/atvilni.htm>
40. Riekstiņš, J. “33 ešelonos izsūtītie.” http://vip.latnet.lv/LPRA/33_eshel.htm
41. Riekstiņš, J. “Dažas pārdomas pirms 25. marta.” <http://vip.latnet.lv/LPRA/riext25m2004.htm>
42. Riekstiņš, J. “Izsūtījumā: kam bērni – tam bēdas.” <http://vip.latnet.lv/LPRA/bb.htm>

43. Riekstiņš, J. "Izsūtīto beztiesīgā dzīve Sibīrijā." <http://vip.latnet.lv/LPRA/beztiesiga.htm>
44. Riekstiņš, J. "Par 1949. gada 25. marta Latvijas tautas genocīda sagatavošanu un īstenošanu." <http://vip.latnet.lv/LPRA/1949pirmmateriali.htm>
45. Saleniece, I. "Oral History in the Studies of the 20th Century History of Latvia." http://webct.e-uni.ee/SCRIPT/TUOHaLHRitNBA/scripts/student/serve_page.pl/TUOHaLHRitNBA/memory_and_narration_papers.htm?1922470670+1156927672+OFF+Saleniece_Helsinki_2006.pdf
46. Strods, H. "Latvijas cilvēku izvedēji 1949. gada 25. martā." <http://vip.latnet.lv/LPRA/izvedeji.html>
47. Strods, H. "Milna pār latviešu tautu." <http://vip.latnet.lv/LPRA/milna.html>
48. Veckalne, S. "Kolhozu pavasara skartie." <http://vip.latnet.lv/LPRA/veckalne.htm>
49. Zunda, A. "Mūžam nedzīstoša sāpe mūsu tautas dvēselē." <http://vip.latnet.lv/LPRA/zunda25m2004.htm>

Materiāli presē

50. "Izsūtīto beztiesīgā dzīve Sibīrijā." *Latvijas Vēstnesis*, 2005. 7. janvāris.
51. Lipša, I. "25. marta sāpes un sapņi." *Latvijas Avīze*, 2005. 24. marts
52. Kalnciema, A.un Šķiņķe, I. "No Latvijas izsūtīja 13 624 ģimenes." *Latvijas Vēstnesis*, 2005. 23. marts.
53. Riekstiņš, J. "1949. gada izsūtīšanas atviļņi." *Latvijas Vēstnesis*, 2004. 5. aug.; 6. aug.; 10. aug.

The Voices of the Deported, 25 March, 1949

*The fate of some deported families
from Daugavpils and Ilūkste districts
in oral history sources and archival documents*

Summary

The collection produced at the Oral History Centre of Daugavpils University is the first joint publication of oral history sources and archival documents in Latvia bearing evidence about the deportations in 1949. The collection is focused on four families that were deported from Daugavpils and Ilūkste districts of the Latvian SSR to the Siberia for special settlement in Omsk district, Russian SFSR in March, 1949.

The aim in producing the collection was to introduce into wider research history sources that contribute to extending and enriching the source base for investigating the topic of deportations. The historiography of this topic is dominated by research works based on sources drawn from the organs of repression and other power structures of the USSR. This provides a quite objective judgement of the intentions and activities of the organs of power, but leaves in the shadow the individual experience of the people who were at a moment's notice deported from their places of residence to an alien land. The position of the deported people as the object of actions by the authorities is mediated through the prism of power; hence sources of personal origin are indispensable for a more comprehensive study of this topic.

The central corpus of the published texts comprises sources from the archives of the Oral History Centre of DU – life-stories of the deported people and their family members recorded during field research expeditions to the Vabole and Saliena parishes of Daugavpils region of Latvia in 2003

and 2004. Selecting families instead of individual people was determined both by the peculiarities of the world view of the narrators, in which the family occupies the central place, and the logic of the top secret operation ‘Priboi’, during which the families of ‘kulaks’ or ‘convicted nationalists’ were assigned for deportation. Concerning the latter, this logic is especially obvious as the ‘nationalists’ had been sentenced long before the beginning of the operation and were in confinement but their family members, in the opinion of the authorities, might be of serious danger to the stability at society and therefore had to be deported irrespective of their individual opinions and degree of loyalty towards the regime.

The information from the oral history sources supplements, clarifies, and sometimes contests the archival documents; including them in the present volume facilitates a clearer vision of the contrast between the official and the individual perception of the same facts. In the course of compiling the publication, documents for the narrator families were selected from the series No. 1894, sub-series No. 1 (Daugavpils aprīņķis, Ilūkstes aprīņķis) registered pieces of the State Archives of Latvia (Latvijas Valsts arhīva 1894. fonds, 1. apraksts (Daugavpils aprīņķis, Ilūkstes aprīņķis)). As an example of the official paperwork concerning the deported families, the case materials of the Grigoryev family are reproduced in the present volume, entailing a set of compulsory official documents reflecting the life of the ‘specially settled’ as well as all the documents submitted by family members and those circulating within the bureaucracy. The chapters dedicated to other families do not reproduce a full typology of documents, just unique documents characterizing the individual peculiarities of the actions of given family members.

The content of the present collection concerns a number of families from the South-Eastern part of Latvia; however the unique and individual character of their stories evokes the common situation of each family deported from Latvia (as well as from other places of the Soviet Union), i.e. the necessity for human beings, in the conditions when external freedom has been lost, to make a constant choice ‘for’ or ‘against’ sustaining values that have been formed in the course of several generations of the family’s life.

Brief Descriptions of the Published Oral History Sources

Life-Story of Glikeria Mukāne (Grigoryeva)

Glikeria Mukāne's (Grigoryeva) life-story, interview undertaken by Irēna Saleniece in "Lielie Vaideri", Vabole parish of Daugavpils region, 1 July, 2003. The record of the interview (1 tape, 62 minutes, in Latvian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 72, abbreviated – DU MV: 72.

Glikeria Grigoryeva was born in 1948 in Dubenci village in Stradiņi parish of Daugavpils region, in the family of Evtihii and Irina Grigoryev. On March 25, 1949, her grandfather Fyodor Grigoryev's family as well as her parents were deported to Siberia. The reason for their deportation was that they were a 'kulak' family, along with the fact that Fyodor Grigoryev's sons had done military service in the German army and he himself participated in an agricultural congress in Germany in 1943. On their way to the assembly point, her mother decided to leave her with a neighbour who took the baby to Irina's mother Stepanida Kurmeliyova in Ilūkste region. Two years later she took Glikeria to Siberia. In 1956, the Grigoryev family returned to Latvia. In 1966, the narrator left Vārkava Secondary School and started working in the "Darbs" collective farm in Preiļi region. In 1968 she got married to Vasilii Morozov and after a year gave birth to a son Alexander, followed by a daughter Svetlana in 1971. From 1978 to 1988 Glikeria worked at Kalupe old people's home, then at Vabole joint stock company as a storekeeper till 1994. After her first husband's death, the narrator got married to Stānislavs Mukāns in 1987.

The interview was held at Glikeria Mukāne's house in a welcoming atmosphere and a well-ordered comfortable environment. During her deportation she was very young, hence her memories of that time are memories of a child recalling the natural world of Siberia, some episodes from everyday life, the journey home, her relations with peers after the return to Latvia, etc. As concerning the deportation, her life-story reveals

facts that the narrator mentioned referring to the memories of older family members. The sources of her information were indicated very precisely.

Life-Story of Irina Grigoryeva

Irina Grigoryeva's life-story, interview undertaken by Irēna Saleniece in "Lielie Vaideri", Vabole parish of Daugavpils region, 1 July, 2003. The record of the interview (1 tape, 62 minutes, in Russian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 73, abbreviated – DU MV: 73.

Irina Kurmeliyova was born in 1920 in Lauceses parish of Ilūkste region, in the family of Old Believers Ivan and Stepanida Kurmeliyov. In 1931, Irina left four-year school and worked in her father's household, later she was a servant in Daugavpils. During the war the narrator worked at a lemonade producing factory. In 1948, Irina got married to Evtikhii Grigoryev and settled with her husband's family in Dubenci village in Stradiņi parish of Daugavpils region. Her daughter Glieria was born in the same year. On March 25, 1949, the Grigoryev family was deported to Siberia as a 'kulak' family, to Lyubino region of Omsk district. The little daughter was left in Latvia with somebody they met on their journey and was later passed over to Irina Grigoryeva's mother Stepanida Kurmeliyova, who later took the child to Siberia. The narrator, her husband and father-in-law worked on a state farm No. 42 in Lyubino region where their sons Fedor (1952) and Sergey (1953) were born. They returned to Latvia in 1956 and in 1959 another son Georgii was born in the family. Until 1975 Irina Grigoryeva worked in the "Darbs" collective farm of Preiļi region.

At present Irina Grigoryeva lives with her daughter Glieria. During the interview she was very kind, welcoming, and emotional. Her life-story is fragmented, some facts, words, etc. are missing, but otherwise it is very interesting, showing a specific Old Believer view on life. The narrator recalled the life of Old Believers' in Ilūkste region before the war, her servant years in Daugavpils, the war time and contacts with the military. Deportation was a traumatic experience – Irina Grigoryeva describes their detention, the journey to Siberia, collecting money for her mother's trip to the Siberia bringing Glieria, the return home, and fight to regain the family property. The most dramatic episodes – leaving her daughter behind, the death of her new-born son in deportation – were not mentioned by the narrator.

Life-Story of Zelma Redzoba (Kalvāne)

Zelma Redzoba's (Kalvāne) life-story, interview undertaken by Irēna Saleniece in "Līdumnieki", Saliena parish of Daugavpils region, 1 July, 2004. The record of the interview (3 tapes, 187 minutes along with interview of M. M. Lazdiņa, in Latvian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 195, abbreviated – DU MV: 195.

Zelma Kalvāne was born in 1927 in "Paozoli", Saliena parish of Ilūkste region. She was the only child in the family of Matilde and Krišjānis Kalvāns. After her mother's death in 1936, she stayed with her father who later remarried. In 1944, she left Saliena Primary school and worked in her father's household. In the same year, Krišjānis Kalvāns was arrested for having joined the 'aizsargs' organization and his actions in it. The Military Tribunal of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR sentenced him to 10 years imprisonment with loss of rights for 5 years. On 25 March, 1949, Zelma and her stepmother Marta Kalvāne were deported as the family of a 'convicted nationalist' to Lyubino region of Omsk district where they worked on "Novaya Zaria" collective farm. In 1954, Zelma Kalvāne got married to Ritvalds Redzobs and gave birth to two daughters – Velta (1955) and Ruta (1957). In 1957, the Redzobs family returned to their homeland – Saliena parish and their third daughter Ausma was born in 1964. Zelma Redzoba worked in Lielborne collective farm as a warehouse keeper till retirement in 1986. At present, she and her husband run their family farm.

The interview took place at Zelma Redzoba's house – in a well-ordered comfortable environment where everything reflects the industriousness of its owners. At first, the narrator was reticent but later she willingly shared her memories. The central event of her life-story is deportation: eviction from the family home on 25 March, 1949, the journey to the Siberia, work on the collective farm and everyday life in deportation. The narrator has an excellent memory and her life-story reveals precise details concerning the facts of everyday and family life in the Siberia – wedding celebrations, building a house and keeping house, buying things, etc. Their return to their homeland is described in detail, mentioning the attitude of the parish inhabitants to those who had been deported.

Life-Story of Mirdza Staltmane (Redzoba)

Mirdza Staltmane's (Redzoba) life-story, interview undertaken by Zane Stapķeviča in "Baltiņi", Saliena parish of Daugavpils region, 2 July, 2004. The record of the interview (2 tapes, 118 minutes, in Latvian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 216, abbreviated – DU MV: 216.

Mirdza Redzoba was born in 1928 in “Līdumnieki”, Saliena parish of Ilūkste region, in the large family of Minna and Kārlis Redzobs. From 1936 to 1943, Mirdza had basic education and afterwards worked in her father’s household. After the war in 1946, Kārlis Redzobs was arrested and sentenced for participation in the ‘aizsargs’ organization during the Nazi occupation to 6 years of forced labour in a penal camp. On 25 March, 1949, his wife and three adult children – Mirdza, Ritvalds, and Kārlis – as the family of a ‘convicted nationalist’ were deported to Siberia. Mirdza and her brothers worked in the “Novaya Zarya” collective farm in Lyubino region of Omsk district. In 1954 she got married to Tenis Staltmanis and gave birth to two sons – Bruno (1954) and Jānis (1956). In 1958 the Staltmanis family returned to Saliena parish. In 1962 her daughter Rasma was born there. In her homeland, the narrator worked on the “Iskra” collective farm till 1983. At present she is retired and lives with her son’s family.

The interview was held at Mirdza Staltmane’s house. The narrator was welcoming and responsive, she often smiled during the interview, despite the numerous bitter experiences of her life. Her answers were extensive and informative, warmed up with a wonderful sense of humour. The major topics of her life-story relate to her childhood and school years during the ‘time of Ulmanis’, the war and impressions of foreign soldiers, life in deportation in Siberia and after her return – work on the collective farm and life in Saliena during the Soviet period. Deportation has remained in the narrator’s memory since the moment of her family’s detention on March 25, 1949, to the left Omsk district. Great attention is paid to relations among people and everyday life.

Interview with Ritvalds Redzobs

Interview with Ritvalds Redzobs, undertaken by Irēna Saleniece in Daugavpils, 9 February, 2007. The record of the interview (digital audiorecord, 110 minutes, in Latvian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 401, abbreviated – DU MV: 401.

Ritvalds Redzobs was born in 1930 in “Līdumnieki”, Saliena parish of Ilūkste region, in the large family of Minna and Kārlis Redzobs. Ritvalds went to Lielborne Primary school; in 1944 he left Saliena Primary school and worked in his father’s household. After the war in 1946, Kārlis Redzobs was arrested and sentenced for participation in the ‘aizsargs’ organization during the Nazi occupation to 6 years forced labour in a penal camp. On 25 March, 1949, his wife and three adult children – Mirdza, Ritvalds, and Kārlis – as the family of a ‘convicted nationalist’ were deported to Siberia. In Siberia, the narrator worked on a “Novaya Zaria” collective farm in Lyubino region of Omsk district; in 1954 he got married to Zelma Kalvāne

and after a year their daughter Velta was born (1955), after two years – another daughter Ruta (1957). In 1957, R. Redzobs with his wife and daughters returned to their homeland – Saliena and in 1964 their third daughter Ausma was born there. In his native land, the narrator worked on collective farms in Saliena parish till retirement age in 1990. At present, he and his wife run their family farm.

The interview was held at the house of R. Redzobs' daughter Ruta Timofeyeva in Daugavpils. The narrator and his wife Z. Redzoba had come to the city and were in a hurry to return home before dark, therefore the interview was focused on a single topic – deportation. Lack of time affected the manner of R. Redzobs' narration, he basically answered questions, and sometimes in a very laconic manner. The narrator recalled the years spent in deportation and was able to produce details concerning work on the collective farm (equipment, payment, etc.), relations with the local inhabitants, the collective farm and the special command administration, and the regulation of the lives of those who had been deported, etc.

Life-Story of Efrosinia Silchonok (fragment)

Efrosinia Silchonok's life-story, interview undertaken by Irēna Saleniece in "Selikāni", Saliena parish of Daugavpils region, 30 June, 2004. The record of the interview (1 tape, 60 minutes, in Russian) is kept in the archives of the Oral History Centre at Daugavpils University, catalogue No. 180, abbreviated – DU MV: 180.

Efrosinia Selyavina was born in 1941 in Saliena parish of Ilūkste region, in the large family of Vassa and Ivan Selyavin. After leaving Saliena seven-year school in 1957, Efrosinia worked on a collective farm; in 1960 she got married to Piotr Silchonok and they left for Kolyma in the Far East of the USSR where their son Nikolai was born in 1961. In 1965, the Silchonok family returned to Latvia and settled in Riga where Efrosinia worked as a cook and the head of a canteen. In 1968, their daughter Svetlana was born. Since 1991, Efrosinia Silchonok and her husband have been living in Saliena parish keeping the "Selikāni" farm and bringing up two grandchildren after their daughter's death.

The interview was held at Efrosinia Silchonok's house. The narrator was open and very welcoming, but at the same time keeping to her own opinion. During the interview she tried to provide the maximum information; some facts she mentioned referred to what she had been told by older relatives as she is too young to have witnessed them. One of her most conspicuous childhood memories is March 25, 1949, when, as an eight-year old child she witnessed her grandmother Agafia Skladova's deportation and her grandfather Elisei Skladov's decision to follow his wife. This episode of her life-story the narrator related in a very emotional manner.

— |

| —

— |

| —

List of Published Archival Documents

Registered case for the family of 'kulak' Fyodor Martinovich Grigoryev

The State Archives of Latvia, series No. 1894, sub-series No. 1 (Daugavpils aprīņķis), piece No. 7639

1. *November 25, 1947, Daugavpils*
Resolution No. 125 of the Executive Committee of the Soviet of Deputies of the Working People, Daugavpils region "On Validation of the Lists of Kulak Households" as concerns the household of F. Grigoryev
2. *February 17, 1949, Daugavpils*
Summary [of information] signed by the commander of operations of Daugavpils department of the Ministry of State Security of the LSSR concerning the family of kulak F. Grigoryev
3. *February 17, 1949, Daugavpils*
Summary [of information] signed by the head of Daugavpils department of the Ministry of State Security of the LSSR to the fact that nobody in F. Grigoryev's family has served in the Soviet Army and been awarded orders or medals of the USSR
4. *February 18, 1949, Daugavpils*
Summary [of information] signed by the senior commander of operations, Daugavpils department of the Ministry of State Security of the LSSR as concerns of kulak F. Grigoryev, compiled on the basis of household accounts
5. *February 27, 1949, Riga*
Conclusion of the 4th department of the Ministry of State Security of the LSSR Major Kachesov as concerns deporting the family of F. Grigoryev from the territory of the LSSR to a place of special settlement in distant locations of the USSR
6. *March, 1949, Daugavpils*
Extract from the list of kulak families from Daugavpils region requiring exile to distant parts of the Soviet Union for special settlement, as concerns the family of F. Grigoryev

7. *March 25, 1949, [on the way to the place of deportation]*
The questionnaire of F. Grigoryev, completed by the senior commander of operations of the Bryansk office of the Ministry of State Security of the RSFSR Senior Lieutenant Merkushov
8. *March 25, 1949, [on the way to the place of deportation, Daugavpils railway station]*
Summary [of information] concerning the eviction of the Grigoryev family to a place of special settlement and the signatures of the senior commander of operations of the Bryansk office of the Ministry of State Security of the RSFSR Senior Lieutenant Merkushov and the echelon 97343 warden, deputy head of the special department of the Smolensk district office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR Lieutenant-Colonel Kazakov as concerns the acceptance of the family to the echelon
9. *March 25, 1949, [on the way to the place of deportation]*
Summary [of information] signed by the senior commander of operations of the Bryansk office of the Ministry of State Security of the RSFSR Senior Lieutenant Merkushov to the fact that F. Grigoryev's granddaughter who was on the deportation list, had been left with the relatives in Vārkava parish of Daugavpils region
10. *March 29, 1949, Daugavpils*
Report of the senior commander of operations of the Bryansk office of the Ministry of State Security of the RSFSR Senior Lieutenant Merkushov to the Minister of State Security of the LSSR A. Novik on the results of the exile of the Grigoryev family
11. *April 11, 1949, Omsk district, Lyubino region*
The questionnaire concerning E. Grigoryev filled in by the commandant of special command department No. 34 of the Ministry of Internal Affairs of the USSR in Lyubino region, Omsk district
12. *April 11, 1949, Lyubino region*
Signature of E. Grigoryev on being notified of resolution No. 35 of the USSR Council of People's Commissars, January 8, 1945
13. *April 11, 1949, Lyubino region*
Signature of E. Grigoryev on being notified of his deportation to distant regions of the USSR for life without the right of return to his former residence
14. *April 11, 1949, Lyubino region*
The questionnaire concerning I. Grigoryeva filled in by the commandant of special command department No. 34 of the Ministry of Internal Affairs in Lyubino region, Omsk district
15. *April 11, 1949, Lyubino region*
The questionnaire concerning F. Grigoryev filled in by the commandant of special command department No. 34 of the Ministry of Internal Affairs in Lyubino region, Omsk district

16. *April 11, 1949, Lyubino region*
The questionnaire concerning A. Grigoryeva filled in by the commandant of special command department No. 34 of the Ministry of Internal Affairs in Lyubino region, Omsk district
17. *April 20, 1949, Riga*
Conclusion of the official of "B" division of the Ministry of State Security of the LSSR, Senior Lieutenant Grachov concerning the deportation of F. Grigoryev's family from the territory of the LSSR to a place of special settlement in distant locations of the USSR
18. *10 April – 20 December, 1949, Lyubino region*
The deportee E. Grigoryev's registration control sheet
19. *November, 1949, Lyubino region*
Request of the Lyubino regional department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR to the 1st special department of Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs about A. Grigoryeva and the reply
20. *November 20, 1949, Lyubino region*
E. Grigoryev's certificate of personal identity No. 1259
21. *December 13, 1949, Lyubino region*
I. Grigorjeva's application to the Chairman of the Presidium of the USSR Supreme Soviet about her unjust deportation
22. *January 11, 1950, Riga*
Request of the 18th department "A" to the 15th department "A" of the Ministry of State Security of the LSSR concerning I. Grigoryeva and the reply of the head of the 15th department
23. *5 January, 1950 – 19 December, 1950, Lyubino region*
E. Grigoryev's monthly registration sheets
24. *February 20, 1950, Lyubino region*
Summary [of information] signed by the head of the Lyubino region militia department about the deportee E. Grigoryev who has been resettled from the LSSR to Lyubino region, Omsk district for life without the right of return to his former residence
25. *April 6, 1950, Riga*
Letter from the "A" division of the Ministry of State Security of the LSSR to the head of the Special Settlement Department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, with a request to inform I. Grigoryeva about the refusal to release her from special settlement and to obtain from her a signature of notification
26. *April 28, 1950, Omsk*
Letter from the deputy head of the Special Settlement Department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, to the head of the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, with a request to inform I. Grigoryeva and others about the refusal to

release them from special settlement and to obtain from them signatures of notification

27. *July 7, 1950, Lyubino region*
Accompanying document from the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, to "A" department of the Ministry of State Security of the LSSR confirming notification of the refusal to release them (including I. Grigoryeva) from special settlement
28. REGEST
May-June, 1950, Lyubino region, Daugavpils, Preiļi, Riga
Correspondence between Riga, Daugavpils and Preiļi region departments of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR and the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, about the place of residence of A. Grigoryeva's relatives (requests for address buros and replies)
29. *May 20, 1950, Preiļi region*
Minutes of interrogation of I. Novikov about A. Grigoryeva and her relatives, written by the commander of operations of Preiļi region department of the Ministry of State Security of the LSSR
30. *May 20, 1950, Preiļi region*
Minutes of interrogation of D. Zaharova about A. Grigoryeva and her relatives written by the commander of operations of Preiļi region department of the Ministry of State Security of the LSSR
31. *May 20, 1950, Preiļi region*
Minutes of interrogation of M. Ambrosova about A. Grigoryeva and her relatives written by the commander of operations of Preiļi region department of the Ministry of State Security of the LSSR
32. *May 24, 1950, Daugavpils region*
Summary [of information] issued by the Vārkava parish Anchkin village soviet for M. Ambrosova to be produced to the Preiļi region department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR
33. *May 24, 1950, Daugavpils region*
Summary [of information] issued by the Vārkava parish Anchkin village soviet about M. Ambrosova's social status and the size of her household
34. *May 31, 1950, Daugavpils region*
Summary [of information] concerning M. Zaharova issued by the Vārkava parish Znotiņi village soviet
35. *May 31, 1950, Daugavpils region*
Summary [of information] issued by the Vārkava parish Znotiņi village soviet about the size of M. Zaharova's household
36. *October 15, 1950, Lyubino region*
Request of the Lyubino region department of the Ministry of State Security of the RSFSR to the 1st special department of the Omsk district administration of the Ministry of Internal Affairs about E. Grigoryev

37. *October, 1950, Lyubino region*
Request of the Lyubino region department of the Ministry of State Security of the RSFSR to department of special registration section "A" Omsk district administration of the Ministry of State Security about E. Grigoryev
38. *November 3, 1950, Lyubino region*
Request of the Lyubino region department of the Ministry of State Security of the RSFSR to the head of Daugavpils department of the Ministry of State Security of the LSSR for material to discredit E. Grigoryev and reply
39. *[Not earlier than 1951], Lyubino region*
Works character statement covering E. Grigoryev, issued by the director of Mokshino state farm
40. *[Not earlier than 1951 and not later than 1953], Lyubino region*
Works character statement covering F. Grigoryev, issued by the assistant chairman of Mokshino state farm
41. *September 11, 1951, Lyubino region*
Dispatch by the Lyubino region doctor for F. Grigoryev to the X-ray laboratory of Omsk polyclinic No. 2 for examination of oesophagus
42. *September 12, 1951, Lyubino region*
F. Grigoryev's application to the commandant of the special command department No. 34 of Lyubino region of the Ministry of Internal Affairs covering permission to go to Omsk for X-ray examination
43. *November 15, 1952, Lyubino region*
Death certificate ФЕ № 082295 of Fyodor Evtikhii Grigoryev, on 14 November, 1952, at Mokshino state farm of Lyubino region in Omsk district of RSFSR
44. *[1953], Lyubino region*
E. Grigoryev's autobiography
45. *[1953], Lyubino region*
I. Grigoryeva's autobiography
46. *[1953], Lyubino region*
A. Grigoryeva's autobiography
47. *[Not later than May 27, 1953], Lyubino region*
F. Grigoryev's autobiography
48. *[Not later than May 27, 1953], Lyubino region*
Summary [of information] issued by the Lyubino region department of the Ministry of State Security about F. Grigoryev's family members and household size
49. *[Not later than May 27, 1953], Lyubino region*
Summary [of information] issued by the Lyubino region department of the Ministry of State Security about the specially settled F. Grigoryev's behaviour
50. *May 30, 1953, Lyubino region*
Death certificate ФЕ № 102643 of Fyodor Grigoryev, on May 28, 1953, at Mokshino state farm of Lyubino region in Omsk district of RSFSR

51. *October 19, 1953, Lyubino region*
Birth certificate №E № 528657 for Sergei Evtikhii Grigoryev on October 15, 1953, at Mokshino state farm of Lyubino region in Omsk district of RSFSR
52. *March 8, 1954, Lyubino region*
Application by A. Grigoryeva to the Minister of the Internal Affairs of the USSR about releasing her from the registry of special settlement
53. *March 13, 1954, Riga*
Request of the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of State Archives of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR about the size of F. Grigoryev's household according to the agriculture census of 1939
54. *April 15, 1954, Riga*
Reply from State Archives of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR about the size of F. Grigoryev's household according to the agriculture census of 1939
55. *April 20, 1954, Riga*
Conclusion of Major Lazarenko, official at the Ministry of Internal Affairs of the LSSR, about legitimacy of deporting A. Grigoryeva as a member of a kulak family
56. *April 23, 1954, Riga*
Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department of the USSR Ministry of Internal Affairs, Omsk district, with a request to inform A. Grigoryeva about the refusal to release her from special settlement
57. *May 8, 1954, Lyubino region*
A. Grigoryeva's signature of notification concerning the refusal to withdraw her from the registry of special settlement
58. *May 7, 1954, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the USSR Procurator with a request for permission to settle in the LSSR on grounds of her disability
59. *May 15, 1954, Moscow*
Accompanying document concerning the transfer of A. Grigoryeva's application from the USSR Procurator to "P" department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR
60. *May 8, 1954, Lyubino region*
Request of the head of the Lyublino region militia department of the USSR Ministry of Internal Affairs, Omsk district, to the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR about the necessity of producing material to justify the further detention of E. Grigoryev in special settlement

61. REGEST

May 8, 1954, Lyubino region

Request of the head of the Lyublino region militia department of the USSR Ministry of Internal Affairs, Omsk district, to the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR about the necessity of producing material to justify the further detention of I. Grigoryeva in special settlement

62. REGEST

May 8, 1954, Lyubino region

Request of the head of the Lyublino region militia department of the USSR Ministry of Internal Affairs, Omsk district, to the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR about the necessity of producing material to justify the further detention of A. Grigoryeva in special settlement

63. *May 18, 1954, Lyubino region*

Minutes of interrogation of E. Grigoryev written by the commandant of the special command department No. 34 of the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs at Omsk district

64. *May 18, 1954, Lyubino region*

Minutes of interrogation of I. Grigoryeva written by the commandant of the special command department No. 34 of the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs at Omsk district

65. *May 18, 1954, Lyubino region*

Minutes of interrogation of A. Grigoryeva written by the commandant of the special command department No. 34 of the Lyubino region office of the Ministry of Internal Affairs at Omsk district

66. *May 24, 1954, Riga*

Reply of the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department concerning his claim

67. *[May, 1950], Riga*

Summary [of information] from the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR on considering A. Grigoryeva's previous application and proposal to make no new conclusion

68. *June 18, 1954, Riga, Lyubino region*

Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to notify A. Grigoryeva that her application to the Procurator of the USSR has been considered and her request refused and A. Grigoryeva's signature of notification of the refusal on 5 July, 1954

69. *August 17, 1954, Lyubino region*

Obligation, signed by E. Grigoryev, that he should not leave without a preliminary permit from the organs of the Ministry of Internal Affairs and personal

appearance for registration to the commandant of the special command department

70. *January 24, 1955, Lyubino region*
Application of A. Grigoryeva to the USSR Procurator requesting a permit to return to Nidermuizha of Preiļi region, LSSR, to settle with her relatives
71. *April 18, 1955, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the USSR Procurator requesting permission to settle in the LSSR with her mother
72. *May 30, 1955, Moscow*
Accompanying document about transferring A. Grigoryeva's application from the USSR Procurator to the 4th special department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR
73. *June, 1955, Lyubino region*
Certificate issued by the Omsk district Lyubino region Labour Expertise Medical Commission about A. Grigoryeva's disability
74. *July 9, 1955, Preiļi region*
M. Zaharova's application to the Chairman of the Presidium of the USSR Supreme Soviet requesting permission for A. Grigoryeva to return to the LSSR
75. *July 9, 1955, Preiļi region*
Summary [of information] issued to M. Zaharova by the LSSR Preiļi region Sondory village soviet for presentation to the organs of the Ministry of Internal Affairs
76. *August 3, 1955, Riga*
Accompanying document from the Administrative Department of the LSSR Council of Ministers about sending M. Zaharova's letter requesting permission for A. Grigoryeva to return to Latvia to the minister of Internal Affairs of the LSSR
77. *September 2, 1955, Riga*
Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Preiļi region militia department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR with a request to orally notify M. Zaharova that her request for the release of A. Grigoryeva from special settlement has been refused
78. REGEST
July, 1955, Omsk, Lyubino region
Accompanying document from the Administration of the Ministry of Internal Affairs, Omsk district, about transferring A. Grigoryeva's application to be released from special settlement to the Lyubino region militia department and A. Grigoryeva's signature of notification that her application is under consideration
79. *August 12, 1955, Lyubino region*
Conclusion by the assistant commandant of the special command of the Lyubino region militia department of the Omsk district, and the proposal to

transfer the case of A. Grigoryeva to the 4th special department of the Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs for a final decision.

80. *August 9, 1955, Riga*

Summary [of information] in case No. 7639 about refusing the request of A. Grigoryeva for release from special settlement

81. REGEST

August 11, 1955, Lyubino region

Summary [of information] issued by the commandant of the Lyubino region militia department of the Omsk district in the personal case of A. Grigoryeva No. 1260

82. *August 12, 1955, Lyubino region*

Accompanying document signed by the senior commander of operations of the 4th special department of the Administration of the Ministry of Internal Affairs, Omsk district, Senior Lieutenant Gromakov about transferring of the personal case of A. Grigoryeva to the head of the 4th special department, Colonel Kolpakov for consideration

83. REGEST

August 24, 1955, Riga

Notification from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department of the USSR Ministry of Internal Affairs, Omsk district, with a request to orally notify A. Grigoryeva that her requests to the Presidium of the USSR Supreme Soviet and USSR Procurator have been rejected and A. Grigoryeva's signature of notification about the refusal of her request to be released from special settlement on 19 December, 1955

84. *August 29, 1955, Riga*

Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to orally notify A. Grigoryeva of the refusal of her request to be released special settlement

85. *September 8, 1955, Omsk*

Accompanying document about transferring the personal case of A. Grigoryeva from the 4th special department of the Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR to the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR and the Lyubino region militia department proposing to the Council of Ministers of the LSSR that A. Grigoryeva be released from special settlement

86. *September 17, 1955, Lyubino region*

E. Grigoryev's request to the Chairman of the Council of Ministers of the LSSR concerning his release from special settlement

87. *September 27, 1955, Riga*

Accompanying document about transferring E. Grigoryev's application from the Administration of the LSSR Council of Ministers to the Minister of Internal Affairs of the LSSR

88. *October 10, 1955, Riga*
Request from the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of Daugavpils region militia department concerning the examination of Grigoryev's household and its economic potential
89. *October 19, 1955, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the Chairman of the LSSR Council of Ministers requesting her release from special settlement and permission to join her mother residing in the LSSR
90. *October 26, 1955, Riga*
Accompanying document from the Administration of the LSSR Council of Ministers about transferring A. Grigoryeva's application to the Minister of Internal Affairs of the LSSR
91. *October 29, 1955, Daugavpils region*
Minutes of the interrogation of P. Vanags concerning F. Grigoryev written by an official from the Daugavpils region militia department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR
92. *October 29, 1955, Daugavpils region*
Minutes of the interrogation of I. Lazdāns concerning F. Grigoryev written by an official from the Daugavpils region militia department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR
93. *November 5, 1955, Daugavpils*
Reply from the head of the Daugavpils region militia department to the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to request of 10 October, 1955
94. *November 16, 1955, Riga*
Summary [of information] of the 2nd division of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR concerning the refusal to release the Grigoryev family from special settlement
95. *November 17, 1955, Riga*
Letter from the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to orally notify E. Grigoryev of the refusal to release him from special settlement
96. *November 17, 1955, Riga*
Summary [of information] issued by the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR concerning consideration of A. Grigoryeva's application and proposing to reject the current request because no new circumstances were presented in the application of October 19, 1955
97. *November 17, 1955, Riga*
Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to orally notify A. Grigoryeva of the refusal to release her from special settlement

98. *November 17, 1955, Riga*

Accompanying document about the return of A. Grigoryeva's personal case from the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the 4th special department of the Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs

99. *November 18, 1955, Riga*

Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to orally notify A. Grigoryeva of the refusal to release her from special settlement

100. *November 28, 1955, Omsk*

Accompanying document from the 4th special department of the Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs about the transfer of A. Grigoryeva's personal case and the letter of refusal issued by the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the Lyubino region militia department

101. *December 30, 1955, Lyubino region*

A. Grigoryeva's signature of notification about the refusal to release her from special settlement

102. *December 30, 1955, Lyubino region*

E. Grigoryev's signature of notification about the refusal to release him from special settlement

103. *December 30, 1955, Lyubino region*

A. Grigoryeva's application to the commandant of the special command requesting permission to return home or leave

104. *January 30, 1956, Omsk*

Permit issued by the head of the Omsk district office of the Ministry of Internal Affairs to A. Grigoryeva for a short period of leave in the LSSR

105. *January 31, 1956, Lyubino region*

E. Grigoryev's application to the Chairman of the LSSR Council of Ministers requesting his release from special settlement

106. *February 10, 1956, Riga*

Accompanying document from the Administration of the LSSR Council of Ministers concerning the transfer of E. Grigoryev's application to the Minister of Internal Affairs of the LSSR

107. *February 24, 1956, Riga*

Letter from the head of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to notify E. Grigoryev of the refusal release him from special settlement

108. *January, 1956, Lyubino region*

Summary [of information] issued by the Mokshino village soviet, Lyubino region, Omsk district, about A. Grigoryeva's family members and household size

109. *February 9, 1956, Lyubino region*
Certificate issued by the Omsk district Lyubino region hospital about A. Grigoryeva's invalidity
110. *February 25, 1956, Omsk, Lyubino region*
Permit for E. Grigoryev to make a short visit to the LSSR to visit relatives for 30 days
111. *March 10, 1956, Lyubino region*
E. Grigoryev's application to the Chairman of the LSSR Council of Ministers concerning his request that the Grigoryev family be released from special settlement
112. *March 10, 1956, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the Chairman of the LSSR Council of Ministers concerning her request that the Grigoryev family be released from special settlement
113. *March 24, 1956, Daugavpils region*
I. Medvedev's application to the Chairman of the LSSR Council of Ministers concerning the release of A., E. and I. Grigoryevs from special settlement
114. *March 24, 1956, Daugavpils region*
I. Medvedev's obligations to accept maintenance of A. Grigoryeva
115. *April 21, 1956, Riga*
Telegram sent by A. Grigoryeva to E. Grigoryev
116. *April 27, 1956, Riga*
Letter of the 1st special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR to the head of the Lyubino region militia department with a request to notify A. and E. Grigoryev that their application to the LSSR Council of Ministers concerning release from special settlement has been refused
117. *June 25, 1956, Lyubino region*
E. Grigoryev's signature of notification about the refusal to release him from special settlement
118. *July 9, 1956, Lyubino region*
A. Grigoryeva's complaint to the Chairman of the LSSR Council of Ministers for having not received a reply to her application
119. *July 12, 1956, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the Ministry of Internal Affairs of the LSSR requesting permission to return to her homeland
120. *July 12, 1956, Lyubino region*
A. Grigoryeva's application to the USSR Procurator requesting permission to return to her homeland
121. *August 6, 1956, Moscow*
Accompanying document from the USSR Procurator about the transfer of A. Grigoryeva's application of July 12, 1956 to the 4th special department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district

122. *August 21, 1956, Omsk*
Accompanying document from the 4th special department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Omsk district, about the transfer of A. Grigoryeva's application to the Lyubino region militia department
123. *August 22, 1956, Riga*
Summary [of information] for case No. 7639 with a proposal that the Grigoryev family be withdrawn from the register of the specially settled
124. *September 10, 1956, Riga*
Extract from the resolution of the LSSR Council of Ministers No. 430-69c about withdrawing A., E. and I. Grigoryev from the register of the specially settled and permitting them to return to the LSSR
125. *October 10, 1956, Lyubino region*
E. Grigoryev's signature of notification on being released from special settlement with the right of return to his former place of residence

Documents from the registered case for the family of 'convicted nationalist' Krišjānis Kalvāns

The State Archives of Latvia, series No. 1894, sub-series No. 1 (Ilūkstes aprīņķis), piece No. 2647

126. *February 2, 1949, Riga*
Extract from the judgement of the Military Tribunal of troops belonging to the People's Commissariat of Internal Affairs of the LSSR, December, 17, 1944, to K. Kalvāns
127. *February 16, 1949, Ilūkste*
Summary [of information] signed by the head of the Ilūkste region department of the Ministry of State Security of the LSSR about K. Kalvāns' family
128. *March 4, 1949, Riga*
Conclusion of Major Sisoyev of the Ministry of State Security of the LSSR concerning the deportation of the family of the 'convicted nationalist' K. Kalvāns from the territory of the LSSR to a place of special settlement in distant locations of the USSR
129. *[Not earlier than January 19, 1950], Moscow*
Extract from the minutes No. 57-a of the Special Meeting of the Minister of State Security of the USSR, October, 1, 1949, concerning the special settlement of M. and Z. Kalvāne
130. *[Not earlier than 1954], North Kazakhstan district, Balkhash*
K. Kalvāns' autobiography with the request that he be sent to the location of special settlement of his family
131. *August 31, 1954, Lyubino region*
Z. Redzoba's (Kalvāne) complaint to the Chairman of the Council of Ministers of the USSR with the request that her family be reunited

132. *October 25, 1955, North Kazakhstan district, Petropavlovsk*
Resolution of the 4th special department of the North Kazakhstan district office of the Ministry of Internal Affairs of the USSR concerning releasing K. Kalvāns from deportation settlement and transferring him to special settlement
133. *1956, North Kazakhstan district, Petropavlovsk*
Designated route No. 159 for K. Kalvāns' journey from the Sovetsk region of North Kazakhstan district to the Lyubino region of Omsk district
134. *October 9, 1956, Riga*
Protest by the deputy procurator of the LSSR, senior legal adviser Sproģis to the criminal case judicial board of the Supreme Court of the LSSR and the request to release M. and Z. Kalvāne from special settlement
135. *January 9, 1957, Riga*
Decision of the criminal case judicial board of the Supreme Court of the LSSR concerning accepting the protest by the deputy procurator of the LSSR Sproģis and releasing M. and Z. Kalvāne from special settlement

Documents from the registered case for the family of 'convicted nationalist' Kārlis Redzobs

The State Archives of Latvia, series No. 1894, sub-series No. 1 (Ilūkstes aprīņķis), piece No. 1617

136. *February 2, 1945, Ilūkste*
Resolution of the Ilūkste region office of the People's Commissariat of State Security concerning the arrest of K. Redzobs and the search of his household
137. *February 18, 1949, Ilūkste*
Summary [of information] signed by the head of the Ilūkste region office of the Ministry of State Security of the LSSR concerning the 'convicted nationalist' K. Redzobs' family
138. *February 28, 1949, Riga*
Conclusion of the senior commander of operations of the 4th department of the Ministry of State Security of the LSSR Major Kachesov concerning the deportation of the family of the 'convicted nationalist' K. Redzobs from the territory of the LSSR to a place of special settlement in distant locations of the USSR
139. *August 6, 1949, Moscow*
Extract from minutes No. 36a of a Special Meeting of the Minister of State Security of the USSR concerning the special settlement of M., M. and R. Redzobs
140. *December 30, 1950, Moscow*
Accompanying document about sending the extract from minutes No. 58a of a Special Meeting of the Minister of State Security of the USSR to relevant bodies for information

141. *August 18, 1951, Moscow*

Extract from minutes No. 58a of a special meeting of the Minister of State Security of the USSR concerning releasing K. Redzobs, committing him to his wife's maintenance with permission to live in Lyubino region of Omsk district under the supervision of the Ministry of State Security

142. *January, 1951, Omsk*

Letter from the head of department "A" to the head of the 9th department of the Omsk district office of the Ministry of State Security with a request to inform them about K. Redzobs' arrival in Lyubino region and his registration

143. *August 27, 1951, Lyubino region*

K. Redzobs' obligation that should not leave without a preliminary permit from the organs of the Ministry of Internal Affairs and personal appearance for registration at a time and place decided by organs of the Ministry of Internal Affairs

144. *July 23, 1951, Omsk*

Request from the deputy head of the 5th department of the Omsk district office of the Ministry of State Security of the RSFSR to the head of the Lyubino region department, concerning K. Redzobs' place of residence

145. *August 28, 1951, Omsk*

Summary [of information] signed by the commander of operations of the 5th department of the Omsk district office of the Ministry of State Security of the RSFSR Sub-lieutenant Litvinov concerning a letter of "anti-Soviet nationalist content"

146. *Sepetmber 29, 1950, Novosibirsk*

Fragment from the examiner's report on the anonymous letter

147. *[March, 1950], Lyubino region*

The translation from Latvian to Russian of the anonymous letter addressed to M. Redzoba

148. *February 27, 1952, Lyubino region*

M. Redzoba's application to the special settlement administration of the Omsk district with a request that her family be reunited

149. *September 20, 1952, Lyubino region*

M. Redzoba's obligation to act as custodian for K. Redzobs

Documents from the registered case for the family of 'kulak' Elisey Mikhailovich Skladov

The State Archives of Latvia, series No. 1894, sub-series No. 1 (Ilūkstes apriņķis), piece No. 8112

150. *March 25, 1949, [on the way to the location of deportation, railway station Grīva]*

Summary [of information] about evicting A. Skladova from her place of residence to special settlement with signature of the commander of operations of the Ministry of State Security, Senior Lieutenant Alekseyev about delivery, and signature of echelon No. 97342 warden, Lieutenant Yermolayev about acceptance to the echelon

151. *March 29, 1949, [on the way to the location of deportation, railway station Eglaine]*

Summary [of information] about evicting E. Skladov from his place of residence to special settlement with signature of the senior commander of operations of Ilūkste region office of the Ministry of State Security of the LSSR, Lieutenant Shvedov about delivery and the signature of echelon No. 97343 warden, Captain Troyanov about acceptance to the echelon

152. *May, 10, 1949, Kaganovich region, Omsk district*

E. Skladovs' application to the special settlement administration requesting permission for his wife to settle with him

153. *March 3, 1953, Kaganovich region, Omsk district*

Request from the head of Kaganovich region department of the Ministry of State Security of the RSFSR, Omsk district, to the head of Grīva region department of the Daugavpils district of the Ministry of State Security of the LSSR concerning F. Skladov

154. *March, 1953, Kaganovich region, Omsk district*

E. Skladovs' application to the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR requesting the removal of his conviction

155. *March 8, 1953, Kaganovich region, Omsk district*

E. Skladovs' autobiography

156. *[Not earlier than April, 1952, not later than May, 1953], Grīva region, Daugavpils district*

Pledge from Saliena and Silene inhabitants of E. Skladov's bona fide as a working peasant

157. *October 7, 1953, Riga*

Conclusion by the commander of operations of the 4th special department of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR, Lieutenant Burmistrov concerning the validity of E. Skladovs' deportation

158. November 18, 1954, Saliena, Grīva region

F. Skladovs' application to the Administration of the Council of Ministers of the LSSR requesting permission to take custody of his parents living in special settlement

159. March 25, 1955, Riga

Conclusion by Major Anisimov of the Ministry of Internal Affairs of the LSSR proposing the release of E. and A. Skladov from special settlement

160. May 11, 1955, Riga

Extract from the resolution of the Council of Ministers of the LSSR No. 294-36c concerning withdrawing E. and A. Skladov from the register of the specially settled and their permit to return to the LSSR

161. June 7, 1955, Omsk district

E. Skladov's signature on receiving his passport issued in 1948

— |

| —

— |

| —

Голоса вывезенных 25 марта 1949 года

*Судьбы семей,
депортированных из Даугавпилсского и Илукстского уездов,
в источниках устной истории и архивных документах*

Резюме

Сборник, составленный в Центре устной истории Даугавпилсского университета, является первой в Латвии попыткой комплексной публикации источников устной истории и архивных документов, свидетельствующих о депортации 1949 года. В центре внимания – судьбы четырех семей, в марте 1949 года вывезенных из Даугавпилсского и Илукстского уездов Латвийской ССР в Сибирь, на спецпоселение в Омскую область РСФСР.

Целью создания сборника являлось введение в научный оборот исторических источников, позволяющих расширить и обогатить источниковедческую базу исследования темы депортации. В историографии темы преобладают работы, основанные на исходивших от репрессивных органов и других властных структур СССР источниках. Это позволяет исследователям достаточно достоверно судить о намерениях и действиях властей, однако оставляет в тени индивидуальный опыт людей, в одночасье вывезенных из родных мест в неизвестность. Позиция объекта воздействия властей – самих депортированных – проявляется в таком случае опосредованно, сквозь призму позиции власти, поэтому неизбежно обращение к источникам личного происхождения.

Ядро публикуемого комплекса составляют источники из архива Центра устной истории ДУ – жизненные истории депортированных и членов их семей, зафиксированные во время экспедиций в Вабольской и Салиенской волостях Даугавпилсского района Латвии в 2003 и 2004

годах. Обращение к истории семей, а не отдельных людей продиктовано как особенностями картины мира рассказчиков, в которой центральное место занимает именно семья, так и логикой совершенно секретной операции «Прибой», в ходе которой к депортации предназначали семьи кулаков или осужденных националистов. Во втором случае эта логика особенно очевидна: сам «националист» к началу операции уже давно был осужден и находился в заключении, однако члены его семьи, по мнению властей, могли представлять собой серьезную угрозу стабильности и потому подлежали депортации вне зависимости от индивидуальных взглядов и степени лояльности существующему порядку.

Информацию, содержащуюся в источниках устной истории, дополняют, уточняют, а иной раз и опровергают архивные документы, включение которых в сборник помогает отчетливо увидеть контраст между официальным и индивидуальным ракурсом восприятия одних и тех же фактов. При подготовке издания из фонда № 1894 Латвийского государственного архива (опись № 1 – Даугавпилсский уезд, Илукстский уезд) были отобраны документы учетных дел семей рассказчиков. В качестве примера официального делопроизводства в отношении вывезенной семьи в сборнике воспроизведены материалы учетного дела семьи Григорьевых, в котором содержится набор обязательных официальных бумаг, документировавших жизнь спецпоселенцев, а также все документы, исходившие от членов семьи и циркулировавшие в делопроизводстве. В разделах, посвященных другим семьям, типовой набор документов не воспроизводится, помещены лишь уникальные документы, характеризующие индивидуальные особенности поведения членов данной семьи.

Содержание сборника касается нескольких семей из юго-восточной Латвии, но неповторимость и уникальность конкретных судеб находит на размышления о том общем, что характеризовало ситуацию каждой депортированной из Латвии (а также из других мест Советского Союза) семьи. Речь идет о необходимости человеку в условиях внешней несвободы постоянно делать выбор «за» или «против» сохранения ценностей, сформировавшихся на протяжении жизни нескольких поколений семьи.

Краткая характеристика публикуемых источников устной истории

История жизни Гликерии Мукане (Григорьевой)

История жизни Гликерии Мукане (Григорьевой) записана И. Саленице на хуторе «Лиелie Вайдери» Вабольской волости Даугавпилсского района 1 июля 2003 года; аудиозапись (1 кассета, 62 минуты, на латышском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 72 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 72.

Гликерия Григорьева родилась в 1948 году в деревне Дубенца Стадынской волости Даугавпилсского уезда в семье Ирины и Евтихия Григорьевых. 25 марта 1949 года семья ее дедушки Федора Григорьева, включая родителей девочки, была вывезена в Сибирь. Причиной вывоза послужило то, что Григорьевы были признаны кулаками, отмечалось также, что сыновья Ф. Григорьева служили в немецкой армии, а сам он в годы немецкой оккупации участвовал в съезде сельских хозяев в Германии. В день депортации по пути на сборный пункт мать решилась оставить Гликерию встреченному соседу, который передал ее родственникам. Спустя два года бабушка Степанида Курмелева отвезла ребенка в Сибирь к родителям. В 1956 году Григорьевы вернулись на родину. Гликерия в 1966 году закончила Варкавскую среднюю школу и стала работать в колхозе «Труд» Прейльского района, в 1968 году вышла замуж за Василия Морозова, спустя год родила сына Александра, а в 1971 году – дочь Светлану. С 1978 по 1988 год Гликерия работала в Калупском пансионате, затем до 1994 года – в Вабольском паевом обществе. После трагической гибели первого мужа рассказчица в 1987 году вступила в брак вторично – со Станиславом Муканом.

Запись интервью происходила в доме рассказчицы в атмосфере уюта и гостеприимства. В годы депортации рассказчица была маленькой девочкой, поэтому ее воспоминания – детские: впечатляющая природа Сибири, некоторые эпизоды быта, обратный путь домой, отношения со сверстниками после возвращения в Латвию и др. В связи с вывозом

рассказчица повествует о фактах, которые по возрасту не может помнить сама. В таких случаях она ссылается на старших родственников, как правило, точно называя источник информации.

История жизни Ирины Григорьевой

История жизни Ирины Григорьевой записана И. Саленице на хуторе «Лиелie Вайдери» Вабольской волости Даугавпилсского района 1 июля 2003 года; аудиозапись (1 кассета, 62 минуты, на русском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 73 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 73.

Ирина Курмелева родилась в 1920 году в Лауцесской волости Илукстского уезда в староверской семье Степаниды и Ивана Курмелевых. После окончания 4-классной школы в 1931 году работала в отцовском хозяйстве, затем – прислугой и работницей на лимонадной фабрике в Даугавпилсе. В 1948 году, вступив в брак с Евтихием Григорьевым, переехала на жительство в семью мужа в деревню Дубенца Страдыньской волости Даугавпилсского уезда и в том же году родила дочь Гликерию. 25 марта 1949 года семья Григорьевых как «кулацкая» вывезена в Любинский район Омской области. По дороге на железнодорожную станцию Гликерию отдали встреченному соседу с просьбой передать девочку матери Ирины. Степанида Курмелева в 1951 году отвезла ребенка в Сибирь к родителям. Рассказчица, ее муж и свекор работали в совхозе № 42 Любинского района. У Григорьевых родились сыновья Федор (1952) и Сергей (1953). В 1953 году умер свекор Ирины Федор Григорьев. Семья вернулась на родину в 1956 году, Ирина с мужем приступили к работе в колхозе «Труд» Прейльского района, в 1959 году родился сын Георгий. С 1975 года И. Григорьева на пенсии.

Запись интервью происходила в доме дочери, в семье которой живет И. Григорьева. Рассказчица была сердечна, отзывчива и эмоциональна. Хотя повествование фрагментарно, некоторые факты и именастерлись из памяти, однако в целом весьма интересно как взгляд староверки. Рассказчица описывает довоенную жизнь староверов Илукстского уезда, свою жизнь в бытность прислугой в семьях горожан, войну и общение с военными. С депортацией связаны травматические переживания, присутствующие в рассказе о задержании семьи 25 марта 1949 года, о пути в Сибирь, о сборе средств для поездки матери с Гликерией, о возвращении из депортации и борьбе за возвращение имущества. Наиболее трагические эпизоды – расставание с дочерью, смерть новорожденного сына на спецпоселении и др. – рассказчицей не упоминаются.

История жизни Зелмы Редзоба (Калване)

История жизни Зелмы Редзоба (Калване) записана И. Саленице на хуторе «Лидумниеки» Салиенской волости Даугавпилсского района 1 июля 2004 года; аудиозапись (вместе с интервью М. М. Лаздыни – 3 кассеты, 187 минут, на латышском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 195 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 195.

Зелма Калване родилась в 1927 году на хуторе «Паозоли» Салиенской волости Илукстского уезда. Она была единственным ребенком в семье Матильды и Кришьяниса Калванс. После смерти матери в 1936 году осталась с отцом, который спустя некоторое время вступил в брак вторично. В 1944 году, когда Зелма окончила Салиенскую основную школу, ее отец был арестован за принадлежность к организации айзсаргов и приговорен к 10 годам лишения свободы с последующим поражением в правах на 5 лет. 25 марта 1949 года вместе с мачехой Мартой Калване вывезены из Латвии как члены семьи «осужденного националиста». Место депортации – Любинский район Омской области, где работали в колхозе «Новая Заря». В 1954 году Зелма Калване вышла замуж за Ритвалдса Редзобса, в семье появились две дочери – Велта (1955) и Рута (1957). Получив разрешение властей, в 1957 году семья Редзобс вернулась на родину, в Салиену, где Зелма стала работать в колхозе и где родила третью dochь – Аусму (1964). После ухода на пенсию в 1986 году вместе с мужем содержит крестьянское хозяйство.

Запись интервью происходила в благоустроенным и ухоженном доме семьи Редзобс, где все свидетельствует о трудолюбии хозяев. Поначалу рассказчица была сдержанна, но постепенно преодолела скованность и охотно делилась воспоминаниями. Центральное событие рассказа – депортация: вывоз из отцовского дома 25 марта 1949 года, дорога в Сибирь, работа в колхозе и повседневная жизнь депортированных. У рассказчицы превосходная память, сохранившая до мельчайших деталей факты быта и семейной жизни в Сибири – свадьба, строительство и содержание дома, приобретение предметов обихода и т.п.; подробно описывает возвращение на родину, упоминает об отношении жителей Салиены к вернувшимся из Сибири.

История жизни Мирдзы Сталтмане (Редзоба)

История жизни Мирдзы Сталтмане (Редзоба) записана З. Стапкевича на хуторе «Балтини» Салиенской волости Даугавпилсского района 2 июля 2004 года; аудиозапись (2 кассеты, 118 минут, на латышском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 216 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 216.

Мирдза Редзоба родилась в 1928 году на хуторе «Лидумниеки» Салиенской волости Илукстского уезда в многодетной семье Минны и Карлиса Редзобсов. С 1936 по 1943 год – учеба в основной школе, затем главным занятием Мирдзы становится работа в отцовском хозяйстве. В 1946 году отец рассказчицы был арестован, обвинен в принадлежности к организации айзаргов в годы нацистской оккупации и осужден на 6 лет принудительных работ в «исправительном» лагере. 25 марта 1949 года Минна Редзоба с тремя взрослыми детьми – Мирдзой, Ритвалдсом и Карлисом – были вывезены в Сибирь как члены семьи «осужденного националиста». Мирдза вместе с братьями работала в колхозе «Новая Заря» Любинского района Омской области, в 1954 году вышла замуж за Тениса Сталтманиса, родила двух сыновей – Бруно (1954) и Яниса (1956). В 1958 году М. Сталтмане с мужем и сыновьями вернулась на родину, в Салиену, где в 1962 году в семье появилась дочь Расма. С момента возвращения из Сибири до пенсии (1983) М. Сталтмане работала в колхозе «Искра», в настоящее время – пенсионерка, живет в семье старшего сына.

Запись интервью происходила в доме Сталтманисов. Рассказчица была приветлива и отзывчива, во время беседы часто шутила и улыбалась, несмотря на то, что приходилось вспоминать о перенесенных нелегких испытаниях. На задаваемые вопросы отвечала развернуто и содержательно, нередко – с замечательным чувством юмора. Главные темы повествования – детство и школьные годы рассказчицы «при Улманисе», война и впечатления о немецких и советских воинах, жизнь в Сибири и после возвращения оттуда – работа в колхозе и условия жизни в советское время. О периоде депортации рассказчица сохранила четкие воспоминания с момента задержания семьи 25 марта 1949 года до отъезда из Омской области. Основное внимание удалено взаимоотношениям людей и повседневной жизни.

Интервью с Ритвалдсом Редзобсом

Ритвалдса Редзобса интервьюировала И. Салениеце в Даугавпилсе 9 февраля 2007 года; цифровая аудиозапись (110 минут, на латышском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 401 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 401.

Ритвалдс Редзобс родился в 1930 году на хуторе «Лидумниеки» Салиенской волости Илукстского уезда в многодетной семье Минны и Карлиса Редзобсов. Учился в Лиелборнской и Салиенской школах, после окончания учебы в 1944 году работал в отцовском хозяйстве. В 1946 году отец рассказчика был арестован, обвинен в принадлежности к организации айзаргов в годы нацистской оккупации и осужден на 6 лет при-

нудительных работ в «исправительном» лагере. 25 марта 1949 года Минна Редзоба с тремя взрослыми детьми – Мирдзой, Ритвалдсом и Карлисом были вывезены в Сибирь как члены семьи «осужденного националиста». В Любинском районе Омской области Ритвалдс работал в колхозе «Новая Заря», в 1954 году женился на Зелме Калване, вскоре в семье появились две дочери – Велта (1955) и Рута (1957). Получив разрешение властей, в 1957 году семья Редзобс вернулась на родину, в Салиену, где Ритвалдс стал работать в колхозе и где родилась третья дочь – Аусма (1964). После ухода на пенсию в 1990 году вместе с женой содержит крестьянское хозяйство.

Интервью с Р. Редзобсом происходило в доме его дочери Руты Тимофеевой в Даугавпилсе, куда рассказчик с женой заехали на несколько часов. Они спешили вернуться домой, поэтому разговор сконцентрировался на одной теме – депортации. Ограничено время интервью повлияло на манеру изложения рассказчика, он не стремился самостоятельно выстраивать повествование, главным образом отвечал на вопросы, зачастую – предельно лаконично. Р. Редзобс хорошо помнит время, проведенное в депортации, и весьма детально характеризовал колхозный труд (техническое оснащение, заработки и т.п.), взаимоотношения депортированных с местными жителями, руководством колхоза и спецкомендатуры, регламентацию жизни спецпоселенцев и др.

История жизни Ефросинии Сильченок (фрагмент)

История жизни Ефросинии Сильченок записана И. Саленице на хуторе «Селиканы» Салиенской волости Даугавпилсского района 30 июня 2004 года; аудиозапись (1 кассета, 60 минут, на русском языке) хранится в архиве Центра устной истории Даугавпилсского университета, № 180 в каталоге собрания, сокращенно – DU MV: 180.

Ефросиния Селявина родилась в 1941 году в Салиенской волости Илукстского уезда в многодетной семье Вассы и Ивана Селявиных. После окончания в 1957 году Салиенской семилетней школы работала в колхозе, в 1960 году вышла замуж за Петра Сильченка и вместе с ним уехала на Крайний Север СССР, на Колыму. В 1965 году семья вернулась в Латвию и стала жить в Риге, где Ефросиния работала сначала поваром, затем заведующей столовой. Е. и П. Сильченки вырастили двоих детей – Николая и Светлану. С 1991 года супруги живут в Салиенской волости, развивают крестьянское хозяйство «Селиканы», воспитывают двух внуков, осиротевших после смерти дочери.

Запись интервью происходила в доме Е. Сильченок. Рассказчица была открыта, готова к сотрудничеству, в то же время сохраняя самостоятельность мнений и собственный взгляд на происходившее. В ходе

беседы старалась преподнести максимум информации, хотя некоторые факты упоминала, отзываясь на старших родственников, поскольку сама по возрасту не могла помнить рассказываемое. Одно из ярких воспоминаний детства – 25 марта 1949 года, когда 8-летняя Ефросиния стала свидетельницей вывоза своей бабушки Агафьи Складовой и того, как вслед за женой отправился дедушка рассказчицы Елисей Складов, отсутствовавший дома в момент задержания. Этот эпизод повествования особенно эмоционален.

Перечень опубликованных документов

Учетное дело на семью “кулака” Григорьева Федора Мартыновича

Латвийский государственный архив. Фонд № 1894. Опись № 1 (Даугавпилсский уезд). Дело 7639

1. *25 ноября 1947 года, Даугавпилс*
Решение № 125 исполкома Даугавпилсского уездного Совета депутатов трудающихся «Об утверждении списков кулацких хозяйств» в отношении хозяйства Григорьева Ф. М.
2. *17 февраля 1949 года, Даугавпилс*
Справка о кулаке Григорьеве Ф. М., подписанная оперуполномоченным Даугавпилсского городского отдела МГБ ЛССР
3. *17 февраля 1949 года, Даугавпилс*
Справка об отсутствии в семье Григорьева Ф. М. лиц, находящихся на службе в Советской армии или награжденных орденами и медалями Советского Союза, подписанная начальником Даугавпилсского городского отдела МГБ ЛССР
4. *18 февраля 1949 года, Даугавпилс*
Справка о кулаке Григорьеве Ф. М., составленная на основании похозяйственной книги, подписанная старшим оперуполномоченным Даугавпилсского городского отдела МГБ ЛССР
5. *27 февраля 1949 года, Рига*
Заключение старшего оперуполномоченного 4-го отдела МГБ ЛССР майора Качесова о выселении семьи Григорьева Ф. М. из пределов ЛССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение
6. *Март 1949 года, Даугавпилс*
Выписка из списка кулацких семей Даугавпилсского уезда, подлежащих выселению в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение, о семье Григорьева Ф. М.
7. *25 марта 1949 года, [на пути к месту высылки]*
Опросный лист Григорьева Ф. М., составленный старшим оперуполномоченным Брянского управления МГБ [далее – аббревиатура УМГБ] РСФСР старшим лейтенантом Меркушовым

8. *25 марта 1949 года, [на пути к месту высылки, железнодорожная станция Даугавпилс]*
Справка об изъятии семьи Ф. Григорьева с постоянного места жительства для выселения на спецпоселение с расписками сотрудника Брянского УМГБ РСФСР старшего лейтенанта Меркушова о сдаче и начальника эшелона 97343, зам. начальника спецотдела управления МВД [далее – аббревиатура УМВД] СССР Смоленской области подполковника Казакова – о приемке указанной семьи для этапирования по назначению
9. *25 марта 1949 года, [на пути к месту высылки]*
Подписанная старшим оперуполномоченным Брянского УМГБ РСФСР старшим лейтенантом Меркушовым справка о том, что включенная в списки подлежащих вывозу внучка Ф. Григорьева оставлена родственникам в Варкавской волости Даугавпилсского уезда
10. *29 марта 1949 года, Даугавпилс*
Рапорт начальника оперативной группы № 37, старшего оперуполномоченного Брянского УМГБ РСФСР старшего лейтенанта Меркушова министру госбезопасности ЛССР генерал-майору Новику о результатах выселения семьи Григорьева Ф. М.
11. *11 апреля 1949 года, Омская область, Любинский район*
Анкета Григорьева Е. Ф., заполненная комендантом спецкомендатуры МВД СССР № 34 Любинского района Омской области
12. *11 апреля 1949 года, Любинский район*
Расписка выселенца Григорьева Е. Ф. в том, что ему объявлено постановление СНК СССР № 35 от 8 января 1945 года
13. *11 апреля 1949 года, Любинский район*
Расписка выселенца Григорьева Е. Ф. в том, что ему объявлено о выселении в отдаленные районы Советского Союза навечно, без права возвращения к прежнему месту жительства
14. *11 апреля 1949 года, Любинский район*
Анкета Григорьевой И. И., заполненная комендантом спецкомендатуры МВД СССР № 34 Любинского района Омской области
15. *11 апреля 1949 года, Любинский район*
Анкета Григорьева Ф. М., заполненная комендантом спецкомендатуры МВД СССР № 34 Любинского района Омской области
16. *11 апреля 1949 года, Любинский район*
Анкета Григорьевой А. Ф., заполненная комендантом спецкомендатуры МВД СССР № 34 Любинского района Омской области
17. *20 апреля 1949 года, Рига*
Заключение сотрудника отдела «Б» МГБ ЛССР старшего лейтенанта Гравчева о выселении семьи Григорьева Ф. М. из пределов Латвийской ССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение
18. *10 апреля – 20 декабря 1949 года, Любинский район*
Контрольный лист явок на регистрацию выселенца Григорьева Е. Ф.

19. *Ноябрь 1949 года, Любинский район*
Запрос Любинского районного отдела [далее – аббревиатура РО] МВД СССР в 1-й спецотдел УМВД Омской области о Григорьевой А. Ф. и ответ на запрос
20. *20 ноября 1949 года, Любинский район*
Справка № 1259, удостоверяющая личность Григорьева Е. Ф.
21. *13 декабря 1949 года, Любинский район*
Заявление И. Григорьевой на имя председателя Президиума Верховного Совета СССР о несправедливом вывозе
22. *11 января 1950 года, Рига*
Запрос 18-го отделения отдела «А» в 15-е отделение отдела «А» МГБ ЛССР о Григорьевой И. и ответ на запрос начальника 15-го отделения отдела «А»
23. *5 января – 19 декабря 1950 года, Любинский район*
Регистрационный лист ежемесячной регистрации выселенца-спецпоселенца Григорьева Е. Ф.
24. *20 февраля 1950 года, Любинский район*
Справка, подписанная начальником Любинского районного отдела милиции [далее – аббревиатура РОМ] Омского областного управления МВД СССР, о выселенце Григорьеве Е. Ф., навечно переселенном из ЛССР в Любинский район Омской области без права возврата к прежнему месту жительства
25. *6 апреля 1950 года, Рига*
Письмо руководства отдела «А» МГБ ЛССР начальнику Отдела спецпоселения УМВД Омской области с просьбой объявить под расписку И. Григорьевой об отказе в отмене высылки
26. *28 апреля 1950 года, Омск*
Письмо заместителя начальника Отдела спецпоселения УМВД Омской области к начальнику Любинского РО МВД с просьбой объявить под расписку И. Григорьевой и другим выселенцам об отказе в отмене высылки
27. *7 июля 1950 года, Любинский район*
Сопроводительный документ о высылке из Любинского РО МВД в отдел «А» МГБ ЛССР расписок выселенцев-латышей (в том числе И. Григорьевой) о получении сообщения об отказе в отмене высылки
28. **РЕГЕСТ**
Май–июнь 1950 года, Любинский район, Даугавпилс, Прейли, Рига
Переписка о местожительстве родственников А. Григорьевой: запрос Любинского РО МВД в Даугавпилсский ГО МВД ЛССР и ответы Даугавпилсского, Прейльского и Рижского адресных бюро
29. *20 мая 1950 года, Прейльский район*
Протокол допроса И. Новикова об А. Григорьевой и ее родственниках, составленный оперуполномоченным Прейльского РОМ МГБ ЛССР

30. *20 мая 1950 года, Прейльский район*
Протокол допроса Д. Захаровой об А. Григорьевой и ее родственниках, составленный оперуполномоченным Прейльского РОМ МГБ ЛССР
31. *20 мая 1950 года, Прейльский район*
Протокол допроса М. Амбросовой об А. Григорьевой и ее родственниках, составленный оперуполномоченным Прейльского РОМ МГБ ЛССР
32. *24 мая 1950 года, Даугавпилсский район*
Справка Анчкинского сельсовета Варкавской волости, выданная М. Амбросовой для предъявления в Прейльский РО МВД ЛССР
33. *24 мая 1950 года, Даугавпилсский район*
Справка Анчкинского сельсовета Варкавской волости о социальном положении и размерах хозяйства М. Амбросовой
34. *31 мая 1950 года, Даугавпилсский район*
Характеристика М. Захаровой, выданная Знотиньским сельсоветом Варкавской волости
35. *31 мая 1950 года, Даугавпилсский район*
Справка Знотиньского сельсовета Варкавской волости о размерах хозяйства М. Захаровой
36. *15 октября 1950 года, Любинский район*
Запрос начальника Любинского РО МГБ в 1-й спецотдел УМВД Омской области о Григорьеве Е. Ф.
37. *Октябрь 1950 года, Любинский район*
Запрос начальника Любинского РО МГБ в Оперативно-справочную картотеку отдела «А» У [правления] МГБ Омской области о Григорьеве Е. Ф.
38. *3 ноября 1950 года, Любинский район*
Запрос начальника Любинского РО МГБ начальному Даугавпилсского ГО МГБ ЛССР о высылке компометирующих материалов на Григорьева Е. Ф. и ответ на запрос
39. *[Не ранее 1951 года], Любинский район*
Производственная характеристика, выданная Григорьеву Е. Ф. директором Мокшинского совхоза
40. *[Не ранее 1951 года, не позднее 1953], Любинский район*
Производственная характеристика, выданная Григорьеву Ф. М. заместителем директора Мокшинского совхоза
41. *11 сентября 1951 года, Любинский район*
Направление Ф. Григорьева на обследование в рентгенкабинет 2-й Омской поликлиники
42. *12 сентября 1951 года, Любинский район*
Заявление Ф. Григорьева коменданту спецкомендатуры Любинского РО МВД о разрешении выехать в Омск на обследование

43. *15 ноября 1952 года, Любинский район*
Свидетельство ФЕ № 082295 о смерти Григорьева Федора Евтихиевича 14 ноября 1952 года в совхозе Мокшинском Любинского района Омской области РСФСР
44. *[1953 год], Любинский район*
Автобиография Е. Григорьева
45. *[1953 год], Любинский район*
Автобиография И. Григорьевой
46. *[1953 год], Любинский район*
Автобиография А. Григорьевой
47. *[Не позднее 27 мая 1953 года], Любинский район*
Автобиография Ф. Григорьева
48. *[Не позднее 27 мая 1953 года], Любинский район*
Справка Любинского РО МГБ о составе семьи и размерах хозяйства Ф. Григорьева
49. *[Не позднее 27 мая 1953 года], Любинский район*
Справка Любинского РО МГБ о поведении спецпоселенца Ф. Григорьева за время нахождения на поселении
50. *30 мая 1953 года, Любинский район*
Свидетельство ФЕ № 102643 о смерти Григорьева Федора Мартыновича 28 мая 1953 года в совхозе Мокшинском Любинского района Омской области РСФСР
51. *19 октября 1953 года, Любинский район*
Свидетельство ФЕ № 528657 о рождении Григорьева Сергея Евтиховича 15 октября 1953 года в совхозе Мокшинском Любинского района Омской области РСФСР
52. *8 марта 1954 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевой министру внутренних дел СССР с просьбой о снятии с учета спецпоселения
53. *13 марта 1954 года, Рига*
Запрос руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР начальнику Госархива МВД ЛССР о мощности хозяйства Григорьева Ф. М. по сельскохозяйственной переписи 1939 г.
54. *15 апреля 1954 года, Рига*
Ответ начальника Госархива МВД ЛССР о мощности хозяйства Григорьева Ф. М. по сельскохозяйственной переписи 1939 г.
55. *20 апреля 1954 года, Рига*
Заключение сотрудника МВД ЛССР старшего майора Лазаренко о правильности выселения А. Григорьевой как члена кулацкой семьи

56. *23 апреля 1954 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ Омской области с просьбой объявить Григорьевой А. Ф., что ее заявление рассмотрено и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано
57. *8 мая 1954 года, Любинский район*
Расписка А. Григорьевой в том, что ей объявлено об отказе в снятии с учета спецпоселения
58. *7 мая 1954 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевой в Прокуратуру СССР о переводе ее как инвалида на иждивение к матери в ЛССР
59. *15 мая 1954 года, Москва*
Сопроводительный документ о направлении из Прокуратуры СССР в отдел «П» МВД СССР заявления А. Григорьевой
60. *8 мая 1954 года, Любинский район*
Запрос начальника Любинского РОМ МВД начальнику 1-го спецотдела МВД ЛССР о высылке материалов, которые служили бы основанием к дальнейшему содержанию на спецпоселении Григорьева Е. Ф.
61. РЕГЕСТ
8 мая 1954 года, Любинский район
Запрос начальника Любинского РОМ МВД начальнику 1-го спецотдела МВД ЛССР о высылке материалов, которые служили бы основанием к дальнейшему содержанию на спецпоселении Григорьевой И. И.
62. РЕГЕСТ
8 мая 1954 года, Любинский район
Запрос начальника Любинского РОМ МВД начальнику 1-го спецотдела МВД ЛССР о высылке материалов, которые служили бы основанием к дальнейшему содержанию на спецпоселении Григорьевой А. Ф.
63. *18 мая 1954 года, Любинский район*
Протокол допроса Е. Григорьева, составленный комендантом спецкомендатуры МВД № 34 Любинского района Омской области
64. *18 мая 1954 года, Любинский район*
Протокол допроса И. Григорьевой, составленный комендантом спецкомендатуры МВД № 34 Любинского района Омской области
65. *18 мая 1954 года, Любинский район*
Протокол допроса А. Григорьевой, составленный комендантом спецкомендатуры МВД № 34 Любинского района Омской области
66. *24 мая 1954 года, Рига*
Ответ начальника 1-го спецотдела МВД ЛССР начальнику Любинского РОМ УМВД Омской области на запросы
67. *[Май 1954 года], Рига*
Справка 1-го спецотдела МВД ЛССР о рассмотрении предыдущего заявления А. Григорьевой и предложение нового заключения не выносить

68. *18 июня 1954 года, Рига, Любинский район*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ Омской области с просьбой объявить Григорьеву А. Ф., что ее заявление Прокурору СССР рассмотрено и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано и расписка А. Григорьеву в том, что ей объявлено об отказе в снятии с учета спецпоселения
69. *17 августа 1954 года, Любинский район*
Обязательство Е. Григорьева никуда не выезжать без предварительного разрешения органов МВД и лично являться на регистрацию к коменданту спецкомендатуры
70. *24 января 1955 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевы Прокурору СССР с просьбой о предоставлении возможности поселиться в деревне Нидермуйжа Прейльского района ЛССР у родственников
71. *18 апреля 1955 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевы Генеральному прокурору СССР с просьбой о воссоединении ее с матерью, проживающей в ЛССР
72. *30 мая 1955 года, Москва*
Сопроводительный документ о направлении из Прокуратуры СССР в 4-й спецотдел МВД СССР заявления Григорьеву А. Ф. о разрешении ей переехать на жительство к матери
73. *Июнь 1955 года, Любинский район*
Справка Врачебно-трудовой экспертной комиссии (ВТЭК) Любинского района Омской области о признании Григорьеву А. Ф. инвалидом третьей группы
74. *9 июля 1955 года, Прейльский район*
Заявление Захаровой М. Ф. Председателю Президиума Верховного Совета СССР с просьбой о разрешении Григорьеву А. Ф. вернуться на родину
75. *9 июля 1955 года, Прейльский район*
Справка Сондорского сельсовета, выданная Захаровой М. Ф. для предъявления органам МВД
76. *3 августа 1955 года, Рига*
Сопроводительный документ из Управления делами Совета Министров ЛССР о направлении министру внутренних дел ЛССР письма Захаровой М. Ф. о разрешении Григорьеву А. Ф. вернуться в Латвию
77. *2 сентября 1955 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Прейльского РОМ МВД с просьбой устно объявить Захаровой М. Ф., что ей отказано в ходатайстве об отмене спецпоселения Григорьеву А. Ф.
78. **РЕГЕСТ**
Июль 1955 года, Омск, Любинский район
Сопроводительный документ из УМВД Омской области о направлении в Любинский РОМ МВД заявления Григорьеву А. Ф. с просьбой об осво-

бождении ее от спецпоселения и расписка А. Григорьевой в том, что ей объявлено, что ее заявление находится в стадии рассмотрения

79. *12 августа 1955 года, Любинский район*

Заключение помощника коменданта спецкомендатуры Любинского РОМ МВД Омской области по делу спецпоселенки А. Григорьевой с предложением направить дело в 4-й спецотдел УМВД Омской области для окончательного решения вопроса по существу заявления

80. *9 августа 1955 года, Рига*

Справка по учетному делу № 7639 с отказом в просьбе А. Григорьевой об отмене спецпоселения

81. РЕГЕСТ

11 августа 1955 года, Любинский район

Справка к личному делу № 1260 спецпоселенки Григорьевой А. Ф., выданная помощником коменданта спецкомендатуры Любинского РОМ МВД

82. *12 августа 1955 года, Любинский район*

Сопроводительный документ, подписанный старшим оперуполномоченным 4-го спецотдела УМВД Омской области старшим лейтенантом Громаковым, о направлении начальнику 4-го спецотдела УМВД Омской области полковнику Колпакову на рассмотрение личного дела Григорьевой А. Ф.

83. РЕГЕСТ

24 августа 1955 года, Рига

Обращение руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ Омской области с просьбой объявить устно Григорьевой А. Ф., что ее заявления в Президиум Верховного Совета СССР и Генеральному прокурору СССР рассмотрены и в ходатайстве об отмене спецпоселения ей отказано, и расписка А. Григорьевой от 19. 10. 1955 г. в том, что ей объявлено об отказе в освобождении со спецпоселения

84. *29 августа 1955 года, Рига*

Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ МВД/УМВД Омской области с просьбой объявить устно А. Григорьевой об отказе в ходатайстве об отмене спецпоселения

85. *8 сентября 1955 года, Омск*

Сопроводительный документ о направлении из 4-го спецотдела УМВД Омской области в 1-й спецотдел МВД Латвийской ССР и в Любинский РОМ МВД личного учетного дела Григорьевой А. Ф. для возбуждения ходатайства перед Советом Министров ЛССР об отмене спецпоселения

86. *17 сентября 1955 года, Любинский район*

Просьба Е. Григорьева Председателю Совета Министров ЛССР об отмене спецпоселения

87. *27 сентября 1955 года, Рига*

Сопроводительный документ о направлении заявления Е. Григорьева из Управления делами Совета Министров ЛССР министру внутренних дел ЛССР

88. *10 октября 1955 года, Рига*
Запрос руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР начальнику Даугавпилсского РОМ МВД ЛССР об установлении экономической мощности хозяйства Григорьева
89. *19 октября 1955 года, Любинский район*
Заявление Григорьевой А. Ф. Председателю Совета Министров ЛССР с просьбой об освобождении ее со спецпоселения и воссоединении с матерью, проживающей в ЛССР
90. *26 октября 1955 года, Рига*
Сопроводительный документ из Управления делами Совета Министров ЛССР о направлении министру внутренних дел ЛССР заявления Григорьевой А. Ф. о разрешении вернуться в Латвию
91. *29 октября 1955 года, Даугавпилсский район*
Протокол допроса П. Ванагса о Ф. Григорьеве, составленный участковым уполномоченным Даугавпилсского РОМ МВД ЛССР
92. *29 октября 1955 года, Даугавпилсский район*
Протокол допроса И. Лазданса о Ф. Григорьеве, составленный участковым уполномоченным Даугавпилсского РОМ МВД ЛССР
93. *5 ноября 1955 года, Даугавпилс*
Ответ начальника Даугавпилсского РОМ МВД ЛССР начальнику 1-го спецотдела МВД ЛССР на запрос от 10 октября 1955 года
94. *16 ноября 1955 года, Рига*
Справка 2-го отделения 1-го спецотдела МВД ЛССР об отказе семье Григорьевых в отмене спецпоселения
95. *17 ноября 1955 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ МВД/УМВД Омской области с просьбой устно объявить Е. Григорьеву об отказе в ходатайстве об отмене спецпоселения
96. *17 ноября 1955 года, Рига*
Справка 1-го спецотдела МВД ЛССР о рассмотрении предыдущего заявления А. Григорьевой и предложение из-за отсутствия новых обстоятельств оставить просьбу без удовлетворения
97. *17 ноября 1955 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ Омской области с просьбой объявить устно Григорьевой А. Ф., что ее заявление Генеральному прокурору СССР рассмотрено и в ходатайстве об отмене спецпоселения ей отказано
98. *17 ноября 1955 года, Рига*
Сопроводительный документ из 1-го спецотдела МВД ЛССР о возврате в 4-й спецотдел УМВД Омской области личного дела А. Григорьевой

99. *18 ноября 1955 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ Омской области с просьбой объявить устно Григорьеву А. Ф., что ее заявление Председателю Совета Министров ЛССР рассмотрено и в ходатайстве об отмене спецпоселения отказано
100. *28 ноября 1955 года, Омск*
Сопроводительный документ из 4-го спецотдела УМВД Омской области о направлении в Любинский РОМ МВД Омской области личного учетного дела Григорьеву А. Ф. с письмом 1-го спецотдела МВД ЛССР об отказе в освобождении ее со спецпоселения
101. *30 декабря 1955 года, Любинский район*
Расписка А. Григорьеву в том, что ей объявлено об отказе в освобождении со спецпоселения
102. *30 декабря 1955 года, Любинский район*
Расписка Е. Григорьева в том, что ему объявлено об отказе в отмене спецпоселения
103. *30 декабря 1955 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьеву коменданту спецкомендатуры Любинского района Омской области с просьбой о разрешении выехать в отпуск на родину
104. *30 января 1956 года, Омск*
Разрешение начальника отдела УМВД Омской области на временный выезд в ЛССР спецпоселенке Григорьеву А. Ф.
105. *31 января 1956 года, Любинский район*
Заявление Е. Григорьева Председателю Совета Министров ЛССР с просьбой об отмене спецпоселения
106. *10 февраля 1956 года, Рига*
Сопроводительный документ о направлении заявления Е. Григорьева о пересмотре решения о спецпереселении из Управления делами Совета Министров ЛССР министру внутренних дел ЛССР
107. *24 февраля 1956 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ МВД/УМВД Омской области с просьбой объявить Е. Григорьеву, что его заявление о снятии с учета спецпоселения оставлено без удовлетворения
108. *Январь 1956 года, Любинский район*
Справка Мокшинского сельсовета Любинского района Омской области РСФСР о составе семьи и размерах хозяйства А. Григорьевой
109. *9 февраля 1956 года, Любинский район*
Справка, выданная Врачебно-контрольной комиссией (ВКК) Любинской районной больницы, о нетрудоспособности Григорьеву А. Ф.

110. *25 февраля 1956 года, Омск*
Разрешение спецпоселенцу Григорьеву Е. Ф. на временный выезд в ЛССР к родственникам на тридцать суток
111. *10 марта 1956 года, Любинский район*
Заявление Е. Григорьева Председателю Совета Министров ЛССР с просьбой об освобождении семьи Григорьевых со спецпоселения
112. *10 марта 1956 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевой Председателю Совета Министров ЛССР с просьбой об освобождении со спецпоселения
113. *24 марта 1956 года, Даугавпилсский район*
Заявление И. Медведева Председателю Совета Министров ЛССР с просьбой об освобождении со спецпоселения А., Е. и И. Григорьевых
114. *24 марта 1956 года, Даугавпилсский район*
Обязательство И. Медведева взять на содержание А. Григорьеву
115. *21 апреля 1956 года, Рига*
Телеграмма А. Григорьевой Е. Григорьеву
116. *27 апреля 1956 года, Рига*
Письмо руководства 1-го спецотдела МВД ЛССР к начальнику Любинского РОМ МВД/УМВД Омской области с просьбой объявить Е. и А. Григорьевым, что их заявления в Совет Министров ЛССР о снятии с учета спецпоселения оставлены без удовлетворения
117. *25 июня 1956 года, Любинский район*
Расписка Е. Григорьева в том, что ему объявлено об отказе в снятии с учета спецпоселения
118. *9 июля 1956 года, Любинский район*
Жалоба А. Григорьевой Председателю Совета Министров ЛССР об отсутствии ответа на ее заявление
119. *12 июля 1956 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевой в МВД ЛССР о разрешении вернуться на родину
120. *12 июля 1956 года, Любинский район*
Заявление А. Григорьевой Прокурору Союза Советских Социалистических Республик о разрешении вернуться на родину
121. *6 августа 1956 года, Москва*
Сопроводительный документ из Прокуратуры СССР о направлении в 4-й спецотдел Омского областного УМВД СССР заявления спецпоселенки Григорьевой А. Ф.
122. *21 августа 1956 года, Омск*
Сопроводительный документ из 4-го спецотдела УМВД Омской области о направлении в Любинский РОМ МВД Омской области заявления спецпоселенки Григорьевой А. Ф.

123. *22 августа 1956 года, Рига*
Справка 1-го спецотдела МВД ЛССР по учетному делу № 7639 с предложением о снятии с учета спецпоселения А., Е. и И. Григорьевых
124. *10 сентября 1956 года, Рига*
Выписка из постановления Совета Министров Латвийской ССР № 430–69с о снятии с учета спецпоселения и разрешении вернуться на жительство в Латвийскую ССР А., Е. и И. Григорьевым
125. *10 октября 1956 года, Любинский район*
Расписка Григорьева Е. Ф. в том, что ему объявлено об освобождении из спецпоселения с правом возврата к прежнему месту жительства

Документы из учетного дела на семью “осужденного националиста” Кришьяниса Калванса

Латвийский государственный архив. Фонд № 1894. Опись № 1 (Илукстский уезд). Дело 2647

126. *2 февраля 1949 года, Рига*
Выписка из приговора военного трибунала войск НКВД ЛССР от 17 декабря 1944 года К. Калвансу
127. *16 февраля 1949 года, Илуксте*
Справка о семье арестованного К. Калванса, подписанная начальником Илукстского уездного отдела МГБ ЛССР
128. *4 марта 1949 года, Рига*
Заключение сотрудника МГБ ЛССР майора Сысоева о выселении семьи “осужденного националиста” Калванса К. А. из пределов ЛССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение
129. [*Не ранее 19 января 1950 года*], *Москва*
Выписка из протокола № 57-а Особого Совещания при министре государственной безопасности Союза ССР от 01. 10. 1949. о выселении на спецпоселение М. и З. Калван
130. [*Не ранее 1954 года*], *Северо-Казахстанская область, Балхаш*
Автобиография К. Калванса с просьбой отправить его на место спецпоселения семьи
131. *31 августа 1954 года, Омская область, Любинский район*
Жалоба З. Редзоба (Калване) председателю Совета Министров СССР с просьбой способствовать воссоединению семьи
132. *25 октября 1955 года, Северо-Казахстанская область, Петропавловск*
Постановление 4-го спецотдела управления МВД Северо-Казахстанской области Казахской ССР об освобождении Калванса К. А. из ссылки на поселении и переводе его на спецпоселение

133. *1956 год, Северо-Казахстанская область, Петропавловск*
Маршрутный лист № 159 спецпоселенцу Калвансу К. А. для выезда из Советского района Северо-Казахстанской области Казахской ССР в Любинский район Омской области РСФСР
134. *9 октября 1956 года, Рига*
Протест (в порядке надзора) зам. прокурора ЛССР, старшего советника юстиции Спрогиса в судебную коллегию по уголовным делам Верховного Суда ЛССР по делу Калване М. и просьба освободить М. и З. Калване от спецпоселения
135. *9 января 1957 года, Рига*
Определение судебной коллегии по уголовным делам Верховного Суда ЛССР об удовлетворении протеста зам. прокурора ЛССР, старшего советника юстиции Спрогиса и освобождении М. и З. Калване от дальнейшего нахождения на спецпоселении

Документы из учетного дела на семью “осужденного националиста” Карлиса Редзобса

Латвийский государственный архив. Фонд № 1894. Опись № 1 (Илукстский уезд). Дело 1617

136. *2 февраля 1945 года, Илуксте*
Постановление Илукстского уездного отдела Народного комиссариата государственной безопасности ЛССР об аресте К. Редзобса и проведении у него обыска
137. *18 февраля 1949 года, Илуксте*
Справка о семье арестованного К. Редзобса, подписанная начальником Илукстского уездного отдела Министерства государственной безопасности ЛССР
138. *28 февраля 1949 года, Рига*
Заключение старшего оперуполномоченного 4-го отдела МГБ ЛССР майора Качесова о выселении семьи “осужденного националиста” Редзобса К. А. из пределов ЛССР в отдаленные места Советского Союза на спецпоселение
139. *6 августа 1949 года, Москва*
Выписка из протокола № 36-а Особого Совещания при министре государственной безопасности Союза ССР от 2 июля 1949 года о выселении на спецпоселение М., М. и Р. Редзобс
140. *30 декабря 1950 года, Москва*
Сопроводительный документ о направлении выписки из протокола № 58-а Особого Совещания при министре государственной безопасности Союза ССР в соответствующие инстанции

141. *18 августа 1951 года, Москва*
Выписка из протокола № 58-а Особого Совещания при министре государственной безопасности Союза ССР от 16 декабря 1950 года об освобождении К. Редзобса, передаче его под опеку жене и разрешении проживать в Любинском районе Омской области под надзором органов МГБ
142. *Январь 1951 года, Омск*
Письмо начальника отдела «А» управления МГБ Омской области начальнику 9-го отдела того же управления с просьбой сообщить о прибытии К. Редзобса в Любинский район и постановке его на учет
143. *27 августа 1951 года, Любинский район*
Обязательство К. Редзобса никуда не выезжать без предварительного разрешения органов МГБ и лично являться на регистрацию в место и сроки, указанные органами МГБ
144. *23 июля 1951 года, Омск*
Запрос зам. начальника 5-го отдела управления МГБ Омской области начальнику Любинского РО МГБ о местонахождении К. Редзобса
145. *27 августа 1951 года, Омск*
Справка о письме «антисоветского, националистического содержания», подписанная оперуполномоченным 5-го отдела управления МГБ Омской области младшим лейтенантом Литвиновым
146. *29 сентября 1950 года, Новосибирск*
Фрагмент акта экспертизы анонимного письма
147. *[Март 1950 года], Любинский район*
Перевод с латышского на русский язык анонимного письма, адресованного М. Редзоба
148. *27 февраля 1952 года, Любинский район*
Заявление М. Редзоба руководству спецпоселений Омской области с просьбой о воссоединении семьи
149. *20 сентября 1952 года, Любинский район*
Обязательство М. Редзоба соблюдать обязанности опекуна К. Редзобса

Документы из учетного дела на семью “кулака” Складова Елисея Михайловича

Латвийский государственный архив. Фонд № 1894. Опись № 1 (Илукстский уезд). Дело 8112

150. *25 марта 1949 года, [на пути к месту высылки, железнодорожная станция Грива]*
Справка об изъятии семьи А. Складовой с постоянного места жительства для выселения на спецпоселение с расписками уполномоченного МГБ старшего лейтенанта Алексеева о сдаче и начальника эшелона 93742 лей-

тенанта Ермолаева – о приемке указанной семьи для этапирования по назначению

151. *29 марта 1949 года, [на пути к месту высылки, железнодорожная станция Эглайне]*
Справка об изъятии семьи Е. Складова с постоянного места жительства для выселения на спецпоселение с расписками старшего оперуполномоченного Илукстского уездного отдела МГБ ЛССР лейтенанта Шведова о сдаче и начальника эшелона 97343 капитана Троянова – о приемке указанной семьи для этапирования по назначению
152. *10 мая 1949 года, Омская область, Кагановичский район*
Заявление Е. Складова руководству спецпоселений с просьбой о воссоединении семьи
153. *3 марта 1953 года, Омская область, Кагановичский район*
Запрос начальника Кагановичского РО МГБ РСФСР начальнику Гриевского РО МГБ Даугавпилсской области ЛССР о Ф. Складове
154. *Март 1953 года, Омская область, Кагановичский район*
Заявление Е. Складова в Президиум Верховного Совета СССР с просьбой снять с него судимость
155. *8 марта 1953 года, Омская область, Кагановичский район*
Автобиография Е. Складова
156. *[Не ранее апреля 1952 – не позднее мая 1953 года], Даугавпилсская область, Гриевский район*
Поручительство жителей Салиены и Силене за Е. Складова как честного крестьянина-труженика
157. *7 октября 1953 года, Рига*
Заключение уполномоченного 4-го спецотдела МВД ЛССР лейтенанта Бурмистрова об обоснованности выселения Е. Складова
158. *18 ноября 1954 года, Салиена Гриевского района*
Заявление Ф. Складова в Управление делами Совета Министров ЛССР с просьбой разрешить ему взять на свое иждивение родителей-спецпоселенцев
159. *25 марта 1955 года, Рига*
Заключение сотрудника МВД ЛССР майора Анисимова с предложением снять Е. и А. Складовых с учета спецпоселения
160. *11 мая 1955 года, Рига*
Выписка из постановления Совета Министров Латвийской ССР № 294–36c о снятии с учета спецпоселения и разрешении вернуться на жительство в ЛССР Е. и А. Складовым
161. *7 июня 1955 года, Омская область*
Расписка Е. Складова в получении паспорта, выданного в 1948 году

• • • • •

Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds «Saule».
Izdevējdarbības reģistr. apliecība Nr. 2-0197.
Saules iela 1/3, Daugavpils, LV-5400, Latvija.

Iespiests SIA «Madonas poligrāfists».
Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Latvija.